

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 74 LS

(2023–2024)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak og stortingsvedtak)

Endringer i finansmarkedslovgivningen
(samleproposisjon) og samtykke til
godkjenning av fire beslutninger i EØS-
komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av
rettsakter på finansmarkedsområdet

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 74 LS

(2023–2024)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak og stortingsvedtak)

Endringer i finansmarkedslovgivningen
(samleproposisjon) og samtykke til
godkjenning av fire beslutninger i EØS-
komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av
rettsakter på finansmarkedsområdet

Innhold

1	Proposisjonens hovedinnhold..	7	3.1.2	Kort om verdipapirfinansierings- transaksjoner og gjenbruk av sikkerheter	30
2	Overføring av oppgaver på verdipapirområdet fra Oslo Børs til Finanstilsynet	10	3.1.3	Høring	32
2.1	Bakgrunnen for lovforslaget	10	3.2	Gjeldende regulering av verdipapirfinansierings- transaksjoner og gjenbruk av sikkerheter	33
2.1.1	NOU 2021: 1 Endringer i verdipapirhandelloven – Regler om tilsynsmyndighet, sanksjons- kompetanse og klageordning	10	3.3	Nærmere om innholdet i forordning (EU) 2015/2365 om gjennomsiktighet med hensyn til verdipapirfinansieringstrans- aksjoner og gjenbruk (SFTR)	33
2.1.2	Høringen	12	3.4	Gjennomføring i norsk rett	35
2.2	Tilsynet med den løpende informa- sjonsplikten og utsatt offentlig- gjøring og oppgaven som tilbudsmyndighet	13	3.4.1	Regelverksstruktur – gjennom- føringsbestemmelse	35
2.2.1	Gjeldende rett	13	3.4.2	EFTAs overvåkingsorgans stedlige tilsyn og tvangs- fullbyrdelse	36
2.2.2	Utvalgets forslag	14	3.4.3	Taushetsplikt for opplysninger som mottas, utveksles eller overføres i henhold til SFTR	37
2.2.3	Høringsinstansenes syn	16	3.4.4	Bestemmelser om straff	37
2.2.4	Departementets vurdering	17	3.4.5	Administrative tiltak og sanksjoner	38
2.3	Bør forvaltningsloven gjelde for markedsoperatørens beslutninger?	18	3.4.6	Endringer i EMIR	45
2.3.1	Gjeldende rett	18	3.5	Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 385/2021 om innlemmelse av SFTR i EØS-avtalen	45
2.3.2	Utvalgets forslag	18	3.5.1	Om EØS-komiteens beslutning nr. 385/2021	45
2.3.3	Høringsinstansenes syn	20	3.5.2	Innlemmelse av SFTR og tilhørende kommisjons- forordning	46
2.3.4	Departementets vurdering	20	3.5.3	Nærmere om tilpasninger i EØS-komiteens beslutning nr. 385/2021	46
2.4	Opplysningsplikt, taushetsplikt og habilitet	21	3.5.4	Særlig om EFTAs overvåkingsorgans rolle	47
2.4.1	Gjeldende rett	21	4	Gjennomføring av forordning (EU) 2019/834 (EMIR Refit)	50
2.4.2	Utvalgets forslag	22	4.1	Bakgrunnen for lovforslaget	50
2.4.3	Høringsinstansenes syn	23	4.1.1	Innledning	50
2.4.4	Departementets vurdering	23	4.1.2	Hovedtrekkene i forordningen	50
2.5	Tvangsmulkt og overtredelsesgebyr	23	4.1.3	Høringen	51
2.5.1	Gjeldende rett	23	4.2	Nærmere om forordning (EU) 2019/834 (EMIR Refit)	53
2.5.2	Utvalgets forslag	24	4.2.1	Endring av definisjonen og klassifiseringen av finansiell motpart	53
2.5.3	Høringsinstansenes syn	25			
2.5.4	Departementets vurdering	26			
2.6	Klagesaksbehandling og domstolprøving	26			
2.6.1	Gjeldende rett	26			
2.6.2	Utvalgets forslag	27			
2.6.3	Høringsinstansenes syn	28			
2.6.4	Departementets vurdering	28			
3	Gjennomføring av forordning (EU) 2015/2365 (SFTR)	30			
3.1	Bakgrunnen for lovforslaget	30			
3.1.1	Forordning (EU) 2015/2365 om gjennomsiktighet med hensyn til verdipapirfinansieringstrans- aksjoner og gjenbruk (SFTR)	30			

4.2.2	Endringer i clearingplikten	53	5.4.1	Gjeldende rett	81
4.2.3	Endringer i regler om rapportering av derivat-transaksjoner til et transaksjonsregister	55	5.4.2	Direktivet	82
4.2.4	Endringer knyttet til risiko-reducerende teknikker	55	5.4.3	Forslaget i høringsnotatet	82
4.2.5	Tilføyelsen i EMIR artikkel 39 nr. 11 – insolvenslovgivning	56	5.4.4	Høringsinstansenes syn	83
4.2.6	Tilsyn, overtredelsesgebyr og saksbehandlingsregler	56	5.4.5	Departementets vurdering	84
4.2.7	Opplysninger til tredjeland	58	5.5	Bruk av tredjepart til kundetiltak	85
4.2.8	Endringer knyttet til registrering og krav til transaksjonsregistre	58	5.5.1	Gjeldende rett	85
4.2.9	Utøvelse av delegert myndighet og overgangs- og sluttbestemmelser..	59	5.5.2	Direktivet	85
4.3	Nærmere om lovforslaget – gjennomføring i norsk rett	59	5.5.3	Departementets vurdering	86
4.3.1	Høringsnotatet	59	5.6	Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 63/2020 om innlemmelse av femte hvitvaskingsdirektiv i EØS-avtalen	86
4.3.2	Høringsinstansenes syn	61	5.6.1	Om EØS-komiteens beslutning nr. 63/2020	86
4.3.3	Departementets vurdering	61	5.6.2	Behovet for samtykke	86
4.4	Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 50/2021 med tilpasninger	62	6	Gjennomføring av forordning (EU) 2022/858 (DLT-forordningen)	88
4.4.1	Omtale av beslutningen	62	6.1	Bakgrunn for lovforslaget	88
4.4.2	Språkversjoner og publisering samt ikrafttredelse	62	6.1.1	DLT-forordningen	88
4.4.3	Tilpasninger i EØS-komite-beslutningen	63	6.1.2	Høringen	88
4.4.4	Konstitusjonelle vurderinger	66	6.2	Gjeldende rett	89
5	Endringer i hvitvaskingsloven ..	71	6.3	DLT-forordningen	90
5.1	Bakgrunn for lovforslagene	71	6.4	Forslaget i høringsnotatet	92
5.1.1	EUs femte hvitvaskingsdirektiv (direktiv (EU) 2018/843)	71	6.5	Høringsinstansenes syn	93
5.1.2	Gjennomføring av EUs fjerde hvitvaskingsdirektiv	71	6.6	Departementets vurdering	93
5.1.3	Høringene	71	6.7	Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 185/2023 om innlemmelse av DLT-forordningen i EØS-avtalen	94
5.2	Femte hvitvaskingsdirektiv og gjennomføring av direktivet i norsk rett	73	6.7.1	Bakgrunn	94
5.3	Utvidelse av hvitvaskingslovens anvendelsesområde til visse aktører innen kunsthandel	75	6.7.2	Nærmere om EØS-komiteens beslutning nr. 185/2023	94
5.3.1	Gjeldende rett	75	7	Endringer i lov om register over reelle rettighetshavere	96
5.3.2	Direktivet	76	7.1	Bakgrunnen for lovforslaget	96
5.3.3	Forslaget i høringsnotatet	76	7.1.1	Innledning	96
5.3.4	Høringsinstansenes syn	77	7.1.2	EU-domstolens avgjørelse i C-37/20 og 601/20	96
5.3.5	Departementets vurdering	79	7.1.3	Høringen	99
5.4	Endringer i hvitvaskingslovens definisjon av politisk eksponerte personer (PEP) og liste over stillinger og verv som i Norge gir status som PEP	81	7.2	Forslag til endringer i lov om register over reelle rettighetshavere	100
			7.2.1	Gjeldende rett	100
			7.2.2	EØS-rett	101
			7.2.3	Forslaget i høringsnotatet	102
			7.2.4	Høringsinstansenes syn	103
			7.2.5	Departementets vurdering	107

8	Endringer i finansforetakslovens regler om egnethetsvurderingen ved etterfølgende erverv av kvalifiserte eierandeler i finansforetak	112	10.4	Merknader til endringer i finansforetaksloven	129
8.1	Bakgrunn	112	10.5	Merknader til endringer i hvitvaskingsloven	130
8.2	EFTAs overvåkingsorgans innvendinger til utformingen av finansforetaksloven	112	10.6	Merknader til endringer i lov om register over reelle rettighetshavere	131
8.3	Høringen	112	10.7	Merknader til endringer i verdipapirsentralloven	131
8.4	Gjeldende rett	114	10.8	Merknader til endringer i regnskapsførerloven	131
8.5	EØS-rett	115			
8.6	Forslaget i høringsnotatet	116			
8.7	Høringsinstansenes syn	117			
8.8	Departementets vurdering	117			
9	Økonomiske og administrative konsekvenser	120			
9.1	Overføring av oppgaver på verdipapirområdet fra Oslo Børs til Finanstilsynet	120			
9.2	Gjennomføring av forordning (EU) 2015/2365 (SFTR)	120			
9.3	Gjennomføring av forordning (EU) 2019/834 (EMIR Refit)	121			
9.4	Endringer i hvitvaskingsloven	122			
9.4.1	Utvidelse av hvitvaskingslovens anvendelsesområde til visse aktører innen kunsthandel	122			
9.4.2	Endring av definisjonen av politisk eksponert person	123			
9.4.3	Bruk av tredjepart til kundetiltak ..	123			
9.5	Gjennomføring av forordning (EU) 2022/858 (DLT-forordningen)	124			
9.6	Endringer i lov om register over reelle rettighetshavere	124			
9.7	Endringer i finansforetakslovens regler om egnethetsvurderingen ved etterfølgende erverv av kvalifiserte eierandeler i finansforetak	125			
10	Merknader til de enkelte bestemmelsene	126			
10.1	Merknader til endringer i verdipapirhandeloven	126			
10.2	Merknader til endringer i verdipapirfondloven	129			
10.3	Merknader til endringer i AIF-loven	129			
				A Forslag til lov om endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon)	133
				B Forslag til vedtak om samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet	139
				Vedlegg	
			1	EØS-komiteens beslutning nr. 385/2021 av 10. desember 2021 om endring av EØS-avtalens vedlegg IX (Finansielle tjenester)	140
			2	EØS-komiteens beslutning nr. 50/2021 av 5. februar 2021 om endring av EØS-avtalens vedlegg IX (Finansielle tjenester)	143
			3	EØS-komiteens beslutning nr. 63/2020 av 30. april 2020 om endring av EØS-avtalens vedlegg IX (Finansielle tjenester)	145
			4	EØS-komiteens beslutning nr. 185/2023 av 5. juli 2023 om endring av EØS-avtalens vedlegg IX (Finansielle tjenester)	146
			5	Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2015/2365 av 25. november 2015 om gjennomsiktighet med hensyn til verdipapirfinansieringstransaksjoner og gjenbruk og om endring av forordning (EU) nr. 648/2012	148
			6	Delegert kommisjonsforordning (EU) 2019/463 av 30. januar 2019 om endring av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2015/2365 med hensyn til listen over enheter som er unntatt	176

7	Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/834 av 20. mai 2019 om endring av forordning (EU) nr. 648/2012 med hensyn til clearingplikten, suspensjon av clearingplikten, rapporteringskrav, risikoreduksjonsteknikker for OTC-derivatkontrakter som ikke cleares gjennom en sentral motpart, registrering av og tilsyn med transaksjonsregistre og krav til transaksjonsregistre	178	8	Europaparlaments- og råsdirektiv (EU) 2018/843 av 30. mai 2018 om endring av direktiv (EU) 2015/849 om tiltak for å hindre at finanssystemet brukes til hvitvasking av penger eller finansiering av terrorisme, og om endring av direktiv 2009/138/EF og 2013/36/EU	199
	9	Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2022/858 av 30. mai 2022 om en pilotordning for markedsinfrastrukturer basert på desentralisert register-teknologi, og om endring av forordning (EU) nr. 600/2014 og (EU) nr. 909/2014 og direktiv 2014/65/EU	230		

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 74 LS

(2023–2024)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak og stortingsvedtak)

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS- komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

*Tilråding fra Finansdepartementet 5. april 2024,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

I proposisjonen punkt 2 foreslår departementet at tilsynet med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring av innsideinformasjon og oppgaven som tilbudsmyndighet overføres fra Oslo Børs til Finanstilsynet. Forslaget innebærer at viktige oppgaver flyttes til det offentlige, og at Finanstilsynets rolle som tilsynsmyndighet blir styrket. Som en følge av forslaget foreslår departementet at forvaltningslovens regler ikke lenger skal gjelde for avgjørelser fattet av Oslo Børs som ledd i virksomhetsutøvelsen, jf. punkt 2.3, og at Oslo Børs ikke lenger skal kunne ilegge tvangsmulkt eller overtredelsesgebyr, jf. punkt 2.5. Det foreslås også at bestemmelsene om Børsklagenemnden oppheves, og at klager på vedtak i saker om den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring og i tilbudspliktsaker behandles

på samme måte som andre klager på Finanstilsynets vedtak, jf. punkt 2.6. Forslaget må ses i sammenheng med forslaget til ny finanstilsynslov, der det foreslås å opprette en ny nemnd som skal behandle de fleste klager på vedtak fattet av Finanstilsynet.

Finansdepartementet fremmer forslag til endringer i verdipapirhandelloven, verdipapirfondloven og AIF-loven til gjennomføring av EØS-regler som svarer til Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2015/2365 av 25. november 2015 om gjennomsiktighet med hensyn til verdipapirfinansieringstransaksjoner og gjenbruk og om endring av forordning (EU) nr. 648/2012 (SFTR).

Forordningen fastsetter regler om gjennomsiktighet for verdipapirfinansieringstransaksjoner («securities financing transactions», SFT-er)

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

og gjenbruk av sikkerheter. Felles for disse transaksjonstypene er at det oppstår en risiko for at verdipapir mv. ikke kan leveres tilbake som avtalt, og transaksjonene kan blant annet føre til økt sammenkobling av risiko i finansmarkedene. Et viktig formål med forordningen er å skaffe myndighetene informasjon om risikoer knyttet til verdipapirfinansieringstransaksjoner, gjennom rapporteringsplikt til transaksjonsregistre.

I proposisjonen bes det videre om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning 10. desember 2021 nr. 385/2021 om innlemmelse av SFTR og en endringsrettsakt til denne i EØS-avtalen, jf. Grunnloven § 26 annet ledd.

Det vises til proposisjonen punkt 3.

Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/834 av 20. mai 2019 om endring av forordning (EU) nr. 648/2012 med hensyn til clearingplikten, suspensjon av clearingplikten, rapporteringskrav, risikoreduksjonsteknikker for OTC-derivatkontrakter som ikke cleares gjennom en sentral motpart, registrering av og tilsyn med transaksjonsregistre og krav til transaksjonsregistre (EMIR Refit) gjør endringer i Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 648/2012 av 4. juli 2012 om OTC-derivater, sentrale motparter og transaksjonsregistre (EMIR – European Market Infrastructure Regulation). EMIR er gjort til del av norsk rett i verdipapirhandelloven § 17-1 første ledd med de tilpasningene som følger av EØS-avtalen vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

Departementets lovforslag innebærer at EMIR Refit inkorporeres som endringsforordning til EMIR i verdipapirhandelloven § 17-1. Det tilføyes også en ny § 17-8 i verdipapirhandelloven om forholdet mellom EMIR og insolvenslovgivning.

EMIR er endret flere ganger siden vedtaket. Enkelte av disse endringsrettsaktene er innført i EØS-avtalen og inkorporert i norsk rett, men det er ikke henvisning til dem i verdipapirhandelloven § 17-1 første ledd. Det foreslås at det gjøres enkelte lovtekniske endringer slik at disse rettsaktene for oversiktens skyld fremgår av verdipapirhandelloven § 17-1 første ledd. Se nærmere beskrivelse i punkt 4.3.3.3.

I tillegg bes det om Stortingets samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 50/2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av EMIR Refit.

Det vises til proposisjonen punkt 4.

I proposisjonen foreslås det endringer i hvitvaskingsloven. For det første foreslås det at lovens virkeområde utvides til visse aktører innen kunsthandel og tilbydere av særlige tjenester for oppbevaring av kunst. Forslaget gjennomfører

krav i Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/843 av 30. mai 2018 om endring av direktiv (EU) 2015/849 om tiltak for å hindre at finanssystemet brukes til hvitvasking av penger eller finansiering av terrorisme, og om endring av direktiv 2009/138/EF og 2013/36/EU (femte hvitvaskingsdirektiv). Det er en forutsetning at kunsthandlerne driver ervervsmessig, i tillegg til at det må dreie seg om større transaksjoner (over 80 000 kroner).

For det andre foreslås det endringer i definisjonen av politisk eksponerte personer («PEP»). Dette omfatter en hjemmel til å fastsette en uttømmende liste over stillinger og verv som i Norge gir status som PEP, slik det er påkrevd i femte hvitvaskingsdirektiv. Det foreslås også enkelte mindre endringer i angivelsen av stillingene og vervene i definisjonen.

For det tredje foreslås det en justering av reglene om bruk av tredjepart til å gjennomføre kundetiltak.

I proposisjonen bes det om Stortingets samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 63/2020 av 30. april 2020 om å innlemme femte hvitvaskingsdirektiv i EØS-avtalen.

Det vises til proposisjonens punkt 5.

Departementet fremmer forslag om endringer i lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel (verdipapirhandelloven) og lov 15. mars 2019 nr. 6 om verdipapirsentraler og verdipapiroppgjør mv. (verdipapirsentralloven) til gjennomføring av EØS-regler som svarer til Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2022/858 av 30. mai 2022 om en pilotordning for markedsinfrastrukturer basert på desentralisert registerteknologi, og om endring av forordning (EU) nr. 600/2014 og (EU) nr. 909/2014 og direktiv 2014/65/EU (DLT-forordningen).

I proposisjonen bes det videre om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 185/2023 av 5. juli 2023, jf. Grunnloven § 26 annet ledd. I denne EØS-komiteebeslutningen innlemmes DLT-forordningen i EØS-avtalen.

Det vises til proposisjonens punkt 6.

Departementet fremmer forslag til endring i lov 1. mars 2019 nr. 2 om register over reelle rettighetshavere. Endringen består i å endre lovens § 11 om tilgang til registrerte opplysninger, slik at den gir et rammeverk for å kunne gradvis åpne for innsyn for ulike grupper. Dagens bestemmelse gir ikke anledning til dette, ettersom den gir innsynsrett til «enhver».

Det vises til proposisjonens punkt 7.

I proposisjonen foreslås det endringer i finansforetaksloven. Proposisjonen inneholder forslag til endringer i finansforetakslovens regler om

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

egnethetsvurderingen som gjøres ved etterfølgende erverv av kvalifiserte eierandeler i finansforetak.

Departementet foreslår endringer i finansforetaksloven § 6-3 om egnethetsvurdering ved etterfølgende erverv av kvalifiserte eierandeler i finansforetak. Det foreslås at kriteriene for egnethetsvurderingen justeres, slik at ordlyden i finansforetaksloven § 6-3 ligger nærmere ordlyden i EØS-regelverket. Et av kriteriene i finansforetaksloven har sider til direktivenes regler om

nære forbindelser og myndighetenes adgang til å føre tilsyn med disse forbindelsene. Departementet foreslår at direktivenes bestemmelser om dette fremgår av finansforetaksloven § 3-2.

Det vises til proposisjonens punkt 8.

I tillegg inneholder proposisjonen forslag til rettelse av en inkurie i lov 16. desember 2022 nr. 90 om *regnskapsførere (regnskapsførerloven)*. Det vises til forslaget til endring i regnskapsførerloven § 6-6.

2 Overføring av oppgaver på verdipapiriområdet fra Oslo Børs til Finanstilsynet

2.1 Bakgrunnen for lovforslaget

2.1.1 NOU 2021: 1 Endringer i verdipapirhandeloven – Regler om tilsynsmyndighet, sanksjonskompetanse og klageordning

Regjeringen oppnevnte 22. mai 2015 et lovutvalg for å komme med forslag til gjennomføring av EUs reviderte regelverk på verdipapiriområdet i norsk rett.

Lovutvalget fikk følgende mandat:

«I

1. Direktiv 2004/39/EF om markeder for finansielle instrumenter (MiFID) er erstattet av Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/65/EU (MiFID II) og Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 600/2014 (MiFIR). Direktiv 2003/6/EF om markedsmissbruk (MAD) er erstattet av Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 596/2014 (MAR). MiFID II skal være gjennomført i nasjonal lovgivning i EU innen 3. juli 2016, og skal sammen med MiFIR ha virkning i EU fra 3. januar 2017. MAR skal i EU ha virkning fra 3. juli 2016.
2. Direktiv 2004/109/EF om utsteders informasjonsplikter (rapporteringsdirektivet) endres av Europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/50/EU. Endringsdirektivet trådte i kraft i EU 26. november 2013 og skal være gjennomført i EU-landene innen 26. november 2015.
3. Ovennevnte EU-regelverk forventes tatt inn i EØS-avtalen i løpet av 2015/2016.
4. Utvalget skal utrede og utarbeide utkast til nødvendige endringer i lov og forskrift som kan gjennomføre kommende EØS-regler svarende til Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/65/EU (MiFID II), Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 600/2014 (MiFIR), Europaparlaments- og råds-

forordning (EU) nr. 596/2014 (MAR), samt Europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/50/EU om endringer i rapporteringsdirektivet.

5. Det er forventet at Kommisjonen vil fastsette utfyllende rettsakter til MiFID II/MiFIR, MAR og/eller rapporteringsdirektivet som også vil være EØS-relevante. I den grad slike utfyllende rettsakter er vedtatt i EU innen utløpet av utvalgets mandatperiode, skal utvalget i sitt forslag også utrede og utarbeide utkast til regler som kan gjennomføre EØS-regler som svarer til slike utfyllende rettsakter, og skal uansett foreslå nødvendige forskriftshjemler for gjennomføring av slike regler.
6. Utvalget skal, blant annet på bakgrunn av kommende EØS-regler, samt Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/57/EU om straff for overtredelse av forbudet mot innsidehandel og markedsmanipulasjon mv. (som ikke er EØS-relevant og derfor ikke vil bli tatt inn i EØS-avtalen), foreta en helhetlig gjennomgang av børs- og verdipapirhandelovens bestemmelser om straff og administrative sanksjoner, og utrede behovet for eventuelle lovendringer.
7. EØS-regler tilsvarende endringsdirektiv 2007/44/EF er for så vidt gjelder verdipapirforetak ikke gjennomført i norsk rett. I den utstrekning reglene i direktiv 2007/44/EF knyttet til verdipapirforetak er videreført i MiFID II, skal utvalget utarbeide forslag til regler om gjennomføring av de relevante bestemmelsene i direktiv 2007/44/EF.
8. I den utstrekning de kommende EØS-reglene gir rom for det, skal utvalget utrede om det er hensiktsmessig med ytterligere nasjonal regulering for å sikre forbrukerbeskyttelse for kunder av verdipapirforetak.
- II
9. Gjennomføring av EØS-regler som nevnt antas å ville kreve endringer i oppsettet av

den norske verdipapirhandeloven og verdipapirforskriften, blant annet fordi EØS-regler som svarer til forordninger må gjennomføres i norsk rett ved henvisningsbestemmelse (inkorporasjon). Utvalget skal derfor vurdere om strukturen i verdipapirhandeloven med tilhørende forskrifter er hensiktsmessig i lys av de kommende EØS-reglene. Herunder skal utvalget vurdere plasseringen av regler i henholdsvis lov og forskrift. Formålet må være å beholde en mest mulig brukervennlig lov- og forskriftsstruktur, innenfor de rammer som følger av at forordninger må inkorporeres som sådan. Samtidig må utvalget være oppmerksom på kravene til legalitet og klarhet som nødvendige for å kunne ilegge straff, administrative sanksjoner og reaksjoner ved brudd på handlingsplikter.

III

10. Utvalget skal videre vurdere behov for revisjon av reglene i verdipapirhandeloven kapittel 6 med tilhørende forskrifter om tilbudsplikt og frivillig tilbud ved oppkjøp, og utarbeide forslag til relevante regeleendringer i tråd med utvalgets vurderinger.

IV

11. Utvalget skal vurdere følgende prosessuelle forhold knyttet til behandling av saker for klagenemnd og for domstolene, der offentligrettslig kompetanse etter børs- og verdipapirlovgivningen er delegert til et regulert marked: i) Hvem som bør bære kostnadene ved behandling av klage på vedtak fattet av regulert marked i klagenemnd, herunder om og eventuelt i hvilke tilfeller klager skal ha krav på dekning av sakskostnader når et vedtak blir endret til gunst for klager, ii) hvem som skal være part når saker avgjort i klagenemnd bringes inn for domstolsbehandling, iii) hvem som skal være ansvarlig for erstatningsbetingende vedtak truffet av regulert marked og klagenemnd. Utvalget bes også beskrive hvordan offentligrettslig kompetanse som nevnt er organisert i andre EØS-land som det er naturlig å sammenligne med. Utvalget skal utarbeide forslag til relevante regeleendringer i tråd med utvalgets vurderinger.

V

12. Utvalget skal følge retningslinjene i utredningsinstruksen, herunder utrede økonomiske og administrative konsekvenser av

de forslag som fremmes. Det skal utarbeides lov- og forskriftsutkast som reflekterer utvalgets vurderinger. Utvalgets forslag til nye lovregler skal utarbeides i tråd med retningslinjene i heftet Lovteknikk. Utredningen skal trykkes i NOU-serien (Norges offentlige utredninger).

13. Dersom det anses hensiktsmessig, kan utvalget nedsette egne underutvalg til å utrede bestemte deler av mandatet. Utvalget avgjør selv om og på hvilken måte eventuelle underutvalg skal rapportere til utvalget og forankre sine vurderinger og konklusjoner der. Utvalget kan etter nærmere avtale med Finansdepartementet utnevne eksterne medlemmer og sekretærer til slike underutvalg. Utvalget kan også etter nærmere avtale med Finansdepartementet innhente eksterne betenkninger om nærmere angitte spørsmål.
14. Utvalget kan dele arbeidet i tre utredninger.
15. Utredning av mandatets del I, punkt 2, jf. punkt 4 om rapporteringsdirektivet skal avgis til Finansdepartementet innen 11. desember 2015.
16. Utredning av øvrige punkter i del I og II i mandatet skal avgis til Finansdepartementet innen 24. juni 2016.
17. Utredning av mandatets del III og IV skal avgis til Finansdepartementet innen 23. juni 2017.»

Utvalget fikk 24. oktober 2019 følgende tilleggsmandat:

«Utvalget skal vurdere om behandlingen av klager over avgjørelser truffet av Finanstilsynet som et ledd i markedstilsynet bør legges til en klagenemnd. Dette vil blant annet omfatte saker om melde- og flaggeplikt, shortsalgregelverket, prospektkontroll og periodisk informasjonsplikt.

På bakgrunn av at spørsmålet om klageordninger for markedstilsynsaker skal utredes på bred basis, bes utvalget også om å foreta en vurdering av om den regulatoriske og markedsmessige utviklingen tilsier at delegasjonen av tilsynet med den løpende informasjonsplikten til operatør av regulert marked bør oppheves, og hvem som i tilfelle bør være tilbudsmyndighet. Klageordningen for vedtak om løpende informasjonsplikt og tilbudsplikt må vurderes i lys av dette og eventuelle forslag om klagenemnd for vedtak truffet som ledd i markedstilsynet for øvrig.

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

Utvalget skal også foreta en vurdering av behovet for regulering av beslutninger som kan treffes av henholdsvis operatør for regulert marked og multilateral handelsfasilitet i egenskap av operatør for slike handelsplasser, herunder behovet for saksbehandlingsregler, tiltak- og sanksjoner, og vurdering av om, og i tilfellet hvilke av, slike beslutninger som skal kunne påklages og klageordning(er) for disse.

Utvalget skal foreslå nødvendige lov- og forskriftsendringer, herunder regler for innretning av klageordning(er), eventuelle regler om organisering, oppnevning av medlemmer, saksbehandling, saksomkostninger, finansiering, erstatningsansvar og departementets instruksjonsmyndighet.

Utvalget gis frist til å slutføre arbeidet til 1. desember 2020.»

Fristen er senere forlenget til 1. februar 2021.

NOU 2021: 1 *Endringer i verdipapirhandelloven – Regler om tilsynsmyndighet, sanksjonskompetanse og klageordning* ble lagt frem 20. januar 2021, og er den syvende utredningen om revidering av verdipapirhandelloven. I utredningen fremmer utvalget forslag til endringer i tråd med punkt IV i hovedmandatet samt tilleggsmandatet av 24. oktober 2019.

2.1.2 Høringen

NOU 2021: 1 ble sendt på høring 11. mars 2021 til følgende adressater, med høringsfrist 1. juli 2021:

Departementene

Datatilsynet
Finanstilsynet
Folketrygdfondet
Forbrukerrådet
Konkurransetilsynet
Norges Bank
Regelrådet
Skattedirektoratet
Statistisk sentralbyrå
Økokrim

Handelshøyskolen BI
Norges Handelshøyskole
Universitetet i Bergen Det juridiske fakultet
Universitetet i Oslo Det juridiske fakultet
Universitetet i Tromsø Det juridiske fakultet

Advokatforeningen
Aksjonærforeningen i Norge
Den norske Revisorforening
Energi Norge
Finans Norge
Finansforbundet
Finansieringsselskapenes Forening
Forbrukertilsynet
Hovedorganisasjonen Virke
LO
Nasdaq Oslo
Nordic Trustee
Nordic Association of Electricity Traders
Norske Finansanalytikerens Forening
Norsk Kapitalforvalterforening
Norsk Venturekapitalforening
NHO
Oslo Børs
Pensjonskasseforeningen
Sparebankforeningen
Verdipapirfondenes forening
Verdipapirforetakenes Forbund
Verdipapirsentralen

Følgende instanser har hatt realitetsmerknader til forslaget:

Finanstilsynet
Folketrygdfondet
Regelrådet
Økokrim

Advokatforeningen
Finans Norge
Nasdaq Oslo
NHO
Norske Finansanalytikerens Forening
Oslo Børs
Verdipapirfondenes forening
Verdipapirforetakenes Forbund

Følgende instanser har skrevet at de ikke vil inngi høringsuttalelse eller at de ikke har merknader til forslaget:

Forsvarsdepartementet
Helse- og omsorgsdepartementet
Justis- og beredskapsdepartementet
Klima- og miljødepartementet
Utenriksdepartementet

Skattedirektoratet
Statistisk sentralbyrå

2.2 Tilsynet med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring og oppgaven som tilbudsmyndighet

2.2.1 Gjeldende rett

Etter verdipapirhandelloven § 3-1 første ledd gjelder Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 596/2014 av 16. april 2014 *om markedsmissbruk (markedsmissbruksforordningen)* som lov med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig. Etter markedsmissbruksforordningen artikkel 22 skal alle EØS-stater peke ut én nasjonal tilsynsmyndighet som får ansvar for å føre tilsyn med at forordningen blir overholdt. Tilsynsmyndigheten har adgang til å delegere oppgaver til andre myndigheter og til markedsaktører, jf. artikkel 23.

Etter verdipapirhandelloven § 19-1 første ledd er Finanstilsynet tilsynsmyndighet i Norge. De fører tilsyn med virksomheten til verdipapirforetak, regulerte markeder og andre nærmere angitte foretak som driver virksomhet i forbindelse med verdipapirhandel, og skal se til at disse overholder bestemmelsene gitt i, eller i medhold av, verdipapirhandelloven. Finanstilsynet er også kontaktpunkt for andre tilsynsmyndigheter og European Securities and Markets Authority (ESMA) i saker som har forgreninger til flere land, og er ansvarlig for rapportering og annet samarbeid med andre myndigheter.

Etter verdipapirhandelloven § 19-1 tredje ledd kan departementet delegere tilsynet med overholdelsen av nærmere angitte bestemmelser i markedsmissbruksforordningen fra Finanstilsynet til en annen offentlig myndighet eller til en operatør av en handelsplass eller en annen markedsaktør. I forskrift 29. juni 2007 nr. 876 *til verdipapirhandelloven (verdipapirforskriften)* § 17-1 er tilsynet med utsteders informasjonsplikt og utsatt offentliggjøring av innsideinformasjon, unntatt reglene om utsatt offentliggjøring for å bevare finansiell stabilitet, delegert til markedsoperatøren for regulert marked, det vil si Oslo Børs.

Etter markedsmissbruksforordningen artikkel 17 nr. 1 første ledd skal en utsteder så raskt som mulig offentliggjøre innsideinformasjon som direkte angår utsteder. Informasjonen skal offentliggjøres på en måte som muliggjør at offentligheten raskt kan få tilgang til den og foreta en fullstendig, korrekt og rettidig bedømmelse av informasjonen, jf. artikkel 17 nr. 1 annet ledd. Etter artikkel 17 nr. 4 til 7 er det adgang til utsatt offentliggjøring av innsideinformasjon dersom særskilte

vilkår er oppfylt. Meldinger om utsatt offentliggjøring skal sendes til operatøren av det regulerte markedet som kan kreve eventuell begrunnelse for utsettelsen.

Bestemmelsene gjelder også for utstedere som har godkjent handel av finansielle instrumenter på en multilateral handelsfasilitet eller en organisert handelsfasilitet, eller som har søkt om opptak til handel av de finansielle instrumentene på en slik handelsfasilitet, jf. artikkel 17 nr. 1 tredje ledd. Der operatøren av en slik multilateral handelsfasilitet eller organisert handelsfasilitet også er markedsoperatør for regulert marked, vil markedsoperatøren også føre tilsyn med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring på disse handelsplassene. Oslo Børs opererer i dag alle handelsplasser som omfattes av delegasjonen, det vil si de regulerte markedene Oslo Børs og Euronext Expand og den multilaterale handelsfasiliteten Euronext Growth. I den grad det opprettes nye multilaterale handelsfasiliteter eller organiserte handelsfasiliteter som ikke opereres av en markedsoperatør for et regulert marked, vil utgangspunktet være at Finanstilsynet fører tilsyn med overholdelsen av bestemmelsene om løpende informasjonsplikt og utsatt offentliggjøring, med mindre det etter en konkret vurdering foretas ytterligere delegasjon, jf. Prop. 96 LS (2018–2019) *Endringer i verdipapirhandelloven mv. (prospekt, markedsmissbruk, tilsyn og sanksjoner) og samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse av forordning (EU) nr. 596/2014 og (EU) 2017/1129 punkt 7.3.5 side 87.*

Etter finanstilsynsloven § 9 skal utgiftene til tilsynet med overholdelse av bestemmelsene om verdipapirhandel dekkes ved utligning mellom institusjonene som er under tilsyn og utstederne. Tilsynet med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring omfattes av bestemmelsen, men i praksis dekkes kostnadene av Oslo Børs.

Etter Europaparlaments- og rådsdirektiv 2004/25/EF av 21. april 2004 *om overtakelsestilbud (overtakelsestilbudsdirektivet)* artikkel 4 skal medlemsstatene utpeke en myndighet som skal føre tilsyn med tilbud og overholdelse av reglene i overtakelsestilbudsdirektivet. I Norge er tilbudsmyndigheten det regulerte markedet hvor aksjene i selskapet som er gjenstand for overtakelsestilbudet er notert, jf. verdipapirhandelloven § 6-4 første ledd første punktum. Departementet kan i forskrift bestemme at hele eller deler av tilbudsmyndighetens kompetanse skal utøves av Finanstilsynet, jf. verdipapirhandelloven § 6-4 første ledd annet punktum, men hjemmelen er

ikke benyttet. Ettersom Oslo Børs opererer de eneste regulerte markedene i Norge, er Oslo Børs den eneste tilbudsmyndigheten i Norge.

Dersom et overtakelsestilbud har tilknytning til flere stater, kan tilbudsmyndigheten være delt mellom flere jurisdiksjoner, jf. verdipapirhandelloven § 6-23 og verdipapirforskriften §§ 6-12–6-14. Har målselskapet forretningskontor i én EØS-stat, men sine aksjer notert i en annen EØS-stat, er det tilbudsmyndigheten i landet der aksjene er notert som fører tilsyn med tilbud og overholdelse av reglene i overtakelsestilbudsdirektivet, og som behandler spørsmål knyttet til tilbudsprosessen. Spørsmål knyttet til informasjon til ansatte i selskapet og selskapsrettslige spørsmål, herunder spørsmål om grensen for når tilbudsplikt utløses, eventuelle fritak fra plikten til å fremsette et tilbud og unntak fra tilbudsplikten, behandles av tilbudsmyndighet i den staten hvor målselskapet har sitt forretningskontor. I Norge er det Oslo Børs som har denne oppgaven for selskap med forretningskontor i Norge som har sine aksjer notert på regulert marked i annen EØS-stat.

Tilbudsmyndigheten er pålagt en rekke oppgaver og tillagt kompetanse til å avgjøre mange spørsmål i tilknytning til tilbudsreglene. Den har kompetanse til å pålegge tilbudsplikt ved enkelte erverv som i utgangspunktet er unntatt, jf. verdipapirhandelloven § 6-2 annet ledd, gjøre unntak fra tilbudsplikt ved erverv fra noen vedkommende er identifisert med, jf. verdipapirhandelloven § 6-2 tredje ledd, avgjøre spørsmål om konsolidering, jf. verdipapirhandelloven § 6-5 annet ledd, treffe vedtak dersom tilbudsplikt bestrides, jf. verdipapirhandelloven § 6-8 tredje ledd, godkjenne tilbud og tilbudsdokument, jf. verdipapirhandelloven § 6-14 og gjennomføre tvangssalg av aksjer, jf. verdipapirhandelloven § 6-21. Tilbudsmyndigheten kan også gi forskrift om garantier etter verdipapirhandelloven § 6-10 syvende ledd. Etter verdipapirhandelloven § 6-4 annet ledd skal tilbudsmyndigheten samarbeide og utveksle informasjon med tilbudsmyndigheter i andre land i spørsmål om tilbudsplikt og frivillig tilbud ved oppkjøp.

Etter verdipapirhandelloven § 6-15 kan tilbudsmyndigheten kreve gebyr av tilbyder til dekning av utgifter den har ved godkjenning og offentliggjøring av tilbud. Utgiftene til tilbudsmyndighetens andre oppgaver dekkes av Oslo Børs.

2.2.2 Utvalgets forslag

Utvalget foreslår at Finanstilsynet skal overta oppgaven med å føre tilsyn med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring, og opp-

gaven som tilbudsmyndighet. Slik vil Oslo Børs ikke lenger utføre myndighetsoppgaver.

Utvalget begrunner forslaget om å overføre oppgaven med å føre tilsyn med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring til Finanstilsynet slik, jf. NOU 2021: 1 punkt 2.2.3 side 17:

«Som utvalget omtalte i NOU 2017: 14 har ordning med delegasjonen av Finanstilsynets myndighet til å føre tilsyn med overholdelsen av reglene om løpende informasjonsplikt og utsatt offentliggjøring fungert godt. Oslo Børs har bygget opp kapasitet og tekniske løsninger for å føre tilsyn med utstedernes løpende informasjonsplikt og har den erfaring og kompetanse som kreves for å utføre oppgaven. Dagens situasjon gir imidlertid ingen garanti for at markedsoperatøren også i fremtiden vil opprettholde og utvikle kapasitet innrettet på å ivareta myndighetsoppgaver. Det kan heller ikke forutsettes at eventuelle nye handelsplasser har kompetansen som skal til for å påta seg tilsynet med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring. Endret legalt rammeverk, endringer i markedssituasjon, endringer i konkurransesituasjonen og omstrukturering i markedet er alt sammen forhold som kan føre til at delegasjonen bør trekkes tilbake på kort varsel.

Etter en samlet vurdering mener utvalget at både den faktiske og regulatoriske situasjonen nå tilsier at tilsynet med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring overføres til Finanstilsynet. Utvalget legger til grunn at Finanstilsynet har nødvendige organisasjonsmessige forutsetninger og raskt vil kunne bygge kompetanse som innebærer at de er rustet til å overta oppgaven. Utvalget foreslår på denne bakgrunn at delegasjonen i verdipapirforskriften § 17-1 trekkes tilbake og at bestemmelsen oppheves.»

Utvalget legger til at Finanstilsynet fører tilsyn med reglene om innsidehandel, og at denne oppgaven henger tett sammen med oppgaven med å føre tilsyn med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring. De uttaler, jf. NOU 2021: 1 punkt 2.2.3 side 17:

«Ved en overføring av tilsynet med den løpende informasjonsplikten, vil Finanstilsynet kunne undersøke slike saker ut fra begge synsvinkler både nasjonalt og internasjonalt. Finanstilsynet har også tilsynshjemler som

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

markedsoperatøren ikke har, for eksempel mulighet for å pålegge opplysningsplikt overfor enhver ved mistanke om overtredelse av visse deler av verdipapirhandelloven, se verdipapirhandelloven § 19-3. Finanstilsynet har dermed et bedre legislativt grunnlag for å foreta nødvendige undersøkelser.»

Om saker som involverer flere land, skriver utvalget, jf. NOU 2021: 1 punkt 2.2.3 side 17:

«Det kan i enkelte situasjoner by på utfordringer at viktige tilsynsoppgaver etter MAR er delegert til en markedsdeltaker, blant annet fordi MAR forutsetter utstrakt informasjonsdeling mellom tilsynsmyndighetene. Finanstilsynet har, gjennom deltakelse i ESMA, bedre muligheter til å undersøke saker på tvers av landegrensene enn markedsoperatøren.»

Utvalget påpeker at kostnadene til tilsynet med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring i medhold av finanstilsynsloven § 9 tredje ledd dekkes av utstederne ved utlikning. Utvalget foreslår derfor ikke noen lovendringer for å dekke kostnadene.

Til spørsmålet om hvilken virksomhet som bør være tilbudsmyndighet i fremtiden, påpeker utvalget at det er den offentlige tilsynsmyndigheten for verdipapirmarkedet som er tilbudsmyndighet i de fleste andre europeiske land, herunder Frankrike, Tyskland, Finland, Danmark og Sverige. Utvalget skriver at både regelverket og markedssituasjonen er kraftig endret siden det ble besluttet at markedsoperatøren skulle være tilbudsmyndighet. Videre påpeker de at med fri konkurranse mellom handelsplasser og fri rett til etablering innen EØS, kan nye regulerte markeder komme til på kort varsel og eksisterende handelsplasser kan re-lokaliseres. Dersom det i fremtiden etableres flere regulerte markeder i Norge, vil det være lite hensiktsmessig at Oslo Børs skal være tilbudsmyndighet for disse markedene, blant annet fordi det vil kunne oppstå spørsmål av konkurransemessig art. Alternativet vil da være at det blir flere tilbudsmyndigheter som praktiserer samme regelverk. Utvalget legger videre vekt på at når markedsplassen er tilbudsmyndighet, kan det potensielt medføre interessekonflikter. De skriver, jf. NOU 2021: 1 punkt 2.3.4 side 20:

«Selv om en løsning der Oslo Børs er tilbudsmyndighet har fungert godt så langt, bemerker utvalget at ordningen innebærer iboende interessekonflikter. Det er ikke uvanlig at det

oppstår konflikter ved frivillige og pliktige tilbud, for eksempel knyttet til spørsmålet om tilbudsplikt har inntrådt og prisingen i tilbudet. I mange tilfeller innebærer dette at børsen må treffe vedtak som får negative konsekvenser for en eller flere av børsens større kunder. Håndheving av regelverket innebærer således at børsen må treffe vedtak av negativ karakter overfor egne kunder. Dette aspektet vil forsterkes ytterligere dersom tilbudsmyndigheten gis mulighet for å ilegge overtredelsegebyr ved overtredelse av reglene om overtakelsestilbud. Saker om overtakelsestilbud kan også omfatte store verdier.»

Utvalget trekker også frem potensielle utfordringer ved at Oslo Børs fungerer som tilbudsmyndighet for norske selskaper notert på regulert marked i andre EØS-stater, og skriver, jf. NOU 2021: 1 punkt 2.3.4 side 19:

«I en situasjon hvor finansmarkedene i Europa blir stadig mer integrert, må det forutsettes at konkurransen mellom de regulerte markedene øker og at flere selskaper kan velge å notere seg i en annen EØS-stat enn de har sitt hovedkontor. I et slikt scenario kan interessekonfliktene knyttet til at Oslo Børs er tilbudsmyndighet øke.»

Utvalget mener derfor at både den faktiske og regulatoriske situasjonen nå tilsier at oppgaven som tilbudsmyndighet bør overføres til Finanstilsynet, og skriver, jf. punkt 2.3.4 side 20:

«Slik utvalget ser det, vil en overføring av oppgaven legge til rette for forventet markedsutvikling, redusere interessekonflikter og sikre at det også i fremtiden vil være kun én tilbudsmyndighet for det norske markedet. Både oppgaven som prospektmyndighet og tilsynet med den periodiske rapporteringen utføres allerede av Finanstilsynet. Utvalget legger til grunn at Finanstilsynet har organisasjonsmessige forutsetninger og raskt vil kunne bygge kompetanse som gjør at de er rustet til å overta oppgaven.»

Utvalget foreslår at verdipapirhandelloven § 6-4 endres slik at det fremgår at Finanstilsynet er tilbudsmyndighet. Videre foreslår utvalget at annet ledd om tilbudsmyndighetens plikt til å samarbeide med tilbudsmyndigheter i utlandet oppheves, ettersom plikter som påhviler nasjonale myndigheter etter EØS-regelverket normalt ikke

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

implementeres i norsk rett, men følger av at de relevante direktivene og forordningene tas inn i EØS-avtalen.

Om kostnadene knyttet til tilbudsmyndighetens arbeid, viser utvalget til at det i NOU 2019: 1 *Overtakelsestilbud (frivillig og pliktig tilbud) – Endringer i verdipapirhandelloven* punkt 8.5.3 side 79 er foreslått at tilbudsmyndigheten skal være selvfinansierende, og at tilbudsmyndigheten skal kunne kreve gebyr for langt flere oppgaver enn i dag. Videre påpeker utvalget at tilbudsmyndigheten, også dersom forslagene i NOU 2019: 1 vedtas, vil ha oppgaver som ikke kan knyttes direkte til de gebyrbelagte tjenestene. Det gjelder blant annet generelt tilsyn med at reglene om overtakelsestilbud overholdes, samarbeid med utenlandske tilsynsmyndigheter og vurderinger knyttet til konsolidering.

Utvalgets flertall foreslår at eventuelle utgifter som ikke dekkes fullt ut av gebyrene, skal dekkes ved utligning mellom utstedere notert på regulert marked etter finanstilsynsloven § 9 femte ledd. Flertallet bemerker at reglene om overtakelsestilbud gjelder de noterte foretakene og deres aksjer, og mener derfor at denne løsningen er best i tråd med prinsippene som ligger til grunn for utligning i finanstilsynsloven § 9 første ledd.

Mindretallet bestående av Sigurdson er uenig med forslaget om gebyrregler fremmet i NOU 2019: 1. Når det gjelder tilbudsmyndighetens utgifter som ikke kan dekkes ved gebyrer, uttaler han, jf. NOU 2021: 1 punkt 2.5.2 side 22:

«Saker om overtakelsestilbud er mer knyttet til tilbydere og aksjeeiere, enn til utstedernes virksomhet slik det er for kontrollen med prospekter og finansiell rapportering. Dette medlemmer mener derfor at utstederne ikke skal dekke eventuelle restutgifter på samme måte som for de to andre kontrollformene, jf. også Prop. 84 L (2009–2010) kapittel 5.»

I Prop. 84 L (2009–2010) *Endringer i lov om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner (finansieringsvirksomhetsloven) mv. og enkelte andre lover (samleproposisjon)* punkt 5.6.1 side 64 foreslo departementet at utgifter med prospektkontrollen som ikke kunne dekkes ved gebyrer skulle utlignes likt mellom alle utstederforetakene notert på regulert marked. Til gjengjeld skulle de samme selskapene krediteres for overskudd fra gebyrer i år der gebyrene overstiger faktiske kostnader. Departementet presiserte at det forutsatte at gebyrsatsene ble fastsatt slik at de over tid er

godt i samsvar med de faktiske kostnadene til prospektkontrollen.

2.2.3 Høringsinstansenes syn

Finanstilsynet, Folketrygdfondet, Økokrim, Advokatforeningen, Finans Norge, NHO, Norske Finansanalytikeres Forening og *Oslo Børs* er enige med utvalget om at oppgaven med å føre tilsyn med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring og oppgaven med å være tilbudsmyndighet bør overføres fra markedsoperatøren til Finanstilsynet. *Finans Norge* skriver:

«Det vil tydeliggjøre skillet mellom hva som er utøvelse av offentlig myndighet og hva som er beslutning fattet av en markedsoperatør som ledd i forretningsvirksomhet.»

Nasdaq Oslo har ikke innvendinger til forslaget om at Finanstilsynet skal overta som tilbudsmyndighet, men skriver følgende om å overføre tilsynet med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring til Finanstilsynet:

«Effektiv adgang til opplysninger er en nødvendig og grunnleggende forutsetning for effektiv markedsovervåkning. At markedsaktører er underlagt opplysningsplikt uten hinder av taushetsplikten etter vphl. § 12-4 åttende ledd sammenholdt med adgangen til å ilegge tvangsmulkt ved manglende overholdelse etter vphl. § 12-8 første ledd, står her sentralt. Det synes som en bedre løsning at markedsoperatørene sikres nødvendige verktøy for å følge opp medlemmer effektivt ved mistanke om overtredelser enn at saker skal meldes inn til Finanstilsynet over en lav sko – noe utvalget synes å legge opp til.»

Oslo Børs skriver at de også har andre myndighetsoppgaver, og mener at disse også bør overføres til Finanstilsynet. De skriver:

«Oslo Børs ønsker i den anledning også å fremheve at børsen har andre myndighetsoppgaver. Oslo Børs er for det første offisiell lagringsmekanisme (OAM) i Norge gjennom NewsWeb. Videre er Oslo Børs utpekt som mottaker av utstedernes oversikter over primærinnvidere og deres nærstående. Oslo Børs er også mottaker av flaggemeldinger. I lys av de foreslåtte endringene, mener Oslo Børs det er naturlig å se på om disse myndighetsoppgavene også bør overføres til Finanstilsynet.

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

«Dette gjelder særlig som følge av at det kan være utfordrende for børsen å opprettholde nødvendig kompetanse og ressurser på de resterende myndighetsoppgavene, dersom kun deler av disse overføres til Finanstilsynet.»

Finanstilsynet, Folketrygdfondet, Finans Norge og Verdipapirforetakenes Forbund er opptatte av finansieringen, og påpeker at det er en forutsetning for en vellykket overføring av oppgaver at Finanstilsynet tilføres tilstrekkelige ressurser og kompetanse for å kunne ivareta oppgavene på en tilfredsstillende måte. Det påpekes også at det er viktig for et velfungerende marked at Finanstilsynet er tilgjengelig for aktørene, og gir markedet korrekt og rettidig informasjon. Når det gjelder spørsmålet om hvordan utgiftene skal dekkes, skriver *Finanstilsynet*:

«Finanstilsynet er enig i flertallets forslag om at utgifter knyttet til oppgaven som tilbudsmyndighet utliknes på utstederforetakene. En slik løsning er i tråd med de gjeldende reglene for utlikning av utgifter knyttet til regnskaps- og prospektkontrollen.»

NHO uttaler:

«Vi er ikke enig i at det er noe prinsipp at de noterte foretakene skal dekke kostnader som hører hjemme hos dem som setter frem tilbud på kjøp av aksjer i ett av de noterte foretakene. Vi viser til mindretallets merknad i utredningen. Departementet bør vurdere en mer målrettet regel om hvem som skal dekke restkostnaden.»

2.2.4 Departementets vurdering

Departementet foreslår, som utvalget, at oppgaven med å føre tilsynet med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring og oppgaven som tilbudsmyndighet overføres til Finanstilsynet. Departementet viser til den brede støtten forslagene har fått i høringen, og til at utviklingen av markedssituasjonen og i regelverket tilsier at myndighetsoppgavene utføres av myndighetene og ikke av en markedsaktør.

Departementet viser til redegjørelsen i utredningen, og slutter seg til utvalgets uttalelser. At Oslo Børs utfører myndighetsoppgaver har en historisk forklaring. Når børsmonopolet nå er opphevet, og Oslo Børs driver sin virksomhet i sterkt økende konkurranse, er det ikke lenger naturlig å pålegge Oslo Børs å utøve myndighetsoppgaver.

Som utvalget påpeker, har det vært store endringer i markedet, og myndighetene har ingen garanti for at markedsoperatøren også i fremtiden vil opprettholde og utvikle kapasitet innrettet på å ivareta myndighetsoppgaver. Departementet legger også vekt på at når det regulerte markedet skal føre tilsynet med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring og utføre oppgaven som tilbudsmyndighet, kan det potensielt medføre interessekonflikter. I tillegg gjør det endrede regulatoriske rammeverket med større bruk av sanksjoner det mer betenkelig å legge myndighetsoppgaver til en privat aktør. At det også kan dreie seg om store verdier, forsterker dette. En overføring av oppgavene til Finanstilsynet vil etter departementets syn derfor legge til rette for forventet markedsutvikling og begrense risikoen for interessekonflikter, i tillegg til å lette samarbeidet med tilsynsmyndigheter i andre land. Oppgaven med å føre tilsyn med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring og oppgaven som tilbudsmyndighet har dessuten nær tilknytning til andre oppgaver Finanstilsynet allerede har, for eksempel oppgaven som prospektmyndighet, og Finanstilsynet har etter departementets vurdering de nødvendige forutsetningene for å overta oppgavene.

Som Nasdaq Oslo påpeker, kan det være mer effektivt i den enkelte sak at markedsoperatørene følger opp medlemmer direkte, i stedet for at saker må meldes inn til Finanstilsynet. Finanstilsynet har imidlertid allerede tett kontakt med Oslo Børs, blant annet i tilsynet med reglene om markedsmissbruk, og det er etablert rutiner for effektiv informasjonsdeling med Oslo Børs. Departementet legger derfor til grunn at behandlingen av sakene ikke vil bli nevneverdig forsinket ved at Finanstilsynet er tilsynsmyndighet, og at den eventuelle ulempen dette måtte medføre uansett veies opp av fordelene ved å overføre tilsynet med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring til Finanstilsynet.

Når det gjelder Oslo Børs' innspill om at Oslo Børs har flere myndighetsoppgaver som bør overføres til Finanstilsynet, er departementets vurdering at å ha offisiell lagringsmekanisme og være mottaker av utstedernes oversikter over primærinsidere og deres nærstående samt motta flaggemeldinger, ikke innebærer at Oslo Børs utøver offentlig myndighet. Det dreier seg snarere om å utføre lovpålagte oppgaver, på lik linje med hva mange andre aktører i samfunnet gjør, for eksempel rapporteringspliktige etter hvitvaskingsregelverket. Departementet mener det er hensiktsmessig at de private aktørene foreløpig fortsatt har

plikt til å være mottaker av oversikter over primærinnsidere, ha offisiell lagringsmekanisme og motta flaggemeldinger, og foreslår ingen endring på dette tidspunkt. Departementet viser for øvrig til Prop. 57 L (2023–2024) *Endringer i regnskapsloven mv. (bærekraftsrapportering)* punkt 4.4.2.3 side 51, hvor det redegjøres for Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2023/2859 om innføring av et felles europeisk rapporteringssystem for sentralisert tilgang til offentlig tilgjengelig informasjon av relevans for finansielle tjenester, kapitalmarkeder og bærekraft (ESAP). Etter ESAP-regelverket skal det utpekes en eller flere innsamlingsmyndigheter for en rekke ulike regelverk. Europaparlaments- og rådsdirektiv 2004/109/EF om harmonisering av krav til åpenhet med hensyn til opplysninger om utstedere av verdipapirer som er opptatt til notering på et regulert marked, og om endring av direktiv 2001/34/EF (åpenhetsdirektivet) er blant regelverkene det skal utpekes en innsamlingsmyndighet etter, og det er i medhold av åpenhetsdirektivet artikkel 21 at Oslo Børs er offisiell lagringsmekanisme. Etter departementets vurdering bør det gjøres en helhetlig vurdering av hvem som skal være innsamlingsmyndighet(er) for ESAP i Norge, og det er naturlig at enkelte av Oslo Børs oppgaver vurderes i den forbindelse.

Når det gjelder finansieringen av tilbudsmyndighetens utgifter, vil departementet i forbindelse med oppfølgingen av NOU 2019: 1 vurdere forslaget om at tilbudsmyndigheten skal kunne gebyrlegge flere tjenester enn i dag. Uavhengig av om flere tjenester blir gebyrlagt, vil det, som utvalget påpeker, være nødvendig med en hjemmel for å utligne tilbudsmyndighetens kostnader som ikke dekkes ved gebyrer. I Prop. 75 L (2023–2024) *Lov om Finanstilsynet (finansstilsynsloven)* er det foreslått en bestemmelse om fordeling av Finanstilsynets og Finanstilsynsklagenemndas utgifter i ny finansstilsynslov § 6-1, og at departementet kan gi nærmere regler om utgiftsfordelingen i forskrift. Dersom forslagene i Prop. 75 L (2023–2024) og denne proposisjonen blir vedtatt, vil det bli gitt nærmere regler om fordeling av utgifter til tilsynet med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring i forskrift.

2.3 Bør forvaltningsloven gjelde for markedsoveratørens beslutninger?

2.3.1 Gjeldende rett

Når markedsoveratøren fatter vedtak i forbindelse med tilsynet med den løpende informasjonsplik-

ten og utsatt offentliggjøring i medhold av verdipapirhandelloven § 19-1 tredje ledd, jf. verdipapirforskriften § 17-1 annet ledd, eller som tilbudsmyndighet, jf. verdipapirhandelloven § 6-4 første ledd, utøver markedsoveratøren myndighetsoppgaver. Vedtakene er enkeltvedtak, og forvaltningsloven kapittel VI om klage og omgjøring og kapittel IX og X om administrative sanksjoner og tvangsmulkt kommer til anvendelse, jf. verdipapirhandelloven § 12-10 annet ledd, jf. første ledd.

Markedsoveratøren kan også fatte beslutninger som ledd i sin virksomhetsutøvelse. Verdipapirhandelloven kapittel 12 del I stiller en rekke virksomhetskrav for regulerte markeder. Verdipapirhandelloven § 12-2 fastsetter at regulerte markeder skal ha klare og oversiktlige regler om opptak av finansielle instrumenter til handel. Reglene skal sørge for at finansielle instrumenter kan handles på en rettferdig, velordnet og effektiv måte. Verdipapirhandelloven § 12-4 fastsetter at et regulert marked skal ha oversiktlige og ikke-diskriminerende regler basert på objektive kriterier om medlemskap på og tilgang til markedet, og gir nærmere regler om hva reglene skal inneholde. Markedsoveratøren vil dermed som ledd i sin virksomhetsutøvelse blant annet beslutte om et finansielt instrument skal tas opp til handel etter verdipapirhandelloven § 12-2 eller § 13-2, om instrumentet skal strykes eller suspenderes etter § 12-3 og om noen kan være medlem på markedet etter § 12-4. Forvaltningsloven kapittel III Almindelige regler om saksbehandling, med unntak av § 13, kapittel IV Om saksforberedelse ved enkeltvedtak, kapittel V Om vedtaket og kapittel VIII Om virkningen av feil og utsatt iverksetting kommer da til anvendelse, jf. verdipapirhandelloven § 12-10 første ledd. Tilsvarende gjelder når markedsoveratøren beslutter å ilegge tvangsmulkt etter verdipapirhandelloven § 12-8 eller overtredelsesgebyr etter § 12-9.

Verdipapirhandelloven §§ 9-26–9-30 a stiller krav til multilaterale handelsfasiliteter og organiserte handelsfasiliteter. Etter verdipapirhandelloven § 9-30 a kan departementet gi forskrift om at verdipapirhandelloven § 12-10 helt eller delvis skal gjelde for operatør av multilateral handelsfasilitet og organisert handelsfasilitet, slik at forvaltningslovens bestemmelser kommer til anvendelse. Forskriftshjemmelen er ikke anvendt.

2.3.2 Utvalgets forslag

Utvalget foreslår at forvaltningslovens regler om saksbehandling ikke lenger skal gjelde for regulerte markeder, og at verdipapirhandelloven

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

§ 12-10 oppheves. Forslaget henger sammen med at utvalget foreslår at markedsoperatøren ikke lenger skal utøve myndighetsoppgaver. De mener at forvaltningslovens regler om saksbehandling ikke bør komme til anvendelse når markedsoperatøren fatter beslutninger som ledd i sin virksomhetsutøvelse, og foreslår i stedet at det gis en forskriftsbestemmelse som gir mulighet for å gi regler om saksbehandling for disse sakene dersom det skulle bli behov for det.

Utvalget bemerker at regulerte markeder som ledd i sin virksomhetsutøvelse treffer en rekke beslutninger av stor betydning både for markedet og for markedsdeltakerne, og at de driver virksomhet av stor samfunnsmessig betydning. Det er derfor helt sentralt at rammeverket rundt markedsoperatørens avgjørelser, herunder krav til saksbehandling, bidrar til et velfungerende marked med høy tillit blant både utstedere og investorer. Om markedsoperatørens avgjørelser skriver de, jf. NOU 2021: 1 punkt 3.2.2 side 24:

«Spørsmålet om børsers avgjørelser skal regnes som forvaltningsvedtak er drøftet flere ganger i lys av rettsutviklingen, blant annet i Ot.prp. nr. 73 (1999–2000) kapittel 8.1.2. Justisdepartementets fremholdt at spørsmålet om børsens vedtak skulle regnes som forvaltningsvedtak var tvilsomt. De pekte blant annet på at et moment i vurderingen ville være om børsen var et faktisk monopol, slik at vurderingen ville kunne stille seg annerledes dersom det «opprettes flere børser i Norge, eller det blir vanligere å omsette norske aksjer på utenlandske børser». Justisdepartementet fremholdt videre at kriteriet «utøvelse av offentlig myndighet» tok sikte på å avgrense vedtaksbegrepet mot offentlige organers disposisjoner av privatrettslig karakter. Justisdepartementet mente at:

‘Et kjernesporsmål blir etter dette om bestemmelsene i utkastet til lov utgjør selve grunnlaget for børsens ulike avgjørelsestyper, eller om grunnlaget er den private autonomi, slik at loven heller stiller opp begrensninger og en nærmere regulering av utøvingen av den private autonomien. Enkeltvedtak og forskrifter må avgrenses mot avgjørelser som har sitt grunnlag i blant annet forretningsvilkår, herunder standardvilkår, som ikke har et særskilt offentligrettslig kompetansegrunnlag.’

Med dagens faktiske og regulatoriske forutsetninger er det som nevnt ikke lenger naturlig å betrakte markedsoperatørens vedtak om opptak til handel, suspensjon, strykning og medlemskap etter lovens kapittel 11 til 13 som

utøvelse av offentlig myndighet. Virksomheten som regulert marked drives ikke lenger i en monopolsituasjon hverken rettslig eller faktisk. Etter dagens regelverk er det etableringsfrihet og konkurranse mellom de regulerte markedene, ikke minst på tvers av landegrensene i EØS. Selv om virksomheten er strengt lovregulert, har markedsoperatørens avgjørelser sitt utgangspunkt i forretningsdriften og ikke i et offentligrettslig kompetansegrunnlag.»

Utvalget konkluderer med at forvaltningslovens regler ikke bør gjelde for avgjørelser fattet som et ledd i virksomhetsutøvelsen, og skriver, jf. NOU 2021: 1 punkt 3.2.2 side 25:

«Utvalget mener at både rettslig og faktisk utvikling tilsier at det ikke lenger er hensiktsmessig å lovfeste at hovedtyngden av forvaltningslovens saksbehandlingsregler skal gjelde for beslutninger fattet som et ledd i markedsoperatørens forretningsmessige virksomhet. Utvalget viser til at de hensynene som ivaretas ved at forvaltningsloven gjøres gjeldende, i dag også ivaretas gjennom verdipapirhandelloven. Gjennomføring først av MiFID I og siden MiFID II med tilhørende forordninger, innebærer at tillatelse og drift av ulike handelsplasser for finansielle instrumenter er gjennomregulert i verdipapirhandelloven med tilhørende forskrifter. Her gis det omfattende regler for handelsplassenes virksomhetsutøvelse. De senere års rettsutvikling, hvor det gis detaljerte og fullharmoniserte regler for verdipapirhandelen i hele EØS-området, innebærer således at behovet for ytterligere regler er kraftig redusert. Handelsplassene er i henhold til regelverket også forpliktet til å ha interne rutiner, handelsregler og forretningsvilkår som sikrer forsvarlig drift av virksomheten, i dette inngår at det treffes avgjørelser basert på en forsvarlig saksbehandling.

At markeds plassens beslutninger i tillegg til verdipapirhandellovens detaljerte regler er underlagt et omfattende regelverk beregnet på offentlig myndighetsutøvelse, kan etter utvalgets syn skape unødvendige utfordringer for norske markedsoperatører. Selv om enkelte av reglene i forvaltningsloven, for eksempel om krav til begrunnelse og kontradiksjon, kan egne seg for handelsplassens beslutninger i gitte situasjoner, er mange av reglene i forvaltningsloven lite treffende. Dette gjelder for eksempel en rekke av bestemmelsene i kapittel III. Mange av kravene som stilles i forvaltnings-

loven, for eksempel krav til likebehandling og transparens, vil uansett kunne utledes av reglene i verdipapirhandeloven. Verdipapirhandeloven har også omfattende regler om håndtering av interessekonflikter. Utvalget legger dermed til grunn at regulerte markeder vil ivareta kravene til forsvarlig saksbehandling og innta saksbehandlingsregler som er tilpasset virksomheten i egne regler og forretningsvilkår.

Utvalget bemerker videre at handelsplassene er underlagt Finanstilsynets tilsyn. Det må legges til grunn at Finanstilsynet følger nøye med på at avgjørelser av stor betydning for markedsdeltakerne treffes på grunnlag av forsvarlig saksbehandling hos markedsplassen og i samsvar med verdipapirhandelovens regler. Når det gjelder avgjørelser om strykning og suspensjon skal Finanstilsynet varsles umiddelbart. Det vil være en del av Finanstilsynets løpende dialog med markedsplassen å innhente nærmere opplysninger om disse beslutningene. Finanstilsynet skal også offentliggjøre avgjørelsene og varsle ESMA. Dersom Finanstilsynet mener at operatørens vedtak er i strid med verdipapirhandeloven, vil Finanstilsynet kunne pålegge operatøren å rette forholdet og eventuelt sanksjonere overtredelsen.»

Utvalget foreslår at det gis en forskriftsbestemmelse i verdipapirhandeloven § 12-8, som gir mulighet for å gi regler om saksbehandling dersom det skulle bli behov for det, og at denne utformes etter samme mønster som bestemmelsen for multilateral handelsfasiliteter og organisert handelsfasiliteter i verdipapirhandeloven § 9-30 a.

2.3.3 Høringsinstansenes syn

Økokrim, Finans Norge, NHO, Norske Finansanalytikeres Forening og Oslo Børs støtter forslaget om at forvaltningsloven ikke skal gjelde for beslutninger truffet av markedsoperatøren som ledd i virksomhetsutøvelsen. *Oslo Børs* skriver:

«Oslo Børs tiltrer utvalgets vurderinger om at det bør overlates til markedsoperatøren å vurdere om det er behov for å opprette en klageordning for avgjørelser på egne regler og forretningsvilkår. Oslo Børs har i dag en klagenemnd for slike avgjørelser på Euronext Growth. Oslo Børs viser i den forbindelse til utvalgets uttalelser om at dette ikke er et lov-pålagt krav i andre EØS-land.»

Økokrim skriver:

«Forslagene innebærer at markedsoperatøren ikke lenger vil utføre myndighetsoppgaver. I forlengelsen av dette følger det naturlig at forvaltningsloven ikke lenger bør gjelde for markedsoperatørens egne vedtak. Gitt at Børsens vedtak fortsatt vil kunne være viktige, støtter Økokrim også at det gis en forskriftshjemmel der det kan stilles krav til vedtakene, slik som foreslått i punkt 3.2.2. Vi antar uansett at Oslo Børs vil utarbeide regler for egen saksbehandling.»

Advokatforeningen mener at forvaltningslovens saksbehandlingsregler bør gjelde når markedsplassen fatter beslutninger som ledd i sin virksomhetsutøvelse. De begrunner dette med at Oslo Børs langt på vei har en faktisk monopolstilling i det norske markedet, og at forvaltningslovens regler dermed vil gi bedre rettssikkerhet til selskapene som er eller vil noteres på Oslo Børs. De skriver:

«Etter Advokatforeningens syn har Verdipapirlovutvalget i lys av dette ikke gitt noen tilstrekkelig god begrunnelse for å gjennomføre en svekkelse av saksbehandlingsrettighetene for de noterte selskapene og børsmedlemmene. Verdipapirlovutvalget viser til at virksomhetsutøvelsen er detaljert regulert i verdipapirhandeloven, men Advokatforeningen kan ikke se at dette har nevneverdig betydning i denne sammenheng [...] Skjerpelser i de materielle kravene kan imidlertid ikke sees å redusere behovet for klare saksbehandlingsregler. Tvert om viser siste års praksis fra Børsklagenemnden at saksbehandlingsreglene etter forvaltningsloven er av stor praktisk betydning i slike saker, jf. eksempelvis Børsklagenemndens vedtak 2/2015 (opphevelse av børsens vedtak om å avslå strykningssøknad fra EVRY ASA) og 1/2018 (opphevelse av børsens vedtak om å stryke EMAS Offshore Limited fra notering).

På denne bakgrunn mener Advokatforeningen at markedsoperatørens vedtak fremdeles bør være underlagt forvaltningslovens saksbehandlingsregler.»

2.3.4 Departementets vurdering

Departementet foreslår, som utvalget, at forvaltningslovens regler ikke lenger skal gjelde for markedsplassen, men at verdipapirhandeloven skal

ha en forskriftshjemmel som åpner for å gi regler om saksbehandlingen.

Som nevnt i punkt 2.2.4, foreslår departementet at Oslo Børs ikke lenger skal utføre myndighetsoppgaver. Som Advokatforeningen påpeker, har beslutninger markedsplassen fatter som ledd i virksomhetsutøvelsen stor betydning for aktørene, og Oslo Børs er i dag eneste reelle markeds plass for mange aktører. I likhet med flertallet av høringsinstansene, mener departementet likevel at forvaltningsloven ikke bør gjelde for avgjørelser Oslo Børs treffer. Departementet viser til utvalgets utredning. Departementet legger særlig vekt på at grunnlaget for markedsoperatørens avgjørelser er den private autonomi, og at markedsplassens virksomhet ved gjennomføringen av Europaparlaments- og rådsdirektiv 2004/39/EF av 21. april 2004 *om markeder for finansielle instrumenter, om endring av rådsdirektiv 85/611/EØF og 93/6/EØF og europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/12/EF og om oppheving av rådsdirektiv 93/22/EØF (MiFID I)* og Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/65/EU av 15. mai 2014 *om markeder for finansielle instrumenter og om endring av direktiv 2002/92/EF og direktiv 2011/61/EU (MiFID II)* er blitt gjennomregulert, slik at det ikke i tillegg er samme behov for at forvaltningslovens regler skal gjelde for markedsplassens avgjørelser. Departementet deler ikke Advokatforeningens oppfatning om at det faktum at området er strengt lovregulert, øker behovet for lovpålagte saksbehandlingsregler. Det detaljerte regulatoriske rammeverket gir Finanstilsynet som tilsynsmyndighet plikt til å følge med på og adgang til å gripe inn og pålegge markedsoperatøren å rette forhold eller sanksjonere overtredelser.

Som en sikkerhetsventil viderefører departementet likevel forslaget om en forskriftshjemmel for å gi regler om saksbehandlingen dersom det skulle bli behov for dette.

2.4 Opplysningsplikt, taushetsplikt og habilitet

2.4.1 Gjeldende rett

Når markedsoperatøren fører tilsyn med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring, kan markedsoperatøren kreve opplysninger fra utstederne etter verdipapirhandelloven § 19-2 femte ledd og ellefte ledd, jf. § 19-1 fjerde ledd.

Som tilbudsmyndighet kan markedsoperatøren kreve opplysninger fra verdipapirforetak,

andre foretak og personer etter verdipapirhandelloven § 19-4.

Som ledd i virksomhetsutøvelsen har markedsoperatøren plikt til å påse at verdipapirhandellovens regler overholdes. Det innebærer at markedsoperatøren skal påse at utstederne oppfyller sine informasjonsplikter og plikten til å utarbeide prospekt, jf. verdipapirhandelloven § 12-2 tredje ledd. Videre skal markedsoperatøren overvåke innsendte ordrer, kanselleringer av ordrer og transaksjoner på markedet med sikte på å avdekke brudd på relevante lover og regler, herunder reglene om markedsmissbruk, markedets egne regler og andre rettsstridige handelsforhold, samt forstyrrelser i handelssystemet knyttet til et finansielt instrument, jf. verdipapirhandelloven § 12-5. Etter verdipapirhandelloven § 12-2 syvende ledd kan markedsoperatøren, uten hinder av taushetsplikten, kreve at en utsteder av finansielle instrumenter som er eller søkes tatt opp til handel på det regulerte markedet, og utstederens tillitsvalgte og ansatte, gir opplysninger som er nødvendige for at markedsoperatøren skal kunne oppfylle sine lovbestemte plikter. Regler om opplysningsplikt for medlemmer på det regulerte markedet er gitt i § 12-4 åttende ledd. For verdipapirsentral og sentral motpart er opplysningsplikten fastsatt i § 12-5 tredje ledd.

Etter verdipapirhandelloven § 9-30 a kan reglene om opplysningsplikt i § 12-2 syvende ledd og § 12-4 åttende ledd ved forskrift gjøres gjeldende for multilateral handelsfasilitet og organisert handelsfasilitet. Forskriftshjemmelen er ikke benyttet.

Reglene om taushetsplikt er gitt i verdipapirhandelloven § 11-13. Etter første ledd plikter tillitsvalgte og ansatte hos en markedsoperatør å hindre at uvedkommende får adgang eller kjennskap til det som de i sitt arbeid får vite om andres forretningsmessige eller personlige forhold. Tilsvarende gjelder for andre personer som mottar opplysninger underlagt lovpålagt taushetsplikt fra markedsoperatøren, jf. § 11-13 femte ledd.

Verdipapirhandelloven § 11-14 og verdipapirforskriften § 11-4 gir bestemmelser om habilitet. Etter bestemmelsene har tillitsvalgte og ansatte hos en markedsoperatør ikke lov til å delta i behandlingen eller avgjørelsen av spørsmål som har særlig betydning for egen eller nærstående fremtredende personlige eller økonomiske interesse. Tilsvarende gjelder for selskap, forening eller annen offentlig eller privat institusjon som vedkommende er knyttet til.

Verdipapirhandelloven § 11-15 og verdipapirforskriften §§ 11-5–11-7 gir regler om egenhandel

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

for markedsoperatøren og markedsoperatørens ansatte og deres nærstående. Verdipapirforskriften § 11-5 første ledd angir blant annet at ansatte hos en markedsoperatør ikke kan erverve eller avhende finansielle instrumenter som er eller søkes tatt opp til handel på det regulerte markedet.

Verdipapirhandelloven § 9-28 tredje ledd gir bestemmelser om forbud mot egenhandel for operatøren av en organisert handelsfasilitet. Verdipapirhandelloven § 9-27 femte ledd angir at operatøren av en multilateral handelsfasilitet ikke kan utføre ordre mot egen beholdning eller ved prinsipalmatchingshandel.

2.4.2 Utvalgets forslag

Utvalget foreslår at verdipapirhandelloven fortsatt skal ha bestemmelser om taushetsplikt og opplysningsplikt overfor markedsoperatøren. For at reglene skal reflektere at markedsoperatøren ikke lenger utfører myndighetsoppgaver, foreslår utvalget å oppheve § 19-4 om opplysningsplikt overfor tilbudsmyndigheten og innarbeide § 19-4 første ledd i § 19-2 om opplysningsplikt overfor Finanstilsynet, og en tilpasning av taushetspliktbestemmelsen i verdipapirhandelloven § 11-13 etter mønster av verdipapirhandelloven § 10-5. Utvalget foreslår videre å oppheve verdipapirhandelloven § 11-14 og verdipapirforskriften § 11-4 som gir regler om habilitet for tillitsvalgte og ansatte hos en markedsoperatør. I tillegg foreslår utvalget å oppheve verdipapirhandelloven § 11-15 og verdipapirforskriften §§ 11-5–11-7 som oppstiller forbud mot egenhandel for tillitsvalgte og ansatte hos en markedsoperatør.

Utvalget påpeker at markedsoperatørens adgang til å innhente opplysninger uten hinder av taushetsplikt, og regler om taushetsplikt, er en forutsetning for at markedsoperatøren skal kunne utføre sine plikter som markedsoperatør etter loven. Uten slike bestemmelser vil den som skal gi opplysningene ikke kunne utlevere taushetsbelagte opplysninger uten å komme i ansvar. Utvalget uttaler at reglene om taushetsplikt i verdipapirhandelloven § 11-13 dekker behovet, men skriver, jf. NOU 2021: 1 punkt 3.3.2.2 side 27:

«Utvalget bemerker at bestemmelsen er utformet med tanke på at markedsoperatøren også har vært tillagt enkelte myndighetsoppgaver. Når disse oppgavene overføres til Finanstilsynet, er det naturlig å vurdere bestemmelsens ordlyd på nytt. Utvalget mener bestemmelsen kan forenkles. Utvalget mener for det første at

henvisningen til forvaltningsloven §§13a til 13 e ikke bør videreføres. Utvalget kan ikke se at det er behov for at bestemmelsene skal gjelde etter at myndighetsoppgavene er overført til Finanstilsynet. Bestemmelsen gir også forskriftshjemmel både i fjerde og sjette ledd. En forskriftshjemmel er imidlertid tilstrekkelig. Tredje ledd dekkes av bestemmelsene i kapittel 19 og fjerde ledd vil ikke lenger ha noen praktisk anvendelse dersom myndighetsoppgavene faller bort. Utvalget bemerker at det er gitt en bestemmelse om taushetsplikt for verdipapirforetak og dets ansatte i § 10-5. Utvalget viser til at denne bestemmelsen er nyere og mer innrettet på taushetsplikt om forhold som noen får kjennskap til gjennom konsesjonspliktig virksomhetsutøvelse. Utvalget foreslår at § 11-13 gis ny utforming etter mønster av § 10-5. Utvalget viser til at det i seg selv er et poeng at regelverket er konsistent og at ubegrunnede forskjeller i ordlyd elimineres. Likelydende regler om taushetsplikt vil etter forslaget finnes i § 11-13 for markedsoperatører for regulerte markeder og i § 10-5 for verdipapirforetak.»

Utvalget påpeker at markedsmisbruksforordningen også gjelder for multilateral handelsfasilitet og organisert handelsfasilitet, og at disse dermed har behov for å kunne innhente opplysninger for å kunne oppfylle sine forpliktelser. De foreslår derfor at det i verdipapirhandelloven § 9-30 a, som gir departementet myndighet til å gi forskrift om at bestemmelsene om opplysningsplikt også skal gjelde for multilateral handelsfasilitet og organisert handelsfasilitet, også skal inntas en adgang til å la reglene om taushetsplikt i verdipapirhandelloven § 11-13 gjelde for multilateral handelsfasilitet og organisert handelsfasilitet.

Utvalget foreslår å oppheve de nasjonale reglene om habilitetskrav for tillitsvalgte og ansatte hos markedsoperatøren i verdipapirhandelloven § 11-14 og verdipapirforskriften § 11-4, og skriver, jf. NOU 2021: 1 punkt 3.3.2.2 side 27:

«Utvalget bemerker at kravene til habilitet er videreført fra tidligere børslov og skal ivareta behov knyttet til at markedsoperatøren har vært tillagt enkelte myndighetsoppgaver. I denne utredningen foreslår utvalget å overføre de siste myndighetsoppgavene til Finanstilsynet. Utvalget kan ikke se at det er behov for lovfestede habilitetsregler for ansatte og tillitsvalgte for å ivareta den forretningsmessige delen av virksomheten ved siden av verdipapirhandellovens regler om interessekonflikter og

habilitetsregelen i allmennaksjeloven § 6-27. Utvalget bemerker i tillegg at markedsoperatøren selv har en sterk interesse i å lage interne regler som hindrer interessekonflikter mellom de ansatte og tillitsvalgte, markedsoperatøren selv og markedsoperatørens kunder.»

Tilsvarende foreslår utvalget å oppheve verdipapirhandelloven § 11-15 annet og tredje ledd, samt verdipapirforskriften §§ 11-5–11-7, om forbud mot egenhandel. De begrunner forslaget med at også disse bestemmelsene er gitt fordi markedsoperatøren har myndighetsoppgaver, og viser til NOU 2018: 1 *Markeder for finansielle instrumenter – Gjennomføring av utfyllende rettsakter til MiFID II og MiFIR* punkt 8.2.3.9 side 71. De påpeker videre at verdipapirhandelloven § 11-8 annet ledd, som gjennomfører MiFID II artikkel 45, setter krav til at markedsoperatøren skal organiseres på en måte som forhindrer interessekonflikter og som fremmer markedets integritet. Regler om forbud mot egenhandel kan dermed gis i markedsoperatørens interne retningslinjer.

2.4.3 Høringsinstansenes syn

NHO og Norske Finansanalytikeres Forening støtter utvalgets forslag. Ingen av høringsinstansene har kommet med innvendinger mot forslagene.

2.4.4 Departementets vurdering

Departementet mener, som utvalget, at verdipapirhandelloven fortsatt bør ha bestemmelser om opplysningsplikt og taushetsplikt som gjelder for markedsoperatørens alminnelige virksomhet. Departementet vil derfor videreføre reglene i verdipapirhandelloven § 12-2 syvende ledd, § 12-4 åttende ledd og § 12-5 tredje ledd. Departementet foreslår, som utvalget, å oppheve § 19-4 om opplysningsplikt overfor tilbudsmyndigheten og innarbeide § 19-4 første ledd i § 19-2 om opplysningsplikt overfor Finanstilsynet. Videre foreslår departementet at taushetspliktbestemmelsen i verdipapirhandelloven § 11-13 justeres, slik at ordlyden er i tråd med taushetspliktbestemmelsen i verdipapirhandelloven § 10-5. I motsetning til utvalget, mener departementet at verdipapirhandelloven § 11-14 og verdipapirforskriften § 11-4 om habilitet og verdipapirhandelloven § 11-15 og verdipapirforskriften §§ 11-5–11-7 om forbud mot egenhandel fortsatt bør gjelde for markedsoperatøren.

Når det gjelder bestemmelsene om taushetsplikt og opplysningsplikt, viser departementet til utvalgets vurderinger, og til at høringsinstansene

som har uttalt seg er enige med utvalget. Departementet mener at de foreslåtte tilpasningene av taushetspliktregelen i verdipapirhandelloven § 11-13 understreker at markedsoperatøren ikke lenger skal ha myndighetsoppgaver, og skaper et hensiktsmessig skille mellom private og offentlige instanser på verdipapirhandelsområdet.

Når det gjelder spørsmålet om verdipapirhandelloven fortsatt bør ha bestemmelser om habilitet og egenhandel for markedsoperatørens ansatte, mener departementet at det ikke på det nåværende tidspunkt er riktig å fjerne disse reglene. Utvalget påpeker at reglene er gitt fordi de ble ansett nødvendige når markedsoperatøren hadde offentligrettslige oppgaver, jf. NOU 2018: 1 punkt 8.2.3.9 side 71. For egenhandelsbestemmelsene er det imidlertid på samme sted også vist til at ansatte kan besitte innsideinformasjon og annen konfidensiell informasjon relatert til det finansielle instrumentet. Videre har utvalget i sin begrunnelse for å oppheve reglene om habilitet og forbud mot egenhandel vist til at verdipapirhandelloven § 11-8 første ledd uansett pålegger markedsoperatøren å organisere seg på en måte som forhindrer interessekonflikter, og at denne fremmer markedsoperatørens integritet. Departementet er enig i dette, men mener at tydelige bestemmelser om habilitet og forbud mot egenhandel likevel kan ha en selvstendig betydning. Bestemmelsene er med på å sikre tilliten til markedsoperatøren og verdipapirmarkedet generelt, noe som er nødvendig for et velfungerende marked, og dermed av stor samfunnsmessig betydning. Departementet har derfor kommet til at det på det nåværende tidspunkt ikke vil foreslå å oppheve bestemmelsene, og mener en eventuell opphevelse eventuelt må utredes nærmere.

2.5 Tvangsmulkt og overtredelsesgebyr

2.5.1 Gjeldende rett

Når markedsoperatøren fører tilsyn med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring, kan markedsoperatøren gi pålegg om retting dersom noen opptrer i strid med bestemmelser gitt i eller i medhold av verdipapirhandelloven kapittel 5, og om å oppfylle opplysningsplikten etter verdipapirhandelloven § 19-2 femte ledd, jf. verdipapirhandelloven § 19-7 første ledd, jf. verdipapirhandelloven § 19-1 fjerde ledd. Markedsoperatøren kan også fastsette en tvangsmulkt som løper for hver dag som går etter utløpet av fristen som er satt for oppfyllelse av pålegget, inntil påleg-

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

get er oppfylt, jf. verdipapirhandeloven § 19-10, jf. verdipapirhandeloven § 19-1 fjerde ledd. Videre kan markedsoperatøren ilegge overtredelsesgebyr etter verdipapirhandeloven kapittel 21 innenfor rammen av den delegerte kompetansen, jf. § 21-1 femte ledd.

Som tilbudsmyndighet kan markedsoperatøren gi pålegg om retting dersom noen opptrer i strid med bestemmelser gitt i eller i medhold av verdipapirhandeloven kapittel 6, og pålegg om å oppfylle opplysningsplikten etter verdipapirhandeloven § 19-4, jf. verdipapirhandeloven § 19-7 tiende ledd. I medhold av verdipapirhandeloven § 19-10 annet ledd kan tilbudsmyndigheten ilegge tvangsmulkt som løper for hver dag som går etter utløpet av fristen som er satt for oppfyllelse av pålegget. Etter verdipapirhandeloven § 21-7 første ledd kan tilbudsmyndigheten også ilegge overtredelsesgebyr til den som ikke etterkommer tilbudsmyndighetens pålegg om å oppfylle opplysningsplikten etter verdipapirhandeloven § 19-4, jf. verdipapirhandeloven § 19-7 tiende ledd. I NOU 2019: 1 punkt 10.5.3.2 side 90 er det foreslått en hjemmel for at tilbudsmyndigheten skal kunne gi overtredelsesgebyr ved overtredelse av reglene om overtakelsestilbud. Forslaget er til behandling i departementet.

Når markedsoperatøren som ledd i virksomhetsutøvelsen gir pålegg etter verdipapirhandeloven § 12-2 syvende ledd eller § 12-4 åttende ledd om opplysningsplikt, kan markedsoperatøren fastsette at det skal betales en tvangsmulkt som løper for hver dag som går etter utløpet av fristen uten at pålegget er oppfylt, jf. verdipapirhandeloven § 12-8 første ledd. Markedsoperatøren har imidlertid ikke fullmakt til å ilegge tvangsmulkt til en verdipapirsentral eller en sentral motpart som ikke oppfylder sin opplysningsplikt. Etter verdipapirhandeloven § 12-9 kan markedsoperatøren gi overtredelsesgebyr for brudd på nærmere angitte bestemmelser som gjelder for virksomheten på markedsplassen. Markedsoperatøren kan etter bestemmelsen pålegge utstedere av finansielle instrumenter som er tatt opp til handel på markedet eller medlemmer på markedet å betale et overtredelsesgebyr ved brudd på verdipapirhandeloven § 11-20 om avtaler med prisstiler, verdipapirhandeloven § 11-21 om algoritmehandel, verdipapirhandeloven § 11-22 om direkte elektronisk tilgang, verdipapirhandeloven § 11-25 om synkronisering samt overtredelse av virksomhetsreglene i verdipapirhandeloven kapittel 12 eller forskrifter gitt i medhold av bestemmelsene. Etter verdipapirhandeloven § 12-9 kan det også gis overtredelsesgebyr ved vesentlige brudd på et

regulert markeds regler eller forretningsvilkår. Departementet kan fastsette utfyllende forskrifter til bestemmelsen, jf. verdipapirhandeloven § 12-9 annet ledd. Slike regler er gitt i verdipapirforskriften § 12-10, som gir nærmere regler om blant annet overtredelsesgebyrenes størrelse.

Verdipapirforskriften § 12-11 gir regler for tvangsmulkt og overtredelsesgebyr som både gjelder når markedsoperatøren utfører myndighetsoppgaver og for avgjørelser markedsoperatøren tar som ledd i virksomhetsutøvelsen. Bestemmelsen fastsetter at markedsoperatørens vedtak om tvangsmulkt og de vedtakene om overtredelsesgebyr som er knyttet til myndighetsutøvelsen er tvangsgrunnlag for utlegg, jf. første ledd, at det løper forsinkelsesrente etter forsinkelsesrenteloven på kravene, jf. annet ledd, at tvangsmulkt tilfaller statskassen og at overtredelsesgebyr knyttes til myndighetsutøvelsen tilfaller statskassen, jf. tredje ledd, at markedsoperatøren helt eller delvis kan ettergi tvangsmulkt dersom særlige grunner tilsier det, jf. fjerde ledd, og regler om innkreving og forfall, jf. femte ledd.

Det er ikke gitt regler om tvangsmulkt eller overtredelsesgebyr for multilateral handelsfasilitet og organisert handelsfasilitet, men etter verdipapirhandeloven § 9-30 a kan reglene om tvangsmulkt i verdipapirhandeloven § 12-8 og om overtredelsesgebyr i verdipapirhandeloven § 12-9 gjøres gjeldende for multilateral handelsfasilitet og organisert handelsfasilitet ved forskrift. Forskriftshjemmelen er ikke benyttet.

Ved gjennomføring av direktiver og forordninger på verdipapirområdet har Finanstilsynet fått myndighet til å ilegge overtredelsesgebyr ved brudd på de aller fleste materielle bestemmelsene i verdipapirhandeloven, herunder overtredelse av bestemmelsene i lovens kapittel 11 og 12.

2.5.2 Utvalgets forslag

Utvalget foreslår at markedsoperatøren ikke lenger skal ha en lovhjemlet rett til å ilegge tvangsmulkt eller overtredelsesgebyr, og at verdipapirhandeloven § 12-8 første ledd og § 12-9 med tilhørende forskrifter oppheves. Forslaget er begrunnet med at markedsoperatøren etter utvalgets forslag ikke lenger skal utføre myndighetsoppgaver, og at lovbestemt adgang til å ilegge tvangsmulkt og overtredelsesgebyr bør forbeholdes offentlige myndigheter. Om tvangsmulkt uttaler utvalget, jf. NOU 2021: 1 punkt 3.3.3.2 side 29:

«Utvalget bemerker at en lovhjemlet adgang til å ilegge tvangsmulkt for å fremtvinge opplys-

ninger er et kraftfullt virkemiddel som normalt stilles til disposisjon for offentlige myndigheter. Utvalget mener at den arbeidsfordeling det nå legges opp til mellom Finanstilsynet og markedsplassen, tilsier at lovhjemlet adgang til å ilegge tvangsmulkt bør reserveres for Finanstilsynet. Utvalget bemerker at verdipapirhandelloven § 12-5 annet ledd fastsetter at markedsoperatøren for det regulerte markedet umiddelbart skal gi melding til Finanstilsynet ved mistanke om vesentlige brudd på relevante lover og forskrifter, markedets egne regler eller andre rettsstridige handelsforhold. Dersom utsteder eller medlem på markedsplassen ikke medvirker til at markedsoperatøren kan ivareta sine lovpålagte oppgaver ved å gi opplysninger til markedsoperatøren slik loven krever, er dette et forhold som markedsoperatøren kan være forpliktet til å informere tilsynsmyndigheten om. Dersom Finanstilsynet har mistanke om at verdipapirhandellovens regler er overtrådt, vil Finanstilsynet kunne innhente nødvendige opplysninger fra utsteder og medlem på markedet og treffe tiltak eller sanksjonere overtredelsen. Finanstilsynet kan ilegge tvangsmulkt etter § 19-10 dersom noen ikke følger pålegg om å gi opplysninger til tilsynsmyndigheten.»

Om overtredelsesgebyr skriver utvalget, jf. NOU 2021: 1 punkt 3.3.4.2 side 30:

«At verdipapirhandelloven gir både Finanstilsynet og markedsoperatøren hjemmel til å ilegge overtredelsesgebyr ved brudd på enkelte av bestemmelsene i loven, reiser spørsmål i flere ulike retninger. Selv om bestemmelsen i § 12-9 er endret, slik at gebyret nå tilfaller markedsplassen, kan det reises spørsmål om staten er ansvarlig for vedtaket. Det vises til at Børsklagenemnden etter gjeldende rett behandler klage på vedtaket og at staten kan gå inn som partshjelper eller overta saken, der det reises søksmål mot Børsklagenemndens avgjørelser. Det kan videre oppstå spørsmål om dobbeltforfølgning dersom Finanstilsynet og markedsoperatøren ilegger gebyr for samme forhold. På det praktiske plan kan det by på problemer at markedsoperatørens utmålingspraksis vil kunne avvike fra tilsynsmyndighetens utmålingspraksis, ettersom forskjellige utmålingsprinsipper er lagt til grunn. Størrelsen på gebyret for en overtredelse vil dermed kunne avhenge av om det er tilsynsmyndig-

heten eller markedsoperatøren som utsteder gebyret.»

Utvalget legger til at markedsoperatøren står fritt til å ha forretningsvilkår som gir hjemmel til å sanksjonere markedsdeltakernes brudd på egne regler og forretningsvilkår, og viser til at Oslo Børs har tatt inn regler om overtredelsesgebyr i forretningsvilkårene for den multilaterale handelsfasiliteten Euronext Growth.

2.5.3 Høringsinstansenes syn

Finans Norge, NHO og Norske Finansanalytikeres Forening støtter forslaget om at markedsoperatøren ikke lenger skal ha lovfestet adgang til å ilegge tvangsmulkt eller overtredelsesgebyr. *Advokatforeningen* mener at markedsoperatøren fortsatt bør ha lovfestet adgang til å ilegge overtredelsesgebyr og skriver:

«Et overtredelsesgebyr fra Oslo Børs er en svært inngripende sanksjon som kan ha betydelige konsekvenser for et selskap med noterte instrumenter. Advokatforeningen kan ikke se at denne typen sanksjoner bør kunne ilegges basert på avtalebaserte børsregler, og uten at det noterte selskapet er sikret tilgang til de grunnleggende rettsikkerhetsgarantiene som ligger i forvaltningslovens krav til saksbehandling, herunder mulighet for klage til et uavhengig organ.

På denne bakgrunn mener Advokatforeningen at markedsoperatørens adgang til å ilegge overtredelsesgebyr for vesentlige brudd på regler og forretningsvilkår fremdeles bør være lovregulert, og underlagt forvaltningslovens saksbehandlingsregler, jf. likevel punkt 3.4 nedenfor med hensyn til klageorgan.»

Nasdaq Oslo er uenige i forslaget og skriver:

«Utvalget synes videre å overvurdere den preventive effekten av en privatrettslig sanksjonsadgang. En konvensjonalbot ved manglende overholdelse av opplysningsplikten, hjemlet i forretningsvilkårene til en markedsoperatør, vil ikke være tvangsgrunnlag for utlegg. Markedsoperatører som ilegger konvensjonalbøter for brudd på opplysningsplikten må følgelig iverksette rettslig tvangsinnrivelse ovenfor medlemmer som ikke betaler frivillig. Dette er neppe ønsket ressursbruk for markedsoperatører.

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

Om utvalgets forslag på dette punkt legges til grunn at markedsoperatørene oversender flere forhold for oppfølging av Finanstilsynet på et tidligere tidspunkt enn det som er tilfellet under gjeldende regelverk. Det synes ikke som at utvalget har tatt høyde for dette i sin vurdering. Koblingen mellom vphl. § 12-4 åttende ledd og § 12-8 første ledd bør beholdes slik at markedsoperatørene har lovhemlet adgang til å ilegge tvangsmulkt ved manglende overholdelse av opplysningsplikten.»

2.5.4 Departementets vurdering

Departementet viderefører utvalgets forslag om at markedsoperatøren ikke lenger skal ha lovfestet adgang til å ilegge tvangsmulkt eller overtredelsesgebyr. Som utvalget, mener departementet at en slik myndighet bør forbeholdes offentlig myndighetsutøvelse.

Når det gjelder Advokatforeningens uttalelse, vil departementet påpeke at grunnlaget for markedsoperatørens avgjørelser er den private autonomi, og det er ikke vanlig at private aktører har lovfestet adgang til å ilegge overtredelsesgebyr. Når Oslo Børs driver sin virksomhet i konkurranse og Finanstilsynet også fører tilsyn med markedsoperatøren, er det etter departementets syn liten grunn til å frykte at det utvikler seg en urimelig praksis med ileggelse av overtredelsesgebyr.

Selv om tvangsmulkt hjemlet i forretningsvilkårene til markedsoperatøren, som Nasdaq påpeker, ikke er tvangsgrunnlag for utlegg, legger departementet til grunn at aktørene også vil rette seg etter en slik tvangsmulkt. Departementet viser til at heller ikke overtredelsesgebyr ilagt av markedsoperatøren som ledd i virksomhetsutøvelsen er tvangsgrunnlag for utlegg i dag, og det er ikke holdepunkter for at utstedere og medlemmer har et bevisst forhold til tvangsgrunnlaget før de bryter bestemmelser eller pålegg. Departementet legger derfor til grunn at markedsoperatøren har tilstrekkelig sterke virkemidler til å påse at relevante lover og forskrifter og markedets egne regler blir fulgt. I tillegg kan Finanstilsynet gi pålegg og ilegge tvangsmulkt dersom pålegget ikke oppfylles, samt gi overtredelsesgebyr ved manglende etterlevelse av regelverket, noe som også vil ha en preventiv effekt. Departementet antar dermed at økningen i antall meldinger til Finanstilsynet ikke vil bli betydelig.

Som en følge av forslaget, foreslår departementet også en endring i verdipapirhandelloven

§ 9-30 a, slik at det ikke lenger skal være adgang til å gi bestemmelser i forskrift som gir operatør av multilaterale handelsfasiliteter og organiserte handelsfasiliteter mulighet til å ilegge tvangsmulkt eller overtredelsesgebyr.

2.6 Klagesaksbehandling og domstolprøving

2.6.1 Gjeldende rett

Etter verdipapirhandelloven § 12-11 behandler Børsklagenemnden klager på vedtak som markedsoperatøren treffer i saker som gjelder den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring og i saker om tilbudsplikt. Tilsvarende gjelder for klager på avgjørelser markedsoperatøren treffer som ledd i virksomhetsutøvelsen etter verdipapirhandelloven kapittel 11 til 13. Dette er avgjørelser om opptak til og strykning fra notering på regulert marked, jf. verdipapirhandelloven § 12-3, avgjørelser om medlemskap på markedet, jf. verdipapirhandelloven § 12-4, pålegg om tvangsmulkt for brudd på opplysningsplikten, jf. verdipapirhandelloven § 12-8 og pålegg om overtredelsesgebyr for brudd på verdipapirhandellovens regler for markedsdeltakerne eller vesentlige brudd på markedets egne regler eller forretningsvilkår, jf. verdipapirhandelloven § 12-9. Børsklagenemnden er også klageinstans for vedtak truffet av en markedsoperatør for en multilateral handelsfasilitet eller organisert handelsfasilitet, jf. verdipapirforskriften § 12-3. I tillegg til å behandle klager, kan Børsklagenemnden opptre som voldgiftsrett i tvister mellom private parter etter regler fastsatt av departementet, jf. verdipapirhandelloven § 12-11 annet ledd. Børsklagenemnden er uavhengig og har offentlig oppnevnte medlemmer.

Søksmål om vedtak som er truffet av markedsoperatøren kan ikke reises før klageadgangen er utnyttet, med mindre klagenemnden har fattet vedtak om at det likevel kan reises søksmål mot avgjørelsen, jf. verdipapirhandelloven § 12-13 første ledd første og annet punktum. Frist for å fremme søksmål er seks måneder fra det tidspunktet klagen er avgjort, eller tillatelse til søksmål er gitt, jf. verdipapirhandelloven § 12-13 første ledd tredje og siste punktum. Søksmål om vedtak truffet av markedsoperatøren, reises mot markedsoperatøren. Staten kan på ethvert trinn tre inn i saken som partshjelper, og kan etter avtale med markedsoperatøren overta saken, jf. verdipapirhandelloven § 12-13 annet ledd.

2.6.2 Utvalgets forslag

Utvalget foreslår å legge ned Børsklagenemnden og viser til at Børsklagenemnden ble opprettet for å ivareta behovet for en klagenemnd der børsen utførte myndighetsoppgaver og fattet enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Utvalget skriver at det ikke lenger er behov for Børsklagenemnden når det nå foreslås at tilsynet med informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring og oppgaven som tilbudsmyndighet overføres fra Oslo Børs til Finanstilsynet. De foreslår at det overlates til markedsoperatøren å innta eventuelle regler om privatretslige sanksjoner i sine interne regler og forretningsvilkår.

Klager på Finanstilsynets vedtak i saker om tilsynet med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring og saker om tilbudsplikt, vil, uten en Børsklagenemnd, bli behandlet av klageorganet som behandler klager på Finanstilsynets øvrige vedtak. Etter dagens regler innebærer det at Finansdepartementet vil være klageorgan. Utvalget foreslår imidlertid at det opprettes en klagenemnd for en større gruppe vedtak fattet av Finanstilsynet, jf. NOU 2021: 1 punkt 5.6 side 38. De nevner samtidig at det kan være en mulighet at en ny nemd også behandler klager på Finanstilsynets vedtak på andre områder, og at bestemmelsene plasseres i finanstilsynsloven, men at et slikt forslag faller utenfor utvalgets mandat. I NOU 2023: 6 er det imidlertid foreslått at alle klager på Finanstilsynets vedtak skal behandles av en uavhengig klagenemnd, med mindre saken gjelder banker, forsikringsforetak og infrastrukturforetak når det treffes vedtak om tillatelse til å drive virksomhet, sammenslåing og deling av foretak, tillatelse til etablering av filial og tillatelse til erverv av kvalifisert eierandel, jf. lovutkastet § 5-1, jf. § 3-7. Forslaget er begrunnet i Finanstilsynslovutvalgets forslag om at Finanstilsynet skal være uavhengig. I tillegg legger utvalget vekt på at en nemnd vil innebære en avlastning for departementet og legge til rette for raskere saksbehandling.

Børsklagenemnden behandler også klager på avgjørelser markedsoperatøren tar som ledd i virksomhetsutøvelsen. Om dette skriver utvalget, jf. NOU 2021: 1 punkt 4.3 side 32:

«Spørsmålet som gjenstår, er om det bør opprettholdes et lovpålagt krav om at markedsoperatøren skal ha en klagenemnd for avgjørelser om opptak til notering, strykning og medlemskap på regulert marked. Disse sakene behandles i dag i Børsklagenemnden. Utvalget bemerker at avgjørelser om tilgang til marke-

det er av stor betydning for både utstedere, investorer og medlemmer. Børsklagenemnden har jevnlig behandlet vedtak om strykning, hvor klagerne enten har vært utstedere som har fått strøket sine aksjer, eller investorer som klager på at utsteder har fått tillatelse til å stryke sine aksjer fra notering. Dette tilsier at det kan være behov for en klageordning. Behandling i klagenemnd legger for eksempel til rette for raske og rimelige avgjørelser, hvilket kan være i alle markedsaktørers interesse, herunder markeds plassens. Så langt utvalget kjenner til, stiller imidlertid ikke andre EØS-land lovpålagt krav om at markedsoperatøren skal opprette en klagenemnd for egne beslutninger, men overlater til partene å avtale nærmere regler for tvisteløsning mellom markedsoperatøren og markedsdeltakerne i markeds plassens egne regler og forretningsvilkår. Å opprettholde et lovfestet krav om en klageordning innebærer at norske markedsoperatører får lovpålagte krav som andre ikke har, og som innebærer økte utgifter på markeds plassens. Siden reglene om klageordning ble opprettet har det også skjedd en markert rettsutvikling. MiFID II stiller strenge krav til avgjørelsene, som er innarbeidet i verdipapirhandelloven kapittel 12. Dersom markedsoperatøren ikke overholder vilkårene i verdipapirhandelloven om opptak til notering, strykning og medlemskap, vil Finanstilsynet i kraft av sin rolle som tilsynsmyndighet kunne gi pålegg om at markedsoperatøren innretter seg i samsvar med lovens regler. Finanstilsynet kan dessuten beslutte at markedsoperatøren skal suspendere eller stryke et finansielt instrument på et regulert marked hvis det ikke lenger tilfredsstiller vilkårene for opptak til handel etter verdipapirhandelloven § 12-3.

Utvalget mener at rettsutviklingen tilsier at det ikke lenger er grunnlag for å opprettholde et lovpålagt krav om at markedsoperatøren skal ha en egen klagenemnd. Utvalget legger til grunn at markedsoperatøren selv vil sørge for hensiktsmessige tvisteløsningsmekanismer knyttet til avgjørelser på markeds plassens, herunder vurdere behov for en klageordning. Dersom markedsoperatøren ikke oppretter en klagenemnd, vil tvist om tilgang til markeds plassens og om eventuelle privatretslige sanksjoner kunne bringes inn for domstolene.»

Utvalget foreslår i stedet en ny § 12-8 der det fastsettes at departementet kan gi regler om klage og klageordning for markedsoperatørens beslutnin-

ger, dersom det senere skulle vise seg å være behov for å gi slike regler.

I mandatet 22. mai 2015 punkt 11 ble verdipapirlovutvalget bedt om å utrede hvem som er ansvarlig for erstatningsbetingende vedtak truffet av regulert marked og klagenemnd. Når utvalget foreslo at Finanstilsynet skulle føre tilsyn med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring samt være tilbudsmyndighet, la utvalget til grunn at det ikke lenger var aktuelt å foreslå noen særskilt regulering av erstatningsansvaret, og la til, jf. NOU 2021: 1 punkt 5.1 side 34:

«Utvalget vil likevel nevne at enkelte av oppgavene som er foreslått overført fra markedsoperatøren til Finanstilsynet har mer til felles med domstolens oppgave i sivile tvister enn tradisjonell forvaltningsvirksomhet. Tilbudsmyndighetens avgjørelser gjelder for eksempel i en rekke saker rettsspørsmål og tvister mellom en eller flere private parter som gjelder partenes formuesgoder (finansielle instrumenter). Eksempler er spørsmål om det foreligger tilbudsplicht og spørsmål knyttet til vederlag for tilbud, herunder tilbudspris. Mange saker om overtakelsestilbud ligger i grenselandet mellom børs- og verdipapirretten og selskapsretten. Uten en egen tilbudsmyndighet, ville slike saker vært løst som en tvist mellom partene for domstolen. Saker om overtakelsestilbud gjelder i mange tilfeller store verdier, de inneholder kompliserte faktiske og juridiske problemstillinger og de må avgjøres raskt. Bakgrunnen for direktivforpliktelsen om å opprette en egen tilbudsmyndighet, er blant annet de markedsmessige behovene for avgjørelser. Ut over den samfunnsmessige interessen i et velfungerende verdipapirmarked med høy grad av tillit blant aktørene, har imidlertid normalt ikke staten noen annen interesse i resultatet av en avgjørelse fra tilbudsmyndigheten i den enkelte rettstvist om overtakelsestilbud enn staten ville hatt dersom saken ble avgjort av en domstol.»

2.6.3 Høringsinstansenes syn

Ingen av høringsinstansene som har uttalt seg om forslaget om å oppheve reglene om Børsklagenemnden, er negative til forslaget.

Høringsinstansenes innspill knyttet til opprettelse av en ny nemnd vil ikke bli behandlet i denne proposisjonen ettersom det i NOU 2023: 6 er foreslått å opprette en nemnd som behandler klager på Finanstilsynets vedtak.

Advokatforeningen mener det bør opprettholdes et lovfestet krav om at markedsoperatøren skal ha klageordninger for sine avgjørelser, og skriver:

«Det mest praktiske er formodentlig at markedsoperatøren pålegges å etablere dette, og at det fastsettes krav til sammensetning av nemnden som sikrer tilstrekkelig kompetanse og uavhengighet fra markedsoperatøren.»

Ingen av høringsinstansene har uttalt seg om domstolprøving av vedtak.

2.6.4 Departementets vurdering

Departementet foreslår, som utvalget, at bestemmelsene om Børsklagenemnden oppheves. Videre mener departementet at klager på Finanstilsynets vedtak i saker om tilsyn med informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring og saker om tilbudsplicht bør behandles av klageorganet som behandler klager på Finanstilsynets øvrige vedtak. Departementet foreslår derfor ikke at det opprettes en egen nemnd for disse vedtakene. I likhet med utvalget, foreslår departementet at reglene om klagebehandling av avgjørelser markedsoperatøren tar som ledd i virksomhetsutøvelsen oppheves, og at det overlates til markedsoperatøren selv å avgjøre hvilke tvisteløsningsmekanismer som bør innføres for avgjørelsene.

Når det gjelder opphevelse av bestemmelsene om Børsklagenemnden, viser departementet til utvalgets redegjørelse. Nedleggelsen av Børsklagenemnden er en naturlig følge av utvalgets øvrige forslag.

Til spørsmålet om hvordan klager på vedtak i saker om tilsyn med informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring og saker om tilbudsplicht skal behandles, viser departementet til at det i Prop. 75 L (2023–2024) foreslås å etablere en klagenemnd som skal behandle klager på Finanstilsynets vedtak, med mindre de er spesifikt unntatt i loven. Departementet kan ikke se at det er forhold ved vedtak i saker om tilsyn med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring eller saker om tilbudsplicht som tilsier at departementet burde ha instruksjonsrett, eller andre forhold som tilsier at disse sakene ikke bør følge den alminnelige klagesaksbehandlingen for Finanstilsynets vedtak. Departementet foreslår derfor ingen spesielle regler for behandling av klager på vedtak i disse sakene. Som utvalget skriver i NOU 2021: 1, har imidlertid saker om tilbudsplicht det særtrekket at de gjerne er tvister mellom private parter

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

om store formuesverdier. Uten en egen tilbudsmyndighet ville sakene vært tvister mellom private parter for domstolene, og staten har liten interesse i resultatet i de enkelte avgjørelsene, utover den samfunnsmessige interessen i et vel fungerende marked med høy grad av tillit blant aktørene. Etter departementets vurdering bør det derfor gis særlige regler om domstolprøving av disse vedtakene. Spørsmålet følges opp i Prop. 75 L (2023–2024).

Når det gjelder behandling av klager på avgjørelser tatt av markedsoperatøren som ledd i virk-

somhetsutøvelsen, viser departementet til utvalgets redegjørelse, herunder at Finanstilsynet som tilsynsmyndighet uansett vil kunne gi pålegg om at markedsoperatøren innretter seg i samsvar med lovens regler. Den foreslåtte forskriftshjemmelen for å gi saksbehandlingsregler for disse avgjørelsene, gir dessuten en ekstra sikkerhetsventil dersom det skulle vise seg at det er behov for staten å gripe inn for å sikre tilfredsstillende tvisteløsningssystemer for markedsoperatørens avgjørelser.

3 Gjennomføring av forordning (EU) 2015/2365 (SFTR)

3.1 Bakgrunnen for lovforslaget

3.1.1 Forordning (EU) 2015/2365 om gjennomsiktighet med hensyn til verdipapirfinansieringstransaksjoner og gjenbruk (SFTR)

SFTR ble vedtatt i EU 25. november 2015. Rettsakten ble tatt inn i EØS-avtalen 10. desember 2021 ved EØS-komiteens beslutning nr. 385/2021, med forbehold om Stortingets samtykke, jf. Grunnloven § 26 annet ledd.

Forordningen fastsetter regler om gjennomsiktighet for verdipapirfinansieringstransaksjoner («securities financing transactions», SFT-er) og gjenbruk av sikkerheter. Verdipapirfinansieringstransaksjoner vil blant annet si utlån av finansielle instrumenter og gjenkjøpsavtaler. Gjenbruk av sikkerheter vil si at den som har mottatt en sikkerhet, bruker den i eget navn og for egen eller andre motparters regning. Felles for disse er at de innebærer en risiko for at verdipapirene mv. ikke kan leveres tilbake som avtalt, og transaksjonene kan blant annet føre til økt sammenkobling av risiko i finansmarkedene.

Et viktig formål med forordningen er å skaffe myndighetene informasjon om risikoer knyttet til verdipapirfinansieringstransaksjoner. Slike transaksjoner skal derfor rapporteres til transaksjonsregistre. Forvaltningsselskaper for verdipapirfond og forvaltere av alternative investeringsfond kan benytte verdipapirfinansieringstransaksjoner for å optimalisere porteføljeforvaltningen. Forordningen pålegger forvaltere av slike fond å orientere investorene om denne bruken. Forordningen gir også regler om transaksjonsregistre og tilsyn med disse.

SFTR trådte i kraft i EU 12. januar 2016, men noen av forpliktelsene ble innfaset gradvis. Gjeldende norsk regelverk må endres for å gjennomføre EØS-regler som svarer til forordningen, og for at norske aktører kan dra nytte av de formål som forordningen søker å oppnå, herunder reduksjon av systemrisiko i markedet for verdipapirfinansieringstransaksjoner og gjenbruk av sikkerheter.

Som det fremkommer i punkt 4, så fastsetter EMIR regler om rapportering av derivatkontrakter til transaksjonsregistre. Reglene i SFTR bygger på allerede eksisterende infrastruktur, operasjonelle prosesser og formater som har blitt innført for rapportering av derivatkontrakter til transaksjonsregistre. Her i punkt 3 vil det derfor i enkelte sammenhenger trekkes linjer til regulering i, og gjennomføring av EMIR.

3.1.2 Kort om verdipapirfinansieringstransaksjoner og gjenbruk av sikkerheter

I høringsnotatet det vises til i punkt 3.1.3 punkt 2.2 side 3 beskriver Finanstilsynet hovedtrekkene i, og formålene med, verdipapirfinansieringstransaksjonene som SFTR regulerer. Utlån av finansielle instrumenter beskrives slik:

«Utlån av finansielle instrumenter innebærer at eieren (utlåner) av instrumentene låner ut disse med en rett til å få instrumentene tilbakelevert på et senere tidspunkt. Det er særlig aksjer som er aktuelle for utlån, men utlån kan også omfatte obligasjoner og andre instrumenter.

Formålet med utlån av finansielle instrumenter er å gi eieren en ekstra avkastning. Låntaker på sin side kan ha behov for å dekke en fremtidig leveringsforpliktelse, for eksempel ved shortsalg og prisstilling («market making»). Videre kan en låntaker benytte instrumentene som sikkerhet overfor andre motparter, sentralbanker og liknende. Banker kan benytte lån av finansielle instrumenter i sin likviditetsstyring.

Utlånsavtaler inngås ofte basert på standardiserte avtaler. Utlån i verdipapirmarkedet har enkelte karakteristika som avviker fra det som tradisjonelt forbindes med utlån. I motsetning til hva man rent språklig forbinder med et utlån, innebærer en avtale om lån av finansielle instrumenter at utlåner, ved inngåelse av låneavtalen, teknisk overfører eiendomsretten til instrumentene til låntaker. Bakgrunnen for

dette er at låntaker som regel skal bruke instrumentene på en måte som krever at låntaker har eiendomsretten til disse (for eksempel for salg, videre utlån eller sikkerhetsstillelse).

Låntaker har, hvis ikke annet er avtalt, en avtaleforpliktelse til å levere tilsvarende finansielle instrumenter tilbake til utlåner på det tidspunkt utlåner krever det, innen vanlig oppgjørsfrist i markedet der de finansielle instrumentene omsettes. Gjennom låntakers rett og plikt til å levere instrumentene tilbake beholder utlåner kursrisikoen knyttet til de finansielle instrumentene. I tillegg skal all avkastning knyttet til instrumentene under låneperioden i henhold til avtalen overføres fra låntaker til utlåner.

Det er vanlig at låntakeren stiller sikkerhet direkte overfor utlåneren for oppfyllelse av tilbakeleveringsplikten i form av aksjer, obligasjoner eller kontanter. Det er dessuten vanlig at utlåneren stiller nærmere krav til hvilke sikkerheter som godtas. Låntakeren betaler en avgift for lånet over låneperioden, basert på en avtalt rentesats tilpasset tilbud og etterspørsel i markedet for det aktuelle finansielle instrumentet eller porteføljen av finansielle instrumenter. Avgiften blir gjerne betalt ved tilbakeleveringen av de finansielle instrumentene. Ved utlån til sentrale motparter stiller ikke den sentrale motparten sikkerhet direkte til utlåneren. Det er den parten som den sentrale motparten låner ut til (sluttlåner), som stiller sikkerheten overfor den sentrale motparten.

Formålet med utlån av finansielle instrumenter vil være å gi utlåneren meravkastning utover den ordinære avkastningen på de finansielle instrumentene som lånes ut. Risikoen som utlåneren løper ved å låne ut de finansielle instrumentene, er primært risikoen for at låntakeren misligholder lånet og at tilsvarende instrumenter ikke leveres tilbake i henhold til låneavtalen. Dette omtales gjerne som motpartsrisiko. Motpartsrisikoen kan som nevnt reduseres gjennom sikkerhetsstillelse»

Gjenkjøpsavtaler beskrives slik i høringsnotatet punkt 2.3 side 4:

«Gjenkjøpsavtaler (kalles også repo-avtaler, «repurchase agreement») har likhetstrekk med utlån av finansielle instrumenter. En gjenkjøpsavtale går ut på at selgeren overdrar de finansielle instrumentene til kjøperen til en avtalt kjøpspris på tidspunktet for inngåelse av

avtalen. Kjøperen betaler kjøpesummen når kontrakten inngås og ikke bare en avgift som ved utlån. Samtidig avtales det at kjøperen på et senere tidspunkt skal selge tilsvarende finansielle instrumenter tilbake til selgeren til en avtalt tilbakekjøpspris. De to transaksjonene anses som én avtale mellom partene. På samme måte som ved utlån har altså kjøperen en leveringsplikt av finansielle instrumenter, og det er selgeren som beholder kursrisikoen i avtaleperioden. Dersom det stilles sikkerhet i form av kontanter ved et utlån av finansielle instrumenter, vil utlån være svært likt en gjenkjøpsavtale.

Utlån av finansielle instrumenter er vanligvis en transaksjon som er drevet av en låntakers behov for de aktuelle instrumentene. En gjenkjøpsavtale kan være drevet av det samme behovet, for eksempel behov for å få tilgang til instrumenter for å dekke en leveringsforpliktelse. Den mest alminnelige bruken av gjenkjøpsavtaler i markedet er imidlertid knyttet til et ønske om likvide midler (kontanter) hos en eier av finansielle instrumenter. Formålet med transaksjonen vil være bestemmende for om kursen ved tilbakekjøpet av instrumentene er høyere eller lavere enn salgskursen. Hvis formålet er å gjøre finansielle instrumenter tilgjengelig for å dekke en etterspørsel, vil tilbakekjøpsprisen være lavere enn salgsprisen, og motsatt hvis formålet er å få tilgang til likvide midler i en periode. Under en gjenkjøpsavtale vil det kunne variere fra avtale til avtale om det stilles sikkerhet for eventuelle kurssvingninger (såkalt marginering) i løpet av avtaleperioden.

En omvendt gjenkjøpsavtale tar utgangspunkt i hva den andre parten i en gjenkjøpsavtale gjør. En omvendt gjenkjøpsavtale vil, for et verdipapirfond, innebære at verdipapirfondet kjøper et finansielt instrument mot betaling av en kjøpesum, men slik at instrumentet skal selges tilbake senere. Her vil formålet enten være å få tilgang til finansielle instrumenter som fondet har behov for til eget bruk i en periode, eller å plassere likvide midler mot sikkerhet i en periode. Det førstnevnte formålet vil kunne være aktuelt for spesialfond som ledd i det å gjennomføre dekkede shorthandler i finansielle instrumenter. Det andre formålet vil kunne være aktuelt for flere typer fond som et alternativ til å plassere likvide midler i bank.

Tilsvarende som ved utlån vil det overordnede formålet med en gjenkjøpsavtale være at

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

den overdragende parten kan oppnå en meravkastning på sine eiendeler.

For den overdragende parten vil risikoen ved en gjenkjøpsavtale primært være risikoen for at motparten ikke kan levere instrumenter slik som forutsatt i avtalen om tilbakekjøp. For erververen er risikoen å ikke få tilbake kontantene i en omvendt gjenkjøpsavtale. Kjøpesummen i en gjenkjøpsavtale eller de finansielle instrumentene i en omvendt gjenkjøpsavtale vil kunne realiseres slik at parten kan gjenopprette eksponeringen i finansielle instrumenter eller likvide midler.

En annen type avtale som har samme økonomiske funksjon som gjenkjøpsavtaler, er såkalte «sell/buy-back»-avtaler. Til forskjell fra gjenkjøpsavtaler består «sell/buy-back» av to separate transaksjoner, der de finansielle instrumentene selges med vanlig oppgjørstid («spot-handel»), samtidig som det inngås en avtale om å kjøpe instrumentene tilbake på termin. Mens de finansielle instrumentene forblir på selgers balanse i en gjenkjøpsavtale, er det vanlig at instrumentene går ut av selgers balanse ved en «sell/buy-back».

Gjenbruk av sikkerheter er også underlagt regulering i SFTR. Gjenbruk av sikkerheter innebærer at den som har mottatt finansielle instrumenter i henhold til en avtale om sikkerhetsstillelse, bruker sikkerheten i eget navn og for egen eller andre motparters regning. Sikkerheten kan gjenbrukes for eksempel ved å bruke den selv som sikkerhet for egne forpliktelser.

3.1.3 Høring

Finansdepartementet ba i brev 26. februar 2018 Finanstilsynet om å utarbeide høringsnotat med utkast til gjennomføringsbestemmelser i norsk rett av forventede EØS-forpliktelser som svarer til SFTR. Departementet sendte høringsnotatet på høring 27. juni 2019 med frist 1. oktober 2019. Høringsnotatet ble sendt til følgende høringsinstanser:

Departementene

Datatilsynet
Finanstilsynet
Folketrygdfondet
Forbrukertilsynet
Forbrukerrådet
Konkurransetilsynet

Norges Bank
Regelrådet
Skattedirektoratet
Statistisk sentralbyrå
Økokrim

Handelshøyskolen BI
Norges Handelshøyskole
Universitetet i Bergen Det juridiske fakultet
Universitetet i Oslo Det juridiske fakultet
Universitetet i Tromsø Det juridiske fakultet

Advokatforeningen
Aksjonærforeningen i Norge
Den norske Revisorforening
Energi Norge
Finans Norge
Finansforbundet
Finansieringsselskapenes Forening
Hovedorganisasjonen Virke
LO
Nasdaq Oslo
Nasdaq Clearing Oslo
Nordic Trustee
Nordic Association of Electricity Traders
Norsk Kapitalforvalterforening
Norsk Venturekapitalforening
Norske Finansanalytikerens Forening
NHO
Oslo Børs
Pensjonskasseforeningen
SIX x-clear Norway
Sparebankforeningen i Norge
Verdipapirfondenes forening
Verdipapirforetakenes Forbund
Verdipapirsentralen

Følgende instanser har hatt realitetsmerknader til forslaget:

Verdipapirforetakenes Forbund

Følgende instanser har skrevet at de ikke vil inngi høringsuttalelse eller at de ikke har merknader til forslaget:

Helse- og omsorgsdepartementet
Justis- og beredskapsdepartementet
Utenriksdepartementet

Skattedirektoratet
Statistisk sentralbyrå

Norsk Kapitalforvalterforening

3.2 Gjeldende regulering av verdipapirfinansieringstransaksjoner og gjenbruk av sikkerheter

Verdipapirfinansieringstransaksjoner og gjenbruk av sikkerheter er i dag ikke generelt regulert i norsk rett. Lov 26. mars 2004 nr. 17 om finansiell sikkerhetsstillelse har imidlertid bestemmelser om overføring av bruksrett, herunder rett til utlån, pantsettelse, salg eller annen gjenbruk av sikkerhet. Videre inneholder forskrift 21. desember 2011 nr. 1467 til verdipapirfondloven (verdipapirfondforskriften) kapittel 6 bestemmelser om verdipapirfonds plassering av midler. Her stiller §§ 6-8 og 6-10 fjerde ledd krav ved bruk av «teknikker og instrumenter som relaterer seg til omsettelige verdipapirer og pengemarkedsinstrumenter, herunder utlån av finansielle instrumenter og gjenkjøpsavtaler».

3.3 Nærmere om innholdet i forordning (EU) 2015/2365 om gjennomsiktighet med hensyn til verdipapirfinansierings-transaksjoner og gjenbruk (SFTR)

I det følgende gis en oversikt over de ulike artiklene i SFTR. Ved delegert kommisjonsforordning (EU) 2019/463 av 30. januar 2019 om endring av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2015/2365 med hensyn til listen over enheter som er unntatt, er det tilføyd en bestemmelse i artikkel 2 nr. 2, som også omtales her.

Artikkel 1 fastsetter at forordningens formål er å bidra til gjennomsiktighet for verdipapirfinansieringstransaksjoner («*securities financing transactions*») og gjenbruk av sikkerheter.

Artikkel 2 angir virkeområdet for forordningen. Forordningen får i henhold til *artikkel 2 nr. 1* anvendelse for motpart i en verdipapirfinansieringstransaksjon dersom den er etablert i EU eller, om den er etablert i tredjestat, der verdipapirfinansieringstransaksjonen inngås som del av virksomheten ved filial i EU. Tilsvarende gjelder for gjenbruk, og i tillegg der gjenbruken gjelder finansielle instrumenter som er stilt til rådighet i henhold til en avtale om sikkerhetsstillelse av en motpart som er etablert i EU, eller har en filial der. Forordningen får også anvendelse for forvaltningsselskaper for innretninger for kollektiv investering i omsettelige verdipapirer (UCITS) og investeringsselskaper for UCITS-fond og forvaltere av alternative investeringsfond (AIF).

Artikkel 2 nr. 2 og nr. 3 angir unntaksbestemmelser. Det fremkommer at artikkel 4 og 15 ikke får anvendelse på medlemmer av Det europeiske system av sentralbanker (ESSB), andre organer i medlemsstatene med lignende funksjoner samt andre offentlige organer i Unionen som har ansvar for eller deltar i forvaltningen av offentlig gjeld, samt den internasjonale oppgjørsbank. Videre fremkommer det at artikkel 4 ikke får anvendelse på transaksjoner der et ESSB-medlem er motpart. Ved forordning (EU) 2019/463 tilføyes det en ny *bokstav c i artikkel 2 nr. 2*. Her tilføyes sentralbanken og andre offentlige organer som har ansvar for eller deltar i forvaltningen av offentlig gjeld i Storbritannia på listen over enheter som er unntatt fra kravene om rapporteringsplikt i SFTR artikkel 4 og åpenhet om gjenbruk i SFTR artikkel 15. Rettsakten har sin bakgrunn i Storbritannias uttreden av EU.

Artikkel 3 inneholder relevante definisjoner, herunder sentrale koblingsord for at forpliktelsene i forordningen utløses. Verdipapirfinansieringstransaksjoner defineres overordnet i *artikkel 3 nr. 11 bokstav a til d* som gjenkjøpstransaksjon, utlån av verdipapirer eller varer og innlån av verdipapirer eller varer, en kjøps- og gjensalgstransaksjon eller en salgs- og gjenkjøpstransaksjon eller en marginlånstransaksjon. Disse transaksjonstypene er det igjen oppstilt detaljerte definisjoner av i *artikkel 3 nr. 7, 8, 9 og 10*.

Artikkel 3 nr. 12 definerer gjenbruk av sikkerheter. Det defineres som:

«... en mottakende motparts bruk, i eget navn og for egen eller en annen motparts regning, herunder eventuelt en fysisk person, av finansielle instrumenter som er mottatt i henhold til en avtale om sikkerhetsstillelse, herunder overdragelse av eiendomsrett eller utøvelse av en bruksrett i henhold til artikkel 5 i direktiv 2002/47/EF, men ikke avvikling av et finansielt instrument ved mislighold hos motparten som stiller sikkerheten.»

Avtale om sikkerhetsstillelse defineres i *artikkel 3 nr. 15* gjennom to koblingsbegreper, som igjen er ytterligere definert i *nr. 13 og nr. 14*. Finansielle instrumenter og varer er definert i *nr. 16 og 17*.

Artikkel 4 oppstiller sentrale regler om rapporteringsplikt og beskyttelse i forbindelse med verdipapirfinansieringstransaksjoner. Etter *artikkel 4 nr. 1* skal motparter i verdipapirfinansierings-transaksjoner rapportere detaljer knyttet til inngåelse, endring eller oppsigelse av disse til et transaksjonsregister. Transaksjonsregister er definert i

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

artikkel 3 nr. 1 som en juridisk person som sentralt samler inn og vedlikeholder opplysninger om verdipapirfinansieringstransaksjoner. Rapporteringen skal skje senest første virkedag etter at kontrakten er inngått. *Artikkel 4 nr. 2 og 3* har nærmere regler om hvem som innehar rapporteringsplikten, og regler om delegering. Det fremgår av *artikkel 4 nr. 4* at motpartene skal lagre opplysninger om de SFT-ene de har inngått, endret eller stengt, i minst fem år etter at kontraktene er stengt. *Artikkel 4 nr. 5 til nr. 8* har detaljerte regler om rapporteringen. *Artikkel 4 nr. 9 og nr. 10* har hjemler for fastsettelse av delegerede rettsakter om rapporteringen.

Transaksjonsregistret skal registreres hos ESMA (European Securities and Markets Authority) dersom de er etablert i EU i henhold til *artikkel 5*. I *artikkel 6 til 8* er det gitt prosessuelle regler om søknadsprosessen for registrering til ESMA, herunder regler om informasjonsutveksling mellom ESMA og nasjonale tilsynsmyndigheter i *artikkel 6*. I *artikkel 9* er det gitt regler om ESMA's myndighet overfor transaksjonsregistre. I *artikkel 10* er det gitt regler om tilbakekall av registrering og i *artikkel 11* er det regler om tilsynsavgifter.

Etter *artikkel 12* skal transaksjonsregistrene offentliggjøre informasjon på aggregert nivå om verdipapirfinansieringstransaksjoner som har blitt rapportert til dem. Utvalgte offentlige myndigheter, herunder ESMA og nasjonale tilsynsmyndigheter, skal ha tilgang til opplysningene på detaljnivå.

Artiklene 13 og 14 inneholder krav om at forvaltningsselskap for verdipapirfond og forvaltere av alternative investeringsfond informerer investorer om bruk av verdipapirfinansieringstransaksjoner og bytteavtaler om total avkastning («total return swaps») i henholdsvis periodiske rapporter og dokumenter som fremlegges før avtale inngås, og oppstiller nærmere regler for dette. Detaljer er nedfelt i *vedlegg A og B* til forordningen.

Artikkel 15 oppstiller sentrale bestemmelser om gjennomsiktighet med hensyn til gjenbruk av finansielle instrumenter som er mottatt som sikkerhet. Det stilles materielle krav til når slik gjenbruk kan skje. I hovedtrekk dreier det seg om at motparten må ha gitt et informert samtykke til bruken på forhånd. Gjenbruk av sikkerheter er også regulert i Europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/47/EF av 6. juni 2002 om avtaler om finansiell sikkerhetsstillelse. SFTR innebærer ikke endringer i dette direktivet, men henviser til enkelte bestemmelser i direktivet. Det fremgår av *artikkel 15 nr. 4* at artikkel 15 ikke berører nasjo-

nal rett om en transaksjons gyldighet eller virkning.

Artiklene 16 til 18 oppstiller regler om tilsyn, tilsynssamarbeid og taushetsplikt. *Artikkel 16* omhandler utpeking av «vedkommende myndigheter», det vil si hvem som er nasjonale tilsynsmyndigheter, og hvilke beføyelser disse skal ha. *Artikkel 17* omhandler samarbeid mellom kompetente myndigheter, ESMA og myndigheter listet i artikkel 12 nr. 2 med tilgang til transaksjonsregistrene. *Artikkel 18* oppstiller regler om taushetsplikt for fortrolige opplysninger som mottas, utveksles eller overføres i henhold til forordningen.

Artiklene 19 til 21 har bestemmelser om forbindelser med tredjestater. Transaksjonsregistre i tredjestater kan under visse forutsetninger anerkjennes av ESMA slik at de kan tilby sine tjenester i EØS-området. Etter *artikkel 19 nr. 1* kan EU-kommisjonen vedta gjennomføringsforordninger om likeverdigheten til rettslige og tilsynsmessige forhold i tredjeland for så vidt gjelder transaksjonsregistre. Det samme fremkommer i *artikkel 21 nr. 1* når det gjelder et tredjelands krav til rapportering av SFT-er. Etter *artikkel 21* i forordningen kan rapporteringsplikten for SFT-er på bestemte vilkår oppfylles ved rapportering til registre i tredjeland dersom minst én av motpartene er etablert i dette tredjelandet.

Artikkel 22 til 28 inneholder regler om administrative sanksjoner og forvaltningsmessige tiltak. *Artikkel 22* fastsetter at medlemslandene skal sikre at tilsynsmyndighetene har kompetanse til å ilegge administrative sanksjoner og treffe andre forvaltningsmessige tiltak mot minst overtredelser av artikkel 4 og 15 (rapportering av verdipapirfinansieringstransaksjoner og reglene om gjenbruk av sikkerheter). *Artikkel 22 nr. 1 andre ledd* fastsetter at medlemslandene skal gi kompetente myndigheter kompetanse til å ilegge sanksjoner overfor medlemmer av ledelsesorganet og andre fysiske personer som i henhold til nasjonal rett er ansvarlige for overtredelse, med forbehold for vilkårene i nasjonal rett. *Artikkel 22 nr. 2* stiller krav til sanksjonene, og *nr. 3* regulerer samarbeid mellom tilsynsmyndigheter og straffemyndigheter. *Artikkel 22 nr. 4* stiller minstekrav til hvilke sanksjoner og tiltak myndighetene skal ha til rådighet. *Artikkel 22 nr. 5* fastsetter at overtredelse av artikkel 4 ikke berører gyldigheten av transaksjonen. *Artikkel 22 nr. 6* gir hjemmel til å, på nærmere vilkår, velge strafferegler fremfor regler om administrative sanksjoner.

Artikkel 23 angir momentene som myndighetene skal ta hensyn til når de bestemmer typen

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

av og nivået på administrative sanksjoner og andre forvaltningsmessige tiltak.

Artikkel 24 omhandler prosedyrer for varsling av overtredelser, og krever at kompetente myndigheter skal opprette effektive ordninger for å muliggjøre rapportering av faktiske eller potensielle overtredelser av artikkel 4 og 15 til andre kompetente myndigheter. Varslingsordningene er nærmere regulert i andre ledd. Det følger av tredje ledd at motparter skal ha innført egnede interne framgangsmåter som arbeidstakerne kan følge når de rapporterer om overtredelser av artikkel 4 og 15.

Artikkel 25 regulerer utveksling av opplysninger om administrative sanksjoner og andre forvaltningsmessige tiltak med ESMA. *Artikkel 26* oppstiller bestemmelser om offentliggjøring av beslutninger, hva slags opplysninger som skal offentliggjøres, og unntak fra offentliggjøring, samt utveksling av informasjon med ESMA.

Artikkel 27 stiller krav om at beslutninger og tiltak som treffes i henhold til SFTR skal være begrunnet og kunne prøves for en domstol. Retten til domstolsbehandling får også anvendelse dersom det ikke er tatt en beslutning innen seks måneder etter innlevering av en søknad om tillatelse som inneholder alle opplysninger som kreves.

Av *artikkel 28* fremgår det at sanksjoner og andre tiltak som følger av Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/65/EF av 13. juli 2009 om samordning av lover og forskrifter om foretak for kollektiv investering i omsettelige verdipapirer (UCITS IV) og Europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/61/EU av 8. juni 2011 om forvaltere av alternative investeringsfond og om endring av direktiv 2003/41/EF og 2009/65/EF og forordning (EF) nr. 1060/2009 og (EU) nr. 1095/2010 (AIFMD) skal gjelde ved overtredelse av informasjonspliktene i artiklene 13 og 14. Hensikten er at er at brudd på disse pliktene etter SFTR skal sanksjoneres på samme måte som brudd på tilsvarende plikter i eksisterende fondslovgivning.

Artikkel 29 oppstiller bestemmelser om gjennomgåelse av regelverket, og *artikkel 30* og *31* fastsetter sluttbestemmelser om utøvelse av delegert myndighet.

Artikkel 32 inneholder bestemmelser om endring av EMIR, hvorved definisjonen av tredjelandsmarked tas inn i EMIR artikkel 2a. Videre gjøres noen endringer i hvilke myndigheter som er omfattet av artikkel 81 nr. 1 om tilgang til opplysninger i transaksjonsregistre.

Som det fremkommer i punkt 4 nedenfor, så endres EMIR gjennom EMIR Refit. Enkelte av

endringene innebærer en utvidelse av tilsyns- og sanksjonsvirkemidlene til ESMA etter EMIR. SFTR henviser til enkelte av disse kompetansebestemmelsene i *artikkel 9*. Departementet forstår det som at utvidelsen av tilsyns- og sanksjonshjemlene vil gjelde tilsvarende etter SFTR. Det redegjøres nærmere for disse endringene i EMIR under punkt 4 om EMIR Refit.

3.4 Gjennomføring i norsk rett

3.4.1 Regelverksstruktur – gjennomføringsbestemmelse

3.4.1.1 Forslaget i høringsnotatet

Finanstilsynet foreslår i høringsnotatet punkt 4.1 side 8 at forordningen gjøres til norsk rett direkte i en lovbestemmelse slik det er gjort for EMIR i verdipapirhandelloven. Finanstilsynet foreslår at det inntas et nytt kapittel 17a i verdipapirhandelloven med overskrift «verdipapirfinansieringstransaksjoner og gjenbruk av sikkerheter» og en ny § 17a-1, der forordningen med EØS-tilpassinger gjøres til norsk rett. I § 17a-1 annet ledd legger Finanstilsynet opp til en forskriftshjemmel slik at Finansdepartementet kan gjøre utfyllende kommisjonsforordninger til norsk rett.

Etter artikkel 19 nr. 1 i forordningen kan EU-kommisjonen vedta gjennomføringsforordninger om likeverdigheten til rettslige og tilsynsmessige forhold i tredjeland for så vidt gjelder transaksjonsregistre. Det samme fremkommer i artikkel 21 nr. 1 når det gjelder et tredjelands krav til rapportering av SFT-er. Finanstilsynet foreslår i høringsnotatet at Finanstilsynet gis kompetanse i verdipapirhandelloven til å fastsette bestemmelser om likeverdighet etter SFTR.

Finanstilsynet foreslår en hjemmel om at departementet kan gjennomføre enkelte typer mindre omfattende endringer i SFTR i forskrifts form. Finanstilsynet viser til verdipapirhandellovens gjennomføring av EMIR (§ 17-1), og merknaene i kapittel 9 i Prop. 166 L (2015–2016) *Endringer i lov om EØS-finanstilsyn, lov om kredittvurderingsbyråer, lov om forvaltning av alternative investeringsfond og verdipapirhandelloven (oppfølging av EØS-finanstilsyn)*.

Finanstilsynet vurderer i høringsnotatet punkt 4.3 særskilt om det bør henvises til SFTR i regelverket for fondsforvaltere og AIF-forvaltere, sett hen til forordningens krav i artikkel 13 og 14 om informasjon til investorer fra forvaltningsselskaper for UCITS-fond, investeringssselskaper for

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

UCITS-fond og AIF-forvaltere. Finanstilsynet fremholder:

«Regler om informasjon til investorer følger allerede av verdipapirfondloven kapittel 8 og AIF-loven kapittel 4. Når SFTR gjennomføres i verdipapirhandelloven, vil forordningens krav til informasjon gjelde direkte for disse foretakene. Med denne fragmenteringen av informasjonskravene vil regelverket bli noe mindre tilgjengelig for foretakene. Finanstilsynet forstår det slik at artikkel 13 og 14 pålegger en plikt til å informere investorer i forbindelse med bruk av verdipapirfinansieringstransaksjoner og pålegger ikke informasjonsplikt der slike transaksjoner ikke er aktuelle å benytte. Foretak som pålegges nye informasjonsplikter ved bruk av verdipapirfinansieringstransaksjoner, vil derfor uansett måtte forholde seg til SFTR. Dette innebærer at behovet for henvisninger til SFTR i det regelverket som ellers gjelder for forvaltningsselskaper og AIF-forvaltere anses mindre. Finanstilsynet foreslår derfor ikke slike henvisninger i sektorregelverket.»

Finanstilsynet vurderer i høringsnotatet punkt 4.4 særskilt behovet for bestemmelser om utpeking av nasjonal tilsynsmyndighet. Finanstilsynet fremholder:

«Forordningen legger på flere områder oppgaver til nasjonale myndigheter (ofte omtalt som «vedkommende myndigheter»). Forordningens artikkel 16 har bestemmelser om hvem dette skal være. Tilsynet med finansielle foretaks oppfyllelse av forordningen skal utføres av samme myndighet som etter sektorreglene. Det gjelder blant annet kredittinstitusjoner, verdipapirforetak, forsikringsselskap og forvaltere av verdipapirfond og alternative investeringsfond. Det innebærer at Finanstilsynet blir tilsynsmyndighet. Tilsynsmyndigheten for ikke-finansielle foretak skal være den samme som etter artikkel 10 nr. 5 i EMIR, noe som vil si at Finanstilsynet blir tilsynsmyndighet også her, jf. verdipapirhandelloven § 13-2 (kommende § 17-2).

Siden det følger av forordningen hvem som skal være tilsynsmyndighet, foreslås det ingen egne bestemmelser om dette i verdipapirhandelloven.»

3.4.1.2 Høringsinstansens syn

Ingen høringsinstanser har hatt merknader.

3.4.1.3 Departementets vurdering

Departementet slutter seg til Finanstilsynets forslag om å gjennomføre SFTR ved inkorporasjon i verdipapirhandelloven. Departementet viser til at etter EØS-avtalen artikkel 7 bokstav a skal forordninger gjennomføres «som sådan» i nasjonal rett. Dette innebærer at forordningene som hovedregel må gjennomføres i norsk rett ved inkorporasjon. Inkorporasjon medfører at SFTR, med de tilpasninger som er avtalt ved innlemmelse i EØS-avtalen, gjøres til norsk lov.

I visse sammenhenger gir imidlertid forordninger anvisning på at det skal foreligge nasjonale regler med nærmere angitt innhold, slik at forordningene må suppleres med nasjonale regler. På verdipapirområdet er forordningenes bestemmelser om tilsynsvirkemidler og sanksjoner ofte utformet på denne måten. Behovet for supplerende regler på enkelte områder drøftes i punkt 3.4.2 til 3.4.5.

Departementet slutter seg til Finanstilsynets vurdering om at det ikke er nødvendig med henvisning til SFTR i verdipapirfondloven og AIF-loven, og at det ikke er behov for utpeking av tilsynsmyndighet, slik bestemmelsene i forordningene er utformet.

Forordning (EU) 2019/463, som endrer SFTR artikkel 2 nr. 2, er inntatt som en endringsrettsakt til SFTR i EØS-komiteens beslutning om innlemmelse av SFTR i EØS-avtalen. Departementet foreslår at kommisjonsrettsakten tilføyes som en endringsrettsakt i inkorporasjonsbestemmelsen til SFTR.

Det vises til lovforslaget § 17A-1.

3.4.2 EFTAs overvåkingsorgans stedlige tilsyn og tvangsfullbyrdelse

3.4.2.1 Gjeldende rett

EMIR, gjennomført i verdipapirhandelloven § 17-1, artikkel 61 til 68, 73 og 74 legger ulike beføyelser til ESMA i forbindelse med tilsyn med transaksjonsregistre. For så vidt gjelder EØS/EFTA-landene er kompetansen lagt til EFTAs overvåkingsorgan. Ifølge artikkel 63 med tilpasninger skal EFTAs overvåkingsorgan kunne utføre stedlig tilsyn med transaksjonsregistre. Dette er nedfelt i verdipapirhandelloven § 17-6, som fastsetter at slikt stedlig tilsyn krever tillatelse av tingretten og oppstiller nærmere prosedyreregler for behandling av begjæring om slik tillatelse. Etter § 17-6 kan Finanstilsynet kreve bistand fra politiet for å gjennomføre rettens beslutning om stedlig tilsyn.

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

Det følger av EMIR artikkel 68 nr.4 at bøter ilagt av ESMA (EFTAs overvåkingsorgan for EØS/EFTA-landene) skal kunne tvangsfullbyrdes. Av verdipapirhandelloven § 17-7 følger det at Finanstilsynet fører kontroll med tvangsgrunnlagets ekthet etter bestemmelsene om tvangsfullbyrdelse i EMIR artikkel 68 nr. 4 som gjennomført i verdipapirhandelloven § 17-1 første ledd.

3.4.2.2 Forordningen

Det følger av SFTR artikkel 9 at ESMA skal kunne utøve den myndigheten som følger av EMIR artiklene 61 til 68, 73 og 74 ved tilsyn etter SFTR. Tilpasningen i EØS-komiteens beslutning sier at i artikkel 9 skal ordene «eller EFTAs overvåkingsorgan» tilføyes etter ordet «ESMA».

3.4.2.3 Forslaget i høringsnotatet

Finanstilsynet viser til bestemmelsen om stedlig tilsyn etter EMIR i verdipapirhandelloven § 17-6 og foreslår at tilsvarende bestemmelse inntas i verdipapirhandelloven kap. 17a når det gjelder SFTR.

Finanstilsynet viser til bestemmelsen om tvangsfullbyrdelse etter EMIR i verdipapirhandelloven § 17-7 og foreslår at tilsvarende bestemmelse inntas i verdipapirhandelloven kap. 17a når det gjelder SFTR.

3.4.2.4 Høringsinstansens syn

Ingen av høringsinstansene har hatt merknader.

3.4.2.5 Departementets vurdering

Departementet slutter seg til Finanstilsynets forslag om en bestemmelse om stedlig tilsyn etter SFTR, etter mønster av verdipapirhandelloven § 17-6 (EMIR). Det vises til forslaget til § 17A-2.

Departementet slutter videre seg til Finanstilsynets forslag om en bestemmelse om tvangsfullbyrdelse, etter mønster av verdipapirhandelloven § 17-7 (EMIR). Det vises til forslaget til § 17A-3.

3.4.3 Taushetsplikt for opplysninger som mottas, utveksles eller overføres i henhold til SFTR

3.4.3.1 Gjeldende rett

Finanstilsynsloven § 7, forvaltningsloven § 13 og offentleglova § 20 første ledd bokstav b oppstiller henholdsvis taushetsplikter og bestemmelser om

unntak fra offentlighet. Finanstilsynsloven § 7 pålegger Finanstilsynets ansatte mv. taushetsplikt om kunders forhold. Forvaltningsloven § 13 første ledd gjelder taushetsplikt for enhver som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan, om noens personlige forhold og om visse drifts- og forretningsforhold mv. Offentleglova § 20 første ledd bokstav b gjør unntak for offentlig innsyn i opplysninger utfra hensynet til utenrikspolitiske interesser, herunder opplysninger som er mottatt under forutsetning av eller hvor det følger av fast praksis at opplysningene ikke skal offentliggjøres.

3.4.3.2 Forordningen

Artikkel 18 i SFTR omhandler myndighetenes taushetsplikt. Konfidensielle opplysninger som er mottatt, utvekslet eller oversendt i henhold til forordningen, skal være underlagt taushetsplikt etter nærmere angitte bestemmelser.

3.4.3.3 Forslaget i høringsnotatet

Finanstilsynet legger i høringsnotatet punkt 4.5 side 10 til grunn at finanstilsynsloven § 7, forvaltningsloven § 13 og offentleglova § 20 første ledd bokstav b gjør det unødvendig med ytterligere bestemmelser for å gjennomføre artikkel 18 i norsk rett.

3.4.3.4 Høringsinstansens syn

Ingen av høringsinstansene har hatt merknader.

3.4.3.5 Departementets vurdering

Departementet er enig med Finanstilsynet i at det ikke er nødvendig å gjennomføre artikkel 18 i en egen lov/forskriftsbestemmelse. Etter departementets forståelse følger taushetsplikten direkte av artikkel 18, og departementets vurdering er at denne plikten gjelder som norsk rett ved inkorporasjon av forordningen.

3.4.4 Bestemmelser om straff

3.4.4.1 Gjeldende rett

Det følger av verdipapirhandelloven § 21-15 at overtredelse av nærmere angitte bestemmelser i verdipapirhandelloven kan straffesanksjonerer. I Prop. 96 LS (2018–2019) ble det gjort en helhetlig gjennomgang av tilsyns- og strafferegimet etter verdipapirhandelloven. Ved lov 21. juni 2019 nr. 41 om endringer i verdipapirhandelloven mv. (pro-

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

spekt, markedsmisbruk, tilsyn og sanksjoner), jf. Prop. 96 LS (2018–2019), ble tidligere bestemmelser om straff for overtredelse av visse artikler i EMIR opphevet.

3.4.4.2 Forordningen

Forordningen oppstiller ikke krav om at det fastsettes straff for overtredelse av forordningen, se artikkel 22 nr. 1. Dersom medlemsland før 13. januar 2018 har fastsatt straffereaksjoner for overtredelser som rammes av forordningen, kan det unnlåte å fastsette administrative sanksjoner for de aktuelle overtredelsene, jf. artikkel 22 nr. 6 andre avsnitt.

3.4.4.3 Forslaget i høringsnotatet

Finanstilsynet fremholder i høringsnotatet punkt 4.6.1 side 10 at overtredelsesgebyr synes å være tilstrekkelig sanksjon for manglende rapportering av transaksjoner eller brudd på reglene om gjenbruk av sikkerheter. Etter Finanstilsynets oppfatning er det derfor ikke behov for en generell straffebestemmelse. Finanstilsynet påpeker imidlertid at liknende brudd på EMIR er straffbare i verdipapirhandelloven § 17-3 (på tidspunktet for høringsnotatet). Finanstilsynet mener Finansdepartementet bør vurdere en enhetlig tilnærming til straff for overtredelse av verdipapirhandelloven og en opphevelse av straffebestemmelsen for EMIR.

Straff knyttet til fondsforvaltningsselskapers overtredelse av artikkel 14 i SFTR behandles nedenfor i punkt 3.4.5.

3.4.4.4 Høringsinstansens syn

Høringsinstansene har ikke hatt merknader.

3.4.4.5 Departementets vurdering

Departementet slutter seg til Finanstilsynets vurdering om at det ikke er behov for en generell straffebestemmelse knyttet til overtredelse av SFTR. Dette vil gi en enhetlig tilnærming til spørsmålet om straff for overtredelse av SFTR og EMIR, etter at straffebestemmelsene for EMIR-overtredelser ble opphevet ved lov 21. juni 2019 nr. 41 om endringer i verdipapirhandelloven mv. (prospekt, markedsmisbruk, tilsyn og sanksjoner). Departementet viser for øvrig til vurderin-

gen i Prop. 96 LS (2018–2019) punkt 7.8.5.1, der det heter:

«Utvalget har også foreslått å videreføre straffebestemmelsene for overtredelse av EMIR artikkel 4 til 13 om clearing, rapportering og risikoreduksjon mv. for OTC-derivater, og artikkel 26 til 54 om organisatoriske krav for sentrale motparter og samvirkingsavtaler. Departementet mener imidlertid at reglene om administrative gebyrer vil være dekkende for det sanksjonsbehovet som foreligger. Departementet ser ikke for seg situasjoner der administrative gebyrer i den størrelsesorden som er hjemlet, ikke vil utgjøre en tilstrekkelig og adekvat reaksjon på overtredelse av dette regelverket. Departementet foreslår på denne bakgrunn at straffebestemmelsene oppheves.»

Straff knyttet til fondsforvaltningsselskapers overtredelse av artikkel 14 i SFTR behandles nedenfor i punkt 3.4.5.

3.4.5 Administrative tiltak og sanksjoner

3.4.5.1 Gjeldende rett

Verdipapirhandelloven kapittel 19 og 21 inneholder bestemmelser om henholdsvis tilsyn og administrative virkemidler og administrative sanksjoner og straff. I Prop. 96 LS (2018–2019) ble det gjort en helhetlig gjennomgang av tilsyns- og sanksjonsregimet i verdipapirhandelloven, og det ble gjort endringer ved lov 21. juni 2019 nr. 41 om endringer i verdipapirhandelloven mv. (prospekt, markedsmisbruk, tilsyn og sanksjoner).

Kapittel 19 oppstiller blant annet bestemmelser om tilsyn, kontrollvirksomhet, opplysningsplikt og meldeplikt, bevissikring, Finanstilsynets taushetsplikt, pålegg, forbud mot ledelsesfunksjon, tvangsmulkt og inndragning.

Kapittel 21 oppstiller blant annet bestemmelser om hvilke overtredelser som gir grunnlag for overtredelsesgebyr og straff, vilkår for å ilegge overtredelsesgebyr, beregningsregler, foreldelsesregler, momenter ved ileggelse av sanksjoner, regler om medvirkning, og regler om anvendelse på handlinger eller unnlåtelser i utlandet.

Finanstilsynet har også ulike tilsynshjemler fastsatt i lov 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet med finansforetak mv. (finanstilsynsloven).

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

3.4.5.2 Forordningen

Generelt

SFTR stiller, i likhet med andre nyere EØS-regler på finansmarkedsområdet, omfattende og detaljerte krav til tilsyns- og sanksjonssystem.

I likhet med de øvrige EØS-rettsaktene på finansmarkedsområdet skiller ikke SFTR klart mellom administrative sanksjoner og andre forvaltningstiltak. De fleste EØS-regelverkene angir reaksjonene samlet, som minimumsreaksjoner nasjonale tilsynsmyndigheter skal ha til rådighet ved overtredelser av regelverket. EØS-reglene legger på denne måten opp til at nasjonale regler utformes i tråd med nasjonal rettstradisjon. Bakgrunnen for dette er blant annet at forvaltningsretten og annen offentligrettslig lovgivning i EØS-statene ikke er harmonisert.

Minstekravene til administrative tiltak og sanksjoner

Etter forordningens artikkel 22 nr. 1 første ledd skal EØS-statene som et minimum kunne ilegge administrative tiltak og sanksjoner, herunder overtredelsesgebyr, for overtredelser av artikkel 4 (rapportering av SFT-er) og artikkel 15 (gjenbruk av sikkerheter). Dersom disse bestemmelsene får anvendelse på juridiske personer, skal statene i henhold til annet ledd ha hjemmel til å anvende sanksjoner på medlemmer av ledelsesorganet og andre fysiske personer som i henhold til nasjonal rett er ansvarlige for overtredelsen, med forbehold for vilkårene fastsatt i nasjonal rett. Etter forordningen artikkel 22 nr. 2 skal de administrative sanksjonene og andre forvaltningsmessige tiltak være virkningsfulle, stå i forhold til overtredelsen og virke avskrekkende.

Etter SFTR artikkel 22 nr. 4 bokstav (a) skal tilsynsmyndigheten ha mulighet til å pålegge en person som overtrer artiklene 4 eller 15 i forordningen, å avslutte atferden og å avstå fra å gjenta atferden.

SFTR artikkel 22 nr. 4 bokstav (b) forutsetter at tilsynsmyndigheten kan publisere en meddelelse om overtredelser der den ansvarlige personen og overtredelsens art nevnes. Nærmere bestemmelser følger av artikkel 26. I artikkel 26 nr. 3 andre avsnitt fremkommer det implisitt at både juridiske og fysiske personer er omfattet av bestemmelsen.

SFTR artikkel 22 nr. 4 bokstav (c) fastsetter at tilsynsmyndigheten skal kunne tilbakekalle eller midlertidig oppheve «tillatelsen». Transaksjonsregistre er de eneste foretakene som gis tillatelse

etter SFTR. De er under tilsyn av ESMA (EFTAs overvåkingsorgan i EØS/EFTA), som kan trekke tilbake en registrering etter SFTR artikkel 9, jf. EMIR artikkel 73 nr. 1 bokstav (d). Departementet forstår derfor bestemmelsen slik at den omhandler tilbakekall/suspensjon av tillatelsen til foretak etter sektorreglene.

Etter artikkel 22 nr. 4 bokstav (d) skal tilsynsmyndigheten ha kompetanse til å ilegge et midlertidig forbud mot at en fysisk person som holdes ansvarlig for en overtredelse, skal kunne utøve ledelsesfunksjoner.

Etter forordningens artikkel 22 nr. 4 bokstavene (e) til (g) skal det kunne ilegges overtredelsesgebyr ved brudd på artiklene 4 og 15. Bokstav (e), (f) og (g) fastsetter maksimumsbeløp for overtredelsesgebyr, men gir adgang til å fastsette enda høyere grenser, jf. «minst».

For fysiske personer skal det maksimale overtredelsesgebyret være minst EUR 5 millioner, eller, i land der euro ikke er valutaen, det tilsvarende beløpet i den nasjonale valutaen per 12. januar 2016. Denne grensen gjelder for overtredelser både av artikkel 4 og artikkel 15.

Juridiske personer som overtrer artikkel 4 i forordningen, skal kunne ilegges et maksimalt overtredelsesgebyr på minst EUR 5 millioner, eller, i land der euro ikke er valutaen, det tilsvarende beløpet i den nasjonale valutaen per 12. januar 2016, eller opptil 10 % av samlet årsomsetning i henhold til siste godkjente årsregnskap.

For juridiske personer som overtrer artikkel 15 i forordningen, skal det maksimale overtredelsesgebyret være minst EUR 15 millioner eller, i land der euro ikke er valutaen, det tilsvarende beløpet i den nasjonale valutaen per 12. januar 2016, eller opptil 10 % av samlet årsomsetning i henhold til siste godkjente årsregnskap.

Det fremgår av forordningens artikkel 22 nr. 4 bokstav (e) at overtredelsesgebyret minst skal svare til opptil tre ganger oppnådd fortjeneste eller unngått tap som følge av overtredelsen, når det er mulig å fastsette dette.

Forordningens angivelse i artikkel 22 nr. 4 av administrative sanksjoner og andre administrative tiltak er en minimumsliste, jf. ordlyden «mindst». Det følger av artikkel 22 nr. 4 tredje avsnitt at EØS-statene kan gi sine nasjonale myndigheter mulighet til å fastsette flere eller strengere sanksjoner.

Vurderingsmomenter

Det følger av SFTR artikkel 23 at tilsynsmyndigheten skal ta alle relevante omstendigheter i

betraktning når det skal velges mellom ulike administrative tiltak eller sanksjoner, og ved utmåling av sanksjoner. Momentene som nevnes, er overtredelsens grovhet og varighet; grad av ansvar hos personen som begått overtredelsen; overtrederens økonomiske evne; oppnådd vinning eller unngått tap; overtreders vilje til å samarbeide med tilsynsmyndigheten; og tidligere overtredelser. Det understrekes at tilsynsmyndigheten kan ta hensyn til flere faktorer enn dem som er nevnt i bestemmelsen.

Offentliggjøring

SFTR artikkel 26 inneholder bestemmelser om offentliggjøring av vedtak om administrative sanksjoner og andre administrative tiltak. Etter artikkel 26 nr. 1 skal medlemsstatene sikre at tilsynsmyndigheten offentliggjør alle vedtak som pålegger en administrativ sanksjon eller et administrativt tiltak som en følge av overtredelse av forordningen. Offentliggjøring skal skje så snart som mulig etter at vedkommende som er ilagt sanksjonen, er underrettet om vedtaket. Publiseringen skal minst inneholde opplysninger om hva overtredelsen gjelder, og identiteten til den ansvarlige for overtredelsen, jf. artikkel 26 nr. 2.

Artikkel 26 nr. 3 inneholder unntak fra hovedregelen om offentliggjøring. Plikten til offentliggjøring gjelder ikke avgjørelser om å treffe tiltak som gjelder etterforskning. Hvis tilsynsmyndigheten etter en konkret vurdering av saken finner at identifisering av foretak eller offentliggjøring av personopplysninger er uforholdsmessig, eller dersom offentliggjøring vil true pågående undersøkelser eller stabiliteten i finansmarkedene, skal tilsynsmyndigheten, på nærmere vilkår, enten utsette offentliggjøringen, anonymisere vedtaket eller unnlate helt å offentliggjøre vedtaket.

Artikkel 26 nr. 4 til 6 inneholder flere regler om offentliggjøringen. Dersom beslutningen innklages for en nasjonal rettsmyndighet, forvaltningsmyndighet eller annen myndighet, skal tilsynsmyndigheten umiddelbart offentliggjøre slike opplysninger på sitt nettsted samt alle senere opplysninger om resultatet av klagen. I tillegg skal også enhver beslutning om å oppheve en beslutning som er innklaget, offentliggjøres. Nr. 5 inneholder bestemmelser om informasjon til ESMA om administrative sanksjoner. Nr. 6 fastsetter at offentliggjorte beslutninger skal være tilgjengelig på tilsynsmyndighetens nettsted i minst fem år etter offentliggjøringen. Personopplysninger i disse beslutningene skal bli liggende på tilsyns-

myndighetens nettsted så lenge det er nødvendig, i samsvar med gjeldende personvernregler.

Andre bestemmelser

Artikkel 24 oppstiller krav om at kompetente myndigheter skal etablere nærmere bestemte varslingskanaler, og at motparter skal ha innført egnede interne fremgangsmåter som arbeidstakerne kan følge når de rapporterer overtredelser av artikkel 4 og 15. Artikkel 25 oppstiller regler om utveksling av opplysninger med EMSA.

Artikkel 27 oppstiller krav om begrunnelse og adgang til domstolsprøving. Retten til domstolsbehandling får også anvendelse dersom det ikke er tatt en beslutning innen seks måneder etter innlevering av en søknad om tillatelse som inneholder alle opplysninger som kreves.

Etter artikkel 28 skal overtredelse av informasjonspliktene til forvaltningsselskaper for verdipapirfond og AIF-forvaltere (artiklene 13 og 14) følge henholdsvis UCITS IV-direktivet og AIFM-direktivet. Hensikten er at er at brudd på disse pliktene etter SFTR skal sanksjoneres på samme måte som brudd på tilsvarende plikter i eksisterende fondslovgivning.

3.4.5.3 Forslaget i høringsnotatet

Minstekravene til administrative tiltak og sanksjoner

Finanstilsynet redegjør i høringsnotatet punkt 4.6.3 side 12 for hvilke overtredelser som skal være omfattet av administrative sanksjoner og tiltak (artikkel 4 og 15, samt særskilte regler knyttet til UCITS og AIFMD). Finanstilsynet ser ikke behov for å utvide sanksjonsregimet til å omfatte overtredelser av andre bestemmelser enn de som kreves i forordningen.

Vedrørende kravet om mulighet til å gi rettingspålegg i artikkel 22 nr. 4 bokstav a, fremholder Finanstilsynet i høringsnotatet punkt 4.6.4, side 12 (fotnoter utelatt):

«En liknende bestemmelse fremkommer av MiFID II artikkel 70 nr. 6 bokstav (b). Den er ansett gjennomført blant annet ved påleggsbestemmelsen i verdipapirhandelloven § 15-7 (kommende § 19-7), jf. Verdipapirlovutvalgets uttalelser i NOU 2017: 1 i punktene 9.3 og 10.4.3. Finanstilsynet foreslår at bestemmelsen utvides til også å omfatte overtredelser av artiklene 4 eller 15 i SFTR som gjennomført i

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

lovens § 17a-1 første ledd eller forskrift gitt til utfylling av disse bestemmelsene.»

Vedrørende kravet om mulighet til å gi markedsadvarsel i artikkel 22 nr. 4 bokstav b, fremholder Finanstilsynet i høringsnotatet punkt 4.6.5, side 13:

«Finanstilsynet har innenfor rammene av alminnelig forvaltningsrett og den lovbestemte taushetsplikten anledning til å komme med markedsadvarsler mv. Det antas at informasjonen som publiseres, kan formuleres slik at man ikke røper taushetspliktbelagte opplysninger om noens personlige forhold eller om drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig å hemmeligholde av hensyn til den opplysningen angår, jf. forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 1 og 2. På denne bakgrunnen fremstår det ikke som nødvendig med egne lovbestemmelser for å legge til rette for meddelelser som angitt i forordningen.»

Vedrørende tilbakekall/suspensjon av tillatelse etter artikkel 22 nr. 4 bokstav c, viser Finanstilsynet i punkt 4.6.6. side 13 til eksisterende sektorlovgivning (finansforetaksloven, verdipapirhandelloven, dagjeldende børsloven, verdipapirfondloven, AIF-loven, verdipapirregisterloven) som hjemler for tilbakekall av tillatelse, for de fleste av lovene ved grove eller gjentatte overtredelser av plikter gitt i eller i medhold av lov. Finanstilsynet fremholder at hjemlene vil dekke overtredelse av artiklene 4 og 15 i SFTR med tilhørende forskrifter.

Finanstilsynet påpeker at EMIR artikkel 20 nr. 1 bokstav (d), som er gjort til norsk lov i verdipapirhandelloven, gir Finanstilsynet myndighet til å trekke tilbake en sentral motparts tillatelse dersom foretaket alvorlig og systematisk overtrer krav som følger av forordningen. Siden bestemmelsen altså er begrenset til å gjelde overtredelser av EMIR, foreslår Finanstilsynet en ny bestemmelse § 17-7a om at Finanstilsynet kan trekke eller suspendere tillatelsen til en sentral motpart ved alvorlige og systematiske overtredelser av artiklene 4 eller 15 i SFTR og tilhørende forskrifter. For øvrig mener Finanstilsynet det ikke er behov for ytterligere norsk regulering for å oppfylle SFTRs krav i artikkel 22 nr. 4 bokstav (c) om tilbakekall eller suspensjon av tillatelse.

Vedrørende ledelseskarantene, viser Finanstilsynet i høringsnotatet punkt 4.6.7 side 14 til forslagene som på det tidspunkt var lagt frem i NOU 2017: 1 *Markeder for finansielle instrumenter* —

Gjennomføring av MiFID II og MiFIR og NOU 2017: 14 Nye regler om markedsmissbruk – sanksjoner og straff — Gjennomføring av markedsmissbruksforordningen og gjennomgang av verdipapirhandellovens regler om sanksjoner og straff. Finanstilsynet fremholder:

«En mulighet for å ilegge forbud mot å inneha ledelsesfunksjoner er imidlertid ikke foreslått innført på alle aktuelle områder. Siden forordningens bestemmelse er ubegrenset, mener Finanstilsynet at det bør innføres en generell hjemmel om ledelseskarantene som dekker alle foretak omfattet av SFTR. [...] Det kan være tvil om hvor langt et karantenevedtak bør strekke seg, særlig når det gjelder ledelsesfunksjoner i ikke-finansielle motparter.»

Forslaget til Finanstilsynet ble utformet etter mønster fra Verdipapirlovutvalgets utkast til § 19-8 første ledd.

Vedrørende overtredelsesgebyr fremholder Finanstilsynet i høringsnotatet punkt 4.6.8.1 side 15 at Finanstilsynet bør få hjemmel til å ilegge overtredelsesgebyr som administrativ sanksjon for brudd på de aktuelle bestemmelsene i SFTR, og redegjør nærmere for hensynene som begrunner dette. Det foreslås derfor hjemmel for overtredelsesgebyr for overtredelser av SFTR artiklene 4 og 15 og forskrift til utfylling av disse bestemmelsene og manglende overholdelse av pålegg etter lovforslaget. Bestemmelsen om overtredelsesgebyr vil da etter Finanstilsynets vurdering omfatte en ubegrenset krets av fysiske og juridiske personer, og medvirkning til overtredelse og forsøks handlinger vil også rammes av bestemmelsen.

Vedrørende størrelsen på overtredelsesgebyr, så foreslår Finanstilsynet i punkt 4.6.8.2 side 16 at det inntas formuleringer for å operasjonalisere forordningens bestemmelser om størrelse. Finanstilsynet fremholder i punkt 4.6.8.3 side 16 at det ikke er behov for bestemmelser om oppfyllesfrister og tvangsfullbyrdelse, i lys av andre hjemler.

I punkt 4.6.9, s. 16 til 17, vurderer Finanstilsynet behovet for ytterligere sanksjoner/tiltak. Finanstilsynet fremholder at daglig mulkt kan være et hensiktsmessig tiltak ved brudd på SFTR, på lik linje som EMIR (etter dagjeldende bestemmelser). Det foreslås derfor en bestemmelse om dette, formulert etter mønster av bestemmelsen om tvangsmulkt ved brudd på EMIR. For øvrig mener Finanstilsynet at sanksjonstypene uttrykkelig oppregnet i forordningen er tilstrekkelige og

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

at det ikke er behov for noen utvidelse i forhold til forordningen.

Vurderingsmomenter

For så vidt gjelder artikkel 23 om retningslinjer ved valg av administrative tiltak og sanksjoner, fremholder Finanstilsynet i punkt 4.6.10 side 17:

«Bestemmelsen er noenlunde likt formulert som MiFID II artikkel 72 nr. 2. Finanstilsynet viser til Verdipapirlovutvalgets forslag i NOU 2017: 1 til ny § 21-5 i verdipapirhandeloven. Slik forslaget er formulert, vil det også omfatte administrative tiltak og sanksjoner for overtredelser av SFTR. Finanstilsynet legger til grunn at Finansdepartementet vil følge opp utvalgets forslag på et senere tidspunkt, jf. den gjennomgangen som er varslet i Prop. 77 L (2017–2018) punkt 10.2.4.»

Offentliggjøring

Vedrørende artikkel 26 om offentliggjøring, fremholder Finanstilsynet i punkt 4.7 side 17:

«Utgangspunktet etter alminnelig norsk rett er at forvaltningsorganer kan offentliggjøre opplysninger om saker som de behandler, se også omtale av dette i Prop. 62 L (2015–2016) kapittel 25. Finanstilsynet legger til grunn at det ikke er nødvendig med særskilte lovbestemmelser som pålegger Finanstilsynet å offentliggjøre vedtak om administrative sanksjoner og andre tiltak ved overtredelser av SFTR. En slik plikt vil følge direkte av forordningen ved dens innlemmelse i norsk rett.

Reglene om taushetsplikt i finanstilsynsloven § 7 og forvaltningsloven § 13 begrenser Finanstilsynets adgang til å offentliggjøre opplysninger. Disse bestemmelsene omhandler henholdsvis taushetsplikt for Finanstilsynets ansatte mv. og forvaltningens taushetsplikt om noens personlige eller forretningsmessige forhold. Personopplysningsloven kan også begrense adgangen til å offentliggjøre opplysninger. Forordningens artikkel 26 nr. 3 innebærer at Finanstilsynet må avveie i hvert enkelt tilfelle hensynet til at allmennheten skal få informasjon om avgjørelsene på den ene siden, og hensynet til dem som opplysningene gjelder, og stabiliteten i finansmarkedene på den andre siden.»

Andre bestemmelser

Vedrørende artikkel 28 om at sanksjoner og andre tiltak som følger av UCITS IV og AIFMD skal gjelde ved overtredelse av informasjonspliktene i artiklene 13 og 14, fremholder Finanstilsynet i punkt 4.8 side 18 til 19:

«AIF-loven §§ 9-3 og 9-4 regulerer henholdsvis pålegg om retting og tilbakekall av tillatelser. Tilsvarende bestemmelser følger av verdipapirfondloven §§ 11-4 og 11-5. Disse paragrafene viser blant annet til brudd på plikter etter bestemmelser i lov eller forskrift generelt. Brudd på artikkel 13 og 14 i SFTR vil således kunne håndheves etter disse bestemmelsene. Finanstilsynet ser derfor ikke behov for å foreslå endringer i AIF-loven og verdipapirfondloven på dette punkt i forbindelse med gjennomføring av SFTR.

Verdipapirfondloven § 11-6 regulerer illeggelse av overtredelsesgebyr. Illeggelse av overtredelsesgebyr kan bare benyttes ved overtredelse av spesifikke bestemmelser eller forskrifter gitt i medhold av disse bestemmelsene. Det kan ilegges overtredelsesgebyr ved brudd på informasjonspliktene i kapittel 8. Finanstilsynet foreslår at verdipapirfondloven § 11-6 første ledd om overtredelsesgebyr endres til å inkludere brudd på bestemmelsene i SFTR artikkel 13 og 14 slik at likeartede brudd kan følges opp med overtredelsesgebyr. Det kan i dag ikke benyttes overtredelsesgebyr ved brudd på AIF-loven med forskrifter.

Verdipapirfondloven § 8-2 har regler om prospekt. Prospektet skal inneholde den informasjonen som en investor trenger for velbegrunnet å kunne bedømme fondet og risikoen forbundet med investering i fondet. Prospektet vil måtte suppleres med informasjon etter SFTR artikkel 14. Overtredelse av verdipapirfondloven § 8-2 er straffbar etter lovens § 11-7. Hensynet til konsistens i regelverket tilsier at fondsforvaltningsselskapers overtredelse av SFTR artikkel 14 også bør være straffbar, se forslaget til endringer i verdipapirfondloven § 11-7. Finanstilsynet antar imidlertid at det er lite aktuelt å bruke straff i disse tilfellene.

For øvrig synes det ikke å være behov for å straffesanksjonere brudd på SFTR artikkel 13 og 14. Det foreslås derfor ingen andre endringer i bestemmelsene om straff.»

I etterkant av høringsnotatet er det inntatt hjemler for overtredelsesgebyr i AIF-loven. Det er også

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

vedtatt bestemmelser om ledelseskantene i verdipapirfondloven § 11-9 og AIF-loven § 9-5.

3.4.5.4 Høringsinstansens syn

Høringsinstansene har ikke hatt merknader.

3.4.5.5 Departementets vurdering

Minstekravene til administrative tiltak og sanksjoner

Departementet slutter seg til Finanstilsynets forslag om hvilke bestemmelser som skal være underlagt sanksjonsregimet. Det vises til lovforslaget § 21-6a.

Vedrørende krav i artikkel 22 nr. 4 bokstav a om hjemmel for å gi pålegg bemerker departementet at den alminnelige bestemmelsen om pålegg i verdipapirhandelloven § 19-7 er omarbeidet i etterkant av Finanstilsynets høringsnotat. Den spesifikke påleggshjemmelen for brudd på EMIR, som Finanstilsynet viser til, er opphevet som overflødig. Departementet mener hjemmelen i § 19-7 første ledd dekker forpliktelsen i artikkel 22 nr.4 bokstav a, og anser det ikke nødvendig med lovendring.

Departementet slutter seg til Finanstilsynets vurdering av at det ikke synes å være behov for spesifikke bestemmelser om offentlig advarsel/kritikk, og viser til Finanstilsynet drøftelse, samt departementets vurdering i Prop. 96 LS (2018–2019) punkt 7.7.5.2 side 128.

Vedrørende tilbakekall/suspensjon av tillatelse, viser departementet som Finanstilsynet til eksisterende hjemler sektorlovgivningen. Med hjemmel i finansforetaksloven § 3-7 første ledd bokstav b kan Finansdepartementet tilbakekalle en tillatelse etter loven dersom styret eller andre organer i foretaket har gjort seg skyldig i grov eller vedvarende overtredelse av plikter gitt i eller i medhold av lov. Verdipapirhandelloven § 9-7 første ledd nr. 4 gir Finanstilsynet mulighet til å tilbakekalle en tillatelse til å yte investeringstjenester dersom verdipapirforetaket foretar alvorlige eller systematiske overtredelser av bestemmelser gitt i eller i medhold av lov, slik at det er grunn til å frykte at fortsettelse av virksomheten kan skade foretakets kunder, tilliten til verdipapirmarkedet eller institusjonene som virker i markedet. I verdipapirhandelloven § 11-3 første ledd nr. 4 er det en liknende bestemmelse for regulerte markeder. Etter verdipapirfondloven § 11-5 annet ledd nr. 4 kan Finanstilsynet tilbakekalle forvaltningsselskaps tillatelse dersom foretaket foretar alvorlige

eller systematiske overtredelser av bestemmelser gitt i eller i medhold av lov. Tilsvarende hjemmel til å kalle tilbake en tillatelse fra en AIF-forvalter finnes i AIF-loven § 9-4 annet ledd bokstav d.

Departementet er enig med Finanstilsynet i at det bør fastsettes en særskilt hjemmel for å kunne trekke tilbake en sentral motparts tillatelse dersom foretaket alvorlig og systematisk overtrer krav som følger av SFTR. EMIR har en slik bestemmelse i artikkel 20 nr. 1 bokstav (d). Siden bestemmelsen i EMIR er begrenset til å gjelde overtredelser av EMIR, foreslår departementet en ny bestemmelse i verdipapirhandelloven § 17-9 om at Finanstilsynet kan trekke eller suspendere tillatelsen til en sentral motpart ved alvorlige og systematiske overtredelser av artiklene 4 eller 15 i SFTR og tilhørende forskrifter. Departementet er enig med Finanstilsynet i at det ikke er behov for ytterligere regulering for å oppfylle SFTRs krav i artikkel 22 nr. 4 bokstav (c) om tilbakekall eller suspensjon av tillatelse. Det vises til lovforslaget § 17-9.

Vedrørende ledelseskantene, så viderefører departementet Finanstilsynets forslag om særskilt regulering av ledelseskantene ved overtredelse av SFTR. Departementet er enig med Finanstilsynet i at dagens § 19-8 om ledelseskantene er avgrenset på en slik måte, at den ikke vil gi hjemmel til tiltak i alle tilfeller som er forutsatt i SFTR. Det vises til forslaget til verdipapirhandelloven § 19-8 nytt annet ledd.

Vedrørende overtredelsesgebyr, så er departementet enig med Finanstilsynet i at det bør gis hjemmel for overtredelsesgebyr for overtredelser av SFTR artiklene 4 og 15 og forskrift til utfylling av disse bestemmelsene. Overtredelsesgebyr er en effektiv måte å forebygge og sanksjonere overtredelser av forordningen. Effektiv sanksjonering av brudd på forpliktelsene bidrar til å opprettholde markedets integritet og troverdighet. Det er også innført innenfor store deler av verdipapirlovgivningen. Plasseringen av bestemmelsen må ta høyde for omstruktureringen av kapittel 21 ved lov 21. juni 2019 nr. 41 om endringer i verdipapirhandelloven mv. (prospekt, markedsmissbruk, tilsyn og sanksjoner). Departementet anser det naturlig å plassere hjemmelen for overtredelsesgebyr for brudd på SFTR i forlengelsen av hjemmelen knyttet til EMIR. Bestemmelsen struktureres også i tråd med hvordan øvrige hjemler for overtredelsesgebyr i kapittel 21 er strukturert i dag. Forslaget i høringsnotatet om overtredelsesgebyr for manglende etterlevelse av pålegg videreføres ikke, hensyntatt de avgrensninger som i dag er i § 21-8 etter forslag i Prop.

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

96 LS (2018–2019), se departementets vurderinger i punkt 7.6.5.2 side 114. Det vises til forslaget til ny § 21-6a.

Når det gjelder overtredelsesgebyr overfor fysiske personer, og medvirkningsansvar, så viser departementet til vurderingene i Prop. 96 LS (2018–2019) punkt 7.6.5.3 side 114. Den generelle medvirkningsbestemmelsen i § 21-13, vil også omfatte overtredelser av SFTR.

Departementet ser, som Finanstilsynet, ikke behov for bestemmelser om oppfyllelsesfrister og tvangsfullbyrdelse, i lys av andre hjemler i eksisterende lovgivning.

Departementet er enig med Finanstilsynet i at daglig mulkt kan være et hensiktsmessig tiltak ved brudd på SFTR. Departementet viser imidlertid til den etterfølgende Prop. 96 LS (2018–2019), hvor departementet i punkt 7.7.5.4 på side 128 vurderte det slik at det ikke var behov for en egen bestemmelse om tvangsmulkt for manglende etterlevelse av reglene i EMIR. På tilsvarende måte mener departementet at de alminnelige reglene om tvangsmulkt i § 19-7 er tilstrekkelige. Disse gir hjemmel for mulkt ved manglende etterlevelse av pålegg gitt etter § 19-7.

Vurderingsmomenter

For så vidt gjelder artikkel 23 om retningslinjer ved valg av administrative tiltak og sanksjoner, slutter departementet seg til Finanstilsynets vurdering om at det ikke er behov for ytterligere lovregler, ved siden av verdipapirhandelloven § 21-14.

Offentliggjøring

Vedrørende offentliggjøring av sanksjoner og unntak fra offentliggjøring, viser departementet til at verdipapirhandelloven § 19-6 ved lov 21. juni 2019 nr. 41 om endringer i verdipapirhandelloven mv. (prospekt, markedsmissbruk, tilsyn og sanksjoner) ble endret slik at den omfatter sanksjoner og tiltak knyttet til overtredelse av alle deler av loven, ikke bare utvalgte deler slik bestemmelsen lød tidligere. Bestemmelsen omfatter dermed sanksjoner og tiltak også for brudd på SFTR, når denne gjennomføres i verdipapirhandelloven. Bestemmelsen gjennomfører tilsvarende bestemmelser i andre deler av finansmarkedsreguleringen som SFTR artikkel 26. Departementet følger derfor høringsnotatets forslag og foreslår ikke særskilte regler til gjennomføring av artikkel 26.

Andre bestemmelser

Etter departementets forståelse følger plikten til å opprette varslingsordninger direkte av artikkel 24, og at denne gjelder som norsk rett ved inkorporasjon av forordningen. Det samme gjelder bestemmelsene i artikkel 25 om utveksling av informasjon med ESMA. Departementet ser heller ikke behov for særskilte bestemmelser til gjennomføring av artikkel 27 om at avgjørelser skal være begrunnet og underlagt klage- og søksmålsadgang, ved siden av eksisterende bestemmelser i forvaltningsloven og tvisteloven.

Vedrørende artikkel 28 om at sanksjoner og andre tiltak som følger av UCITS IV og AIFMD skal gjelde ved overtredelse av informasjonspliktene i artiklene 13 og 14, er departementet enig med Finanstilsynet i at det er behov for å inkludere brudd på artikkel 13 og 14 i SFTR i verdipapirhandellovens og AIF-lovens bestemmelser om overtredelsesgebyr (hhv. § 11-6 og § 9-6 i nevnte lover). Departementet er videre enig i at hensynet til konsistens tilsier at brudd på artikkel 14 i SFTR inkluderes i bestemmelsen om straff i verdipapirfondloven § 11-7 (som gjør brudd på prospektreglene straffbart). Samme betraktninger gjør seg gjeldende etter AIF-loven slik departementet ser det, og departementet foreslår derfor i tillegg å inkludere brudd på SFTR artikkel 14 i bestemmelsen om straff i AIF-lovens § 11-1.

I etterkant av høringsnotatet har det blitt vedtatt regler om ledelseskantene i verdipapirfondloven og AIF-loven, som knytter seg til overtredelse av fondslovgivningen. Departementet foreslår at bestemmelsene utvides med en henvisning også til SFTR artikkel 13 og 14, på samme måte som det foreslås for bestemmelsene om overtredelsesgebyr.

Departementet bemerker for ordens skyld at særskilte bestemmelser i fondslovgivningen ikke er ment å utelukke anvendelse også av tilsynshjemlene i verdipapirhandelloven, innenfor disse bestemmelsenes rammer. Departementet er ellers enig med Finanstilsynet i at det ikke er behov for andre endringer i verdipapirfondloven og AIF-loven og viser til Finanstilsynets begrunnelse sitert i punkt 3.4.5.3. Departementet foreslår visse strukturelle endringer sammenliknet med Finanstilsynets forslag i høringsnotatet. Det vises til forslaget til endringer i verdipapirfondloven § 11-6, § 11-7 og § 11-9, samt AIF-loven § 9-5, § 9-6 og § 11-1.

Verdipapirfondloven § 11-6 første ledd og AIF-loven § 9-6 første ledd ble endret ved lov 22. juni nr. 79 om endringer i verdipapirhandelloven mv.

(samleproposisjon). Endringsbestemmelsene er ikke ennå trådt i kraft. Ved endringsbestemmelsene tilføyes et nytt nr. 3 i verdipapirfondloven § 11-6 første ledd og nye bokstaver e og f i AIF-loven § 9-6 første ledd. Forslaget i proposisjonen her tar utgangspunkt i lovene med disse endringene. Tilføyelsen i verdipapirfondloven blir derfor i nytt første ledd nr. 4 og tilføyelsen i AIF-loven blir i bokstav g. Det foreslås at AIF-loven 9-6 første ledd bokstav f, som tilføyd ved overnevnte lov, endres slik at punktum erstattes med komma, på grunn av tilføyelsen av ny bokstav g.

3.4.6 Endringer i EMIR

3.4.6.1 Gjeldende rett

Et OTC-derivat er et derivat som ikke handles på et regulert marked eller på et tilsvarende marked i et tredjeland utenfor EØS, jf. EMIR artikkel 2 (7). Definisjonen av tredjelandsmarked fulgte tidligere av MiFID I artikkel 19 (6).

EMIR artikkel 81 nr. 1 inneholder regler om hvilke myndigheter som skal ha tilgang til opplysninger fra transaksjonsregistre.

3.4.6.2 Forordningen

Med SFTR tas definisjonen av tredjelandsmarked inn i EMIR artikkel 2a.

SFTR gjør også noen mindre endringer i hvilke myndigheter som er omfattet av artikkel 81 nr. 1 om tilgang til opplysninger i transaksjonsregistre.

3.4.6.3 Høringsnotatet

Finanstilsynet fremholder i punkt 4.9 side 19 i høringsnotatet at det må tas inn en henvisning til SFTR i inkorporasjonsbestemmelsen til EMIR for å ivareta endringene som nevnt over. Det foreslås derfor endring i lovens § 17-1 første ledd.

3.4.6.4 Høringsinstansenes syn

Høringsinstansene har ikke hatt merknader.

3.4.6.5 Departementets vurdering

Departementet slutter seg til Finanstilsynets forslag om at SFTR tilføyes som en endringsrettsakt til EMIR. Det vises til lovforslaget § 17-1.

3.5 Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 385/2021 om innlemmelse av SFTR i EØS-avtalen

3.5.1 Om EØS-komiteens beslutning nr. 385/2021

EØS-komiteen besluttet 10. desember 2021 å innlemme SFTR i EØS-avtalen, jf. EØS-komiteebeslutning nr. 385/2021. I tillegg ble forordning (EU) 2019/463 av 30. januar 2019 om endring av SFTR med hensyn til listen over enheter som er unntatt, innlemmet ved samme beslutning.

EØS-komiteens beslutning og forordningene i offisielle norske oversettelser følger som trykte vedlegg til proposisjonen.

EØS-komiteebeslutningen inneholder en fortale og fire artikler. Artikkel 1 gjør endringer i EØS-avtalens vedlegg IX. *Artikkel 1* innlemmer SFTR og forordning (EU) 2019/463. I artikkel 1 gjøres også tilpasninger som gjelder for forordningene. Disse omtales nedenfor under punkt 3.5.3. Overføring av myndighet til EFTAs overvåkingsorgan omhandles særskilt under punkt 3.5.4.

Artikkel 2, 3 og 4 inneholder sedvanlige bestemmelser om gyldigheten av norske språkversjoner og ikrafttredelse av EØS-komiteebeslutningen.

I *artikkel 2* i EØS-komiteebeslutningen slås det fast at forordningsteksten på islandsk og norsk, som skal kunngjøres i EØS-tillegget til Den europeiske unions tidende, skal være offisielle språkversjoner («skal gis gyldighet»).

Artikkel 3 fastsetter at EØS-komiteebeslutningen skal tre i kraft 11. desember 2021, forutsatt at konstitusjonelle forbehold etter artikkel 103 nr. 1 i EØS-avtalen er hevet. Fordi den angitte datoen er passert, vil beslutningen tre i kraft den første dag i den annen måned etter siste meddelelse om heving av konstitusjonelle forbehold, jf. EØS-avtalen artikkel 103 nr. 1 annet ledd.

Av *artikkel 4* følger det at EØS-komiteebeslutningen skal kunngjøres i EØS-avdelingen og EØS-tillegget til Den europeiske unions tidende.

Gjennomføring av EØS-komiteens beslutning krever lovendring. Det ble også fremholdt i Prop. 100 S (2015–2016) *Samtykke til 1) deltakelse i åtte beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsaktene som etablerer EUs finanstilsynssystem og enkelte andre rettsakter, 2) overføring av myndighet til å utøve beføyelser med direkte virkning i Norge til EFTAs overvåkingsorgan og EFTA-domstolen ved fremtidig innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) nr. 600/*

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

2014, forordning (EU) nr. 1286/2014 og forordning (EU) nr. 2015/2365 at den endelige EØS-komiteebeslutningen om innlemmelse av SFTR i EØS-avtalen ville bli forelagt Stortinget i medhold av Grunnloven § 26 annet ledd. Det er dermed nødvendig med Stortingets samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning i medhold av Grunnloven § 26 annet ledd.

3.5.2 Innlemmelse av SFTR og tilhørende kommisjonsforordning

I EØS-komiteens beslutning *artikkel 1 nr. 2* legges SFTR og forordning (EU) 2019/463 til i nytt punkt 31bh etter punkt 31bgca i vedlegg IX til EØS-avtalen. Forordningens bestemmelser skal for avtalens formål gjelde med tilpasningene som er gjort for artikkel 5-11, 18, 21-22, 26 og 33. Disse omtales nedenfor i punkt 3.5.3.

Etter EØS-komiteebeslutningens *artikkel 1 nr. 1 i)* skal det legges til et nytt strekpunkt i nr. 31bc (EMIR) med henvisning til SFTR. Tilføyelsen gjelder endringene til EMIR, jf. SFTR artikkel 32. Etter beslutningens *artikkel 1 nr. 1 ii)* gjøres det tilpasninger i artikkel 81 nr. 3 bokstavene h) og k) i EMIR, hvor henholdsvis «Unionen i henhold til artikkel 75» og «ESMA i henhold til artikkel 76» for EFTA-statene skal forstås som «den EFTA-stat de er etablert i, som gir gjensidig tilgang til, og sikrer utveksling av opplysninger om, derivatkontrakter i transaksjonsregistre» og «den EFTA-stat de er etablert i, som gir tilgang til opplysninger om derivatkontrakter i transaksjonsregistre etablert i denne EFTA-stat». Tilpasningene sikrer at nødvendige opplysninger gjøres tilgjengelig for berørte myndigheter i en tredjestat som har inngått en samarbeidsavtale med den EFTA-stat den er etablert i.

3.5.3 Nærmere om tilpasninger i EØS-komiteens beslutning nr. 385/2021

3.5.3.1 Kompetente myndigheter og sentralbanker

Etter EØS-komiteens beslutning *artikkel 1 nr. 2 bokstav a)* er det gjort tilpasning, uten at det berører bestemmelsene i EØS-avtalens protokoll 1, som fastsetter at henvisninger til «medlemsstater» og «vedkommende myndigheter» i forordningen også skal omfatte henholdsvis EFTA-statene og deres kompetente myndigheter.

På samme måte skal betydningen av henvisninger i forordningen til medlemmer av Det europeiske system av sentralbanker (ESSB) i tillegg

omfatte de nasjonale sentralbankene i EFTA-statene, etter EØS-komiteebeslutningens *artikkel 1 nr. 2 bokstav e)*.

3.5.3.2 Informasjonsutveksling og taushetsplikt

EØS-komiteens beslutning *artikkel 1 nr. 2 bokstav g)* sikrer at EFTAs overvåkingsorgan legges til etter ESMA i forordningens artikkel 6 der det er relevant. Det medfører at EFTAs overvåkingsorgan skal rådspørre kompetent myndighet når det er aktuelt, samt at den kompetente myndigheten og EFTAs overvåkingsorgan i den forbindelse utveksler alle nødvendige opplysninger.

For forordningens artikkel 21 nr. 2 skal EU-kommisjonen i samarbeid med ESMA regelmessig avlegge rapport for EU-parlamentet og Rådet om likeverdighetsbeslutninger for tredjeland etter forordningen. Etter tilpasning i EØS-komiteens beslutning *artikkel 1 nr. 2 bokstav n)* skal slik rapportering også skje til EFTA-statenes faste komité.

Tilpasning i EØS-komiteebeslutningens *artikkel 1 nr. 2 bokstav p)* sørger for at ESMA's sentrale database over administrative sanksjoner mv. også skal være tilgjengelig for EFTAs overvåkingsorgan. I den opprinnelige EØS-komiteebeslutningen ble det vist til «tredje punktum», men dette er rettet gjennom corrigendum av 18. mars 2022, hvor tilpasningen nå viser til artikkelens fjerde punktum.

Tilpasningen i beslutningens *artikkel 1 nr. 2 bokstav i) i)* sørger for at EFTAs overvåkingsorgan, der det er relevant, skal underrette transaksjonsregisteret og kompetent myndighet om sin beslutning etter forordningens artikkel 8 nr. 1. Artikkel 8 nr. 2 tilpasses slik at ESMA og EFTAs overvåkingsorgan skal underrette hverandre og EU-kommisjonen om alle beslutninger som treffes i medhold av første ledd, jf. bokstav i) ii).

Tilpasning i EØS-komiteens beslutning *artikkel 1 nr. 2 bokstav m)* sikrer at taushetspliktsbestemmelsen i forordningens artikkel 18 også omfatter personer som arbeider, har arbeidet for eller som opptrer på vegne av EUs finanstilsynsmyndigheter, også gjelder tilsvarende personer i EFTAs overvåkingsorgan.

3.5.3.3 Datotilpasninger

I EØS-komiteens beslutning tilpasses datoer for rapportering om administrative sanksjoner. Tilpasningen i *bokstav o)* i *artikkel 1 nr. 2* i EØS-komiteens beslutning fastsetter andre tidspunkter for EFTA-statene enn hva som følger av forordnin-

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

gens artikkel 22. For artikkel 22 nr. 6 kan det besluttes å ikke fastsette regler om administrative sanksjoner mv. dersom de angitte overtredelsen allerede er underlagt strafferettslige sanksjoner i henhold til nasjonal rett, innen to år etter ikrafttredelsen av EØS-komiteebeslutningen for EFTA-statene, jf. beslutningens *artikkel 1 nr. 2 bokstav o i*).

Etter tilpasning i beslutningens *artikkel 1 nr. 2 bokstav o ii*) skal det underrettes til EU-kommisjonen og ESMA om reglene som gjelder forordningens artikkel 1, 3 og 4 innen seks måneder etter ikrafttredelsen av EØS-komiteebeslutningen.

I EØS-komiteens beslutning tilpasses også datoer for ikrafttredelse og anvendelse av forordningen og enkelte av dens bestemmelser. Etter EØS-komiteens beslutning *artikkel 1 nr. 2 bokstav q*) tilpasses datoene i forordningens artikkel 33 nr. 2 om ikrafttredelsen og anvendelse av forordningen. Etter tilpasningen får forordningen anvendelse fra ikrafttredelse av EØS-komiteebeslutningen. På samme måte som i forordningen, er det fastsatt særskilte ikrafttredelsestidspunkt for artikkel 4 nr. 1, artikkel 13, artikkel 14 og artikkel 15.

For artikkel 33 nr. 2 bokstav a gjøres det endringer i EØS-komiteebeslutningen for aktørene nevnt i bestemmelsens *i*) til *iv*). For *i*) settes ikrafttredelsen til seks måneder etter ikrafttredelsesdatoen for EØS-komiteens beslutning som inneholder delegert kommisjonsforordning (EU) 2019/356 av 13. desember 2018 om utfylling av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2015/2365 med hensyn til tekniske reguleringsstandarder som angir hvilke opplysninger om verdipapirfinansieringstransaksjoner som skal rapporteres til transaksjonsregistre. For *ii*) er ikrafttredelsen tolv måneder etter ikrafttredelse av nevnte EØS-komiteebeslutning. For *iii*) og *iv*) settes ikrafttredelsen til femten måneder etter ikrafttredelsen av EØS-komiteebeslutningen som inneholder den delegerte kommisjonsforordningen. Gjennom corrigenda av 18. mars 2022 er henvisningen til «Unionen» i tilpasningen erstattet med «EØS».

Forordning (EU) 2019/356 er tatt inn i EØS-avtalen gjennom EØS-komiteebeslutning nr. 386/2021 artikkel 1 nr. 2. Etter beslutningens artikkel 3 trer beslutningen i kraft 11. desember 2021 forutsatt at alle eventuelle konstitusjonelle forbehold er hevet, eller på dagen for ikrafttredelse av EØS-komiteebeslutning nr. 385/2021 (SFTR). Den vil dermed tre i kraft samtidig som beslutning nr. 385/2021.

For SFTR artikkel 33 nr. 2 bokstav b fastsetter EØS-komiteebeslutningen at artikkel 13 skal få anvendelse ett år etter ikrafttredelsen av EØS-

komiteebeslutning nr. 385/2021, altså ett år etter at SFTR trer i kraft.

Artikkel 33 nr. 2 bokstav c, som angår ikrafttredelse av artikkel 14 for innretninger for kollektive investeringer som er opprettet før EØS-komiteebeslutningen trer i kraft, får for EFTA-landene anvendelse 18 måneder etter ikrafttredelse av EØS-komiteebeslutning nr. 385/2021 for SFTR.

Anvendelsen av artikkel 15, som omhandlet i artikkel 33 nr. 2 bokstav d, settes til seks måneder etter ikrafttredelse av EØS-komiteebeslutning nr. 385/2021 for SFTR, herunder for avtaler om sikkerhetsstillelse som foreligger på nevnte dato.

3.5.4 Særlig om EFTAs overvåkingsorgans rolle

3.5.4.1 Myndighet etter forordningen og EØS-komiteens beslutning

Flere av tilpasningene i EØS-komiteens beslutning innebærer at det overføres noe myndighet til EFTAs overvåkingsorgan, som etter SFTR er lagt til ESMA. Når innlemmelse av SFTR i EØS-avtalen og gjennomføring i norsk rett trer i kraft, vil EFTAs overvåkingsorgan få myndighet til å registrere eller avslå søknader om registrering av verdipapirfinansieringstransaksjonsregistre i EØS/EFTA-landene eller tilbakekalle slik registrering. De nærmere vilkårene for dette fremgår av forordningen med tilhørende tilpasninger.

3.5.4.2 Prop. 100 S (2015–2016)

Stortinget ga 13. juni 2016 forhåndssamtykke til at Norge kunne delta i tre EØS-komiteebeslutninger om innlemmelse i EØS-avtalen av de tre rettsaktene som etablerer EUs tre finanstilsynsmyndigheter (EBA, EIOPA og ESMA) og enkelte andre rettsakter, jf. Innst. 382 S (2015–2016) på bakgrunn av Prop. 100 S (2015–2016). Samtykket omfattet overføring av myndighet til å utøve beføyelser med direkte virkning i Norge til EFTAs overvåkingsorgan og EFTA-domstolen ved fremtidig innlemmelse av tre forordninger, herunder SFTR. Det er altså allerede samtykket til myndighetsoverføringen som følger av SFTR.

I proposisjonens punkt 10.6.3 på side 67 blir myndigheten som overføres etter SFTR, omtalt slik:

«[...] registre for verdipapirfinansieringstransaksjoner er underlagt ESMA's tilsynsmyndighet etter tilsvarende regler som transaksjonsregistre for derivattransaksjoner under EMIR.

Det følger av fortalen til SFTR at det juridiske rammeverket for transaksjonsregistre under SFTR, så langt som mulig, skal være tilsvarende som for transaksjonsregistre under EMIR. Dette innebærer blant annet at ESMA vil forestå registrering, tilsyn og vedta eventuelle administrative sanksjoner. Forordningen kapittel III (artikkel 5–12) inneholder regler om autorisasjon og tilsyn med transaksjonsregistre. SFTR artikkel 5 om registrering av et transaksjonsregister svarer til EMIR artikkel 55 og 56. SFTR artikkel 6 om samråd med nasjonale kompetente myndigheter svarer til EMIR artikkel 57. SFTR artikkel 7 om ESMA's behandling av en søknad svarer til EMIR artikkel 58. SFTR artikkel 8 om underretning om ESMA's avgjørelser svarer til EMIR artikkel 59. SFTR artikkel 9 nr. 1 fastsetter at ESMA's beføyelser etter EMIR artikkel 61–68, 73 og 74 gjelder tilsvarende, og artikkel 9 nr. 2 svarer til EMIR artikkel 60. SFTR artikkel 10 om tilbakekall av registrering svarer til EMIR artikkel 71. SFTR artikkel 11 om tilsynsavgifter svarer til EMIR artikkel 72. SFTR artikkel 12 om tilgang til opplysninger i registeret svarer til EMIR artikkel 81.»

At det ble bedt om samtykke til myndighetsoverføringen i SFTR i Prop. 100 S (2015–2016), forklares i proposisjonen slik i punkt 10.6.3 på side 67:

«Etter Regjeringens vurdering er det ikke opplagt om den myndighetsoverføringen som vil skje med de tilpasningene som beskrevet i forrige avsnitt, vil være under eller over terskelen for 'lite inngripende' myndighetsoverføring. Lovavdelingen har ikke vurdert dette spørsmålet konkret for de typer myndighet der er tale om under SFTR. Det er foreløpig usikkert hvor mange registre for verdipapirfinansieringstransaksjoner som vil bli etablert i Norge. Tilfellet er på viktige punkter sammenlignbart med den overføring av myndighet til autorisasjon og tilsyn med transaksjonsregistre for derivattransaksjoner som skjer etter EMIR. Det vises til redegjørelsen i punkt 10.6.2.3, der det ble antatt at myndighetsoverføringen samlet sett er i et grenseland for hva som kan anses som mer enn 'lite inngripende'. Fordi SFTR er en av de tre rettsaktene som er identifisert hvor overføring av myndighet til EFTAs overvåkingsorgan vil bli aktuelt ved innlemmelse i EØS-avtalen, finner Regjeringen det hensiktsmessig nå å be om samtykke også til den myndighetsoverføringen som følger av SFTR.

Siden Regjeringen uansett tilrår at Stortinget ved sitt samtykke bygger på kravet om $\frac{3}{4}$ flertall, jf. Grunnloven § 115, er det heller ikke på dette punktet nødvendig å ta stilling til om den myndighetsoverføringen som skjer under SFTR, i seg selv er mer enn lite inngripende, jf. punkt 10.2. På denne bakgrunn bes det om Stortingets samtykke til myndighetsoverføring til EFTAs overvåkingsorgan, og i forlengelsen av dette til EFTA-domstolen, gjennom tilpasninger til enkeltbestemmelser i SFTR om transaksjonsregistre som svarer til EØS-tilpasningene til de tilsvarende bestemmelsene om transaksjonsregistre i EMIR, i det fremlagte utkastet til EØS-komiteébeslutning for å ta EMIR inn i EØS-avtalen.»

Av proposisjonen fremgår det at EØS-komiteébeslutningen om innlemmelse av SFTR i EØS-avtalen vil bli forelagt Stortinget i medhold av Grunnloven § 26 annet ledd etter utarbeidelse.

3.5.4.3 *Tilpasninger som overfører myndighet til EFTAs overvåkingsorgan for EØS/EFTA-landene mv.*

Som forutsatt i Prop. 100 S (2015–2016), følger tilpasningene i EØS-komiteébeslutning nr. 385/2021 to-pilarstrukturen som ble etablert for EØS/EFTA-statene, for myndighet som EUs finanstilsynsmyndigheter får overfor foretak i EU.

Etter tilpasning i EØS-komiteens beslutning *artikkel 1 nr. 2 bokstav d)* skal derfor beslutninger, midlertidige beslutninger, underretninger, enkle anmodninger, oppheving av beslutninger og andre tiltak fra EFTAs overvåkingsorgan i samsvar med artikkel 5 nr. 6, artikkel 7 nr. 1 og artikkel 10 uten unødig opphold treffes basert på utkast utarbeidet av ESMA på eget initiativ eller etter anmodning fra EFTAs overvåkingsorgan.

EØS-komiteébeslutningens *artikkel 1 nr. 2 bokstav c)* fastslår at dersom ikke annet følger av EØS-avtalen, skal ESMA og EFTAs overvåkingsorgan samarbeide, utveksle opplysninger og rådføre seg med hverandre, særlig før det settes i verk tiltak.

Forordningens artikkel 5 tilpasses gjennom beslutningens *artikkel 1 nr. 2 bokstav f. I iii)* føyes ordene «eller, der det er relevant EFTAs overvåkingsorgan» til etter ordet «ESMA» i artikkel 5 nr. 6 for å sikre at det for EØS/EFTA-landene er EFTAs overvåkingsorgan som vurderer om en søknad er fullstendig, eventuelt fastsetter en frist for fremlegging av ytterligere opplysninger, og underretter transaksjonsregisteret når det er fast-

slått at søknaden er fullstendig. De øvrige tilpasningene i beslutningens artikkel 1 nr. 2 bokstav f, *i)* og *ii)*, som legger til ordene «eller, dersom transaksjonsregisteret er etablert i en EFTA-stat, hos EFTAs overvåkingsorgan» etter «ESMA», sikrer at EFTAs overvåkingsorgan nevnes i bestemmelsen som alternativ der det er aktuelt.

Forordningens artikkel 7 tilpasses ved at det legges til en tilpasning om at «der det er relevant, EFTAs overvåkingsorgan» føyes til etter ordet «ESMA» i bestemmelsen, jf. EØS-komiteens beslutning *artikkel 1 nr. 2 bokstav h)*. Tilpasningen sørger for at EFTAs overvåkingsorgan utpekes for EØS/EFTA-landene som den aktuelle myndigheten som skal behandle søknad og vedta beslutning om å godta eller avslå registrering eller utvidet registrering.

Artikkel 10 i forordningen tilpasses gjennom beslutningens *artikkel 1 nr. 2 bokstav k)*. Gjennom tilpasning *i)* gis EFTAs overvåkingsorgan kompetanse til å tilbakekalle registerets registrering dersom vilkårene for dette er oppfylt, for EFTA/EØS-landene. Gjennom tilpasning *ii)* er det for disse landene EFTAs overvåkingsorgan som skal underrette den aktuelle kompetente myndigheten om tilbakekall. Etter tilpasning *iii)* tilføyes ordene

«eller, dersom transaksjonsregisteret er etablert i en EFTA-stat, ikke å utarbeide et utkast til EFTAs overvåkingsorgan for dette formål» etter ordet «registrering» i nr. 3 andre punktum.

Forordningens artikkel 11 gjelder tilsynsavgifter til ESMA. Etter EØS-komiteens beslutning *artikkel 1 nr.2 bokstav l)* skal nye ledd i artikkel 11 nr. 1 som føyes til bestemmelsen, sørge for at EFTAs overvåkingsorgan skal pålegge avgifter for transaksjonsregistre som er etablert i en EFTA-stat, på samme grunnlag som øvrige transaksjonsregistre. Beløpene som kreves inn av EFTAs overvåkingsorgan, skal overføres til ESMA uten unødig opphold.

Etter tilpasning i *artikkel 1 nr. 2 bokstav j)* legges EFTAs overvåkingsorgan til som alternativ til ESMA i forordningens artikkel 9. Bestemmelsen angår ESMA og EFTAs overvåkingsorgans nærmere angitte myndighet etter EMIR, som også skal utøves med hensyn til SFTR. Det følger også av tilpasningen i *bokstav b)* at henvisning til myndighet som er gitt til ESMA etter EMIR, skal, når det gjelder EFTA-statene, forstås som henvisninger til den myndigheten som er gitt EFTAs overvåkingsorgan i saker fastsatt i og i samsvar med EØS-avtalen.

4 Gjennomføring av forordning (EU) 2019/834 (EMIR Refit)

4.1 Bakgrunnen for lovforslaget

4.1.1 Innledning

EMIR ble vedtatt 8. juni 2011, og trådte i kraft i EU 16. august 2012. EMIR med tilpasninger ble innlemmet i EØS-avtalen ved EØS-komiteens beslutning nr. 206/2016 av 30. september 2016, og trådte i kraft i Norge 1. juli 2017. Tilpasninger følger av EØS-avtalen vedlegg IX, protokoll 1 og avtalen for øvrig.

OTC-derivater er derivater der handelen ikke inngås på et «regulert marked» eller på et marked i en tredjestat som anses likeverdig med et regulert marked, slik definert i MiFID II artikkel 4 nr. 1 (21). Med SFTR artikkel 32 inntas definisjonen av tredjelandsmarked i EMIR ny artikkel 2a, se nærmere omtale punkt 3.4.6.

Bakgrunnen for vedtakelsen av EMIR beskrives nærmere i Prop. 100 S (2015–2016) punkt 6.1. EMIR innfører en plikt for angitte aktører til clearing av visse OTC-derivatkontrakter gjennom en sentral motpart. Sentrale motparter er foretak som trer inn som part i kontrakter, ved at den sentrale motparten blir selger for kjøperen og kjøper for selgeren. Formålet er å samle motpartsrisikoen hos den sentrale motparten, og på den måten redusere den totale risikoen i markedet og styrke den finansielle stabiliteten. Det vises til Prop. 100 S (2015–2016) for nærmere omtale av de virksomhetskrav som EMIR fastsetter for sentrale motparter. Tilsyn med sentrale motparter ligger hos nasjonale tilsynsmyndigheter i det medlemslandet der den sentrale motparten er etablert. Det er per i dag ingen sentrale motparter etablert i Norge.

For OTC-derivater hvor det ikke er krav om clearing, fastsetter EMIR krav om at det skal etableres risikoreducerende tiltak hvor formålet er å redusere operasjonell risiko og motpartsrisiko. Det stilles blant annet krav om handelsbekreftelser, prosesser for avstemming av porteføljer og håndtering av tvister. I tillegg gjelder krav om markedsverdideregninger av sikkerhetsstillelse for finansielle motparter og ikke-finansielle mot-

parter som overstiger nærmere angitte terskelverdier.

EMIR fastsetter også regler om rapportering til transaksjonsregistre på nærmere vilkår. Kravet om rapportering til et transaksjonsregister gjelder ikke bare OTC-derivatkontrakter. Informasjon om inngåtte derivatkontrakter skal rapporteres senest påfølgende arbeidsdag etter inngåelse av kontrakt, ved endring og ved forfall. Registerne skal regelmessig offentliggjøre samlede posisjoner for hver derivatkategori, og gi tilsynsmyndigheter og sentralbanker adgang til den informasjonen som de har behov for. Transaksjonsregisterne skal også offentliggjøre samlede posisjoner for hver klasse av derivater, slik at alle markedsaktørene får en bedre oversikt over markedet for derivater. Transaksjonsregistre skal registreres av ESMA, og er i EU underlagt tilsyn av ESMA. I EØS/EFTA-statene er det EFTAs overvåkingsorgan som registrerer transaksjonsregisterne og fører tilsyn med disse. Det er ingen transaksjonsregistre etablert i EØS/EFTA-statene.

EMIR Refit trådte i kraft i EU 17. juni 2019 og er en del av EU-kommisjonens program for forenkling av EU-lovgivningen. Forordningen ble innlemmet i EØS-avtalen 5. februar 2021 gjennom EØS-komiteebeslutning nr. 50/2021, med forbehold om Stortingets samtykke.

4.1.2 Hovedtrekkene i forordningen

Hovedformålet med EMIR Refit er å forenkle lovgivningen og gjøre enkelte av de pliktene som følger av EMIR, mer proporsjonale. De viktigste endringene knytter seg til klassifisering av motparter, clearingplikt og rapportering av derivattransaksjoner.

EMIR Refit innfører lettelse i clearingplikten slik at det generelt blir færre derivattransaksjoner som må cleares. Det innføres en terskel for clearingplikt for finansielle motparter. Hvis samlet verdi av derivatkontraktene til en finansiell motpart er under terskelverdien, er det ikke plikt til å klare disse kontraktene.

For ikke-finansielle motparter innføres det også lettelse i clearingplikten ved at clearingplik-

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

ten bare omfatter de klassene av derivatkontrakter der clearingterskelen er overskredet. En derivatklasse er en undergruppe av derivater med felles vesentlige egenskaper som nærmere angitt i EMIR artikkel 2 nr. 6. Tidligere måtte alle derivatkontrakter cleares (forutsatt at disse kontraktene tilhørte en klasse underlagt clearingplikt), selv om terskelen bare var overskredet for én eller flere klasser. Se nærmere gjennomgang i punkt 4.2.2.

EU-kommisjonen får en mulighet i unntakstilfeller til midlertidig å oppheve clearingplikten for visse motparter, eller for én eller flere klasser av OTC-derivater. Kompetansen omfatter også handelsplikten for derivater etter Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 600/2014 av 15. mai 2014 om markeder for finansielle instrumenter og om endring av forordning (EU) nr. 648/2012 (MiFIR). Gjennom en tilpasningstekst til forordningen, gis EFTAs overvåkingsorgan kompetanse til, i samråd med EU-kommisjonen, å treffe slike beslutninger med virkning i EØS/EFTA-landene. Dette omtales nærmere under punkt 4.2.2.2 og 4.4.3.2.

Definisjonen av finansiell motpart endres slik at alternative investeringsfond og deres forvaltere som hovedregel omfattes. Verdipapirsentraler inkluderes i begrepet. Ordninger som gjelder arbeidstakeres kjøp av aksjer utstedt av arbeidsgiver, skal ikke lenger anses som finansielle motparter. Det vises til punkt 4.2.1 for en nærmere gjennomgang.

EMIR Refit innfører enkelte endringer knyttet til plikten til å rapportere derivattransaksjoner til et transaksjonsregister. Ikke-finansielle motparter kan etter nærmere vilkår slippe å rapportere konserninterne derivattransaksjoner. I tilfeller der en finansiell og ikke-finansiell motpart har inngått en OTC-derivatkontrakt som ikke er clearingpliktig, pålegges den finansielle motparten å rapportere på begge vegne med mindre den ikke-finansielle motparten ønsker å rapportere kontrakten selv. Det vises til punkt 4.2.3.

For derivatkontrakter som ikke cleares, har EMIR regler om risikoreduksjonsteknikker. EMIR Refit gjør enkelte endringer i bestemmelsene om slike risikoreducerende tiltak, se nærmere punkt 4.2.4.

EMIR Refit artikkel 1 nr. 11 tilføyer et nytt nr. 11 til EMIR artikkel 39. Bestemmelsen innebærer at insolvenslovgivningen i EØS-landene ikke skal hindre en sentral motpart i å utøve misligholdsprosedyrer som iverksettes overfor et clearingmedlem, se nærmere punkt 4.2.5.

EMIR Refit gjør enkelte endringer knyttet til bestemmelser om tilsyn, overtredelsesgebyr og saksbehandlingsregler, se punkt 4.2.6. Videre gjør EMIR Refit enkelte endringer i reglene om opplysninger til tredjeland, se punkt 4.2.7, reglene knyttet til transaksjonsregistre, se punkt 4.2.8, og reglene om utøvelse av delegert myndighet og overgangsordninger, se punkt 4.2.9.

4.1.3 Høringen

Finansdepartementet ba i brev 6. oktober 2020 Finanstilsynet utrede behovet for endringer i norsk rett for å gjennomføre EØS-forpliktelser som svarer til EMIR Refit. Departementet sendte høringsnotat på høring 10. mai 2021 med frist 10. august 2021. Høringsbrevet ble sendt til følgende instanser:

Departementene

Arbeids- og velferdsdirektoratet
 Brønnøysundregistrene
 Datatilsynet
 Direktoratet for forvaltning og økonomistyring
 Finansmarkedsfondet
 Finanstilsynet
 Folketrygdfondet
 Forbrukerrådet
 Forbrukertilsynet
 Konkurransetilsynet
 Likestillings- og diskrimineringsombudet
 Lotteri- og stiftelsestilsynet
 Norges Bank
 Regelrådet
 Regjeringsadvokaten
 Riksadvokaten
 Riksrevisjonen
 Skattedirektoratet
 Statens pensjonskasse
 Statistisk sentralbyrå
 Sivilombudet
 Tilsynsrådet for advokatvirksomhet
 Økokrim

Handelshøyskolen BI
 Handelshøyskolen i Bodø
 Høgskolen i Sørøst-Norge
 Høgskulen på Vestlandet
 Norges handelshøyskole
 Universitetet i Agder
 Universitetet i Bergen
 Universitetet i Oslo
 Universitetet i Tromsø

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

Akademikerne	Norsk olje og gass
Aksjonærforeningen i Norge	Norsk Presseforbund
Arbeidsgiverforeningen Spekter	Norsk Redaktørforening
Bankenes sikringsfond	Norsk Sjøoffiserersforbund
Bedriftsforbundet	Norsk takst
Caritas Norge	Norsk Venturekapitalforening
Changemaker	Norsk Øko-Forum
Coop Norge	Norske Boligbyggelags Landsforbund
Deloitte	Norske Finansanalytikerens Forening
Advokatforeningen	Norske Forsikringsmegleres Forening
Den Norske Aktuarforening	Norske Kredittopplysningsbyråers Forening
Den norske Revisorforening	NOS Clearing
Econa	NTL Skatt
Eiendomsmeglerforetakenes Forening	NHO
Energi Norge	Oslo Børs
Equinor	Oslosenteret
EVRV	Pensjonskasseforeningen
Finans Norge	Personskadeforbundet LTN
Finansforbundet	Plan Norge
Finansieringsselskapenes Forening	Publish What You Pay Norway
Forum for utvikling og miljø	Redd Barna
Havtrygd Gjensidig Forsikring	Regnskap Norge
Hovedorganisasjonen for universitets- og høyskoleutdannede	Skattebetalerforeningen
Hovedorganisasjonen Virke	Skatterevisorernes Forening
Huseiernes Landsforbund	Småbedriftsforbundet
Industri Energi	Sparebankforeningen i Norge
Initiativ for etisk handel	Stiftelsesforeningen
Juridisk rådgivning for kvinner	Storebrand
KnowledgeGroup	Støttekomiteen for Vest-Sahara
Kommunalbanken	The Nordic Association of Marine Insurers (CEFORS)
KPMG	Verdipapirfondenes forening
KS	Verdipapirforetakenes Forbund
LO	Verdipapirsentralen
Nasdaq OMX Oslo	Virke Inkasso
Nordic Association of Electricity Traders	Wikborg Rein
Nordic Trustee	Yara International
Norges Bitcoin- og Blockchainforening	Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund
Norges Bondelag	Økonomiforbundet
Norges Eiendomsmeglerforbund	
Norges ingeniør- og teknologorganisasjon	Følgende instanser har skrevet at de ikke vil inngi høringsuttalelse eller at de ikke har merknader til forslaget:
Norges Interne Revisorers Forening	
Norges Juristforbund	
Norges Kommunerevisorforbund	
Norges Rederiforbund	Forsvarsdepartementet
Norges Røde Kors	Helse- og omsorgsdepartementet
Norges Skogeierforbund	Justis- og beredskapsdepartementet
Norsk Bergindustri	Utenriksdepartementet
Norsk Crowdfunding Forening	
Norsk Hydro	Skattedirektoratet
Norsk Journalistlag	Statistisk sentralbyrå
Norsk Kapitalforvalterforening	
Norsk Landbrukssamvirke	Ingen høringsinstanser har hatt merknader.

4.2 Nærmere om forordning (EU) 2019/834 (EMIR Refit)

4.2.1 Endring av definisjonen og klassifiseringen av finansiell motpart

4.2.1.1 Gjeldende rett

EØS-regler som svarer til EMIR er gjennomført i norsk rett ved henvisning i verdipapirhandeloven § 17-1 første ledd. EMIR må leses med de tilpasningene som gjelder for EØS/EFTA-statene som følger av vedlegg IX, protokoll 1 og EØS-avtalen for øvrig.

EMIR deler aktørene i finansielle og ikke-finansielle motparter. Som finansielle motparter regnes verdipapirforetak, kredittinstitusjoner, forsikringsselskap, verdipapirfond (og forvaltningsselskap når dette er relevant), tjenestepensjonsforetak og alternative investeringsfond, jf. EMIR artikkel 2. Ikke-finansielle motparter er foretak som verken er finansielle motparter eller sentrale motparter, jf. EMIR artikkel 2 nr. 8 og 9.

4.2.1.2 EMIR-Refit

Det følger av fortalen til EMIR Refit punkt 5 at forordningen bør omfatte alle finansielle motparter som kan utgjøre en vesentlig systemrisiko for finanssystemet. På bakgrunn av dette er definisjonen av finansiell motpart i artikkel 2 nr. 8 utvidet i EMIR Refit. I tillegg til de ovennevnte aktørene vil også forvaltere av alternative investeringsfond som hovedregel anses som en finansiell motpart. Videre inkluderes verdipapirsentraler i begrepet.

EMIR Refit gjør videre endringer i artikkel 2 nr. 8 bokstav d, og fastsetter uttrykkelig at aksjekjøpsordninger for ansatte ikke skal anses som en finansiell motpart. Bakgrunnen for dette er at i EU-kommisjonens melding av 8. juni 2017 om midtveisevalueringen av kapitalmarkedsunionens handlingsplan, nevnes tiltak knyttet til aksjekjøpsordninger for ansatte som et mulig tiltak for å styrke kapitalmarkedsunionen med sikte på å fremme ikke-profesjonelle investeringer. I samsvarende med forholdsmessighetsprinsippet bør derfor en innretning for kollektiv investering i omsettelige verdipapirer (UCITS) eller et alternativt investeringsfond (AIF) som er opprettet utelukkende for å gjennomføre én eller flere aksjekjøpsordninger for ansatte, ikke betraktes som en finansiell motpart.

4.2.2 Endringer i clearingplikten

4.2.2.1 Gjeldende rett

Det følger av EMIR artikkel 4 at visse typer derivatkontrakter skal cleares. Det vil si at en sentral motpart trer inn som motpart i derivatkontraktene, og blir henholdsvis kjøper overfor selger og selger overfor kjøper, slik at partene ikke er avhengig av hverandre for at kontrakten skal oppfylles.

4.2.2.2 EMIR-Refit

Innledning

EMIR Refit gjør enkelte endringer i hvilke derivatkontrakter som etter forordningen skal cleares.

Lettelser i clearingplikten

EMIR Refit endrer EMIR artikkel 4, og legger til en ny artikkel 4a. Med EMIR Refit innføres det en terskel for clearingplikt for finansielle motparter. Bakgrunnen for dette er at enkelte «små» finansielle motparter har en aktivitet i OTC-derivatmarkedene som er for lav til å utgjøre en vesentlig systemrisiko for finanssystemet og for lav til at sentral clearing er økonomisk gjennomførbart.

Dersom samlet verdi av derivatkontraktene til en finansiell motpart er under en terskelverdi (clearinggrenseverdien), unntas foretaket fra å clear kontrakten. Dette innebærer at dersom posisjonen som den finansielle motparten tar, overskrider clearinggrenseverdien for minst én klasse av OTC-derivater, beregnet på konsernnivå, får clearingplikten anvendelse på alle klasser av OTC-derivater hvis disse klassene er underlagt clearingplikt. Bakgrunnen for dette er sammenkoblingen mellom finansielle motparter og den mulige systemrisikoen for finanssystemet som kan oppstå dersom disse OTC-derivatkontraktene ikke cleares sentralt. Den finansielle motparten kan når som helst godtgjøre at dens posisjoner ikke lenger overstiger clearinggrenseverdien for noen klasse av OTC-derivater, slik at clearingplikten ikke lenger får anvendelse.

Også for ikke-finansielle motparter innføres det lettelser i clearingplikten fordi de anses å utgjøre en mindre systemrisiko for det finansielle systemet enn finansielle motparter. Det innebærer at clearingplikten bare omfatter de klassene av derivatkontrakter der clearingterskelen er overskredet. Tidligere måtte alle derivatkontrakter cleares selv om terskelen bare var overskredet

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

for én klasse, forutsatt at disse kontraktene tilhørte en klasse underlagt clearingplikt.

Kravet om å klare visse OTC-derivatkontrakter som er inngått før clearingplikten får virkning, fjernes. EMIR Refit tilfører også en ny bestemmelse om at clearingmedlemmer og deres kunder som tilbyr clearingtjenester, må yte sine tjenester på rettfærdige, rimelige, ikke-diskriminerende og gjennomsiktige vilkår.

Suspensjon av clearingplikten og handelsplikten

Ny artikkel 6a innfører mulighet for midlertidig suspensjon av clearingplikten. ESMA kan anmode om at EU-kommisjonen suspenderer clearingplikten omhandlet i artikkel 4 nr. 1 for bestemte klasser av OTC-derivater eller for en bestemt type motpart dersom ett av de angitte vilkårene er oppfylt. Etter bokstav a kan clearingplikten suspenderes dersom de bestemte klassene av OTC-derivater ikke lenger er egnet for sentral clearing i samsvar med kriteriene omhandlet i artikkel 5 nr. 4 første ledd og i artikkel 5 nr. 5. Etter bokstav b kan det anmodes om suspensjon dersom en sentral motpart sannsynligvis kommer til å slutte å klare disse bestemte klassene av OTC-derivater, og ingen andre sentrale motparter vil kunne klare disse bestemte klassene av OTC-derivater uten avbrudd. Etter bokstav c kan det anmodes om suspensjon dersom suspensjon av bestemte klasser av OTC-derivater eller for en bestemt type motpart er nødvendig for å unngå eller håndtere en alvorlig trussel mot den finansielle stabiliteten eller mot finansmarkedenes ordnede virkemåte i Unionen, og en slik suspensjon står i rimelig forhold til disse målene. Før ESMA anmoder om suspensjon etter vilkåret i bokstav c, skal ESMA rådføre seg med ESRB (Det europeiske råd for systemrisiko) og kompetente myndigheter utpekt i samsvar med artikkel 22. ESMA's anmodning om suspensjon skal inneholde dokumentasjon på at minst ett av de angitte vilkårene er oppfylt.

MiFIR artikkel 28 oppstiller en såkalt handelsplikt som innebærer at finansielle motparter og ikke-finansielle motparter som handler over terskelverdien i EMIR, skal gjennomføre sine transaksjoner i enkelte derivatinstrumenter på en handelsplass. Handelsplikten utløses blant annet når en klasse av derivater erklæres å være omfattet av clearingplikten etter EMIR. En suspensjon av clearingplikten vil kunne hindre motparter i å oppfylle handelsplikten ettersom det etter MiFIR artikkel 29 er clearingplikt for alle transaksjoner med derivater som inngås på regulert markedet.

Dersom ESMA anser at suspensjon av clearingplikten er en vesentlig endring i kriteriene som ligger til grunn for handelsplikten, kan anmodning om suspensjon også inneholde en anmodning om å suspendere handelsplikten for de samme bestemte klassene av OTC-derivater som er omfattet av anmodningen om å suspendere clearingplikten, jf. artikkel 6a nr. 1 fjerde ledd.

Etter EØS-komiteebeslutningen om innlemmelse av EMIR Refit, skal ESMA gi sin anmodning både til EU-kommisjonen og EFTAs overvåkingsorgan når det angår EFTA-statene. EFTAs overvåkingsorgan er gitt kompetanse til å suspendere clearingplikten med virkning for EFTA-landene. For nærmere omtale av denne tilpasningen vises det til punkt 4.4.3.2.

Anmodning om suspensjon av clearingplikten kan også komme fra kompetente myndigheter som er ansvarlige for tilsynet med clearingmedlemmer, og kompetente myndigheter som er utpekt i samsvar med EMIR artikkel 22. I et slikt tilfelle anmoder de nevnte kompetente myndigheter om at ESMA sender en anmodning om suspensjon av clearingplikten til EU-kommisjonen. Anmodningen fra kompetent myndighet skal inneholde en begrunnelse og dokumentasjon på at minst ett av vilkårene for suspensjon er oppfylt. Innen 48 timer etter å ha mottatt anmodningen fra kompetent myndighet skal ESMA, basert på begrunnelsen og dokumentasjonen framlagt av kompetent myndighet, enten anmode EU-kommisjonen om å suspendere clearingplikten eller avvise anmodningen. ESMA skal underrette kompetent myndighet om sin beslutning. Dersom ESMA avviser anmodningen fra kompetent myndighet, skal den framlegge en skriftlig begrunnelse for det.

EU-kommisjonen skal umiddelbart etter å ha mottatt anmodningen om suspensjon, ved en gjennomføringsrettsakt, enten suspendere clearingplikten for de bestemte klassene av OTC-derivater eller for den bestemte typen motpart, eller avvise suspensjonsanmodningen. Dersom EU-kommisjonen avviser suspensjonsanmodningen, skal den framlegge en skriftlig begrunnelse for det for ESMA. EU-kommisjonen skal umiddelbart underrette Europaparlamentet og Rådet om dette og oversende begrunnelsene som er framlagt for ESMA. Disse opplysningene skal ikke offentliggjøres.

Dersom suspensjonen retter seg mot motparter eller clearingpliktige i en EØS/EFTA-stat, trefter EFTAs overvåkingsorgan etter EØS-komiteebeslutningen slik beslutning. Dersom aktører

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

både i EU og EØS/EFTA omfattes av en beslutning, skal EU-kommisjonen og EFTAs overvåkingsorgan samarbeide med sikte på å treffe likegyldende vedtak. For nærmere omtale av denne tilpasningen vises det til punkt 4.4.3.2.

Suspensjonen av clearingplikten og eventuelt handelsplikten skal meddeles til ESMA og offentliggjøres i Den europeiske unions tidende, på EU-kommisjonens nettsted og i det offentlige registret nevnt i EMIR artikkel 6. Suspensjonen av clearingplikten skal være gyldig i en innledende periode på høyst tre måneder fra datoen suspensjonen får anvendelse.

Dersom begrunnelsen for suspensjonen fortsatt gjelder, kan EU-kommisjonen ved en gjennomføringsrettsakt forlenge suspensjonen i ytterligere perioder på høyst tre måneder, opptil en samlet suspensjonsperiode på høyst tolv måneder. Forlengelsen av suspensjonen av handelsplikten skal gjelde for samme periode som forlengelsen av suspensjonen av clearingplikten.

4.2.3 Endringer i reglene om rapportering av derivattransaksjoner til et transaksjonsregister

4.2.3.1 Gjeldende rett

EMIR artikkel 9 pålegger motparter og sentrale motparter en rapporteringsplikt. Opplysninger om enhver derivatkontrakt som de har inngått, og om enhver endring eller oppheving av kontrakten, skal rapporteres til et transaksjonsregister som er registrert i samsvar med artikkel 55, eller anerkjent i samsvar med artikkel 77. EMIR pålegger motparter å etterrapportere derivatkontrakter som var åpne per 16. august 2012, eller som var inngått etter denne datoen. I EØS/EFTA retter denne plikten seg mot derivatkontrakter som var åpne eller inngått etter EØS-komiteebeslutning nr. 206/2016 (om innlemmelse av EMIR) trådte i kraft, det vil si 1. juli 2017.

Etter EMIR er alle transaksjoner mellom motparter i et konsern omfattet av rapporteringsplikten.

4.2.3.2 EMIR-Refit

Av fortalen punkt 16 i EMIR Refit følger at konserninterne transaksjoner som omfatter ikke-finansielle motparter, utgjør en relativt liten del av alle OTC-derivatkontrakter, og brukes først og fremst til intern sikring innenfor konserner. Disse transaksjonene bidrar derfor ikke vesentlig til systemrisiko og sammenkobling, men plikten til å rap-

portere slike transaksjoner pålegger ikke-finansielle motparter betydelige kostnader og byrder. På bakgrunn av dette, endres nå rapporteringsplikten for konserninterne transaksjoner. Når minst én av motpartene er en ikke-finansiell motpart eller ville blitt ansett som ikke-finansiell motpart dersom den var etablert i EØS, gjøres det unntak fra rapporteringsplikten på nærmere vilkår jf. artikkel 9. Begge motparter må være fullt ut omfattet av samme konsolidering, begge motparter må være underlagt egnede sentraliserte framgangsmåter for risikovurdering, risikomåling og risikostyring, og morforetaket må ikke være en finansiell motpart.

Videre endres kravene til rapportering slik at i de tilfeller der en finansiell og ikke-finansiell motpart har inngått en OTC-derivatkontrakt som ikke er clearingpliktig, pålegges den finansielle motparten å rapportere på begge vegne, med mindre den ikke-finansielle motparten ønsker å rapportere kontrakten selv, jf. artikkel 9 nr. 1a.

EMIR-Refit klargjør også at verdipapirfondsførvaltere og forvaltere av alternative investeringsfond er ansvarlig for å rapportere OTC-derivatkontrakter som inngås på vegne av fondene, jf. artikkel 9 nr. 1c.

Dato for etterrapporteringsplikten endres slik at derivatkontrakter som var åpne per 12. februar 2014, skal rapporteres. Bakgrunnen for dette er at rapportering av historiske avtaler har vist seg å være vanskelig, ettersom visse opplysninger som nå må rapporteres, ikke skulle rapporteres for ikrafttreddelsen av EMIR. Dette har ført til høy feilprosent i rapporteringen og lav kvalitet på de rapporterte opplysningene, samtidig som rapporteringsbyrden for disse avtalene fortsatt er betydelig, jf. fortalen punkt 15. Tilpasning for EØS/EFTA-statene er kommentert nedenfor i punkt 4.4.3.1.

4.2.4 Endringer knyttet til risikoreducerende teknikker

4.2.4.1 Gjeldende rett

EMIR artikkel 11 regulerer risikoreduksjonsteknikker for OTC-derivatkontrakter som ikke cleares gjennom en sentral motpart. Etter artikkel 11 nr. 1 skal finansielle motparter og ikke-finansielle motparter som inngår en OTC-derivatkontrakt som ikke cleares gjennom en sentral motpart, med behørig aktsomhet sikre at det er innført egnede framgangsmåter og ordninger for å måle, overvåke og begrense operasjonell risiko. Blant annet plikter partene å bekrefte OTC-derivatkon-

traktens vilkår, jf. artikkel 11 nr. 1 bokstav a. Finansielle motparter og ikke-finansielle motparter skal daglig fastsette verdien av utestående kontrakter på grunnlag av markedsverdien, jf. artikkel 11 nr. 2. For å sikre en ensartet anvendelse av risikoreduksjonsteknikkene, skal de europeiske tilsynsmyndighetene utarbeide et utkast til tekniske reguleringsstandarder som kan vedtas av EU-kommisjonen, jf. artikkel 11 nr. 15. Slike rettsakter er tatt inn EØS-avtalen.

4.2.4.2 EMIR-Refit

EMIR Refit endrer EMIR artikkel 11 nr. 15 knyttet til tekniske reguleringsstandarder. Tilsynsmyndighetene skal validere interne modeller foretakene bruker i forbindelse med risikoreduksjonsteknikker. Bakgrunnen for dette er å unngå uoverensstemmelser med hensyn til anvendelsen av risikoreduksjonsteknikkene som benyttes, jf. fortalet til EMIR-Refit punkt 20.

Det tilføyes også i EMIR artikkel 38 nr. 6 og 7 bestemmelser om at sentrale motparter skal gi sine clearingmedlemmer verktøy slik at disse kan simulere marginkrav og gi dem forklaring på hvordan clearingmodellene utformes, brukes og fungerer.

4.2.5 Tilføelsen i EMIR artikkel 39 nr. 11 – insolvenslovgivning

4.2.5.1 Gjeldende rett

I høringsnotatet beskrives gjeldende rett slik, jf. punkt 4.2 side 5:

«Etter EMIR artikkel 39 nr. 1 skal en sentral motpart kunne skille dens egne eiendeler og posisjoner fra clearingmedlemmenes. Ifølge nr. 2 kan det skje ved at clearingmedlemmenes eiendeler og posisjoner holdes på en felles konto (på engelsk «omnibus client segregation»). Men det fremgår av nr. 3 at den sentrale motparten også skal tilby egne kontoer til hvert clearingmedlem som ønsker det (på engelsk «individual client segregation»).

Hvis et clearingmedlem kommer i mislighold, skal den sentrale motparten følge prosedyren fastsatt i EMIR artikkel 48. Det innebærer blant annet at den sentrale motparten skal overføre eiendeler og posisjoner som tilhører kundene til det misligholdende clearingmedlemmet, til et annet clearingmedlem som kundene har utpekt. Dette gjelder både i tilfeller der kundene har en felles konto (artikkel 48

nr. 5), og der de har individuelle kontoer (artikkel 48 nr. 6). I artikkel 48 nr. 7 fastsettes det at kunders sikkerhetsstillelse bare skal brukes til å dekke deres posisjoner. Den sentrale motparten skal overføre eventuelt overskudd etter at misligholdsprosedyren er gjennomført, til clearingmedlemmets kunder dersom den sentrale motparten kjenner dem. I andre tilfeller skal eiendelene overføres til kundenes konto hos clearingmedlemmet.»

4.2.5.2 EMIR-Refit

EMIR Refit artikkel 1 nr. 11 føyer et nytt nr. 11 til EMIR artikkel 39. Bestemmelsen innebærer at insolvenslovgivningen i EØS-landene ikke skal hindre en sentral motpart i å utøve pliktene som følger av EMIR artikkel 48 nr. 5, 6 og 7, altså i tilfeller der en misligholdsprosedyre iverksettes overfor et clearingmedlem. EMIR Refit innfører ikke nye rettigheter eller plikter for aktørene på dette punktet, men etablerer en plikt for EØS-landene til å avstå fra å ha lovregler som hindrer en sentral motpart å utøve plikter som følger av EMIR.

Av fortalet punkt 24 fremgår at medlemsstatenes nasjonale insolvenslovgivning ikke bør hindre sentrale motparter i å overføre kundeposisjoner eller utbetale avviklingsprovenyer direkte til kunder dersom et clearingmedlem blir insolvent, med hensyn til eiendeler på samlekundekontoer og på individuelle separate kundekontoer. For å oppmuntre til og forbedre tilgangen til clearing, bør ikke medlemsstatenes nasjonale insolvenslovgivning hindre sentrale motparter i å følge framgangsmåtene ved mislighold i samsvar med EMIR med hensyn til eiendeler og posisjoner på samlekundekontoer og på individuelle separate kundekontoer hos clearingmedlemmer og hos den sentrale motparten. Dersom det etableres indirekte clearingordninger, bør indirekte kunder likevel kunne fortsette å dra fordel av en beskyttelse som tilsvarer den som er fastsatt i reglene om atskillelse og overførbarhet og i framgangsmåtene ved mislighold fastsatt i EMIR.

4.2.6 Tilsyn, overtredelsesgebyr og saksbehandlingsregler

4.2.6.1 Gjeldende rett

EMIR inneholder bestemmelser om tilsynskompetanse, reaksjonsmuligheter samt saksbehandlingsregler for dette. Bestemmelsene knyttet til tilsyn, overtredelsesgebyr og saksbehandlings-

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

regler er tilpasset i EØS-avtalen, slik at kompetansen er lagt til EFTAs overvåkingsorgan dersom personen eller foretaket/transaksjonsregisteret det skal føres tilsyn med mv., er etablert i en EFTA-stat.

Etter EMIR artikkel 62 er ESMA, og tilsvarende EFTAs overvåkingsorgan, gitt kompetanse til å gjennomføre nødvendig gransking for å utføre sine oppgaver i henhold til forordningen. Av artikkel 62 nr. 5 følger det at dersom det etter nasjonale regler kreves tillatelse fra en rettsmyndighet for å anmode om opplysninger om tele- eller data-trafikk, skal det søkes om slik tillatelse. Det følger av samme bestemmelse at det kan søkes om slik tillatelse som et forebyggende tiltak. Bestemmelser om stedlig tilsyn følger av EMIR artikkel 63.

EMIR artikkel 64 fastsetter saksbehandlingsregler for tilsynstiltak og overtredelsesgebyr. Som utgangspunkt skal personene som er gjenstand for gransking, ha rett til innsyn i saksmappen. Artikkel 64 nr. 4 fastsetter unntak fra retten til innsyn for personer som er gjenstand for gransking, slik at innsynsretten gjelder *«med forbehold for andre personers rettmessige interesse av å bevare sine forretningshemmeligheter»*. Retten til innsyn i saksmappen omfatter heller ikke *«fortrolige opplysninger som gjelder tredjemann»*.

Artikkel 65 har bestemmelser som fastsetter regler om overtredelsesgebyr. Et transaksjonsregister som forsettlig eller uaktsomt gjør seg skyldig i en overtredelse som er oppført i vedlegg I, skal ilegges overtredelsesgebyr i samsvar grunnbeløpene fastsatt i artikkel 65 nr. 2. Grunnbeløpene for de overtredelsene som er omhandlet i vedlegg I avsnitt I bokstav c, i vedlegg I avsnitt II bokstav c til g og i vedlegg I avsnitt III bokstav a og b, skal være på minst 10 000 euro og høyst 20 000 euro. For de overtredelsene som er omhandlet i vedlegg I avsnitt I bokstav a), b) og d)-h) og i vedlegg I avsnitt II bokstav a), b) og h), skal overtredelsesgebyrene være på minst 5 000 euro og høyst 10 000 euro.

Artikkel 67 fastsetter regler om kontradiksjon ved beslutninger om overtredelsesgebyr og tvangsmulkt. Før ESMA eller, om relevant, EFTAs overvåkingsorgan, treffer beslutning om overtredelsesgebyr eller tvangsmulkt, skal den gi de personene saken gjelder, mulighet til å bli hørt om forholdene. ESMA eller, der det er relevant, EFTAs overvåkingsorgan, skal bygge sine beslutninger utelukkende på de forholdene som personene saken gjelder har hatt mulighet til å uttale seg om.

I tillegg inneholder EMIR bestemmelser om innkreving av tilsynsavgifter. Etter artikkel 72 skal

ESMA pålegge transaksjonsregistre tilsynsavgifter i samsvar med EMIR og delegerte rettsakter. Artikkel 67 nr. 2 fastslår at avgiften som pålegges skal dekke alle ESMAAs administrasjonskostnader for registrering og tilsyn og skal stå i forhold til det berørte transaksjonsregisterets omsetning. For transaksjonsregistre etablert i en EFTA-stat, skal EFTAs overvåkingsorgan pålegge avgifter på samme måte. Beløpene som kreves inn av EFTAs overvåkingsorgan, skal overføres til ESMA.

4.2.6.2 EMIR-Refit

I artikkel 62 endres nr. 5 ved at det presiseres at det er ESMA som skal søke om tillatelse dersom det er påkrevd etter nasjonale regler for anmodning om opplysninger om tele- eller data-trafikk. Det foretas også enkelte språklige endringer i artikkel 63 nr. 1 og 2.

Unntaket fra innsynsretten i artikkel 64 nr. 4 endres slik at den nå gjelder *«fortrolige opplysninger eller ESMAAs interne forberedende dokumenter»*.

EMIR Refit endrer den øvre grensen for grunnbeløpene for overtredelsesgebyr som kan fastsettes etter artikkel 65. Bakgrunnen for endringene er at størrelsen på overtredelsesgebyrene som opprinnelig ble fastsatt etter EMIR, ikke har vært tilstrekkelig avskrekkende med tanke på transaksjonsregistrenes nåværende omsetning. Artikkel 65 nr. 2 endres slik at grunnbeløpene for de overtredelsene som er omhandlet i vedlegg I avsnitt I bokstav c, i vedlegg I avsnitt II bokstav c til g og i vedlegg I avsnitt III bokstav a og b, skal være på minst 10 000 euro og høyst 200 000 euro. For overtredelsene omhandlet i vedlegg I avsnitt I bokstav a, b og d til k og i vedlegg I avsnitt II bokstav a, b og h, skal overtredelsesgebyrene være på minst 5 000 euro og høyst 100 000 euro. Videre tillegges ny bokstav c i artikkel 65 som fastsetter at for de overtredelsene som er omhandlet i vedlegg I avsnitt IV, skal overtredelsesgebyrene være på minst 5 000 og høyst 10 000 euro.

I vedlegg 1 utvides listen over overtredelser som kan sanksjoneres med overtredelsesgebyr etter artikkel 65, slik at det fastsettes at overtredelse av artikkel 78 nr. 9 bokstav a om å fastsette tilfredsstillende framgangsmåter for effektiv avstemming av opplysninger mellom transaksjonsregistre, kan sanksjoneres. Det samme gjelder overtredelse av artikkel 78 nr. 9 bokstav b om å fastsette tilfredsstillende framgangsmåter for å kontrollere at de innrapporterte opplysningene er fullstendige og korrekte og artikkel 78 nr. 9 bokstav c om å fastsette tilfredsstillende retningslinjer for ordnet overføring av opplysninger til andre

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

transaksjonsregistre dersom motpartene og de sentrale motpartene omhandlet i artikkel 9 anmoder om det, eller dersom det er nødvendig av andre årsaker. Det samme gjelder overtredelse av artikkel 55 nr. 4 om å underrette ESMA i rett tid om eventuelle vesentlige endringer i vilkårene for dets registrering.

EMIR Refit endrer artikkel 67 nr. 1 slik at et nytt annet ledd fastsetter et midlertidig unntak fra berørte parter rett til å bli hørt i beslutninger om tiltak og tvangsmulkt etter første ledd. Det følger av nytt annet ledd at retten til å bli hørt ikke gjelder i de tilfeller det treffes beslutninger om pålegg av stans, offentliggjøring av bekjentgjøringer eller tilbakekall av transaksjonsregisterets registrering dersom det er nødvendig med hastetiltak for å forhindre betydelig og overhengende skade på finanssystemet eller for å forhindre betydelig og overhengende skade på finansmarkedenes integritet, gjennomsiktighet, effektivitet og ordnede virkemåte, herunder stabiliteten eller korrektheten til opplysninger innrapportert til et transaksjonsregister. I slike tilfeller kan ESMA treffe en midlertidig beslutning og gi de berørte partene mulighet til å bli hørt så snart som mulig etter beslutningen er truffet.

EMIR Refit gjør også enkelte språklige presiseringer i artikkel 72 nr. 2 om det avgiftsbeløp som skal pålegges et transaksjonsregister.

Tilpasningene til to-pilarsystemet om at EFTAs overvåkingsorgan skal utøve den bindende myndigheten som i EU er lagt til ESMA, er omtalt nedenfor under punkt 4.4.3.2.

Departementet viser for øvrig til at artikkel 9 i SFTR fastsetter at myndigheten som gis ESMA etter EMIR artikkel 61–68, 73 og 74 og forordningens vedlegg, skal utøves også med hensyn til SFTR. Se nærmere beskrivelse i punkt 3.4.2 og 3.6.4.3. På samme måte er det i Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2017/2402 av 12. desember 2017 *om felles regler for verdipapirisering og etablering av et europeisk rammeverk for enkel, gjennomsiktig og standardisert verdipapirisering og om endring av direktiv 2009/65/EF, 2009/138/EF, 2011/61/EU og forordning (EF) nr. 1060/2009 og (EU) nr. 648/2012 (verdipapiriseringsforordningen)* artikkel 14 fastsatt at ESMA's myndighet etter EMIR artikkel 61–68, 73 og 74 med tilhørende vedlegg skal utøves også med hensyn til verdipapiriseringsforordningen. Departementet forstår det som at utvidelsen av tilsyns- og sanksjonshjemlene vil gjelde tilsvarende etter SFTR og etter verdipapiriseringsforordningen.

4.2.7 Opplysninger til tredjeland

4.2.7.1 Gjeldende rett

Etter EMIR artikkel 76 kan berørte myndigheter i tredjestater kontakte ESMA med sikte på å opprette samarbeidsavtaler om tilgang til opplysninger om derivatkontrakter i transaksjonsregistre i Unionen. Av EØS-komiteebeslutningen følger det at artikkel 76 ikke får anvendelse for EFTA-statene.

4.2.7.2 EMIR-Refit

EMIR Refit fastsetter en ny artikkel 76a om at berørte myndigheter i tredjeland der ett eller flere transaksjonsregistre er etablert, skal, når det er nødvendig for å kunne utføre sine oppgaver, ha direkte tilgang til opplysninger i transaksjonsregistre etablert i Unionen, forutsatt at EU-kommisjonen har vedtatt en gjennomføringsrettsakt om dette i samsvar med artikkel 76a nr. 2.

I artikkel 81 gjøres endringer knyttet til opplysninger til tredjestater i tråd med artikkel 76a, samt at ESMA skal utarbeide utkast til tekniske reguleringsstandarder. EU-kommisjonen delegerer myndighet til å utfylle forordningen ved å vedta de tekniske reguleringsstandardene.

4.2.8 Endringer knyttet til registrering og krav til transaksjonsregistre

4.2.8.1 Gjeldende rett

EMIR artikkel 56 fastsetter at et transaksjonsregister skal inngi søknad om registrering til ESMA. Dersom transaksjonsregisteret er etablert i en EFTA-stat, skal søknaden inngis til EFTAs overvåkingsorgan.

EMIR artikkel 78 fastsetter alminnelige krav til et transaksjonsregister. Artikkel 80 fastsetter regler om vern av opplysninger og registrering av opplysninger i et transaksjonsregister. Artikkel 81 fastsetter regler om tilgang til opplysninger og gjennomsiktighet.

4.2.8.2 EMIR-Refit

EMIR Refit endrer artikkel 56 nr. 1 slik at det blir lettere for transaksjonsregistre som har tillatelse etter SFTR, å få tillatelse til å registrere derivattransaksjoner etter EMIR.

EMIR Refit tilføyer i artikkel 78 nr. 9 bokstav a et krav om at transaksjonsregistre skal fastsette fremgangsmåter og retningslinjer for effektiv avstemming av opplysninger mellom transaks-

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

jonsregistre og etter bokstav b fremgangsmåter for kontroll av innrapporterte opplysninger og etter bokstav c retningslinjer for overføring av opplysninger til andre transaksjonsregistre. Sistnevnte vil lette muligheten for å bytte transaksjonsregistre for rapporteringspliktige.

Det fastsettes også i ny artikkel 78 nr. 10 at ESMA, for å sikre en ensartet anvendelse, skal utarbeide tekniske reguleringsstandarder etter nærmere fastsatte spesifikasjoner. EU-kommisjonen delegeres myndighet til å utfylle forordningen ved å vedta de tekniske reguleringsstandardene.

I artikkel 80 tilføyer EMIR Refit et nytt nummer 5a om at et transaksjonsregister, på anmodning, skal gi motparter som ikke er pålagt å rapportere opplysninger om sine OTC-derivatkontrakter, og motparter og sentrale motparter som har delegert sin rapporteringsplikt, tilgang til opplysningene som er innrapportert på deres vegne.

4.2.9 Utøvelse av delegert myndighet og overgangs- og sluttbestemmelser

4.2.9.1 Gjeldende rett

EMIR artikkel 89 nr. 1 fastsetter at clearingplikten fastsatt i artikkel 4 i tre år etter forordningens ikrafttredelse ikke får anvendelse på OTC-derivatkontrakter som på en objektivt målbar måte reduserer investeringsrisikoer som er direkte knyttet til den finansielle solvensen for pensjonssystemer som definert i artikkel 2 nr. 10. Overgangsperioden skal også gjelde for enheter som er etablert med det formål å yte kompensasjon til medlemmer av pensjonssystemer i tilfelle mislighold. Overgangsordningen ble forlenget ved delegert kommisjonsforordning (EU) 2015/1515 av 5. juni 2015 om endring av europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 648/2012 med hensyn til forlengelsen av overgangsperiodene for pensjonssystemer og delegert kommisjonsforordning (EU) 2017/610 av 20. desember 2016 om endring av europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 648/2012 med hensyn til forlengelsen av overgangsperiodene for pensjonssystemer.

4.2.9.2 EMIR-Refit

EMIR Refit endrer EMIR artikkel 89 nr. 1 slik at clearingplikten for OTC-derivater knyttet til pensjonsinnretninger ikke får anvendelse frem til 18. juni 2021, samt at overgangsperioden for pensjonsinnretninger forlenges med tilbakevirkende kraft fra 17. august 2018 til 16. juni 2019. Datoene

er tilpasset i EØS-komiteebeslutningen, se nærmere punkt 3.6.3.1.

EMIR Refit gjør videre enkelte oppdateringer i EMIR artikkel 82 knyttet til utøvelse av delegert myndighet, slik at EU-kommisjonen får delegert kompetanse til å vedta kommisjonsforordninger på flere områder. I EMIR artikkel 85 tilføyes og endres bestemmelser knyttet til EU-kommisjonens vurdering av forordningens anvendelse og ESMA's utarbeidelse av rapporter knyttet til virkninger av endringer i forordningen.

4.3 Nærmere om lovforslaget – gjennomføring i norsk rett

4.3.1 Høringsnotatet

4.3.1.1 Generelt

Finanstilsynet viser til at EMIR Refit innebærer endringer av EMIR, som er inntatt i norsk rett i verdipapirhandelloven § 17-1 første ledd. Det er dermed naturlig at også endringsforordningen inntas der. Bortsett fra tilføyelsen EMIR Refit gjør i artikkel 39 nr. 11, kan ikke Finanstilsynet se behov for andre justeringer i lovverket som følge av endringsforordningen.

4.3.1.2 Gjennomføring av artikkel 39 nr.11

Finanstilsynet skriver følgende om tilføyelsen i EMIR Refit artikkel 39 nr. 11, jf. høringsnotatet punkt 2.2 side 6:

«Da EMIR ble innført i norsk rett i 2016, ble det ikke gjort endringer i insolvenslovgivningen for å sikre at en sentral motpart kan opptre i samsvar med EMIR artikkel 48 nr. 5-7. Finanstilsynet legger til grunn at en eventuell motstrid mellom disse bestemmelsene og insolvenslovgivningen etter alminnelige tolkningsprinsipper må løses slik at EMIR-bestemmelsene går foran, tatt i betraktning at EMIR-bestemmelsene er mer spesielle enn den generelle insolvenslovgivningen.

På denne bakgrunnen kan det spørres om det er nødvendig med lovendringer på dette punktet som følge av EMIR Refit. [...] For å unngå usikkerhet mener Finanstilsynet at det bør gjøres presiseringer i lovgivningen for å ivareta EMIR artikkel 39 ny nr. 11. Eventuell usikkerhet om norsk rettsstilstand kan i verste fall gjøre det vanskeligere for norske foretak å bli clearingmedlem hos utenlandske sentrale motparter. En slik situasjon må unngås.

Når det gjelder hvilke lovbestemmelser i insolvenslovgivningen det bør gjøres uttrykkelig unntak for, fremstår dekningsloven § 7-3 om konkursboets rett til å tre inn i skyldnerens avtaler som viktigst. Mellom det misligholdende clearingmedlemmet og dets kunder vil det foreligge avtaler som clearingmedlemmets bo ikke skal kunne velge å tre inn i eller ikke hvis det går ut over en sentral motparts plikt etter EMIR artikkel 48 nr. 5-7.

Dersom clearingmedlemmer er et finansforetak, vil finansforetaksloven kapittel 20 om soliditets- og solvenssvikt i banker, kredittforetak og finanskonsern og kapittel 21 om soliditetssvikt og offentlig administrasjon kunne komme til anvendelse.

I tilfeller der vilkårene i finansforetaksloven § 20-15 første ledd bokstav a og b er oppfylt, men allmenne interesser ikke tilsier at foretaket krisehåndteres, skal departementet i samsvar med lovens § 20-29 første ledd treffe vedtak om avvikling av foretaket under offentlig administrasjon. Virkningene av vedtaket fremkommer av lovens § 20-30. Etter bokstav d kan ikke foretaket uten samtykke fra Finanstilsynet foreta utbetaling til innskytere og andre kreditorer.

Etter bokstav f skal dekningsloven og lov om finansiell sikkerhetsstillelse gjelde tilsvarende med mindre annet følger av lovens § 20-32. Det bør gjøres uttrykkelig unntak fra disse bestemmelsene slik at det er klart at en sentral motpart kan oppfylle sine plikter etter EMIR artikkel 48 nr. 5-7 uten hinder av disse bestemmelsene i finansforetaksloven.

Finansforetaksloven § 20-34 andre ledd bestemmer at tidligtiltak som gjennomføres av Finanstilsynet og krisehåndterings- eller krisetiltak gjennomført av krisehåndteringsmyndigheten ikke skal regnes som tvangsfullbyrdelse etter lov om finansiell sikkerhetsstillelse eller insolvensbehandling etter betalingssystemloven dersom forpliktelsen etter kontrakten fortsatt blir oppfylt.

Av finansforetaksloven § 20-35 første ledd fremgår det at Finanstilsynet som hovedregel kan gi foretak under krisehåndtering pålegg om ikke å foreta betaling og levering i henhold til foretakets kontrakter i tidsrommet fra offentliggjøring av pålegget til midnatt ved utløpet av første virkedag etter offentliggjøringen. Etter andre ledd samme sted kan Finanstilsynet gi kreditorer som har sikkerhetsrett i eien-

delers til foretak under krisehåndtering, pålegg om ikke å gjøre bruk av sikkerhetsretten i tidsrommet fra offentliggjøring av pålegget til midnatt ved utløpet av første virkedag etter offentliggjøringen. Det følger av paragrafens tredje ledd at disse påleggene ikke kan gjelde betaling av krav som tilkommer betalingssystemer som omfattes av lov om betalingssystemer m.v. kapittel 4, herunder operatøren og deltakerne, sentrale motparter og sentralbanker, eller sikkerhet som foretak under krisehåndtering har stilt for slike krav. Etter lovens § 20-36 første og andre ledd kan Finanstilsynet suspendere en motparts hevingsrett mv.

Ifølge bestemmelsens tredje ledd gjelder denne suspensjonsadgangen ikke overfor blant annet sentrale motparter. Det kan også føyes til at finansforetaksloven i § 20-43 har en mer generell bestemmelse om at Finanstilsynet ved en krisehåndtering skal påse at driften av betalings-, avregnings- og oppgjørssystemer ikke blir påvirket. Finanstilsynet ser derfor ikke noe behov for presiseringen i lovverket her som følge av EMIR Refit.

Dersom foretaket settes under offentlig administrasjon etter finansforetaksloven kapittel 21, følger det av lovens § 21-12 første ledd bokstav d at utbetaling til fordringshavere ikke kan finne sted uten Finanstilsynets godkjenning. Videre fremkommer det av bokstav e at dekningsloven skal gjelde tilsvarende. Det bør gjøres uttrykkelig unntak fra disse bestemmelsene slik at det er klart at en sentral motpart kan oppfylle sine plikter etter EMIR artikkel 48 nr. 5-7 uten hinder av disse bestemmelsene i finansforetaksloven.

Finanstilsynet foreslår en ny § 17-8 i verdipapirhandeloven som fastslår at en sentral motpart kan utøve sine plikter etter EMIR artikkel 48 nr. 5-7 uten hinder av dekningsloven § 7-3 og finansforetaksloven § 20-30 første ledd bokstav d og f og § 21-12 første ledd bokstav d og e. Dette er ikke ment som noen uttømmende oppregning. Eventuell motstrid mellom andre lovbestemmelser og EMIR artikkel 48 nr. 5-7 må løses likt slik at EMIR-bestemmelsene får forrang.»

For ordens skyld nevner departementet at unntakene for sentrale motparter det er referert til i §§ 20-35 første ledd og 20-36 første og annet ledd, nå fremgår av bestemmelsenes fjerde ledd.

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

4.3.1.3 Oppdatering av inkorporasjonsbestemmelsen med andre rettsakter

Finanstilsynet peker i høringsnotatet punkt 4.3 på at EMIR er endret flere ganger siden vedtakelsen. Finanstilsynet peker på at Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 575/2013 av 26. juni 2013 om tilsynskrav for kredittinstitusjoner og verdipapirforetak og om endring av forordning (EU) nr. 648/2012 (kapitalkravsforordningen, CRR) føyer til et nytt kapittel om beregning og rapportering som sentrale motparter må utføre for alle kontrakter og transaksjoner som den sentrale motpart clearer. Det pekes på at Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/59/EU av 15. mai 2014 om fastsettelse av en ramme for gjenoppbygging og omstrukturering av kredittinstitusjoner og verdipapirforetak og om endring av rådsdirektiv 82/891/EØF, europaparlaments- og rådsdirektiv 2001/24/EF, 2002/47/EF, 2004/25/EF, 2005/56/EF, 2007/36/EF, 2011/35/EU, 2012/30/EU og 2013/36/EU og europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1093/2010 og (EU) nr. 648/2012 (BRRD), føyer til krisehåndteringsmyndigheten til listen over myndigheter som kan kreve opplysninger fra transaksjonsregistre. Videre pekes det på at MiFIR stiller blant annet krav om at en sentral motpart skal clear OTC-derivatkontrakter på ikke-diskriminerende og gjennomsiktige vilkår. Finanstilsynet peker på at nevnte endringsrettsakter ikke er innarbeidet i verdipapirhandelloven § 17-1 første ledd, selv om de er inntatt i EØS-avtalen og i kraft i lovgivningen i andre bestemmelser. Finanstilsynet foreslår at det inntas henvisning til ovennevnte rettsakter i verdipapirhandelloven § 17-1 første ledd.

4.3.2 Høringsinstansenes syn

Ingen av høringsinstansene har uttalt seg om forslaget.

4.3.3 Departementets vurdering

4.3.3.1 Generelt

EMIR Refit gjør endringer i EMIR, som er inntatt i norsk rett i verdipapirhandelloven § 17-1 første ledd. Departementet foreslår i tråd med forslaget i høringsnotatet at EMIR Refit gjennomføres ved en endring av verdipapirhandelloven § 17-1 første ledd.

4.3.3.2 Gjennomføring av artikkel 39 nr.11

Departementet slutter seg til Finanstilsynets vurdering og forslag om å presisere i en egen bestemmelse i verdipapirhandelloven hvilke bestemmelser i insolvenslovgivningen det gjøres unntak fra. Departementet viser til at det er viktig for å forhindre eventuell usikkerhet om den norske rettstilstanden.

Finansforetaksloven inneholder flere unntak som gjelder der fordringen eller sikkerhetsretten er knyttet til blant annet en sentral motpart. På denne bakgrunn mener departementet at det ikke er nødvendig å gjøre ytterligere unntak fra finansforetaksloven. Når det gjelder dekningsloven § 7-3 slutter departementet seg til Finanstilsynets vurdering om at det bør gjøres unntak fra denne bestemmelsen. Mellom det misligholdende clearingmedlemmet og dets kunder vil det foreligge avtaler som clearingmedlemmets bo ikke skal kunne velge å tre inn i eller ikke hvis det går ut over en sentral motparts plikt etter EMIR artikkel 48 nr. 5–7. Det vises til lovforslaget § 17-8. Departementet bemerker at bestemmelsen ikke skal anses uttømmende slik at en eventuell motstrid mellom andre lovbestemmelser og EMIR artikkel 48 nr. 5–7 må løses etter alminnelige tolkningsprinsipper.

4.3.3.3 Oppdatering av inkorporasjonsbestemmelsen med andre rettsakter

EMIR er endret flere ganger siden vedtakelsen. Flere rettsakter som endrer EMIR er innlemmet og i kraft i EØS-avtalen og gjennomført i lov eller forskrift andre steder, men er ikke henvist til i inkorporasjonsbestemmelsen i verdipapirhandelloven § 17-1 første ledd. Finanstilsynet trekker frem enkelte slike rettsakter i høringsnotatet, men oversikten i høringsnotatet angir ikke på uttømmende vis alle rettsakter som endrer EMIR og som er gjennomført i norsk rett. Departementet foreslår at alle rettsakter som endrer EMIR og som er inntatt og i kraft i EØS-avtalen og gjennomført i norsk rett, også inntas i inkorporasjonsbestemmelsen til EMIR, uavhengig av om de ellers er gjennomført i lov eller forskrift, slik at inkorporasjonsbestemmelsen gir en samlet oppdatert oversikt over hvilke endringsrettsakter EMIR skal leses i lys av.

Rettsaktene som tilføyes i inkorporasjonsbestemmelsen, er delegert kommisjonsforordning (EU) nr. 1002/2013 av 12. juli 2013 om endring av europaparlaments- og rådsforordning (EU)

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

nr. 648/2012 om OTC-derivater, sentrale motparter og transaksjonsregistre med hensyn til listen over unntatte enheter (inkorporert i verdipapirforskriften § 16-5 første ledd), BRRD, (EU) 2015/1515 (inkorporert i verdipapirforskriften § 16-1 tredje ledd), MiFIR (inkorporert i verdipapirhandelloven § 8-1), CRR (inkorporert i forskrift om kapitalkrav og nasjonal tilpasning av CRR/CRD IV (CRR/CRD IV-forskriften) § 2), forordning (EU) 2017/610 (inkorporert i verdipapirforskriften § 16-1 åttende ledd), delegert kommisjonsforordning (EU) 2017/979 av 2. mars 2017 om endring av europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 648/2012 om OTC-derivater, sentrale motparter og transaksjonsregistre med hensyn til listen over enheter som er unntatt (inkorporert i verdipapirforskriften § 16-5 tredje ledd), delegert kommisjonsforordning (EU) 2019/460 av 30. januar 2019 om endring av europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 648/2012 med hensyn til listen over enheter som er unntatt (inkorporert i verdipapirforskriften § 16-5 annet ledd) og Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/876 av 20. mai 2019 om endring av forordning (EU) nr. 575/2013 med hensyn til uvektet kjernekapitalandel, netto stabil finansieringsgrad, krav til ansvarlig kapital og konvertibel gjeld, motpartskredittrisiko, markedsrisiko, eksponeringer mot sentrale motparter, eksponeringer mot innretninger for kollektiv investering, store eksponeringer samt rapporterings- og opplysningskrav, og av forordning (EU) nr. 648/2012 (inkorporert i CRR/CRD IV-forskriften § 2 første ledd bokstav g).

EMIR Refit foreslås som nevnt i punkt 4.3.3.1 inkorporert i § 17-1 som endringsrettsakt til EMIR. Det samme gjelder SFTR, jf. punkt 3.4.1.3.

Ved lov 23. april 2021 nr. 22 om endringer i finansforetaksloven mv. (verdipapirisering og kreditorhierarki) ble § 17-1 endret og verdipapiriseringsforordningen tilføyd som en endringsforordning til EMIR. Verdipapiriseringsforordningen er ikke ennå innlemmet i EØS-avtalen, og denne lovendringen er derfor ikke satt i kraft. Departementets forslag her baserer seg på verdipapirhandelloven § 17-1 slik den lyder etter lov 23. april 2021 nr. 22 om endringer i finansforetaksloven mv. (verdipapirisering og kreditorhierarki). Henvisningen til verdipapiriseringsforordningen er derfor videreført i lovforslaget § 17-1 bokstav m. Henvisningen til Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2015/849 av 20. mai 2015 om tiltak for å hindre at finanssystemet brukes til hvitvasking av penger eller finansiering av terrorisme, om endring av europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 648/2012

og om oppheving av europaparlaments- og rådsdirektiv 2005/60/EF og kommisjonsdirektiv 2006/70/EF (fjerde hvitvaskingsdirektiv) i bokstav d er også en videreføring av gjeldende § 17-1, som henviser til dette direktivet.

Det vises til lovforslaget § 17-1 første ledd.

4.4 Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 50/2021 med tilpasninger

4.4.1 Omtale av beslutningen

EØS-komiteen vedtok 5. februar 2021 beslutning 50/2021 om innlemmelse av EMIR Refit i EØS-avtalen. Norge deltok i beslutningen med forbehold om Stortingets samtykke.

EØS-komiteebeslutningen om å innlemme forordningen følger som trykt vedlegg i offisiell norsk oversettelse. Tilsvarende gjelder forordningen.

EØS-komiteens beslutning inneholder en fortale og fire artikler med EØS-tilpasninger. Artikkel 2, 3 og 4 inneholder sedvanlige bestemmelser om gyldigheten av norske språkversjoner og ikrafttredelse av beslutningen. Disse kommenteres kort i punkt 4.4.2 nedenfor.

Etter artikkel 1 nr. 1 skal EØS-avtalens vedlegg IX punkt 31bc endres slik at EMIR Refit tas inn i det aktuelle vedlegget etter punktet som innlemmer EMIR. Øvrige bestemmelser i EØS-komiteebeslutningens artikkel 1 gir anvisning på hvilke tilpasninger som skal gjelde for EFTA-landene. Disse kommenteres i punkt 4.4.3 nedenfor. Tilpasningene kommer i tillegg til tilpasningene i EØS-komiteebeslutning 2016/2016 som innlemmer EMIR og protokoll 1 og avtalen for øvrig, med mindre annet er uttalt.

Gjennomføring av EØS-komiteens beslutning nr. 50/2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av EMIR Refit i norsk rett vil kreve lovendring og innebærer overføring av myndighet. Det er dermed nødvendig med Stortingets samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 50/2021.

4.4.2 Språkversjoner, publisering og ikrafttredelse

I artikkel 2 i EØS-komiteebeslutningen fremkommer at forordningsteksten på islandsk og norsk, som skal kunngjøres i EØS-tillegget til Den europeiske unions tidende, skal være offisielle språkversjoner («skal gis gyldighet»).

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

Av *artikkel 4* følger det at EØS-komiteebeslutningen skal kunngjøres i EØS-avdelingen og EØS-tillegget til Den europeiske unions tidende.

Artikkel 3 fastsetter at EØS-komiteebeslutningen skal tre i kraft 6. februar 2021, forutsatt at konstitusjonelle forbehold etter artikkel 103 nr. 1 i EØS-avtalen er hevet. Fordi den angitte datoen er passert, vil beslutningen tre i kraft den første dag i den annen måned etter siste meddelelse om heving av konstitusjonelle forbehold, jf. artikkel 103 nr. 1 annet ledd.

4.4.3 Tilpasninger i EØS-komiteebeslutningen

4.4.3.1 Om datotilpasninger og overgangsordninger

Det gjøres flere tilpasninger av datoer i forordningen som følge av ulike ikrafttredelsestidspunkter i EU og EØS. Etter EØS-komiteebeslutningen artikkel 1 nr. 2 endres forordningens artikkel 4a nr. 2 og 10 nr. 2 for EFTA-landene ved at «17. juni 2019» erstattes med datoen for ikrafttredelse av EØS-komiteens beslutning gjennom ny tilpasning (ea).

Som følge av endringer i forordningen artikkel 9 rapporteringsplikt, er det tatt inn en ny tilpasning (fb), jf. EØS-komiteebeslutningen artikkel 3 siste ledd. Datoen i forordningens artikkel 9 nr. 1 ble endret til 12. februar 2014. Datoen er knyttet til EU-kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) nr. 1247/2012 av 19. desember 2012 om fastsettelse av tekniske gjennomføringsstandarder for formatet for og hyppigheten av transaksjonsrapporter til transaksjonsregistre i henhold til europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 648/2012 om OTC-derivater, sentrale motparter og transaksjonsregistre, som gir utfyllende bestemmelser til rapporteringsplikten. Tilpasning (fb) innebærer at datoen knyttes til ikrafttredelsen av EØS-komiteebeslutningen som innlemmer den aktuelle forordningen, det vil si EØS-komiteebeslutning nr. 206/2016 av 30. september 2016.

Datohenvisningen i artikkel 9 ble opprinnelig tilpasset i tilpasning (g) til EØS-komiteebeslutning 206/2016. Som følge av tilpasningen i (fb), tas artikkel 9 nr. 1 ut av tilpasning (g), jf. EØS-komiteebeslutningen artikkel 1 nr. 4.

EMIR Refit endrer artikkel 89 nr. 1 om overgangsordninger for visse clearingsplikter i artikkel 4. I artikkel 89 nr. 1 første ledd skal clearingplikten ikke få anvendelse for kontraktene omtalt i bestemmelsen før 18. juni 2021, altså to år etter at forordningen trådte i kraft i EU. I tilpasning (zh) i) gis det derfor en overgangsperiode på to år fra

EØS-komiteebeslutningen trer i kraft, jf. beslutningens artikkel 1 nr. 11.

Det er også gjort tilpasninger for forordningens overgangsordninger. Overgangsordningen i artikkel 89 nr. 1 første ledd skulle i EU gjelde til 18. juni 2021 (to år) og til 16. juni 2019 for tilfellene omfattet av nr. 1 annet ledd. Tilsvarende er det i tilpasning (zh) (i) første ledd fastsatt en periode på to år fra EØS-komiteebeslutningen trer i kraft hvor clearingplikten i forordningen artikkel 4 ikke skal gjelde for de aktuelle kontraktene. I tilpasningen annet ledd vises det til kontraktene omfattet av artikkel 89 nr. 1 annet ledd. Overgangsordningen for disse ble i forordningen satt til perioden fra den opprinnelige overgangsperioden i EMIR til dagen før ikrafttredelsen av EMIR Refit. Gjennom den tidligere tilpasningen skulle den opprinnelige overgangsordningen i EØS-avtalen gjelde til 1. juli 2020. Overgangsordningen for EMIR Refit er derfor tilpasset slik at den gjelder fra 2. juli 2020 til dagen før ikrafttredelse av EØS-komiteebeslutningen.

4.4.3.2 Suspensjon av clearingplikten (artikkel 6a)

Om «clearingplikt» og «handelsplikt»

EØS-komiteebeslutningen artikkel 1 nr. 3 fastsetter tilpasning (fa) for forordningen artikkel 6a. Som det fremgår av beskrivelsen i punkt 4.2.2.2, kan anmodning om suspensjon av clearingplikt også på nærmere bestemte vilkår omfatte anmodning om å suspendere handelsplikt etter MiFIR. Suspensjon av både clearing- og handelsplikt omtales samlet i det følgende, selv om ikke alle anmodninger om suspensjon av clearingplikten nødvendigvis vil omfatte suspensjon av handelsplikten.

Suspensjon av clearing- og handelsplikten utgjør et unntak fra plikt til clearing etter EMIR og handelsplikt etter MiFIR, og krever derfor særskilt rettsgrunnlag. Suspensjon skjer ved at EU-kommisjonen vedtar en gjennomføringsrettsakt. Denne baserer seg på ESMAs anmodning, som kan være fremsatt på eget initiativ eller etter henvendelse fra en kompetent myndighet. EU-kommisjonens gjennomføringsrettsakt om suspensjon av clearingplikt medfører at motparter som selv er omfattet, eller som skal klare OTC-derivater som er omfattet av rettsakten, har en hjemmel som unntar dem fra forordningens clearingplikt. Dersom ESMA i samsvar med artikkel 6a nr. 1 fjerde ledd anmoder om samtidig suspensjon av handelsplikten, kan gjennomføringsrettsakten

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

også suspendere handelsplikten for de samme klassene av OTC-derivater.

Aktører i EFTA-landene omfattes ikke av EU-kommisjonens gjennomføringsrettsakter før de er tatt inn og i kraft i EØS-avtalen. Det følger blant annet av EØS-avtalen protokoll 1 nr. 3, som fastsetter at gjennomføringsrettsakter må innlemmes i EØS-avtalen på vanlig måte for å få virkning for EFTA-landene. Dersom en gruppe OTC-derivater er unntatt fra clearing- eller handelsplikt i EU, vil norske aktører være underlagt strengere regler fordi suspensjonen ikke er en del av EØS-avtalen.

Dersom en rettsakt, herunder slike gjennomføringsrettsakter fra EU-kommisjonen, anses som EØS-relevant og ellers akseptabel, vil den kunne tas inn i EØS-avtalen. Ved innlemmelse av en gjennomføringsrettsakt fra EU-kommisjonen om suspensjon av clearingsplikt i EØS-avtalen, ville clearing- eller handelsplikt vært suspendert også overfor aktører i EØS/EFTA-statene.

Behovet for suspensjon av clearing- eller handelsplikt kan oppstå raskt. Dette kommer også til uttrykk i forordningen, som pålegger ESMA og EU-kommisjonen svært korte frister. ESMA skal ta stilling til henvendelse fra kompetent myndighet i løpet av 48 timer, og EU-kommisjonen som må ta stilling til anmodningen fra ESMA «umiddelbart».

EU-kommisjonens gjennomføringsrettsakt trer av denne grunn også i kraft straks. Motparten som skal cleare OTC-derivater som er omfattet av EU-kommisjonens rettsakt, er derfor umiddelbart fritatt fra clearingplikten, så lenge vedtaket varer, det vil si inntil tre måneder med mulighet for forlengelse opptil 12 måneder. Som det fremgår av siste setning i punkt 13 i fortalen, vil et midlertidig vedtak kunne gi tilstrekkelig tid til å endre relevant underliggende regelverk. Det vil fremdeles være påkrevd å endre regelverket gjennom de alminnelige prosedyrene for disse, dersom clearingplikten for de aktuelle derivatklassene eller motpartene skal oppheves permanent.

Behovet for tilpasning

Bestemmelser som gir EU-kommisjonen kompetanse til å fastsette gjennomføringsrettsakter, tilpasses vanligvis ikke i EØS-komiteens beslutning ved innlemmelse i EØS-avtalen. Slike bestemmelser dekkes i utgangspunktet av en generell tilpasning i EØS-avtalen protokoll 1 nr. 3, som medfører at gjennomføringsrettsakter må innlemmes i EØS-avtalen på vanlig måte for å få virkning for EFTA-landene.

Det benyttes ulike prosedyrer for innlemmelse av ulike rettsakter i EØS-avtalen. Hvilken prosedyre som benyttes, beror blant annet på hvem som har vedtatt rettsakten, og om det er behov for tilpasninger eller konstitusjonelle forbehold.

EU-kommisjonen skal fastsette en eventuell suspensjon fra clearingplikten innen 48 timer etter anmodning fra ESMA, og suspensjonen vil i utgangspunktet kunne ha en varighet på maksimalt tre måneder. Departementet viser også til avsnitt 34 i forordningens fortale, som viser til at rettsakter truffet av EU-kommisjonen skal ha umiddelbar virkning fordi det er nødvendig å sikre rask ikrafttredelse som sikrer rettssikkerhet. For å sikre samtidighet for EØS/EFTA-landene, ble det ansett nødvendig med en tilpasning i EØS-komiteebeslutningen.

Eksisterende løsninger

Det er ikke bare etter EMIR at det kan vedtas rettsakter i EU som trer i kraft raskt, og som det anses nødvendig at skal tre raskt i kraft i hele EØS. Det er i hovedsak tre eksisterende spesialprosedyrer for innlemmelse av rettsakter i EØS-avtalen utover standardprosedyre/hurtigprosedyre. Det er en spesialprosedyre som for eksempel brukes ved innlemmelse av visse Solvens-II rettsakter og rettsakter om høyrisikoland etter hvitvaskingsregelverket. Det er videre en spesialprosedyre for innlemmelse av visse rettsakter om veterinære og plantesanitære forhold som er spesielt viktige å få på plass samtidig med de andre EØS-landene. Endelig er det prosedyren for beslutninger om anerkjennelse av tredjeland for utlevering av personopplysninger uten særskilt autorisering etter Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/679 av 27. april 2016 om vern av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger samt om oppheving av direktiv 95/46/EF (personvernforordningen). Disse løsningene har alle ett eller flere elementer som gjør at de ikke er ansett egnet som modell for suspensjonsvedtak truffet etter EMIR artikkel 6a, ved at de ikke sikrer samtidighet i hele EØS, tar høyde for midlertidigheten i suspensjonsbeslutningene eller gir den nødvendige rettslige sikkerheten i denne konteksten for berørte aktører.

Tilpasning (fa)

Tilpasning (fa) bygger på at ESMA skal gi sin anmodning både til EU-kommisjonen og EFTAs overvåkingorgan når det angår EFTA-statene.

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

Ved innlemmelse av EMIR Refit i EØS-avtalen kan kompetente myndigheter i EØS/EFTA-statene også be ESMA om å anmode EFTAs overvåkingsorgan om å suspendere clearingplikten.

EFTAs overvåkingsorgan er gjennom denne løsningen gitt kompetanse til å suspendere clearingplikten med virkning for EØS/EFTA-landene. EU-kommisjonen vil fremdeles suspendere clearingplikten i EU. Etter tilpasning (fa) (ii) skal EFTAs overvåkingsorgan umiddelbart etter mottak av anmodningen, og basert på begrunnelsen og dokumentasjonen som er fremlagt av ESMA, enten suspendere clearingplikten ved beslutning, eller avvise anmodningen.

Dersom EFTAs overvåkingsorgan avviser anmodningen, skal det gi skriftlig begrunnelse til ESMA, umiddelbart underrette EØS/EFTA-statenes faste komité om dette og oversende begrunnelsen fremlagt for ESMA. Disse opplysningene skal ikke offentliggjøres. Tilpasningene i (fa) (iii) innebærer at EU-kommisjonens gjennomføringsrettsakt for EFTA-statene gjøres av «EFTAs overvåkingsorgan ved hjelp av beslutning», og tilsvarende i (v) hvor gjennomføringsrettsakt skal leses som EFTAs overvåkingsorgans beslutning. Etter tilpasning (fa) (iv) skal ESMA sende en kopi av sin uttalelse ikke bare til Europaparlamentet og Rådet, men også til EFTA-statenes faste komité.

Løsningen forutsetter samarbeid mellom EU-kommisjonen og EFTAs overvåkingsorgan. Siste ledd i tilpasning (fa) (ii) pålegger derfor EU-kommisjonen og EFTAs overvåkingsorgan at de «skal samarbeide med sikte på å vedta likelydende standpunkt» om suspensjon og eventuell forlengelse. Dette skal sikre at eventuell suspensjon av clearingplikt vil være lik og ha samtidig virkning i hele EØS.

En mulig utfordring for homogene regler i EØS ved denne løsningen, er muligheten for at EU-kommisjonen blir pålagt å tilbakekalle sin gjennomføringsrettsakt eller beslutning. Etter Europaparlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 182/2011 af 16. februar 2011 *om de generelle regler og prinsipper for, hvordan medlemsstatene skal kontrollere Kommissionens udøvelse af gennemførelsesbeføjelser*, som gjelder generelle regler og prinsipper for hvordan medlemsstatene skal kunne kontrollere EU-kommisjonens utøvelse av gjennomføringskompetanse, kan EU-kommisjonen pålegges å tilbakekalle gjennomføringsrettsakten etter nærmere fastsatt prosedyre i forordningen. Departementet legger imidlertid til grunn at homogenitet i et slikt spesielt tilfelle kan ivaretas gjennom samarbeid.

4.4.3.3 Oppeving av overflødig tilpasning

Tilpasning (zd) ble tatt inn i påvente av at Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 713/2009 av 13. juli 2009 *om opprettelse av et byrå for samarbeid mellom energireguleringsmyndigheter (ACER)* skulle tas inn i EØS-avtalen. Fordi forordningen er innlemmet og trådt i kraft i EØS-avtalen, er det ikke nødvendig med tilpasning, og denne blir følgelig opphevet.

4.4.3.4 Artikkel 62, 63, 64, 65, 67 og vedlegg 1

Om tilpasning til to-pilarsystemet

Tilpasningene til den opprinnelige EMIR i EØS-komitebeslutning nr. 206/2016 ble forelagt Stortinget i Prop. 100 S (2015–2016), som del av EØS-tilpasningene til EUs finanstilsynssystem. Den politiske enigheten mellom EU-landene og de tre EFTA/EØS-landene om prinsippene for EØS-tilpasninger til rettsaktene som etablerer og gir kompetanse til tilsynsbyråene, bygger på at bindende beslutninger som skal treffes av et finanstilsynsbyrå i EU, for EFTA-landene skal legges til EFTAs overvåkingsorgan. EMIR Refit gjør endringer i EMIR artikkel 62, 63, 64 og 67. De opprinnelige tilpasningene til disse bestemmelsene oppdateres for å passe inn i dette systemet.

For enkelte av bestemmelsene innebærer det en utvidelse av tilsyns- og sanksjonshjemler sammenliknet med hva som ble samtykket til med grunnlag i Prop. 100 S (2015–2016).

Departementet viser til at artikkel 9 i forordning (EU) 2015/2365 (SFTR) fastsetter at myndigheten som gis ESMA etter EMIR artikkel 61–68, 73 og 74 og forordningens vedlegg, skal utøves også med hensyn til SFTR. Bestemmelsen er på samme måte som for EMIR tilpasset slik at kompetansen for EØS/EFTA-landene er lagt til EFTAs overvåkingsorgan, jf. EØS-komitebeslutning nr. 385/2021 artikkel 1 nr. 2 bokstav j).

På samme måte er det i verdipapiriseringsforordningen artikkel 14 fastsatt at ESMA's myndighet etter EMIR artikkel 61–68, 73 og 74 med tilhørende vedlegg skal utøves også med hensyn til verdipapiriseringsforordningen. EØS-komitebeslutning for innlemmelse og tilpasning av verdipapiriseringsforordningen er ennå ikke truffet i EØS-komiteen, men departementet legger til grunn at bindende myndighet som etter forordningen er lagt til ESMA, for EØS/EFTA-landene vil bli lagt til EFTAs overvåkingsorgan, ved eventuell innlemmelse av forordningen i EØS-avtalen.

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

Departementet forstår det som at utvidelsen av tilsyns- og sanksjonshjemlene vil gjelde tilsvarende etter SFTR og etter verdipapiriseringsforordningen.

Søknad om tillatelse for tele- eller datatrafikk (artikkel 62)

I artikkel 62, som angår ESMAAs generelle tilsynskompetanse, endres nr. 5 om at ESMA skal søke om tillatelse dersom det er påkrevd etter nasjonale regler for anmodning om opplysninger om tele- eller datatrafikk. Dette bærer preg av å være en presiserende, språklig endring. Fordi «ESMA» legges til et ekstra sted i forordningsteksten, har tilpasningen i r iii) blitt utvidet, slik at ESMA for EFTA-landene skal leses som EFTAs overvåkingsorgan, jf. EØS-komiteebeslutningen artikkel 1 nr. 5.

Stedlig tilsyn (artikkel 63)

Det gjøres også endringer i artikkel 63, som omhandler stedlig tilsyn. Nr. 1 og 2 i artikkel 63 byttes ut gjennom EMIR Refit. Endringene er imidlertid utelukkende av språklig karakter, og påvirker ikke tidligere tilpasninger til disse. I nr. 8 er tilsvarende omformulering som over i artikkel 62 nr. 5 foretatt. Tilpasningen i s iii) er endret, jf. EØS-komiteebeslutningen artikkel 1 nr. 6, som følge av at ESMA er nevnt en ekstra gang.

Saksbehandlingsregler for tilsynstiltak og overtredelsesgebyr (artikkel 64)

Artikkel 64 angår saksbehandlingsregler for tilsynstiltak og overtredelsesgebyr. Unntak fra retten til innsyn for personer som er gjenstand for gransking, jf. artikkel 64 nr. 4 siste punktum, endres ved EMIR Refit. Tidligere var unntaket formulert som at retten til innsyn i saksmappen ikke omfattet «fortrolige opplysninger som gjelder tredjemann» til nå å gjelde «fortrolige opplysninger eller ESMAAs interne forberedende dokumenter». Som følge av denne endringen er tilpasningen i (t) (v) endret ved at «eller EFTAs overvåkingsorgans» tilføyes etter «ESMAAs», slik at det heller ikke kan be om innsyn i EFTAs overvåkingsorgans interne dokumenter, jf. beslutningen artikkel 1 nr. 7. Tilpasningene (iv) og (v) under tilpasning (t) omnummereres etter EØS-komiteebeslutningens artikkel 1 nr. 8.

Overtredelsesgebyr (artikkel 65 og vedlegg 1)

Det vises til omtalen over i punkt 4.2.6.2 om at de øvre beløpsgrensene på overtredelsesgebyr heves, og at listen over overtredelser som kan sanksjoneres, utvides.

Artikkel 65 og vedlegg I endres gjennom EMIR Refit. Endringene er dekket av eksisterende tilpasning (u), og det er derfor ikke nødvendig med tilpasninger i EØS-komiteebeslutningen. Endringene i forordningen har like fullt betydning for når EFTAs overvåkingsorgan kan illegge aktører i EFTA-landene overtredelsesgebyr og for hvor store slike beløp kan være.

Midlertidige unntak fra retten til kontradiksjon (artikkel 67)

Artikkel 67 endres ved at det i nr. 1 legges til et annet ledd som gjør midlertidig unntak fra retten til kontradiksjon i beslutninger om tiltak og tvangsmulkt i første ledd. På denne måten får ESMA kompetanse til å treffe midlertidige hastedtak med utsatt rett til kontradiksjon.

Etter artikkel 67 nytt annet ledd får første ledd ikke anvendelse for beslutninger om pålegg om stans, offentliggjøring av bekjentgjøringer eller tilbakekall av autorisering, dersom det er nødvendig med hastetiltak for å forhindre betydelig og overhengende skade på det finansielle systemet eller for å forhindre betydelig og overhengende skade på finansmarkedenes integritet, gjennomsiktighet, effektivitet og ordnede virkemåte. I slike tilfeller kan ESMA treffe midlertidig beslutning og gi berørte parter mulighet til å bli hørt så snart som mulig etter at beslutningen er truffet.

I tilpasningen i (w) (i) som tilpasser artikkel 67, legges det til nye ledd som følge av endringen i artikkel 67, jf. beslutningen artikkel 1 nr. 9. Tilpasningen sikrer at EFTAs overvåkingsorgan i slike tilfeller kan fatte midlertidig beslutning basert på et utkast fra ESMA, og at ESMA skal gi de berørte personene mulighet til å bli hørt så snart som mulig etter utarbeidelse av utkastet.

4.4.4 Konstitusjonelle vurderinger

4.4.4.1 Om vurderingen

Samtykke til EØS-komiteebeslutning om innlemmelse av EMIR Refit innebærer at EFTAs overvåkingsorgan får kompetanse til å fatte suspensjonsbeslutninger med bindende virkning for private aktører. I EU er denne kompetansen lagt til EU-kommisjonen. Videre innebærer det en viss utvi-

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

delse av EFTAs overvåkingsorgans allerede eksisterende tilsyns- og sanksjonshjemler. Departementet vil først knytte noen merknader til det rettslige utgangspunktet for de konstitusjonelle vurderingene.

Grunnloven kan sies å bygge på en forutsetning om at den myndigheten som den omhandler, iallfall i utgangspunktet bare skal utøves av norske statsorganer, jf. St.prp. nr. 50 (1998–1999) punkt 4.3.1. Etter sikker konstitusjonell praksis kan likevel Stortinget etter Grunnloven § 26 annet ledd med alminnelig flertall samtykke til myndighetsoverføring som er «lite inngripende». Læren om lite inngripende myndighetsoverføring er utviklet særlig med sikte på utøving av myndighet som har direkte virkning i Norge.

Om Stortinget kan samtykke til EØS-komitébeslutningen om innlemmelse av EMIR Refit i medhold av Grunnloven § 26 annet ledd, beror derfor på om myndigheten som overføres til EFTAs overvåkingsorgan (og EFTA-domstolen), er lite inngripende. Grunnloven gir selv ingen direkte veiledning for denne vurderingen. Praksis, slik den er kommet til uttrykk i forbindelse med Stortingets behandling av tidligere saker, tar utgangspunkt i den enkelte kompetansebestemmelse i Grunnloven som det er tale om å gripe inn i, og en rekke momenter kan være relevante ved vurderingen.

Departementet har tatt utgangspunkt i kriterier som er utviklet i praksis for å vurdere om en myndighetsoverføring er lite inngripende. I omtalen av kriteriene for en slik vurdering i plenumsdom 31. oktober 2023 (HR-2023-2030-P) legger Høyesterett til grunn oppsummeringen som er gitt i Lovavdelingens uttalelse 30. mai 2017:

«Etter praksis er relevante momenter bl.a. den nærmere arten av myndigheten som overføres, omfanget av myndighetsoverføringen og i den forbindelse om overføringen gjelder et bestemt og avgrenset saksområde. Det har videre betydning om overføringen er basert på gjensidighet og likeverdig deltakelse. I praksis er det også lagt vekt på i hvilken grad norske myndigheter har mulighet til å avbøte uheldige virkninger av myndighetsoverføringen. Det må også legges vekt på arten av de samfunnsmessige og politiske interessene som berøres gjennom myndighetsoverføringen. I grensetilfeller kan Stortingets standpunkt i det enkelte tilfellet bli avgjørende for spørsmålet om Grunnloven § 26 kan brukes.»

I plenumsdommens avsnitt 222 utdypes momentene, gjennom gjengivelse fra HR-2021-655-P *jernbanebetenknningen*.

Departementet tar utgangspunkt i disse momentene som disposisjon for den videre redegjørelsen. Som Høyesterett også uttaler i sin betenkning, må det imidlertid foretas en helhetsvurdering, og det kan ikke oppstilles generelle avgrensninger basert på rent formelle kriterier. Momentene vil også gli over i hverandre.

4.4.4.2 Artikkel 6a

Departementet er ikke kjent med at EFTAs overvåkingsorgan tidligere er gitt myndighet til å treffe lignende type vedtak. Den skiller seg fra andre vedtak EFTAs overvåkingsorgan treffer på området for finansielle tjenester, ved at det ikke er som del av organets mer tradisjonelle tilsynsoppgaver.

Departementet tar i sin vurdering utgangspunkt i *arten av myndigheten* som overføres. Departementet bemerker at vedtakene som vil kunne treffes av EFTAs overvåkingsorgan, etter sin utforming vil være rettet mot en ubestemt krets. Dette vil i seg selv gjøre det naturlig å sammenligne kompetansen med det som etter norsk rett omtales som forskriftsmyndighet. Departementet viser samtidig til at forutsetningen for at en norsk aktør skal bli berørt av en beslutning om suspensjon, er at aktøren i utgangspunktet er omfattet av clearing/handelsplikten, og at beslutningen retter seg mot den aktuelle klassen OTC-derivat eller motparten som er relevant for aktøren. Samlet sett antar derfor departementet at et eventuelt suspensjonsvedtak vil ha virkning for en begrenset, eller etter omstendighetene svært begrenset, krets med norske aktører.

Departementet mener det også er relevant for vurderingen at kompetansen utgjør et nytt tillegg til regelverket, og er ikke en kompetanse norske myndigheter i dag har. Det vil altså *ikke være tale om en overprøving* av norske myndigheters vedtak. Kompetansen EFTAs overvåkingsorgan får, vil heller ikke innskrenke Finanstilsynets kompetanseutøvelse i praksis eller Kongens (Regjerings) instruksjonsmyndighet. Finanstilsynet får kompetanse til å gi grunnlagt anmodning om at vedtak bør fattes. Departementet mener dette er et sentralt moment som trekker i retning av at arten av myndighetsoverføringen ikke er inngripende.

Det har også betydning at overføringen skjer til EFTAs overvåkingsorgan. At overføringen skjer til et organ som inngår i en organisasjon

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

Norge er medlem av (EFTA), innebærer etter departementets syn at den kan betraktes som noe mindre inngripende enn overføring til organer Norge ikke er tilsluttet.

Når det gjelder kriteriet om *gjensidighet og likeverdig deltakelse*, vises det til at Finanstilsynet vil ha samme anledning til å anmode om at det fattes vedtak, og vil ha samme rett på å bli konsultert som andre kompetente myndigheter. Fordi EFTAs overvåkingsorgan er et uavhengig organ, vil norske myndigheter ikke ha formell påvirkningskraft i utfallet av organets vurdering. Samtidig har det vært overført myndighet til EFTAs overvåkingsorgan ved en rekke anledninger uten at dette har blitt ansett som myndighetsoverføring som er mer enn lite inngripende, jf. også Høyesteretts gjennomgang av dette i betenkning HR-2021-655-P, og senest i avgjørelsen i HR-2023-2030-P.

Når den aktuelle myndigheten kan utøves, og hvilken *adgang til skjønn* vilkårene åpner for, er av betydning for vurderingen. Departementet viser til beskrivelsen av artikkel 6a i punkt 4.2.2.2 over for utfyllende omtale av bestemmelsene.

Som det fremgår i beskrivelsen over, skal vurderingen etter bokstav a om hvorvidt de spesifikke OTC-klassene ikke lenger er egnet for clearing, vurderes etter kriteriene i første ledd i artikkel 5 nr. 4 og artikkel 5 nr. 5. Disse kriteriene er de samme som skal vurderes ved utarbeidelsen av de regulatoriske tekniske standardene. Vurderingen vil derfor i all hovedsak bli om kriteriene som gjorde at en klasse OTC-derivater i utgangspunktet ble klassifisert som clearingpliktige, fremdeles er oppfylt.

Departementet viser også til forordningens fortale punkt 13 som viser til at suspensjon av vedtak vil kunne være nødvendig i perioden det tar å endre de regulatoriske standardene det vises til i artikkel 6a nr. 1 bokstav a med videre henvisninger. Kriteriene som skal legges til grunn i vurderingen, er tekniske, og åpner etter departementets syn ikke for skjønnsmessige vurderinger.

Når det gjelder bokstav b om en sentral motpart sannsynligvis kommer til å slutte med å tilby clearing av de aktuelle klassene OTC-derivatene, og ingen andre sentrale motparter kan klare disse uten avbrudd, viser departementet til at denne vurderingen vil bero på en tilnærmet faktisk vurdering. Etter departementets syn vil denne vurderingen derfor ikke åpne for skjønn.

For vurderingen etter bokstav c, om suspensjon når det er nødvendig for å unngå eller for å håndtere en seriøs trussel mot finansiell stabilitet eller finansmarkedenes virkemåte i EØS, og suspensjon vil stå i rimelig forhold til dette, viser

departementet til at disse vilkårene stiller seg noe annerledes enn for bokstav a og b. Departementet mener at vilkårene oppstilt i bokstav c i større grad åpner for vurderinger enn vilkårene i de øvrige bokstavene. Departementet mener likevel at disse vurderingene vil være utpreget faglige, og vil måtte bedømmes etter avgrensede kriterier.

Departementet viser også til at det dersom det er tale om å treffe vedtak etter bokstav c, skal ESMA, før det legges frem anmodning til EU-kommisjonen, konsultere Det europeiske råd for systemrisiko (ESRB) og berørte kompetente myndigheter. Vurderingene som ligger til grunn for anmodningen til EU-kommisjonen, vil derfor måtte antas å være gjennomarbeidet med bredt faglig grunnlag.

Samlet mener departementet kriteriene gir anvisning på faglige vurderinger, selv om det til dels også er tale om et skjønn.

Når det gjelder adgangen til å *avbøte uheldige virkninger*, antar departementet at uheldige virkninger i denne sammenheng innebærer at norske myndigheter ville vært uenige i suspensjonsvedtak truffet av EFTAs overvåkingsorgan, eller i at et slikt vedtak ikke blir truffet. Departementet viser til at norske myndigheter ikke har noen påvirkningsmulighet i dagens suspensjonsregime. Ved innlemmelse av forordningen i norsk rett, vil Finanstilsynet få adgang til å anmode om at det treffes vedtak, og kan grunngi disse. Norske myndigheter vil dermed ha en viss adgang til å påvirke om det fattes vedtak.

Departementet viser videre til at eventuelle vedtak som treffes, bare vil kunne gis med en varighet på inntil tre måneder, med mulighet for forlengelse til inntil 12 måneder. Eventuelle vedtak norske myndigheter ville vært uenige i, vil altså ikke være permanente. En permanent endring av regelverket gjennom EU-kommisjonens vedtakelse av for eksempel endrede tekniske standarder, vil ikke ha virkning i EØS før de eventuelt er inntatt i EØS-avtalen. For fullstendighetens skyld vises det også til omtalen over om at vedtak vil kunne bli omgjort i EU.

Hva gjelder *omfanget* av myndighetsoverføringen, anser departementet tre momenter for å være sentrale. For det første viser departementet til at etter hva departementet er kjent med, må det antas at norske aktører i begrenset grad vil berøres av suspensjonsvedtak i praksis. Bestemmelsen er ment å være en snever unntakshjemmel. Kompetansen må antas å ville bli benyttet med lav hyppighet. Departementet nevner at det siden bestemmelsen ble vedtatt og trådte i kraft i EU i

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

juni i 2021, ikke er truffet noen vedtak i medhold av bestemmelsen.

For det annet, og som Høyesterett viser til i sin betenkning, er det naturlig å se omfanget av myndighetsoverføringen i sammenheng med spørsmålet om *arten av de samfunnsmessige og politiske interessene* som blir berørt. Regulering av finansmarkedene kan generelt antas å ha stor nasjonal interesse. Departementet viser imidlertid til at kompetansen EFTAs overvåkingsorgan gis, er en snever unntakshjemmel, som i liten grad kan anses for å være politisk kontroversiell. I tillegg kommer at området i stor grad er preget av *harmonisering*. Kompetansen til å treffe slike vedtak vil være en nødvendig, men liten komponent i clearingregelverket som Norge har sluttet seg til. Dette tilsier etter departementets syn at den i liten grad vil berøre samfunnsmessige eller politiske interesser.

Departementet viser for det tredje til at norske aktører *allerede vil kunne bli påvirket* av eventuelle vedtak om suspensjon av clearingplikt etter artikkel 6a selv om EU-kommisjonen ikke kan treffe vedtak med bindende virkning for norske aktører, og EFTAs overvåkingsorgan ennå ikke er gitt slik kompetanse. Departementet viser til at clearingplikt bare inntreffer dersom begge motpartene som inngår i transaksjonen, er underlagt clearingplikt. Dersom en norsk motpart inngår i en transaksjon med en motpart i EU, som er unntatt clearingplikt etter beslutning fra EU-kommisjonen, vil heller ikke den norske aktøren ha plikt til å klare. I praksis ville derfor norske aktører uansett bli berørt av suspensjonsvedtak til tross for at forordningen ikke er inntatt i EØS-avtalen og kompetanse overført til EFTAs overvåkingsorgan. At norske motparter kunne blitt unntatt clearingplikt dersom transaksjonen var inngått med en motpart i et EU-land som ble omfattet av et suspensjonsvedtak, står i kontrast til tilfeller hvor en norsk motpart inngår i en transaksjon med en annen norsk motpart eller med en motpart i annet EØS/EFTA-land. Disse vil da fremdeles være underlagt clearingplikt, og overtredelse vil, som nevnt over, kunne medføre ilegging av overtredelsesgebyr.

Departementet bemerker at vedtak truffet av EFTAs overvåkingsorgan vil kunne prøves av EFTA-domstolen. Det er altså tale om en utvidelse av EFTA-domstolens kompetanse etter Avtale mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkingsorgan og en domstol (ODA-avtalen). Departementet finner ikke at dette stiller myndighetsoverføringen i en annen stilling opp mot vurdering etter Grunnloven § 26 annet ledd.

4.4.4.3 Artikkel 65, 67 og vedlegg 1

Det vises til redegjørelsen under punkt 4.2.6.

Når det gjelder endringene i artikkel 65 og vedlegg 1 om *overtredelsesgebyr*, utvides EFTAs overvåkingsorgans kompetanse sammenlignet med kompetansen som allerede er overført.

EFTAs overvåkingsorgan er tidligere gitt kompetanse til å ilegge overtredelsesgebyrer for visse overtredelser. Lovavdelingen avga i 2014 en konstitusjonell vurdering (JDLOV-2010-10039D) som blant annet omhandler EMIR og kompetansen til å ilegge overtredelsesgebyrer. I sin konklusjon under spørsmål om overtredelsesgebyrer og tvangsmulkt er følgende uttalt:

«[S]er en på kompetansen til å ilegge overtredelsesgebyrer og tvangsmulkt etter EMIR isolert sett, trekker dette i retning av at konklusjonen vil være den samme som den som ble trukket for pediatriforordningen».

I sin vurdering av den nevnte pediatriforordningen kom lovavdelingen til at innlemmelse ville «være 'lite inngripende', forutsatt at Stortinget bygger på dette».

Departementet anser at utvidelsen av kompetansen til EFTAs overvåkingsorgan, er klart mindre omfattende enn myndigheten som opprinnelig ble overført. Departementet anser altså at utvidelsen både etter sin art og sitt omfang, er mindre og lite inngripende. Departementet kan ikke se at det er tale om en utvidelse av kompetanse som berører samfunnsmessige eller politiske konsekvenser på en måte som gjør at vurderingen stiller seg annerledes.

Hva gjelder *adgangen til å fastsette midlertidige hastevedtak med utsatt anledning til kontradiksjon* gjennom endringene i artikkel 67 og tilpasning (w) (i), bemerker departementet at dette medfører en utvidelse av EFTAs overvåkingsorgans kompetanse. Gjennom endringen vil EFTAs overvåkingsorgan kunne gjøre midlertidige unntak fra retten til kontradiksjon i beslutninger om pålegg og stans, offentliggjøring av bekjentgjøringer eller tilbakekall av autorisering, dersom det er nødvendig for å forhindre betydelig og overhengende skade på det finansielle systemet eller for å forhindre betydelig og overhengende skade på finansmarkedenes integritet, gjennomsiktighet, effektivitet og overordnede virkemåte. I slike tilfeller vil EFTAs overvåkingsorgan kunne treffe midlertidig vedtak, og må gi berørte parter mulighet til å bli hørt så snart det er mulig etter at beslutningen er truffet.

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

Kompetansen angår prosessuelle rettigheter i forbindelse med vedtak. Omfanget må kunne sies å være av begrenset karakter i og med at det er svært høy terskel for at unntaket skal kunne benyttes, og det vil være tale om et midlertidig unntak. Departementet antar at endringen kommer til å ha begrenset betydning i praksis, og at det ikke vil være samfunnsmessig eller politisk kontroversielt å åpne for at det kan gjøres slike ytterst midlertidige unntak fra retten til kontradiksjon der forordningens krav til dette er oppfylt.

Departementet legger til grunn at disse hjemlene også utvides i relasjon til SFTR, jf. dennes henvisning i artikkel 9, og verdipapiriseringsforordningen, jf. omtalen i punkt 4.2.6.2. Departementet kan ikke se at dette endrer utfallet av vurderingen.

4.4.4.4 Oppsummering og samlet vurdering

For vurderingen av kompetansen som blir gitt til EFTAs overvåkingsorgan etter artikkel 6a, mener departementet at arten av myndighetsoverføringen tilsier at det er en lite inngripende myndighetsoverføring. Vedtakskompetansen utgjør et tilskudd til EMIR-regelverket, som i all hovedsak er eller kan forventes å bli gjennomført i norsk rett.

Finanstilsynet fratas ikke myndighet det til nå har hatt, men vil ha rett til å uttale seg og be om at det fattes vedtak på lik linje med andre kompetente myndigheter i EØS. Departementet mener også at omfanget av overføringen trekker i retning av at det er tale om lite inngripende myndighetsoverføring, i den forstand at kompetansen forventes å bli benyttet svært sjelden.

Departementet anser heller ikke at det er sentrale samfunnsmessige eller politiske interesser som blir berørt. Det er tale om et gjennomharmoisert område med teknisk regelverk, og eventuelle vedtak vil bygge på utpreget faglige vurderinger. I praksis vil vedtakene berøre en svært liten gruppe, og de vil være midlertidige.

For utvidelsene av bestemmelsene som gir EFTAs overvåkingsorgan mulighet til å ilegge utvidede overtredelsesgebyrer og fatte midlertidige vedtak, anser departementet at myndigheten som overføres, er begrenset både etter sin art og etter sitt omfang. I tillegg kan ikke politiske og samfunnsmessige interesser kunne anses for å bli berørt i særlig grad.

Samlet sett mener departementet at myndighetsoverføringen er lite inngripende, og at Stortinget kan gi sitt samtykke i medhold av Grunnloven § 26 annet ledd.

5 Endringer i hvitvaskingsloven

5.1 Bakgrunn for lovforslagene

5.1.1 EUs femte hvitvaskingsdirektiv (direktiv (EU) 2018/843)

EUs femte hvitvaskingsdirektiv ble vedtatt 30. mai 2018. Direktivet endret fjerde hvitvaskingsdirektiv på ulike punkter. Endringsdirektivet hadde som sin primære bakgrunn terrorangrepene i Paris i november 2015. I løpet av forhandlingene om direktivet fikk dessuten den såkalte «Panama Papers»-saken betydning for utformingen av deler av regelverket, særlig med hensyn til kravene til registre over reelle rettighetshavere. Også risikoen for misbruk av virtuell valuta / kryptoaktiva til hvitvasking og terrorfinansiering ble fremhevet i direktivets fortale.

Direktivet hadde gjennomføringsfrist i EU i januar 2020. Det ble i tillegg gjort enkelte endringer i gjennomføringsfristene for deler av kravene som allerede var del av hvitvaskingsdirektivet, nærmere bestemt ble fristen for å etablere registre over reelle rettighetshavere utsatt til begynnelsen av 2020.

Femte hvitvaskingsdirektiv ble innlemmet i EØS-avtalen med forbehold om Stortingets samtykke 30. april 2020.

5.1.2 Gjennomføring av EUs fjerde hvitvaskingsdirektiv

EFTAs overvåkingsorgan har stilt spørsmål ved deler av Norges gjennomføring av EUs fjerde hvitvaskingsdirektiv. Denne prosessen er fortsatt pågående, men prosessen har i alle fall avdekket ett punkt i hvitvaskingsloven som departementet mener bør endres allerede nå. I hvitvaskingsloven er det regler om adgang til å legge til grunn kundetiltak utført av andre rapporteringspliktige. Kretsen av rapporteringspliktige, hvis kundetiltak kan legges til grunn, er på et punkt avgrenset utelukkende til norske aktører. Ved en nærmere vurdering ser ikke departementet at det er tilstrekkelig tungtveiende grunner for å beholde en slik regel. Å endre på dette er ikke blitt hørt.

5.1.3 Høringene

5.1.3.1 Utvidelse av hvitvaskingslovens anvendelsesområde til visse aktører innen kunsthandel

Finansdepartementet sendte høringsnotat med forslag om å utvide hvitvaskingslovens anvendelsesområde til å gjelde visse aktører innen kunsthandel på høring 1. desember 2023. Høringsfristen var 12. januar 2024.

Høringsnotatet ble sendt til følgende høringsinstanser:

Departementene

Finanstilsynet
Lotteri- og stiftelsestilsynet
Regelrådet
Regjeringsadvokaten
Riksadvokaten
Riksrevisjonen
Skattedirektoratet
Statistisk sentralbyrå
Tilsynsrådet for advokatvirksomhet
Tolletaten
Økokrim

Handelshøgskolen ved Nord universitet
Handelshøgskolen BI
Høgskulen på Vestlandet
Norges handelshøgskole
Universitetet i Agder
Universitetet i Bergen
Universitetet i Oslo
Universitetet i Sørøst-Norge
Universitetet i Tromsø

Blomqvist Kunsthandel
DHL Exel Fine Art v/DHL Global Forwarding
(Norway)
Fineart
Grev Wedels Plass Auksjoner
Hovedorganisasjonen Virke
KODE Kunstmuseer og komponisthjem
LO
Mohn Kunsthandel

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

MTAB Norge	Arbeids- og velferdsdirektoratet
MUNCH	Brønnøysundregistrene
Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design	Datatilsynet
Norges museumsforbund	Direktoratet for forvaltning og økonomistyring
Norsk Økrimforening	Finanstilsynet
Norske Billedkunstnere	Likestillings- og diskrimineringsombudet
Norske Kunsthåndverkere	Lotteri- og stiftelsestilsynet
NHO	Norges Bank
Regnskap Norge	Regelrådet
Skafil Auksjoner	Regjeringsadvokaten
SMB Norge	Riksadvokaten
Sølvesen Myhre Berntsen Antikviteter	Riksrevisjonen
YS	Sivilombudet
	Skattedirektoratet
Følgende instanser har hatt realitetsmerknader til forslaget:	Tilsynsrådet for advokatvirksomhet
	Økokrim
Finanstilsynet	Handelshøgskolen ved Nord universitet
Økokrim	Handelshøgskolen BI
	Høgskulen på Vestlandet
Blomqvist Kunsthandel og Blomqvist nettauksjon	Norges handelshøgskole
Grev Wedels Plass Auksjoner	Universitetet i Agder
Norges Kunst og Antikviteters Forening (NKAF)	Universitetet i Bergen
og Galleri Bygdøy Allé	Universitetet i Oslo
Norske billedkunstnere (NBK)	Universitetet i Sørøst-Norge
Skafil Auksjoner	Universitetet i Tromsø
QB Gallery	
	Advokatforeningen
Følgende instanser har skrevet at de ikke vil inngi høringsuttalelse eller at de ikke har merknader til forslaget:	Akademikerne
	Arbeidsgiverforeningen Spekter
	Bankenes sikringsfond
	Deloitte
Justis- og beredskapsdepartementet	
Samferdselsdepartementet	Den norske Revisorforening
	Econa
Skattedirektoratet	Eiendom Norge
	EVRY
Galleri Sølvesen Myhre Berntsen	Finans Norge
	Finansforbundet
5.1.3.2 <i>Endringer i hvitvaskingslovens definisjon av politisk eksponerte personer (PEP) og liste over stillinger og verv som i Norge gir status som PEP</i>	Finansieringsselskapenes Forening
	Finansmarkedsfondet
Finansdepartementet sendte høringsnotat med forslag om blant annet å endre hvitvaskingslovens definisjon av politisk eksponerte personer (PEP) og liste over stillinger og verv som i Norge gir status som PEP på høring 7. november 2023. Høringsfristen var 20. desember 2023.	Folketrygdfondet
Høringsnotatet ble sendt til følgende høringsinstanser:	Forening for finansfag Norge
	Forum for Utvikling og Miljø
	Havtrygd Gjensidig Forsikring
	Hovedorganisasjonen Virke
	Huseiernes Landsforbund
	IIA Norge
	Kommunalbanken
	KPMG
	LO
	Nasdaq OMX Oslo
	NHO
	Nordic Trustee
Departementene	Norges Eiendomsmeglerforbund

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

Norges Juristforbund
 Norges Kommunerevisorforbund
 Norges Rederiforbund
 Norsk Crowdfunding Forening
 Norsk Hydro
 Norsk Journalistlag
 Norsk Kapitalforvalterforening
 Norsk Presseforbund
 Norsk Redaktørforening
 Norsk Venturekapitalforening
 Norsk Økrimforening
 Norske Boligbyggelags Landsforbund
 Norske Finansanalytikerforening

Oslo Børs
 Pensjonskasseforeningen
 Regnskap Norge
 SMB Norge
 Sparebankforeningen i Norge
 Storebrand
 The Nordic Association of Marine Insurers
 (CEFOR)
 Tietoevry Norge
 Verdipapirfondenes forening
 Verdipapirforetakenes Forbund
 Verdipapirsentralen
 YS
 Økonomiforbundet

Følgende instanser har hatt realitetsmerknader til forslaget:

Norges Bank

Circle K Norge
 Finans Norge
 Kommunalbanken
 Regnskap Norge

Følgende instanser har skrevet at de ikke vil inngi høringsuttalelse eller at de ikke har merknader til forslaget:

Justis- og beredskapsdepartementet
 Samferdselsdepartementet

Arbeids- og velferdsdirektoratet
 Brønnøysundregistrene
 Tilsynsrådet for advokatvirksomhet

5.2 Femte hvitvaskingsdirektiv og gjennomføring av direktivet i norsk rett

EUs femte hvitvaskingsdirektiv er et endringsdirektiv som gjør endringer i fjerde hvitvaskingsdirektiv. I tillegg er det enkelte endringer i tilgrensende regelverk. Følgende endringer ble gjort i fjerde hvitvaskingsdirektiv:

- Artikkel 2 nr. 1 punkt 3 bokstav a om når revisorer og regnskapsførere er underlagt direktivet, ved også å inkludere skatterådgivere
- Artikkel 2 nr. 1 punkt 3 bokstav d, som tydeliggjør at utleiemeglere er omfattet av direktivet i den grad de har med transaksjoner som gjelder månedlig leie på 10 000 euro eller mer
- Artikkel 2 nr. 1 punkt 3 nye bokstaver g og h om visse tjenestetilbydere innen virtuell valuta
- Artikkel 2 nr. 1 punkt 3 nye bokstaver i og j om visse aktører innen kunsthandel
- Artikkel 3 nr. 4 bokstav a, som oppdaterer EUs henvisninger til terrorlovbrudd
- Artikkel 3 nr. 4 bokstav c, som oppdaterer henvisningen til organisert kriminalitet
- Artikkel 3 nr. 6 bokstav b, som oppdaterer definisjonen av reelle rettighetshavere i såkalte «truster»
- Artikkel 3 nr. 16, som presiserer definisjonen av e-penger
- Artikkel 3 nye nummer 18 og 19, som gjelder definisjoner knyttet til virtuell valuta
- Artikkel 6 om den overnasjonale risikovurderingen som utarbeides av EU-kommisjonen
- Artikkel 7 nr. 4 nye bokstaver f og g om kravene til den nasjonale risikovurderingen
- Artikkel 7 endret nr. 5 om tilgjengeliggjøring av nasjonale risikovurderinger
- Artikkel 9 nr. 2 og 4 om EU-kommisjonens utarbeidelse av liste over høyrisikoland
- Artikkel 10 om forbudet mot anonyme kontoer og anonyme bankbøker utvides til anonyme bankbokser, i tillegg til å innføre en tidsfrist for å gjennomføre kundetiltak innen en tidsfrist og uansett før de kan brukes på noe vis
- Artikkel 12, ved at det gjøres endringer i kriteriene for når e-penger kan utstedes uten kundetiltak
- Artikkel 13 nr. 1 bokstav a, ved å tydeliggjøre at elektroniske identitetsløsninger som regulert i Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 910/2014 av 23. juli 2014 om elektronisk identifikasjon og tillitstjenester for elektroniske transaksjoner i det indre marked og om oppheving av direktiv 1999/93/EF (EIDAS) kan tilfredsstillere kravene til identitetsbekreftelse

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

- Artikkel 13 nr. 1 bokstav b, ved å tydeliggjøre hvordan rapporteringspliktige skal håndtere situasjoner der ledelsen i selskaper anses å være reelle rettighetshavere
- Artikkel 14 nr. 1 om at kundetiltak med juridiske enheter med registreringsplikt i registeret over reelle rettighetshavere, skal inkludere å innhente registreringsbevis fra registeret
- Artikkel 14 nr. 5 om hyppigheten av kundetiltak
- Artikkel 18 nr. 1 om gjennomføring av forsterkede kundetiltak
- Artikkel 18 nr. 2 om hva som utløser undersøkelsesplikt
- Ny artikkel 18a om gjennomføring av kundetiltak i forbindelse med høyrisikoland
- Artikkel 19 om korrespondentforbindelser
- Ny artikkel 20a om utarbeidelse av lister over nøyaktig de funksjoner som i landene gir status som politisk eksponert person
- Artikkel 27 om bruk av tredjepart til kundetiltak er tilpasset ved å hensynta eventuell bruk av elektroniske identitetsløsninger regulert i EIDAS-forordningen
- Artikkel 30 og 31 om opprettelse av registre over reelle rettighetshavere endres gjennomgående, blant annet ved å stille krav om allmennhetens tilgang til opplysninger om juridiske personer og sammenkobling av registre på europeisk nivå
- Ny artikkel 31a gir EU-kommisjonen hjemmel til å vedta implementerende rettsakter for å legge til rette for sammenkobling av registre over reelle rettighetshavere
- Artikkel 32 endres ved å presisere når de finansielle etterretningsenhetene («financial intelligence units» – FIU-er) kan etterspørre informasjon fra rapporteringspliktige
- Ny artikkel 32a stiller krav om etablering av bankkontoregistre eller andre sentraliserte mekanismer for informasjonsinnhenting
- Ny artikkel 32b stiller krav om tilgang til opplysninger om eiere av fast eiendom
- Artikkel 33 nr. 1 bokstav b, som presiserer når rapporteringspliktiges ledelse og ansatte skal samarbeide med FIU-en
- Artikkel 34 ny nr. 3, som stiller krav om at eventuelle selvregulerende organer som fører tilsyn med rapporteringspliktige skal utarbeide årsrapport, herunder krav til årsrapportens innhold
- Ny artikkel 38, ved at bestemmelsen om vern av ansatte klargjøres
- Artikkel 39 ny nr. 3 klargjør rekkevidden av avsløringsforbudet ved informasjonsdeling i konsern
- Artikkel 40 nr. 1 bokstav a tilpasser kravene til lagring av informasjon og dokumenter til de nye reglene om kundetiltak som åpner for identitetsbekreftelse ved hjelp av elektroniske hjelpemidler regulert av EIDAS-forordningen
- Artikkel 40 nr. 1 nytt underavsnitt utvider lagringskravene slik at de gjelder også informasjon tilgjengelig gjennom bankkontoregisteret eller det sentraliserte informasjonsinnhentingsmekanismen omfattet av artikkel 32a
- Ny artikkel 43 oppdaterer henvisningen til personvernregelverket ved å henvise til personvernforordningen
- Ny artikkel 44 stiller krav om landenes muligheter til å evaluere effektiviteten av systemenes deres for bekjempelse av hvitvasking og terrorfinansiering, ved å stille krav til relevant statistikk og tilgjengeliggjøring av statistikken
- Artikkel 45 ny nr. 4 stiller mer omfattende krav til oppfølging av tilfeller der tredjelands regelverk ikke muliggjør etterlevelse av reglene om deling av opplysninger som referert til i artikkel 45 nr. 1
- Artikkel 47 ny nr. 1 innebærer at det gis registreringskrav for tilbydere av virtuell valuta-tjenester
- Artikkel 48 ny nr. 1a stiller krav om etablering av en konsolidert liste på EU-nivå over de kompetente myndighetene i hvert land, herunder kontaktinformasjon, for å lette og fremme effektivt samarbeid
- Artikkel 48 ny nr. 2 utvider kravene til ansatte i nasjonale kompetente myndigheter til også å inkludere håndtering av interessekonflikter
- Artikkel 48 ny nr. 4 klargjør de kompetente myndighetenes plikt til å samarbeide og hvordan tilsyn skal gjennomføres med hensyn til etableringer fra andre land
- Artikkel 48 nr. 5 nytt underavsnitt klargjør ansvarsfordelingen mellom tilsynsmyndigheter når finansielle aktører i konsern opererer i flere land
- Ny artikkel 49 tydeliggjør kravet til etablering av en samarbeids- og koordineringsmekanisme, herunder for å oppfylle kravene i artikkel 7 om risikoforståelse
- I kapittel VI avsnitt 3 legges det til et nytt underavsnitt IIa, bestående av ny artikkel 50a, som klargjør i hvilken grad statene kan begrense samarbeidsmulighetene til deres kompetente myndigheter

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

- Artikkel 53 nr. 1, nytt første underavsnitt, som stiller tydeligere krav til samarbeid mellom FIU-er
 - Artikkel 53 nr. 2 annet underavsnitt, ny annen setning klargjør at FIU-en skal bruke informasjonsinnhentingsmuligheten sin når den svarer på henvendelser fra andre FIU-er
 - Artikkel 54, nytt underavsnitt, som bestemmer at FIU-en skal utpeke en kontaktperson eller kontaktpunkt for å håndtere henvendelser fra andre FIU-er
 - Artikkel 55 ny nr. 2 klargjør kravene til FIU-ers praksis hva gjelder å samtykke til viderefremming av informasjon
 - Ny artikkel 57 spesifiserer at ulike nasjonale avgrensninger av primærforbrytelser til hvitvasking ikke skal begrense FIU-ers muligheter til å samarbeide og utveksle informasjon
 - I kapittel VI avsnitt 3 legges det til et nytt underavsnitt IIIa, som består av to artikler, 57a og 57b, om samarbeid og informasjonsutveksling, herunder taushetsplikt, mellom tilsynsmyndigheter, og utlevering av informasjon til bl.a. parlamentskomiteer, revisjonsdomstoler og lignende
 - Artikkel 58 nr. 2 nytt underavsnitt spesifiserer at lovbrudd som kan sanksjoneres strafferettslig, skal anmeldes av tilsynsmyndighetene
 - Artikkel 61 ny nr. 1 endrer kravene til etablering av varsling til tilsynsmyndighetene om brudd på regelverk som gjennomfører direktivet
 - Artikkel 61 nr. 3 nye underavsnitt spesifiserer hvilket vern som skal gjelde for personer som rapporterer mistenkelige transaksjoner internt og til FIU-en, herunder muligheten for å klage til relevante nasjonale myndigheter i tilfeller der personer utsettes for negative handlinger som følge av rapportering
 - Ny artikkel 64a spesifiserer at EU-kommisjonen skal bistås av Komiteen for forebygging av hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme
 - Ny artikkel 65 gir regler om EU-kommisjonens periodiske utarbeidelse av en rapport til Europaparlamentet og EU-rådet om implementeringen av direktivet
 - Artikkel 67 ny nr. 1 endrer enkelte implementeringsfrister i hvitvaskingsdirektivet og spesifiserer når sammenkoblingen av registre over reelle rettighetshavere skal være på plass
 - I Vedlegg II punkt 3 endres introduksjonen av geografiske risikofaktorer
 - I Vedlegg III punkt 1 ny bokstav g legges det til en referanse til personer som søker om oppholdstillatelse eller statsborgerskap som følge av investeringer, kjøp av eiendom eller statsgjeld, eller investering i selskaper i en medlemsstat
 - I Vedlegg III punkt 2 ny bokstav c endres referansen til kundeforhold inngått uten personlig oppmøte
 - I Vedlegg III punkt 2 ny bokstav f refereres det til transaksjoner relatert til olje, våpen, edle metaller, tobakk, kulturgjenstander og andre gjenstander med arkeologisk, historisk, kulturell og religiøs betydning, eller av sjelden vitenskapelig verdi, i tillegg til ibenholt og vernede arter
- Femte hvitvaskingsdirektiv endret videre enkelte andre direktiver:
- I Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF av 25. november 2009 *om adgang til å starte og utøve virksomhet innen forsikring og gjensforsikring (Solvens II)* artikkel 68 nr. 1 bokstav b legges det til et punkt iv som refererer til tilsynsmyndigheter med ansvar for å føre tilsyn med etterlevelse av hvitvaskingsdirektivet
 - I Europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/36/EU av 26. juni 2013 *om adgang til å utøve virksomhet som kredittinstitusjon og om tilsyn med kredittinstitusjoner og verdipapirforetak, om endring av direktiv 2002/87/EF og om oppheving av direktiv 2006/48/EF og 2006/49/EF (CRD IV)* artikkel 56 nr. 1 legges det til en bokstav g som refererer til tilsynsmyndigheter med ansvar for å føre tilsyn med etterlevelse av hvitvaskingsdirektivet
- Femte hvitvaskingsdirektiv er gjennomført ved en rekke lov- og forskriftsendringer, i ulike prosesser og på ulike tidspunkt, og herunder fremmes det lovforslag i proposisjonen her som er del av gjennomføringen av direktivet. Det har også vært vurdert slik at en del av direktivets regler ikke har nødvendiggjort lov- og forskriftsendringer, fordi de innebærer forpliktelser til å samarbeide, utveksle informasjon mv. som er blitt antatt å kunne følges opp innenfor gjeldende regelverk.

5.3 Utvidelse av hvitvaskingslovens anvendelsesområde til visse aktører innen kunsthandel

5.3.1 Gjeldende rett

Hvitvaskingsloven § 4 gir en uttømmende liste over hvilke aktører som er omfattet av lovens virkeområde. Loven omfatter i dag ikke spesifikt

aktører innen kunstbransjen, med unntak av når disse er «forhandlere av gjenstander» omfattet av beløpsgrensen for kontantvederlag, se § 4 tredje ledd jf. § 5.

5.3.2 Direktivet

I femte hvitvaskingsdirektiv artikkel 1 bokstav c punkt c og d føyes følgende punkter til i hvitvaskingsdirektivet (direktivet (EU) 2015/849) artikkel 2 nr. 1 punkt 3 (offisiell norsk oversettelse), som angir hvilke typer aktører som skal underlegges plikter etter direktivet:

«(...) i) personer som handler med eller opptrer som formidlere ved handel med kunstverk, herunder når dette utføres av kunstgallerier eller auksjonshus, der verdien av transaksjonen eller en serie av innbyrdes forbundne transaksjoner beløper seg til 10 000 euro eller mer,

j) personer som oppbevarer, handler med eller opptre som formidlere ved handel med kunstverk når dette utføres av frihavner, der verdien av transaksjonen eller en serie av innbyrdes forbundne transaksjoner beløper seg til 10 000 euro eller mer.»

5.3.3 Forslaget i høringsnotatet

Departementet viste i høringsnotatet til at hvitvaskingslovens regler ikke omfatter de aktørene innen kunsthandel som direktivet krever underlagt hvitvaskingsregelverket. Det er heller ikke hjemmel til å utvide loven til disse aktørene i forskrift, og det er derfor nødvendig med lovendringer.

For å gjennomføre direktivet foreslo departementet for det første at hvitvaskingslovens anvendelsesområde utvides til aktører angitt i to nye punkter til lovens bestemmelse om rapporteringspliktige: De som ervervsmessig handler med eller formidler handler med kunst, og de som ervervsmessig tilbyr oppbevaringstjenester som er særlig egnet til, tilpasset for eller utformet med sikte på kunst.

Til avgrensningen av «handler med eller formidler handler» viste departementet til at direktivet kan forstås slik at også kunstnere som selv står for salg av egen kunst, skal omfattes. Det samme gjelder virksomheter som driver med direkte salg av kunst, og virksomheter som driver med både kjøp og salg av kunst for egen regning. Det ble også bemerket at direktivteksten selv gir eksempler på mellommenn, ved å nevne kunstgal-

lerier og auksjonshus, men samtidig gitt uttrykk for at direktivet neppe kan forstås slik at det er begrenset til disse to typene mellommenn. Departementet refererte til at eksempelvis forvaltere som på andres regning kjøper og selger kunst, bør være omfattet. Avgjørende er det at det «formidles handler» i kunst.

Når det gjelder oppbevaringstjenester viste departementet til at det bør stilles visse krav til oppbevaringstjenesten for at den skal omfattes. Det er dermed ikke alle tilbydere av generelle oppbevaringstjenester som omfattes. Departementet presiserte at oppbevaringstjenesten ikke utelukkende må være spesialisert på kunstoppbevaring, men at den må være tilpasset oppbevaring av kunst. Relevante momenter vil være sikkerhetstiltakene som er på plass og i hvilken grad anbefalinger om lysforhold, luftfuktighet, temperatur og eventuelle andre forhold er ivare tatt.

Det ble foreslått en terskelverdi for transaksjonene på 80 000 kroner, likevel slik at aktører som tilbyr oppbevaringstjenester underlegges loven også om kunsten som oppbevares, er eller antas å være verdt 80 000 kroner eller mer. Terskelverdien ble valgt som følge av at 10 000 euro, som er grensen i direktivet, i perioder har vært verdt mindre enn 100 000 kroner, som er den generelle terskelen for når enkeltstående transaksjoner utløser krav om kundetiltak etter hvitvaskingsloven. En terskelverdi på 80 000 kroner gjør at det, basert på historiske data for vekslingskursen mellom euro og norske kroner, vanskelig kan bli spørsmål om norsk rett til enhver tid er i tråd med direktivet.

For en angivelse av hva som ligger i «kunst», ble det vist til angivelsen i Europaparlaments- og rådsdirektiv 2001/84/EF av 27. september 2001 om følgerett til fordel for opphavsmannen til et originalkunstverk (følgerettsdirektivet), som er gjennomført i norsk rett gjennom kunstavgiftsloven. Her nevnes malerier, kollasjer, tegninger, stikk, trykk, litografier, skulpturer, billedtepper, keramikk, glasskunst og fotografiske verk som eksempler på kunstverk. En lignende opplisting fremgår av merverdiavgiftsforskriften (forskrift 15. desember 2009 nr. 1540) § 1-3-2, og departementet ga uttrykk for at dette er verk som bør anses som kunst også etter hvitvaskingsloven, men at dette ikke nødvendigvis er en uttømmende angivelse av hva som bør regnes som kunst etter hvitvaskingsloven. Departementet mente det bør legges til grunn en vid definisjon av begrepet kunst, der grensene bør tolkes i lys av hvilke gjenstander som besitter de egenskapene som gjør kunst attraktivt for hvitvasking. I denne forbindelse ble det vist til blant annet til at det dreier seg om flytt-

bare gjenstander som det er vanskelig å spore gjennom eksempelvis serienummer eller registre. Taksering av gjenstandene er også ofte utfordrende og gir mulighet for manipulasjon.

Departementet foreslo i høringsnotatet videre å knytte handel og oppbevaring av kunst til kriteriet «ervervsmessig». Departementet viste til at det kun er aktører som er involvert i handel med, oppbevaring eller formidling av kunst og andre objekter av et visst omfang og profesjonalitet, som omfattes av definisjonen. Samtidig skal ikke dette leses slik at regelverket bare omfatter aktører som utøver disse handlingene som hovedgeskjeft.

Hvitvaskingsdirektivet stiller krav om at de aktørene som er underlagt regelverket, også underlegges tilsyn og muligheten for ileggelse av sanksjoner. I høringsnotatet ble det foreslått en forskriftshjemmel for å kunne gi nærmere regler om gjennomføring av tilsyn, herunder regler om blant annet

- opplysningsplikt og utlevering av dokumenter uavhengig av taushetsplikt, herunder regler om periodisk innlevering av opplysninger og krav til elektronisk rapportering i bestemte format
- stedlige tilsyn hos rapporteringspliktige og tilhørende undersøkelse av dokumenter, lokaler, regnskap, protokoller og ethvert annet informasjonsbehandlingssystem til bruk for rapporteringspliktiges etterlevelse av hvitvaskingsloven med forskrift
- tilsynsmyndighetens behandling av opplysninger, herunder taushetsplikt, og samarbeid med andre myndigheter, herunder deling av informasjon
- behandling av klager over vedtak fattet av tilsynsmyndigheten
- føring av et register over rapporteringspliktige under tilsyn og innsyn i registeret
- betaling av gebyr til dekning av tilsynsmyndighetens utgifter

Det ble i høringsnotatet ikke tatt stilling til hvem som bør være tilsynsmyndighet for de nye aktørene som underlegges hvitvaskingsregelverket. Det ble samtidig redegjort for de nærmere kravene til ivaretagelse av tilsynsoppgaven som følger av EØS-forpliktelsene i hvitvaskingsdirektivet samt standardene til Financial Action Task Force (FATF), den internasjonale standardsetteren for tiltak mot hvitvasking, terrorfinansiering og finansiering av spredning av masseødeleggelsesvåpen.

5.3.4 Høringsinstansenes syn

Finanstilsynet støtter forslaget om å utvide hvitvaskingslovens anvendelsesområde til også å omfatte aktører innen kunsthandel. Når det gjelder løsningen for å registrere aktørene innen kunsthandel, anser *Finanstilsynet* det hensiktsmessig med en løsning som enten tilsvarende den som gjelder for tilbydere av virksomhetstjenester, jf. hvitvaskingsloven § 42, eller den som gjelder for tilbydere av vekslings- og oppbevaringstjenester, jf. hvitvaskingsforskriften § 1-3. *Finanstilsynet* mener videre at departementet burde vurdere konsekvensendringer i utmålingsreglene for overtredelsesgebyr i hvitvaskingsloven § 49.

Økokrim imøteser en utvidelse av hvitvaskingslovens anvendelsesområde, slik at den også vil omfatte visse aktører innen kunsthandel. Det vises til at kunst benyttes som objekt for hvitvasking og at sammenhengen mellom hvitvasking i kunst- og kulturminnemarkedet og terrorfinansiering er grundig dokumentert av blant andre Interpol og Financial Action Task Force. *Økokrim* er enige i at å underlegge aktørene hvitvaskingsloven, vil bidra til å redusere risikoen for misbruk av bransjen til hvitvasking og terrorfinansiering. De har enkelte merknader knyttet til beløpsgrense, aktører og definisjon av kunst. *Økokrim* støtter for øvrig det generelle forslaget til bestemmelse om tilsyn.

Når det gjelder beløpsgrensen, mener *Økokrim* forslaget på 80 000 kroner er for høyt. De mener grensen heller bør settes til 40 000 kroner, som er beløpsgrensen for kontantbetalinger etter hvitvaskingsloven § 5. *Økokrim* mener dette vil være brukervennlig og gjøre det enklere å forholde seg til reglene. Videre mener *Økokrim* hensynet til å unngå at det norske markedet oppfattes som et «smutthull», tilsier at det ses hen til grensen i for eksempel Danmark og andre land det er naturlig å sammenligne seg med.

Økokrim bemerker at det er viktig at reglene omfatter handler der mellommenn har en rolle, og nevner kunst som tilbys for salg i kommisjon via auksjonsforretninger og gallerier. *Økokrim* tiltrer betraktningene i høringsnotatet om ikke å definere kunstbegrepet, herunder henvisningen til merverdiavgiftsforskriften § 1-3-2. *Økokrim* peker også på at kunst og kulturminner likestilles i ulike sammenhenger. Under henvisning til at definerte terroristorganisasjoner i dag bruker plyndrede kulturminner til å finansiere aktiviteten sin, mener *Økokrim* det er sentralt for at reglene skal fungere etter hensikten at definisjonen av kunst ikke avgrenses og peker på definisjonen av kulturgjen-

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

stander i forskrift om utførsel og innførsel av kulturgjenstander § 2.

Blomqvist Kunsthandel og Blomqvist nettauksjon er positive til at hvitvaskingsregelverket også skal omfatte kunsthandlere, samtidig som det bemerkes at brukthandeloven allerede gir strenge regler om kunnskap om kunder. *Blomqvist Kunsthandel og Blomqvist nettauksjon* har også enkelte merknader til beløpsgrenser, rapporteringspliktige og gebyrer.

Blomqvist Kunsthandel og Blomqvist nettauksjon og *QB Gallery* ser ikke behov for å ha en annen beløpsgrense for kunstbransjen enn det som ellers gjelder etter direktivet, og foreslår at den settes til 100 000 kroner. Etter deres syn vil denne grensen omfatte de større transaksjonene innen kunstbransjen. De mener samtidig at beløpsgrensen for kontantvederlag i hvitvaskingsloven § 5 kan settes til 20 000 kroner eller lavere.

Til avgrensningen av rapporteringspliktige mener *Blomqvist Kunsthandel og Blomqvist nettauksjon* og *QB Gallery* at transaksjoner og aktører på digitale plattformer eller av digital kunst burde omfattes av lovendringen, i tillegg til at de er for at frihavn omfattes av hvitvaskingsloven § 4 annet ledd ny bokstav i, eventuelt at det nevnes i forskrift.

Blomqvist Kunsthandel og Blomqvist nettauksjon og *QB Gallery* er mot forslaget om å kunne finansiere tilsynet med gebyrer pålagt tilsynsenhetene. De mener det ikke er riktig at rapporteringspliktige skal pålegges gebyrer som følge av offentlig tilsyn. *QB Gallery* viser til at mange av galleriene ofte har en til to ansatte, og at det etter deres syn virker urimelig at disse skal påføres ekstra administrasjon og gebyrer.

Grev Wedels plass Auksjoner er imot at hvitvaskingsregelverket også skal omfatte kunsthandlere. De er ikke enig i at forslaget vil bidra til å redusere risikoen for misbruk av kunstbransjen til hvitvasking og terrorfinansiering, under henvisning til at bransjen teller få og små aktører, som uansett er eller skal være underlagt brukthandeloven. *Grev Wedels plass Auksjoner* mener aktørene har god oversikt over sine kunder, hvem de er og stort sett hva som er formålet med et salg. Dette hevdes å være begrensende for at man ufriwillig blir instrumentell i brudd på hvitvaskingsloven. *Grev Wedels plass Auksjoner* viser videre til at det er i det uregulerte markedet risikoen for at kunst brukes til hvitvasking finnes, ikke i den synlige, etablerte kunsthandelen, og de mener at forslaget vil medføre ytterligere avskalling av bransjen med et større landskap for «usynlig» kunsthandel, der det ulovlige kan foregå uforstyrret.

Norges Kunst og Antikviteters Forening (NKAF) og Galleri Bygdøy Allé er imot at hvitvaskingsregelverket også skal omfatte kunsthandlere. De viser særlig til at det vil være krevende og kostbart for små aktører, med omsetning av gjenstander i rimeligere klasser. Foretaket henviser til at små aktører kjenner sine kunder godt, og at lovendringen vil kunne medføre en forflytning ut i et privat-/gråsonemarked der myndighetene har en svært begrenset mulighet til å få ut informasjon, sammenlignet med dagens situasjon.

Norske billedkunstnere (NBK) mener departementets anslag på aktører som omfattes av lovforslaget, er for lavt når departementet også gir uttrykk for at kunstnere som selv står for salg av egen kunst, omfattes av ordlyden i direktivet. De viser til at 95 pst. av norske billedkunstnere ikke er tilknyttet et fast galleri. Selv om det ikke er mulig å få informasjon om størrelsen på transaksjonene kunstnerne selv står for, er organisasjonen godt kjent med at en lang rekke billedkunstnere både selger og tilbyr salg av kunstverk direkte fra egen virksomhet, og at flere av kunstverkene har en verdi som overstiger terskelen i lovforslaget. De viser også til departementets uttalelser om at kunstens underliggende verdi skal være avgjørende for om virksomheter blir rapporteringspliktige, og bemerker at dette vil medføre at kunstnere som gir bort kunstverk i gave, donerer dem til museer eller samlinger, eller av ulike grunner bruker kunstverk som bytemiddel, omfattes av loven.

Norske billedkunstnere (NBK) støtter departementets vurdering av at det ikke er behov for en egen definisjon av kunst i hvitvaskingsloven. Organisasjonen mener at definisjonen i merverdiavgiftsforskriften § 1-3-2 også bør gjelde etter hvitvaskingsloven og viser til at definisjonen er godt innarbeidet og tilstrekkelig dekkende ved vurderingen av hvilke verk som omfattes av begrepet kunst. Når det gjelder beløpsgrensen mener organisasjonen den bør være 100 000 kroner. De bemerker også at en eventuell nedjustering vil medføre at atskillig flere billedkunstnere som selger kunstverk direkte fra egen virksomhet vil være omfattet av loven.

Norske billedkunstnere (NBK) mener også lovforslaget pålegger en rekke billedkunstnere en uforholdsmessig stor administrativ belastning knyttet til oppfølging av regelverket, som de ikke vil ha ressurser til å dekke. Organisasjonen ber videre departementet hensynta at kunstbransjen består av mange små aktører med begrensede økonomiske ressurser når modellen for tilsynsgebyr skal utformes. Avslutningsvis mener orga-

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

nisasjonen det vil være helt avgjørende at det etableres gode offentlige veiledningsordninger i samråd med fag-/bransjeorganisasjoner, tilpasset virksomhetenes behov for bistand, for å sikre korrekt etterlevelse av regelverket.

Skanfil Auksjoner ser det ikke som nødvendig å ha en annen beløpsgrense for kunstbransjen. Foretaket mener videre at kunsthandlere som opererer på digitale plattformer, bør behandles likt som andre «vanlige» selskaper, og nevner brukthandelbevilling. De stiller seg kritisk til at rapporteringspliktige skal pålegges gebyr for å finansiere tilsyn.

5.3.5 Departementets vurdering

5.3.5.1 Er det behov for å utvide hvitvaskingsloven?

Departementet foreslår å utvide hvitvaskingslovens anvendelsesområde til å gjelde utvalgte aktører i kunstbransjen samt en forskriftshjemmel for å gi nærmere regler om gjennomføring av tilsyn, herunder utpeke en tilsynsmyndighet. De enkelte sidene av lovforslaget omtales i senere punkter.

I høringen ble det fra enkelte høringsinstanser (Grev Wedels plass Auksjoner og Norges Kunst og Antikviteters Forening (NKAF) og Galleri Bygdøy Allé) gitt uttrykk for at hvitvaskingsloven ikke bør utvides til å gjelde kunsthandlere. Begrunnelsen er at aktørene er, eller skal være, underlagt brukthandelloven, i tillegg til at markedet består av få og små aktører. Disse høringsinstansene mener det er en risiko for at lovforslaget vil dreie aktivitet over mot et uregulert marked, med tilhørende større risiko for hvitvasking og ulovligheter. På den annen side har Økokrim gitt uttrykk for at de imøteser en utvidelse av lovens virkeområde til visse aktører innen kunsthandel. De viser til at sammenhengen mellom hvitvasking i kunst- og kulturminnemarkedet samt terrorfinansiering er grundig dokumentert i rapporter fra internasjonale organisasjoner som Interpol og Financial Action Task Force (FATF). Økokrim er enig i at risikoen for misbruk av kunstbransjen til hvitvasking og terrorfinansiering vil reduseres ved en utvidelse av hvitvaskingslovens anvendelsesområde. Også Finanstilsynet og Blomqvist Kunsthandel og Blomqvist nettauksjon er positive til å utvide lovens anvendelsesområde. Departementet opprettholder forslaget om å utvide hvitvaskingsloven til aktører innen kunsthandel. Som Økokrim viser til, er det grundig dokumentert at kunst i praksis misbrukes til

kriminelle formål. En utvidelse av hvitvaskingsloven er dessuten påkrevd for å gjennomføre EØS-forpliktelsene som følger av femte hvitvaskingsdirektiv.

5.3.5.2 Kunst

Departementet foreslår at lovens ordlyd refererer til «kunst» i tråd med forslaget i høringsnotatet, som bygger på ordlyden i direktivet.

I høringen har Økokrim anbefalt at også kulturminner skal omfattes av lovforslaget. Blomqvist Nettauksjon og QB Gallery mener forslaget også bør omfatte «digital kunst». Norske billedkunstnere (NBK) mener definisjonen i merverdiavgiftsforskriften § 1-3-2 også bør gjelde etter hvitvaskingsloven og viser til at definisjonen er godt innarbeidet og tilstrekkelig dekkende ved vurderingen av hvilke verk som omfattes.

Departementet viser til at femte hvitvaskingsdirektiv utvider virkeområdet til visse aktører med tilknytning til kunst. Forslaget som har vært på høring, har også referert til kunst. I høringsnotatet ble det, som nevnt i punkt 5.3.3, gitt uttrykk for at det i hvitvaskingsloven bør legges til grunn en vid definisjon av begrepet kunst. Etter departementets vurdering er det mange kulturminner som også vil anses som kunst, slik Økokrim fremmer i høringen, og departementet ser ikke behov for å tydeliggjøre dette nå.

For øvrig viser departementet til at det i EU ble oppnådd enighet om en pakke med endringer på anti-hvitvaskingsområdet i januar 2024. I det som er antatt å bli en ny forordning om anti-hvitvasking synes det i virkeområdet å bli referert til handel med kulturgjenstander («cultural goods»), som er nærmere definert. Etter departementets vurdering bør det i forbindelse med oppfølgingen av pakken det nylig er oppnådd enighet om i EU, herunder den nye hvitvaskingsforordningen, vurderes nærmere om også andre aktører enn dem femte hvitvaskingsdirektiv omfatter, skal underlegges hvitvaskingsregelverket.

5.3.5.3 Handel og formidling av handel.

Oppbevaring. Kravet til ervervsmessighet

Departementet foreslår at angivelsen av aktører lyder slik som i høringsnotatet, ved at personer som handler med eller formidler handler med kunst, underlegges hvitvaskingsloven. Det er videre en forutsetning at dette skjer «ervervsmessig». Som beskrevet i høringsnotatet, er dette ment å omfatte fysiske og juridiske personer involvert i handel med, oppbevaring eller formidling av

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

kunst av et visst omfang og profesjonalitet. På den annen side bør det ikke være krav om at aktiviteten er hovedgeskjeften til personen, for at kriteriet i anvendelsesområdet gjelder.

I lys av høringen, nærmere bestemt høringsvaret fra Norske billedkunstnere (NBK), finner departementet grunn til å bemerke at forslaget i utgangspunktet ikke er rettet mot den enkelte kunstner. Departementet refererte i høringsnotatet til at direktivet kan leses slik at også den enkelte kunstner som selger egen kunst omfattes av forslaget. Spørsmålet om en kunstner som selger egen kunst omfattes av regelverket, må avgjøres etter kriteriene som er foreslått i loven, særlig hva gjelder referansen til «ervervsmessig». På generelt grunnlag antar departementet direktivet er ment å omfatte aktører som har selve handelen som næring.

I høringen er det flere instanser som har tatt opp behandlingen av aktører som opererer eller bruker digitale plattformer (Blomqvist Kunsthandel og Blomqvist nettauksjon, QB Gallery og Skanfil Auksjoner). Departementet bemerker at i den grad det dreier seg om aktører som «handler med eller formidler handler med» kunst og for øvrig oppfyller vilkårene i loven (beløpsgrense, kravet til ervervsmessighet mv.), vil det være uten betydning om aktørene opererer eller bruker digitale plattformer. Departementet ser ikke behov for å presisere dette i lovteksten. På samme måte ser ikke departementet behov for å presisere at oppbevaringstjenester som tilbys i «frihavner», er underlagt loven, slik QB Gallery har tatt til orde for. Økokrim har bemerket at mye kunst som tilbys i sekundærmarkedet via auksjonsforretninger og gallerier, selges i kommisjon, og Økokrim mener det er viktig at reglene omfatter handler der mellommenn har en rolle. Departementet deler Økokrims vurdering og mener denne typen handler ved bruk av mellommenn er omfattet av ordlyden i lovforslaget som ble sendt på høring. Departementet ser derfor ikke behov for ytterligere presiseringer i lovteksten.

5.3.5.4 Beløpsgrense

Departementet foreslår at beløpsgrensen som benyttes i loven for å avgrense hvilke aktører som skal underlegges hvitvaskingsloven, settes til 80 000 kroner, som foreslått i høringsnotatet. Det foreslås også en konsekvensendring i hvitvaskingsloven § 10 om når det er plikt til å gjennomføre kundetiltak, slik som foreslått i høringsnotatet.

Flere høringsinstanser (Blomqvist Kunstgalleri og Blomqvist nettauksjon, Norske billedkunstnere (NBK), Skanfil Auksjoner og QB Gallery) har tatt til orde for å bruke 100 000 kroner som beløpsgrense. Økokrim tok på sin side til orde for en grense på 40 000 kroner, som er beløpsgrensen for kontantvederlag etter hvitvaskingsloven. For å begrunne dette viser Økokrim til Danmark, der beløpsgrensen for kunsthandlere og beløpsgrensen for kontantvederlag angis å være den samme, 50 000 danske kroner. Departementet bemerker imidlertid at Danmark har senket beløpsgrensen for kontantvederlag til 20 000 danske kroner, uten at en tilsvarende endring er gjort for når kunsthandlere omfattes av regelverket. Departementet nevner også at 50 000 danske kroner med vekselkursen per medio mars 2024 er ca. 77 000 norske kroner. Til sammenligning er grensen i Sverige 10 000 euro. Departementet opprettholder på denne bakgrunnen forslaget i høringsnotatet om å ha en terskelverdi på 80 000 kroner. Departementet bemerker at det kan være naturlig å se på beløpsgrensen igjen, etter hvert som man har vunnet noe erfaring med regelverket.

5.3.5.5 Tilsyn mv.

Departementet foreslår en hjemmel til å gi nærmere regler i forskrift om tilsynsordningen for de nye aktørene som underlegges hvitvaskingsloven. I høringen ga Økokrim støtte til forslaget om en slik hjemmel. Fra kunstbransjen er det gitt uttrykk for skepsis til å finansiere tilsynsordningen gjennom gebyrer for tilsynsenhetene (Blomqvist Kunsthandel og Blomqvist Nettauksjon, Grev Wedels plass Auksjoner, Norske billedkunstnere (NBK), Skanfil Auksjoner og QB Gallery). Departementet bemerker at gebyrfinansierte tilsynsordninger er etablert for eksempelvis Finanstilsynet. Om det er behov for gebyrfinansiering, er dessuten avhengig av hvilken etat det er som blir tilsynsmyndighet. Departementet vil komme tilbake til dette i arbeidet med forskriften.

Finanstilsynet mente i høringen det ville være hensiktsmessig med en løsning for registrering av aktører innen kunsthandel som tilsvarer ordningen for tilbydere av virksomhetstjenester, jf. hvitvaskingsloven § 42, eller for tilbydere av vekslings- og oppbevaringstjenester for virtuell valuta, jf. hvitvaskingsforskriften § 1-3. Departementet antar det siktes til egnethetsvurderingene som skal gjøres etter de nevnte bestemmelsene. Direktivet stiller ikke uttrykkelig krav om egnethetskrav for kunsthandlere, og spørsmålet har

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

ikke vært gjenstand for høring. Departementet går derfor ikke nærmere inn på dette.

Finanstilsynet tok i høringen opp spørsmål om det er behov for konsekvensendringer i utmålingsreglene for overtredelsesgebyr i hvitvaskingsloven § 49. Departementet viser til at § 49 fjerde ledd referer blant annet til rapporteringspliktige som nevnt i § 4 annet ledd. Siden de nye rapporteringspliktige føyes til i listen over rapporteringspliktige i § 4 annet ledd, er det allerede en utmålingsregel for overtredelsesgebyr for disse rapporteringspliktige.

5.4 Endringer i hvitvaskingslovens definisjon av politisk eksponerte personer (PEP) og liste over stillinger og verv som i Norge gir status som PEP

5.4.1 Gjeldende rett

Lov 1. juni 2018 nr. 23 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering (hvitvaskingsloven) § 2 bokstav f definerer politisk eksponert person (PEP) slik:

«f. politisk eksponert person: person som innehar eller har innehatt en stilling eller et verv som

1. statsoverhode, regjeringssjef, minister eller assisterende minister
2. medlem av nasjonalforsamling
3. medlem av styrende organ i politisk parti
4. medlem av høyere rettsinstans som treffer beslutning som ikke eller bare unntaksvis kan ankes
5. medlem av styre i riksrevisjon, revisjonsdomstol eller sentralbank
6. ambassadør, chargé d'affaires eller militær offiser av høyere rang
7. medlem av administrativt, ledende eller kontrollerende organ i statlig foretak
8. direktør, styremedlem eller annen person i øverste ledelse i internasjonal organisasjon»

I Prop. 40 L (2017–2018) *Lov om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering (hvitvaskingsloven)* uttalte departementet blant annet følgende i merknaden til § 2:

«Definisjonen av «politisk eksponert person» er flyttet fra forskriftsnivå til lovens innledende definisjonsbestemmelse. Definisjonen er ikke lenger tidsbegrenset og personer som innehar

eller har innehatt relevante stillinger og verv, vil nå være politisk eksponert person uavhengig av hvilket land vervet eller stillingen knyttes seg til. Definisjonen er avgjørende for hvem som skal underlegges forsterkede kundetiltak i samsvar med § 18, med forbehold om den tidsbegrensningen som følger av den nevnte bestemmelsen.»

I Prop. 40 L (2017–2018) punkt 3.3.7.6, på s. 25, ga departementet uttrykk for følgende om bestemmelsen:

«Departementets forslag innebærer at definisjonen av PEP vil omfatte både nasjonale PEP-er og PEP-er i internasjonale organisasjoner. I tillegg innebærer departementets forslag at PEP-definisjonen ikke er tidsbestemt, men gjelder uavhengig av når personen hadde vervet. Departementet viser til at både FATFs anbefalinger og EUs fjerde hvitvaskingsdirektiv gjør definisjonen av PEP tidsubestemt. Departementet understreker at dette ikke innebærer at rapporteringspliktige må iverksette forsterkede kundetiltak overfor alle PEP-er, uavhengig når de hadde vervet eller stillingen. Departementet viser til vurderingene under punkt 5.6.6.

På bakgrunn av høringen foreslår departementet en definisjon hvor det fremgår at angivelsen av posisjoner er uttømmende. Det er derfor ikke nødvendig for rapporteringspliktige å ta stilling til om det er andre stillinger og verv som bør omfattes. Etter departementets vurdering er det ønskelig med forutsigbarhet og klart avgrensede tilfeller der det er lovplågt krav om gjennomføring av forsterkede kundetiltak. Departementet viser også til at dette er lagt til grunn i Danmark og Sverige.

Departementet foreslår videre en presisering av når visse posisjoner i statseide foretak skal medføre status som PEP. Departementet foreslår at dette skal bero på om det dreier seg om et «statlig» foretak, jf. lovforslaget § 2 bokstav f nr. 7. Departementet viser til at i Danmark er kriteriet reservert til å gjelde statlige selskaper som ivaretar offentlige oppgaver som hører inn under den offentlige administrasjonen. Det avgjørende er om det dreier seg om statlige myndigheter, selv om disse representeres ved et foretak. Departementet understreker at lokale foretak, slik som fylkeskommunale og kommunale foretak, ikke omfattes. Siden definisjonen omfatter PEP-er i både inn-

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

land og utland, foreslår ikke departementet at definisjonen viser til særskilte foretakstyper.»

I Finanstilsynets veileder til hvitvaskingsloven (rundskriv 4/2022) punkt 4.9.2 og 4.9.3 er det angitt nærmere hvem det er som skal anses som politisk eksponert person, herunder hva som i Norge innebærer å være statsoverhode, regjeringssjef, medlem av nasjonalforsamling, medlem av høyere rettsinstans mv.

5.4.2 Direktivet

EUs fjerde hvitvaskingsdirektiv er tatt inn i EØS-avtalen. I direktivet er det en definisjon av politisk eksponert person som avviker noe fra definisjonen som per i dag er del av hvitvaskingsloven. Hvitvaskingsdirektivet artikkel 3 nr. 9 definerer PEP slik:

«9) «politisk utsatt person» en fysisk person som har eller har hatt viktige offentlige verv, og som omfatter blant annet

- a) stats- og regjeringssjefer, ministre, stedfortredende ministre og statssekretærer,
- b) medlemmer av parlamentet eller lignende lovgivende organer,
- c) medlemmer av de styrende organer i politiske partier,
- d) medlemmer av høyesterett, forfatningsrett eller annen høyere rettsinstans hvis avgjørelser ikke kan påklages annet enn under ekstraordinære omstendigheter,
- e) medlemmer av en revisjonsrett eller av styret i en sentralbank,
- f) ambassadører, chargés d'affaires og høytstående offiserer i de væpnede styrker,
- g) medlemmer av administrasjons-, ledelses- eller kontrollorganet til statseide foretak,
- h) direktører, assisterende direktører, styremedlemmer og innehavere av tilsvarende verv i en internasjonal organisasjon.

Ingen offentlige verv i henhold til bokstav a)–h) skal forstås slik at de omfatter tjenestemenn på mellomnivå eller lavere nivå,»

EUs femte hvitvaskingsdirektiv gjør ikke endringer i definisjonen av PEP i hvitvaskingsdirektivet, men stiller krav om utarbeidelse av lister over nøyaktig de funksjoner som gir status som PEP. Det fremkommer av ny artikkel 20a i hvitvaskingsdirektivet, som lyder slik i offisiell norsk oversettelse:

«Artikkel 20a

1. Hver medlemsstat skal utarbeide og holde oppdatert en liste over nøyaktig hvilke funksjoner som etter nasjonale lover og forskrifter anses som viktige offentlige verv i henhold til artikkel 3 nr. 9. Medlemsstatene skal kreve at hver internasjonale organisasjon som er akkreditert på deres territorium, utarbeider og holder oppdatert en liste over viktige offentlige verv i den aktuelle internasjonale organisasjonen i henhold til artikkel 3 nr. 9. Disse listene skal sendes til Kommisjonen og kan offentliggjøres.
2. Kommisjonen skal utarbeide og holde oppdatert en liste over nøyaktig hvilke funksjoner som anses som viktige offentlige verv i Unionens institusjoner og organer. Denne listen skal også inneholde alle funksjoner som kan betros representanter for tredjestater eller internasjonale organer med akkreditering på unionsplan.
3. På grunnlag av listene fastsatt i nr. 1 og 2 skal Kommisjonen utarbeide en samlet liste over alle viktige offentlige verv i henhold til artikkel 3 nr. 9. Den samlede listen skal offentliggjøres.
4. Verv som er oppført på listen nevnt i nr. 3 i denne artikkelen, skal behandles i samsvar med vilkårene fastsatt i artikkel 41 nr. 2.»

5.4.3 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet beskrev departementet at arbeidet med å utforme en liste som påkrevd av hvitvaskingsdirektivet artikkel 20a hadde avdekket behov for å endre den gjeldende definisjonen av politisk eksponert person (PEP) i hvitvaskingsloven § 2 bokstav f. Det ble blant annet vist til at definisjonen ble gjort uttømmende, i samsvar med det som syntes å ha blitt lagt til grunn i Sverige og Danmark. På s. 5–6 i høringsnotatet ga departementet uttrykk for følgende:

«Departementet mener definisjonen nå bør justeres for å ta høyde for at det er stillinger og verv som utgjør «viktige offentlige verv», men som ikke passer i listen over stillinger som etter hvitvaskingsloven i dag gir PEP-status. For å unngå ev. tvil om den rettslige statusen på den listen som skal utarbeides etter femte hvitvaskingsdirektiv, foreslår departementet også en forskriftshjemmel. Departementet foreslår at forskriftshjemmelen omfatter det å fravike det som ellers fremkommer av § 2 bok-

stav f. Dette anses nødvendig for å unngå tvil om at den presise listen over stillinger og verv i Norge som gir status som PEP, kan legges til grunn av aktørene, selv om den i utgangspunktet har en lavere trinnhøyde enn de mer åpne kategoriene i loven. Departementet viser til punkt 6 under.

Definisjonen og departementets forskriftskompetanse bør også ta høyde for at det på europeisk nivå skal utarbeides og konsolideres en samlet liste over funksjoner som i alle EU-landene (og EØS-landene) samt EUs organer mv. gir status som PEP. Departementet mener det er hensiktsmessig at disse listene kan legges til grunn uten nærmere vurderinger av samtlige personer og foretak underlagt hvitvaskingsregelverket. Vi antar også at det er hensikten med direktivkravet om en slik konsolidert liste. Per primo november 2023 er ikke en slik samlet liste publisert, men departementet er kjent med at det pågår arbeid i EU-kommisjonen med å samle alle landenes individuelle lister, som de har utarbeidet etter kravene i femte hvitvaskingsdirektiv. Listen skal også inkludere funksjoner i relevante internasjonale organisasjoner, se ny artikkel 20a nr. 1 andre og tredje punktum. Departementet foreslår derfor at kompetansen til å fastsette forskrift også omfatter stillinger og verv «for øvrig». Se lovforslaget i punkt 6 under.»

Departementet bemerker at en konsolidert liste over funksjoner som i alle EU-landene og EUs organer gir status som PEP, ble publisert kort tid etter at høringsnotatet ble sendt på høring.

5.4.4 Høringsinstansenes syn

I høringen var det enkelte merknader til lovforslaget som sådan. Høringsinstansene var i hovedsak opptatt av om konkrete typer stillinger og verv gir status som politisk eksponert person (PEP) innenfor ordlyden, eller opptatt av andre spørsmål enn utformingen av lovbestemmelsen.

Norges Bank nevnte at den for sin del anser hvitvaskingsloven 2 bokstav f nr. 5, som refererer til «medlem av styre i riksrevisjon, revisjonsdomstol eller sentralbank», slik at den kun gjelder Norges Banks hovedstyre, og at den er uttømmende for Norges Banks del. Spesifikt anser *Norges Bank* § 2 nr. 7 om «medlem av administrativt, ledende eller kontrollerende organ i statlig foretak» slik at den ikke gjelder Norges Bank. Det får betydning for om leder for bankens forvaltning av Statens pensjonsfond utland omfattes, i tillegg til

at de eksterne medlemmene av Norges Banks komité for pengepolitikk og finansiell stabilitet ikke omfattes.

Circle K Norge ber om at den fremtidige avgrensningen av listen over stillinger og funksjoner som i Norge gir status som PEP, ikke omfatter lagdommere. Det vises til Danmark, der det kun er høyesterettsdommere som anses å være PEP, og at den norske løsningen medfører at antallet dommere, familiemedlemmer og samarbeidspartnere utvides dramatisk ved en slik forståelse av begrepet. *Circle K Norge* tar også til orde for at Finanstilsynet pålegges å utarbeide og vedlikeholde en liste over de personene som anses å være PEP, slik det gjøres i Danmark.

Finans Norge mener veiledningen til det gjeldende norske regelverket ikke er i tråd med EUs hvitvaskingsdirektiv og peker på § 2 bokstav f nr. 2, 3, 4, 7 og 8. *Finans Norge* er derfor opptatt av at departementet raskt utarbeider og ajourfører en nøyaktig liste over funksjonene som omfattes. I den forbindelse fremhever *Finans Norge* at utformingen av § 2 bokstav f nr. 4 om dommere bør utformes tettere på direktivteksten. Den norske bestemmelsen refererer til avgjørelser som «ikke eller bare unntaksvis kan ankes», mens det i direktivets engelske versjon refereres til at det bare i «extraordinary» tilfeller er ankemuligheter. Videre mener *Finans Norge* definisjonens referanse til «statlig foretak», i lys av veiledning fra Finanstilsynet, ikke er i tråd med direktivets krav. *Finans Norge* mener det avgjørende bør være den statlige eierskapsandelen, og ikke om selskapet har forvaltningsmessige oppgaver eller er rent kommersielt. De mener derfor bestemmelsen bør endres fra å gjelde «statlig foretak» til «statseid foretak». *Finans Norge* mener også det burde klargjøres hva som er forskjellen på «faste» og «varige» vararepresentanter til Stortinget, jf. forståelsen av § 2 bokstav f nr. 2, samt at avgrensningen av styrende organer i politiske partier, jf. § 2 bokstav f nr. 3, bør presiseres. Her vises det til at Finanstilsynets veileder refererer til «hovedstyre», mens flere politiske partier i praksis bruker begrepet «sentralstyre», i tillegg til at det bør klargjøres om andre premissgivende fora omfattes eller ikke (f.eks. valgkomité, landsstyre, arbeidsutvalg mv.). *Finans Norge* ser også frem til at det klargjøres hvem som omfattes av § 2 bokstav f nr. 8 om internasjonale organisasjoner. *Finans Norge* mener videre at det burde vært gitt mer omtale og vurdering av at det i høringsnotatet legges til grunn at definisjonen også gjelder PEP-er utenfor EØS-området.

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

Kommunalbanken bemerker at det er deres erfaring at hvitvaskingsloven § 2 bokstav f nr. 7, som refererer til «statlig foretak», tolkes ulikt av rapporteringspliktige. *Kommunalbanken* støtter forståelsen av hvordan dette skal avgrenses, slik det er beskrevet i Finanstilsynets veileder til hvitvaskingsloven (rundskriv 4/2022, punkt 4.9.3), og de antar at dette legges til grunn i departementets arbeid med en liste over PEP-stillinger. Samtidig mener *Kommunalbanken* at lovtekstens ordlyd bør ligge tettere opptil direktivet, slik at «statlig» byttes ut med «statseid», i tillegg til at referansen til ivaretagelse av statlige oppgaver, slik det er omtalt i nevnte veileder fra Finanstilsynet, også blir del av lovteksten.

Regnskap Norge foreslår at forskriftshjemmen for en liste over stillinger og verv som gir PEP-status blir mer forpliktende for departementet. Det understrekes at det er svært viktig for de rapporteringspliktige at det ikke er tvil om hvilke stillinger og verv som skal omfattes. *Regnskap Norge* tar videre til orde for at departementet skal ta ansvar for å etablere et register over hvilke personer som innehar eller har innehatt de aktuelle stillingene og vervene, i tillegg til hvem det er som skal anses som nære familiemedlemmer til disse personene, jf. hvitvaskingsloven § 2 bokstav g, og, så langt det er mulig basert på andre offentlige registre, hvem som er kjente medarbeidere av disse, jf. hvitvaskingsloven § 2 bokstav h. *Regnskap Norge* begrunner forslaget med at det kun er en statlig instans som kan gjøres i stand til å identifisere disse personene på en tilstrekkelig sikker måte. Det vises til at ansettelsene og utnevnelser skjer i det offentliges regi, i tillegg til at en slik etat kan bruke folkeregistrerte opplysninger og andre registerdata. *Regnskap Norge* mener et slikt «PEP-register» vil kunne gi en svært stor administrativ besparelse og bemerker i den forbindelse at regelverkets administrative forpliktelser foreløpig har hatt beskjeden effekt på antall domfellelser. Organisasjonen mener et viktig virkemiddel det offentlige kan bidra med for å dreie fokus fra oppfyllelse av de mange administrative forpliktelsene og over til høyere oppmerksomhet om mistenkelige transaksjoner, er å tilrettelegge for at rapporteringspliktige får rask tilgang til nødvendige opplysninger av høy kvalitet om PEP-er.

5.4.5 Departementets vurdering

Departementet foreslår endringer i definisjonen av politisk eksponert person (PEP) i hvitvaskingsloven § 2 bokstav f i tråd med forslaget i høringsnotatet, med enkelte justeringer av ordly-

den i lys av høringen. Endringene innebærer at angivelsen av stillinger og verv ikke lenger er uttømmende, i tillegg til at avgrensningen mot stillinger på lavere nivåer, slik det fremgår av direktivet, også blir del av lovteksten.

Departementet bemerker at det ikke i forbindelse med denne lovendringen er meningen å ta stilling til hvilke konkrete stillinger og verv som skal anses å dekkes av definisjonen i § 2 bokstav f. Denne angivelsen skal gis i den listen departementet skal fastsette som ledd i å gjennomføre artikkel 20a i hvitvaskingsdirektivet. Departementet går derfor ikke nærmere inn på høringsinstansenes syn på avgrensningen av § 2 bokstav f nr. 2 om medlemmer av nasjonalforsamling, nr. 3 om styrende organ i politisk parti, nr. 4 om dommere, nr. 5 om sentralbanker, nr. 7 om statlige foretak eller nr. 8 om internasjonale organisasjoner. Departementet bemerker at listen planlegges hørt før den fastsettes.

Departementet deler imidlertid Finans Norges vurdering av at nr. 4 om dommere bør endres slik at lovteksten ligger tettere opptil direktivets ordlyd. Departementet foreslår derfor å endre § 2 bokstav f nr. 4, slik at det her refereres til medlemmer av rettsinstanser hvis avgjørelser ikke kan ankes annet enn under ekstraordinære omstendigheter.

Departementet følger derimot ikke opp Finans Norges og Kommunalbankens forslag om at § 2 bokstav f nr. 7, som referer til «statlig foretak», endres til å referere til «statseid foretak». Departementets vurdering er at de hensynene som gjorde seg gjeldende i forbindelse med fremleggelsen av forslaget til hvitvaskingsloven av 2018, fortsatt er til stede, noe Kommunalbanken for øvrig synes å støtte. Departementet viser til at EU-kommisjonen 10. november 2023 publiserte en første konsolidert liste over stillinger og verv som i EUs medlemsstater samt EUs organer gir status som PEP. I listen synes avgrensningen å variere. Det er eksempler på rene referanser til eierskapsandel, men også et eksempel på en referanse til selskaper som er del av den offentlige sektoren. Videre er det eksempler på referanser til «kontroll» og eksempler på bruk av eierskapsandel kombinert med en terskelverdi knyttet til ansatte eller balanse. Det er også eksempler på angivelse av en liste over selskaper, uten å spesifisere på hvilket grunnlag disse er valgt ut. Det er også eksempler på land som ikke inkluderer dette punktet i sin liste over PEP-funksjoner overhodet eller mener det ikke finnes slike foretak i landet. På bakgrunn av dette ser departementet ikke behov for å endre ordlyden i hvitvaskingsloven.

Til Finans Norges merknad om at det i høringsnotatet legges til grunn at definisjonen i hvitvaskingsloven også gjelder utenfor EØS, bemerker departementet at formålet med bemerkningen var å synliggjøre for rapporteringspliktige at selv om det angis en uttømmende liste over stillinger og verv som i Norge gir status som PEP, og en konsolidert liste over PEP-funksjoner utarbeides på EU-nivå, så vil rapporteringspliktige fortsatt ha plikt til å ha systemer som avgjør om kunden eller andre relevante fysiske personer er PEP, jf. hvitvaskingsloven § 12 fjerde ledd og § 13 fjerde ledd, som følge av stilling eller verv i land utenfor EU/EØS-området. For ordens skyld bemerker departementet at dette var rettstilstanden også under hvitvaskingsloven av 2009, se dagjeldende § 15 tredje ledd nr. 1. Dette har videre betydning for verdien av å etablere en form for register som inkluderer personopplysninger om PEP-er, slik Circle K Norge og Regnskap Norge tar til orde for. Regnskap Norge mener et slikt register også bør inkludere informasjon om familiemedlemmer og kjente medarbeidere av PEP-er i Norge. Foruten de personvernrelaterte spørsmålene en eventuell etablering av en slik sentralisert behandling av opplysninger om PEP-er ville reise, er det for departementet også av betydning at rapporteringspliktige uansett ikke utelukkende ville kunne bruke en slik nasjonal løsning til å etterleve pliktene etter hvitvaskingsregelverket. Etter departementets vurdering vil det medføre en risiko for at rapporteringspliktige unnlater å gjennomføre tilstrekkelige kundetiltak av at kunder mv. er PEP-er som følge av tilknytning til andre land enn Norge. Det medfører også en forskyvning av ansvaret for å etterleve regelverket.

På den annen side deler departementet Regnskap Norges vurdering av at forskriftshjemmelen kan utformes mer forpliktende for departementet. Utformingen har etter departementets vurdering ingen betydning for departementets plikt til å utarbeide en slik liste, da dette uansett følger av hvitvaskingsdirektivet artikkel 20a, men departementet anerkjenner at dette med fordel kan reflekteres i lovteksten. Departementet tar sikte på raskt å utarbeide og høre en slik liste, slik også Finans Norge understreker at det er behov for.

5.5 Bruk av tredjepart til kundetiltak

5.5.1 Gjeldende rett

Hvitvaskingsloven § 22 første ledd lyder slik:

«(1) For gjennomføring av kundetiltak som nevnt i § 12 første til tredje ledd og femte ledd, § 13 første til tredje ledd og femte ledd og § 14, kan rapporteringspliktige etter skriftlig avtale legge til grunn kundetiltak utført av følgende tredjeparter:

- a. bank
- b. kredittforetak
- c. finansieringsforetak
- d. verdipapirforetak
- e. forvaltningsselskap for verdipapirfond
- f. forsikringsforetak
- g. norsk foretak som driver forsikringsformidling som ikke er gjenforsikringsmegling
- h. verdipapirsentral som er rapporteringspliktig
- i. forvalter av alternative investeringsfond
- j. statsautorisert og registrert revisor og godkjent revisjonsselskap
- k. statsautorisert regnskapsfører og regnskapsselskap
- l. advokat og annen som ervervsmessig eller stadig yter rettshjelp
- m. eiendomsmegler og eiendomsmeglingsforetak

Er en tredjepart som nevnt i bokstav a til f og h til m fra annen stat, må denne være underlagt regler om kundetiltak, oppbevaring og tilsyn som svarer til reglene i denne lov.»

5.5.2 Direktivet

EUs fjerde hvitvaskingsdirektiv artikkel 25 og 26 lyder slik i offisiell norsk utgave:

«Artikkel 25

Medlemsstatene kan tillate ansvarlige enheter å la tredjemann overholde kravet om å iverksette kundekontrolltiltakene fastsatt i artikkel 13 nr. 1 første ledd bokstav a), b) og c). Det endelige ansvaret for å oppfylle disse kravene hviler imidlertid fortsatt på den ansvarlige enhet som benytter seg av tredjemannen.

Artikkel 26

1. I dette avsnitt menes med «tredjemann» ansvarlige enheter som er oppført i artikkel 2, medlemsorganisasjoner for eller sammenslutninger av slike ansvarlige enheter eller andre institusjoner eller personer i en medlemsstat eller en tredjestat
 - a) som iverksetter kundekontrolltiltak og registrering som er i samsvar med kravene fastsatt i dette direktiv, og

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

- b) hvis overholdelse av kravene i dette direktiv overvåkes i henhold til kapittel VI avsnitt 2.
2. Medlemsstatene skal forby ansvarlige enheter å benytte tredjemenn etablert i tredjestater med høy risiko. Medlemsstatene kan unnta filialer og majoritetsede datterselskaper av ansvarlige enheter etablert i Unionen fra dette forbudet dersom filialene og de majoritetsede datterselskapene fullt ut overholder konsernets retningslinjer og framgangsmåter i samsvar med artikkel 45.»

5.5.3 Departementets vurdering

Departementet foreslår å endre hvitvaskingsloven § 22 første ledd slik at det i bokstav g ikke lenger henvises bare til «norsk» foretak som driver forsikringsmegling, samt at det i første ledd siste punktum ikke lenger henvises bare til deler av listen over tredjeparter. Departementet viser til at bestemmelsen gjør forskjell på norske foretak og foretak fra andre EØS-stater, uten at departementet kan se at det er tungtveiende grunner til å opprettholde et slikt skille i dag. Departementet viser til at bestemmelsen uansett krever at de aktuelle tredjepartene er underlagt regler om kundetiltak, oppbevaring og tilsyn som svarer til reglene i hvitvaskingsloven.

Forslaget har ikke vært på høring. Etter departementets vurdering er høring åpenbart unødvendig, jf. utredningsinstruksen punkt 3-3 annet avsnitt. Endringen innebærer en forenkling for rapporteringspliktige, som uansett antas å ha svært begrensede konsekvenser i lys av de kravene som uansett stilles for å kunne legge til grunn kundetiltak utført av tredjepart, jf. over.

5.6 Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 63/2020 om innlemmelse av femte hvitvaskingsdirektiv i EØS-avtalen

5.6.1 Om EØS-komiteens beslutning nr. 63/2020

EØS-komiteen besluttet 30. april 2020 å innlemme femte hvitvaskingsdirektiv i EØS-avtalen, jf. EØS-komiteebeslutning nr. 63/2020. EØS-komiteens beslutning og direktivet i offisiell norsk oversettelse følger som trykt vedlegg til proposisjonen.

EØS-komiteebeslutningen inneholder en fortale og fire artikler. *Artikkel 1* gjør endringer i EØS-avtalens vedlegg IX. *Artikkel 1* innlemmer

femte hvitvaskingsdirektiv. Det blir samtidig angitt i Vedlegg IXs punkter om Solvens II og CRD IV at disse er endret som følge av femte hvitvaskingsdirektiv. I artikkel 1 fremgår det at fristen for å etablere sentraliserte kontoinformasjonsinnhentingsmekanismer som påkrevd av ny artikkel 32a i hvitvaskingsdirektivet, er ni måneder etter ikrafttreddelsen av EØS-komiteens beslutning, fremfor fristen angitt i direktivet.

Artikkel 2, 3 og 4 inneholder sedvanlige bestemmelser om gyldigheten av norske språkversjoner og ikrafttreddelse av EØS-komiteebeslutningen.

I *artikkel 2* i EØS-komiteebeslutningen slås det fast at forordningsteksten på islandsk og norsk, som skal kunngjøres i EØS-tillegget til Den europeiske unions tidende, skal være offisielle språkversjoner («skal gis gyldighet»).

Artikkel 3 fastsetter at EØS-komiteebeslutningen skal tre i kraft 1. mai 2020, forutsatt at konstitusjonelle forbehold etter artikkel 103 nr. 1 i EØS-avtalen er hevet. Fordi den angitte datoen er passert, vil beslutningen tre i kraft den første dag i den annen måned etter siste meddelelse om heving av konstitusjonelle forbehold, jf. artikkel 103 nr. 1 annet ledd.

Av *artikkel 4* følger det at EØS-komiteebeslutningen skal kunngjøres i EØS-avdelingen og EØS-tillegget til Den europeiske unions tidende.

EU-domstolen kjente som beskrevet i punkt 7.1.2 ugyldig en bestemmelse i femte hvitvaskingsdirektiv om tilgang til register over reelle rettighetshavere. Femte hvitvaskingsdirektiv ble innlemmet i EØS-avtalen med forbehold om Stortingets samtykke før EU-domstolens avgjørelse ble avsagt. Det er derfor ikke gjort noen tilpassning i EØS-komiteens beslutning som tar høyde for at en bestemmelse i direktivet er kjent ugyldig. Departementet vil vurdere om det er behov for et tillegg til EØS-komiteebeslutningen for å unngå tvil om hva som er EØS-rettslige forpliktelser i etterkant av avgjørelsen.

5.6.2 Behovet for samtykke

Departementets oppfatning har vært at de utestående lovendringene som har vært nødvendige for å gjennomføre EØS-komiteens beslutning nr. 63/2020 av 30. april 2020 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/843, er de som fremmes i proposisjonen her. I lys av blant annet pågående prosesser med EFTAs overvåkingsorgan om gjennomføringen av EUs fjerde hvitvaskingsdirektiv, særlig knyttet til spørsmålet om plikter som i utgangspunktet bare synes å påhvile offentlige

myndigheter må reflekteres i lov/forskrift, utelukker ikke departementet at det kan være behov for ytterligere lov- og forskriftsendringer. Nærmere informasjon om hvordan løsninger for tilgang på bankkontoinformasjon fungerer, har også synliggjort at det kan bli behov for ytterligere vurderinger av om løsningene fullt ut tilfredsstillende direkte krav. Departementet kan heller ikke utelukke at det er nødvendig med ytterligere arbeid med og tilpasninger i den tekniske løsningen i registeret over reelle rettighetshavere, blant annet med bak-

grunn i EU-domstolens avgjørelse, jf. punkt 7. Departementet vil i tilfelle komme tilbake til ev. ressursmessige konsekvenser i de årlige budsjettene.

Det bes på denne bakgrunn om Stortingets samtykke etter Grunnloven § 26 annet ledd til innlemmelse av femte hvitvaskingsdirektiv i EØS-avtalen i samsvar med vedlagte beslutning truffet i EØS-komiteen. Dette kan innebære at det må gjøres ytterligere lov- og budsjettvedtak på et senere tidspunkt.

6 Gjennomføring av forordning (EU) 2022/858 (DLT-forordningen)

6.1 Bakgrunn for lovforslaget

6.1.1 DLT-forordningen

DLT-forordningen ble vedtatt i EU 30. mai 2022. Rettsakten ble tatt inn i EØS-avtalen 5. juli 2023 ved EØS-komiteens beslutning nr. 185/2023, med forbehold om Stortingets samtykke, jf. Grunnloven § 26 annet ledd.

Forordningen etablerer et pilotregime for finansielle infrastrukturforetak basert på desentralisert registerteknologi (DLT-teknologi), og er en del EUs digitale finanspakke (EU Digital Finance package). Den endrer MiFIR, Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 909/2014 av 23. juli 2014 om forbedring av verdipapiroppgjør i Den europeiske union og om verdipapirsentraler samt om endring av direktiv 98/26/EF og 2014/65/EU og forordning (EU) nr. 236/2012 (CSDR/verdipapirsentralforordningen) og MiFID II.

Gjeldende norsk regelverk må endres for å gjennomføre EØS-regler som svarer til forordningen, og for at norske aktører kan benytte seg av pilotregimet.

6.1.2 Høringen

Finansdepartementet ba i brev 24. mai 2023 Finanstilsynet om å utarbeide høringsnotat med utkast til gjennomføringsbestemmelser i norsk rett av forventede EØS-forpliktelse, som svarer til DLT-forordningen. Departementet sendte høringsnotatet på høring 20. oktober 2023 med frist 1. desember 2023. Høringsnotatet ble sendt til følgende høringsinstanser:

Departementene

Arbeids- og velferdsdirektoratet
Brønnøysundregistrene
Datatilsynet
Direktoratet for forvaltning og økonomistyring
Finanstilsynet
Folketrygdfondet

Forbrukerrådet
Forbrukertilsynet
Konkurransetilsynet
Likestillings- og diskrimineringsombudet
Lotteri- og stiftelsestilsynet
Norges Bank
Regelrådet
Regjeringsadvokaten
Riksadvokaten
Riksrevisjonen
Sivilombudet
Skattedirektoratet
Statens pensjonskasse
Statistisk sentralbyrå
Tilsynsrådet for advokatvirksomhet
Økokrim

Handelshøgskolen ved Nord universitet
Handelshøgskolen BI
Høgskulen på Vestlandet
Norges handelshøgskole
Universitetet i Agder
Universitetet i Bergen
Universitetet i Oslo
Universitetet i Sørøst-Norge
Universitetet i Tromsø

Advokatforeningen
Akademikerne
Aksjonærforeningen i Norge
Arbeidsgiverforeningen Spekter
Bankenes sikringsfond
Caritas Norge
Coop Norge
Deloitte
Den Norske Aktuarforening
Den norske Revisorforening
Econa
Eiendom Norge
Energi Norge
Equinor
EVRY
Finans Norge
Finansforbundet

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

Finansieringsselskapenes Forening
 Finansmarkedsfondet
 Fiskebåt
 Forening for finansfag Norge
 Fornybar Norge
 Forum for Utvikling og Miljø
 Havtrygd Gjensidig Forsikring
 Hovedorganisasjonen for universitets- og høyskoleutdannede
 Hovedorganisasjonen Virke
 Huseiernes Landsforbund
 IIA Norge
 Industri Energi
 Initiativ for etisk handel
 Juridisk rådgivning for kvinner (JURK)
 KnowledgeGroup
 Kommunalbanken
 KPMG
 KS
 LO
 Nasdaq OMX Oslo
 NHO
 Nordic Trustee
 Norges Bondelag
 Norges Eiendomsmeglerforbund
 Norges ingeniør- og teknologorganisasjon
 Norges Juristforbund
 Norges Kommunerevisorforbund
 Norges Rederiforbund
 Norges Røde Kors
 Norges Skogeierforbund
 Norsk Bergindustri
 Norsk Crowdfunding Forening
 Norsk Hydro
 Norsk Journalistlag
 Norsk Kapitalforvalterforening
 Norsk Landbrukssamvirke
 Norsk olje og gass
 Norsk Presseforbund
 Norsk Redaktørforening
 Norsk Sjøoffiserers Forbund
 Norsk takst
 Norsk Venturekapitalforening
 Norsk Økrimforening
 Norske Boligbyggelags Landsforbund
 Norske Finansanalytikerens Forening
 Norske Forsikringsmeglerens Forening
 NTL-Skatt
 Offshore Norge
 Oslo Børs
 Oslosenteret
 Pensjonskasseforeningen
 Personskadeforbundet LTN
 Plan International Norge
 Publish What You Pay Norway

Redd Barna
 Regnskap Norge
 Skattebetalerforeningen
 Skatterevisorernes Forening
 SMB Norge
 Sparebankforeningen i Norge
 Stiftelsesforeningen
 Storebrand
 Støttekomiteen for Vest-Sahara
 The Nordic Association of Electricity Traders
 The Nordic Association of Marine Insurers (CEFOR)
 Tietoevry Norge
 Verdipapirfondenes forening
 Verdipapirforetakenes Forbund
 Verdipapirsentralen
 YS
 Økonomiforbundet

Følgende instanser har hatt realitetsmerknader til forslaget:
 Norges Bank

Skattedirektoratet

I tillegg har én privatperson uttalt seg i høringen.

Følgende instanser har skrevet at de ikke vil inngi høringsuttalelse eller at de ikke har merknader til forslaget:

Forsvarsdepartementet
 Justis- og beredskapsdepartementet
 Klima- og miljødepartementet

Arbeids- og velferdsdirektoratet
 Brønnøysundregistrene
 Statistisk sentralbyrå

Den Norske Aktuarforening

6.2 Gjeldende rett

Verdipapirhandelloven § 2-2 første ledd definerer «finansielle instrumenter». Bestemmelsen gjennomfører MiFID II artikkel 4 nr. 1 punkt 15 og vedlegg I avsnitt C. Finansielle instrumenter er et koblingsord både i verdipapirhandelloven og i ulike forordninger, for eksempel EMIR, CSDR, Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 236/2012 av 14. mars 2012 om *shortsalg og visse sider ved kredittbytteavtaler (shortsalgforordningen)* og Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/1011 av 8. juni 2016 om *indekser som*

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

brukes som referanseverdier for finansielle instrumenter og finansielle kontrakter eller for å måle investeringsfonds resultater, og om endring av direktiv 2008/48/EF og 2014/17/EU og forordning (EU) nr. 596/2014 (referanseverdiforordningen). Skattelovgivningen benytter også dette begrepet, og en rekke bestemmelser viser direkte til definisjonen av «finansielle instrumenter» i verdipapirhandelloven § 2-2 første ledd, se lov 25. november 2011 nr. 44 om verdipapirfond (verdipapirfondloven) § 1-2 første ledd nr. 11, lov 17. desember 1999 nr. 95 om betalingssystemer mv. (betalingssystemloven) § 1-2 og forskrift 15. september 2006 nr. 1067 om forbud mot aksjehandel mv. og rapporteringsplikt for handel i finansielle instrumenter for tjenestemenn i Finanstilsynet §§ 3 og 4.

Kryptoaktiva er et vesentlig anvendelsesområde for desentralisert registerteknologi. De kryptoaktiva som faller innenfor definisjonen av «finansielle instrumenter», jf. verdipapirhandelloven § 2-2, vil etter gjeldende rett potensielt omfattes av et fullt sett av eksisterende regelverk. Det er imidlertid en rekke kryptoaktiva som ikke omfattes av definisjonen i verdipapirhandelloven § 2-2/MiFID II, og det går dermed et regulatorisk skille mellom ulike kryptoaktiva.

Regelverket for markedsinfrastrukturer er i utgangspunktet teknologinøytralt, og norsk rett inneholder ingen særskilt regulering av desentralisert registerteknologi. Dette er bakgrunnen for at kryptoaktiva, som anses som finansielle instrumenter, potensielt omfattes av et fullt sett av eksisterende regelverk. DLT-pilotordningen bygger på en erkjennelse av at dette er til hinder for utprøving av en markedsinfrastruktur for kryptoaktiva som er finansielle instrumenter, og bruk av desentralisert registerteknologi.

På infrastrukturområdet er MiFID II, MiFIR og CSDR sentrale EU/EØS-rettsakter, og disse er gjennomført i verdipapirhandelloven ved henholdsvis transformasjon og inkorporasjon i verdipapirhandelloven og i verdipapirsentralloven ved inkorporasjon. Blant reglene er MiFID II artikkel 53 nr. 3, som fastsetter regler om tilgang som medlemmer eller deltakere på regulerte markeder for verdipapirforetak, kredittinstitusjoner som har tillatelse i henhold til CRD IV, og andre personer på visse angitte vilkår. Videre fastsetter MiFIR artikkel 26 rapporteringsplikt for verdipapirforetak som utfører transaksjoner med finansielle instrumenter. CSDR pålegger i tillegg en rekke krav for verdipapirsentraler, for eksempel artikkel 3 som fastsetter at utsteder som er etablert i Unionen, og som utsteder eller har utstedt omsettelige verdipapirer som er opptatt til handel eller

handles på en handelsplass, skal sikre at verdipapirene foreligger i kontobasert form gjennom immobilisering eller etter en direkte utstedelse i dematerialisert form.

6.3 DLT-forordningen

DLT-forordningen etablerer en midlertidig ordning for at multilaterale handelsfasiliteter og verdipapirsentraler skal kunne bruke desentralisert registerteknologi, ved at forordningen åpner for at nye eller eksisterende foretak skal kunne søke om midlertidig unntak fra en rekke bestemmelser som ellers gjelder. Et sentralt formål med pilotordningen er å prøve ut DLT-markedsinfrastrukturer for å gjøre det mulig å utvikle kryptoaktiva som regnes som finansielle instrumenter, og teknologi for desentraliserte registre, samtidig som et høyt nivå for investorvern, markedsintegritet, finansiell stabilitet og gjennomsliktighet opprettholdes, og regelverksarbitrasje og smutthull unngås. Se DLT-forordningens fortale punkt 6. For at bruken av pilotordningen ikke skal gå ut over investorbeskyttelse, markedsintegritet, finansiell stabilitet og transparens, må foretakene oppfylle krav for at hvert av unntakene fra eksisterende regelverk skal kunne benyttes.

Artikkel 1 angir forordningens formål og virkeområde.

Artikkel 2 definerer forordningens sentrale begreper. Forordningen opererer med tre ulike typer av DLT-markedsinfrastrukturer: DLT-baserte multilaterale handelsfasiliteter («DLT multilateral trading facility» eller «DLT-MHF»), DLT-oppgjørssystemer («DLT settlement system» eller «DLT-OS») og DLT-baserte handels- og oppgjørssystemer («DLT trading and settlement system» eller «DLT-HOS»).

Artikkel 3 angir de typene av finansielle instrumenter som kan inngå i prøveordningen. Disse er aksjer, obligasjoner eller andre typer verdipapirregistrerte gjeldsinstrumenter (inkludert depotbevis for slike instrumenter), pengemarkedsinstrumenter og andeler i innretninger for kollektiv investering som omfattes av artikkel 25 nr. 4 bokstav iv i MiFID II. Det er satt en maksimumsbeløpsgrense for de ulike typene. Utsteder av aksjer må ha en markedsverdi, eventuelt en antatt markedsverdi, på under 500 millioner euro. Gjeldsinstrumenter og pengemarkedsinstrumenter må ha en utstedelsesverdi på under 1 milliard euro. Markedsverdien av andeler i innretninger for kollektiv investering må være mindre enn 500 millioner euro. Det er også satt en maksimumsgrense

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

for alle DLT-baserte finansielle instrumenter, som innebærer at en DLT-markedsinfrastruktur ikke kan ta opp til handel eller registrere nye DLT-baserte finansielle instrumenter dersom totalverdien av instrumentene som allerede handles eller er registrert, overstiger 6 milliarder euro. Det skal gjøres en ny beregning hver måned som skal sendes til tilsynsmyndigheten. Dersom verdiutviklingen gjør at samlet beløp overstiger 9 milliarder euro, må infrastrukturen treffe tiltak for å redusere aktiviteten i samsvar med en plan fastsatt etter forordningens artikkel 7 nr. 7.

Artikkel 4 til artikkel 6 angir krav og unntak fra gjeldende regelverk for henholdsvis DLT-baserte multilaterale handelsfasiliteter, DLT-oppgjørssystemer og DLT-baserte handels- og oppgjørssystemer.

En DLT-basert multilateral handelsfasilitet er en multilateral handelsfasilitet som bare tar opp DLT-baserte finansielle instrumenter til handel. Utgangspunktet etter forordningen er at en DLT-MHF må oppfylle de samme kravene som stilles til andre multilaterale handelsfasiliteter etter MiFIR og MiFID II, se DLT-forordningen artikkel 4 nr. 1. På visse vilkår kan en DLT-MHF få dispensasjon fra enkelte av disse kravene. Blant annet må operatøren godtgjøre at unntakene står i forhold til, og er begrunnet i bruken av desentralisert registerteknologi. Dersom operatøren oppfyller vilkårene, kan det for eksempel gis tillatelse til at flere typer personer kan være medlemmer på en DLT-MHF enn det som følger av MiFID II artikkel 53 nr. 3, se DLT-forordningen artikkel 4 nr. 2. Et formål er at flere investorer skal kunne være direktemedlemmer, slik flere eksisterende plattformer for handel i kryptoaktiva tillater i dag. En DLT-MHF og dens medlemmer kan videre fritas å rapportere transaksjoner etter MiFIR artikkel 26. Tilsynsmyndigheten skal gis tilgang til DLT-MHF-en som observatør og videreformidle informasjon til den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndigheten, ESMA.

Et DLT-oppgjørssystem er i forordningen definert som et oppgjørssystem som gjør opp transaksjoner med DLT-baserte finansielle instrumenter mot betaling eller levering, og som tillater første registrering av DLT-baserte finansielle instrumenter eller yting av oppbevaringstjenester i forbindelse med DLT-baserte finansielle instrumenter. Et DLT-OS trenger ikke være et betalings- eller verdipapiroppgjørssystem etter Europaparlaments- og rådsdirektiv 98/26/EF av 19. mai 1998 om endelig oppgjør i betalingssystem og i oppgjørssystem for verdipapir (*finalitetsdirektivet*), som er gjennomført i norsk rett i betalingssystemloven.

Et DLT-OS må driftes av en verdipapirsentral. I henhold til forordningen er utgangspunktet at en verdipapirsentral som driver et DLT-OS, er underlagt de samme kravene som gjelder for en verdipapirsentral som driver et verdipapiroppgjørssystem i henhold til CSDR, se DLT-forordningen artikkel 5 nr. 1. DLT-forordningen åpner for å dispensere fra en rekke av kravene i CSDR dersom operatøren av DLT-oppgjørssystemet blant annet godtgjør at en dispensasjon står i forhold til, og er begrunnet i, bruken av desentralisert registerteknologi. En dispensasjon kan ikke benyttes for ordinær verdipapirsentralvirksomhet som operatøren eventuelt driver.

For eksempel kan verdipapirsentralen etter søknad gis unntak fra CSDR artikkel 3 dersom verdipapirsentralen viser at bruken av kontobasert form er uforenlig med bruken av den aktuelle desentraliserte registerteknologien. Operatøren må i disse tilfellene blant annet føre et register som gjør det mulig for verdipapirsentralen å skille de DLT-baserte finansielle instrumentene til et medlem, en deltaker, en utsteder eller en kunde fra instrumentene til alle andre medlemmer, deltakere, utstedere eller kunder.

Et DLT handels- og oppgjørssystem er en kombinasjon av en DLT-MHF og et DLT-OS. Det er nytt at handel og verdipapiroppgjør kan skje innen ett og samme foretak. Et verdipapirforetak eller en operatør av et regulert marked som driver et DLT handels- og oppgjørssystem, vil være omfattet av både MiFIR, MiFID II og deler av CSDR, i tillegg til selve DLT-forordningen. Slike foretak kan søke om unntak på lik linje med operatører av DLT-MHFER eller DLT-OSer. En verdipapirsentral som driver et DLT handels- og oppgjørssystem, må oppfylle CSDR i tillegg til MiFIR og deler av MiFID II. Verdipapirsentralen kan imidlertid be om dispensasjoner fra regelverkene på samme måte som operatører av DLT-MHFER og DLT-OSer.

Artikkel 7 i forordningen oppstiller tilleggskrav til DLT-markedsinfrastrukturer. Blant annet må operatører av DLT-markedsinfrastrukturer utarbeide klare og detaljerte forretningsplaner, og etablere regler for virksomheten. Operatøren vil være erstatningsansvarlig for eventuelle tapte midler, sikkerheter eller det DLT-baserte finansielle instrumentet, med mindre operatøren kan bevise at tapet skyldes en ekstern hendelse utenfor operatørens rimelige kontroll, og at konsekvensene ikke kunne ha vært unngått tross alle rimelige anstrengelser for å unngå dem. Som nevnt skal operatøren ha en plan for å kunne redusere aktiviteten. Den skal for det første benyttes

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

dersom verdien av DLT-instrumentene som omfattes av virksomheten, overstiger 9 milliarder euro. For det andre skal planen iverksettes dersom en særskilt tillatelse eller et unntak som er gitt, tilbakekalles eller på annen måte oppheves. For det tredje skal planen brukes hvis DLT-markedsinfrastrukturens virksomhet opphører.

Artikkel 8 til artikkel 10 oppstiller ytterligere vilkår ved søknad om særskilt tillatelse til å drive DLT-markedsinfrastrukturer. Nye foretak som ønsker å benytte seg av prøveordningen, og som ikke allerede driver en multilateral handelsfasilitet eller en verdipapirsentral, må søke om tillatelse etter nasjonale regler som gjennomfører MiFID II eller CSDR, i tillegg til DLT-forordningen. De kan samtidig anmode om de unntakene fra MiFID II og CSDR som DLT-forordningen åpner for. Det oppstilles samtidig tidsfrister for tilsynsmyndighetenes behandling av søknader etter forordningen. Innen 30 virkedager etter å ha mottatt en søknad, skal myndighetene vurdere om søknaden er fullstendig og i så fall informere søker om dette. Kopi av søknaden skal sendes til ESMA, som skal gi en ikke-bindende uttalelse om søknaden, blant annet dersom det anses nødvendig for å sikre investorbeskyttelse, markedsintegritet eller finansiell stabilitet. Tilsynsmyndigheten skal avgjøre søknaden innen 90 arbeidsdager etter at den er komplett. En tillatelse vil gjelde for hele EØS-området i opptil seks år etter at den er gitt. Forordningen pålegger operatører av en DLT-markedsinfrastruktur en informasjonsplikt overfor tilsynsmyndigheten i en rekke tilfeller, blant annet ved en vesentlig endring av forretningsplanen eller ved vesentlige feil i virksomheten.

Artikkel 11 regulerer samarbeidet mellom operatører av DLT-markedsinfrastrukturer, kompetente myndigheter og ESMA. Hver sjettemåned skal operatøren av en DLT-markedsinfrastruktur fremlegge en rapport for kompetente myndigheter. Forordningen angir i artikkel 11 nr. 4 hvilken informasjon rapporten skal inneholde. Kompetent myndighet skal sende rapportene til ESMA, i tillegg til annen informasjon som den mottar. ESMA skal igjen informere øvrige tilsynsmyndigheter.

Forordningen har ingen bestemmelser om administrative tiltak eller sanksjoner. Årsaken er at foretakene og tilknyttede personer nødvendigvis er underlagt reglene som ellers gjelder for multilaterale handelsfasiliteter og verdipapirsentraler.

For øvrig vises det til DLT-forordningen når det gjelder andre vilkår for DLT-markedsinfrastrukturer.

Artikkel 16 til artikkel 18 endrer i tillegg annet regelverk. Disse endringene har ikke direkte med DLT-pilotregimet å gjøre. Det gjelder for det første endring av MiFIR artikkel 54 nr. 2, se DLT-forordningen artikkel 16. I MiFIR artikkel 54 nr. 2 er det gitt en overgangsbestemmelse som blant annet innebærer at tilsynsmyndigheten kan innvilge unntak fra artiklene 35 og 36 for så vidt gjelder børshandlede derivater. Med DLT-forordningen er overgangsperioden forlenget til 3. juli 2023.

Endringene gjelder for det annet CSDR artikkel 76 nr. 5 om oppgjørdisiplintiltak. Etter denne skal blant annet en verdipapirsentral etablere et bøteregime for oppgjørfeil. Verdipapirsentralen skal også iverksette dekningskjøp i visse tilfeller der en transaksjon ikke har gått i orden fire bankdager etter avtalt oppgjørsgjennomføring. CSDR artikkel 76 nr. 5 bestemte at disse tiltakene ikke skulle iverksettes før en nærmere angitt kommisjonsforordning hadde trådt i kraft. DLT-forordningen endrer CSDR artikkel 76 nr. 5 slik at de ulike tiltakene kan tre i kraft på forskjellige tidspunkt, se DLT-forordningen artikkel 17.

Til slutt er det foretatt endring av definisjonen av finansielle instrumenter i MiFID II. Opprinnelig omfatter ikke definisjonen av finansielle instrumenter eksplisitt finansielle instrumenter som er utstedt ved hjelp av desentralisert registerteknologi. For å sørge for at også slike kan handles på markedet innen eksisterende lovgivning, endrer DLT-forordningen definisjonen av finansielle instrumenter i MiFID II til å uttrykkelig omfatte finansielle instrumenter utstedt ved hjelp av desentralisert registerteknologi, se DLT-forordningen artikkel 18.

6.4 Forslaget i høringsnotatet

Finanstilsynet har i høringsnotatet foreslått å gjennomføre DLT-forordningen i norsk rett ved å innta en inkorporasjonsbestemmelse som en ny § 9-27a i verdipapirhandelloven. Videre er det foreslått endringer i inkorporasjonsbestemmelsene til MiFIR, jf. verdipapirhandelloven § 8-1, og CSDR, jf. verdipapirsentralloven § 1-1, ettersom DLT-forordningen gjør endringer i disse forordningene.

I høringsnotatet presiserer Finanstilsynet at aksjer kan omfattes av DLT-forordningen dersom de utstedes ved hjelp av DLT, og at norske aksjeutstedere som ønsker å inngå i prøveordningen, må sørge for at krav i allmennaksjeloven eller aksjeloven og verdipapirsentralloven kan oppfyl-

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

les. Finanstilsynet presiserer videre at det samme gjelder norske rettsvernsregler.

Finanstilsynet foreslår videre et nytt annet ledd i verdipapirhandelloven § 2-2, til gjennomføring av endringene som forordningen gjør i MiFID II, og hvor det gjøres klart at definisjonen av finansielle instrumenter også omfatter finansielle instrumenter som er utstedt ved hjelp av desentralisert registerteknologi.

DLT-forordningen definerer begrepet «vedkommende myndigheter» («competent authority») som myndighet utpekt etter MiFID II artikkel 67 eller CSDR artikkel 11, eller som ellers er tillagt ansvaret for å følge opp DLT-forordningen. Finanstilsynet ser ikke behov for presiseringer her, ettersom det er Finanstilsynet som er tilsynsmyndighet etter verdipapirhandelloven og verdipapirsentralloven.

I høringsnotatet fremholder Finanstilsynet at DLT-forordningen gjør enkelte andre endringer i MiFID II. Finanstilsynet vurderer ikke disse som relevante for Norge og foreslår derfor ikke lovendringer her.

6.5 Høringsinstansens syn

Ingen høringsinstanser har motsatt seg forslagene i høringsnotatet.

Norges Bank har uttalt seg generelt om såkalt «tokenisering» av eiendeler og nyvinninger innen kryptografi og desentralisert teknologi. De mener at når det gjelder tokenisering av eiendeler, vil ulike regelverk måtte tilpasses slik at disse representeres i en ny form og disponeres på andre måter. *Norges Bank* uttaler i høringsnotatet:

«Av høringsnotatet punkt 3.2 framgår det at '[a]ksjer kan omfattes av DLT-forordningen dersom de utstedes ved hjelp av DLT. Norske aksjeutstedere som ønsker å inngå i prøveordningen, må sørge for at krav i allmennaksjeloven eller aksjeloven og verdipapirsentralloven kan oppfylles. Det gjelder også norske rettsvernsregler.' Dersom det er ønskelig å legge til rette for at norske aktører benytter seg av pilotordningen, kan det eventuelt vurderes om det er hensiktsmessig med endringer i de ovennevnte lovverkene for å legge til rette for 'tokenisering'.»

Skattedirektoratet støtter hovedtrekkene i høringsnotatet. I høringsmerknaden viser de til at Finanstilsynet foreslår å utvide definisjonen av finansielle instrumenter i verdipapirhandelloven

§ 2-2. *Skattedirektoratet* bemerker at dette vil få betydning for tredjepartsopplysninger som skal innleveres til Skatteetaten, ettersom definisjonen av finansielle instrumenter i skatteforvaltningsforskriften § 7-3-2 bokstav g viser til verdipapirhandelloven § 2-2.

Skattedirektoratet gir videre uttrykk for at det er viktig at skattemyndighetene også fremover får tredjepartsopplysninger og rapportering til Aksjonærregisteret slik som i dag, uavhengig av om de finansielle instrumentene er registrert eller utstedt ved hjelp av desentralisert blokkjede eller distribuert registerteknologi. *Skattedirektoratet* uttaler at:

«DLT-forordningen ikke endrer skatteplikten eller skatterapporteringen for de som usteder, handler eller oppbevarer DLT-finansielle instrumenter. Skatteplikten og skatterapporteringen vil fortsatt følge av de nasjonale reglene, men det kan oppstå noen utfordringer med hensyn til hvem som anses å oppbevare de tokeniserte finansielle instrumentene.

Måten DLT-finansielle instrumenter utstedes på, handles og oppbevares kan få betydning for oppfølging av skatteunndragelse og tredjepartsrapportering til Skatteetaten og derigjennom sågar ha betydning for ressursbruken til etaten. Videre vil samspillet mellom DLT-forordningen og andre initiativer som tar sikte på å regulere tjenester basert på samme underliggende teknologi også ha betydning for ressursbruken til Skatteetaten, blant annet forordning (EU) 2023/1114 om markeder for kryptoaktiva (MiCA), forordning (EU) 2023/1113 om opplysninger som skal følge pengeoverføringer og visse kryptoaktiva (TFR II) og OECD's Crypto-Asset Reporting Framework (CARF). Dette har sammenheng med at ulik kategorisering og overlapp mellom de internasjonale initiativene kan skape usikkerhet og forvirring for de private aktørene på markedet, som kan ha vanskelig for å vite hva som skal rapporteres hvor til Skatteetaten.»

Avslutningsvis bemerker *Skattedirektoratet* at de antar at gjennomføringen av DLT-forordningen i norsk rett ikke vil ha betydning for Skatteetatens IT-systemer.

6.6 Departementets vurdering

Forordningen åpner for en utprøving av desentralisert registerteknologi innenfor bestemte ram-

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

mer, som fastsatt i forordningen. I likhet med forslaget i høringsnotatet, mener departementet at forordningen bør gjennomføres ved inkorporasjon, og at gjennomføringsbestemmelsen bør inntas i verdipapirhandelloven. Departementet viser til at forordninger skal gjennomføres «som sådan», jf. EØS-avtalen artikkel 7 bokstav a. Departementet viser til forslaget om ny § 8-2 i verdipapirhandelloven, som departementet anser som en mer hensiktsmessig plassering av inkorporasjonsbestemmelsen. Overskriften til verdipapirhandelloven kapittel 8 endres for å reflektere dette.

Det foreslås i tillegg en hjemmel for departementet til å gjennomføre mindre endringer i selve DLT-forordningen i forskrifts form, selv om forordningen er gjennomført ved lov. Dette er samme type derogasjonshjemmel som er gitt i annen lovgivning på finansmarkedsområdet som gjennomfører EØS-regler som svarer til EU-forordninger. Se f.eks. lov om EØS-finanstilsyn § 6 annet ledd og verdipapirhandelloven § 7-1 tredje ledd. Departementet slutter seg også til forslaget i høringsnotatet om at forordningen bør inntas som en endringsforordning til MiFIR, jf. verdipapirhandelloven § 8-1 første ledd, og CSDR, jf. verdipapirsentralloven § 1-1 første ledd, ettersom DLT-forordningen gjør endringer i disse forordningene.

Departementet slutter seg også til Finanstilsynets forslag til endringer i verdipapirhandelloven § 2-2 nytt annet ledd.

Skattedirektoratet peker i høringsuttalelsen på at finansielle instrumenter er et koblingsord blant annet i skatteforvaltningsforskriften § 7-3-2 bokstav g. Som nevnt i punkt 6.2 er «finansielle instrumenter» et koblingsord i mange sammenhenger, og departementet forutsetter at hensikten med å endre definisjonen av «finansielle instrumenter» i MiFID II er at det skal ha horisontal effekt innenfor de EU/EØS-rettslige finansmarkedsrettsaktene som henviser til definisjonen i MiFID II. Departementet kan imidlertid ikke utelukke at definisjonsendringen ikke passer i alle sammenhenger, for eksempel der nasjonal lovgivning som ikke har utspring i finansmarkedsregulering viser til definisjonen i verdipapirhandelloven. Departementet legger til grunn at unntak fra verdipapirhandellovens definisjon av finansielle instrumenter i slike tilfeller, som hovedregel, bør gjøres ved tilpasninger i den enkelte særlov.

Departementet er videre enig med Finanstilsynet i at det ikke er behov for presiseringer om at det er Finanstilsynet som er «vedkommende myndigheter» («competent authority»), som myn-

dighet utpekt etter MiFID II artikkel 67 eller CSDR artikkel 11, eller som ellers er tillagt ansvaret for å følge opp DLT-forordningen.

Norges Bank har uttalt i deres høringsmerknad at dersom det er ønskelig å legge til rette for at norske aktører benytter seg av pilotordningen, kan det eventuelt vurderes om det er hensiktsmessig med endringer i allmennaksjeloven, aksjeloven og verdipapirsentralloven for å legge til rette for «tokenisering». Departementet bemerker at dersom slike endringer skal være aktuelle, må det utredes og vurderes på et senere tidspunkt.

6.7 Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 185/2023 om innlemmelse av DLT-forordningen i EØS-avtalen

6.7.1 Bakgrunn

Gjennomføring av EØS-komiteens beslutning nr. 185/2023 av 5. juli 2023 om innlemmelse i EØS-avtalen av DLT-forordningen i norsk rett, krever lovendring. Det er derfor nødvendig med Stortingets samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning i medhold av Grunnloven § 26 annet ledd. Norge deltok i beslutningen med forbehold om Stortingets samtykke.

EØS-komiteens beslutning og forordningen i offisiell norsk oversettelse følger som trykte vedlegg til proposisjonen.

6.7.2 Nærmere om EØS-komiteens beslutning nr. 185/2023

EØS-komiteens beslutning nr. 185/2023 av 5. juli 2023 om innlemmelse av DLT-forordningen i EØS-avtalen inneholder en fortale og fire artikler med tekniske EØS-tilpasninger og sedvanlige bestemmelser om gyldigheten av den norske språkversjonen og ikrafttredelse av beslutningen.

Av *artikkel 1* følger det at EØS-avtalens vedlegg IX skal endres slik at forordningen tas inn i det aktuelle vedlegget. Forordningen inntas i vedlegg IX punkt 31cc, og tilføyes også som en endringsrettsakt til MiFID II, MiFIR og CSDR.

EØS-komiteens beslutning *artikkel 1* inneholder følgende *EØS-tilpasninger*:

- Ordet «unionsretten» skal erstattes med ordet «EØS-avtalen».
- I artikkel 5 nr. 9 i forordningen skal ordene «finanssystemet i Unionen eller finanssystemet i den berørte medlemsstaten» erstattes med

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

ordene «finanssystemet i EØS eller finanssystemet i den berørte avtaleparten».

- I artikkel 11 nr. 4 skal ordene «Unionens regelverk for finansielle tjenester» erstattes med ordene «EØS-regelverket for finansielle tjenester».
- Forordningen skal gjelde innen tolv måneder fra EØS-komiteens innlemmelsesbeslutning trer i kraft.

Artikkel 2 fastsetter at språkutgavene på islandsk og norsk har tilsvarende gyldighet som de andre europeiske utgavene.

Artikkel 3 fastsetter at beslutningen trer i kraft 6. juli 2023, forutsatt at alle meddelelser etter EØS-avtalen artikkel 103 nr. 1 er inngitt.

Artikkel 4 sier at beslutningen skal kunngjøres i EØS-tillegget til Den europeiske unions tidende.

7 Endringer i lov om register over reelle rettighetshavere

7.1 Bakgrunnen for lovforslaget

7.1.1 Innledning

Finansdepartementet foreslår i denne delen av proposisjonen endringer i lov 1. mars 2019 nr. 2 om register over reelle rettighetshavere. Endringen består i å endre lovens § 11 om tilgang til registrerte opplysninger, slik at den gir et rammeverk for å kunne gradvis åpne for innsyn for ulike grupper. Dagens bestemmelse gir ikke anledning til dette, ettersom den gir innsynsrett til «enhver».

Lov om register over reelle rettighetshavere legger til rette for å opprette et register over reelle rettighetshavere, med utfyllende regulering i forskrift. Reelle rettighetshavere er de fysiske personene som i siste instans eier eller kontrollerer en juridisk person, arrangement, enhet eller annen sammenslutning, jf. definisjonen i lovens § 3 annet ledd. Formålet med registeret er å gi opplysninger om reelle rettighetshavere til rapporteringspliktige, offentlige myndigheter og allmennheten ved at de som er underlagt loven, identifiserer «sine» reelle rettighetshavere og innrapporterer dem i en registerløsning. Loven ble vedtatt i 2019 og gjennomfører deler av EUs fjerde hvitvaskingsdirektiv.

Et register over reelle rettighetshavere er ikke åpnet ennå, og loven er bare delvis satt i kraft i påvente av utvikling av tekniske løsninger for registeret. En basisløsning for registeret var teknisk klart til å bli rullet ut ved årsskiftet 2022/2023. Finansdepartementet besluttet imidlertid å avvente åpningen av registeret, på bakgrunn av en avgjørelse fra EU-domstolen i forente saker C-37/20 og C-601/20, avsagt 22. november 2022. Her konkluderte domstolen med at en bestemmelse i femte hvitvaskingsdirektiv som stiller krav om at opplysninger om reelle rettighetshavere skal gjøres tilgjengelig for allmennheten uten noen prøving av om det foreligger en legitim interesse, er ugyldig, fordi den anses å være i strid med grunnleggende rettigheter i EU-pakten, nærmere bestemt artikkel 7 og 8 (retten til hhv. vern av privatliv og beskyttelse av personopplysninger).

Det norske registeret er utformet slik at det er en høy grad av åpenhet. I § 11 fremkommer at «enhver» skal ha tilgang til registrerte opplysninger, unntatt fødselsnummer og D-nummer. Departementet kan i forskrift gi unntak fra innsyn i enkelttilfeller under ekstraordinære omstendigheter, og forskriftshjemmelen er brukt til å oppstille enkelte unntaksregler.

Teknisk har det vært planlagt for en åpen løsning, det vil si at en løsning hvor det meste av informasjonen om reelle rettighetshavere ligger åpent på Brønnøysundregistrenes nettsider. Det har i tillegg vært planlagt for, og utviklet, en tilgangsstyrt løsning for å gi bestemte grupper tilgang til flere opplysninger enn det som skulle ligge åpent. Åpenhet og transparens om opplysningene i registeret har vært vurdert som et sentralt virkemiddel for å motvirke hvitvasking og terrorfinansiering.

Avgjørelsen fra EU-domstolen skaper rettslig tvil om hvorvidt det er adgang til å praktisere en så utstrakt åpenhet. Avklaring av den rettslige tvilen vil ta tid, samtidig som det eksisterer tekniske løsninger for å gi bestemte grupper tilgang til registeret gjennom en tilgangsstyrt løsning. Departementet foreslår derfor en endring i rammeverket for innsyn, slik at en kan åpne for innrapportering, og gradvis gi innsyn i registrerte opplysninger for ulike grupper i den tilgangsstyrte løsningen, mens den rettslige tvilen knyttet til innsyn for øvrig søkes avklart.

7.1.2 EU-domstolens avgjørelse i C-37/20 og 601/20

EU-domstolen avsa 22. november 2022 avgjørelse i forente saker C-37/20 og C-601/20. Slutningen i avgjørelsen var (forkortet til det sentrale) at:

«Article 1(15)(c) of Directive (EU) 2018/843 of the European Parliament and of the Council of 30 May 2018 amending Directive (EU) 2015/849 [...] is invalid in so far as it amended point (c) of the first subparagraph of Article 30(5) of Directive (EU) 2015/849 [...] in such a way that point (c) [...] provides that Member States

must ensure that information on the beneficial ownership of companies and of other legal entities incorporated within their territory is accessible in all cases to any member of the general public.»

I fjerde hvitvaskingsdirektiv var regelen opprinnelig slik at informasjon om reelle rettighetshavere i selskaper skulle være tilgjengelig for kompetente myndigheter/enheter for finansiell etterretning og rapporteringspliktige. Utover dette skulle informasjonen være tilgjengelig for «any person or organisation that can demonstrate a legitimate interest».

Ved revisjonen gjennom femte hvitvaskingsdirektiv ble sistnevnte endret, slik at tilgang skulle gis til «any member of the general public», uten noe krav om legitim interesse. Det er denne endringen som ble kjent ugyldig av EU-domstolen. Det gjelder med andre ord ikke en slik forpliktelse for medlemslandene i EU lenger.

Direktivbestemmelsen ble kjent ugyldig fordi EU-domstolen mente at den var i strid med artikkel 7 og 8 i EU-pakten om grunnleggende rettigheter, nærmere bestemt retten til henholdsvis vern av privatliv og beskyttelse av personopplysninger. Bestemmelsene har følgende ordlyd:

«Article 7

Respect for private and family life

Everyone has the right to respect for his or her private and family life, home and communications.

Article 8

Protection of personal data

1. Everyone has the right to the protection of personal data concerning him or her.
2. Such data must be processed fairly for specified purposes and on the basis of the consent of the person concerned or some other legitimate basis laid down by law. Everyone has the right of access to data which has been collected concerning him or her, and the right to have it rectified.
3. Compliance with these rules shall be subject to control by an independent authority.»

Departementet redegjør i det følgende for hovedtrekkene i avgjørelsen.

EU-domstolen konstaterer i avsnitt 40 i dommen at allmennhetens tilgang til opplysningene, som påkrevd i femte hvitvaskingsdirektiv, utgjør et inngrep i artikkel 7 og 8 i pakten. I avsnittene 41–44 vurderer EU-domstolen alvorlighetsgraden

i inngrepet og i avsnitt 44 konstaterer domstolen at tilgangen utgjør et «alvorlig inngrep» i rettighetene. Dette skyldes at tilgangen gjør det mulig å tegne en profil som inneholder visse personlige opplysninger av mer eller mindre omfattende karakter, avhengig av det nasjonale regelverket og de konkrete omstendighetene. Videre at tilgangen muliggjør at personer kan søke opplysninger om noens økonomiske og materielle situasjon, av årsaker som ikke har noe med direktivets formål å gjøre. Domstolen fremhever i denne sammenhengen at denne muligheten er større når, som i den aktuelle saken, en kan finne informasjonen åpent på internett. Endelig viser domstolen til at muligheten for misbruk av informasjonen forsterkes av at informasjonen kan lagres og spres videre, noe som gjør det vanskeligere, endog umulig, for de registrerte personene å beskytte seg mot misbruk av opplysningene.

Med det som bakgrunn vurderer EU-domstolen om inngrepet kan rettferdiggjøres. Domstolen konstaterer at inngrepet er i tråd med legalitetsprinsippet (avsnitt 47–49), at det ikke undergraver essensen i de grunnleggende rettighetene (avsnitt 50–54) og at målet om å forhindre hvitvasking og terrorfinansiering er av slik allmenn interesse at det kan rettferdiggjøre selv alvorlige inngrep i retten til respekt for privatliv og beskyttelse av personopplysninger (avsnitt 55–59). EU-domstolen mener imidlertid at et åpenhetsprinsipp, slik det fremgår av artikkel 1 og 10 TEU og 15 TFEU ikke i seg selv kan anses som et formål som rettferdiggjør det aktuelle inngrepet (avsnitt 60–62).

EU-domstolen går så over til å vurdere om inngrepet er egnet, nødvendig og forholdsmessig. Utgangspunktene for vurderingen angis i avsnitt 63–65. Her fremholdes blant annet at unntak fra beskyttelse av personopplysninger skal begrenses til der det er «strengt nødvendig». Der man har et valg mellom flere tiltak, må den minst byrdefulle velges. Videre må det gjøres en avveining mellom den allmenne interessen som begrunner inngrepet, opp mot den aktuelle rettigheten, for å sikre at ulempene ikke er uforholdsmessige i forhold til det som oppnås. Endelig må inngrepet være hjemlet i klare, presise regler. Reglene må angi under hvilke omstendigheter/vilkår det kan vedtas et inngrep, for å sikre at inngrepet begrenses til det som er strengt nødvendig. Nødvendigheten av slike rettsikkerhetsgarantier forsterkes ifølge EU-domstolen når opplysningene stilles til rådighet for et ubegrenset antall personer og kan avsløre følsomme opplysninger.

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

Når det gjelder egnethetskravet, så konkluderer domstolen i avsnitt 67 med at tilgangen er egnet til å bidra til oppnåelsen av et mål av allmenn interesse, fordi transparenens bidrar til å skape et miljø som i mindre grad kan brukes til hvitvasking og terrorfinansiering.

EU-domstolen konkluderer imidlertid i avsnitt 76 med at inngrepet ikke er begrenset til det som er «strengt nødvendig», og dermed ikke består denne delen av lovlighetstesten.

Rådet og EU-kommisjonen hadde vist til at mangelen på en ensartet definisjon av kravet om «legitim interesse» hadde skapt praktiske vanskeligheter, noe som resulterte i at man fant det passende å fjerne kravet. Videre ble det anført at allmenn tilgang har en avskrekkende effekt, muliggjør større grad av ettergåelse og etterforskning, inkludert fra myndigheter i tredjeland, hvilket ikke kan oppnås på annen måte.

EU-domstolen viser til at vanskeligheten med å komme frem til en detaljert regulering av vilkårene for allmenn tilgang ut fra et krav om legitim interesse, ikke er tilstrekkelig grunn til å åpne for tilgang uten noen vilkår. Når det gjelder effekten av allmenn tilgang fremholder EU-domstolen følgende:

«73 Moreover, nor can the effects relied on and the reference made, in that context, to the explanations set out in recital 30 of Directive 2018/843 establish that the interference at issue is strictly necessary.

74 To the extent that that recital states that the general public's access to beneficial ownership information allows greater scrutiny of information by civil society, and that express reference is made in that regard to the press and to civil society organisations, it should be found that both the press and civil society organisations that are connected with the prevention and combating of money laundering and terrorist financing have a legitimate interest in accessing information on beneficial ownership. The same is true of the persons, also mentioned in that recital, who wish to know the identity of the beneficial owners of a company or other legal entity because they are likely to enter into transactions with them, or of the financial institutions and authorities involved in combating offences of money laundering or terrorist financing, in so far as those entities do not already have access to the information in question on the basis of points (a) and (b) of the first subparagraph of Article 30(5) of Directive 2015/849 as amended.

75 Moreover, although it is stated in recital 30 of Directive 2018/843 that the general public's access to information on beneficial ownership 'can contribute' to combating the misuse of corporate and other legal entities and that it 'would also help' criminal investigations, it must be found that such considerations are also not such as to demonstrate that that measure is strictly necessary to prevent money laundering and terrorist financing.»

Til slutt konkluderer EU-domstolen også med at inngrepet er uforholdsmessig, det vil si at det ikke består «avveiningstesten». EU-domstolen viser (avsnittene 78–80) på den ene side til anførselene fra EU-lovgiverne om at dataene som tilgjengeliggjøres, er begrenset til det som er strengt nødvendig for å identifisere rettighetshaveren og vedkommende interesser, at det kan gjøres unntak fra tilgangen og at medlemslandene kan stille krav til innlogging og ha regler om at begjæringen om tilgang skal gjøres kjent for den registrerte. EU-domstolen viser imidlertid til at medlemslandene samtidig *kan* tillate tilgang til ytterligere informasjon, sammenliknet med det direktivet krever som minimumsløsning, og at denne informasjonen ikke er klart og presist definert. Inngrepet er derfor ikke i tråd med kravene til klarhet og presisjon som inngår i forholdsmessighetsvurderingen (avsnitt 82). Videre; i balansetesten viser EU-domstolen til (avsnitt 83–86) at antihvitvaskingsarbeid påhviler først og fremst offentlige myndigheter og finansinstitusjoner mv., det nye regimet med allmenn tilgang representerer et vesentlig mer alvorlig inngrep enn det tidligere regimet, uten at dette kan oppveies ved de eventuelle fordeler som den nye ordningen medfører knyttet til bekjempelse av hvitvasking og terrorfinansiering og at den *valgfrie* adgangen til å gjøre unntak fra tilgang og begrense tilgangen ved innlogging mv. ikke i seg selv kan godtgjøre at det er truffet en rimelig avveining mellom det allmenntilgitt formålet og de grunnleggende rettighetene, og gir heller ikke tilstrekkelige garantier mot misbruk av opplysningene.

Med dette som bakgrunn konkluderer altså EU-domstolen med at bestemmelsen i femte hvitvaskingsdirektiv er ugyldig «in so far as it amended point (c) [...] in such a way that point (c), as thus amended, provides that Member States must ensure that information on the beneficial ownership of companies and of other legal entities incorporated within their territory is accessible in all cases to any member of the general public» (avsnitt 88).

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

Departementet viser også til at EFTA-domstolen nylig har fått seg forelagt et spørsmål fra en domstol i Liechtenstein om register over reelle rettighetshavere, nærmere bestemt følgende:

«Must Directive (EU) 2015/849, as amended by Directive (EU) 2018/843, be interpreted as meaning that it precludes a national provision according to which the request of a domestic or foreign person or organisation for disclosure of the data entered in the register of beneficial owners on legal entities must include the naming of the firm name or name of the legal entity whose data are to be disclosed?»

Departementet kan ikke utelukke at EU-domstolens avgjørelse blir tema i saken, og viser blant annet til at de forente saker C-37/20 og C-601/20 er trukket frem som moment i foreleggelsen.

7.1.3 Høringen

Finansdepartementet sendte på høring 8. desember 2023 et høringsnotat om forslag til endringer i lov om register over reelle rettighetshavere § 11.

Høringsfristen var 19. januar 2024. Høringsnotatet ble sendt til følgende høringsinstanser:

Departementene

Arbeids- og velferdsdirektoratet
 Brønnøysundregistrene
 Datatilsynet
 Direktoratet for forvaltning og økonomistyring
 Finanstilsynet
 Folketrygdfondet
 Forbrukerrådet
 Forbrukertilsynet
 Konkurransetilsynet
 Likestillings- og diskrimineringsombudet
 Lotteri- og stiftelsestilsynet
 Norges Bank
 Regelrådet
 Regjeringsadvokaten
 Riksadvokaten
 Riksrevisjonen
 Sivilombudet
 Skattedirektoratet
 Statens pensjonskasse
 Statistisk sentralbyrå
 Tilsynsrådet for advokatvirksomhet
 Økokrim

Handelshøgskolen ved Nord universitet
 Handelshøgskolen BI

Høgskulen på Vestlandet
 Norges handelshøgskole
 Universitetet i Agder
 Universitetet i Bergen
 Universitetet i Oslo
 Universitetet i Sørøst-Norge
 Universitetet i Tromsø

Advokatforeningen
 Akademikerne
 Aksjonærforeningen i Norge
 Arbeidsgiverforeningen Spekter
 Bankenes sikringsfond
 Caritas Norge
 Coop Norge
 Deloitte
 Den Norske Aktuarforening
 Den norske Revisorforening
 Econa
 Eiendom Norge
 Energi Norge
 Equinor
 EVRY
 Finans Norge
 Finansforbundet
 Finansieringsselskapenes forening
 Finansmarkedsfondet
 Fiskebåt
 Forening for finansfag Norge
 Fornybar Norge
 Forum for Utvikling og Miljø
 Havtrygd Gjensidig Forsikring
 Hovedorganisasjonen for universitets- og høyskoleutdannede
 Hovedorganisasjonen Virke
 Huseiernes Landsforbund
 IIA Norge
 Industri Energi
 Initiativ for etisk handel
 Juridisk rådgivning for kvinner (JURK)
 KnowledgeGroup
 Kommunalbanken
 KPMG
 KS
 LO
 Nasdaq OMX Oslo
 NHO
 Nordic Trustee
 Norges Bondelag
 Norges Eiendomsmeglerforbund
 Norges ingeniør- og teknologorganisasjon
 Norges Juristforbund
 Norges Kommunerevisorforbund
 Norges Rederiforbund
 Norges Røde Kors

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

Norges Skogeierforbund
 Norsk Bergindustri
 Norsk Crowdfunding Forening
 Norsk Hydro
 Norsk Journalistlag
 Norsk Kapitalforvalterforening
 Norsk Landbrukssamvirke
 Norsk olje og gass
 Norsk Presseforbund
 Norsk Redaktørforening
 Norsk Sjøoffiserers Forbund
 Norsk takst
 Norsk Venturekapitalforening
 Norsk Økrimforening
 Norske Boligbyggelags Landsforbund
 Norske Finansanalytikerens Forening
 Norske Forsikringsmegleres Forening
 NTL-Skatt
 Offshore Norge
 Oslo Børs
 Oslosenteret
 Pensjonskasseforeningen
 Personskadeforbundet LTN
 Plan International Norge
 Publish What You Pay Norway
 Redd Barna
 Regnskap Norge
 Skattebetalerforeningen
 Skatterevisorenes Forening
 SMB Norge
 Sparebankforeningen i Norge
 Stiftelsesforeningen
 Storebrand ASA
 Støttekomiteen for Vest-Sahara
 Tax Justice Norge
 The Nordic Association of Electricity Traders
 The Nordic Association of Marine Insurers
 (CEFOR)
 Tietoevry Norge
 Transparency International Norge
 Verdipapirfondenes forening
 Verdipapirforetakenes Forbund
 Verdipapirsentralen
 YS
 Økonomiforbundet

Følgende høringsinstanser har hatt realitetsmerknader til forslaget:

Utenriksdepartementet

Brønnøysundregistrene
 Datatilsynet
 Finanstilsynet
 Norges vassdrags- og energidirektorat

Skattedirektoratet
 Statistisk sentralbyrå
 Statsbygg
 Økokrim

Advokatforeningen
 Eiendom Norge
 Eksportfinansiering Norge
 Finans Norge
 Forening for Finansfag Norge
 LO
 NHO
 Norsk Presseforbund, Norsk Journalistlag,
 Norsk Redaktørforening og Mediebedriftene i
 felles høringssvar
 Norsk Økrimforening
 Regnskap Norge
 Skatteforsk – Centre for Tax Research og
 Handelshøyskolen ved NMBU
 Tax Justice Norge
 Transparency International Norge
 Verdipapirforetakenes Forbund

Mikael Hoffmann

Anonym

Følgende høringsinstanser har skrevet at de ikke vil inngi høringsuttalelse eller at de ikke har merknader til forslaget:

Forsvarsdepartementet
 Justis- og beredskapsdepartementet

Arbeids- og velferdsdirektoratet

7.2 Forslag til endringer i lov om register over reelle rettighetshavere

7.2.1 Gjeldende rett

Lov om register over reelle rettighetshavere § 11 gir regler om tilgang til opplysninger om reelle rettighetshavere som er registrert i registeret, samt hjemmel til å regulere avgivelse av opplysninger.

Etter § 11 første ledd skal allmennheten («enhver») ha tilgang til registeret, med unntak av opplysninger om fødsels- og D-nummer. Det kan gis forskrift med nærmere regler om tilgangen til registrerte opplysninger, herunder om tilgang til fødsels- og D-nummer. Dette er aktuelt for eksempelvis skattemyndigheter, politiet og rapporteringspliktige. Ved vedtakelsen av loven valgte en

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

innsynsrett for enhver, blant annet med henblikk på fremtidige kjente forpliktelser i femte hvitvaskingsdirektiv, selv om direktivet ikke ennå var innlemmet i EØS-avtalen, jf. Prop. 109 L (2017–2018) *Lov om register over reelle rettighetshavere* punkt 9.5 side 26. Det er denne direktivforpliktelsen som ble underkjent av EU-domstolen.

I § 11 annet ledd er det gitt hjemmel til å gi forskrift om unntak fra innsyn i enkelttilfeller under ekstraordinære omstendigheter. Forskriftshjemmelen er ment å være en snever unntaksmulighet som forutsetter konkrete vurderinger i den enkelte sak, jf. Prop. 109 L (2017–2018) side 36.

7.2.2 EØS-rett

Fjerde hvitvaskingsdirektiv ble vedtatt i EU i mai 2015. Direktivet ble tatt inn i EØS-avtalen i desember 2018, og det konstitusjonelle forbeholdet ble opphevet 1. august 2019.

Direktivet stiller krav om at det etableres nasjonale registre over reelle rettighetshavere i juridiske enheter og «truster» og lignende juridiske arrangementer. I henhold til artikkel 30 nr. 5 og 6 samt artikkel 31 nr. 4 skal opplysningene som registreres av henholdsvis juridiske enheter og forvaltere av utenlandske juridiske arrangementer, være tilgjengelige for kompetente myndigheter og den finansielle etterretningseenheten. I tillegg til kompetente myndigheter, skal rapporteringspliktige, som ledd i gjennomføringen av kundetiltak etter hvitvaskingsregelverket, ha tilgang til opplysningene i registeret.

I henhold til fjerde hvitvaskingsdirektiv artikkel 30 femte ledd bokstav c skulle registeret opprinnelig være tilgjengelig for alle personer eller organisasjoner som kunne dokumentere en «berettiget interesse». For truster og liknende juridiske arrangementer er det ikke oppstilt tilsvarende vilkår for innsyn for allmennheten.

Det er i artikkel 30 nr. 9 åpnet for å gjøre unntak fra kravene om tilgang på opplysningene i registeret for visse rapporteringspliktige og andre personer og organisasjoner med en berettiget interesse. Dette skal bare skje unntaksvis fra saktisak («case-by-case basis»), begrunnet i at den reelle rettighetshaveren vil kunne utsettes for risiko for bedrageri, bortføring, utpressing, vold eller trusler, eller fordi den reelle rettighetshaveren er mindreårig eller på annen måte mangler rettslig handleevne.

Femte hvitvaskingsdirektiv gjør endringer i fjerde hvitvaskingsdirektiv. Endringene gjelder blant annet kravene til innsyn for allmennheten. I henhold til femte hvitvaskingsdirektiv endres

artikkel 30 femte ledd bokstav c slik at «allmennheten» kan få tilgang til registrerte opplysninger om juridiske enheter, uten noen krav om berettiget interesse, jf. artikkel 1 femtende ledd bokstav c.

Femte hvitvaskingsdirektiv endrer i tillegg artikkel 31 til at opplysninger om de reelle eierne av en trust eller en lignende juridisk ordning også er tilgjengelig for enhver fysisk eller juridisk person som kan dokumentere en rettmessig interesse eller som inngir en skriftlig anmodning i forbindelse med en trust eller lignende juridisk ordning som innehar eller eier en kontrollerende andel i et selskap eller en annen juridisk enhet enn dem som er nevnt i artikkel 30 nr. 1, gjennom direkte eller indirekte eierskap, herunder gjennom innehav av ihendehaveraksjer eller gjennom kontroll på annen måte, jf. artikkel 1 16. ledd bokstav d.

I femte hvitvaskingsdirektiv er det videre presisert at en avgjørelse om unntak må baseres på en «detailed evaluation of the exceptional nature of the circumstances», og dessuten at risikoen omtalt ovenfor må være uforholdsmessig stor. Medlemsstater som åpner for slike unntak, må føre årlig statistikk over antallet unntak som er innvilget, og begrunnelsen for unntakene. Statistikken skal rapporteres til EU-kommisjonen.

EU-domstolen kjente ved avgjørelsen i C-37/20 og C-601/20 ugyldig den delen av femte hvitvaskingsdirektiv som endrer artikkel 30 femte ledd bokstav c ved at den innførte at medlemsstatene må sørge for at informasjonen i registeret er tilgjengelig for allmennheten. Den umiddelbare konsekvensen av EU-domstolens avgjørelse er at direktivbestemmelsen som pålegger EU-landene å ha et register med tilgang for allmennheten uten nærmere vilkår, er ugyldig. Det gjelder med andre ord ikke en slik forpliktelse for medlemslandene i EU.

Femte hvitvaskingsdirektiv ble innlemmet i EØS-avtalen med forbehold om Stortingets samtykke før EU-domstolens avgjørelse ble avsagt. Det er derfor ikke gjort noen tilpasning i EØS-komiteens beslutning som tar høyde for at en bestemmelse i direktivet er kjent ugyldig. Departementet vil vurdere om det er hensiktsmessig at det utarbeides et tillegg til EØS-komiteebeslutningen for å unngå tvil om hva som er EØS-rettslige forpliktelser i etterkant av avgjørelsen.

Sommeren 2021 foreslo EU-kommisjonen en ny pakke med regelverk på hvitvaskingsområdet. Forhandlinger om pakken har pågått frem til januar 2024, og etter EU-domstolens avgjørelse i november 2022 har et sentralt tema vært hvordan

innsynskravene i det nye direktivet skal se ut. Per medio mars 2024 er det annonsert at det er oppnådd politisk enighet om blant annet et nytt hvitvaskingsdirektiv, der det i pressemeldingene om enigheten er noe informasjon knyttet til kravene til innsyn i registre over reelle rettighetshavere og hvordan dette skal fungere. Inntil den endelige teksten i direktivet er tilgjengelig, er det usikkert nøyaktig hvordan kravene til registre over reelle rettighetshavere, herunder innsyn, vil bli.

7.2.3 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet punkt 3 side 6 fremholder departementet følgende:

«Det er ikke åpenbart hvilke rettslige konsekvenser dommen vil ha for norsk rett. På den ene siden bygger domstolen på EU-pakten, som ikke er en del av EØS-avtalen. Direkte går den også ut på at en direktivbestemmelse er ugyldig, og domstolen vurderer for eksempel ikke interesseavveiningen som ligger bak et konkret lands registerordninger og særskilte nasjonale forhold. Til det første kan det imidlertid vises til at Norge er forpliktet av rettsgrunnlag (Grunnloven § 102, EMK artikkel 8, personopplysingsloven) som tar opp i seg mye av de samme vurderingsmomentene som EU-domstolen bygger på etter EU-pakten. Til det andre kan det vises til at selv om EU-domstolens avgjørelse gjelder direktivets gyldighet, så gir begrunnelsen en indikasjon på hvordan avveiningen mellom personvern på den ene siden og åpenhet på den andre siden, kan slå ut også når en ser på en konkret registerordning. Dommen etterlater med andre ord rettslig tvil om hvor langt det er adgang til å gå i åpenhet om opplysninger i registeret over reelle rettighetshavere.»

I høringsnotatet punkt 4 side 7 har departementet gjort rede for forslaget om å endre lov om register over reelle rettighetshavere § 11, på følgende måte:

«Den rettslige tvilen som har oppstått etter EU-domstolens avgjørelse, vil etter departementets vurdering ta tid å løse. Etter departementets syn er det samtidig ønskelig å få registeret over reelle rettighetshavere på plass så raskt som mulig.

Etter departementets vurdering vil det være rettslig risiko ved å åpne registeret med

innsyn for «enhver», slik lovens § 11 nå legger opp til. Samtidig mener departementet at det er vesentlig å få på plass et rettslig rammeverk som tilrettelegger for å raskest mulig åpne registeret for de aktørene som utvilsomt skal ha adgang. EU-domstolens avgjørelse knytter seg ikke til gruppene som omfattes av bokstav a og b i artikkel 30 i fjerde hvitvaskingsdirektiv (vedkommende myndigheter og enheter for finansiell etterretning samt rapporteringspliktige). Den rettslige usikkerheten gjelder «øvrige aktører», jf. bokstav c.

Eksisterende norsk regelverk differensierer imidlertid ikke mellom ulike aktører når det gjelder den grunnleggende retten til innsyn. Lovens § 11 gir rett til innsyn til «enhver». Det foreligger dermed ikke et hjemmelsgrunnlag for å åpne registeret bare for gruppene nevnt i bokstav a og b. Derfor foreslår departementet å endre § 11 i lov om register over reelle rettighetshavere slik at innsynsretten knytter seg til ulike grupper, og man kan gjøre en trinnvis åpning av registeret.

Departementet mener lovbestemmelsen i § 11 bør gi innsynsrett til gruppene nevnt i bokstav a og b i direktivet. Vedkommende myndigheter i bokstav a er angitt på følgende måte i femte hvitvaskingsdirektiv (endrer artikkel 30 nr. 6):

De kompetente myndigheter, som får adgang til det centrale register, der er omhandlet i stk. 3, er de offentlige myndigheder, som er udpeget som ansvarlige for at bekæmpe hvidvask af penge og finansiering af terrorisme, samt skattemyndigheder, myndigheder, som fører tilsyn med forpligtede enheder, og myndigheder, som har til opgave at efterforske eller retsforfølge hvidvask af penge, tilknyttede underliggende forbrydelser og finansiering af terrorisme samt sporing og beslaglæggelse eller indefrysning og konfiskation af kriminelle aktiver.

Departementet foreslår at loven gir en mer overordnet kategoribeskrivelse knyttet til de som omfattes av bokstav a, slik at innsynsretten etter § 11 gjelder «offentlige myndigheter». Det er aktuelt å gi en nærmere presisering (herunder opplisting) knyttet til gruppene som omfattes av kategori a og b. Dette vil da bli gjenstand for senere høring. Foruten myndighetene nevnt ovenfor i opplistingen, viser departementet allerede nå til at sikkerhetsmyndigheten og tilsynsmyndigheten for stiftelser er gitt utvidet innsynsrett, på lik linje med de «vedkommende myndigheter» som er opplistet

ovenfor, i forskrift til lov om register over reelle rettighetshavere § 3-11.

Departementet mener at det bør foreslås en hjemmel til å gi forskrift om innsyn for øvrige. En forskriftshjemmel vil effektivisere arbeidet med å justere og gi innsyn for flere aktører (enn vedkommende myndigheter og rapporteringspliktige) etter hvert som det klarlegges hvilke løsninger det teknisk og juridisk sett er mulighet for og adgang til. Departementet føyer til at enkelte står i en særstilling, f.eks. presse og bestemte frivillige organisasjoner. Disse kan trolig få tilgang til opplysningene også om man i utgangspunktet krever «legitim interesse». Den nærmere avgrensingen og de tekniske løsningene må imidlertid da vurderes nærmere. Departementet ser i utgangspunktet for seg at utredning av rettslige og tekniske rammer for tilgjengeliggjøring til disse gruppene i forskrift er en prioritert oppgave videre, og det bes om høringsinstansenes syn på om også tilgang for andre grupper bør utredes i et hurtigspor.

Departementet understreker at denne løsningen ikke utelukker at en gjennom forskrift til slutt gir innsyn til «enhver», slik loven legger opp til i dag, dersom en vurderer at det er rettslig adgang til det. Lovendringene som foreslås her, er begrunnet i EU-domstolens avgjørelse og den rettslige tvilen som har oppstått, og at løsningen på EU-nivå, som er relevant for en fremtidig løsning, kan ligge frem i tid. Samtidig er det ønskelig å etablere registeret så raskt som mulig.

Det fremstår for øvrig hensiktsmessig å legge detaljregulering av innsynsordningen til forskrift. Departementet har derfor foreslått en hjemmel til å gi forskriftsbestemmelser om tilgang til registeret, blant annet om hvilke opplysninger som skal gjøres tilgjengelige, hvilke rapporteringspliktige, offentlige myndigheter og andre som skal gis tilgang til registeret, samt i hvilket omfang og på hvilken måte. Oppstillingen er ikke ment uttømmende, jf. «blant annet». Departementet foreslår også en hjemmel til å fravike paragrafen i forskrift. Dette gjør blant annet at en kan regulere detaljer i innsynsordningen, uten at det er tvil om at forskriftsreguleringen kan legges til grunn ut fra trinnhøydeprinsippet, og at en også har mulighet for rask regeltilpasning dersom det er påkrevd i spesielle tilfeller.

Departementet tilføyer at artikkel 31 om truster har egne bestemmelser om innsynsrett, som avviker noe fra artikkel 30. Eventuelle

særregler om innsyn i truster kan imidlertid etter departementets syn ivaretas gjennom forskrift og inngå i en senere høring.»

7.2.4 Høringsinstansenes syn

Overordnet

En rekke høringsinstanser har uttrykt at de i det vesentlige støtter eller stiller seg positive til departementets forslag om endringer i lov om register over reelle rettighetshavere § 11. Dette gjelder *Brønnøysundregistrene*, *Datatilsynet*, *Finanstilsynet*, *Norges vassdrags- og energidirektorat*, *Skattedirektoratet*, *Statistisk sentralbyrå*, *Økokrim*, *Advokatforeningen*, *Forening for Finansfag Norge*, *NHO*, *Regnskap Norge*, *Statsbygg*, *Verdipapirforetakenes Forbund* og *Mikael Hoffmann*.

Flere av disse høringsinstansene har samtidig understreket viktigheten av åpenhet i et register over reelle rettighetshavere. *Skattedirektoratet* peker på at det er ønskelig at det legges opp til så stor grad av åpenhet som de til enhver tid gjeldende rettslige rammene muliggjør.

Økokrim har presisert at de som utgangspunkt mener at enhver bør ha tilgang til registeret, men at de har forståelse for departementets forslag sett i lys av EU-domstolens avgjørelse. *Økokrim* uttaler blant annet følgende:

«Som sagt anser vi det som viktig å få registeret over reelle rettighetshavere på plass så raskt som mulig. Vi støtter derfor departementets forslag om at lovfestet tilgang – i denne omgang – gis til rapporteringspliktige etter hvitvaskingsloven og til offentlige myndigheter, og at dette suppleres med den foreslåtte forskriftshjemmelen. Gitt den rettslige tvil som foreligger anser vi dette som en hensiktsmessig løsning for å unngå ytterligere forsinkelser med å få på plass registeret.»

Også *Forening for Finansfag Norge* har uttrykt viktigheten av at registeret over reelle rettighetshavere blir raskt implementert, samtidig som de understreker at åpenhet og transparens er viktige virkemidler for å bekjempe blant annet hvitvasking, terrorfinansiering og økonomisk kriminalitet. De mener det derfor vil være fornuftig å utrede nærmere om registeret skal åpnes for allmennheten igjen, etter avklaring fra EU-hold. De mener videre at en stegvis tilnærming kan sikre både etterlevelse av personvernregler og behovet for åpenhet i bekjempelsen av kriminell aktivitet.

NHO uttaler:

«GDPRs prinsipper for behandling av personopplysninger er ganske tydelige. Selv om GDPR ikke uten videre rangerer over andre regler, heller ikke over AML-direktivene, er det på bakgrunn av GDPR-prinsippene egentlig ikke en overraskelse at domstolen avviste at alle i hele verden skal ha ubetinget rett til innsyn i hvilke fysiske personer som er reelle eiere i en hvilken som helst norsk bedrift.»

NHO bemerker at spørsmålet om tilgang for «enhver» ikke er ukontroversielt med EU-domstolens avgjørelse, når «direktivpålegget om tilgang for 'enhver' er ugyldig». Når selve direktivpålegget om tilgang for «enhver» er ugyldig, går *NHO* ut fra at det er nødvendig med grundigere vurderinger av mulighetene for tilgang, i det supplerende rettsgrunnlaget GDPR krever. *NHO* antar videre at departementet vil ha en annen vurdering av krav til nødvendighet og proporsjonalitet, enn den Stortinget ble informert om i Prop. 109 L (2017–2018). *NHO* heller derfor mot at åpning av registeret i det omfang departementet antyder at kan gjøres med forskriftshjemmelen («enhver»), bør forelegges Stortinget i en proposisjon.

Det er samtidig høringsinstanser som har sagt seg uenige i forslagene som ble lagt frem av departementet. Dette gjelder *Utenriksdepartementet*, *LO*, *Eiendom Norge*, *Norsk Presseforbund*, *Norsk Journalistlag*, *Norsk Redaktørforening* og *Mediebedriftene*, *Skatteforsk – Centre for Tax Research & Handelshøyskolen ved NMBU*, *Tax Justice Norge*, *Transparency International Norge* og *Anonym*. *Anonym* har fremholdt at samfunnet i dag er altfor overvåket som det er, og at ingenting er privat lenger. *Anonym* er derfor helt imot dette forslaget og mener det er brudd på personvernshetere.

LO og *Utenriksdepartementet* peker generelt på viktigheten av åpenhet og at registeret burde inneha så høy grad av åpenhet som mulig.

Flere av høringsinstansene viser til EU-domstolens avgjørelse og fremholder at det i lys av avgjørelsen finnes et større handlingsrom for åpenhet enn forslaget i høringsnotatet. Dette gjelder *Eiendom Norge*, *Norsk Presseforbund*, *Norsk Journalistlag*, *Norsk Redaktørforening* og *Mediebedriftene*, *Skatteforsk – Centre for Tax Research & Handelshøyskolen ved NMBU*, *Tax Justice Norge* og *Transparency International Norge*.

Disse har videre påpekt at mange land i EU har åpne registre, også etter avgjørelsen fra EU-domstolen, og flere av disse har fremholdt at

departementets forslag er unødig restriktivt når det gjelder hvem som bør ha en lovfestet tilgang til opplysningene i registeret.

Blant andre har *Tax Justice Norge* anerkjent at avgjørelsen fra EU-domstolen er en viktig rettskilde, men at Norge må gjøre sin egen vurdering av samfunnsnyttens versus personvern. Ifølge *Tax Justice Norge* skiller avveiningen mellom personvern og åpenhet i norsk kontekst seg fra vurderingsmomentene i dommen fra EU-domstolen. *Tax Justice Norge* uttaler også følgende:

«I det norske ordskiftet har det hele tiden vært klart at registeret over reelle rettighetshavere tjener et større formål enn kun antihvitvasking, i motsetning til EUs hvitvaskingsdirektiver. Det motvirker skatteunndragelse og øker skatteproveny, skaper åpenhet om offentlige innkjøp, motvirker korrupsjon og synliggjør interessekonflikter, skaper åpenhet om eierskap av eiendom, styrker etterlevelse av sanksjonsregimer og muliggjør målrettede sanksjoner, hjelper instanser som konkurransetilsynet med å vurdere konsentrasjon av eierskap i markeder, skaper et mer transparent næringsliv og muliggjør forskning.»

Norsk Presseforbund, *Norsk Journalistlag*, *Norsk Redaktørforening* og *Mediebedriftene* har fremholdt at halvparten av EU-land fortsatt har åpne registre etter EU-dommen, og at flere land utenfor EU har tatt et aktivt valg om å ha fortsatt åpne registre. De konkluderer derfor med at «mange land har funnet et handlingsrom innenfor denne dommen fra EU til å gi full tilgang for alle». De understreker at det er bred politisk enighet om at et register over reelle rettighetshavere både er ønskelig og nødvendig.

Norsk Presseforbund, *Norsk Journalistlag*, *Norsk Redaktørforening* og *Mediebedriftene* har samtidig uttalt følgende:

«Vi mener derfor det er gode grunner til at vi, som flere andre land i Europa, kan ha et åpent tilgjengelig register for alle. Samtidig ser vi at tilgang for andre enn presse og sivilsamfunnsorganisasjoner med legitim interesse, må vurderes og begrunnes mer konkret i relevante hensyn. Vi støtter derfor en løsning der tilgang for alle kan fastsettes i en forskrift, men at tilgangen for presse, forskere og sivilsamfunnsorganisasjoner med legitim interesse, må beholdes i lovs form, slik vi foreslår i punkt 1.1. På sikt bør målet være å sikre tilgang for alle i lovs form.»

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

Tax Justice Norge har i tillegg uttalt at det er mulig å ta hensyn til personvern og samtidig holde registeret åpent, ved å prioritere forskriftsarbeid med hjemmel i lov om registre over reelle rettighetshavere § 11 annet ledd. Også *Norsk Presseforbund*, *Norsk Journalistlag*, *Norsk Redaktørforening* og *Mediebedriftene* har vist til forskriftshjemmelen i § 11 annet ledd, kombinert med en innloggingsløsning, som en mulighet.

Om spesifisering av tilgang i loven

En rekke høringsinstanser har, i ulik form, foreslått at loven skal spesifisere tilgang til flere aktører enn det som fremgår av forslaget i høringsnotatet. Dette gjelder *Økokrim*, *Norsk Økriminalforening*, *NHO*, *Transparency International Norge*, *LO*, *Mikael Hoffmann*, *Eiendom Norge*, *Skatteforsk – Centre for Tax Research & Handelshøyskolen ved NMBU*, samt *Norsk Presseforbund*, *Norsk Journalistlag*, *Norsk Redaktørforening* og *Mediebedriftene*.

Økokrim foreslår at departementet vurderer om lovfestet tilgang i tillegg kan gis til media uten at dette kommer i konflikt med EU-domstolens avgjørelse, dersom en slik avklaring ikke vil forsinke arbeidet med å få på plass registeret. *Norsk Økriminalforening* har stilt seg bak *Økokrim* sitt høringsvar om å vurdere lovfestet tilgang til media.

NHO har foreslått at loven også angir hvem med berettiget interesse som utvilsomt skal ha tilgang til registeret. *Transparency International Norge* har («subsidiært og som et minimum») foreslått å videreføre ordlyden i fjerde hvitvaskingsdirektiv som oppstiller rett til tilgang for «alle personer eller organisasjoner som kan dokumentere en berettiget interesse», og at dette kan tas inn som et nytt punkt c i § 11 første ledd. I tillegg mener *Transparency International Norge* at bestemmelsen bør suppleres med tilgang uten at det stilles krav til dokumentasjon om berettiget interesse for presse, sivilsamfunnsorganisasjoner, høyere utdanningsinstitusjoner, næringsdrivende og offentlig forvaltning.

Også *Norsk Økriminalforening* mener at det er viktig og nødvendig å sikre at alle med legitim interesse, får tilgang. De peker på at pressen og sivile organisasjoner som jobber med å avdekke, forebygge og bekjempe økonomisk kriminalitet, hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme har en legitim interesse. *LO* fastholder at registre over reelle rettighetshavere må være tilgjengelig for allmennheten, og at de sekundært mener at innsyn må sikres i lovs form for pressen, sivilsamfunnsaktører, forskere og andre med legi-

tim interesse. *Mikael Hoffmann* har også foreslått å inkludere presse og bestemte frivillige organisasjoner.

Eiendom Norge har uttalt at de slutter seg til det professor Anette Alstadsæter skrev i en kronikk i Dagens Næringsliv og siterer blant annet fra kronikken:

«Dersom Finansdepartementet insisterer på å fortsatt være mer restriktiv enn våre naboland og ikke innføre åpent register, så må den nye lovteksten i det minste inkludere et ytterligere punkt: Nemlig at registrerte opplysninger om reelle rettighetshavere skal være tilgjengelige også for «c. forskere, redaktørstyrte journalistiske medier, og sivilsamfunnsorganisasjoner».

I tillegg har *Eiendom Norge* bemerket at eiendomsmeglernes må få full tilgang og ikke kun en «lekeversjon».

Skatteforsk – Centre for Tax Research & Handelshøyskolen ved NMBU, *Norsk Presseforbund*, *Norsk Journalistlag*, *Norsk Redaktørforening* og *Mediebedriftene* og *Transparency International Norge* henviser til pressemeldingen fra Rådet og EU-parlamentet 18. januar 2024. *Skatteforsk – Centre for Tax Research & Handelshøyskolen ved NMBU* viser til at det i denne pressemeldingen ble kunngjort at Rådet og EU-parlamentet hadde kommet til enighet om at alle registre skal være åpne for journalister, sivilsamfunnsorganisasjoner og høyere utdanningsinstitusjoner. De påpeker at innlemmelse av forskere, redaktørstyrte journalistiske medier og sivilsamfunnsorganisasjoner i lovteksten vil være i tråd med denne pressemeldingen. Også *Norsk Presseforbund*, *Norsk Journalistlag*, *Norsk Redaktørforening* og *Mediebedriftene* uttaler følgende, med henvisning til pressemeldingen:

«Å endre loven fra at «enhver» skal ha tilgang, til at kun offentlige myndigheter og rapporteringspliktige etter hvitvaskingsloven skal ha rett til innsyn etter loven, er derfor verken forholdsmessig eller nødvendig.»

Videre mener de at hvis departementet fastholder at loven må endres, kan dette ikke gjelde tilgangen for presse, forskere og sivilsamfunnsorganisasjoner med legitim interesse, som må sikres innsyn i lovs form.

Finans Norge har uttrykt at de har forståelse for at Finansdepartementet på bakgrunn av EU-domstolens avgjørelse har behov for å endre lov

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

om register over reelle rettighetshavere § 11, men har samtidig bemerket følgende:

«Arbeidet med EUs nye såkalte «hvitvaskingspakke» forventes slutført i vårsesjonen. Rettsaktene er EØS-relevante. Spørsmålet om hvem og hvordan innsynsrett i nasjonale registre over reelle rettighetshavere skal reguleres behandles i forbindelse med forslaget til nytt hvitvaskingsdirektiv. Det må ses hen til dette – både med hensyn til tid og innhold – i det videre arbeid med nasjonale regler om tilgang til slike registeropplysninger, slik at man unngår at reguleringen i Norge ikke harmonerer med det nye EU-direktivet. Rettsaktene i EU AML-pakke av juli 2021 er innrettet mot harmonisering av regler og praksis i arbeidet mot hvitvasking og terrorfinansiering i EØS-området.

På bakgrunn av omstendighetene kan en avgrensning på dette tidspunkt som omfatter rapporteringspliktige og offentlige myndigheter i utgangspunktet fremstå som en rimelig avveining. Det bør imidlertid vurderes grundig om det er nødvendig på grunn av rettslig risiko – og sett hen til mulige konsekvenser – er hensiktsmessig med en lovendring nå og å utrede saken i et «hurtigspor». Den foreslåtte innsnevring er ikke i tråd med lovens forarbeider. Det må ses hen til status og utvikling med hensyn til slik registertilgang i EØS-området.»

NHO sier de ikke har tatt stilling til hvem registeret bør være åpent for, men bemerket likevel at registreringspliktige vil kunne ha behov for tilgang til opplysninger registrert om seg selv, samt at de kan ha behov for opplysninger i forbindelse med innhenting etter lov om register over reelle rettighetshavere § 4, for eksempel opplysninger om reelt eierskap blant egne aksjeeiere.

Tax Justice Norge har i sitt hørings svar argumentert for at et register hvor det gis innsyn til de med legitim interesse fører til en rekke praktiske spørsmål og utfordringer, blant annet med hensyn til hvilke aktører som skal inkluderes.

Tilgang i forskrift

En rekke høringsinstanser har kommet med innspill om aktører som bør gis tilgang til registeret i forskrift. Dette gjelder *Advokatforeningen*, *Økokrim*, *Skattedirektoratet*, *Statsbygg*, *Eksportfinansiering Norge* og *Norges vassdrags- og energidirektorat*.

Advokatforeningen uttaler følgende:

«[D]et absolutt burde utredes i et hurtigspor hvorvidt andre aktører, som eksempelvis presse, bør gis tilgang ettersom en del av formålet bak registeret er å skape transparens rundt eierskap og blant annet forhindre hvitvasking og terrorfinansiering, hvor presse er en viktig aktør. Det vises i den forbindelse til at lovgiver i personopplysningsloven § 3 har innført et skille mellom på den ene side medier som er omfattet av medieansvarsloven og på den annen side andre aktører, når det av hensyn til yttrings- og informasjonsfriheten gjelder unntak fra personvernforordningen (GDPR) ved behandling av personopplysninger til journalistiske formål, jf. GDPR artikkel 85. Også ved spørsmål om tilgang til registeret over reelle rettighetshavere bør det kunne opereres med et slikt kriterium, ved å gi tilgang til medier som er omfattet av medieansvarsloven.»

Økokrim foreslår også at media burde gis tilgang i forskrift, dersom dette ikke gjøres i lovs form.

Skattedirektoratet bemerket i sitt hørings svar at de anser det:

«[H]ensiktsmessig at tilgangen klargjøres i forskrift, slik at det fremgår klart at de rapporteringspliktige finansinstitusjonene etter skatteforvaltningsloven med tilhørende forskriftsbestemmelser gis tilgang til registeret over reelle rettighetshavere.»

Statsbygg og Eksportfinansiering Norge ønsker å få innsyn i registeret for reelle rettighetshavere. *Statsbygg* mener at det i dag er liten reell mulighet til å gjennomføre løpende kontroll, og at det er en risiko for at selskaper dypt ned i eierkjeden ikke er synlige eller skjuler seg på kontrolltidspunktet. I tillegg ber *Norges vassdrags- og energidirektorat* om å bli inntatt på listen som én av høringsinstansene ved fremtidige endringer i regelverket med formål om å bli inkludert i listen.

Utformingen av forskriftshjemlene

Det er flere høringsinstanser som har hatt bemerkninger knyttet til forslaget til nytt tredje ledd i lov om register over reelle rettighetshavere § 11.

Advokatforeningen mener forslaget til unntakshjemmel i § 11 tredje ledd er for vid og upresis. De uttaler følgende:

«Det er blant annet foreslått at den skal dekke 'hvilke rapporteringspliktige' som skal gis innsyn i registeret. Etter Advokatforeningen bør dette ikke være gjenstand for forskriftsregulering, da alle rapporteringspliktige bør ha innsynsrett. Dette følger direkte av direktivteksten i fjerde hvitvaskingsdirektiv Art. 30 nr. 5 bokstav b, samt fortalens avsnitt 14, som begge viser til 'obliged entities' uten unntak. Direktivet er et minimumsdirektiv og alle rapporteringspliktige skal da ha innsynsrett.

I tillegg vil ordlyden 'Det kan i forskrift gjøres unntak fra reglene i denne paragrafen' gi departementet nærmest blancofullmakt til å endre lovteksten. Dette er lovmessig uheldig, og Advokatforeningen ser heller ikke behov for dette. Forskriftshjemmelen i tredje ledd er tilstrekkelig vid til å fastsette nærmere regler og det er da ikke nødvendig med en generell unntaksfullmakt. Det bør heller presiseres i første ledd bokstav b at hvilke offentlige myndigheter som skal ha innsynsrett skal fastsettes i forskrift.»

Advokatforeningen har derfor foreslått å stryke «rapporteringspliktige» og siste setning i forslaget om nytt § 11 tredje ledd.

Også *Finans Norge* har foreslått at forslagets siste setning i § 11 tredje ledd strykes fordi den gir en for vid fullmakt til å gjøre unntak fra reglene i bestemmelsen.

NHO har uttalt følgende om forslaget:

«Det er ikke helt enkelt å se begrunnelsen for at departementet skal kunne gi regler i forskrift, som fraviker det Stortinget har bestemt i § 11. At det er påkrevd med rask regeltilpassning i spesielle tilfeller, er knapt noe særegent for tilgangen til opplysninger i registeret om reelle rettighetshavere. I så måte er forslaget er betenkelig, og i et ev. lovforslag bør Stortinget få en begrunnelse for hvorfor departementet skal kunne fravike stortingsvedtak i akkurat disse tilfellene.»

Avslutningsvis vises det til at *Regnskap Norge* i sin høringsuttalelse har anbefalt departementet å følge opp deres hørings svar av 1. oktober 2020 om forslag til forskrift til lov om register over reelle rettighetshavere. Her gav de uttrykk for at det er uheldig at det er ulike definisjoner på hvem som anses å være reell rettighetshaver etter henholdsvis forskrift til lov om register over reelle rettighetshavere og hvitvaskingsloven.

Andre spørsmål

Datatilsynet presiserer følgende i sitt hørings svar:

«Etter personvernforordningen artikkel 15 har den registrerte rett til innsyn i opplysninger som behandles om vedkommende. Den behandlingsansvarlige skal gjøre tilgjengelig en kopi av personopplysningene som behandles. Dersom den registrerte inngir anmodningen elektronisk skal informasjonen gis i en vanlig elektronisk form, med mindre den registrerte anmoder om noe annet, jf. artikkel. 15 nr. 3. *Datatilsynet* legger til grunn at et system for «egeninnsyn» vil oppfylle kravet i personvernforordningen artikkel 15.»

Mikael Hoffmann mener at det burde legges opp til alternativer til innlogging med BankID, samt en mulighet for «åpne» søknader om tilgang hvor berettiget interesse kan forklares i fritekst. Begrunnelsen for dette forslaget er at han mener det kan være vanskelig «å få tilgang til enkelte utenlandske registre i fravær av tilhørighet til landet man ønsker å søke i, samt at tilgang for utenlandske aktører kan være viktig for norsk handel».

NHO og *Finans Norge* hatt merknader til formuleringen av rapporteringspliktiges tilgang i forslaget i høringsnotatet. *NHO* viser til at omfanget av rapporteringspliktiges tilgang er foreslått formulert annerledes enn hva som følger av hvitvaskingsdirektivet og lov om register over reelle rettighetshavere § 6. *NHO* mener denne forskjellen bør begrunnes.

7.2.5 Departementets vurdering

Overordnet

Departementet følger opp forslagene i høringsnotatet om å endre § 11 i lov om register over reelle rettighetshavere. I likhet med forslaget i høringsnotatet foreslår departementet at § 11 første ledd endres slik at lovbestemmelsen gir innsynsrett for rapporteringspliktige etter hvitvaskingsloven og offentlige myndigheter. I tillegg foreslås det å gi innsynsrett til media, sivilsamfunnsorganisasjoner og høyere utdanningsinstitusjoner direkte i loven. Disse gruppene var i høringsnotatet foreslått omfattet av en generell forskriftshjemmel, men departementet foreslår her at de inntas i loven. Departementet følger opp forslaget om en forskriftshjemmel til å gi nærmere presisering (herunder oppstilling) knyttet til

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

innsyn for gruppene som gis innsynsrett i loven. Endelig foreslår departementet en forskriftshjemmel for innsyn for andre fysiske eller juridiske personer.

Departementet anser åpenhet om opplysningene i registeret som viktig. Departementet mener at jo flere som får tilgang til informasjon om reelle rettighetshavere, jo mer effektivt vil et slikt register være i arbeidet mot hvitvasking og annen økonomisk kriminalitet. Dette er også understreket av en rekke høringsinstanser.

Likevel er det, etter departementets syn, en rettslig risiko ved umiddelbart å åpne registeret for «enhver» i lys av EU-domstolens avgjørelse. Departementet viser til at avgjørelsen knytter seg til grunnleggende rettigheter i EU-pakten, herunder retten til vern av privatliv og beskyttelse av personopplysninger. Norske myndigheter er bundet av rettsgrunnlag, som Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8 om retten til respekt for privatliv, samt personopplysningsloven, som tar opp i seg mange av de samme vurderingsmomentene som EU-domstolen vurderte. Departementet mener derfor det er behov for å gjøre grundige vurderinger og avveininger av hvor stor grad av åpenhet registeret over reelle rettighetshavere kan inneha. En trinnvis åpning av registeret anses som hensiktsmessig for å unngå ytterligere forsinkelser med å få på plass et register over reelle rettighetshavere, samtidig som en sikrer at ordningen ikke bryter med regler som er gitt til vern av privatliv og personopplysninger. Det er store, sentrale grupper som allerede nå kan gis innsyn i registeret med rammeverket departementet foreslår.

Flere høringsinstanser har påpekt at mange land i EU har åpne registre, også etter avgjørelsen fra EU-domstolen, og fremholder at departementets forslag er unødig restriktivt når det gjelder hvem som bør ha en lovfestet tilgang til opplysningene i registeret.

Departementet søker å følge med på hva andre land det er naturlig å sammenlikne med, gjør med sine registre, og hvilke vurderinger de foretar i kjølvannet av avgjørelsen fra EU-domstolen. Norske myndigheter må samtidig, på selvstendig grunnlag, vurdere hvilke implikasjoner avgjørelsen har for det norske registeret over reelle rettighetshavere, og de tekniske løsningene det norske registeret bygger på. Departementet viser i den sammenheng til at den allmenne tilgangen til registeret var planlagt ivaretatt gjennom en åpen løsning, der opplysningene fremkommer direkte av Brønnøysundregistrene sine nettsider, uten innloggingsløsning. Departementet viser også til at det norske registeret ikke var rullet ut

på tidspunktet da avgjørelsen ble avsagt. For noen land var situasjonen at registerinformasjonen allerede lå åpent tilgjengelig. For departementet er det vesentlig at registeret er i tråd med overordnede forpliktelser om vern av privatliv og personvernlovgivningen fra start. Norges situasjon skiller seg fra andre land som etablerte registeret uten slik rettslig usikkerhet som nå foreligger etter EU-domstolens avgjørelse. Når det gjelder andre lands ordninger, viser departementet for øvrig til at Sverige og Finland har krav om innlogging og angivelse av formålet med at en søker opplysningene. For Sveriges del forstår departementet at kravet om formålsangivelse er en respons på EU-domstolens avgjørelse.

Flere høringsinstanser, herunder Tax Justice og Norsk Presseforbund, Norsk Journalistlag, Norsk Redaktørforening og Mediebedriftene, peker på at Norge må gjøre sin egen vurdering av samfunnsnyttens versus personvern, og at avveining mellom personvern og åpenhet i norsk kontekst skiller seg fra vurderingsmomentene i dommen. De har påpekt at registeret over reelle rettighetshavere tjener et bredere formål enn kun anti-hvitvasking, i motsetning til EUs hvitvaskingsdirektiver.

Departementet er enig i at det er flere sider ved avgjørelsen og premissene den hviler på, som må vurderes nøye, og som ikke er avklart. EU-domstolen underkjente for eksempel direktivbestemmelsen «in abstracto», ikke en konkret lovgivning (i hele sin rettslige kontekst) og teknisk løsning (med ulike måter å ivareta personvern). Det vises til utdraget fra høringsnotatet punkt 3 hvor ulike vurderingsmomenter trekkes frem. Det er nettopp dette behovet for å gjøre grundige vurderinger i lys av avgjørelsen, samtidig som det er ønskelig faktisk å få tatt i bruk registeret, som er bakgrunnen for departementets forslag.

Selv om Norsk Presseforbund, Norsk Journalistlag, Norsk Redaktørforening og Mediebedriftene er uenige i forslaget i høringsnotatet, oppfatter departementet for øvrig at organisasjonene er enig i at det er behov for vurderinger i lys av avgjørelsen. Det vises til avsnittet fra høringsuttalelsen sitert i punkt 7.2.4.

Tax Justice Norge og Norsk Presseforbund, Norsk Journalistlag, Norsk Redaktørforening og Mediebedriftene har uttalt at det er mulig å ta hensyn til personvern og samtidig holde registeret åpent, ved å prioritere forskriftsarbeid med hjemmel i lov om register over reelle rettighetshavere § 11 annet ledd. I henhold til § 11 annet ledd kan departementet i forskrift gi unntak fra innsyn i «enkelttilfeller» under «ekstraordinære omstendig-

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

heter». Departementet kan ikke se at denne forskriftshjemmelen er tilstrekkelig til å gi regler som gjør at en går klar av den rettslige usikkerheten som er per i dag, og som knytter seg til *hvem* som skal ha tilgang til opplysninger fra registeret som sådan. Forskriftshjemmelen er ment å være en snever unntaksmulighet som forutsetter konkrete vurderinger i den enkelte sak, jf. Prop. 109 L (2017–2018) side 36. Det vises til departementets vurderinger av avgjørelsen fra EU-domstolen i punkt 7.1.2 over. Departementets vurdering er at det kreves et noe annet rettslig rammeverk for at registeret kan åpnes trinnvis enn det som følger av dagens § 11.

Departementet understreker, slik det fremkom i høringsnotatet, at denne løsningen ikke er til hinder for at en senere gir innsyn til «enhver», dersom en finner at det er rettslig adgang til det.

Spesifisering av tilgang i loven

Når det gjelder den konkrete utformingen, så har en rekke høringsinstanser, i ulik form, foreslått at loven også skal angi øvrige aktører som skal ha tilgang til registeret. Departementet vurderte det i høringsnotatet som den mest effektive løsningen at tilgang for andre enn rapporteringspliktige og offentlige myndigheter løses i forskrift. På bakgrunn av høringsuttalelsene har departementet vurdert på nytt om flere grupper bør angis i lovteksten, enten som en overordnet kategori eller enkelte grupper.

EU-domstolens avgjørelse knytter seg ikke til bokstav a og b i artikkel 30 i fjerde hvitvaskingsdirektiv, men til bokstav c. Dette var bakgrunnen for tilnærmingen i høringsnotatet. Departementet viser samtidig til at det ikke synes tvilsomt at de med legitim interesse for øvrig (slik det fremgikk av bokstav c før endringen), kan gis tilgang. Den rettslige usikkerheten knytter seg etter departementets vurdering til det å avgrense en slik gruppe, og de nærmere vilkårene for innsyn for disse, og om det på tross av avgjørelsen er adgang til *innsyn uten krav om legitim interesse* (slik loven er i dag). Det er bakgrunnen for forslaget i høringsnotatet om at innsyn for øvrig skulle reguleres i forskrift.

Departementet viste samtidig i høringsnotatet til at enkelte grupper står i en særstilling. Departementet uttalte følgende:

«Departementet føyer til at enkelte står i en særstilling, f.eks. presse og bestemte frivillige organisasjoner. Disse kan trolig få tilgang til opplysningene også om man i utgangspunktet

krever «legitim interesse». Den nærmere avgrensingen og de tekniske løsningene må imidlertid da vurderes nærmere. Departementet ser i utgangspunktet for seg at utredning av rettslige og tekniske rammer for tilgjengeliggjøring til disse gruppene i forskrift er en prioritert oppgave videre, og det bes om høringsinstansenes syn på om også tilgang for andre grupper bør utredes i et hurtigspor.»

Flere høringsinstanser har også trukket frem at EU-domstolen uttaler seg om media og sivilsamfunnsorganisasjoner som aktører med legitim interesse. Høyere utdanningsinstitusjoner har også blitt trukket frem, med utgangspunkt i hva som er kjent om enigheten om innsynsregler i EUs sjettede hvitvaskingspakke. Departementet legger til grunn at media, sivilsamfunnsorganisasjoner og høyere utdanningsinstitusjoner er aktører som vil kunne ha «legitim interesse» i tilgang, dersom man forutsetter et slikt krav. Det er samtidig ikke opplagt hvordan innsynsretten skal avgrenses, om man tar utgangspunkt i et krav om legitim interesse. Departementet viser til at EU-domstolen i avsnitt 74 synes å angi en begrensning når det fremholdes at media og organisasjoner «that are connected with the prevention and combating of money laundering and terrorist financing have a legitimate interest in accessing information on beneficial ownership». Det norske registeret er begrunnet i bredere hensyn enn kun antihvitvasking, og departementet antar dette har betydning for rammene for innsyn for nevnte grupper. Hvorvidt den som ønsker innsyn må angi formålet med at en søker opplysningene, eller om det kan gis ubetinget, er imidlertid blant vurderingene som må foretas *om* man tar utgangspunkt i et krav om legitim interesse.

I lys av høringsinnspillene ser departementet at det kan være hensiktsmessig å få frem enkelte andre grupper direkte i loven, sammenliknet med forslaget i høringsnotatet. Departementet foreslår derfor at tilgang for media, sivilsamfunnsorganisasjoner og høyere utdanningsinstitusjoner nedfelles i lovteksten. Departementet mener at å gi disse gruppene innsyn gjennom forskriftshjemmelen, slik det var foreslått i høringsnotatet, kunne vært vel så effektivt, men ser samtidig verdien av at disse gruppene fremkommer direkte av lovteksten i lys av den sentrale rollen de har. Departementet viser til gjengivelsen av avsnitt 74 i EU-domstolens avgjørelse ovenfor om medier og sivilsamfunnsorganisasjoner og gjengivelsen av hovedtrekkene i EUs enighet i punkt 7.1.2 og 7.2.2, der disse tre gruppene trekkes frem.

Den overordnede angivelsen i lovforslaget gir behov for nærmere bestemmelser i forskrift, og dette vil være gjenstand for en egen høring. Departementet har merket seg at Norsk Presseforbund, Norsk Journalistlag, Norsk Redaktørforening og Mediebedriftene har trukket frem at medier som omfattes av medieansvarsloven, kan være en naturlig avgrensning for så vidt gjelder denne gruppen. Dette, og om det må oppstilles vilkår for øvrig, vil måtte vurderes nærmere.

Innsyn for øvrig foreslår departementet at reguleres i forskrift.

Flere høringsinstanser har vist til pressemeldingen fra Rådet og EU-parlamentet 18. januar 2024, og Finans Norge har omtalt den såkalte «hvitvaskingspakken». Som det fremgår i punkt 7.2.2, er det i EU annonsert at det er oppnådd politisk enighet om blant annet et nytt hvitvaskingsdirektiv. I direktivet vil det også stilles krav til innsyn i registre over reelle rettighetshavere. Per medio mars 2024 er ikke den endelige teksten til direktivet vedtatt og publisert, og det er derfor usikkert nøyaktig hvordan kravene til innsyn vil bli. De løpende avklaringene som vil komme fra EU styrker departementets oppfatning om at fleksibilitet i form av en forskriftshjemmel vil være mest hensiktsmessig på nåværende tidspunkt.

Departementet er kjent med at det i kommunikasjonen om enigheten er gitt enkelte opplysninger om rammene for innsyn, ved at det blant annet er spesifisert at innsyn i utgangspunktet skal gis til personer med legitim interesse og angivelse av hvem dette på overordnet nivå skal omfatte. Samtidig er det også spesifisert at tilgangen til registeret skal kunne fratas som følge av misbruk. Inntil den endelige teksten er klar, kan departementet i begrenset grad ta høyde for kravene i det nye direktivet.

Finans Norge og NHO har knyttet bemerkninger til formuleringen av rapporteringspliktiges tilgang i forslaget i høringsnotatet. Ifølge forslaget i høringsnotatet skulle registrerte opplysninger være tilgjengelig for «rapporteringspliktige etter hvitvaskingsloven». Etter lovens § 6 annet ledd skal registreringspliktige utlevere opplysninger og vurderinger som nevnt i § 4 til «rapporteringspliktige etter hvitvaskingsloven § 2 bokstav c i forbindelse med deres kundetiltak og løpende oppfølging etter hvitvaskingsloven». Departementet er enig i at det er hensiktsmessig at formuleringene er sammenfallende og foreslår en tilpasning i ordlyden i forslaget.

Tilgang i forskrift

Departementet mener, slik det også fremgår av høringsnotatet, at det bør foreslås en hjemmel til å gi forskrift om innsyn for øvrige. En forskriftshjemmel til å gi innsyn for øvrige, ved siden av de som gis tilgang i loven, etablerer etter departementets syn et fleksibelt rettslig rammeverk som legger til rette for en trinnsvis åpning etter hvert som den rettslige usikkerheten i kjølvannet av EU-domstolens avgjørelse avklares.

Departementet understreket i høringsnotatet at det ikke utelukkes at denne forskriftshjemmelen til slutt kan brukes til å gi innsyn til «enhver» i forskrift, slik loven legger opp til i dag, dersom en vurderer at det er rettslig adgang til det.

NHO har bemerket at spørsmålet om tilgang for «enhver» ikke er ukontroversielt med EU-domstolens avgjørelse, og at «direktivpålegget om tilgang for 'enhver' er ugyldig». NHO gir derfor uttrykk for at organisasjonen heller mot at dersom registeret til slutt skal åpnes for enhver, bør vurderingen forelegges Stortinget i en proposisjon. Departementet merker seg innspillet.

En rekke høringsinstanser har kommet med innspill om aktører som bør gis tilgang til registeret i forskrift. Departementet tar med seg innspillene i det videre arbeidet, og viser samtidig til at tilgang for disse gruppene blir gjenstand for ny høring.

Forskriftshjemlene

Departementet mener det er hensiktsmessig å legge detaljregulering av innsynsordningen i forskrift, og følger opp forslaget i høringsnotatet til et nytt tredje ledd i § 11. Den er imidlertid tilpasset utvidelsen av gruppen som gis innsynsrett i lov og forskriftshjemlene er noe forenklet sammenliknet med forslaget i høringsnotatet.

Forslaget innebærer en hjemmel til å gi forskriftsbestemmelser om tilgang til registeret, blant annet om hvilke opplysninger som skal gjøres tilgjengelige, hvilke rapporteringspliktige, offentlige myndigheter, media, sivilsamfunnsorganisasjoner, høyere utdanningsinstitusjoner og andre som skal gis tilgang til registeret, samt i hvilket omfang og på hvilken måte. Oppstillingen er ikke ment uttømmende, jf. «blant annet».

Advokatforeningen mener at forslaget til unntakshjemmel i høringsnotatet § 11 tredje ledd er for vid og upresis. Ifølge Advokatforeningen bør for eksempel ikke «hvilke rapporteringspliktige» som skal gis innsyn i registeret være gjenstand for forskriftsregulering, da alle rapporteringspliktige

bør ha innsynsrett. Departementet bemerker at det er naturlig å legge detaljregulering i forskrift, og at den foreslåtte hjemmelen legger til rette for dette. Forskriftshjemmelen vil blant annet åpne for at en kan avklare praktiske spørsmål, som hvordan Brønnøysundregistrene kan identifisere de konkrete virksomhetene som skal ha tilgang. For enkelte virksomhetstyper er det for eksempel ikke opplagt om de er rapporteringspliktige eller ei, jf. blant annet proposisjonens punkt 5.3 om utvidelse av hvitvaskingsloven til å omfatte kunsthåndlere mv. i forbindelse med transaksjoner over en viss beløpsgrense.

Advokatforeningen har også uttalt at ordlyden om at det kan «i forskrift gjøres unntak fra reglene i denne paragrafen» gir departementet nærmest blancofullmakt til å endre lovteksten. Samtidig har NHO uttalt at det ikke er «helt enkelt å se begrunnelsen for at departementet skal kunne gi regler i forskrift, som fraviker det Stortinget har bestemt i § 11». Departementet mener det er behov for å kunne regulere detaljer i innsynsordningen, uten at det er tvil om at forskriftsreguleringen kan legges til grunn ut fra trinnhøydeprinsippet, og viderefører derfor forslaget. Departementet foreslår imidlertid en noe annen utforming som kan gjøre dette tydeligere, samt at bestemmelsen innarbeides i tredje ledd.

Andre tema

Regnskap Norge har i sin høringsuttalelse anbefalt departementet å følge opp deres høringsvar av 1. oktober 2020 om forslag til forskrift til lov om

register over reelle rettighetshavere. Her gav de uttrykk for at det er uheldig at det er ulike definisjoner av hvem som anses å være reell rettighetshaver etter henholdsvis forskrift til lov om register over reelle rettighetshavere og hvitvaskingsloven. Departementet bemerker til dette at det kun er forslag til endringer i § 11 i lov om register over reelle rettighetshavere som behandles i denne proposisjonen.

Utenriksdepartementet har i sitt høringsvar tatt til orde for at «informasjon om identiteten til de reelle eierne bak selskaper og juridiske enheter bør tilgjengeliggjøres for alle». Finansdepartementet antar at dette ikke hensyntar EU-domstolens avgjørelse.

Eiendom Norge har bemerket at eiendomsmeglerne må få full tilgang og ikke kun en «lekeversjon». Departementet forstår Eiendom Norge her som at de mener eiendomsmeglere bør få en utvidet innsynsrett i register over reelle rettighetshavere. I forskrift til lov om reelle rettighetshavere § 3-9 annet ledd gis offentlig myndigheter og enkelte rapporteringspliktige etter hvitvaskingsloven tilgang til fødsels- og d-nummer. Departementet bemerker at dersom slike endringer skal være aktuelle, må det utredes og vurderes på et senere tidspunkt.

Enkelte høringsinstanser viser til at det bør legges opp til alternativer til innlogging med BankID, samt en mulighet for «åpne» søknader om tilgang hvor berettiget interesse kan forklares i fritekst. Innspillet går utenfor det som er direkte tema for dette lovforslaget, men departementet har merket seg innspillet.

8 Endringer i finansforetakslovens regler om egnethetsvurderingen ved etterfølgende erverv av kvalifiserte eierandeler i finansforetak

8.1 Bakgrunn

EFTAs overvåkingsorgan har stilt spørsmål ved deler av Norges gjennomføring av direktivregler som gjelder eierprøvningsreglene for banker og forsikringsforetak. EFTAs overvåkingsorgan mener finansforetaksloven § 6-3 ikke er i samsvar med EØS-retten.

EFTAs overvåkingsorgan sendte 15. mars 2017 formelt åpningsbrev til Norge vedrørende regelverket om egnethetsvurdering av potensielle erververe av kvalifiserte eierandeler (EFTAs overvåkingsorgans saksnummer er 77973). I supplerende formelt åpningsbrev 28. september 2022 og grunnlagt uttalelse 19. juli 2023 anfører EFTAs overvåkingsorgan at deler av finansforetaksloven § 6-3 om egnethetsvurdering av erververe ikke er en korrekt gjennomføring av relevant sekundærlovgivning

På bakgrunn av EFTAs overvåkingsorgans formelle åpningsbrev 15. mars 2017, ba Finansdepartementet 12. desember 2018 professor Tarjei Bekkedal (UiO) om en utredning om regelverket for potensielle eieres egnethet, utredningen «Egnethetsprøving av store eiere i finansforetak». Departementet mottok utredningen 26. april 2019. Bekkedal foreslår i utredningen justeringer i den norske gjennomføringsbestemmelsen om egnethetsvurdering av potensielle erververe av kvalifiserte eierandeler.

Finansdepartementet har i korrespondanse med EFTAs overvåkingsorgan fastholdt at de norske reglene og praksis er i samsvar med Norges forpliktelser etter EØS-avtalen. Det er bl.a. vist til at det er opp til den nasjonale lovgiveren å avgjøre hvordan direktivets bestemmelser skal gjennomføres i nasjonal rett.

EFTAs overvåkingsorgan har to andre pågående traktatbruddsaker mot Norge som gjelder erverv av kvalifiserte eierandeler på henholdsvis stadiet for virksomhetstillatelse (på oppstartstidspunktet) og ved etterfølgende erverv (oppkjøp/økning av eierandeler i eksisterende virksomhet).

Forslaget i denne proposisjonen gjelder ikke disse sakene.

8.2 EFTAs overvåkingsorgans innvendinger til utformingen av finansforetaksloven

EFTAs overvåkingsorgans sak nummer 77973 gjelder vurderingskriteriene etter finansforetaksloven § 6-3. EFTAs overvåkingsorgan anfører at deler av bestemmelsen ikke er utformet i samsvar med CRD IV, som endret av Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2019/878 av 20. mai 2019 om endring av direktiv 2013/36/EU med hensyn til unntatte enheter, finansielle holdingselskaper, blandede finansielle holdingselskaper, godtgjøring, tilsynstiltak og -myndighet samt kapitalbevaringstiltak (CRD V) og Solvens II.

I det formelle åpningsbrevet 15. mars 2017 og den grunnlagte uttalelsen 19. juli 2023 fremholder EFTAs overvåkingsorgan at formuleringen «særlig ta i betraktning» i finansforetaksloven § 6-3 annet ledd ikke er i samsvar med direktivene. EFTAs overvåkingsorgan påpeker at vurderingskriteriene i sekundærlovgivningen er ment å være uttømmende.

EFTAs overvåkingsorgan fremholder videre at vurderingskriteriet i § 6-3 annet ledd bokstav c kommer i tillegg til direktivenes kriterier. Videre anser EFTAs overvåkingsorgan at formuleringen i § 6-3 annet ledd bokstav d om at det skal vektlegges «om erververen og dennes virksomhet er undergitt finansielt tilsyn» ikke samsvarer med direktivenes formulering.

8.3 Høringen

Finansdepartementet sendte høringsnotat med forslag om å endre finansforetaksloven på høring 12. januar 2024. Høringsfristen var 23. februar

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

2024. Høringsnotatet ble sendt til følgende instanser:

Departementene

Arbeids- og velferdsdirektoratet

Bankenes sikringsfond

Brønnøysundregistrene

Datatilsynet

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring

Finansmarkedsfondet

Finanstilsynet

Folketrygdfondet

Forbrukerrådet

Forbrukertilsynet

Konkurransetilsynet

KS

Likestillings- og diskrimineringsombudet

Lotteri- og stiftelsestilsynet

Norges Bank

Regelrådet

Regjeringsadvokaten

Riksadvokaten

Riksrevisjonen

Sivilombudet

Skattedirektoratet

Statens pensjonskasse

Statistisk sentralbyrå

Tilsynsrådet for advokatvirksomhet

Økokrim

Handelshøgskolen ved Nord universitet

Handelshøgskolen BI

Høgskulen på Vestlandet

Norges handelshøyskole

Universitetet i Agder

Universitetet i Bergen

Universitetet i Oslo

Universitetet i Sørøst-Norge

Universitetet i Tromsø

Advokatforeningen

Akademikerne

Aksjonærforeningen i Norge

Arbeidsgiverforeningen Spekter

Caritas Norge

Coop Norge

Deloitte

Den Norske Aktuarforening

Den norske Revisorforening

Econa

Eiendom Norge

Energi Norge

Equinor

EVRY

Finans Norge

Finansforbundet

Finansieringsselskapenes forening

Fiskebåt

Forening for Finansfag Norge

Fornybar Norge

Forum for Utvikling og Miljø

Havtrygd Gjensidig Forsikring

Hovedorganisasjonen for universitets- og høyskoleutdannede

Hovedorganisasjonen Virke

Huseiernes Landsforbund

IIA Norge

Industri Energi

Initiativ for etisk handel

Juridisk rådgivning for kvinner (JURK)

KnowledgeGroup

Kommunalbanken

KPMG

LO

Nasdaq OMX Oslo

Nordic Trustee

Norges Bondelag

Norges Eiendomsmeglerforbund

Norges ingeniør- og teknologorganisasjon

Norges Juristforbund

Norges Kommunerevisorforbund

Norges Rederiforbund

Norges Røde Kors

Norges Skogeierforbund

Norsk Bergindustri

Norsk Crowdfunding Forening

Norsk Hydro

Norsk Journalistlag

Norsk Kapitalforvalterforening

Norsk Landbrukssamvirke

Norsk olje og gass

Norsk Presseforbund

Norsk Redaktørforening

Norsk Sjøoffiserers Forbund

Norsk takst

Norsk Venturekapitalforening

Norsk Økrimforening

Norske Boligbyggelags Landsforbund

Norske Finansanalytikeres Forening

Norske Forsikringsmegleres Forening

NTL-Skatt

NHO

Offshore Norge

Oslo Børs

Oslosenteret

Pensjonskasseforeningen

Personskadeforbundet LTN

Plan International Norge

Publish What You Pay Norway

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

Redd Barna
Regnskap Norge
Skattebetalerforeningen
Skatterevisorernes Forening
SMB Norge

Sparebankforeningen i Norge
Stiftelsesforeningen
Storebrand
Støttekomiteen for Vest-Sahara
The Nordic Association of Electricity Traders
The Nordic Association of Marine Insurers
(CEFOR)
Tietoevry Norge
Verdipapirfondenes forening
Verdipapirforetakenes Forbund
Verdipapirsentralen
YS
Økonomiforbundet

Følgende instanser har hatt realitetsmerknader til forslaget:

Advokatforeningen

Følgende instanser har skrevet at de ikke vil inngi høringsuttalelse eller at de ikke har merknader til forslaget:

Forsvarsdepartementet
Justis- og beredskapsdepartementet
Klima- og miljødepartementet

Brønnøysundregistrene
Skattedirektoratet
Statistisk sentralbyrå

Den Norske Aktuarforening

8.4 Gjeldende rett

Finansforetaksloven kapittel 3 har regler for eierprøving i finansforetak ved tildeling av virksomhetstillatelse (på oppstartstidspunktet).

Finansforetaksloven § 3-2 gir regler om hvilke krav som må være oppfylt for at det kan gis konsesjon til å etablere og drive virksomhet som finansforetak. Annet ledd gir regler om når tillatelse til å etablere og drive virksomhet som finansforetak skal nektes.

Finansforetaksloven kapittel 6 har regler om kontroll med eiere av kvalifiserte eierandeler ved etterfølgende erverv i finansforetak, dvs. oppkjøp i eksisterende virksomhet.

Det følger av finansforetaksloven § 6-1 annet ledd at erverv eller økning av kvalifiserte eierandeler i finansforetak som har konsesjon, krever tillatelse. Som kvalifisert eierandel «regnes en eierandel som representerer 10 prosent eller mer av kapitalen eller stemmene i finansforetaket, eller som for øvrig gir adgang til å utøve en vesentlig innflytelse i ledelsen av foretaket og dets virksomhet», jf. § 6-1 første ledd tredje punktum.

Finansforetaksloven § 6-2 har bestemmelser om saksbehandlingsregler og frist for å avgjøre en søknad om erverv av kvalifisert eierandel. Om slik tillatelse skal gis, beror på en egnethetsvurdering, jf. finansforetaksloven § 6-3. Bestemmelsen lyder:

«§ 6-3 Egnethetsvurdering mv.

(1) Ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis etter § 6-1 annet ledd, skal departementet ut fra behovet for å sikre forsvarlig og betryggende ledelse av finansforetaket og dets virksomhet, og i betraktning av den grad av innflytelse som erververen som eier vil kunne utøve i foretaket etter ervervet, vurdere erververens egnethet som innehaver av vedkommendes samlede eierandel etter ervervet, og om ervervet av eierandelen er finansielt betryggende.

(2) Ved vurdering etter første ledd skal departementet særlig ta i betraktning:

- a. erververens alminnelige omdømme, faglige kompetanse, erfaring og tidligere handlemåte i forretningsforhold,
- b. alminnelige omdømme, faglige kompetanse, erfaring og tidligere handlemåte i forretningsforhold hos personer som etter ervervet vil inngå i styret eller ledelsen av finansforetakets virksomhet,
- c. om erververen vil kunne bruke den innflytelse eierandelen gir, til å oppnå fordeler for egen eller tilknyttet virksomhet, eller indirekte øve innflytelse på annen næringsvirksomhet, samt om ervervet vil kunne føre til at foretakets uavhengighet blir svekket,
- d. om erververens økonomiske situasjon og tilgjengelige ressurser er betryggende i lys av de former for virksomhet som foretaket driver eller må antas å engasjere seg i etter ervervet, samt om erververen og dennes virksomhet er undergitt finansielt tilsyn,
- e. om finansforetaket er og fortsatt vil være i stand til å oppfylle soliditets- og sikkerhetskrav og andre tilsynskrav som følger av finanslovgivningen,
- f. om eierforholdene i foretaket etter ervervet eller særlige bindinger mellom erverve-

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

ren og en tredjemann vil vanskeliggjøre effektivt tilsyn med foretaket, særlig om den gruppe foretaket vil inngå i etter ervervet, er organisert på en slik måte at det ikke vanskeliggjør forsvarlig tilsyn, herunder effektiv utveksling av informasjon og fordeling av tilsynsoppgaver mellom berørte tilsynsmyndigheter,

- g. om det er grunn til å anta at det i forbindelse med ervervet foregår eller blir gjort forsøk på hvitvasking av penger eller finansiering av terrorvirksomhet, eller at ervervet vil øke risikoen for dette.»

- c) begge eller alle er varig knyttet til samme tredjepart gjennom kontroll,»

Solvens II artikkel 59 og CRD IV artikkel 23, som endret av CRD V, angir kriterier for myndighetenes vurdering av potensielle erververe av kvalifiserte eierandeler i henholdsvis et forsikrings- eller gjenforsikringsforetak og kredittinstitusjoner (banker og kredittforetak). Kriteriene retter seg bl.a. mot den påtenkte eiers omdømme og kompetanse, økonomiske situasjon og tilsynsmuligheter mv. Kriteriene er i all hovedsak likt formulert i begge direktivene. CRD IV artikkel 23, som endret av CRD V, lyder (norsk versjon):

8.5 EØS-rett

Gjeldende EØS-rettsakter som regulerer eierprøving på bank- og forsikringsområdet, er forsikringsdirektivet Solvens II og kapitalkravsdirektivet CRD IV, som endret av CRD V.

CRD IV gjelder for kredittinstitusjoner og verdipapirforetak, og inneholder konsesjonskrav, regler om virksomhetsstyring og tilsynsmessig oppfølging. Solvens II gjelder for forsikringsforetak, og trekker opp hovedprinsippene for reguleringen av forsikrings- og gjenforsikringsvirksomhet.

Direktivene gir bl.a. regler om de vurderinger som skal foretas av nasjonale myndigheter ved søknad om kvalifisert eierandel i kredittinstitusjoner (banker og kredittforetak) og forsikringsforetak. Der det foreligger «nære forbindelser» mellom foretaket og andre fysiske eller juridiske personer, skal tilsynsmyndighetene bare gi tillatelse dersom disse forbindelsene ikke hindrer myndighetene i å utøve sine tilsynsoppgaver på en forsvarlig måte, se for eksempel Solvens II artikkel 19 og CRD IV, som endret av CRD V, artikkel 14 nr. 3.

«Nære forbindelser» defineres i CRD IV, som endret av CRD V, artikkel 3 nr. 35 som definert i artikkel 4 nr. 1 punkt 38 i forordning (EU) nr. 575/2013 (CRR). I CRR artikkel 4 nr. 1 punkt 38 defineres «nære forbindelser» slik (norsk versjon):

«nære forbindelser» en situasjon der to eller flere fysiske eller juridiske personer er knyttet til hverandre ved

- a) en deltakerinteresse i form av eierskap, enten direkte eller gjennom kontroll av minst 20 % av et foretaks stemmeretter eller kapital,
b) kontroll,

- «1. Ved vurderingen av underretningen omhandlet i artikkel 22 nr. 1 og opplysningene omhandlet i artikkel 22 nr. 3 skal vedkommende myndigheter, for å sikre en sunn og forsvarlig ledelse av kredittinstitusjonen som det planlagte ervervet gjelder, og idet det tas hensyn til den aktuelle erververens sannsynlige innflytelse på kredittinstitusjonen, vurdere egnetheten til den aktuelle erververen og det planlagte ervervets økonomiske soliditet på grunnlag av følgende kriterier:

- a) Den aktuelle erververens omdømme.
b) Omdømmet, kunnskapene, ferdighetene og erfaringen, som fastsatt i artikkel 91 nr. 1, til de medlemmene av ledelsesorganet som vil lede kredittinstitusjonens virksomhet som følge av det planlagte ervervet.
c) Den aktuelle erververens økonomiske soliditet, særlig i tilknytning til den typen virksomhet som utøves og planlegges i kredittinstitusjonen som det planlagte ervervet gjelder.
d) Om kredittinstitusjonen vil kunne oppfylle og fortsette å oppfylle tilsynskravene på grunnlag av dette direktiv og forordning (EU) nr. 575/2013, og, der det er relevant, annet unionsregelverk, særlig direktiv 2002/87/EF og 2009/110/EF, herunder om gruppen som kredittinstitusjonen kommer til å bli en del av, har en struktur som muliggjør effektivt tilsyn, effektiv utveksling av opplysninger mellom vedkommende myndigheter og fastsettelse av ansvarsfordelingen mellom vedkommende myndigheter.
e) Om det i forbindelse med det planlagte ervervet er rimelige grunner til å mis-

tenke at hvitvasking av penger eller finansiering av terrorisme i henhold til artikkel 1 i europaparlaments- og rådsdirektiv 2005/60/EF av 26. oktober 2005 om tiltak for å hindre at det finansielle system brukes til hvitvasking og finansiering av terrorisme, eller forsøk på dette, pågår eller har funnet sted, eller at det planlagte ervervet vil kunne øke risikoen for dette.

2. Vedkommende myndigheter kan motsette seg det planlagte ervervet bare dersom det er rimelige grunner til dette på grunnlag av kriteriene i nr. 1, eller dersom de opplysningene som gis av den aktuelle erververen, er ufullstendige.
3. Medlemsstatene skal verken innføre forhåndsvilkår med hensyn til størrelsen på den eierandelen som skal erverves, eller til late at deres vedkommende myndigheter undersøker det planlagte ervervet ut fra markedets økonomiske behov.
4. Medlemsstatene skal offentliggjøre en liste over de opplysningene som er nødvendige for å foreta vurderingen, og som skal gis til vedkommende myndigheter på tidspunktet for underretningen nevnt i artikkel 22 nr. 1. De nødvendige opplysningene skal stå i forhold til og være tilpasset den aktuelle erververens og det planlagte ervervets art. Medlemsstatene skal ikke kreve opplysninger som ikke er relevante for en tilsynsvurdering.
5. Dersom vedkommende myndighet har mottatt underretning om to eller flere planlagte erverv eller økninger av kvalifiserende eierandeler i samme kredittinstitusjon, skal den uten hensyn til artikkel 22 nr. 2, 3 og 4 behandle de aktuelle erververne på en ikke-diskriminerende måte.»

Solvens II art. 59 nr. 1 bokstav b har en litt annen formulering enn kapitalkravsdirektivet:

- «b) omdømmet og erfaringen til alle personer som skal lede forsikrings- eller gjenforsikringsforetakets virksomhet etter det planlagte ervervet».

Vurderingskriteriene som er angitt ovenfor, er nærmere redegjort for i felles retningslinjer fra de europeiske finanstilsynsmyndighetene, det vil si den europeiske banktilsynsmyndighet (EBA), den europeiske verdipapirtilsynsmyndigheten (ESMA) og den europeiske forsikrings- og pensjonstilsyns-

myndigheten (EIOPA) datert 20. desember 2016 «Joint Guidelines on the prudential assessment of acquisitions and increases of qualifying holdings in the financial sector». EBA har gitt retningslinjer for vurdering av egnetheten av medlemmer av ledelsesorganet og personer med nøkkelfunksjoner «Guidelines on the assessment of the suitability of members of the management body and key function holders» datert 22. november 2012. EBA og ESMA ga felles retningslinjer datert 2. juli 2021 «Guidelines on the assessment of the suitability of members of the management body and key function holders».

8.6 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet å justere finansforetaksloven § 6-3 slik at bestemmelsen vil ligge nærmere ordlyden og strukturen i de relevante EØS-direktivene.

Høringsnotatets forslag går ut på å fjerne skillet mellom første og annet ledd i finansforetaksloven § 6-3, slik at formuleringen av vurderingstemaet og kriteriene for selve vurderingen blir knyttet nærmere sammen. Det ble vist til at det svarer bedre med strukturen i direktivene. Videre ble det foreslått å endre ordlyden slik at det vil fremgå fem kriterier for egnethetsvurderingen. Det ble foreslått enkelte forenklinger og språklige endringer, som innebærer at ordlyden vil ligge nær ordlyden i direktivet.

For å komme EFTAs overvåkingsorgans innvendinger mot utformingen av finansforetaksloven § 6-3 i møte, foreslo departementet å fjerne formuleringen «særlig ta i betraktning» i finansforetaksloven § 6-3 annet ledd første setning. Departementet viste til at det vil fremgå direkte av bestemmelsen at listen som oppstiller kriteriene for egnethetsvurderingen, vil være uttømmende.

Når det gjelder kriteriet i bokstav c, foreslo departementet at bokstav c oppheves. Det ble foreslått at formuleringen i bokstav d «samt om erververen og dennes virksomhet er undergitt finansielt tilsyn» fjernes fra finansforetaksloven § 6-3. Det ble videre foreslått enkelte språklige justeringer i nåværende bokstav e, som ble foreslått som ny bokstav d, slik at ordlyden vil ligge nær ordlyden i direktivene. Det ble i høringsnotatet vist til utredningen «Egnethetsprøving av store eiere i finansforetak» punkt 6.3 om at intensjonen i forarbeidene er at kriteriet i bokstav c skal kaste lys over praktiseringen av kriteriene i bokstavene a og b, jf. Ot.prp. nr. 80 (2008–2009) *Om lov om endringer i finansieringsvirksomhetsloven, børs-*

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

loven, verdipapirregisterloven, verdipapirhandel-loven mv. (eierskap i finansinstitusjoner og i infrastrukturforetak på verdipapirområdet) kapittel 2.5.4. Det understrekes i utredningen at dersom bokstav c praktiseres i tett samspill med bokstavene a og b i tråd med føringene i forarbeidene, vil dette være i samsvar med direktivene og være et uttrykk for proporsjonalitetsprinsippet.

I høringsnotatet ble det vist til utredningen fra Bekkedal, om at formuleringen i bokstav f «om eierforholdene i foretaket etter ervervet eller særlige bindinger mellom erververen og en tredjemand vil vanskeliggjøre effektivt tilsyn med foretaket» ikke har en direkte parallell i direktivenes ervervskriterier, men gjelder direktivenes regler om virksomhetskonsesjon og derfor bør plasseres i finansforetaksloven kapittel 3. Departementet foreslo i høringsnotatet at en bestemmelse om dette plasseres i finansforetaksloven kapittel 3. Det ble i høringsnotatet vist til at det følger av direktivene at der det foreligger «nære forbindelser» mellom foretaket og andre fysiske eller juridiske personer, skal tilsynsmyndighetene bare gi tillatelse dersom disse forbindelsene ikke hindrer myndighetene i å utøve sine tilsynsoppgaver på en forsvarlig måte, se Solvens II artikkel 19 og CRD IV artikkel 14 nr. 3, som endret av CRD V. En slik bestemmelse følger ikke direkte av finansforetaksloven i dag. Det ble foreslått å vise til definisjonen av «nære forbindelser» i finanstilltalsloven § 3 a annet ledd.

8.7 Høringsinstansenes syn

Advokatforeningen har uttalt at reglene om eierprøving i betalingsforetak bør korrigeres. Etter *Advokatforeningens* oppfatning er terskelen for å nekte samtykke til erverv av kvalifisert eierandel i betalingsforetak høyere enn for banker og forsikringsforetak, og dette bør fremgå av de norske reglene. Konkret viser *Advokatforeningen* til at dette kan løses ved endringer i finansforetaksforskriften.

Advokatforeningen gir videre uttrykk for at endringene som foreslås i finansforetaksloven § 6-3 også er av materiell art. Etter *Advokatforeningens* oppfatning er momentet i bokstav c i konsesjonspraksis benyttet som grunnlag for at det er satt en grense på 25 pst. eierandel for private eiere. Opphevelsen av bokstav c tilsier derfor etter *Advokatforeningens* syn en endring av denne praksisen.

Videre viser *Advokatforeningen* til at banker og forsikringsselskaper ofte er underlagt til dels betydelige vilkår i konsesjonen, som blant annet knyt-

ter seg til foretakets forhold til eierne, og eiernes mulige innflytelse på foretaket.

Det fremstår som uklart for *Advokatforeningen* hvordan allerede fastsatte vilkår om eierinnflytelse i banker og forsikringsforetak vil bli praktisert i lys av lovendringene, og hva slags betydning fastsatte vilkår vil få i fremtidige erverv som krever godkjenning. Videre mener *Advokatforeningen* det er uklart om slike vilkår kan settes i fremtidige konsesjoner.

Etter *Advokatforeningens* oppfatning bør endringene som foreslås medføre at praksis med å sette grenser for eierandelen endres, slik at det ikke kan stilles vilkår i konsesjonen som ikke kan stilles ved en senere eierprøving, og at tidligere stilte vilkår som er i strid med ny § 6-3 ikke lenger gjelder. *Advokatforeningen* mener dette bør presiseres av departementet.

8.8 Departementets vurdering

Departementet følger opp forslagene i høringsnotatet om å endre finansforetakslovens regler om søknader om kvalifiserte eierandeler i finansforetak, med enkelte språklige endringer.

I likhet med forslaget i høringsnotatet, foreslår departementet at det inntas i finansforetaksloven § 3-2 at tillatelse til å etablere og drive virksomhet som finansforetak skal nektes dersom forholdet til nære forbindelser er av en slik art at det ikke kan gjennomføres et effektivt og betryggende tilsyn med finansforetaket, jf. definisjonen av «nære forbindelser» i finanstilltalsloven § 3 a annet ledd. Departementet viser til at en slik bestemmelse følger av direktivene, og bør fremgå av finansforetaksloven.

Videre foreslår departementet at finansforetaksloven § 6-3 om egnethetsvurdering ved etterfølgende erverv av kvalifiserte eierandeler i finansforetak justeres.

Endringene som foreslås, er ment å imøtekomme EFTAs overvåkingsorgans innvendinger til utformingen av finansforetaksloven § 6-3. Departementet viser til at EFTAs overvåkingsorgan har stilt spørsmål ved om finansforetaksloven § 6-3 er i samsvar med EØS-retten. EFTAs overvåkingsorgan sendte supplerende formelt åpningsbrev 28. september 2022 og grunnlagt uttalelse 19. juli 2023 til Finansdepartementet, hvor EFTAs overvåkingsorgan anfører at bestemmelsen er i strid med direktivbestemmelser som gjelder egnethetsvurderingen ved erverv av kvalifiserte eierandeler i kredittinstitusjoner (banker og kredittforetak) og forsikringsforetak. Norge

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

har svart på EFTAs overvåkingsorgans brev i Finansdepartementets brev 28. november 2022 og 1. desember 2023. Departementet viste til at kriteriene i finansforetaksloven § 6-3 materielt er i samsvar med direktivene, men at ordlyden kunne reflektere direktivene mer presist. Departementet er fremdeles av den oppfatning at de norske reglene er i samsvar med Norges forpliktelser etter EØS-avtalen. Kriteriene i finansforetaksloven § 6-3 er materielt i samsvar med direktivene. Departementet har likevel kommet til at det er hensiktsmessig å endre finansforetaksloven § 6-3, slik at ordlyden reflekterer direktivene mer presist.

Departementet foreslår at strukturen og kriteriene for egnethetsvurderingen justeres, slik at ordlyden i finansforetaksloven § 6-3 ligger nærmere ordlyden og strukturen i direktivene. Dette vil etter departementets syn forenkle ordlyden i bestemmelsen. Endringene vil videre kunne gjøre praktiseringen av regelverket enklere, når det ses hen til relevante tolkningsuttalelser og anbefalinger mv. fra de europeiske finanstilsynsmyndighetene. Forslaget innebærer at det nåværende skillet mellom første og annet ledd fjernes, slik at formuleringen av vurderingstemaet og kriteriene for vurderingen blir knyttet nærmere sammen. Forslaget innebærer at det vil fremgå fem kriterier av finansforetaksloven § 6-3. Dette er tilsvarende som i direktivene.

Departementet foreslår at formuleringen «særlig ta i betraktning» i nåværende første ledd fjernes. Listen som oppstiller kriteriene for egnethetsvurderingen, vil være uttømmende.

Departementet foreslår at formuleringen «ikke vanskeliggjør forsvarlig tilsyn» i gjeldende annet ledd bokstav e endres til «muliggjør effektivt tilsyn». Departementet viser til at CRD IV artikkel 23 bokstav d, som endret av CRD V, i norsk versjon sier at det skal vurderes om «gruppen som kredittinstitusjonen kommer til å bli en del av, har en struktur som muliggjør effektivt tilsyn, effektiv utveksling av opplysninger mellom vedkommende myndigheter og fastsettelse av ansvarsfordelingen mellom vedkommende myndigheter».

Departementet foreslår, som i høringsnotatet, at nåværende annet ledd bokstav c oppheves og at formuleringen i bokstav d «samt om erververen og dennes virksomhet er undergitt finansielt tilsyn» fjernes. Departementet viser til at regler om tilsyn er foreslått plassert i finansforetaksloven kapittel 3 om virksomhetskonsesjon.

Forslaget innebærer at formuleringen i bokstav c om at det i egnethetsvurderingen skal vur-

deres «om erververen vil kunne bruke den innflytelse eierandelen gir, til å oppnå fordeler for egen eller tilknyttet virksomhet, eller indirekte øve innflytelse på annen næringsvirksomhet, samt om ervervet vil kunne føre til at foretakets uavhengighet blir svekket», vil fjernes.

Departementet viser til Advokatforeningens høringsmerknad om hvilken betydning det bør få for praksis at bokstav c fjernes.

Som beskrevet i høringsnotatet, legger departementet til grunn at endringene som foreslås ikke vil medføre endringer for norsk forvaltningspraksis. Forvaltningspraksis knyttet til etterfølgende erverv på mer enn 20-25 pst., er hjemlet i vilkår som stilles på konsesjonsstadiet, og ikke finansforetaksloven § 6-3 annet ledd bokstav c.

I lys av høringsinnspillet, finner departementet grunn til å bemerke at et av vilkårene som normalt stilles for at foretaket skal kunne ha virksomhetskonsesjon, er at ingen enkelteiere i foretaket kan eie mer enn en maksimal eierandel (20-25 pst.) i foretaket, jf. finansforetaksloven §§ 3-2 første ledd og 3-3 første ledd. Dette er vilkår som ikke kan omgås gjennom et senere erverv. Norske myndigheter har som fast og langvarig praksis ikke tillatt at enkelteiere kan eie mer enn 20-25 pst. av en bank eller et forsikringsforetak, med unntak for blant annet nisjepreget virksomhet. Eiergrensen skal blant annet redusere risikoen for at store eiere misbruker sin innflytelse og posisjon.

Departementet bemerker at forvaltningspraksis er gjenstand for to andre traktatbruddsaker åpnet av EFTAs overvåkingsorgan. De to sakene gjelder hhv. stadiet for eierkontroll i forbindelse med virksomhetstillatelse og ved etterfølgende erverv av kvalifiserte eierandeler. Norge har fastholdt at de norske reglene og praksis er i samsvar med EØS-retten. Det er blant annet vist til at vilkårene for konsesjon ikke er begrenset til egnethet for eierne, og at statene kan innføre andre vilkår for konsesjon enn det som gjelder egnethet. Videre er det departementets syn at det må skilles mellom eierspredningsregler, som knytter seg til systemiske forhold i foretaket, og eierprøvningsregler som knytter seg til forhold ved den enkelte eier og som direktivene gjelder. Direktivene stenger dermed ikke for krav om eierspredning. Reglene for etterfølgende erverv kan heller ikke anvendes for å omgå vilkår satt ved opprinnelig konsesjon.

Advokatforeningen tok i høringen opp spørsmål om eierprøving av kvalifiserte eierandeler i betalingsforetak, og mulige forskriftsendringer. Departementet viser i denne forbindelse til at

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

Finanstilsynet 20. mars 2024 ble gitt i oppdrag å utrede eventuelt behov for ytterligere endringer i finansforetaksloven og finansforetaksforskriftens regler om forsvarlig eierstruktur og forholdet mellom finansforetak og dets eiere, med utgangs-

punkt i Bekkedals utredning (jf. omtale i punkt 8.1 ovenfor). Finanstilsynet vil i dette arbeidet også kunne vurdere dette forslaget fra advokatforeningen.

9 Økonomiske og administrative konsekvenser

9.1 Overføring av oppgaver på verdipapirområdet fra Oslo Børs til Finanstilsynet

I proposisjonen foreslås det at ansvaret for å føre tilsynet med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring og ansvaret for å følge opp reglene om tilbudsplikt overføres fra markedsoperatøren Oslo Børs til Finanstilsynet.

En overføring av oppgaven med tilsynet med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring fra Oslo Børs til Finanstilsynet vil medføre besparelser hos Oslo Børs, og tilsvarende varige utgiftsøkninger knyttet til den daglige driften hos Finanstilsynet. Det er nødvendig å sikre et robust fagmiljø som kan håndtere vaktordninger og svingninger i arbeidsmengden. På grunn av svingningene i arbeidsmengden vil antall årsverk kunne variere fra år til år, men departementet anslår at det i snitt vil være behov for mellom fire og fem årsverk til oppgaven med tilsynet med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring. Kostnaden er anslått til mellom om lag 5,5 og 7 millioner kroner. Finanstilsynet må også anskaffe en løsning for løpende markedsovervåking. Engangskostnaden for oppsettet av løsningen er anslått til 0,75 millioner kroner, mens den årlige løpende kostnaden med løsningen er anslått til 2,5 millioner kroner. Finanstilsynets kostnader knyttet til tilsynet med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring vil måtte dekkes av institusjoner under tilsyn og utstederne ved utlikning. I Prop. 75 L (2023–2024) er det foreslått en bestemmelse om fordeling av Finanstilsynets og Finanstilsynsklagenemndas utgifter i ny finanstilsynslov § 6-1, og at departementet kan gi nærmere regler om utgiftsfordelingen i forskrift. Dersom forslagene i Prop. 75 L (2023–2024) og denne proposisjonen blir vedtatt, vil det bli gitt nærmere regler om fordeling av utgifter til tilsynet med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring i forskrift, og forslaget vil bli fulgt opp i den ordinære budsjettprosessen. Institusjoner under tilsyn og utstederne vil da måtte betale mer til Finanstilsynet enn i dag. Samtidig vil endringen medføre betydelige besparelser for Oslo Børs, og

departementet legger til grunn at prisene på Oslo Børs vil reflektere at Oslo Børs ikke lenger skal føre tilsyn med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring.

En overføring av oppgaven som tilbudsmyndighet fra Oslo Børs til Finanstilsynet vil også medføre besparelser hos Oslo Børs og tilsvarende varig utgiftsøkning knyttet til den daglige driften hos Finanstilsynet. Det er anslått at det er behov for mellom tre og fire årsverk til oppgaven som tilbudsmyndighet. Kostnaden er anslått til mellom om lag 4,5 og 6 millioner kroner. Som for kostnadene knyttet til tilsynet med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring, vil kostnadene til tilbudsmyndigheten dekkes i medhold av ny finanstilsynslov § 6-1, dersom forslagene i Prop. 75 L (2023–2024) og denne proposisjonen blir vedtatt. Det vil da bli gitt nærmere regler om utgiftsfordelingen i forskrift, og forslaget vil bli fulgt opp i den ordinære budsjettprosessen.

Finanstilsynet vil ha behov for tid til å forberede overtakelsen av oppgavene. Når oppgavene er overført, vil myndighetsoppgaver på verdipapirhandelsområdet utelukkende utføres av det offentlige, og Finanstilsynets rolle som tilsynsmyndighet blir styrket. Endringene vil også innebære at Oslo Børs kan rendyrke sin rolle som privat aktør. Utstederne notert på regulert marked eller multilateral handelsfasilitet vil måtte forholde seg til Finanstilsynet i større grad enn i dag. Investorene vil også måtte forholde seg til Finanstilsynet, men overgangsbyrden må sees i lys av at dette allerede er situasjonen i andre sammenhenger, for eksempel i relasjon til regler om markedsmissbruk og regler om shortsalg.

9.2 Gjennomføring av forordning (EU) 2015/2365 (SFTR)

Formålet med SFTR er å sikre gjennomsiktighet for verdipapirfinansieringstransaksjoner og gjenbruk av sikkerheter og å bidra til finansiell stabilitet. Den potensielle gevinsten for samfunnet av finansiell stabilitet anses som stor.

SFTR innfører regler på et område som ikke tidligere har vært generelt regulert i norsk rett, selv om det finnes tilgrensende regler. Finansielle og ikke-finansielle motparter skal etter forordningen rapportere om verdipapirfinansieringstransaksjoner. Reglene vil utgjøre en byrde for aktørene og vil medføre økonomiske kostnader. Reglene bygger imidlertid på allerede eksisterende infrastruktur, operasjonelle prosesser og formater som har blitt til ved EMIR, for å minske tilleggskostnadene. Mange av aktørene antas i stor grad å være direkte eller indirekte tilknyttet et transaksjonsregister allerede, som følge av EMIR. Det gjelder både finansielle og ikke-finansielle motparter.

Rapporteringsforpliktelsene kan delegeres. Det antas å kunne lette ulempen for motparten det gjelder. Rapporteringspliktene er videre pålagt den finansielle motparten dersom den andre motparten er en liten eller mellomstor ikke-finansiell motpart, jf. SFTR artikkel 4 nr. 3, hvilket gjør rapporteringsbyrden mer proporsjonal.

Forordningens artikkel 15 pålegger motpartene visse plikter ved gjenbruk av sikkerheter. Bestemmelsen oppstiller en informasjonsplikt og krav til innhold i sikkerhetsstillelsesavtaler. Departementet legger til grunn at dette ikke representerer noen særlig byrde for aktørene.

Forordningens artikkel 24 nr. 3 krever at motparter skal ha på plass interne prosedyrer slik at ansatte kan rapportere brudd på artiklene 4 og 15. Departementet legger til grunn at det ikke vil være forbundet med store kostnader for foretakene å etablere slike ordninger, dersom slike ikke allerede eksisterer.

Forvaltningsselskaper for verdipapirfond og AIF-forvaltere pålegges rapporteringsplikter og informasjonsplikter som kommer i tillegg til pliktene som allerede følger av gjeldende rett. De nye rapporterings- og informasjonspliktene er imidlertid av samme karakter som allerede eksisterende plikter og må sees på som en utvidelse av disse.

Privatpersoner pålegges ikke plikter etter forordningen, men kan bli berørt av de foreslåtte administrative sanksjonene og tiltakene dersom de medvirker til overtredelser av forordningen.

Fylkeskommuner og kommuner får ikke som sådanne noen plikter i forordningen. Dersom de inngår SFT-er eller gjenbruker sikkerheter, omfattes de av forordningen i likhet med andre aktører.

Finanstilsynet må føre tilsyn med at aktørene rapporterer som de skal, og for øvrig overholder forordningen. Et liknende tilsyn føres allerede etter EMIR. Finanstilsynet pålegges også visse rapporteringsplikter til ESMA, se artikkel 25 nr. 1

og 3 om rapporter om bruk av administrative sanksjoner og tiltak. De nye oppgavene vil kreve ressurser hos Finanstilsynet.

9.3 Gjennomføring av forordning (EU) 2019/834 (EMIR Refit)

EØS-regler som svarer til EMIR, er gjort til del av norsk lov ved henvisning i verdipapirhandelloven. Det vises til Prop. 127 L (2015–2016) *Lov om EØS-finanstillsyn* punkt 4 på s. 4 for en gjennomgang av de økonomiske og administrative konsekvensene knyttet til å gjøre EMIR til del av norsk lov.

Når det gjelder endringene av EMIR i EMIR Refit, gjelder flere av bestemmelsene sentrale motparter, samt enkelte endringer knyttet til transaksjonsregistre. Det er i dag ingen sentrale motparter med norsk tillatelse eller transaksjonsregistre registrert i Norge. De fleste av reglene får derfor per i dag ingen betydning for norske aktører.

For foretak som handler i derivater, vil norske aktører nyte godt av de lettelsene som EMIR Refit innfører i forbindelse med clearing. Kostnadene knyttet til handel i derivater blir dermed redusert.

Hva gjelder endringer knyttet til rapporteringskrav, vil ikke-finansielle motparter i samme konsern etter nærmere vilkår ikke være pliktig til å rapportere konserninterne derivattransaksjoner. Finanstilsynet opplyser i sitt høringsnotat at ett foretak har overfor Finanstilsynet opplyst at det har årlige kostnader på EUR 14 000 i forbindelse med rapportering av konserninterne derivattransaksjoner. Finanstilsynet har lagt til grunn at andre konsern har kostnader i minst samme størrelsesorden, og at disse foretakene dermed kan spare ikke-ubetydelige beløp når rapporteringsunntaket innføres i norsk rett.

For finansielle motparter skjerpes rapporteringskravene noe ved at de i utgangspunktet får det juridiske ansvaret for å rapportere derivattransaksjoner som er inngått med ikke-finansielle foretak. Finansielle motparter har etter EMIR hatt plikt til å rapportere sin side av transaksjonen, og det antas at plikten til å sørge for rapportering når det inngås transaksjoner med ikke-finansielle motparter, ikke vil medføre store ekstrakostnader.

Fylkeskommuner og kommuner får ikke som sådanne noen plikter i forordningen. Dersom de inngår derivatkontrakter innen virkeområde for EMIR, omfattes de av forordningen i likhet med andre aktører.

Finanstilsynet får som ny oppgave å motta meldinger om bruk av unntak for ikke-finansielle mot-

parters konserninterne derivattransaksjoner. Finanstilsynet opplyser i sitt høringsnotat at de allerede mottar flere slike meldinger og at ekstrarbeidet knyttet til dem er lite.

Kravet om at tilsynsmyndighetene skal validere interne modeller foretakene bruker i forbindelse med risikoreduserende tiltak, vil kunne kreve ressurser fra Finanstilsynet. Omfanget vil avhenge av i hvilken grad motpartene bruker slike modeller.

9.4 Endringer i hvitvaskingsloven

9.4.1 Utvidelse av hvitvaskingslovens anvendelsesområde til visse aktører innen kunsthandel

9.4.1.1 *Gevinster ved tiltaket*

Kunsthandel er utsatt for trusler knyttet til hvitvasking, terrorfinansiering og annen kriminell aktivitet, jf. også punkt 5.3.5.1. Per i dag er bransjen underlagt forbudet mot å motta kontantvederlag på over 40 000 kroner, slik også andre forhandlere av gjenstander i Norge er. Samtidig er ikke kontanter den eneste betalingsformen som representerer en hvitvaskingsrisiko. Dessuten er kontantbegrensningen lite egnet til å fange opp senere stadier i hvitvaskingsoperasjoner, etter plasseringen av «skitne» kontanter i finanssystemet ved ombytting til en verdigjenstand. Kunstmarkedet er også tradisjonelt kjent for lite gjennomsiktighet i transaksjonene, noe som i alle bransjer øker risikoen for hvitvasking, terrorfinansiering og annen kriminalitet.

Det er uansett nødvendig å utvide hvitvaskingslovens anvendelsesområde for å oppfylle EØS-rettslige forpliktelser. Også oppfyllelsen av EØS-forpliktelsene er en gevinst ved tiltaket, ved at det unngås at det norske kunstmarkedet fremstår som et fristed for transaksjoner uten krav om antihvitvaskingstiltak.

9.4.1.2 *Konsekvenser for nye rapporteringspliktige*

Det er foreslått å utvide hvitvaskingslovens anvendelsesområde til de som ervervsmessig handler med eller formidler handler med kunst over en viss verdi, eller tilbyr oppbevaringstjenester som er særlig egnet, tilpasset eller utformet med sikte på kunst. Etter hvitvaskingslovens begrepsbruk vil de regnes som «rapporteringspliktige». Mange i denne gruppen har tidligere i prinsippet vært underlagt hvitvaskingsloven i tilfeller der de tok

imot store kontantbeløp. Grunnen er at hvitvaskingsloven av 2009, før lovendringer i 2017, gjorde forhandlere av gjenstander til rapporteringspliktige ved transaksjoner i kontanter på minimum 40 000 kroner. I praksis har dette neppe ført til omfattende tiltak, som følge av at det ikke var etablert en tilsynsmyndighet og den generelt lave kontantbruken i Norge.

Det vil være store variasjoner mellom de enkelte rapporteringspliktige med hensyn til hvilken ressursbruk som antas å være nødvendig, da kravene til de rapporteringspliktiges tiltak i stor grad bestemmes ut fra virksomhetens art og omfang. Det er tale om både engangstiltak ved tilpasning til regelverket samt løpende tiltak ved den videre etterlevelsen. Ressursbruken avhenger av om virksomheten gjør det på egenhånd, eller om det er nødvendig å hente inn ekstern bistand. Behov for eventuell bistand vil bero på virksomhetens art og omfang. Kostnader knyttet til dette vil kunne reduseres ved veiledning fra for eksempel bransjeorganisasjoner eller av tilsynsmyndigheten, når en slik utpekes.

Sentrale plikter det er grunn til å nevne, er opplæring av ansatte, utarbeidelse av risikovurderinger og rutiner, gjennomføring av kundetiltak, undersøkelse av mistenkelige forhold og ev. rapportering av disse til Enheten for finansiell etterretning (EFE) ved Økokrim. Departementet viser til hvitvaskingsloven med forskrift.

Departementet har foreslått at forskriftshjemmelen for utpeking av tilsynsmyndighet for denne gruppen omfatter å gi regler om betaling av gebyr for å dekke tilsynsmyndighetens utgifter. Det er foreløpig ikke gjort estimater av det endelige kostnadsbildet for denne tilsynsvirksomheten eller vurderinger av kostnadsfordelingen mellom aktørene, herunder om det overhodet skal benyttes gebyrfinansiering av tilsynsaktiviteten. Departementet viser også til omtalen under om de økonomiske og administrative konsekvensene for myndighetene.

I høringsnotatet viste departementet til at det ikke er mulig nøyaktig å tallfeste hvor mange som omfattes av lovendringen. Ved bruk av statistikk om kunstavgift ble det gjort noen anslag. For annenhåndssalg ble det, basert på tilgjengelige tall om perioden 2017–2022, anslått at mellom 17 og 30 aktører hadde formidlet salg av opphavsrettslig vernede verk til en verdi over 10 000 euro. For førstehåndssalgene, der detaljene i tallmaterialet er færre, ble det gitt uttrykk for at et omtrentlig anslag tilsier at det er under 50 aktører som har hatt enkelttransaksjoner på mer enn 100 000 kroner. For ordens skyld bemerker departemen-

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

tet at det i disse vurderingene ikke ble gjort den typen grensedragninger for kunsthandel som departementet har vurdert i punkt 5.3.5.3.

Når det gjelder tjenester for oppbevaring av kunst, finnes det ingen uttømmende oversikt over dette i dag, men departementet antar, basert på åpne søk på internett, at det eksisterer et fåtall aktører.

I høringsbrevet ba departementet om informasjon som eventuelt kan belyse hvor mange nye rapporteringspliktige lovendringen vil medføre. Finanstilsynet innhentet informasjon om registrerte tilsynsenheter fra andre nordiske land, som viste at det er 27 på Island, 65 i Finland og 155 i Sverige. Finland og Sverige antar at det finnes aktører som ikke har registrert seg. I Danmark oppga de ikke konkrete tall, men viste til at antallet enheter registrert med relevante bransjekoder er estimert til ca. 1 800 enheter, men at det reelle antallet virksomheter antas å være markant lavere.

9.4.1.3 Konsekvenser for offentlige myndigheter

I punkt 9.4.1.1 er det gitt en overordnet beskrivelse av gevinstene ved å utvide hvitvaskingslovens anvendelsesområde. Gevinstene knyttet til redusert risiko for misbruk av kunstbransjen til hvitvasking, terrorfinansiering og tilknyttet kriminalitet, har betydning for offentlige myndigheter. Det kan også nevnes at økt gjennomsiktighet og tilgang på opplysninger og dokumentasjon som innhentes og utarbeides som ledd i å etterleve hvitvaskingsloven, kan bidra til mer effektiv straffeforfølgning.

I høringsnotatet ble det redegjort for kravene og føringene som stilles til en tilsynsmyndighet for etterlevelse av hvitvaskingsregelverket. Disse kravene og føringene stammer både fra hvitvaskingsdirektivet og anbefalingene fra Financial Action Task Force (FATF). En tilsynsmyndighet må etablere en strategi for organisering og gjennomføring av tilsyn med de rapporteringspliktige. Strategien må ta utgangspunkt i risikovurderinger og forutsetter evne til å identifisere og vurdere risiko. Planlegging av hyppighet og intensitet i virkemiddelbruken må tilpasses risikovurderingene. Generell kunnskap om hvitvasking og terrorfinansiering, samt kunnskap om hvordan kunst og handlinger knyttet til kunst kan misbrukes til disse formålene, vil være nødvendig.

Tilsynsarbeidet omfatter å følge opp aktørenes etterlevelse av kravene i hvitvaskingsregelverket.

I praksis kan dette gå ut på å drive dokumentbasert og stedlig tilsyn, rettet mot enkeltforetak eller grupper av foretak. Tematiske tilsyn rettet mot alle aktørene som yter en viss type tjenester er et eksempel. Det er en forutsetning at tilsynsvirksomheten er risikobasert. Dermed krever ansvar for tilsyn ikke bare evne til å identifisere risiko, men også å kunne følge opp denne. Det er også av betydning at hvitvaskingsregelverket gir hjemmel til å ilegge overtredelsesgebyr ved brudd på utvalgte deler av loven. I tillegg kan det ilegges ledelseskarantene og gis pålegg og tvangsmulkt. I forvaltningsloven er det gitt prosessuelle regler som gjelder generelt for forvaltningen i forbindelse med illeggelse av administrative sanksjoner.

De nødvendige økonomiske og administrative kostnadene som følger med tilsynsoppgaven, må for øvrig sees i lys av vurderingene i punkt 9.4.1.2 om antallet enheter som vil underlegges tilsyn. Departementet bemerker i tillegg at eksempelvis veiledning av de nye aktørene vil kunne være hensiktsmessig. Det kan senere gi besparelser i form av aktørenes etterlevelse av regelverket. Dette vil kunne medføre mindre behov for bruk av ressurser ved oppfølging av tilsyn.

Et økt antall rapporteringspliktige kan for øvrig medføre et økt antall meldinger om mistenkelige transaksjoner/aktivitet til Enheten for finansiell etterretning i Økokrim.

9.4.2 Endring av definisjonen av politisk eksponert person

De foreslåtte endringene i hvitvaskingsloven § 2 bokstav f antas ikke å medføre økonomiske og administrative konsekvenser av betydning. For departementet og berørte offentlige myndigheter vil det kreve arbeid å utarbeide listen over nøyaktige funksjoner som i Norge gir status som politisk eksponert person. For rapporteringspliktige vil det kreve tilpasninger i interne rutiner mv. når listen fastsettes, samtidig som dette gir mer forutsigbarhet i anvendelsen av hvitvaskingsloven. For de som anses å være politisk eksponerte personer, deres familiemedlemmer og kjente medarbeidere, blir også regelverket mer forutsigbart, noe som også antas å gjøre anvendelsen av regelverket mer forutsigbart for fysiske personer som ikke er politisk eksponerte personer eller disses nære familiemedlemmer eller kjente medarbeidere. Samlet sett antas dette å kunne være ressursbesparende.

9.4.3 Bruk av tredjepart til kundetiltak

Endringen antas ikke å medføre økonomiske og administrative konsekvenser av betydning. Departementet utelukker ikke at muligheten for å bruke utenlandske forsikringsformidlingsforetaks kundetiltak, forutsatt at vilkårene for dette er oppfylt, kan gi besparelser for enkelte rapporteringspliktinge.

9.5 Gjennomføring av forordning (EU) 2022/858 (DLT-forordningen)

DLT-forordningen innfører ikke plikter for eksisterende virksomheter, og det oppstår økonomiske og administrative konsekvenser i den grad foretak søker om å få benytte seg av prøveordningen.

Per i dag er det bare Oslo Børs ASA som har norsk tillatelse til å drive multilateral handelsfasilitet (Euronext Growth), og bare Verdipapirsentralen ASA som har norsk tillatelse som verdipapirsentral. Dersom disse foretakene skulle ønske å benytte seg av prøveordningen, vil de bli påført visse byrder blant annet gjennom regelmessige rapporteringsplikter om DLT-virksomheten. Departementet slutter seg til Finanstilsynets vurdering om at det ikke er tale om omfattende plikter, særlig sett i lys av regelverkene disse foretakene allerede er underlagt.

Andre foretak som ønsker å benytte seg av pilotordningen og starte virksomhet som DLT-markedsinfrastruktur, vil trenge tillatelse enten som verdipapirforetak eller operatør av regulert marked eller som verdipapirsentral. For disse foretakene har forordningen derfor større konsekvenser, dersom de ønsker å benytte seg av ordningen. Forordningen innfører visse lettelser i konsesjonskravene, men omfattende vilkår består.

Dersom noen foretak søker om å få etablere en DLT-markedsinfrastruktur, vil Finanstilsynet få nye oppgaver i forbindelse med søknadsbehandlingen og senere tilsyn. ESMA har utarbeidet standard skjema for søknader etter forordningen, se «Guidelines on standard forms, formats and templates to apply for permission to operate a DLT market infrastructure», ESMA70-460-213. Tilsynet omfatter blant annet å motta jevnlig rapporter fra foretakene og dele informasjon med ESMA. Departementet forventer at slike oppgaver i så fall vil kreve ressurser og medføre ekstrakostnader for Finanstilsynet.

Departementet viser til at fylkeskommuner og kommuner ikke pålegges plikter etter forordningen. Det samme gjelder privatpersoner. Privatper-

soner kan likevel bli omfattet av bestemmelsene om administrative tiltak og sanksjoner som følger av henholdsvis verdipapirhandelloven og verdipapirsentralloven, hvis de for eksempel er ansatt i et foretak som driver en DLT-markedsinfrastruktur.

DLT-forordningen vil på sikt kunne bidra til nye og effektive ordninger for verdipapirhandel og verdipapiroppkjøp. EU-kommisjonen har identifisert en rekke mulige direkte og indirekte fordeler med regelverket, se «Commission Staff Working Document Impact assessment Accompanying the document Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on a pilot regime for market infrastructures based on distributed ledger technology, SWD/2020/201 final». Fordelene kan, avhengig av markedsutviklingen og bruken av pilotordningen, innebære effektivitetsgevinster på opptil 19 milliarder euro per år innenfor EØS, lavere kostnader for noteringer, mindre svindel, økt markedsintegritet, redusert risiko mot finansiell stabilitet, økt innovasjon og mindre risiko for at kryptoaktiva kan påvirke pengepolitikken.

Pilotordningen er et felleseuropeisk regelverk med utstrakt informasjonsdeling mellom myndighetene, slik at norske myndigheter og aktører også vil kunne høste erfaringer fra andre land. Dette gjelder selv om ingen norske foretak skulle søke om tillatelse etter DLT-forordningen nå.

Det er viktig for en vellykket gjennomføring av regelverket at aktører som kan tenkes å benytte seg av prøveordningen, kan finne informasjon om hvilke krav som gjelder. I stor grad vil det dreie seg om profesjonelle parter som er vant til å orientere seg om regelverk tilsvarende DLT-forordningen. Departementet mener det vil være tilstrekkelig at Finanstilsynet informerer om reglene på Finanstilsynets nettsted, samt benytter Finanstilsynets vanlige informasjonstiltak.

9.6 Endringer i lov om register over reelle rettighetshavere

Brønnøysundregistrene har på plass tekniske løsninger for innsyn for kompetente myndigheter, enheter for finansiell etterretning, rapporteringspliktige, media, sivilsamfunnsorganisasjoner og høyere utdanningsinstitusjoner gjennom tilgangsstyrte tekniske grensesnitt (API). Det vil være nødvendig med noe videreutvikling av tekniske løsninger ved en mer utstrakt bruk av tilgangsstyrte API, især om ulike grupper skal ha ulike rettigheter, og økt bruk av tilgangsstyrte grensesnitt kan gi økte administrative kostnader. Den til-

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

gangsstyrte løsningen er utviklet med henblikk på profesjonelle aktører, og de som ønsker innsyn gjennom denne, må være i stand til å gjøre seg bruk av de eksisterende tekniske løsningene.

For å sikre at den reelle rettighetshaveren, som ikke er en del av denne gruppen, kan finne hvilke opplysninger som er registrert om seg, må det etableres en ordning for egeninnsyn. Dette var opprinnelig tenkt sikret gjennom den åpne løsningen med innsyn for «enhver».

Etter departementets syn fremstår den mest hensiktsmessige løsningen som en ordning for innsyn i egne opplysninger via Brønnøysundregistrens Min side. Brønnøysundregistrene har estimert hva en slik løsning vil koste, anslagsvis kroner 500 000, og departementet mener at dette kan håndteres innenfor gjeldende økonomiske rammer.

Egeninnsyn for utenlandske borgere uten norsk personnummer eller fødselsnummer kan etter omstendighetene kreve manuell behandling, og det kan etter omstendighetene være vanskelig å gi en bekreftelse på registrering uten en entydig identifikator som fødselsnummer. Departementet viser imidlertid til at selskapene etter forskrift til lov om register over reelle rettighetshavere § 2-6

har plikt til å varsle de registrerte om registreringen. Departementet antar derfor at de registrerte som regel vil ha ytterligere opplysninger som kan danne grunnlag for identifisering, selv om de ikke har fødselsnummer som entydig identifikator.

9.7 Endringer i finansforetakslovens regler om egnethetsvurderingen ved etterfølgende erverv av kvalifiserte eierandeler i finansforetak

Forslagene til lovendringer vil ikke ha administrative eller økonomiske konsekvenser, da de primært tar sikte på å tydeliggjøre kriteriene i finansforetaksloven § 6-3 for å sikre bedre samsvar med den underliggende EØS-retten. Forslagene til omstrukturering og omformulering av finansforetaksloven § 6-3 er ikke ment å medføre realitetsendringer. Forslag til endring av finansforetaksloven § 3-2 er ment å sikre gjennomføring av direktivforpliktelser om tilsyn med nære forbindelser og medfører ikke administrative eller økonomiske konsekvenser.

10 Merknader til de enkelte bestemmelsene

10.1 Merknader til endringer i verdipapirhandelloven

Til § 2-2

Nytt annet ledd endrer definisjonen av finansielle instrumenter slik at det gjøres klart at definisjonen også omfatter finansielle instrumenter som er utstedt ved hjelp av desentralisert registerteknologi.

Det vises til punkt 6.

Til § 6-4

Bestemmelsen angir at Finanstilsynet har ansvar for å følge opp at bestemmelsene i verdipapirhandelloven kapittel 6 om tilbudsplikt blir fulgt. Verdipapirhandelloven kapittel 6 gir tilbudsmyndighetens plikt til å samarbeide og utveksle informasjon med tilsvarende utenlandske myndigheter i spørsmål om tilbudsplikt følger direkte av overtakelsestilbudsdirektivet artikkel 4 nr. 4. Det vises til punkt 2.2.

Til § 8-1

DLT-forordningen gjør enkelte endringer i MiFIR, og henvisningen til forordningen i verdipapirhandelloven § 8-1 første ledd justeres, slik at DLT-forordningen tilføyes som en endringsforordning. Dette betyr at det er MIFIR i EØS-tilpasset form, med de endringer som følger av DLT-forordningen og øvrige endringsrettsakter som er tilføyd i bestemmelsen, som blir gjeldende rett.

Det vises til punkt 6.

Til ny § 8-2

Bestemmelsen er ny og gjennomfører DLT-forordningen.

Annet ledd gir hjemmel for departementet til å fastsette utfyllende forskrifter og gjennomføre endringer i forordningen ved forskrift, selv om forordningen er gjennomført ved lov. Dette gir mulighet til å gjennomføre endringer som er av en

karakter som normalt ville vært gjennomført ved forskrift, i forskrifts form i stedet for ved lovendring. Hjemmelen kan bare brukes til å gjennomføre EØS-forpliktelser. Hvorvidt derogasjons-hjemmelen kan anvendes, må bero på en konkret skjønnsmessig vurdering.

Det vises til punkt 6.

Til § 9-30 a

Første punktum angir at departementet kan fastsette regler i forskrift om at reglene om taushetsplikt i § 11-13, i tillegg til reglene i bestemmelsene om opplysningsplikt i § 12-2 syvende ledd og § 12-4 åttende ledd, for regulerte markeder, helt eller delvis skal gjelde tilsvarende for operatør av multilaterale handelsfasiliteter og organiserte handelsfasiliteter. Loven legger i utgangspunktet opp til at regler om saksbehandlingen for avgjørelser som operatør av multilaterale handelsfasiliteter og organiserte handelsfasiliteter tar som ledd i virksomhetsutøvelsen gis i forretningsvilkårene. Etter *annet punktum* kan departementet likevel gi bestemmelser i forskrift om saksbehandlingen dersom det er nødvendig for å sikre tilfredsstillende tvisteløsningssystemer for avgjørelser tatt av operatør av multilaterale handelsfasiliteter og organiserte handelsfasiliteter. Etter bestemmelsen kan departementet gi regler om blant annet klageadgang, hvorvidt vedtak skal kunne omgjøres på eget tiltak og regler om hvordan en eventuell klageordning skal organiseres. Verdipapirhandelloven § 12-8 gir tilsvarende bestemmelse for beslutninger fattet av markedsoperatøren for et regulert marked. Det vises til punkt 2.3 og 2.4.

Til § 11-13

Bestemmelsen gir regler om taushetsplikt for markedsoperatøren. Bestemmelsen har fått lik ordlyd som bestemmelsen om taushetsplikt for verdipapirforetak gitt i verdipapirhandelloven § 10-5, ettersom markedsoperatøren ikke lenger skal utføre myndighetsoppgaver. Det vises til punkt 2.4.

Til § 12-8

Etter bestemmelsen kan departementet gi bestemmelser i forskrift om saksbehandlingen for avgjørelser markedsoperatøren for et regulert marked tar som ledd i virksomhetsutøvelsen, for eksempel avgjørelser om strykning av finansielle instrumenter etter verdipapirhandelloven § 12-3. Loven legger i utgangspunktet opp til at markedsoperatøren selv skal kunne gi regler om saksbehandlingen i sine forretningsvilkår. Bestemmelsen gir likevel staten adgang til å gripe inn dersom det er nødvendig for å sikre tilfredsstillende tvisteløsningssystemer for markedsoperatørens avgjørelser. Etter bestemmelsen kan departementet gi regler om blant annet klageadgang, hvorvidt vedtak skal kunne omgjøres på eget tiltak og regler om hvordan en eventuell klageordning skal organiseres. Verdipapirhandelloven § 9-30 a gir tilsvarende bestemmelse for operatør av multilaterale handelsfasiliteter og organiserte handelsfasiliteter. Det vises til punkt 2.6.

Den opprinnelige bestemmelsen om tvangsmulkt i § 12-8 oppheves fordi markedsoperatøren ikke lenger skal ha en lovfestet rett til å fastsette tvangsmulkt. At bestemmelsen oppheves, er ikke til hinder for at markedsoperatøren i sine egne forretningsvilkår kan ha bestemmelser som gir markedsoperatøren myndighet til å fastsette tvangsmulkt knyttet til avgjørelser markedsoperatøren tar som ledd i den alminnelige virksomhetsutøvelsen. Det vises til punkt 2.5.

Til § 12-9

Bestemmelsen oppheves fordi markedsoperatøren ikke lenger skal ha en lovfestet rett til å ilegge overtredelsesgebyr. At bestemmelsen oppheves, er ikke til hinder for at markedsoperatøren i sine egne forretningsvilkår kan ha bestemmelser som gir markedsoperatøren myndighet til å ilegge overtredelsesgebyr som ledd i den alminnelige virksomhetsutøvelsen. Det vises til punkt 2.5.

Til kapittel 12 avsnitt II

Bestemmelsene i kapittel 12 avsnitt II, det vil si §§ 12-10–12-13 oppheves fordi markedsoperatøren ikke lenger skal utøve myndighetsoppgaver, og fordi verdipapirhandelloven ikke skal ha regler om saksbehandling, klagebehandling og domstolsprøving for beslutninger markedsoperatøren tar som ledd i virksomhetsutøvelsen. Verdipapirhandelloven § 12-8 gir likevel departementet adgang til å gi regler i forskrift om saksbehandling,

omgjøring og klage for beslutninger markedsoperatøren tar som ledd i virksomhetsutøvelsen. Markedsoperatøren kan selv innta regler om saksbehandling, klager og domstolsprøving i sine forretningsvilkår. Regler om klagebehandling og domstolsprøving av vedtak fattet av Finanstilsynet vil bli regulert av ny finanstilsynslov. Det vises til punkt 2.6.

Til § 17-1

SFTR inkorporeres som en endringsforordning til EMIR. Med dette vil EMIR gjelde med de endringer som følger av SFTR. Det vises til punkt 3.4.6.5.

EMIR-Refit endrer EMIR og foreslås også gjennomført ved inkorporasjon. Det vises til punkt 4.3.3.1.

Videre tilføyes for oversiktens skyld andre rettsakter som endrer EMIR, og som er innlemmet i EØS-avtalen og gjennomført andre steder i lov eller forskrift. Bestemmelsen gir da et oppdatert bilde av hvilke endringsrettsakter EMIR skal leses i lys av.

Det vises omtale i punkt 4.3.3.3.

Til § 17-8

Bestemmelsen fastslår at en sentral motpart kan utøve sine plikter etter EMIR artikkel 48 nr. 5-7 uten hinder av dekningsloven § 7-3. Dette er ikke ment som en uttømmende oppregning. Eventuell motstrid mellom andre lovbestemmelser og EMIR artikkel 48 nr. 5-7 må løses etter alminnelige tolkningsprinsipper. Det vises til punkt 4.3.3.2.

Til § 17-9

Bestemmelsen gir Finanstilsynet hjemmel til å tilbakekalle tillatelse til en sentral motpart, ved overtredelse av SFTR, etter nærmere betingelser. Bestemmelsen gjennomfører, ved siden av eksisterende tilbakekallshjemler i sektorlovgivningen, forordningens artikkel 22 nr. 4 bokstav (c).

Det vises til punkt 3.4.5.5.

Til § 17A-1

Første ledd gjennomfører SFTR, med endringer gjennom forordning (EU) 2019/463, ved inkorporasjon. Dette betyr at SFTR, med endringsrettsakten og EØS-tilpasninger, gjelder som norsk rett.

Annet ledd gir departementet hjemmel til å fastsette nærmere regler om verdipapirfinansieringsstransaksjoner og gjenbruk i forskrift. Hjem-

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

melen vil blant annet kunne brukes til å gjennomføre utfyllende nivå 2-rettsakter i norsk rett.

Tredje ledd gir Finanstilsynet hjemmel til å fastsette forskrift om at rettslige og tilsynsmessige rammer i tredjestater er likeverdige med det som følger av SFTR. Hjemmelen kan brukes til å gjennomføre nivå 2-rettsakter om likeverdigheten til rettslige og tilsynsmessige forhold i tredjeland vedtatt etter artikkel 19 og 21 i SFTR.

Fjerde ledd gir departementet kompetanse til i forskrift å gjøre endringer i, herunder fastsette unntak fra, SFTR, til gjennomføring av EØS-forpliktelse. Dette innebærer at endringer som normalt ville vært gjennomført i forskrift, etter en konkret skjønnsmessig vurdering kan fastsettes i forskrift, selv om forordningen som sådan er gjennomført ved inkorporasjon i lov, jf. første ledd.

Det vises til omtale i punkt 3.4.1.3.

Til § 17A-2

Bestemmelsen oppstiller regler om stedlig tilsyn med transaksjonsregistre, og er utformet etter mønster av tilsvarende bestemmelser om tilsyn med transaksjonsregistre etter EMIR. Den gjennomfører artikkel 9 i SFTR.

Det vises til omtale i punkt 3.4.2.5.

Til § 17A-3

Bestemmelsen oppstiller regler om tvangsfullbyrdelse av bøter ilagt overfor transaksjonsregistre, og er utformet etter mønster av tilsvarende bestemmelser om tilsyn med transaksjonsregistre etter EMIR. Den gjennomfører artikkel 9 i SFTR.

Det vises til omtale i punkt 3.4.2.5.

Til § 19-1

Tidligere tredje ledd og fjerde ledd om delegasjon oppheves fordi tilsynet med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring ikke lenger skal delegeres, men utøves av Finanstilsynet. Bestemmelsen i § 19-1 *tredje ledd* er en videreføring av § 19-1 femte ledd, men siste punktum fra den opprinnelige bestemmelsen utgår som en følge av at tilsynet med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring ikke lenger er delegert. Det vises til punkt 2.2.

Til § 19-2

Når markedsoperatøren ikke lenger skal være tilbudsmyndighet, oppheves bestemmelsen om opplysningsplikt overfor tilbudsmyndigheten i § 19-4.

Regelen om opplysningsplikt knyttet til tilbudsplikt i § 19-4 første ledd flyttes til § 19-2 tiende ledd, sammen med de andre bestemmelsene om opplysningsplikt for Finanstilsynet. Det innebærer at § 19-2 nytt trettende ledd også vil omfatte hjemmel til å gi forskrift om opplysningsplikten overfor tilbudsmyndigheten, en hjemmel som til nå har stått i § 19-4 annet ledd. Det vises til punkt 2.4.

Til § 19-4

Som en følge av at markedsoperatøren ikke lenger skal være tilbudsmyndighet, oppheves bestemmelsen om opplysningsplikt ovenfor tilbudsmyndigheten i § 19-4. Bestemmelsen i *første ledd* flyttes til § 19-2 tiende ledd sammen med de andre bestemmelsene om opplysningsplikt overfor Finanstilsynet. Forskriftshjemmelen i § 19-4 *annet ledd* omfattes da av forskriftshjemmelen i § 19-2 nytt trettende ledd. Det vises til punkt 2.4.

Til § 19-7

Tiende ledd oppheves fordi Finanstilsynet med forslaget blir tilbudsmyndighet, og Finanstilsynet har allerede hjemmel til å gi pålegg om retting etter § 19-7 første ledd. Tiende og ellefte ledd tilsvarende bestemmelsene som sto i ellefte og tolvte ledd. Det vises til punkt 2.2.

Til § 19-8 annet ledd

Bestemmelsen tilføyer en særskilt regel om ledelseskarantene ved brudd på SFTR til den alminnelige bestemmelsen som ledelseskarantene. Bestemmelsen gjennomfører SFTR artikkel 22 nr. 4 bokstav (d).

Det vises til omtale i punkt 3.4.5.5.

Til § 19-10

Annet ledd oppheves fordi Finanstilsynet med forslaget blir tilbudsmyndighet, og Finanstilsynet har allerede hjemmel til å gi tvangsmulkt etter *første ledd*. *Annet ledd* tilsvarende bestemmelsen som sto i tredje ledd. Det vises til punkt 2.5.

Til § 19-12

Bestemmelsen oppheves fordi verdipapirhandelloven ikke skal ha egne bestemmelser om klagenemnd. Klager på vedtak fattet av Finanstilsynet i medhold av verdipapirhandelloven skal behandles

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

på samme måte som klager på andre vedtak Finanstilsynet fatter. Det vises til punkt 2.6.

Til § 21-1

Bestemmelsen i femte ledd oppheves fordi tilsynet med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring ikke lenger skal delegeres til markedsoperatøren, men utføres av Finanstilsynet. Ny *femte ledd* er en videreføring av forskriftshjemmelen som tidligere sto i sjettede ledd, men forskriftshjemmelen inneholder ikke lenger regler knyttet til delegasjon av tilsynskompetansen. Det vises til punkt 2.2.

Til § 21-6a

Bestemmelsen oppstiller regler om overtredelsesgebyr for brudd på artikkel 4 og 15 i SFTR og forskrifter gitt til utfylling av disse bestemmelsene. *Annet til femte ledd* oppstiller maksimumsgrenser for overtredelsesgebyr. Bestemmelsen gjennomfører SFTR artikkel 22.

Det vises til omtale i punkt 3.4.5.5.

Til § 21-8

Bestemmelsen som sto i tredje ledd oppheves fordi tilsynet med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring ikke lenger skal delegeres til markedsoperatøren, men utføres av Finanstilsynet. Bestemmelsen i *tredje ledd* tilsvare bestemmelsen som sto i fjerde ledd. Det vises til punkt 2.2.

Til § 21-11

Bestemmelsen som sto i annet ledd oppheves fordi det bare er Finanstilsynet som har hjemmel i verdipapirhandelloven til å ilegge overtredelsesgebyr når tilsynet med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring og oppgaven som tilbudsmyndighet overføres til Finanstilsynet. Bestemmelsen i *annet ledd* tilsvare bestemmelsen som sto i tredje ledd. Det vises til punkt 2.5.

10.2 Merknader til endringer i verdipapirfondloven

Til § 11-6

Bestemmelsen tilføyer brudd på SFTR artikkel 13 og 14 og utfyllende forskrifter til listen over hvilke overtredelser det kan gis overtredelsesgebyr for

etter verdipapirfondloven. Den gjennomfører SFTR artikkel 28.

Det vises til omtale i punkt 3.4.5.5.

Til § 11-7

Bestemmelsen tilføyer brudd på SFTR artikkel 14 og utfyllende forskrifter til listen over hvilke overtredelser som kan straffes etter verdipapirfondloven. Den gjennomfører SFTR artikkel 28.

Det vises til omtale i punkt 3.4.5.5.

Til § 11-9

Ved endringen tilføyes brudd på SFTR artikkel 13 og 14 og utfyllende forskrifter til listen over hvilke overtredelser som kan gi grunnlag for ledelseskarakantene.

Det vises til omtale i punkt 3.4.5.5.

10.3 Merknader til endringer i AIF-loven

Til § 9-5

Ved endringen tilføyes brudd på SFTR artikkel 13 og 14 og utfyllende forskrifter til listen over hvilke overtredelser som kan gi grunnlag for ledelseskarakantene.

Det vises til omtale i punkt 3.4.5.5.

Til § 9-6

Bestemmelsen tilføyer brudd på SFTR artikkel 13 og 14 og utfyllende forskrifter til listen over hvilke overtredelser det kan gis overtredelsesgebyr for etter AIF-loven. Den gjennomfører SFTR artikkel 28.

Det vises til omtale i punkt 3.4.5.5.

Til § 11-1

Bestemmelsen tilføyer brudd på SFTR artikkel 14 og utfyllende forskrifter til listen over hvilke overtredelser som kan straffes AIF-loven. Den gjennomfører SFTR artikkel 28.

Det vises til omtale i punkt 3.4.5.5.

10.4 Merknader til endringer i finansforetaksloven

Til endringen i § 3-2

I § 3-2 legges det til en ny *bokstav c*. Ny bokstav c angir at dersom forholdet til nære forbindelser som definert i finanstilsynsloven § 3a annet ledd

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

eller forskrift gitt i medhold av denne bestemmelsen er av en slik art at det ikke kan gjennomføres et effektivt og betryggende tilsyn med finansforetak, skal tillatelse til å etablere og drive virksomhet som finansforetak nektes.

Endringen gjennomfører Solvens II artikkel 19 og CRD IV, som endret av CRD V, artikkel 14 nr. 3.

Nåværende bokstav c og d blir bokstav d og e.

Det vises til omtale i punkt 8.8.

Til endringen i § 6-3

Bestemmelsen gir regler for egnethetsvurdering ved etterfølgende erverv av kvalifiserte eierandeler i finansforetak, og oppstiller kriteriene for vurderingen. Listen er uttømmende. Utformingen legges tettere opp til direktivene.

Nåværende annet ledd bokstav c oppheves. Formuleringen i nåværende bokstav d «samt om erververen og dennes virksomhet er undergitt finansielt tilsyn» fjernes.

Endringen i nåværende annet ledd bokstav e, som blir *bokstav d*, er en språklig endring slik at ordlyden legges tettere opp til ordlyden i direktivene.

Det vises til omtale i punkt 8.8.

10.5 Merknader til endringer i hvitvaskingsloven

Til endringen i § 2

Endringen av den innledende delen av *bokstav f* innebærer at listen over stillinger og verv som dekkes av definisjonen av politisk eksponert person, ikke lenger anses uttømmende. I stedet blir «viktig offentlig verv» et sentralt koblingsord. Dette må sees i sammenheng med angivelsen av stillinger og verv i *fjerde punktum* nr. 1 til 8, i tillegg til det nye *annet punktum*, som spesifiserer at ingen offentlige verv i henhold til nr. 1 til 8 skal forstås slik at de omfatter personer på mellomnivå eller lavere nivå.

Tredje punktum gir departementet hjemmel til å fastsette en liste over de stillinger og verv som i Norge anses å være viktige offentlige verv. Denne listen vil være uttømmende for norske forholdsdel. Listen skal kunne omfatte stillinger som ikke nødvendigvis passer inn i angivelsen under nr. 1 til 8, så lenge den anses å være et «viktig offentlig verv», jf. første punktum. Når listen er fastsatt, vil det med andre ord ikke være rom for at rapporteringspliktige klassifiserer andre stillinger og verv i Norge som stillinger som medfører status som PEP. Departementet understreker at dette ikke

utelukker at rapporteringspliktige på annet, saklig grunnlag klassifiserer kundeforhold som høyrisiko, og i praksis underlegger kundeforhold lignende kundetiltak som om relevante personer var PEP.

Hjemmelen er også ment å kunne fastsette at de listene som skal konsolideres av EU-kommisjonen og inkluderer hvert EU/EØS-lands liste over nøyaktige stillinger og verv som gir status som PEP i deres respektive land, i tillegg til EU-kommisjonens liste over stillinger og verv i EUs organer som medfører status som PEP, anses som en uttømmende angivelse av stillinger og verv som i EU/EØS-landene gir status som PEP.

Endringene er del av gjennomføringen av hvitvaskingsdirektivet artikkel 20a, tilføyd direktivet ved femte hvitvaskingsdirektiv.

For øvrig vises det til omtale i punkt 5.4.5.

Til endringen i § 4

I § 4 annet ledd legges det til *nye bokstaver h og i*.

Ny bokstav h utvider hvitvaskingslovens anvendelsesområde til å gjelde personer, fysiske eller juridiske, som ervervsmessig handler med eller formidler handler med kunst. Kravet til ervervsmessighet innebærer at det kreves et visst omfang og profesjonalitet knyttet til handelen eller formidlingen, samtidig som det ikke er krav om at aktiviteten er personens hovedgjefte. Det er uten betydning om aktiviteten skjer digitalt. Å formidle handler omfatter blant annet å selge kunst i kommisjon, for eksempel på auksjon eller i en annen rolle som mellommann.

Beløpsgrensen på 80 000 kroner gjelder både der det har skjedd en handel og der det kan antas at det vil bli gjennomført handler. Det medfører at aktører som tar sikte på å gjennomføre handler i denne størrelsesordenen, er underlagt hvitvaskingsloven.

Ny bokstav i utvider hvitvaskingslovens anvendelsesområde til personer som tilbyr tjenester for oppbevaring av kunst. Kravet til erverv er tilsvarende som i ny bokstav h. Det er videre en forutsetning at tjenesten er særlig egnet til, tilpasset for eller utformet med sikte på oppbevaring av kunst. Relevante momenter for å avgjøre dette vil være sikkerhetstiltakene som er på plass og i hvilken grad anbefalinger om lysforhold luftfuktighet, temperatur og eventuelle andre forhold er ivare tatt. Beløpsgrensen på 80 000 kroner gjelder både der transaksjonen som oppbevaringstjenesten knytter seg til har en verdi over beløpsgrensen, og der kunsten er eller antas å være verdt over beløpsgrensen.

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

Hva som er kunst, skal forstås vidt. Et utgangspunkt for vurderingen vil eksempelvis være merverdiavgiftsforskriften § 1-3-2.

Der det dreier seg om flere gjenstander som hver for seg er verdt mindre enn 80 000 kroner, vil beløpsgrensen likevel gjelde for transaksjonen som helhet, særlig der gjenstandene er i en sammenheng seg imellom (for eksempel ved å være del av en samling).

Se for øvrig omtalen i punkt 5.3.5.

Til endringen i § 10

§ 10 første ledd bokstav b *ny nr. 4* er en konsekvensendring som følge av at beløpsgrensen for når aktørene innen kunsthandel skal underlegges hvitvaskingsloven, er foreslått satt til 80 000 kroner. Det er derfor behov for en særskilt, tilsvarende beløpsgrense på 80 000 kroner for når disse aktørene skal gjennomføre kundetiltak. Siden beløpsgrensen skal beregnes samlet for transaksjoner som gjennomføres i flere operasjoner, som ser ut til å ha sammenheng, må det også gjøres en konsekvensendring i *annet ledd første punktum*.

Det vises til omtale i punkt 5.3.5.

Til endringen i § 22

Endringen innebærer at også utenlandske forsikringsformidlere kan opptre som tredjepart for rapporteringspliktige, forutsatt at vilkårene for dette er oppfylt.

Det vises til omtale i punkt 5.5.3.

Til endringen i § 43

I § 43 annet ledd føyes det til en *ny bokstav d*. Bestemmelsen gir departementet hjemmel til å gi nærmere regler i forskrift om utpeking av tilsynsmyndighet for de nye rapporteringspliktige angitt i § 4 annet ledd bokstav h og i, samt regler om gjennomføring av tilsyn. Angivelsen i nummer 1 til 6 er ikke uttømmende, men angir de reglene som er sentrale for tilsynsmyndigheten.

Se for øvrig omtalen i punkt 5.3.5.5.

10.6 Merknader til endringer i lov om register over reelle rettighetshavere

Til endringene i § 11

I § 11 endres første ledd slik at lovbestemmelsen gir innsynsrett for rapporteringspliktige etter hvitvaskingsloven § 2 bokstav c i forbindelse med

deres kundetiltak og løpende oppfølging etter hvitvaskingsloven, offentlige myndigheter, media, sivilsamfunnsorganisasjoner og høyere utdanningsinstitusjoner.

Nytt *annet ledd* gir hjemmel til i forskrift å gi innsyn for andre fysiske eller juridiske personer.

Nytt *tredje ledd* gir hjemmel til i forskrift å gi nærmere presisering knyttet til innsyn for gruppe som gis innsynsrett etter første og annet ledd. Forskriftshjemmelen i dagens § 11 annet ledd innarbeides i tredje ledd, med mindre språklige endringer. Dagens tredje ledd inntas i *fjerde ledd*, og det foreslås mindre språklige endringer i leddet.

Det vises til punkt 7.2.5.

10.7 Merknader til endringer i verdipapirsentralloven

Til endringen i § 1-1

DLT-forordningen gjør en endring i CSDR, og henvisningen til forordningen i verdipapirsentralen § 1-1 første ledd justeres. Dette betyr at det er CSDR i EØS-tilpasset form, med de endringer som følger av DLT-forordningen, som blir gjeldende rett.

Se for øvrig omtalen i punkt 6.6.

10.8 Merknader til endringer i regnskapsførerloven

Til endringen i § 6-6

Lovforslaget retter en inkurie i regnskapsførerloven § 6-6 første ledd. Regnskapsførerloven § 6-6 første ledd henviser til de bestemmelsene i loven som er straffesanksjonert. Ordlyden viser i dag til §§ 2-1, 4-1, 5-2 og 5-3. Riktig lovhenvisning skal være §§ 2-1, 4-1, 5-3, 5-4 og 5-5. Det fremgår av Prop. 130 L (2021–2022) *Lov om regnskapsførere (regnskapsførerloven)* punkt 9.2.4 at det var overtredelse av disse pliktene det var ment at skal være straffesanksjonert.

Til ikrafttredelses- og overgangsreglene

Forslagene om endringer i verdipapirhandeloven knyttet til overføring av oppgaver fra Oslo Børs til Finanstilsynet som fremmes i punkt 2, vil ikke tre i kraft før det er gitt nye regler om behandling av klager på Finanstilsynets vedtak og domstolprøving av disse, og før det er gitt nærmere regler om fordelingen av Finanstilsynets og Finanstilsynsklagenemndas utgifter i i forskrift. Det vises til Prop. 75 L (2023–2024).

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

Finansdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et fremlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og vedtak om samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet i samsvar med et vedlagt forslag.

A

Forslag

til lov om endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon)

I

I lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel gjøres følgende endringer:

§ 2-2 annet ledd skal lyde:

(2) Som finansielle instrumenter etter første ledd regnes også slike instrumenter som er utstedt ved hjelp av desentralisert registerteknologi som nevnt i forordning (EU) 2022/858 artikkel 2 punkt 1.

Nåværende annet ledd blir nytt tredje ledd.

§ 6-4 skal lyde:

§ 6-4 *Tilbudsmyndigheten*

Finanstilsynet er tilbudsmyndighet for selskaper etablert i Norge og selskaper notert på regulert marked i Norge.

Kapitteloverskriften til kapittel 8 skal lyde:

Kapittel 8 Gjennomføring av verdipapir-markedsforordningen og DLT-forordningen

§ 8-1 første ledd skal lyde:

(1) EØS-avtalen vedlegg IX forordning (EU) nr. 600/2014 (om markeder for finansielle instrumenter (verdipapirmarkedsforordningen)) som endret ved forordning (EU) nr. 1033/2016 og forordning (EU) 2022/858 gjelder som lov med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

Ny § 8-2 skal lyde:

§ 8-2 *Gjennomføring av DLT-forordningen*

(1) EØS-avtalen vedlegg IX nr. 31cc forordning (EU) 2022/858 (om en pilotordning for markedsinfrastrukturer basert på desentralisert register-teknologi) gjelder som lov med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

(2) Departementet kan fastsette utfyllende forskrifter til bestemmelsen her og i forskrift gjøre endringer i, herunder fastsette unntak fra, bestem-

melsene gjennomført i første ledd til gjennomføring av Norges forpliktelser etter EØS-avtalen.

§ 9-30 a skal lyde:

§ 9-30 a *Saksbehandling mv.*

Departementet kan fastsette bestemmelser i forskrift om at § 11-13, § 12-2 syvende ledd og § 12-4 åttende ledd helt eller delvis skal gjelde i tilpasset form for operatør av multilaterale handelsfasiliteter og organiserte handelsfasiliteter. Departementet kan fastsette bestemmelser i forskrift om saksbehandlingen for beslutninger fattet av operatør av multilaterale handelsfasiliteter og organiserte handelsfasiliteter og bestemmelser om klage og omgjøring for slike beslutninger.

§ 11-13 skal lyde:

§ 11-13 *Taushetsplikt for en markedsoperatør og dennes ansatte mv.*

(1) Ansatte, tillitsmenn og personer med bestemmende innflytelse i en markedsoperatør har taushetsplikt om det de under sin virksomhet får kjennskap til om andres forhold, med mindre annet er bestemt i lov eller forskrift gitt med hjemmel i lov.

(2) Første ledd gjelder tilsvarende for enhver som utfører arbeid i en markedsoperatør, selv om vedkommende ikke er ansatt i foretaket.

(3) Departementet kan fastsette utfyllende forskrifter til bestemmelsen her.

Kapitteloverskriften til kapittel 12 skal lyde:

Kapittel 12 Virksomhetskrav for regulerte markeder

I kapittel 12 oppheves avsnittoverskriften «I. Virksomhetskrav for regulerte markeder».

§ 12-8 skal lyde:

§ 12-8 *Forskrifter om saksbehandling*

Departementet kan i forskrift fastsette bestemmelser om saksbehandlingen og sakskostnader for beslutninger fattet av en markedsoperatør, og bestemmelser om klage og omgjøring for slike beslutninger.

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

§ 12-9 oppheves.

Kapittel 12 avsnitt II oppheves.

§ 17-1 første ledd skal lyde:

(1) EØS-avtalen vedlegg IX nr. 31bc (forordning (EU) nr. 648/2012) om OTC-derivater, sentrale motparter og transaksjonsregistre (EMIR), som endret ved

- a. forordning (EU) nr. 1002/2013
- b. direktiv 2014/59/EU
- c. forordning (EU) 2015/1515
- d. direktiv (EU) 2015/849
- e. forordning (EU) nr. 600/2014
- f. forordning (EU) nr. 575/2013
- g. forordning (EU) 2017/610
- h. forordning (EU) 2017/979
- i. forordning (EU) 2019/460
- j. forordning (EU) 2019/834
- k. forordning (EU) 2019/876
- l. forordning (EU) 2015/2365
- m. forordning (EU) 2017/2402

gjelder som lov med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

Ny § 17-8 skal lyde:

§ 17-8 *Forholdet til dekningsloven § 7-3*

En sentral motpart kan treffe tiltak som nevnt i EMIR artikkel 48 nr. 5 til 7 uten hinder av dekningsloven § 7-3 første ledd.

Ny § 17-9 skal lyde:

§ 17-9 *Tilbakekall av tillatelse til sentral motpart*

Finanstilsynet kan helt eller delvis tilbakekalle tillatelse gitt etter artikkel 17 i EMIR, jf. § 17-1, dersom foretaket foretar alvorlige eller systematiske overtredelser av artikkel 4 eller 15 i SFTR, jf. § 17A-1, eller forskrift gitt til utfylling av denne forordningen, slik at det er grunn til å frykte at fortsettelse av virksomheten kan skade tilliten til verdipapirmarkedet eller institusjonene som virker i markedet.

Nytt kapittel 17A skal lyde:

17A Verdipapirfinansieringstransaksjoner og gjenbruk av sikkerheter

§ 17A-1 *Verdipapirfinansieringstransaksjoner og gjenbruk av sikkerheter*

(1) EØS-avtalen vedlegg IX nr. 31bh (forordning (EU) 2015/2365) om gjennomsiktighet for verdipapirfinansieringstransaksjoner og for gjenbruk (SFTR), som endret ved forordning (EU)

2019/463, gjelder som lov med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

(2) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om verdipapirfinansieringstransaksjoner og gjenbruk.

(3) Finanstilsynet kan i forskrift gi bestemmelser om at rettslige og tilsynsmessige rammer i tredjestater er likeverdige med det som følger av SFTR som gjennomført i første ledd.

(4) Departementet kan i forskrift gjøre endringer i, herunder fastsette unntak fra, bestemmelsene gjennomført i første ledd til gjennomføring av Norges forpliktelser etter EØS-avtalen.

§ 17A-2 *Tillatelse fra tingretten og bistand fra politiet*

(1) Stedlig tilsyn etter SFTR artikkel 9, som gjennomført i § 17A-1 første ledd, jf. EMIR artikkel 63, som gjennomført i § 17-1 første ledd, krever tillatelse fra tingretten.

(2) Finanstilsynet kan kreve bistand fra politiet for å gjennomføre rettens beslutning om stedlig tilsyn.

(3) Begjæring om tillatelse etter første ledd fremsettes av Finanstilsynet eller EFTAs overvåkingsorgan for tingretten på det stedet hvor det mest praktisk kan skje. Retten treffer sin avgjørelse ved beslutning. En anke over beslutningen har ikke oppsettende virkning. Straffeprosessloven § 201 første ledd, §§ 117 til 120 jf. § 204, § 207, § 208, § 209, § 213 og kapittel 26 samt forvaltningsloven § 15 annet ledd gjelder så langt de passer. Dersom varsel om stedlig tilsyn kan unnlates, og Finanstilsynet eller EFTAs overvåkingsorgan anmoder retten om det, skal den begjæringen retter seg mot, ikke varsles om begjæringen eller beslutningen.

§ 17A-3 *Tvangsfullbyrdelse*

Finanstilsynet fører kontroll med tvangsgrunnlagets ekthet etter bestemmelsene om tvangsfullbyrdelse i SFTR artikkel 9, som gjennomført i § 17A-1 første ledd, jf. EMIR artikkel 68 nr. 4, som gjennomført i § 17-1 første ledd.

§ 19-1 tredje og fjerde ledd oppheves. Nåværende femte ledd blir tredje ledd og skal lyde:

(3) Departementet kan i forskrift fastsette nærmere bestemmelser om tilsynet med handelen i finansielle instrumenter. Departementet kan herunder fastsette forskrifter om kontroll og tiltak som nevnt i annet ledd, blant annet for å sikre at det blir gitt korrekt informasjon i tilfeller der den

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

finansielle rapporteringen og rapporteringen om betalinger til myndigheter etter annet ledd ikke er i samsvar med lov eller forskrift.

§ 19-2 tiende ledd skal lyde:

(10) Finanstilsynet kan kreve opplysninger som antas å ha betydning for spørsmål som omfattes av kapittel 6, fra verdipapirforetak, andre foretak og personer.

Nåværende tiende, ellefte og tolvte ledd, blir ellefte, tolvte og nytt trettende ledd.

§ 19-4 oppheves.

§ 19-7 tiende ledd oppheves. Nåværende ellefte og tolvte ledd blir tiende og ellefte ledd.

§ 19-8 nytt annet ledd skal lyde:

(2) Dersom et foretak har overtrådt SFTR, jf. § 17A-1, artikkel 4 eller 15 eller forskrift gitt til utfylling av disse bestemmelsene, kan Finanstilsynet fatte vedtak om at person med ledelsesfunksjon i foretaket ikke kan ha en slik funksjon, hvis overtredelsen medfører at personen må anses uskikket til å inneha ledelsesfunksjon. Det samme gjelder for andre ansatte i foretaket som kan holdes ansvarlig for overtredelsen.

Nåværende annet ledd blir nytt tredje ledd.

§ 19-10 annet ledd oppheves. Nåværende tredje ledd blir annet ledd.

§ 19-12 oppheves.

§ 21-1 femte ledd oppheves.

Nåværende sjettede ledd blir femte ledd og skal lyde:

(5) Departementet kan fastsette utfyllende forskrifter til bestemmelsen her, herunder bestemmelser om gebyrets størrelse, foreldelse, hvem gebyret skal tilfalle, om det skal være tvangsgrunnlag for utlegg og andre regler om inndriving.

Ny § 21-6 a skal lyde:

§ 21-6 a *Overtredelse av SFTR*

(1) Finanstilsynet kan ilegge overtredelsesgebyr ved overtredelser av SFTR, jf. § 17A-1, artikkel 4 eller 15 eller forskrift gitt til utfylling av disse bestemmelsene.

(2) For juridiske personer kan det ved overtredelse av artikkel 4 eller utfyllende forskrifter til denne bestemmelsen fastsettes et overtredelsesgebyr

på inntil 50 millioner kroner eller inntil 10 prosent av den samlede årsumsetningen etter siste godkjente årsregnskap.

(3) For juridiske personer kan det ved overtredelse av artikkel 15 eller utfyllende forskrifter til denne bestemmelsen fastsettes et overtredelsesgebyr på inntil 150 millioner kroner eller inntil 10 prosent av den samlede årsumsetningen etter siste godkjente årsregnskap.

(4) For fysiske personer kan det fastsettes et overtredelsesgebyr på inntil 50 millioner kroner.

(5) Overtredelsesgebyret kan fastsettes til inntil tre ganger oppnådd fortjeneste eller unngått tap som følge av overtredelsen dersom dette gir høyere gebyr enn utmålingen etter annet til fjerde ledd.

§ 21-8 tredje ledd oppheves. Nåværende fjerde ledd blir tredje ledd.

§ 21-11 annet ledd oppheves. Nåværende tredje ledd blir annet ledd.

II

I lov 25. november 2011 nr. 44 om verdipapirfond gjøres følgende endringer:

§ 11-6 første ledd nytt nr. 4 skal lyde:

4. SFTR, jf. verdipapirhandelloven § 17A-1, artikkel 13 og 14, eller utfyllende forskrifter til disse.

§ 11-7 skal lyde:

§ 11-7 *Straff*

Med bøter eller fengsel inntil 1 år straffes den som grovt eller gjentatte ganger forsettlig eller uaktsomt overtrer § 1-3 første punktum, § 2-1 første ledd, § 2-4, § 2-7 femte ledd, § 2-9, § 2-15, § 3-1, § 3-2, § 4-1 første ledd, § 4-6, § 4-7, § 6-1 til § 6-9, § 6-10 første ledd, § 6-11, § 8-2, § 8-3, § 8-4, § 10-3, § 11-3, § 11-4 første, annet eller fjerde ledd, § 12-1 eller § 12-2, SFTR, jf. verdipapirhandelloven § 17A-1, artikkel 14, eller forskrifter gitt i medhold av de nevnte bestemmelsene, eller vilkår i tillatelser gitt i medhold av de nevnte bestemmelsene.

§ 11-9 første ledd skal lyde:

(1) Dersom styremedlemmer, oppdrags-takere eller ansatte i foretak med tillatelse til å drive virksomhet som omfattes av denne loven, har overtrådt eller medvirket til overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av loven her, lov om forvaltning av alternative investeringsfond, eller SFTR, jf. verdipapirhandelloven § 17A-1, artikkel 13 og 14, kan Finanstilsynet fatte vedtak

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

om at vedkommende ikke kan ha ledelsesfunksjon i et foretak som må ha tillatelse til å drive virksomhet etter loven her eller lov om forvaltning av alternative investeringsfond, dersom overtredelsen eller medvirkningen til denne medfører at vedkommende må anses uskikket til å ha ledelsesfunksjon i et foretak som må ha tillatelse til å drive virksomhet etter loven her eller lov om forvaltning av alternative investeringsfond.

III

I lov 20. juni 2014 nr. 28 om forvaltning av alternative investeringsfond gjøres følgende endringer:

§ 9-5 første ledd skal lyde:

(1) Dersom styremedlemmer, oppdrags-takere eller ansatte i foretak med tillatelse til å drive virksomhet som omfattes av denne loven, har overtrådt eller medvirket til overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av loven her, verdipapirfondloven, eller SFTR, jf. verdipapirhandelloven § 17A-1, artikkel 13 og 14, kan Finanstilsynet fatte vedtak om at vedkommende ikke kan ha ledelsesfunksjon i et foretak som må ha tillatelse til å drive virksomhet etter loven her eller verdipapirfondloven, dersom overtredelsen eller medvirkningen til denne medfører at vedkommende må anses uskikket til å ha ledelsesfunksjon i et foretak som må ha tillatelse til å drive virksomhet etter loven her eller verdipapirfondloven.

§ 9-6 første ledd bokstav f og ny bokstav g skal lyde:

- f. forordning (EU) 2019/1156 om grensekryssende distribusjon av fond artikkel 4,
- g. SFTR, jf. verdipapirhandelloven § 17A-1, artikkel 13 og 14, eller utfyllende forskrifter til disse.

§ 11-1 skal lyde:

§ 11-1 Straff

Med bøter eller fengsel i inntil ett år straffes den som forsettlig eller uaktsomt:

- a. overtrer § 2-2, § 3-5, § 4-4, § 4-5, § 5-3, §§ 6-1 til 6-5, §§ 7-1 til 7-3, §§ 8-1 til 8-3, § 9-2, § 9-3, § 10-1 eller § 10-2, SFTR, jf. verdipapirhandelloven § 17A-1, artikkel 14, eller regler eller tillatelser gitt i medhold av de nevnte bestemmelserne,
- b. grovt eller gjentatte ganger overtrer § 3-2 eller § 3-3.

IV

I lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven) gjøres følgende endringer:

§ 3-2 annet ledd ny bokstav c skal lyde:

c. *forholdet til nære forbindelser som definert i finanstilsynsloven § 3 a annet ledd eller forskrift gitt i medhold av denne bestemmelsen, er av en slik art at det ikke kan gjennomføres et effektivt og betryggende tilsyn med finansforetaket,*

Nåværende bokstav c og d blir bokstav d og e.

§ 6-3 skal lyde:

§ 6-3 *Egnethetsvurdering mv.*

Ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis etter § 6-1 annet ledd, skal departementet for å sikre en forsvarlig og betryggende ledelse av finansforetaket og dets virksomhet, vurdere om erververen er egnet som eier av eierandelen, og om ervervet vil være finansielt betryggende. Det skal tas hensyn til erververens sannsynlige innflytelse på finansforetaket. Vurderingen skal bygge på følgende kriterier:

- a. erververens alminnelige omdømme, faglige kompetanse, erfaring og tidligere handlemåte i forretningsforhold,
- b. alminnelige omdømme, faglige kompetanse, erfaring og tidligere handlemåte i forretningsforhold hos personer som etter ervervet vil inngå i styret eller ledelsen av finansforetakets virksomhet,
- c. om erververens økonomiske situasjon og tilgjengelige ressurser er betryggende ut fra de former for virksomhet som foretaket driver eller må antas å engasjere seg i etter ervervet,
- d. om finansforetaket er og fortsatt vil være i stand til å oppfylle soliditets- og sikkerhetskrav og andre tilsynskrav som følger av finanslovgivningen, særlig om konsernet foretaket vil inngå i etter ervervet, er organisert på en slik måte at det muliggjør effektivt tilsyn og effektiv utveksling av informasjon og fordeling av tilsynsoppgaver mellom berørte tilsynsmyndigheter,
- e. om det er grunn til å anta at det i forbindelse med ervervet foregår eller blir gjort forsøk på hvitvasking av penger eller finansiering av terrorvirksomhet, eller at ervervet vil øke risikoen for dette.

V

I lov 1. juni 2018 nr. 23 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering gjøres følgende endringer:

§ 2 bokstav f skal lyde:

f. politisk eksponert person: person som har eller har hatt *viktig offentlig verv*. *Verv eller stilling på mellomnivå eller lavere nivå omfattes ikke. Departementet fastsetter i forskrift en liste over de stillinger og verv som i Norge regnes for å være viktige offentlige verv, og kan også for øvrig fastsette hvilke stillinger og verv som skal regnes som viktige offentlige verv. Med mindre annet følger av forskrift etter tredje punktum regnes blant annet følgende stillinger og verv som viktige offentlige verv:*

1. statsoverhode, regjeringssjef, minister eller assisterende minister
2. medlem av nasjonalforsamling
3. medlem av styrende organ i politisk parti
4. medlem av høyere rettsinstans *hvis avgjørelser ikke kan ankes annet enn under ekstraordinære omstendigheter*
5. medlem av styre i riksrevisjon, revisjonsdomstol eller sentralbank
6. ambassadør, chargé d'affaires eller militær offiser av høyere rang
7. medlem av administrativt, ledende eller kontrollerende organ i statlig foretak
8. direktør, styremedlem eller annen person i øverste ledelse i internasjonal organisasjon.

§ 4 annet ledd ny bokstav h og i skal lyde:

- h. *personer som ervervsmessig handler med eller formidler handler med kunst, når det gjennomføres eller kan antas at det vil bli gjennomført transaksjoner, herunder transaksjoner som gjennomføres i flere operasjoner som ser ut til å ha sammenheng, verdt 80 000 kroner eller mer*
- i. *personer som ervervsmessig tilbyr tjenester som er særlig egnet til, tilpasset for eller utformet med sikte på oppbevaring av kunst, når det gjennomføres eller kan antas at det vil bli gjennomført transaksjoner, herunder transaksjoner som gjennomføres i flere operasjoner som ser ut til å ha sammenheng, verdt 80 000 kroner eller mer, eller når det oppbevares kunst som er eller antas å være verdt 80 000 kroner eller mer.*

§ 10 første ledd bokstav b nytt nr. 4 skal lyde:

4. *80 000 kroner, for rapporteringspliktige som nevnt i § 4 annet ledd bokstav h og i.*

§ 10 annet ledd første punktum skal lyde:

Beløpsgrensene i første ledd bokstav b nr. 1, 3 og 4 beregnes samlet for transaksjoner som gjennomføres i flere operasjoner, som ser ut til å ha sammenheng.

§ 22 første ledd bokstav g skal lyde

g. *foretak som driver forsikringsformidling som ikke er gjenforsikringsmegling*

§ 22 første ledd annet punktum skal lyde:

Er en tredjepart som nevnt i bokstav a til m fra annen stat, må denne være underlagt regler om kundetiltak, oppbevaring og tilsyn som svarer til reglene i denne lov.

I § 43 annet ledd skal ny bokstav d lyde som følger:

d. *tilsynsmyndighet for rapporteringspliktige etter § 4 annet ledd bokstav h og i, som fastsatt av departementet i forskrift. Forskriften kan inneholde nærmere regler om gjennomføring av tilsyn, blant annet*

1. *opplysningsplikt og utlevering av dokumenter uavhengig av taushetsplikt, herunder om periodisk innlevering av opplysninger og krav til elektronisk rapportering i bestemte format*
2. *stedlige tilsyn hos rapporteringspliktige og tilhørende undersøkelse av dokumenter, lokaler, regnskap, protokoller og ethvert annet informasjonsbehandlingssystem til bruk for rapporteringspliktiges etterlevelse av hvitvaskingsloven med forskrifter*
3. *tilsynsmyndighetens behandling av opplysninger, herunder taushetsplikt, og samarbeid med andre myndigheter, herunder deling av informasjon*
4. *behandling av klager over vedtak fattet av tilsynsmyndigheten*
5. *føring av et register over rapporteringspliktige under tilsyn og innsyn i registeret, herunder registreringsplikt*
6. *betaling av gebyr til dekning av tilsynsmyndighetens utgifter.*

VI

I lov 1. mars 2019 nr. 2 om register over reelle rettighetshavere skal § 11 lyde:

§ 11 *Tilgang til og avgivelse av registrerte opplysninger*

(1) *Registrerte opplysninger om reelle rettighetshavere skal være tilgjengelige for:*

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

- a. rapporteringspliktige etter hvitvaskingsloven § 2 bokstav c i forbindelse med deres kundetiltak og løpende oppfølging etter hvitvaskingsloven
- b. offentlige myndigheter
- c. media
- d. sivilsamfunnsorganisasjoner
- e. høyere utdanningsinstitusjoner.

(2) Departementet kan gi forskrift om at andre fysiske eller juridiske personer skal eller kan gis tilgang til registrerte opplysninger.

(3) Departementet kan gi forskrift om tilgang, blant annet om hvilke opplysninger som skal gjøres tilgjengelige, hvem som skal gis tilgang til opplysninger i registeret, og i hvilket omfang, for hvilke formål og på hvilken måte opplysningene skal gis. Departementet kan også gi forskrift om unntak fra innsyn i enkelttilfeller under ekstraordinære omstendigheter. I forskrift etter første og annet punktum kan det gjøres unntak fra reglene i første ledd.

(4) Departementet kan gi forskrift om avgivelse av opplysninger fra registeret.

VII

I lov 15. mars 2019 nr. 6 om verdipapirsentraler og verdipapiroppgjør mv. gjøres følgende endring:

§ 1-1 første ledd skal lyde:

EØS-avtalen vedlegg IX forordning (EU) nr. 909/2014 (om forbedring av verdipapiroppgjør i

Den europeiske union og om verdipapirsentraler samt om endring av direktiv 98/26/EF og 2014/65/EU og forordning (EU) nr. 236/2012 (verdipapirsentralforordningen)) som endret ved forordning (EU) 2022/858 gjelder som lov med de tilpasninger som følger av vedlegg IX til avtalen, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

VIII

I lov 16. desember 2022 nr. 90 om regnskapsførere gjøres følgende endring:

§ 6-6 første ledd skal lyde:

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer §§ 2-1, 4-1, 5-3, 5-4 eller 5-5 straffes med bøter eller fengsel inntil ett år.

IX

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.
2. Departementet kan gi overgangsregler.

B Forslag

til vedtak om samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

I

Stortinget samtykker til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 385/2021 av 10. desember 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) 2015/2365 og forordning (EU) 2019/463 (SFTR).

II

Stortinget samtykker til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 50/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) 2019/834 (EMIR Refit).

III

Stortinget samtykker til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 63/2020 av 30. april 2020 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/843 (femte hvitvaskingsdirektiv).

IV

Stortinget samtykker til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 185/2023 av 5. juli 2023 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) 2022/858 (DLT-forordningen).

Vedlegg 1

EØS-komiteens beslutning nr. 385/2021 av 10. desember 2021 om endring av EØS-avtalens vedlegg IX (Finansielle tjenester)

EØS-KOMITEEN HAR –

under henvisning til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, heretter kalt EØS-avtalen, særlig artikkel 98, og ut fra følgende betraktninger:

- 1) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2015/2365 av 25. november 2015 om gjennom-siktighet med hensyn til verdipapirfinansieringstransaksjoner og gjenbruk og om endring av forordning (EU) nr. 648/2012¹ skal innlemmes i EØS-avtalen.
- 2) Delegert kommisjonsforordning (EU) 2019/463 av 30. januar 2019 om endring av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2015/2365 med hensyn til listen over enheter som er unntatt² skal innlemmes i EØS-avtalen.
- 3) EØS-avtalens vedlegg IX bør derfor endres –

TRUFFET DENNE BESLUTNING:

Artikkel 1

I EØS-avtalens vedlegg IX gjøres følgende endringer:

1. I nr. 31bc (europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 648/2012) gjøres følgende endringer:
 - i) Nytt strekpunkt skal lyde:
«– **32015 R 2365**: Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2015/2365 av 25. november 2015 (EUT L 337 av 23.12.2015, s. 1).»
 - ii) Teksten i tilpasning zd) skal lyde:
«I artikkel 81 nr. 3, når det gjelder EFTA-statene:
 - i) i bokstav h) skal ordene ‘Unionen i henhold til artikkel 75’ forstås som ‘den EFTA-stat de er etablert i, som gir gjensidig tilgang til, og sikrer utveksling av

opplysninger om, derivatkontrakter i transaksjonsregistre’,

- ii) i bokstav k) skal ordene ‘ESMA i henhold til artikkel 76’ forstås som ‘den EFTA-stat de er etablert i, som gir tilgang til opplysninger om derivatkontrakter i transaksjonsregistre etablert i denne EFTA-stat’.»

2. Etter nr. 31bgca (delegert kommisjonsforordning (EU) 2018/480) tilføyes følgende:

«**31bh.32015 R 2365**: Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2015/2365 av 25. november 2015 om gjennom-siktighet med hensyn til verdipapirfinansieringstransaksjoner og gjenbruk og om endring av forordning (EU) nr. 648/2012 (EUT L 337 av 23.12.2015, s. 1), endret ved:

- **32019 R 0463**: Delegert kommisjonsforordning (EU) 2019/463 av 30. januar 2019 (EUT L 80 av 22.3.2019, s. 16).

Forordningens bestemmelser skal for denne avtales formål gjelde med følgende tilpasninger:

- a) Uten at det berører bestemmelsene i EØS-avtalens protokoll 1, og dersom ikke annet er fastsatt i avtalen, skal betydningen av ordene ‘medlemsstat(er)’ og ‘vedkommende myndigheter’ også omfatte, i tillegg til den betydning de har i forordningen, henholdsvis EFTA-statene og deres vedkommende myndigheter.
- b) Henvisninger til den myndighet som er gitt Den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndighet (ESMA) i henhold til europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 648/2012, skal, når det gjelder EFTA-statene, forstås som henvisninger til den myndighet som er gitt EFTAs overvåkingsorgan i saker fastsatt i og i samsvar med EØS-avtalen.
- c) Dersom ikke annet er fastsatt i EØS-avtalen, skal ESMA og EFTAs over-

¹ EUT L 337 av 23.12.2015, s. 1.

² EUT L 80 av 22.3.2019, s. 16.

- våkingsorgan samarbeide, utveksle opplysninger og rådføre seg med hverandre i henhold til denne forordning, særlig før tiltak settes i verk.
- d) Beslutninger, midlertidige beslutninger, underretninger, enkle anmodninger, tilbakekallinger av beslutninger og andre tiltak fra EFTAs overvåkingsorgan i samsvar med artikkel 5 nr. 6, artikkel 7 nr. 1 og artikkel 10 skal uten unødig opphold treffes basert på utkast utarbeidet av ESMA på eget initiativ eller etter anmodning fra EFTAs overvåkingsorgan.
- e) Betydningen av henvisninger til medlemmer av Det europeiske system av sentralbanker (ESSB) skal også omfatte, i tillegg til den betydning de har i forordningen, de nasjonale sentralbankene i EFTA-statene.
- f) I artikkel 5:
- i) i nr. 1 skal ordene ‘eller, dersom transaksjonsregisteret er etablert i en EFTA-stat, hos EFTAs overvåkingsorgan’ tilføyes etter ordet ‘ESMA’,
 - ii) i nr. 5 skal ordene ‘eller, dersom transaksjonsregisteret er etablert i en EFTA-stat, til EFTAs overvåkingsorgan’ tilføyes etter ordet ‘ESMA’,
 - iii) i nr. 6 skal ordene ‘eller, der det er relevant, EFTAs overvåkingsorgan’ tilføyes etter ordet ‘ESMA’.
- g) I artikkel 6 skal ordene ‘eller, der det er relevant, EFTAs overvåkingsorgan’ tilføyes etter ordet ‘ESMA’.
- h) I artikkel 7 skal ordene ‘eller, der det er relevant, EFTAs overvåkingsorgan’ tilføyes etter ordet ‘ESMA’.
- i) I artikkel 8:
- i) i nr. 1 skal ordene ‘eller, der det er relevant, EFTAs overvåkingsorgan’ tilføyes etter ordet ‘ESMA’,
 - ii) nr. 2 skal lyde:
‘ESMA og EFTAs overvåkingsorgan skal underrette hverandre og Kommisjonen om alle beslutninger som treffes i samsvar med nr. 1.’
- j) I artikkel 9 skal ordene ‘eller EFTAs overvåkingsorgan’ tilføyes etter ordet ‘ESMA’.
- k) I artikkel 10:
- i) i nr. 1 skal ordene ‘eller, dersom transaksjonsregisteret er etablert i en EFTA-stat, EFTAs overvåkingsorgan’ tilføyes etter ordet ‘ESMA’,
 - ii) når det gjelder EFTA-statene, skal ordet ‘ESMA’ i nr. 2 forstås som ‘EFTAs overvåkingsorgan’,
 - iii) i nr. 3 andre punktum skal ordene ‘eller, dersom transaksjonsregisteret er etablert i en EFTA-stat, ikke å utarbeide et utkast til EFTAs overvåkingsorgan for dette formål’ tilføyes etter ordet ‘registrering’.
- l) I artikkel 11 nr. 1 skal nye ledd lyde:
‘Når det gjelder transaksjonsregistre som er etablert i en EFTA-stat, skal EFTAs overvåkingsorgan pålegge avgifter på samme grunnlag som andre transaksjonsregistre pålegges avgifter i samsvar med denne forordning og med delegerte rettsakter nevnt i nr. 2.
Beløpene som kreves inn av EFTAs overvåkingsorgan i samsvar med dette nummer, skal overføres til ESMA uten unødig opphold.’
- m) I artikkel 18 skal ordene ‘EFTAs overvåkingsorgan,’ tilføyes etter ordet ‘EIOPA’,
- n) I artikkel 21 nr. 2 skal ordene ‘og for EFTA-statenes faste komité’ tilføyes etter ordet ‘Rådet’.
- o) I artikkel 22, når det gjelder EFTA-statene:
- i) i nr. 6 skal ordene ‘før 13. januar 2018’ forstås som ‘innen to år etter ikrafttredelsesdatoen for EØS-komiteens beslutning nr. 385/2021 av 10. desember 2021’,
 - ii) i nr. 7 skal ordene ‘13. juli 2017’ forstås som ‘seks måneder etter ikrafttredelsesdatoen for EØS-komiteens beslutning nr. 385/2021 av 10. desember 2021’.
- p) I artikkel 26 nr. 5 fjerde punktum skal ordene ‘og for EFTAs overvåkingsorgan’ tilføyes etter ordene ‘bare for vedkommende myndigheter’.
- q) I artikkel 33, når det gjelder EFTA-statene, skal nr. 2 lyde:
‘Denne forordning får anvendelse fra ikrafttredelsesdatoen for EØS-komiteens beslutning nr. 385/2021 av 10. desember 2021, med unntak av
- a) artikkel 4 nr. 1, som får anvendelse
 - i) seks måneder etter ikrafttredelsesdatoen for EØS-komiteens beslutning som inneholder dele-

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

- gert kommisjonsforordning (EU) 2019/356, for finansielle motparter omhandlet i artikkel 3 nr. 3 bokstav a) og b) og enheter i tredjestater omhandlet i artikkel 3 nr. 3 bokstav i), som ville måtte ha tillatelse eller være registrert i samsvar med regelverket nevnt i artikkel 3 nr. 3 bokstav a) og b) dersom de var etablert i EØS,
- ii) tolv måneder etter ikrafttredelsesdatoen for EØS-komiteens beslutning som inneholder delegert kommisjonsforordning (EU) 2019/356, for finansielle motparter omhandlet i artikkel 3 nr. 3 bokstav g) og h) og enheter i tredjestater omhandlet i artikkel 3 nr. 3 bokstav i), som ville måtte ha tillatelse eller være registrert i samsvar med regelverket nevnt i artikkel 3 nr. 3 bokstav g) og h) dersom de var etablert i EØS,
- iii) 15 måneder etter ikrafttredelsesdatoen for EØS-komiteens beslutning som inneholder delegert kommisjonsforordning (EU) 2019/356, for finansielle motparter omhandlet i artikkel 3 nr. 3 bokstav c) til f) og enheter i tredjestater omhandlet i artikkel 3 nr. 3 bokstav i), som ville måtte ha tillatelse eller være registrert i samsvar med regelverket nevnt i artikkel 3 nr. 3 bokstav c) til f) dersom de var etablert i EØS,
- iv) 15 måneder etter ikrafttredelsesdatoen for EØS-komiteens beslutning som inneholder delegert kommisjonsforordning (EU) 2019/356, for ikke-finansielle motparter.
- b) artikkel 13, som får anvendelse ett år etter ikrafttredelsesdatoen for

EØS-komiteens beslutning nr. 385/2021 av 10. desember 2021,

- c) artikkel 14, som får anvendelse 18 måneder etter ikrafttredelsesdatoen for EØS-komiteens beslutning nr. 385/2021 av 10. desember 2021 når det gjelder innretninger for kollektiv investering som er omfattet av direktiv 2009/65/EF eller direktiv 2011/61/EU, og som er opprettet før ikrafttredelsesdatoen for EØS-komiteens beslutning nr. 385/2021 av 10. desember 2021,
- d) artikkel 15, som får anvendelse seks måneder etter ikrafttredelsesdatoen for EØS-komiteens beslutning nr. 385/2021 av 10. desember 2021, herunder på avtaler om sikkerhetsstillelse som foreligger på nevnte dato.'»

Artikkel 2

Teksten til forordning (EU) 2015/2365 og delegert forordning (EU) 2019/463 på islandsk og norsk, som skal kunngjøres i EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende*, skal gis gyldighet.

Artikkel 3

Denne beslutning trer i kraft 11. desember 2021, forutsatt at alle meddelelser etter EØS-avtalens artikkel 103 nr. 1 er inngitt^(*).

Artikkel 4

Denne beslutning skal kunngjøres i EØS-avdelingen av og EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende*.

Utferdiget i Brussel 10. desember 2021.

For EØS-komiteen
Rolf Einar Fife
 Formann

(*) Forfatningsrettslige krav angitt

Vedlegg 2

EØS-komiteens beslutning nr. 50/2021 av 5. februar 2021 om endring av EØS-avtalens vedlegg IX (Finansielle tjenester)

EØS-KOMITEEN HAR –

under henvisning til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, heretter kalt EØS-avtalen, særlig artikkel 98, og ut fra følgende betraktninger:

- 1) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/834 av 20. mai 2019 om endring av forordning (EU) nr. 648/2012 med hensyn til clearingplikten, suspensjon av clearingplikten, rapporteringskrav, risikoreduksjonsteknikker for OTC-derivatkontrakter som ikke cleares gjennom en sentral motpart, registrering av og tilsyn med transaksjonsregistre og krav til transaksjonsregistre¹ skal innlemmes i EØS-avtalen.
- 2) EØS-avtalens vedlegg IX bør derfor endres –

TRUFFET DENNE BESLUTNING:*Artikkel 1*

I EØS-avtalens vedlegg IX nr. 31bc (europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 648/2012) gjøres følgende endringer:

1. Nytt strekpunkt skal lyde:
 - «– **32019 R 0834**: Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/834 av 20. mai 2019 (EUT L 141 av 28.5.2019, s. 42).»
2. Etter tilpasning e) skal ny tilpasning lyde:
 - «ea) I artikkel 4a nr. 2 og artikkel 10 nr. 2, når det gjelder EFTA-statene, skal ordene ‘17. juni 2019’ forstås som ‘ikrafttredelsesdatoen for EØS-komiteens beslutning nr. 50/2021 av 5. februar 2021’.»
3. Etter tilpasning f) skal nye tilpasninger lyde:
 - «fa) I artikkel 6a:
 - i) i nr. 1 og 2 skal ordene ‘og, når det gjelder EFTA-statene, EFTAs overvåkingsorgan’ tilføyes etter ordet ‘Kommissjonen’,
 - ii) i nr. 4 skal nye ledd lyde:

‘Når det gjelder EFTA-statene, skal EFTAs overvåkingsorgan umiddelbart etter mottak av anmodningen omhandlet i nr. 1 og basert på begrunnelsen og dokumentasjonen som er framlagt av ESMA, enten suspendere clearingplikten for de bestemte klassene av OTC-derivater eller for den bestemte typen motpart omhandlet i nr. 1 ved hjelp av en beslutning eller avvise suspensjonsanmodningen. Dersom EFTAs overvåkingsorgan avviser suspensjonsanmodningen, skal det framlegge en skriftlig begrunnelse for det til ESMA. EFTAs overvåkingsorgan skal umiddelbart underrette EFTA-statenes faste komité om dette og oversende begrunnelsen framlagt av ESMA. Disse opplysningene skal ikke offentliggjøres.

- Kommisjonen og EFTAs overvåkingsorgan skal samarbeide med sikte på å vedta likelydende standpunkt med hensyn til suspensjon av clearingplikten og, der det er relevant, handelsplikten og med hensyn til forlengelse av suspensjonen i henhold til nr. 8.’
- iii) i nr. 8 første ledd, når det gjelder EFTA-statene, skal ordene ‘kan Kommisjonen ved hjelp av en gjennomføringsrettsakt’ forstås som ‘kan EFTAs overvåkingsorgan ved hjelp av en beslutning’,
 - iv) i nr. 8 tredje ledd skal ordene ‘og til EFTA-statenes faste komité’ tilføyes etter ordet ‘Rådet’,
 - v) i nr. 8 fjerde ledd, når det gjelder EFTA-statene, skal ordet ‘Gjennomføringsrettsakten’ forstås som ‘EFTAs overvåkingsorgans beslutning’.
 - fb) I artikkel 9 nr. 1, når det gjelder EFTA-statene, skal ordene ‘12. februar 2014’ forstås som ‘ikrafttredelsesdatoen for EØS-komiteens beslutning nr. 206/2016 av 30. september 2016’.»

¹ EUT L 141 av 28.5.2019, s. 42.

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

4. Teksten i tilpasning g) skal lyde:
«I artikkel 11 nr. 3, når det gjelder EFTA-statene, skal ordene '16. august 2012' forstås som 'ikrafttredelsesdatoen for EØS-komiteens beslutning nr. 206/2016 av 30. september 2016'.»
5. Teksten i tilpasning r) iii) skal lyde:
«når det gjelder EFTA-statene, skal ordet 'ESMA' i nr. 2, 3, 4 og 5 og nr. 6 første og andre punktum forstås som 'EFTAs overvåkingsorgan',»
6. Teksten i tilpasning s) iii) skal lyde:
«når det gjelder EFTA-statene, skal ordet 'ESMA' i nr. 2–8 og nr. 9 første, andre og tredje punktum forstås som 'EFTAs overvåkingsorgan',»
7. Teksten i tilpasning t) v) skal lyde:
«i nr. 4 og 6 skal ordene 'eller EFTAs overvåkingsorgans' tilføyes etter ordet 'ESMA's',»
8. Tilpasning t) iv) og t) v) omnummereres til henholdsvis tilpasning t) v) og t) iv).
9. Teksten i tilpasning w) i) skal lyde:
«i nr. 1, etter andre ledd, skal nye ledd lyde:
'Før ESMA utarbeider et utkast for EFTAs overvåkingsorgan i henhold til artikkel 73 nr. 1) og om tvangsmulkt i henhold til artikkel 66, skal ESMA gi de personene saken gjelder, mulighet til å bli hørt om resultatene. ESMA skal basere sine utkast bare på de resultatene som de personene saken gjelder, har hatt mulighet til å uttale seg om.
EFTAs overvåkingsorgan skal basere sine beslutninger i henhold til artikkel 73 nr. 1 og om tvangsmulkt i henhold til artikkel 66 bare på de resultatene som de personene saken gjelder, har hatt mulighet til å uttale seg om.
Tredje og fjerde ledd i dette nummeret får ikke anvendelse på beslutninger omhandlet i artikkel 73 nr. 1 bokstav a), c) og d) dersom det er nødvendig med hastetiltak for å forhindre betydelig og overhengende skade på det finansielle systemet eller for å forhindre betydelig og overhengende skade på finansmarkedenes integritet, gjennomsiktighet, effektivitet og ordnede virkemåte, herunder stabiliteten eller korrektheten til opplysninger innrapportert til et transaksjonsregister. I slike tilfeller kan ESMA utarbeide et utkast, og EFTAs overvåkingsorgan kan treffe en midlertidig beslut-

ning. ESMA skal gi de berørte personene mulighet til å bli hørt så snart som mulig etter at utkastet er utarbeidet.'»

10. Tilpasning zd) iii) oppheves.

11. Teksten i tilpasning zh) i) skal lyde:

«i nr. 1, etter første ledd, skal nye ledd lyde:

'Clearingplikten fastsatt i artikkel 4 får i to år etter at EØS-komiteens beslutning nr. 50/2021 av 5. februar 2021 trådte i kraft, ikke anvendelse på OTC-derivatkontrakter som på en objektivt målbar måte reduserer investeringsrisikoer som er direkte knyttet til den finansielle solvensen for pensjonssystemer som er etablert i en EFTA-stat, og på enheter som er etablert i en EFTA-stat for å yte kompensasjon til medlemmer av slike systemer ved mislighold.

Clearingplikten fastsatt i artikkel 4 får ikke anvendelse på OTC-derivatkontrakter omhandlet i andre ledd i dette nummeret som er inngått av pensjonssystemer fra 2. juli 2020 til dagen før EØS-komiteens beslutning nr. 50/2021 av 5. februar 2021 trer i kraft.'»

Artikkel 2

Teksten til forordning (EU) 2019/834 på islandsk og norsk, som skal kunngjøres i EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende*, skal gis gyldighet.

Artikkel 3

Denne beslutning trer i kraft 6. februar 2021, forutsatt at alle meddelelser etter EØS-avtalens artikkel 103 nr. 1 er inngitt^(*).

Artikkel 4

Denne beslutning skal kunngjøres i EØS-avdelingen av og EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende*.

Utferdiget i Brussel 5. februar 2021.

For EØS-komiteen

Clara Ganslandt

Formann

(*) Forfatningsrettslige krav angitt.

Vedlegg 3**EØS-komiteens beslutning nr. 63/2020 av 30. april 2020 om endring av EØS-avtalens vedlegg IX (Finansielle tjenester)**

EØS-KOMITEEN HAR –

under henvisning til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, heretter kalt EØS-avtalen, særlig artikkel 98, og ut fra følgende betraktninger:

- 1) Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/843 av 30. mai 2018 om endring av direktiv (EU) 2015/849 om tiltak for å hindre at finanssystemet brukes til hvitvasking av penger eller finansiering av terrorisme, og om endring av direktiv 2009/138/EF og 2013/36/EU¹ skal innlemmes i EØS-avtalen.
- 2) EØS-avtalens vedlegg IX bør derfor endres –

TRUFFET DENNE BESLUTNING:

Artikkel 1

I EØS-avtalens vedlegg IX gjøres følgende endringer:

1. I nr. 1 (europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF) og 14 (europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/36/EU) skal nytt strekpunkt lyde:
 - «– **32018 L 0843**: Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/843 av 30. mai 2018 (EUT L 156 av 19.6.2018, s. 43).»
2. I nr. 23b (europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2015/849) tilføyes følgende:
 - «, endret ved:
 - **32018 L 0843**: Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/843 av 30. mai 2018 (EUT L 156 av 19.6.2018, s. 43).»
3. I nr. 23b (europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2015/849), etter tilpasning a), skal ny tilpasning b) lyde:
 - «b) I artikkel 67 nr. 1, når det gjelder EFTA-statene, skal ordene ‘innen 10. september

2020’ forstås som ‘innen ni måneder etter ikrafttredelsesdatoen for EØS-komiteens beslutning nr. 63/2020 av 30. april 2020’.»

Artikkel 2

Teksten til direktiv (EU) 2018/843 på islandsk og norsk, som skal kunngjøres i EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende*, skal gis gyldighet.

Artikkel 3

Denne beslutning trer i kraft 1. mai 2020, forutsatt at alle meddelelser etter EØS-avtalens artikkel 103 nr. 1 er inngitt^(*).

Artikkel 4

Denne beslutning skal kunngjøres i EØS-avdelingen av og EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende*.

Utferdiget i Brussel 30. april 2020.

For EØS-komiteen
Clara Ganslandt
Formann

Erklæring fra EFTA-statene i forbindelse med EØS-komiteens beslutning nr. 63/2020 som innlemmer direktiv (EU) 2018/843 i EØS-avtalen

Direktiv (EU) 2018/843 inneholder bestemmelser med henvisninger til rettsakter vedtatt i henhold til avdeling V i TEUV. Det minnes om at innlemming i EØS-avtalen av rettsakter med slike bestemmelser ikke berører det faktum at EU-regelverk vedtatt i henhold til avdeling V i TEUV ikke omfattes av EØS-avtalen.

¹ EUT L 156 av 19.6.2018, s. 43.

(*) Forfatningsrettslige krav angitt

Vedlegg 4

EØS-komiteens beslutning nr. 185/2023 av 5. juli 2023 om endring av EØS-avtalens vedlegg IX (Finansielle tjenester)

EØS-KOMITEEN HAR –

under henvisning til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, heretter kalt EØS-avtalen, særlig artikkel 98, og ut fra følgende betraktninger:

- 1) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2022/858 av 30. mai 2022 om en pilotordning for markedsinfrastrukturer basert på desentralisert registerteknologi, og om endring av forordning (EU) nr. 600/2014 og (EU) nr. 909/2014 og direktiv 2014/65/EU¹ skal innlemmes i EØS-avtalen.
- 2) EØS-avtalens vedlegg IX bør derfor endres –

TRUFFET DENNE BESLUTNING:

Artikkel 1

I EØS-avtalens vedlegg IX gjøres følgende endringer:

1. I nr. 31ba (europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/65/EU) og 31baa (europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 600/2014) skal nytt strekpunkt lyde:
«– **32022 R 0858:** Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2022/858 av 30. mai 2022 (EUT L 151 av 2.6.2022, s. 1).»
2. I nr. 31bf (europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 909/2014) tilføyes følgende:
«, endret ved:
– **32022 R 0858:** Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2022/858 av 30. mai 2022 (EUT L 151 av 2.6.2022, s. 1).»
3. Etter nr. 31ca (kommisjonsbeslutning 2001/528/EF) tilføyes følgende:
«31cc. **32022 R 0858:** Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2022/858 av 30. mai 2022 om en pilotordning for markedsinfrastrukturer basert på desentralisert teknologi og om endring av forordning (EU) nr. 600/2014 og (EU) nr. 909/2014 og direktiv 2014/65/EU (EUT L 151 av 2.6.2022, s. 1).

Forordningens bestemmelser skal for denne avtales formål gjelde med følgende tilpasninger:

- a) Ordet ‘unionsretten’ skal erstattes med ordet ‘EØS-avtalen’.
- b) I artikkel 5 nr. 9 skal ordene ‘finanssystemet i Unionen eller finanssystemet i den berørte medlemsstaten’ erstattes med ordene ‘finanssystemet i EØS eller finanssystemet i den berørte avtaleparten’.
- c) I artikkel 11 nr. 4 skal ordene ‘Unionens regelverk for finansielle tjenester’ erstattes med ordene ‘EØS-regelverket for finansielle tjenester’.
- d) Når det gjelder EFTA-statene, skal artikkel 19 nr. 2 forstås som ‘Den får anvendelse innen tolv måneder etter ikrafttredelsesdatoen for EØS-komiteens beslutning nr. 185/2023 av 5. juli 2023.’»

Artikkel 2

Teksten til forordning (EU) 2022/858 på islandsk og norsk, som vil bli kunngjort i EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende*, skal gis gyldighet.

Artikkel 3

Denne beslutning trer i kraft 6. juli 2023, forutsatt at alle meddelelser etter EØS-avtalens artikkel 103 nr. 1 er inngitt^(*).

(*) Forfatningsrettslige krav angitt.

Artikkel 4

Denne beslutning skal kunngjøres i EØS-avdelingen av og EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende*.

Utferdiget i Brussel 5. juli 2023.

¹ EUT L 151 av 2.6.2022, s. 1.

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

For EØS-komiteen
Pascal Schafhauser
Formann

Vedlegg 5

Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2015/2365 av 25. november 2015 om gjennomsiktighet med hensyn til verdipapirfinansieringstransaksjoner og gjenbruk og om endring av forordning (EU) nr. 648/2012

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte, særlig artikkel 114,

under henvisning til forslag fra Europakommisjonen,

etter oversending av utkast til regelverksakt til de nasjonale parlamentene,

under henvisning til uttalelse fra Den europeiske sentralbank¹,

under henvisning til uttalelse fra Den europeiske økonomiske og sosiale komité²,

under henvisning til uttalelse fra Regionkomiteen³,

etter den ordinære regelverksprosedyren⁴ og ut fra følgende betraktninger:

1) Den globale finanskrisen som oppsto i 2007–2008, har avdekket overdreven spekulasjon, alvorlige mangler i lovgivningen, ineffektivt tilsyn, ugjennomsiktige markeder og altfor komplekse produkter i finanssystemet. Unionen har vedtatt en rekke tiltak for å gjøre banksystemet mer solid og stabilt, herunder strengere kapitalkrav, regler for bedre styring samt tilsyns- og krisehåndteringsordninger, og for å sikre at finanssystemet oppfyller sin rolle ved å styre kapital mot finansiering av realøkonomien. Framskritt som er gjort med hensyn til etableringen av bankunionen, er også avgjørende i denne sammenheng. Krisen avdekket imidlertid også et behov for økt gjennomsiktighet og styrket overvåking ikke bare i den tradisjonelle banksektoren, men også på områder med banklignende kredittformidling, såkalt skyggebankvirksomhet, som foregår i

et foruroligende omfang og anslås allerede å tilsvare nesten halvparten av det regulerte banksystemet. Eventuelle mangler i forbindelse med slik virksomhet, som ligner virksomhet utøvd av kredittinstitusjoner, kan påvirke resten av finanssektoren.

2) I forbindelse med arbeidet med å begrense skyggebankvirksomhet har Rådet for finansiell stabilitet (FSB) og Det europeiske råd for systemrisiko (ESRB), opprettet ved europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1092/2010⁵, identifisert de risikoene som verdipapirfinansieringstransaksjoner utgjør. Slike verdipapirfinansieringstransaksjoner kan føre til økt gjeldsoppbygging, sterkere prosykliske virkninger og økt sammenkobling på finansmarkedene. Særlig har mangel på gjennomsiktighet med hensyn til anvendelsen av verdipapirfinansieringstransaksjoner hindret regulerings- og tilsynsmyndigheter samt investorer i å foreta en korrekt vurdering og overvåking av de respektive banklignende risikoene og graden av sammenkobling i finanssystemet i perioden før og under finanskrisen. På bakgrunn av dette vedtok FSB 29. august 2013 det politiske rammedokumentet «Strengthening Oversight and Regulation of Shadow Banking» («Styrket tilsyn med og regulering av skyggebankvirksomhet») (heretter omtalt som «FSBs rammedokument») om skyggebankrisikoer knyttet til verdipapirutlån og gjenkjøpsavtaler, som ble godkjent av G20-lederne i september 2013.

3) FSB offentliggjorde 14. oktober 2014 ramme-regler for avkorting («haircuts») i forbindelse med verdipapirfinansieringstransaksjoner som ikke cleares sentralt. Uten clearing med-

¹ EUT C 336 av 26.9.2014, s. 5.

² EUT C 451 av 16.12.2014, s. 59.

³ EUT C 271 av 19.8.2014, s. 87.

⁴ Europaparlamentets holdning av 29. oktober 2015 (ennå ikke offentliggjort i EUT) og rådsbeslutning av 16. november 2015.

⁵ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1092/2010 av 24. november 2010 om makrotilsyn med finanssystemet i Den europeiske union og om opprettelse av et europeisk råd for systemrisiko (EUT L 331 av 15.12.2010, s. 1).

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

fører slike transaksjoner store risikoer dersom det ikke stilles tilstrekkelig sikkerhet for dem. Bedre gjennomsiktighet med hensyn til gjenbruk av kundens eiendeler vil være et første skritt mot å gjøre det lettere for motparter å analysere og forebygge risikoer, men det forventes at FSB senest i 2016 avslutter sitt arbeid med en rekke anbefalinger om avkorting i forbindelse med verdipapirfinansieringstransaksjoner som ikke cleares sentralt, for å hindre overdreven gjeldsoppbygging og redusere konsentrasjonsrisikoen og misligholdsrisikoen.

- 4) Kommisjonen offentliggjorde 19. mars 2012 en grønnbok om skyggebankvirksomhet. På grunnlag av de mange tilbakemeldingene som ble mottatt, og i lys av den internasjonale utviklingen, sendte Kommisjonen 4. september 2013 meldingen «Shadow Banking – Addressing New Sources of Risk in the Financial sector» («Skyggebankvirksomhet – Håndtering av nye risikokilder i finanssektoren») til Rådet og Europaparlamentet. I meldingen ble det understreket at verdipapirfinansieringstransaksjoner er komplekse og uoversiktlige, noe som gjør det vanskelig å identifisere motparter og overvåke risikokonsentrasjonen, og som også fører til overdreven gjeldsoppbygging i finanssystemet.
- 5) I oktober 2012 vedtok en høynivågruppe ledet av Erkki Liikanen en rapport om endring av strukturen i Unionens banksektor. Den vurderte blant annet samspeilet mellom det tradisjonelle banksystemet og skyggebanksystemet. I rapporten pekes det på risikoene ved skyggebankvirksomhet, for eksempel høy grad av gjeldsoppbygging og sterke prosykliske virkninger, og det oppfordres til å begrense sammenkoblingen mellom bankene og skyggebanksystemet, noe som var en spredningskilde i den systemomfattende bankkrisen. I rapporten foreslås også visse strukturelle tiltak for å håndtere vedvarende svakheter i Unionens banksektor.
- 6) Strukturelle reformer i Unionens banksystem behandles i et forslag til en europaparlaments- og rådsforordning om strukturelle tiltak for å forbedre motstandsdyktigheten til kredittinstitusjoner i EU. Dersom bankene pålegges strukturelle tiltak, kan det imidlertid føre til at visse former for virksomhet flyttes til mindre regulerte områder, for eksempel til skyggebanksektoren. Forslaget bør derfor ledsages av de bindende gjennomsiktighets- og rapporteringskravene for verdipapirfinansierings-

transaksjoner som er fastsatt i denne forordning. Reglene for gjennomsiktighet som er fastsatt i denne forordning, utfyller derfor nevnte forslag.

- 7) Denne forordning oppfyller behovet for å fremme økt gjennomsiktighet på verdipapirfinansieringsmarkedene og dermed også i finanssystemet. For å sikre like konkurransevilkår og internasjonal tilnærming følger denne forordning FSBs rammedokument. Den oppretter en unionsramme der opplysninger om verdipapirfinansieringstransaksjoner effektivt kan rapporteres til transaksjonsregistre, og der informasjon om verdipapirfinansieringstransaksjoner og totalavkastningsbytteavtaler formidles til investorene i innretninger for kollektiv investering. Definisjonen av verdipapirfinansieringstransaksjoner i denne forordning omfatter ikke derivatkontrakter som definert i europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 648/2012⁶. Den omfatter imidlertid transaksjoner som vanligvis omtales som likviditetsbytteavtaler («liquidity swaps») og sikkerhetsbytteavtaler («collateral swaps»), og som ikke omfattes av definisjonen av derivatkontrakter i forordning (EU) nr. 648/2012. Behovet for en internasjonal tilnærming forsterkes av at virksomhet som for tiden utøves av tradisjonelle banker, som følge av en strukturell reform i Unionens banksektor kan bli flyttet til skyggebanksektoren og omfatte finansielle og ikke-finansielle enheter. Dette kan føre til enda mindre gjennomsiktighet for regulerings- og tilsynsmyndighetene med hensyn til slik virksomhet, noe som kan hindre dem i å få tilstrekkelig oversikt over risikoene knyttet til verdipapirfinansieringstransaksjoner. Dette vil ytterligere forsterke de allerede veletablerte forbindelsene mellom den regulerte banksektoren og skyggebanksektoren innenfor visse markeder.
- 8) Utviklingen i markedspraksis og den teknologiske utviklingen gjør det mulig for markedsdeltakere å anvende andre transaksjoner enn verdipapirfinansieringstransaksjoner som finansieringskilde, til likviditetsstyring og forvaltning av sikkerhet, som strategi for økt avkastning, til å dekke shortsalg eller til skattearbitrasje i forbindelse med utbytte. Slike transaksjoner kan ha en tilsvarende økonomisk virkning og utgjøre risikoer som ligner

⁶ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 648/2012 av 4. juli 2012 om OTC-derivater, sentrale motparter og transaksjonsregistre (EUT L 201 av 27.7.2012, s. 1).

risikoene ved verdipapirfinansieringstransaksjoner, herunder prosykliske virkninger som følge av svingninger i eiendelenes verdi og volatilitet, løpetids- eller likviditetsendring som følge av finansiering av langsiktige eller illikvide eiendeler gjennom kortsiktige eller likvide eiendeler og finansielle spredningsvirkninger som følge av sammenkobling mellom transaksjonskjeder som omfatter gjenbruk av sikkerhet.

- 9) Som en reaksjon på de spørsmålene som stilles i FSBs rammedokument, og på den utviklingen som forventes som følge av den strukturelle reformen i Unionens banksektor, vil medlemsstatene sannsynligvis treffe ulike nasjonale tiltak som kan skape hindringer for at det indre marked virker på en tilfredsstillende måte, og som vil være til skade for markedsdeltakerne og den finansielle stabiliteten. I tillegg gjør mangelen på harmoniserte gjennomsiktighetsregler det vanskelig for nasjonale myndigheter å sammenligne opplysningene på mikronivå fra forskjellige medlemsstater og dermed å forstå de risikoene som de enkelte markedsdeltakerne faktisk utgjør for systemet. Det er derfor nødvendig å hindre at slike vridninger og hindringer oppstår i Unionen. Rettsgrunnlaget for denne forordning er derfor artikkel 114 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte (TEUV) slik den tolkes i Den europeiske unions domstols rettspraksis.
- 10) De nye reglene for gjennomsiktighet bør derfor kreve at det skal innrapporteres opplysninger om verdipapirfinansieringstransaksjoner som er gjennomført av alle markedsdeltakere, uavhengig av om de er finansielle eller ikke-finansielle enheter, herunder opplysninger om sikkerhetens sammensetning, om hvorvidt sikkerheten kan gjenbrukes eller er gjenbrukt, om utskifting av sikkerheten ved dagens slutt og om anvendte avkortinger. For at de ytterligere driftskostnadene skal bli så lave som mulig for markedsdeltakerne, bør de nye reglene og standardene bygge på eksisterende infrastrukturer, operative prosesser og formater som er innført i forbindelse med rapportering av derivatkontrakter til transaksjonsregistre. I den sammenheng bør Den europeiske tilsynsmyndighet (Den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndighet) (ESMA), opprettet ved europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1095/2010⁷, i det omfang det er mulig og relevant, minimere overlapping og unngå manglende samsvar

mellom de tekniske standardene som er vedtatt i henhold til denne forordning, og de som er vedtatt i henhold til artikkel 9 i forordning (EU) nr. 648/2012. Den rettslige rammen som er fastsatt ved denne forordning, bør i størst mulig omfang tilsvare rammen i forordning (EU) nr. 648/2012 når det gjelder rapportering av derivatkontrakter til transaksjonsregistre som er registrert for det formålet. Dette bør også gjøre det mulig for transaksjonsregistre som er registrert eller anerkjent i henhold til nevnte forordning, å utøve den registerfunksjonen som de tildeles ved denne forordning, dersom de oppfyller visse ytterligere kriterier og forutsatt at en forenklet registreringsprosess er fullført.

- 11) For å sikre konsekvens og effektivitet med hensyn til ESMA's myndighet til å ilegge sanksjoner, bør de markedsdeltakerne som omfattes av denne forordnings virkeområde, med henvisning til forordning (EU) nr. 648/2012, være underlagt bestemmelsene om ESMA's myndighet som fastsettes i nevnte forordning, slik de, når det gjelder saksbehandlingsreglene, spesifiseres i de delegerte rettsaktene som er vedtatt i henhold til artikkel 64 nr. 7 i nevnte forordning.
- 12) Transaksjoner med medlemmer av Det europeiske system av sentralbanker (ESSB) bør unntas fra plikten til å rapportere verdipapirfinansieringstransaksjoner til transaksjonsregistre. For å sikre at regulerings- og tilsynsmyndighetene får tilstrekkelig oversikt over risikoene knyttet til verdipapirfinansieringstransaksjoner som foretas av de enhetene som de regulerer eller fører tilsyn med, bør imidlertid vedkommende myndigheter og ESSB-medlemmene samarbeide nært. Et slikt samarbeid bør gjøre det mulig for regulerings- og tilsynsmyndighetene å oppfylle sine respektive forpliktelser og utføre sine oppdrag. Samarbeidet bør være fortrolig og forutsette en begrunnet anmodning fra de berørte vedkommende myndigheter, og det bør bare ha som formål å gjøre det mulig for disse myndighetene å oppfylle sine respektive forpliktelser, idet det tas behørig hensyn til prinsippene og kravene om sentralbankenes uavhengighet og utførelsen av deres oppgaver som monetære

⁷ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1095/2010 av 24. november 2010 om opprettelse av en europeisk tilsynsmyndighet (Den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndighet), om endring av beslutning nr. 716/2009/EF og om oppheving av kommisjonsbeslutning 2009/77/EF (EUT L 331 av 15.12.2010, s. 84).

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

myndigheter, herunder gjennomføringen av transaksjoner som et ledd i penge- eller valutapolitikken eller politikken for finansiell stabilitet som ESSB-medlemmer har lovlig rett til å føre. ESSB-medlemmene bør kunne nekte å utlevere opplysninger dersom transaksjonene inngås av dem under utførelsen av deres oppgaver som monetære myndigheter. De bør underrette den anmodende myndighet om ethvert slikt avslag sammen med en begrunnelse.

- 13) Opplysninger om de iboende risikoene på verdipapirfinansieringsmarkedene bør lagres sentralt og være lett og direkte tilgjengelige for blant annet ESMA, Den europeiske tilsynsmyndighet (Den europeiske banktilsynsmyndighet) (EBA), opprettet ved europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1093/2010⁸, Den europeiske tilsynsmyndighet (Den europeiske tilsynsmyndighet for forsikring og tjenestepensjoner) (EIOPA), opprettet ved europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1094/2010⁹, berørte vedkommende myndigheter, ESRB og berørte sentralbanker i ESSB, herunder Den europeiske sentralbank (ESB) i forbindelse med utførelsen av dens oppgaver innenfor en felles tilsynsordning i henhold til rådsforordning (EU) nr. 1024/2013¹⁰, med henblikk på å identifisere og overvåke risikoer for den finansielle stabiliteten som følge av regulerte og ikke-regulerte enheters skyggebankvirksomhet. ESMA bør ta hensyn til de tekniske standardene som er vedtatt i henhold til artikkel 81 i forordning (EU) nr. 648/2012 og regulerer transaksjonsregistre for derivatkontrakter, og den framtidige utviklingen av disse tekniske standardene når den utarbeider eller foreslår å endre de tekniske reguleringsstandardene som er fastsatt i denne forordning. ESMA bør også arbeide for å sikre at berørte vedkommende

myndigheter, ESRB og berørte sentralbanker i ESSB, herunder ESB, har direkte og umiddelbar tilgang til de opplysningene som er nødvendige for at de skal kunne utføre sine oppgaver, herunder definere og gjennomføre penge- og valutapolitikken samt overvåke finansmarkedenes infrastrukturer. For å sikre dette bør ESMA fastsette vilkårene for tilgang til slike opplysninger i utkast til tekniske reguleringsstandarder.

- 14) Det er nødvendig å innføre bestemmelser om utveksling av opplysninger mellom vedkommende myndigheter og å skjerpe deres forpliktelse til å bistå hverandre og samarbeide. På grunn av økende virksomhet over landegrensene bør vedkommende myndigheter gi hverandre de opplysningene som er nødvendige for at de skal kunne utøve sine funksjoner, slik at denne forordning håndheves på en effektiv måte, herunder i situasjoner der overtredelser eller mistanke om overtredelser kan berøre myndighetene i to eller flere medlemsstater. Ved utveksling av opplysninger kreves det streng taushetsplikt for å sikre at opplysningene overføres på en riktig måte, og at særskilte rettigheter vernes. Uten at det berører nasjonal straffe- eller skatterett, bør vedkommende myndigheter, ESMA, organer eller andre fysiske eller juridiske personer enn vedkommende myndigheter som mottar fortrolige opplysninger, bruke dem bare når de skal utføre sine oppgaver og utøve sine funksjoner. Dette bør imidlertid ikke hindre nasjonale organer som i samsvar med nasjonal rett har ansvar for å forebygge, granske og treffe korrigerende tiltak i tilfelle av dårlig forvaltning, i å utøve sine funksjoner.
- 15) Verdipapirfinansieringstransaksjoner anvendes i stort omfang av forvaltere av innretninger for kollektiv investering med henblikk på effektiv porteføljeforvaltning. Slik anvendelse kan ha betydelig innvirkning på resultatene i disse innretningene for kollektiv investering. Verdipapirfinansieringstransaksjoner kan anvendes enten for å nå investeringsmål eller for å øke avkastningen. Forvalterne anvender også totalavkastningsbytteavtaler som har virkninger som ligner virkningene av verdipapirfinansieringstransaksjoner. Verdipapirfinansieringstransaksjoner og totalavkastningsbytteavtaler anvendes i stort omfang av forvaltere av innretninger for kollektiv investering for å oppnå eksponering mot visse strategier eller for å øke avkastningen av dem. Anvendelsen av verdipapirfinansieringstransaksjoner og

⁸ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1093/2010 av 24. november 2010 om opprettelse av en europeisk tilsynsmyndighet (Den europeiske banktilsynsmyndighet), om endring av beslutning nr. 716/2009/EF og om oppheving av kommisjonsbeslutning 2009/78/EF (EUT L 331 av 15.12.2010, s. 12).

⁹ (Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1094/2010 av 24. november 2010 om opprettelse av en europeisk tilsynsmyndighet (Den europeiske tilsynsmyndighet for forsikring og tjenestepensjoner), om endring av beslutning nr. 716/2009/EF og om oppheving av kommisjonsbeslutning 2009/79/EF (EUT L 331 av 15.12.2010, s. 48).

¹⁰ Rådsforordning (EU) nr. 1024/2013 av 15. oktober 2013 om tildeling av særskilte oppgaver til Den europeiske sentralbank i forbindelse med politikken for tilsyn med kredittinstitusjoner (EUT L 287 av 29.10.2013, s. 63).

totalavkastningsbryteavtaler kan øke den generelle risikoprofilen til innretningen for kollektiv investering uten at investorene får tilstrekkelig informasjon om anvendelsen av dem. Det er avgjørende å sikre at investorer i slike innretninger for kollektiv investering kan foreta velbegrunnede valg og vurdere den samlede risiko- og avkastningsprofilen i innretninger for kollektiv investering. Ved vurderingen av verdipapirfinansieringstransaksjoner og totalavkastningsbryteavtaler bør innretningen for kollektiv investering vurdere transaksjonens innhold i tillegg til dens juridiske form.

- 16) Investeringer som foretas på grunnlag av ufullstendige eller unøyaktige opplysninger om investeringsstrategien til en innretning for kollektiv investering, kan påføre investorene betydelige tap. Det er derfor avgjørende at innretninger for kollektiv investering offentliggjør alle relevante detaljerte opplysninger om sin anvendelse av verdipapirfinansieringstransaksjoner og totalavkastningsbryteavtaler. I tillegg er full gjennomsiktighet særlig viktig for innretninger for kollektiv investering ettersom det ikke er forvalterne av innretninger for kollektiv investering, men deres investorer, som eier alle eiendelene som er omfattet av verdipapirfinansieringstransaksjoner og totalavkastningsbryteavtaler. Full gjennomsiktighet med hensyn til verdipapirfinansieringstransaksjoner og totalavkastningsbryteavtaler er derfor et viktig verktøy for å unngå interessekonflikter.
- 17) De nye reglene for gjennomsiktighet med hensyn til verdipapirfinansieringstransaksjoner og totalavkastningsbryteavtaler er nært knyttet til europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/65/EF¹¹ og 2011/61/EU¹², ettersom nevnte direktiver utgjør den rettslige rammen for opprettelse, forvaltning og markedsføring av innretninger for kollektiv investering.
- 18) Innretninger for kollektiv investering kan drives enten som innretninger for kollektiv investering i omsettelige verdipapirer (UCITS) forvaltet av forvaltningsselskaper for UCITS-

fond eller av investeringsselskaper for UCITS-fond som er godkjent i henhold til direktiv 2009/65/EF, eller som alternative investeringsfond (AIF) forvaltet av forvaltere av alternative investeringsfond (AIF-forvaltere) som er godkjent eller registrert i henhold til direktiv 2011/61/EU. De nye reglene for gjennomsiktighet med hensyn til verdipapirfinansieringstransaksjoner og totalavkastningsbryteavtaler som innføres ved denne forordning, utfyller og bør få anvendelse i tillegg til bestemmelsene i nevnte direktiver.

- 19) For å gjøre investorene oppmerksomme på de risikoene som er knyttet til anvendelsen av verdipapirfinansieringstransaksjoner og totalavkastningsbryteavtaler, bør forvaltere av innretninger for kollektiv investering i periodiske rapporter framlegge detaljerte opplysninger om sin eventuelle bruk av disse teknikkene. De eksisterende periodiske rapportene som forvaltningsselskaper for UCITS-fond eller investeringsselskaper for UCITS-fond og AIF-forvaltere skal utarbeide, bør utfylles med tilleggsopplysningene om anvendelsen av verdipapirfinansieringstransaksjoner og totalavkastningsbryteavtaler. ESMA bør i sin nærmere angivelse av innholdet i disse periodiske rapportene ta hensyn til den administrative byrden og særtrekkene ved forskjellige typer verdipapirfinansieringstransaksjoner og totalavkastningsbryteavtaler.
- 20) Investeringspolitikken til en innretning for kollektiv investering med hensyn til verdipapirfinansieringstransaksjoner og totalavkastningsbryteavtaler bør beskrives klart i de dokumentene som framlegges før avtalen inngås, for eksempel i prospektet når det gjelder UCITS-fond, og i opplysningene til investorer før avtalen inngås når det gjelder AIF-er. Dette bør sikre at investorene forstår og kan vurdere de iboende risikoene før de beslutter å investere i et bestemt UCITS-fond eller et bestemt AIF.
- 21) Gjenbruk av sikkerhet skaper likviditet og gjør det mulig for motparter å redusere finansieringskostnadene. Slik gjenbruk har imidlertid en tendens til å skape komplekse sikkerhetsskjeder mellom tradisjonell bankvirksomhet og skyggebankvirksomhet, noe som innebærer risikoer for den finansielle stabiliteten. Manglende gjennomsiktighet med hensyn til i hvilket omfang finansielle instrumenter som er stilt som sikkerhet, har blitt gjenbrukt, og de tilsvarende risikoene ved en eventuell kon-

¹¹ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/65/EF av 13. juli 2009 om samordning av lover og forskrifter om foretak for kollektiv investering i omsettelige verdipapirer (UCITS) (EUT L 302 av 17.11.2009, s. 32).

¹² Europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/61/EU av 8. juni 2011 om forvaltere av alternative investeringsfond og om endring av direktiv 2003/41/EF og 2009/65/EF og forordning (EF) nr. 1060/2009 og (EU) nr. 1095/2010 (EUT L 174 av 1.7.2011, s. 1).

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

- kurs kan undergrave tilliten til motparter og øke risikoene for den finansielle stabiliteten.
- 22) For å oppnå økt gjennomsiktighet med hensyn til gjenbruk bør det innføres minstekrav til opplysninger. Gjenbruk bør finne sted bare dersom den motparten som stiller sikkerhet, har full kjennskap til og har gitt uttrykkelig samtykke til det. Utøvelsen av retten til gjenbruk bør derfor gjenspeiles i den verdipapirkontoen som tilhører motparten som stiller sikkerhet, med mindre denne kontoen er omfattet av en tredjestats lovgivning som omfatter andre egnede måter å gjenspeile gjenbruken på.
- 23) Selv om virkeområdet for reglene for gjenbruk i denne forordning er større enn det som er fastsatt i europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/47/EF¹³, endrer denne forordning ikke virkeområdet for nevnte direktiv, men bør heller anses som et tillegg til det. Vilkårene for motparters rett til gjenbruk og for utøvelse av denne retten bør på ingen måte begrense beskyttelsen for en avtale om finansiell sikkerhetsstillelse i form av overdragelse av eiendomsrett i henhold til direktiv 2002/47/EF. På denne bakgrunn bør eventuelle overtredelser av kravene om gjennomsiktighet med hensyn til gjenbruk ikke berøre nasjonal rett om en transaksjons gyldighet eller virkning.
- 24) Denne forordning fastsetter strenge bestemmelser om opplysninger til motparter om gjenbruk, noe som ikke bør berøre anvendelsen av sektorregler som er tilpasset bestemte aktører, strukturer og situasjoner. Reglene for gjenbruk i denne forordning bør derfor anvendes på for eksempel innretninger for kollektiv investering og verdipapirforetaks depoter eller kunder bare når den rettslige rammen for innretninger for kollektiv investering eller for beskyttelse av kundens eiendeler ikke fastsetter strengere regler for gjenbruk i form av en særlov som har forrang foran reglene i denne forordning. Denne forordning bør særlig ikke berøre eventuelle regler i unionsretten eller nasjonal rett som begrenser motparters mulighet til å gjenbruke finansielle instrumenter som stilles som sikkerhet av motparter eller andre personer. Anvendelsen av kravene som gjelder gjenbruk, bør utsettes til seks måneder etter denne forordnings ikrafttredelsesdato for å gi motparter tilstrekkelig tid til å tilpasse sine gjeldende avtaler om sikkerhetsstillelse, herunder rammeavtaler, og til å sikre at nye avtaler om sikkerhetsstillelse er i samsvar med denne forordning.
- 25) For å fremme ensartet begrepsbruk internasjonalt anvendes begrepet «gjenbruk» i denne forordning i samsvar med FSBs ramedokument. Dette bør imidlertid ikke føre til manglende konsekvens i unionsretten, og det bør særlig ikke berøre betydningen av begrepet «gjenbruk» i direktiv 2009/65/EF og 2011/61/EU.
- 26) For å sikre at motparter oppfyller forpliktelsene som følger av denne forordning, og at de behandles likt i hele Unionen, bør medlemsstatene sikre at vedkommende myndigheter har myndighet til å ilegge administrative sanksjoner og treffe andre forvaltningsmessige tiltak som er virkningsfulle, står i forhold til overtredelsen og virker avskrekkende. Administrative sanksjoner og andre forvaltningsmessige tiltak som fastsettes i denne forordning, bør derfor oppfylle visse vesentlige krav med hensyn til mottakere, kriterier det skal tas hensyn til ved anvendelsen av en sanksjon eller et tiltak, offentliggjøring av sanksjoner eller tiltak, viktigste myndighet til å ilegge sanksjoner og størrelsen på administrative økonomiske sanksjoner. Det er hensiktsmessig at sanksjoner og andre tiltak som er fastsatt i henhold til direktiv 2009/65/EF og 2011/61/EU, får anvendelse når innretninger for kollektiv investering ikke oppfyller kravene om gjennomsiktighet som er fastsatt i denne forordning.
- 27) Vedkommende myndigheters tildelte sanksjonsmyndighet bør ikke berøre ESBs enekompetanse til å tilbakekalle kredittinstitusjoners tillatelse for tilsynsformål i henhold til artikkel 4 nr. 1 bokstav a) i forordning (EU) nr. 1024/2013.
- 28) Bestemmelser i denne forordning om søknad om registrering av transaksjonsregistre og tilbakekalling av registrering berører ikke klageadgangen som er fastsatt i kapittel V i forordning (EU) nr. 1095/2010.
- 29) Tekniske standarder i sektoren for finansielle tjenester bør sikre konsekvent harmonisering og tilstrekkelig vern av innskyttere, investorer og forbrukere i hele Unionen. ESMA er et organ med høyt spesialisert sakkunnskap, og det er derfor effektivt og hensiktsmessig å gi denne myndigheten i oppgave å utarbeide utkast til tekniske regulerings- og gjennomføringsstandarder som ikke innebærer poli-

¹³ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/47/EF av 6. juni 2002 om avtaler om finansiell sikkerhetsstillelse (EFT L 168 av 27.6.2002, s. 43).

- tiske valg. ESMA bør sikre at det finnes effektive forvaltnings- og rapporteringsprosesser ved utarbeidingen av tekniske standarder. Kommisjonen bør gis myndighet gjennom delegerte rettsakter i henhold til artikkel 290 i TEUV og i samsvar med artikkel 10–14 i forordning (EU) nr. 1095/2010 til å vedta tekniske reguleringsstandarder på følgende områder: nærmere opplysninger som skal gis om ulike typer verdipapirfinansieringstransaksjoner, om transaksjonsregistres søknad om registrering eller utvidet registrering, om de framgangsmåtene transaksjonsregistre skal anvende for å kontrollere opplysninger om verdipapirfinansieringstransaksjoner som rapporteres til dem, om hyppigheten av offentliggjøringen av transaksjonsregisterdata, nærmere opplysninger om denne offentligjøringen samt kravene og tilgangen til disse dataene, og, ved behov, om nærmere angivelse av innholdet i vedlegget.
- 30) Kommisjonen bør gis myndighet gjennom gjennomføringsrettsakter i henhold til artikkel 291 i TEUV og i samsvar med artikkel 15 i forordning (EU) nr. 1095/2010 til å vedta tekniske gjennomføringsstandarder utarbeidet av ESMA med hensyn til rapportenes format og hyppighet, formatet på transaksjonsregistres søknad om registrering eller utvidet registrering samt framgangsmåter og former for utveksling av opplysninger med ESMA om sanksjoner og andre tiltak.
- 31) Myndigheten til å vedta rettsakter i samsvar med artikkel 290 i TEUV bør delegeres til Kommisjonen når det gjelder endringer av listen over enheter som er unntatt fra denne forordnings anvendelsesområde, hvilke avgifter som skal betales, i hvilke tilfeller de skal betales, hvor store avgiftsbeløpene skal være, og hvordan de skal betales av transaksjonsregistrene. Det er særlig viktig at Kommisjonen holder hensiktsmessige samråd under sitt forberedende arbeid, herunder på ekspertnivå. Kommisjonen bør ved forberedelse og utarbeiding av delegerte rettsakter sikre at relevante dokumenter oversendes Europaparlamentet og Rådet samtidig, til rett tid og på en egnet måte.
- 32) For å sikre ensartede vilkår for gjennomføring av denne forordning bør Kommisjonen gis gjennomføringsmyndighet slik at den kan treffe beslutninger om vurderingen av tredjestaters regler med hensyn til anerkjennelse av tredjestaters transaksjonsregistre og for å unngå mulige overlappende eller motstridende krav. Vurderingen som danner grunnlaget for beslutninger om hvorvidt rapporteringskrav i en tredjestat er likeverdige, bør ikke begrense retten som et transaksjonsregister som er etablert i denne tredjestaten og anerkjent av ESMA, har til å yte rapporteringstjenester til enheter som er etablert i Unionen, ettersom en beslutning om anerkjennelse bør være uavhengig av en slik vurdering med hensyn til en beslutning om likeverdighet.
- 33) Dersom en gjennomføringsrettsakt om likeverdighet tilbakekalles, bør motpartene automatisk igjen omfattes av alle krav fastsatt i denne forordning.
- 34) Kommisjonen bør ved behov samarbeide med myndigheter i tredjestater for å finne løsninger som er fordelaktige for alle parter, for å sikre sammenheng mellom denne forordning og disse tredjestatenes krav og på den måten unngå eventuell overlapping.
- 35) Ettersom målene for denne forordning, som er å gi økt gjennomsiktighet med hensyn til visse typer virksomhet på finansmarkedene, for eksempel anvendelsen av verdipapirfinansieringstransaksjoner og gjenbruk av sikkerhet, for å gjøre det mulig å overvåke og identifisere de tilsvarende risikoene, ikke kan nås i tilstrekkelig grad av medlemsstatene og derfor på grunn av denne forordnings omfang og virkninger bedre kan nås på unionsplan, kan Unionen treffe tiltak i samsvar med nærhetsprinsippet som fastsatt i artikkel 5 i traktaten om Den europeiske union. I samsvar med forholdsmessighetsprinsippet fastsatt i nevnte artikkel går denne forordning ikke lenger enn det som er nødvendig for å nå disse målene.
- 36) Denne forordning er forenlig med de grunnleggende rettigheter og de prinsipper som er anerkjent i Den europeiske unions pakt om grunnleggende rettigheter, særlig retten til vern av personopplysninger, retten til respekt for privatliv og familieliv, retten til forsvar og prinsippet om å unngå gjentatt straffeforfølgning, frihet til å drive næringsvirksomhet, retten til eiendom, retten til effektiv klageadgang og retten til rettfærdig rettergang. Denne forordning skal anvendes i samsvar med disse rettighetene og prinsippene.
- 37) EUs datatilsyn har blitt rådspurt i samsvar med artikkel 28 nr. 2 i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 45/2001¹⁴ og har avgitt uttalelse 11. juli 2014¹⁵.
- 38) All utveksling mellom eller overføring av personopplysninger fra vedkommende myndig-

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

heter i medlemsstatene eller fra transaksjonsregistre bør skje i samsvar med reglene for overføring av personopplysninger som fastsatt i europaparlaments- og rådsdirektiv 95/46/EF¹⁴. All utveksling mellom eller overføring av personopplysninger fra ESMA, EBA eller EIOPA bør skje i samsvar med reglene for overføring av personopplysninger som fastsatt i forordning (EF) nr. 45/2001.

- 39) Med bistand fra ESMA bør Kommisjonen overvåke og utarbeide rapporter til Europaparlamentet og Rådet om den internasjonale anvendelsen av rapporteringsplikten fastsatt i denne forordning. Fristen for framlegging av Kommisjonens rapporter bør tillate foregående faktisk anvendelse av denne forordning.
- 40) På grunnlag av resultatet av arbeidet som er gjort i relevante internasjonale fora, og med bistand fra ESMA, EBA og ESRB, bør Kommisjonen framlegge en rapport for Europaparlamentet og Rådet om framskrittene i det internasjonale arbeidet med å redusere risikoene som er knyttet til verdipapirfinansieringstransaksjoner, herunder FSBs anbefalinger om avkorting i forbindelse med verdipapirfinansieringstransaksjoner som ikke cleares sentralt, og om disse anbefalingene er hensiktsmessige for Unionens markeder.
- 41) Anvendelsen av gjennomsiktighetskravene i denne forordning bør utsettes for å gi transaksjonsregistre tilstrekkelig tid til å søke om tilatelse til og anerkjennelse av sin virksomhet som fastsatt i denne forordning, og for å gi motparter og innretninger for kollektiv investering tilstrekkelig tid til å oppfylle disse kravene. Det er særlig hensiktsmessig å utsette anvendelsen av ytterligere gjennomsiktighetskrav for innretninger for kollektiv investering, idet det tas hensyn til de retningslinjene for vedkommende myndigheter og forvaltningsselskaper for UCITS-fond som ESMA utstedte 18. desember 2012, der det fastsettes en frivillig ramme for forvaltningsselskaper for UCITS-fond når det gjelder offentliggjøringskrav, og behovet for å redusere den admi-

nistrative byrden for forvaltere av innretninger for kollektiv investering. For å sikre effektiv gjennomføring av rapporteringen av verdipapirfinansieringstransaksjoner er det behov for en trinnvis anvendelse av kravene etter type motpart. En slik tilnærming bør ta hensyn til motpartens faktiske evne til å overholde rapporteringsplikten som er fastsatt i denne forordning.

- 42) De nye ensartede reglene for gjennomsiktighet med hensyn til verdipapirfinansieringstransaksjoner og visse OTC-derivater, nærmere bestemt totalavkastningsbytteavtaler, som er fastsatt i denne forordning, er nært knyttet til reglene i forordning (EU) nr. 648/2012, ettersom disse OTC-derivatene er omfattet av rapporteringskravene i nevnte forordning. For å sikre et sammenhengende virkeområde for begge sett av gjennomsiktighets- og rapporteringskrav er det behov for et klart skille mellom OTC-derivater og børshandlede derivater, uavhengig av om disse kontraktene omsettes i Unionen eller på markeder i tredjestater. Definisjonen av OTC-derivater i forordning (EU) nr. 648/2012 bør derfor endres for å sikre at den samme typen derivatkontrakter identifiseres som enten OTC-derivater eller børshandlede derivater, uavhengig av om disse kontraktene omsettes i Unionen eller på markeder i tredjestater.
- 43) Forordning (EU) nr. 648/2012 bør derfor endres.

VEDTATT DENNE FORORDNING:

KAPITTEL I

FORMÅL, VIRKEOMRÅDE OG DEFINISJONER

Artikkel 1

Formål

Denne forordning fastsetter regler for gjennomsiktighet med hensyn til verdipapirfinansieringstransaksjoner og gjenbruk.

Artikkel 2

Virkeområde

1. Denne forordning får anvendelse på
 - a) en motpart i en verdipapirfinansieringstransaksjon som er etablert
 - i) i Unionen, herunder alle dens filialer, uansett hvor de ligger,
 - ii) i en tredjestat, dersom verdipapirfinansieringstransaksjonen inngås som del

¹⁴ Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 45/2001 av 18. desember 2000 om personvern i forbindelse med behandling av personopplysninger i Fellesskapets institusjoner og organer og om fri utveksling av slike opplysninger (EFT L 8 av 12.1.2001, s. 1).

¹⁵ EUT C 328 av 20.9.2014, s. 3.

¹⁶ Europaparlaments- og rådsdirektiv 95/46/EF av 24. oktober 1995 om beskyttelse av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger (EFT L 281 av 23.11.1995, s. 31).

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

av virksomheten ved denne motpartens filial i Unionen,

- b) forvaltningsselskaper for innretninger for kollektiv investering i omsettelige verdipapirer (UCITS) og investeringsselskaper for UCITS-fond i samsvar med direktiv 2009/65/EF,
 - c) forvaltere av alternative investeringsfond (AIF-forvaltere) med tillatelse i samsvar med direktiv 2011/61/EU,
 - d) en motpart som driver med gjenbruk og er etablert
 - i) i Unionen, herunder alle dens filialer, uansett hvor de ligger,
 - ii) i en tredjestat, dersom
 - gjenbruken skjer som del av virksomheten ved denne motpartens filial i Unionen, eller
 - gjenbruken gjelder finansielle instrumenter som er stilt til rådighet i henhold til en avtale om sikkerhetsstillelse av en motpart som er etablert i Unionen, eller en filial i Unionen til en motpart som er etablert i en tredjestat.
2. Artikkel 4 og 15 får ikke anvendelse på
- a) medlemmer av Det europeiske system av sentralbanker (ESSB), andre organer i medlemsstatene med lignende funksjoner samt andre offentlige organer i Unionen som har ansvar for eller deltar i forvaltningen av offentlig gjeld,
 - b) Den internasjonale oppgjørsbank.
3. Artikkel 4 får ikke anvendelse på transaksjoner der et ESSB-medlem er motpart.
4. Kommisjonen skal gis myndighet til å vedta delegerte rettsakter i samsvar med artikkel 30 for å endre listen i nr. 2 i denne artikkel.

For dette formål og før den vedtar slike delegerte rettsakter, skal Kommisjonen framlegge for Europaparlamentet og Rådet en rapport der det vurderes hvordan sentralbanker og offentlige organer som har ansvar for eller deltar i forvaltningen av offentlig gjeld, behandles internasjonalt.

Rapporten skal omfatte en sammenlignende analyse av behandlingen av sentralbanker og nevnte organer innenfor den rettslige rammen i et antall tredjestater. Dersom det i rapporten konkluderes med at det, særlig på bakgrunn av den sammenlignende analysen og mulige virkninger, er nødvendig å gjøre unntak for disse sentralbankene og organene i tredjestater slik at deres pengepolitiske forpliktelser ikke omfattes av artikkel 15, skal Kommisjonen

vedta en delegert rettsakt som tilføyer dem til listen i nr. 2 i denne artikkel.

Artikkel 3

Definisjoner

I denne forordning menes med

- 1) «transaksjonsregister» en juridisk person som sentralt samler inn og vedlikeholder opplysninger om verdipapirfinansieringstransaksjoner,
- 2) «motparter» finansielle motparter og ikke-finansielle motparter,
- 3) «finansiell motpart»
 - a) et verdipapirforetak med tillatelse i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/65/EU¹⁷,
 - b) en kredittinstitusjon med tillatelse i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/36/EU¹⁸ eller forordning (EU) nr. 1024/2013,
 - c) et forsikringsforetak eller et gjenforsikringsforetak med tillatelse i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF¹⁹,
 - d) et UCITS-fond og, når det er relevant, dets forvaltningsselskap med tillatelse i samsvar med direktiv 2009/65/EF,
 - e) et AIF som forvaltes av en AIF-forvalter som er godkjent eller registrert i samsvar med direktiv 2011/61/EU,
 - f) et tjenestepensjonsforetak som er godkjent eller registrert i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/41/EF²⁰,
 - g) en sentral motpart med tillatelse i samsvar med forordning (EU) nr. 648/2012,
 - h) en verdipapirsentral med tillatelse i samsvar med europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 909/2014²¹,

¹⁷ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/65/EU av 15. mai 2014 om markeder for finansielle instrumenter og om endring av rådsdirektiv 2002/92/EF og direktiv 2011/61/EU (EUT L 173 av 12.6.2014, s. 349).

¹⁸ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/36/EU av 26. juni 2013 om adgang til å utøve virksomhet som kredittinstitusjon og om tilsyn med kredittinstitusjoner og verdipapirforetak, om endring av direktiv 2002/87/EF og om oppheving av direktiv 2006/48/EF og 2006/49/EF (EUT L 176 av 27.6.2013, s. 338).

¹⁹ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF av 25. november 2009 om adgang til å starte og utøve virksomhet innen forsikring og gjenforsikring (Solvens II) (EUT L 335 av 17.12.2009, s. 1).

²⁰ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/41/EF av 3. juni 2003 om virksomhet i og tilsyn med tjenestepensjonsforetak (EUT L 235 av 23.9.2003, s. 10).

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

- i) en enhet i en tredjestat, som ville måtte ha tillatelse eller være registrert i samsvar med regelverksaktene nevnt i bokstav a)–h) dersom den var etablert i Unionen,
- 4) «ikke-finansiell motpart» et foretak etablert i Unionen eller i en tredjestat, unntatt foretakene nevnt i nr. 3,
- 5) «etablert»
 - a) dersom motparten er en fysisk person: der den har sitt hovedkontor,
 - b) dersom motparten er en juridisk person: der den har sitt forretningskontor,
 - c) dersom motparten i henhold til nasjonal rett ikke har noe forretningskontor: der den har sitt hovedkontor,
- 6) «filial» et annet forretningssted enn hovedkontoret, som er del av en motpart og er uten selvstendig rettsevne,
- 7) «utlån av verdipapirer eller varer» eller «innlån av verdipapirer eller varer» enhver transaksjon som innebærer at en motpart overdrar verdipapirer eller varer mot at låntakeren forplikter seg til å tilbakelevere tilsvarende verdipapirer eller varer på et senere tidspunkt eller når overdrageren ber om det. Dette anses som et utlån av verdipapirer eller varer for motparten som overdrar verdipapirene eller råvarene, og som et innlån av verdipapirer eller varer for motparten som de overdras til,
- 8) «kjøps- og gjensalgstransaksjon» eller «salgs- og gjenkjøpstransaksjon» en transaksjon som innebærer at en motpart kjøper eller selger verdipapirer, varer eller garanterte rettigheter med hensyn til eiendomsrett til verdipapirer eller varer, med avtale om henholdsvis å selge eller kjøpe tilbake verdipapirer, varer eller slike garanterte rettigheter av samme type til en nærmere angitt pris på et senere tidspunkt. Dette anses som en kjøps- og gjensalgstransaksjon for motparten som kjøper verdipapirene, varene eller de garanterte rettighetene, og som en salgs- og gjenkjøpstransaksjon for motparten som selger dem, forutsatt at en slik kjøps- og gjensalgstransaksjon eller salgs- og gjenkjøpstransaksjon ikke omfattes av en gjenkjøpsavtale eller av en omvendt gjenkjøpsavtale i henhold til nr. 9,
- 9) «gjenkjøpstransaksjon» en transaksjon i henhold til en avtale som innebærer at en motpart overdrar verdipapirer, varer eller garanterte rettigheter knyttet til eiendomsrett til verdipapirer eller varer, når vedkommende garanti er utstedt av en anerkjent børs som innehar rettighetene til verdipapirene eller varene, og avtalen ikke tillater at en motpart overdrar eller pantsetter et bestemt verdipapir eller en bestemt vare til mer enn én motpart om gangen, og samtidig forplikter seg til å kjøpe dem tilbake, eller kjøpe tilbake andre verdipapirer eller varer av samme type, til en fastsatt pris og på et senere tidspunkt som er fastsatt eller skal fastsettes av overdrageren. En slik avtale er en gjenkjøpsavtale for motparten som selger verdipapirene eller varene, og en omvendt gjenkjøpsavtale for motparten som kjøper dem,
- 10) «marginlånstransaksjon» en transaksjon der en motpart gir kreditt i forbindelse med kjøp, salg, innehav av eller handel med verdipapirer, men der dette ikke omfatter andre lån med sikkerhet i form av verdipapirer,
- 11) «verdipapirfinansieringstransaksjon»
 - a) en gjenkjøpstransaksjon,
 - b) utlån av verdipapirer eller varer og innlån av verdipapirer eller varer,
 - c) en kjøps- og gjensalgstransaksjon eller en salgs- og gjenkjøpstransaksjon,
 - d) en marginlånstransaksjon,
- 12) «gjenbruk» en mottakende motparts bruk, i eget navn og for egen eller en annen motparts regning, herunder eventuelt en fysisk person, av finansielle instrumenter som er mottatt i henhold til en avtale om sikkerhetsstillelse, herunder overdragelse av eiendomsrett eller utøvelse av en bruksrett i henhold til artikkel 5 i direktiv 2002/47/EF, men ikke avvikling av et finansielt instrument ved mislighold hos motparten som stiller sikkerheten,
- 13) «avtale om sikkerhetsstillelse i form av overdragelse av eiendomsrett» en avtale om finansiell sikkerhetsstillelse i form av overdragelse av eiendomsrett som definert i artikkel 2 nr. 1 bokstav b) i europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/47/EF, som er inngått mellom motparter for å sikre en forpliktelse,
- 14) «avtale om sikkerhetsstillelse i form av pantsetting» en avtale om finansiell sikkerhetsstillelse i form av pantsetting som definert i artikkel 2 nr. 1 bokstav c) i europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/47/EF, som er inngått mellom motparter for å sikre en forpliktelse,
- 15) «avtale om sikkerhetsstillelse» en avtale om sikkerhetsstillelse i form av overdragelse av

²¹ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 909/2014 av 23. juli 2014 om forbedring av verdipapirproppgjør i Den europeiske union og om verdipapirsentraler samt om endring av direktiv 98/26/EF og 2014/65/EU og forordning (EU) nr. 236/2012 (EUT L 257 av 28.8.2014, s. 1).

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

- eiendomsrett og en avtale om sikkerhetsstillelse i form av pantsetting,
- 16) «finansielt instrument» et finansielt instrument som definert i artikkel 4 nr. 1 punkt 15 i direktiv 2014/65/EU,
- 17) «vare» en vare som definert i artikkel 2 nr. 1 i kommisjonsforordning (EF) nr. 1287/2006²²,
- 18) «totalavkastningsbytteavtale» en derivatkontrakt som definert i artikkel 2 nr. 7 i forordning (EU) nr. 648/2012, der en motpart overdrar det samlede økonomiske resultatet, herunder inntekter fra renter og avgifter, gevinster og tap som følge av prissvingninger og kredittap, for en referanseforpliktelse til en annen motpart.

KAPITTEL II

GJENNOMSIKTIGHET MED HENSYN TIL VERDIPAPIRFINANSIERINGSTRANSAKSJONER

Artikkel 4

Rapporteringsplikt og beskyttelse i forbindelse med verdipapirfinansieringstransaksjoner

1. Motparter i verdipapirfinansieringstransaksjoner skal rapportere opplysninger om enhver verdipapirfinansieringstransaksjon som de har inngått, endret eller avsluttet, til et transaksjonsregister som er registrert i samsvar med artikkel 5 eller anerkjent i samsvar med artikkel 19. Disse opplysningene skal rapporteres senest den første virkedagen etter inngåelsen, endringen eller avslutningen av transaksjonen.

Rapporteringsplikten fastsatt i første ledd får anvendelse på verdipapirfinansieringstransaksjoner som

- a) var inngått før anvendelsesdatoen nevnt i artikkel 33 nr. 2 bokstav a), og som fortsatt er utestående på den datoen, dersom
 - i) disse verdipapirfinansieringstransaksjonenes gjenværende løpetid på nevnte dato overstiger 180 dager, eller
 - ii) disse verdipapirfinansieringstransaksjonene har ubestemt løpetid og fortsatt er utestående 180 dager etter nevnte dato,
- b) inngås på eller etter relevant anvendelsesdato nevnt i artikkel 33 nr. 2 bokstav a).

- Verdipapirfinansieringstransaksjonene som er omhandlet i annet ledd bokstav a), skal rapporteres innen 190 dager etter relevant anvendelsesdato nevnt i artikkel 33 nr. 2 bokstav a).
2. En motpart som er omfattet av rapporteringsplikten, kan delegerer rapporteringen av opplysningene om verdipapirfinansieringstransaksjoner.
 3. Dersom en finansiell motpart inngår en verdipapirfinansieringstransaksjon med en ikke-finansiell motpart som på balansedagen ikke overskrider grensene for minst to av de tre kriteriene i artikkel 3 nr. 3 i europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/34/EU²³, skal den finansielle motparten være ansvarlig for rapporteringen på vegne av begge motparter.

Dersom et UCITS-fond som forvaltes av et forvaltningsselskap, er motpart i verdipapirfinansieringstransaksjoner, skal forvaltningsselskapet være ansvarlig for rapporteringen på vegne av dette UCITS-fondet.

Dersom et AIF er motpart i verdipapirfinansieringstransaksjoner, skal dets AIF-forvalter være ansvarlig for rapporteringen på vegne av dette AIF-et.

4. Motparter skal lagre opplysninger om alle verdipapirfinansieringstransaksjoner som de har inngått, endret eller avsluttet, i minst fem år etter at transaksjonen er avsluttet.
5. Dersom det ikke er tilgjengelig et transaksjonsregister som kan registrere opplysninger om verdipapirfinansieringstransaksjoner, skal motpartene sikre at disse opplysningene rapporteres til Den europeiske tilsynsmyndighet (Den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndighet) (ESMA).

I slike tilfeller skal ESMA sørge for at alle berørte enheter nevnt i artikkel 12 nr. 2 har tilgang til alle opplysninger om verdipapirfinansieringstransaksjoner som de trenger for å kunne oppfylle sine respektive forpliktelser og utføre sine oppdrag.

6. Når det gjelder opplysninger som mottas i henhold til denne artikkel, skal transaksjonsregistre og ESMA overholde de relevante bestemmelsene om fortrolighet, integritet og vern av opplysninger og oppfylle de forpliktelsene som særlig er fastsatt i artikkel 80 i forordning (EU) nr. 648/2012. Ved anvendelsen

²² Kommisjonsforordning (EF) nr. 1287/2006 av 10. august 2006 om gjennomføring av europaparlaments- og rådsdirektiv 2004/39/EF med hensyn til dokumentasjonsplikt for verdipapirforetak, transaksjonsrapportering, markedsinnsyn, opptak av finansielle instrumenter til notering samt definisjon av begreper for nevnte direktivs formål (EUT L 241 av 2.9.2006, s. 1).

²³ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/34/EU av 26. juni 2013 om årsregnskaper, konsernregnskaper og tilhørende rapporter for visse typer foretak, om endring av europaparlaments- og rådsdirektiv 2006/43/EF og om oppheving av rådsdirektiv 78/660/EØF og 83/349/EØF (EUT L 182 av 29.6.2013, s. 19).

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

av denne artikkel skal henvisninger i artikkel 80 i forordning (EU) nr. 648/2012 til artikkel 9 i samme forordning og til «derivatkontrakter» forstås som henvisninger til henholdsvis denne artikkel og «verdipapirfinansierings-transaksjoner».

7. En motpart som rapporterer opplysninger om en verdipapirfinansieringstransaksjon til et transaksjonsregister eller til ESMA, eller en enhet som rapporterer slike opplysninger på vegne av en motpart, skal ikke anses å ha brutt taushetsplikten i henhold til avtale eller i henhold til lov eller forskrift.
8. Den rapporterende enheten eller dens ledelse eller ansatte er fritatt for ansvar for denne utleveringen av opplysninger.
9. For å sikre ensartet anvendelse av denne artikkel og samsvar med rapporteringen som foretas i henhold til artikkel 9 i forordning (EU) nr. 648/2012 og internasjonalt vedtatte standarder, skal ESMA, i nært samarbeid med ESSB og idet det tas hensyn til ESSBs behov, utarbeide utkast til tekniske reguleringsstandarder som fastsetter nærmere opplysninger om rapportene som er omhandlet i nr. 1 og 5 i denne artikkel, for ulike typer verdipapirfinansieringstransaksjoner, og som minst omfatter
 - a) verdipapirfinansieringstransaksjonens parter og, dersom det ikke er den samme, den som er berettiget til rettigheter og plikter som følger av transaksjonen,
 - b) hovedstol; valuta; eiendeler stilt som sikkerhet og deres type, kvalitet og verdi; metode som er anvendt for å stille sikkerheten; hvorvidt sikkerheten kan gjenbrukes; hvorvidt sikkerheten er gjenbrukt i tilfeller der den kan skjernes fra andre eiendeler; eventuell utskifting av sikkerheten; gjenkjøpspris; låneavgift eller marginlånesats; eventuell avkorting; valuteringsdato; forfallsdato; første mulige oppsigelsesdato; markedssegment,
 - c) avhengig av type verdipapirfinansieringstransaksjon, opplysninger om følgende:
 - i) Gjeninvestering av kontantsikkerhet.
 - ii) Verdipapirer eller varer som lånes ut eller lånes.

Ved utarbeidningen av disse utkastene til tekniske standarder skal ESMA ta hensyn til de tekniske spesifikasjonene for grupper av eiendeler og ved behov gjøre det mulig å rapportere opplysninger om sikkerheten på posisjonsnivå.

ESMA skal framlegge disse utkastene til tekniske reguleringsstandarder for Kommisjonen innen 13. januar 2017.

Kommisjonen delegeres myndighet til å vedta de tekniske reguleringsstandardene nevnt i første ledd i samsvar med artikkel 10–14 i forordning (EU) nr. 1095/2010.

10. For å sikre ensartede vilkår for anvendelsen av nr. 1 i denne artikkel og, i det omfang det er mulig, samsvar med rapporteringen som foretas i henhold til artikkel 9 i forordning (EU) nr. 648/2012, samt harmonisering av formater mellom transaksjonsregistre skal ESMA, i nært samarbeid med ESSB og idet det tas hensyn til ESSBs behov, utarbeide utkast til tekniske gjennomføringsstandarder som fastsetter formatet på og hyppigheten av rapportene som er omhandlet i nr. 1 og 5 i denne artikkel, for ulike typer verdipapirfinansieringstransaksjoner.

Formatet skal særlig omfatte

- a) globale identifikatorer for juridiske enheter (LEI-koder) eller midlertidige LEI-koder i påvente av at systemet for globale identifikatorer for juridiske enheter får full anvendelse,
- b) internasjonale identifikasjonsnumre for verdipapirer (ISIN) og
- c) entydige transaksjonskoder.

Ved utarbeidningen av disse utkastene til tekniske standarder skal ESMA ta hensyn til den internasjonale utviklingen og de standardene som er vedtatt på unionsplan eller globalt.

ESMA skal framlegge disse utkastene til tekniske gjennomføringsstandarder for Kommisjonen innen 13. januar 2017.

Kommisjonen gis myndighet til å vedta de tekniske gjennomføringsstandardene nevnt i første ledd i samsvar med artikkel 15 i forordning (EU) nr. 1095/2010.

KAPITTEL III

REGISTRERING AV OG TILSYN MED ET TRANSAKSJONSREGISTER

Artikkel 5

Registrering av et transaksjonsregister

1. For det formål som følger av artikkel 4, skal et transaksjonsregister registreres hos ESMA på de vilkårene og etter den framgangsmåten som er fastsatt i denne artikkel.
2. For å kunne bli registrert i henhold til denne artikkel skal et transaksjonsregister være en juridisk person etablert i Unionen, anvende

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

- framgangsmåter for å kontrollere at opplysningene som rapporteres til det i henhold til artikkel 4 nr. 1, er fullstendige og korrekte, og oppfylle kravene i artikkel 78–80 i forordning (EU) nr. 648/2012. Ved anvendelsen av denne artikkel skal henvisninger i artikkel 78 og 80 i forordning (EU) nr. 648/2012 til artikkel 9 i samme forordning forstås som henvisninger til artikkel 4 i denne forordning.
3. Registreringen av et transaksjonsregister skal gjelde for hele Unionen.
 4. Et registrert transaksjonsregister skal til enhver tid oppfylle vilkårene for registrering. Et transaksjonsregister skal uten unødig opphold underrette ESMA om eventuelle vesentlige endringer i vilkårene for registrering.
 5. Et transaksjonsregister skal sende et av følgende til ESMA:
 - a) En søknad om registrering.
 - b) En søknad om utvidet registrering ved anvendelse av artikkel 4 i denne forordning, dersom transaksjonsregisteret allerede er registrert i henhold til avdeling VI kapittel 1 i forordning (EU) nr. 648/2012.
 6. Innen 20 virkedager etter mottak av søknaden skal ESMA vurdere om søknaden er fullstendig.

Dersom søknaden ikke er fullstendig, skal ESMA fastsette en frist for når transaksjonsregisteret skal framlegge ytterligere opplysninger.

Når ESMA har fastslått at søknaden er fullstendig, skal ESMA underrette transaksjonsregisteret om dette.
 7. For å sikre en ensartet anvendelse av denne artikkel skal ESMA utarbeide utkast til tekniske reguleringsstandarder som spesifiserer innholdet i følgende:
 - a) Framgangsmåtene omhandlet i nr. 2 i denne artikkel, som transaksjonsregistre skal anvende for å kontrollere at opplysningene som rapporteres til dem i henhold til artikkel 4 nr. 1, er fullstendige og korrekte.
 - b) Søknaden om registrering omhandlet i nr. 5 bokstav a).
 - c) En forenklet søknad om utvidet registrering som omhandlet i nr. 5 bokstav b), for å unngå overlappende krav.

ESMA skal framlegge disse utkastene til tekniske reguleringsstandarder for Kommissjonen innen 13. januar 2017.

Kommissjonen delegeres myndighet til å vedta de tekniske reguleringsstandardene

nevnt i første ledd i samsvar med artikkel 10–14 i forordning (EU) nr. 1095/2010.

8. For å sikre ensartede vilkår for anvendelsen av nr. 1 og 2 skal ESMA utarbeide utkast til tekniske gjennomføringsstandarder som fastsetter formatet for begge disse:
 - a) Søknaden om registrering omhandlet i nr. 5 bokstav a).
 - b) Søknaden om utvidet registrering omhandlet i nr. 5 bokstav b).

Med hensyn til første ledd bokstav b) skal ESMA utarbeide et forenklet format for å unngå overlappende framgangsmåter.

ESMA skal framlegge disse utkastene til tekniske gjennomføringsstandarder for Kommissjonen innen 13. januar 2017.

Kommissjonen gis myndighet til å vedta de tekniske gjennomføringsstandardene nevnt i første ledd i samsvar med artikkel 15 i forordning (EU) nr. 1095/2010.

Artikkel 6

Underretning til og samråd med vedkommende myndigheter før registreringen eller utvidelsen av registreringen

1. Dersom et transaksjonsregister som søker om registrering eller utvidet registrering, er en enhet som er godkjent eller registrert av en vedkommende myndighet i den medlemsstat der den er etablert, skal ESMA uten unødig opphold underrette og rådspørre denne vedkommende myndighet før transaksjonsregisteret registreres.
2. ESMA og den berørte vedkommende myndighet skal utveksle alle opplysninger som er nødvendige for registrering eller utvidet registrering av transaksjonsregisteret og for tilsynet med at enheten overholder vilkårene for registrering eller tillatelse i den medlemsstat der den er etablert.

Artikkel 7

Behandling av søknaden

1. ESMA skal innen 40 virkedager fra underretningen nevnt i artikkel 5 nr. 6 behandle søknaden om registrering eller utvidet registrering på grunnlag av transaksjonsregisterets oppfyllelse av kravene i dette kapittel og vedta en fullstendig begrunnet beslutning om å godta eller avslå registrering eller utvidet registrering.

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

2. ESMAAs beslutning i henhold til nr. 1 får virkning den femte virkedagen etter at den ble vedtatt.

Artikkel 8

Underretning om ESMAAs beslutninger om registrering eller utvidet registrering

1. Dersom ESMA vedtar en beslutning i henhold til artikkel 7 nr. 1 eller tilbakekaller registreringen i henhold til artikkel 10 nr. 1, skal ESMA innen fem virkedager underrette transaksjonsregisteret om dette med en fullstendig begrunnelse for beslutningen.

ESMA skal uten unødig opphold underrette vedkommende myndighet omhandlet i artikkel 6 nr. 1 om sin beslutning.

2. ESMA skal underrette Kommisjonen om alle beslutninger som treffes i samsvar med nr. 1.
3. ESMA skal på sitt nettsted offentliggjøre en liste over transaksjonsregistre som er registrert i samsvar med denne forordning. Listen skal ajourføres innen fem virkedager etter vedtakelsen av en beslutning i henhold til nr. 1.

Artikkel 9

ESMAAs myndighet

1. Den myndighet som gis ESMA i henhold til artikkel 61–68, 73 og 74 i forordning (EU) nr. 648/2012, sammenholdt med vedlegg I og II til samme forordning, skal også utøves med hensyn til denne forordning. Henvisninger til artikkel 81 nr. 1 og 2 i forordning (EU) nr. 648/2012 i vedlegg I til samme forordning skal forstås som henvisninger til henholdsvis artikkel 12 nr. 1 og 2 i denne forordning.
2. Den myndighet som i henhold til artikkel 61–63 i forordning (EU) nr. 648/2012 er gitt ESMA, en tjenestemann hos ESMA eller en annen person med fullmakt fra ESMA, skal ikke anvendes til å kreve offentliggjøring av opplysninger eller dokumenter som er underlagt taushetsplikt.

Artikkel 10

Tilbakekalling av registrering

1. Uten at det berører artikkel 73 i forordning (EU) nr. 648/2012 skal ESMA tilbakekalle et transaksjonsregisters registrering dersom transaksjonsregisteret
 - a) uttrykkelig gir avkall på registreringen eller ikke har levert tjenester de seneste seks månedene,

- b) har fått registreringen på grunnlag av uriktige opplysninger eller andre uregelmessigheter,
 - c) ikke lenger oppfyller vilkårene for registreringen.

2. ESMA skal uten unødig opphold underrette den berørte vedkommende myndighet omhandlet i artikkel 6 nr. 1 om sin beslutning om å tilbakekalle transaksjonsregisterets registrering.

3. En vedkommende myndighet i en medlemsstat der transaksjonsregisteret leverer tjenester og utøver virksomhet, som anser at et av vilkårene nevnt i nr. 1 er oppfylt, kan anmode ESMA om å undersøke om vilkårene for tilbakekalling av transaksjonsregisterets registrering er oppfylt. Dersom ESMA beslutter ikke å tilbakekalle det berørte transaksjonsregisterets registrering, skal ESMA gi en fullstendig begrunnelse for beslutningen.

4. Den vedkommende myndighet som er nevnt i nr. 3 i denne artikkel, skal være den myndighet som er utpekt i henhold til artikkel 16 nr. 1 bokstav a) og b) i denne forordning.

Artikkel 11

Tilsynsavgifter

1. ESMA skal pålegge transaksjonsregistre avgifter i samsvar med denne forordning og i samsvar med de delegerede rettsaktene som vedtas i henhold til nr. 2 i denne artikkel. Disse avgiftene skal stå i forhold til det berørte transaksjonsregisterets omsetning og fullt ut dekke ESMAAs nødvendige kostnader i forbindelse med registrering av, anerkjennelse av og tilsyn med transaksjonsregistre samt refusjon av eventuelle kostnader som vedkommende myndigheter kan pådra seg som resultat av en delegering av oppgaver i henhold til artikkel 9 nr. 1 i denne forordning. Når det i artikkel 9 nr. 1 i denne forordning vises til artikkel 74 i forordning (EU) nr. 648/2012, skal henvisninger til artikkel 72 nr. 3 i nevnte forordning forstås som henvisninger til nr. 2 i denne artikkel.

Dersom transaksjonsregisteret allerede er registrert i henhold til avdeling VI kapittel 1 i forordning (EU) nr. 648/2012, skal avgiftene omhandlet i første ledd i dette nummer tilpasses bare for å gjenspeile ytterligere nødvendige utgifter og kostnader i forbindelse med registrering av, anerkjennelse av og tilsyn med transaksjonsregistre i henhold til denne forordning.

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

2. Kommisjonen skal gis myndighet til å vedta en delegert rettsakt i samsvar med artikkel 30 for å angi nærmere hvilke avgifter som skal betales, i hvilke tilfeller de skal betales, hvor store avgiftsbeløpene skal være, og hvordan de skal betales.

Artikkel 12

Gjennomsiktighet og tilgang til opplysninger i et transaksjonsregister

1. Et transaksjonsregister skal regelmessig og på en lett tilgjengelig måte offentliggjøre samlede posisjoner per type verdipapirfinansieringstransaksjon som er rapportert til registret.
2. Et transaksjonsregister skal samle inn og vedlikeholde opplysninger om verdipapirfinansieringstransaksjoner og sikre at følgende enheter har direkte og umiddelbar tilgang til disse opplysningene, slik at de kan oppfylle sine respektive forpliktelser og utføre sine oppdrag:
 - a) ESMA.
 - b) Den europeiske tilsynsmyndighet (Den europeiske banktilsynsmyndighet) (EBA).
 - c) Den europeiske tilsynsmyndighet (Den europeiske tilsynsmyndighet for forsikring og tjenestepensjoner) (EIOPA).
 - d) ESRB.
 - e) Vedkommende myndighet som fører tilsyn med handelsplassene for de rapporterte transaksjonene.
 - f) Berørte ESSB-medlemmer, herunder Den europeiske sentralbank (ESB) i forbindelse med utførelsen av dens oppgaver innenfor en felles tilsynsordning i henhold til forordning (EU) nr. 1024/2013.
 - g) Berørte myndigheter i en tredjestat som det er vedtatt en gjennomføringsrettsakt for i henhold til artikkel 19 nr. 1.
 - h) Tilsynsmyndigheter utpekt i henhold til artikkel 4 i europaparlaments- og rådsdirektiv 2004/25/EF²⁴.
 - i) Unionens berørte verdipapir- og markeds-tilsynsmyndigheter, hvis respektive tilsynsansvar og -oppgaver omfatter transaksjoner, markeder, deltakere og eiendeler som omfattes av denne forordnings virkeområde.

²⁴ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2004/25/EF av 21. april 2004 om overtakelsestilbud (EUT L 142 av 30.4.2004, s. 12).

- j) Byrået for samarbeid mellom energireguleringsmyndigheter, opprettet ved europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 713/2009²⁵.
 - k) Krisehåndteringsmyndighetene utpekt i henhold til artikkel 3 i europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/59/EU²⁶.
 - l) Det felles krisehåndteringsråd, opprettet ved europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 806/2014²⁷.
 - m) Myndighetene nevnt i artikkel 16 nr. 1.
3. For å sikre ensartet anvendelse av denne artikkel skal ESMA, i nært samarbeid med ESSB og idet det tas hensyn til behovene til enhetene nevnt i nr. 2, utarbeide utkast til tekniske reguleringsstandarder som fastsetter
 - a) hyppigheten av og nærmere opplysninger om de samlede posisjonene nevnt i nr. 1 og nærmere opplysninger om verdipapirfinansieringstransaksjoner nevnt i nr. 2,
 - b) de operasjonelle standardene som kreves for å muliggjøre rettidig, strukturert og omfattende
 - i) innsamling av data av transaksjonsregistre,
 - ii) innsamling og sammenligning av data på tvers av registre,
 - c) hvilke opplysninger enhetene nevnt i nr. 2 skal ha tilgang til, idet det tas hensyn til deres oppgaver og særlige behov,
 - d) vilkårene for at enhetene nevnt i nr. 2 skal få direkte og umiddelbar tilgang til opplysninger i transaksjonsregistre.
 Disse utkastene til tekniske reguleringsstandarder skal sikre at de opplysningene som offentliggjøres i henhold til nr. 1, ikke gjør det mulig å identifisere noen av partene i en verdipapirfinansieringstransaksjon.

²⁵ Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 713/2009 av 13. juli 2009 om opprettelse av et byrå for samarbeid mellom energireguleringsmyndigheter (EUT L 211 av 14.8.2009, s. 1).

²⁶ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/59/EU av 15. mai 2014 om fastsettelse av en ramme for gjenoppretting og krisehåndtering av kredittinstitusjoner og verdipapirforetak og om endring av rådsdirektiv 82/891/EØF, europaparlaments- og rådsdirektiv 2001/24/EF, 2002/47/EF, 2004/25/EF, 2005/56/EF, 2007/36/EF, 2011/35/EU, 2012/30/EU og 2013/36/EU og europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1093/2010 og (EU) nr. 648/2012 (EUT L 173 av 12.6.2014, s. 190).

²⁷ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 806/2014 av 15. juli 2014 om fastsettelse av ensartede regler og en ensartet framgangsmåte for krisehåndtering av kredittinstitusjoner og visse verdipapirforetak innenfor rammen av en felles krisehåndteringsordning og et felles krisehåndteringsfond og om endring av forordning (EU) nr. 1093/2010 (EUT L 225 av 30.7.2014, s. 1).

ESMA skal framlegge disse utkastene til tekniske reguleringsstandarder for Kommisjonen innen 13. januar 2017.

Kommisjonen delegeres myndighet til å vedta de tekniske reguleringsstandardene nevnt i første ledd i samsvar med artikkel 10–14 i forordning (EU) nr. 1095/2010.

KAPITTEL IV

GJENNOMSIKTIGHET OVERFOR INVESTORER

Artikkel 13

Gjennomsiktighet for innretninger for kollektiv investering i periodiske rapporter

1. Forvaltningsselskaper for UCITS-fond, investeringsselskaper for UCITS-fond og AIF-forvaltere skal underrette investorer om sin anvendelse av verdipapirfinansieringstransaksjoner og totalavkastningsbytteavtaler på følgende måte:
 - a) For forvaltningsselskaper for UCITS-fond og investeringsselskaper for UCITS-fond: i halvårs- og årsberetningene omhandlet i artikkel 68 i direktiv 2009/65/EF.
 - b) For AIF-forvaltere: i årsrapporten omhandlet i artikkel 22 i direktiv 2011/61/EU.
2. Informasjonen om verdipapirfinansieringstransaksjoner og totalavkastningsbytteavtaler skal omfatte opplysningene som angis i avsnitt A i vedlegget.
3. For å sikre ensartet offentliggjøring av opplysninger og for å ta hensyn til særtrekkene ved forskjellige typer verdipapirfinansieringstransaksjoner og totalavkastningsbytteavtaler kan ESMA, idet det tas hensyn til kravene i direktiv 2009/65/EF og 2011/61/EU samt utviklingen av markedspraksis, utarbeide utkast til tekniske reguleringsstandarder med nærmere angivelse av innholdet i avsnitt A i vedlegget.

Kommisjonen delegeres myndighet til å vedta de tekniske reguleringsstandardene nevnt i første ledd i samsvar med artikkel 10–14 i forordning (EU) nr. 1095/2010.

Artikkel 14

Gjennomsiktighet for innretninger for kollektiv investering i dokumenter framlagt før avtale inngås

1. I UCITS-fondets prospekt omhandlet i artikkel 69 i direktiv 2009/65/EF og i AIF-forvalteres opplysninger til investorer omhandlet i artikkel 23 nr. 1 og 3 i direktiv 2011/61/EU skal det angis hvilke verdipapirfinansieringstransak-

sjoner og totalavkastningsbytteavtaler som forvaltningsselskaper for UCITS-fond, investeringsselskaper for UCITS-fond og AIF-forvaltere har tillatelse til å anvende, og det skal klart angis at disse transaksjonene og instrumentene anvendes.

2. Prospektet og opplysningene til investorer nevnt i nr. 1 skal omfatte opplysningene som angis i avsnitt B i vedlegget.
3. For å gjenspeile utviklingen av markedspraksis eller sikre ensartet offentliggjøring av opplysninger kan ESMA, idet det tas hensyn til kravene i direktiv 2009/65/EF og 2011/61/EU, utarbeide utkast til tekniske reguleringsstandarder med nærmere angivelse av innholdet i avsnitt B i vedlegget.

Ved utarbeidningen av utkastene til tekniske reguleringsstandarder nevnt i første ledd skal ESMA ta hensyn til behovet for å gi tilstrekkelig tid før anvendelsen.

Kommisjonen delegeres myndighet til å vedta de tekniske reguleringsstandardene nevnt i første ledd i samsvar med artikkel 10–14 i forordning (EU) nr. 1095/2010.

KAPITTEL V

GJENNOMSIKTIGHET MED HENSYN TIL GJENBRUK

Artikkel 15

Gjenbruk av finansielle instrumenter mottatt i henhold til en avtale om sikkerhetsstillelse

1. Motparters rett til å gjenbruke finansielle instrumenter som er mottatt som sikkerhet, skal være underlagt minst begge følgende vilkår:
 - a) Den mottakende motparten har skriftlig og behørig underrettet motparten som stiller sikkerheten, om de risikoene og følgene som kan være knyttet til et av følgende:
 - i) Det å gi samtykke til rett til bruk av sikkerhet som er stilt i henhold til en avtale om sikkerhetsstillelse i form av pantsetting i samsvar med artikkel 5 i direktiv 2002/47/EF.
 - ii) Det å inngå en avtale om sikkerhetsstillelse i form av overdragelse av eiendomsrett.
 - b) Motparten som stiller sikkerheten, har på forhånd gitt uttrykkelig samtykke, som dokumenteres av at denne skriftlig eller på annen juridisk likeverdig måte har undertegnet en avtale om sikkerhetsstillelse i form av pantsetting, med vilkår som gir rett

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

til anvendelse i samsvar med artikkel 5 i direktiv 2002/47/EF, eller har uttrykkelig forpliktet seg til å stille sikkerhet gjennom en avtale om sikkerhetsstillelse i form av overdragelse av eiendomsrett.

I forbindelse med første ledd bokstav a) skal motparten som stiller sikkerheten, som et minstekrav underrettes skriftlig om de risikoene og følgene som kan oppstå i tilfelle av mislighold hos den mottakende motparten.

2. Motparters utøvelse av retten til gjenbruk skal som et minstekrav oppfylle begge følgende vilkår:

- a) Gjenbruken skjer i samsvar med vilkårene i avtalen om sikkerhetsstillelse omhandlet i nr. 1 bokstav b).
- b) De finansielle instrumentene som mottas i henhold til en avtale om sikkerhetsstillelse, overføres fra kontoen som tilhører motparten som stiller sikkerheten.

Uten hensyn til første ledd bokstav b) skal gjenbruken, dersom en motpart i en avtale om sikkerhetsstillelse er etablert i en tredjestat og kontoen som tilhører motparten som stiller sikkerheten, føres i og omfattes av en tredjestats lovgivning, dokumenteres enten gjennom en overføring fra kontoen som tilhører motparten som stiller sikkerheten, eller på en annen egnet måte.

3. Denne artikkel berører ikke strengere sektorregelverk, særlig direktiv 2009/65/EF og 2014/65/EU, og nasjonal rett som har som formål å sikre et høyere vernnivå for motparter som stiller sikkerhet.
4. Denne artikkel berører ikke nasjonal rett om en transaksjons gyldighet eller virkning.

KAPITTEL VI

TILSYN OG VEDKOMMENDE MYNDIGHETER

Artikkel 16

Utpeking av vedkommende myndigheter og deres myndighet

1. Ved anvendelsen av denne forordning skal vedkommende myndigheter omfatte følgende:
 - a) For finansielle motparter: vedkommende myndigheter eller nasjonale vedkommende myndigheter i henhold til forordning (EU) nr. 648/2012, (EU) nr. 1024/2013 og (EU) nr. 909/2014 og direktiv 2003/41/EF, 2009/65/EF, 2011/61/EU, 2013/36/EU og 2014/65/EU og tilsynsmyndigheter i henhold til direktiv 2009/138/EF.

b) For ikke-finansielle motparter: vedkommende myndigheter som er utpekt i samsvar med artikkel 10 nr. 5 i forordning (EU) nr. 648/2012.

c) Ved anvendelsen av artikkel 13 og 14 i denne forordning når det gjelder forvaltningsselskaper for UCITS-fond og investerings-selskaper for UCITS-fond: vedkommende myndigheter som er utpekt i samsvar med artikkel 97 i direktiv 2009/65/EF.

d) Ved anvendelsen av artikkel 13 og 14 i denne forordning når det gjelder AIF-forvaltere: vedkommende myndigheter som er utpekt i samsvar med artikkel 44 i direktiv 2011/61/EU.

2. Vedkommende myndigheter skal utøve den myndighet de gis ved bestemmelsene angitt i nr. 1, og skal føre tilsyn med at forpliktelsene som er fastsatt i denne forordning, oppfylles.
3. Vedkommende myndigheter som er angitt i nr. 1 bokstav c) og d), skal overvåke forvaltningsselskaper for UCITS-fond, investerings-selskaper for UCITS-fond og AIF-forvaltere som er etablert på deres område, for å kontrollere at de ikke anvender verdipapirfinansieringstransaksjoner og totalavkastningsbytteavtaler, med mindre de overholder artikkel 13 og 14.

Artikkel 17

Samarbeid mellom vedkommende myndigheter

1. Vedkommende myndigheter omhandlet i artikkel 16 og ESMA skal samarbeide nært og utveksle opplysninger for at de skal kunne utføre sine oppgaver i henhold til denne forordning, særlig for å påvise og avhjelpe overtredder av denne forordning.
2. En vedkommende myndighet kan avslå en anmodning om samarbeid og utveksling av opplysninger i samsvar med nr. 1 bare under en av følgende særlige omstendigheter:
 - a) Når det hos myndighetene i medlemsstaten til vedkommende myndighet som anmodes om opplysninger, allerede er innledet rettergang om de samme forhold og mot de samme personer, eller
 - b) når disse personene allerede har fått en endelig dom for de samme forhold i medlemsstaten til vedkommende myndighet som anmodes om opplysninger.

Ved slikt avslag skal vedkommende myndighet underrette den anmodende myndighet og ESMA om dette og gi så detaljerte opplysninger som mulig.

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

3. Enhetene omhandlet i artikkel 12 nr. 2 og de berørte ESSB-medlemmene skal samarbeide nært i samsvar med vilkårene fastsatt i dette nummer.

Et slikt samarbeid skal være fortrolig og forutsette en begrunnet anmodning fra de berørte vedkommende myndigheter, og det bør bare ha som formål å gjøre det mulig for disse myndighetene å oppfylle sine respektive forpliktelser.

Uten at det berører første og annet ledd kan ESSB-medlemmer nekte å utlevere opplysninger dersom transaksjonene inngås av dem under utførelsen av deres oppgaver som mone-tære myndigheter.

Ved et avslag som omhandlet i tredje ledd skal det berørte ESSB-medlemmet underrette den anmodende myndighet om avslaget og begrunne det.

Artikkel 18

Taushetsplikt

1. Alle fortrolige opplysninger som mottas, utveksles eller overføres i henhold til denne forordning, skal være underlagt de vilkårene for taushetsplikt som er fastsatt i nr. 2 og 3.
2. Taushetsplikt skal gjelde for alle personer som arbeider eller har arbeidet for enhetene nevnt i artikkel 12 nr. 2 og vedkommende myndigheter nevnt i artikkel 16, for ESMA, EBA og EIOPA eller for revisorer og sakkyndige som opptrer på vegne av vedkommende myndigheter eller ESMA, EBA og EIOPA. Ingen fortrolige opplysninger som disse personene får i embets medfør, kan gis videre til noen annen person eller myndighet, unntatt i en oppsummert eller sammenfattet form som gjør det umulig å identifisere den enkelte motpart, det enkelte transaksjonsregister eller andre personer, med forbehold for nasjonal straffe- eller skatterett eller denne forordning.
3. Uten at det berører nasjonal straffe- eller skatterett kan vedkommende myndigheter, ESMA, EBA, EIOPA og andre organer eller fysiske eller juridiske personer enn vedkommende myndigheter som mottar fortrolige opplysninger i henhold til denne forordning, bruke dem bare når de utfører sine oppgaver og utøver sine funksjoner, og, når det gjelder vedkommende myndigheter, innenfor denne forordnings virkeområde, eller, når det gjelder andre myndigheter, organer eller fysiske eller juridiske personer, for det formål disse opplysningene ble gitt dem, og/eller i forbindelse med

forvaltningssaker eller rettergang i særskilt tilknytning til disse oppgavene og funksjonene. Dersom ESMA, EBA, EIOPA, vedkommende myndighet eller en annen myndighet, det organet eller den personen som har oversendt opplysningene, samtykker til det, kan myndigheten som mottar opplysningene, bruke dem for andre ikke-kommersielle formål.

4. Nr. 2 og 3 skal ikke hindre ESMA, EBA, EIOPA, vedkommende myndigheter eller berørte sentralbanker i å utveksle eller overføre fortrolige opplysninger i samsvar med denne forordning og med annet regelverk som får anvendelse på verdipapirforetak, kredittinstitusjoner, pensjonsfond, forsikrings- og gjenforsikringsformidlere, forsikringsforetak, regulerte markeder eller markedsoperatører, eller på annen måte med samtykke fra vedkommende myndighet, en annen myndighet, et annet organ eller en annen fysisk eller juridisk person som oversendte opplysningene.
5. Nr. 2 og 3 skal ikke hindre at vedkommende myndigheter i samsvar med nasjonal rett utveksler eller overfører fortrolige opplysninger som ikke er mottatt fra en vedkommende myndighet i en annen medlemsstat.

KAPITTEL VII

FORBINDELSER MED TREDJESTATER

Artikkel 19

Likeverdighet og anerkjennelse av transaksjonsregistre

1. Kommisjonen kan vedta gjennomføringsrettsakter der det fastsettes at den rettslige og tilsynsmessige rammen i en tredjestat sikrer at
 - a) transaksjonsregistre som er godkjent i nevnte tredjestat, oppfyller rettslig bindende krav som er likeverdige med kravene fastsatt i denne forordning,
 - b) det i nevnte tredjestat regelmessig føres effektivt tilsyn med transaksjonsregistre og treffes effektive håndhevingstiltak med hensyn til deres forpliktelser,
 - c) det er garantier om taushetsplikt, herunder vern av forretningshemmeligheter som myndighetene deler med tredjeparter, som minst er likeverdige med dem som er fastsatt i denne forordning, og
 - d) transaksjonsregistre som er godkjent i nevnte tredjestat, er pålagt et rettslig bindende krav som kan håndheves, om å gi enhetene nevnt i artikkel 12 nr. 2 direkte og umiddelbar tilgang til opplysningene.

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

Gjennomføringsrettsaktene nevnt i første ledd skal også fastsette hvilke vedkommende myndigheter i en tredjestat som har rett til å få tilgang til opplysninger om verdipapirfinansieringstransaksjoner i transaksjonsregistre som er etablert i Unionen.

Gjennomføringsrettsaktene nevnt i første ledd i dette nummer skal vedtas etter undersøkelsesprosedyren nevnt i artikkel 31 nr. 2.

2. Dersom transaksjonsregistre som er godkjent i en tredjestat, i henhold til lovgivningen i den berørte tredjestat ikke er pålagt et rettslig bindende krav som kan håndheves, om å gi enhetene nevnt i artikkel 12 nr. 2 direkte og umiddelbar tilgang til opplysningene, skal Kommisjonen framlegge anbefalinger for Rådet om å forhandle om internasjonale avtaler med den berørte tredjestaten om gjensidig tilgang til og utveksling av opplysninger om verdipapirfinansieringstransaksjoner i transaksjonsregistre som er etablert i denne tredjestat, for å sikre at alle enheter nevnt i artikkel 12 nr. 2 har direkte og umiddelbar tilgang til alle opplysninger som er nødvendige for at de skal kunne utføre sine oppgaver.
3. Med hensyn til artikkel 4 kan et transaksjonsregister som er etablert i en tredjestat, levere tjenester til og utøve virksomhet for enheter som er etablert i Unionen, bare dersom transaksjonsregisteret er anerkjent av ESMA i samsvar med kravene i nr. 4 i denne artikkel.
4. Et transaksjonsregister omhandlet i nr. 3 skal sende et av følgende til ESMA:
 - a) En søknad om anerkjennelse.
 - b) En søknad om utvidet registrering ved anvendelsen av artikkel 4 i denne forordning, dersom transaksjonsregisteret allerede er anerkjent i samsvar med forordning (EU) nr. 648/2012.
5. En søknad som omhandlet i nr. 4 skal ledsages av alle nødvendige opplysninger, herunder minst de opplysningene som er nødvendige for å kontrollere at transaksjonsregisteret er godkjent og underlagt effektivt tilsyn i en tredjestat som oppfyller alle følgende kriterier:
 - a) Kommisjonen har ved en gjennomføringsrettsakt i henhold til nr. 1 fastslått at tredjestatens rammeregler for regulering og tilsyn er likeverdige og kan håndheves.
 - b) Berørte myndigheter i tredjestaten har inngått samarbeidsordninger med ESMA der minst følgende er fastsatt:
 - i) En ordning for utveksling av opplysninger mellom på den ene siden ESMA og enhver annen myndighet i Unionen

med ansvar som følge av en delegering av oppgaver i henhold til artikkel 9 nr. 1, og på den andre siden berørte vedkommende myndigheter i den berørte tredjestaten.

- ii) Framgangsmåter for samordning av tilsynsvirksomhet.

ESMA skal anvende forordning (EF) nr. 45/2001 med hensyn til overføring av personopplysninger til en tredjestat.

6. Innen 30 virkedager etter mottak av søknaden skal ESMA vurdere om søknaden er fullstendig. Dersom ESMA fastslår at søknaden ikke er fullstendig, skal den fastsette en frist for når transaksjonsregisteret som inngir søknad, skal framlegge ytterligere opplysninger.
7. Innen 180 virkedager fra inngivelsen av en fullstendig søknad skal ESMA skriftlig og med en fullstendig begrunnelse underrette transaksjonsregisteret som har inngitt søknaden, om anerkjennelsen er gitt eller avslått.
8. ESMA skal på sitt nettsted offentliggjøre en liste over transaksjonsregistre som er anerkjent i samsvar med denne artikkel.

Artikkel 20

Indirekte tilgang til opplysninger for myndigheter

ESMA kan inngå samarbeidsordninger med berørte myndigheter i tredjestater som skal oppfylle sine respektive forpliktelser og utføre sine oppdrag, om gjensidig utveksling av opplysninger om verdipapirfinansieringstransaksjoner som gjøres tilgjengelige for ESMA av transaksjonsregistre i Unionen i samsvar med artikkel 12 nr. 2, og opplysninger om verdipapirfinansieringstransaksjoner som samles inn og oppbevares av myndigheter i en tredjestat, forutsatt at det er garantier om taushetsplikt, herunder vern av forretningshemmeligheter som myndighetene deler med tredjeparter.

Artikkel 21

Likeverdig rapportering

1. Kommisjonen kan vedta gjennomføringsrettsakter der det fastsettes at de rettslige, tilsynsmessige og håndhevingsmessige rammene i en tredjestat
 - a) er likeverdige med kravene fastsatt i artikkel 4,
 - b) sikrer et vern av taushetsplikten som er likeverdig med det som er fastsatt i denne forordning,

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

- c) anvendes effektivt og håndheves på en likeverdig måte som ikke skaper vridning, slik at de sikrer effektivt tilsyn og effektiv håndheving i den berørte tredjestaten, og
 - d) sikrer at enhetene nevnt i artikkel 12 nr. 2 enten har direkte tilgang til opplysninger om verdipapirfinansieringstransaksjoner i henhold til artikkel 19 nr. 1 eller har indirekte tilgang til opplysninger om verdipapirfinansieringstransaksjoner i henhold til artikkel 20.
2. Når Kommisjonen har vedtatt en gjennomføringsrettsakt om likeverdighet for en tredjestat i henhold til nr. 1 i denne artikkel, skal motparter som inngår en transaksjon som er omfattet av denne forordning, anses å ha oppfylt kravene fastsatt i artikkel 4 dersom minst en av motpartene er etablert i denne tredjestaten og motpartene har oppfylt de relevante forpliktelsene i denne tredjestaten i forbindelse med denne transaksjonen.

Nevnte gjennomføringsrettsakt skal vedtas etter undersøkelsesprosedyren nevnt i artikkel 31 nr. 2.

Kommisjonen skal i samarbeid med ESMA overvåke at de kravene som er likeverdige med dem som er fastsatt i artikkel 4, gjennomføres på en effektiv måte av de tredjestatene som det er vedtatt en gjennomføringsrettsakt om likeverdighet for, og skal regelmessig avlegge rapport for Europaparlamentet og for Rådet. Dersom rapporten viser at myndighetene i tredjestaten har anvendt de likeverdige kravene på en ufullstendig eller usammenhengende måte, skal Kommisjonen innen 30 kalenderdager etter at rapporten ble framlagt, vurdere hvorvidt den skal tilbakekalle anerkjennelsen av at den berørte tredjestats rettslige rammer er likeverdige.

KAPITTEL VIII

ADMINISTRATIVE SANKSJONER OG ANDRE FORVALTNINGSMESSIGE TILTAK

Artikkel 22

Administrative sanksjoner og andre forvaltningsmessige tiltak

1. Uten at det berører artikkel 28 og medlemsstatenes rett til å fastsette og ilegge straffettslige sanksjoner, skal medlemsstatene i samsvar med nasjonal rett sikre at vedkommende myndigheter har myndighet til å ilegge administrative sanksjoner og treffe andre for-

valtningsmessige tiltak mot minst overtredelser av artikkel 4 og 15.

Dersom bestemmelsene nevnt i første ledd får anvendelse på juridiske personer, skal medlemsstatene gi vedkommende myndigheter myndighet til å anvende sanksjoner ved overtredelser, med forbehold for vilkårene fastsatt i nasjonal rett, på medlemmer av ledelsesorganet og andre fysiske personer som i henhold til nasjonal rett er ansvarlige for overtredelsen.

2. De administrative sanksjonene og andre forvaltningsmessige tiltak som vedtas ved anvendelsen av nr. 1, skal være virkningsfulle, stå i forhold til overtredelsen og virke avskrekken.
3. Dersom medlemsstatene i samsvar med nr. 1 i denne artikkel har valgt å fastsette straffettslige sanksjoner for overtredelser av bestemmelsene omhandlet i nevnte nummer, skal de sikre at det er truffet egnede tiltak slik at vedkommende myndigheter har all nødvendig myndighet til å holde kontakt med rettsmyndigheter, påtalemyndigheter eller straffettslige myndigheter innenfor sin jurisdiksjon for å få særskilte opplysninger om etterforskning eller påbegynte straffesaker knyttet til mulige overtredelser av artikkel 4 og 15, og til å gi andre vedkommende myndigheter og ESMA slike opplysninger slik at de kan oppfylle sin forpliktelse til å samarbeide med hverandre og, ved behov, med ESMA i forbindelse med anvendelsen av denne forordning.

Vedkommende myndigheter kan samarbeide med vedkommende myndigheter i andre medlemsstater og berørte myndigheter i tredjestater om utøvelsen av sin sanksjonsmyndighet.

Vedkommende myndigheter kan også samarbeide med vedkommende myndigheter i andre medlemsstater for å lette inndrivelsen i forbindelse med økonomiske sanksjoner.

4. Medlemsstatene skal i samsvar med nasjonal rett gi vedkommende myndigheter myndighet til å anvende minst følgende administrative sanksjoner og andre forvaltningsmessige tiltak ved overtredelser omhandlet i nr. 1:
- a) Et pålegg der det kreves at personen som er ansvarlig for overtredelsen, avslutter atferden og avstår fra å gjenta slik atferd.
 - b) En offentlig erklæring som angir navnet på den personen som er ansvarlig for overtredelsen, og typen overtredelse, i samsvar med artikkel 26.
 - c) Tilbakekalling eller midlertidig oppheving av tillatelsen.

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

- d) Et midlertidig forbud mot å utøve ledelsesfunksjoner for personer med ledelsesansvar eller for fysiske personer som anses som ansvarlige for en slik overtredelse.
- e) Administrative økonomiske sanksjoner med et maksimumsbeløp på minst tre ganger oppnådd fortjeneste eller unngått tap som følge av overtredelsen, når det er mulig for den berørte myndighet å fastsette disse beløpene, selv om disse overstiger beløpene nevnt i bokstav f) og g).
- f) For en fysisk person, administrative økonomiske sanksjoner med et maksimumsbeløp på minst 5 millioner euro eller, i medlemsstater som ikke har euro som valuta, den tilsvarende verdien i nasjonal valuta 12. januar 2016.
- g) For juridiske personer, administrative økonomiske sanksjoner med et maksimumsbeløp på minst
 - i) 5 millioner euro eller, i medlemsstater som ikke har euro som valuta, den tilsvarende verdien i nasjonal valuta 12. januar 2016 eller inntil 10 % av den juridiske personens samlede årsomsetning i henhold til siste tilgjengelige regnskap som er godkjent av ledelsesorganet, for overtredelser av artikkel 4,
 - ii) 15 millioner euro eller, i medlemsstater som ikke har euro som valuta, den tilsvarende verdien i nasjonal valuta 12. januar 2016 eller inntil 10 % av den juridiske personens samlede årsomsetning i henhold til siste tilgjengelige regnskap som er godkjent av ledelsesorganet, for overtredelser av artikkel 15.

Ved anvendelsen av første ledd bokstav g) punkt i) og ii) skal relevant samlet årsomsetning, dersom den juridiske personen er et morforetak eller et datterforetak av et morforetak som skal utarbeide konsernregnskaper i henhold til direktiv 2013/34/EU, være den samlede årsomsetning eller tilsvarende type inntekt i samsvar med den relevante regnskapsordningen i henhold til siste tilgjengelige konsoliderte regnskap godkjent av ledelsesorganet i det overordnede morforetaket.

Medlemsstatene kan bestemme at vedkommende myndigheter skal gis ytterligere myndighet i tillegg til den omhandlet i dette nummer. Medlemsstatene kan også fastsette mer omfattende og strengere sanksjoner enn dem som er fastsatt i dette nummer.

- 5. En overtredelse av artikkel 4 berører ikke gyldigheten av vilkårene for en verdipapirfinan-

sieringstransaksjon eller partenes mulighet til å håndheve vilkårene for en verdipapirfinansieringstransaksjon. En overtredelse av artikkel 4 danner ikke grunnlag for erstatningskrav mot en part i en verdipapirfinansieringstransaksjon.

- 6. Medlemsstatene kan beslutte ikke å fastsette regler for administrative sanksjoner og andre forvaltningsmessige tiltak som omhandlet i nr. 1 dersom overtredelsene angitt i nevnte nummer allerede er underlagt strafferettslige sanksjoner i henhold til nasjonal rett før 13. januar 2018. Dersom medlemsstatene beslutter ikke å fastsette regler for administrative sanksjoner og andre forvaltningsmessige tiltak, skal de gi Kommisjonen og ESMA nærmere opplysninger om de relevante delene av sin strafferett.
- 7. Medlemsstatene skal innen 13. juli 2017 underrette Kommisjonen og ESMA om reglene som gjelder nr. 1, 3 og 4. De skal uten unødige opphold underrette Kommisjonen og ESMA om eventuelle senere endringer av dem.

Artikkel 23

Fastsettelse av administrative sanksjoner og andre forvaltningsmessige tiltak

Medlemsstatene skal sikre at vedkommende myndigheter, når de bestemmer typen av og nivået på administrative sanksjoner og andre forvaltningsmessige tiltak, tar hensyn til alle relevante omstendigheter, herunder eventuelt

- a) overtredelsens grovhet og varighet,
- b) graden av ansvar hos personen som er ansvarlig for overtredelsen,
- c) den finansielle styrken til personen som er ansvarlig for overtredelsen, idet det tas hensyn til faktorer som en juridisk persons samlede omsetning eller en fysisk persons årsinntekt,
- d) omfanget av oppnådd fortjeneste eller unngått tap for personen som er ansvarlig for overtredelsen, i den grad dette kan fastslås,
- e) viljen hos personen som er ansvarlig for overtredelsen, til å samarbeide med vedkommende myndighet, uten at det berører behovet for å sikre tilbakebetaling av denne personens oppnådde fortjeneste eller unngåtte tap,
- f) tidligere overtredelser begått av personen som er ansvarlig for overtredelsen.

Vedkommende myndigheter kan ta hensyn til flere faktorer enn dem som er omhandlet i nr. 1, når de bestemmer typen av og nivået på admi-

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

nistrative sanksjoner og andre forvaltningsmessige tiltak.

Artikkel 24

Rapportering av overtredelser

1. Vedkommende myndigheter skal opprette effektive ordninger for å muliggjøre rapportering av faktiske eller potensielle overtredelser av artikkel 4 og 15 til andre vedkommende myndigheter.
2. Ordningene nevnt i nr. 1 skal minst omfatte
 - a) særlige framgangsmåter for mottak av rapporter om overtredelser av artikkel 4 eller 15 og oppfølging av dem, herunder etablering av sikre kommunikasjonskanaler for slik rapportering,
 - b) passende vern av personer med arbeidsavtale som rapporterer overtredelser av artikkel 4 eller 15, eller som anklages for overtredelser av nevnte artikler, mot gjengjeldelse, forskjellsbehandling eller andre typer urettferdig behandling,
 - c) vern av personopplysninger både om den personen som rapporterer om overtredelsene av artikkel 4 eller 15, og om den personen som angivelig har begått overtredelsen, herunder vern av deres identitet på alle trinn i prosessen, uten at det berører framlegging av opplysninger som kreves i henhold til nasjonal rett i forbindelse med etterforskning eller etterfølgende rettergang.
3. Motparter skal ha innført egnede interne framgangsmåter som arbeidstakerne kan følge når de rapporterer om overtredelser av artikkel 4 og 15.

Artikkel 25

Utvexling av opplysninger med ESMA

1. Vedkommende myndigheter skal årlig framlegge for ESMA sammenfattede og detaljerte opplysninger om alle ilagte administrative sanksjoner og andre forvaltningsmessige tiltak som er truffet i samsvar med artikkel 22. ESMA skal offentliggjøre sammenfattede opplysninger i en årlig rapport.
2. Dersom medlemsstatene har valgt å fastsette strafferettslige sanksjoner for overtredelser av bestemmelsene omhandlet i artikkel 22, skal deres vedkommende myndigheter årlig gi ESMA anonymiserte og sammenfattede opplysninger om all utført strafferettslig etterforskning og alle ilagte strafferettslige sanksjo-

ner. ESMA skal offentliggjøre opplysninger om ilagte strafferettslige sanksjoner i en årlig rapport.

3. Når vedkommende myndighet offentliggjør en administrativ sanksjon, et annet forvaltningsmessig tiltak eller en strafferettslig sanksjon, skal den samtidig gi disse opplysningene til ESMA.
4. ESMA skal utarbeide utkast til tekniske gjennomføringsstandarder for å fastsette framgangsmåtene og formatet for utveksling av opplysninger i henhold til nr. 1 og 2.

ESMA skal framlegge disse utkastene til tekniske gjennomføringsstandarder for Kommissjonen innen 13. januar 2017.

Kommisjonen gis myndighet til å vedta de tekniske gjennomføringsstandardene nevnt i første ledd i samsvar med artikkel 15 i forordning (EU) nr. 1095/2010.

Artikkel 26

Offentliggjøring av beslutninger

1. Med forbehold for nr. 4 i denne artikkel skal medlemsstatene sikre at vedkommende myndigheter på sitt nettsted offentliggjør enhver beslutning om ilagging av en administrativ sanksjon eller et annet forvaltningsmessig tiltak som er truffet i forbindelse med en overtredelse av artikkel 4 eller 15, umiddelbart etter at personen som er omfattet av denne beslutningen, har blitt underrettet om beslutningen.
2. Opplysningene som offentliggjøres i henhold til nr. 1, skal minst omfatte opplysninger om overtredelsens type og art og identiteten til den personen som er omfattet av beslutningen.
3. Nr. 1 og 2 får ikke anvendelse på beslutninger om å treffe tiltak som gjelder etterforskning.

Dersom en vedkommende myndighet etter en vurdering av et tilfelle anser at offentliggjøring av identiteten til den juridiske personen som er omfattet av beslutningen, eller av personopplysninger om en fysisk person ville være uforholdsmessig, eller dersom en slik offentliggjøring ville skade pågående etterforskning eller finansmarkedenes stabilitet, skal den gjøre et av følgende:

- a) Utsette offentliggjøringen av beslutningen til årsakene til utsettelsen ikke lenger foreligger.
- b) Offentliggjøre beslutningen i anonym form i samsvar med nasjonal rett dersom det ved slik offentliggjøring sikres effek-

tivt vern av de berørte personopplysningene, og eventuelt utsette offentliggjøringen av de berørte opplysningene i et rimelig tidsrom dersom det kan forventes at grunnene til at offentliggjøringen er anonym, vil bortfalle i løpet av dette tidsrommet.

- c) Unnlate å offentliggjøre beslutningen dersom vedkommende myndighet anser at offentliggjøring i samsvar med bokstav a) eller b) ikke vil være tilstrekkelig til å sikre
 - i) at finansmarkedenes stabilitet ikke settes i fare, eller
 - ii) at offentliggjøringen av slike beslutninger er forholdsmessig når det gjelder tiltak som anses å være av mindre betydning.
4. Dersom beslutningen innklages for en nasjonal rettsmyndighet, forvaltningsmyndighet eller annen myndighet, skal vedkommende myndigheter også umiddelbart offentliggjøre slike opplysninger på sitt nettsted samt alle senere opplysninger om resultatet av denne klagen. I tillegg skal også enhver beslutning om å oppheve en beslutning som er innklaget, offentliggjøres.
5. Vedkommende myndigheter skal underrette ESMA om alle ilagte administrative sanksjoner og andre forvaltningsmessige tiltak som er truffet, men i samsvar med nr. 3 bokstav c) ikke offentliggjort, herunder eventuelle klager i denne forbindelse og resultatet av dem. Medlemsstatene skal sikre at vedkommende myndigheter mottar opplysninger om og den endelige dommen når strafferettslige sanksjoner ilegges, og at de oversender disse opplysningene til ESMA. ESMA skal forvalte en sentral database over administrative sanksjoner, andre forvaltningsmessige tiltak og strafferettslige sanksjoner som er meddelt den, utelukkende med sikte på utveksling av opplysninger mellom vedkommende myndigheter. Databasen skal være tilgjengelig bare for vedkommende myndigheter, og den skal oppdateres på grunnlag av opplysninger som gis av vedkommende myndigheter.
6. Vedkommende myndigheter skal sikre at enhver beslutning som offentliggjøres i samsvar med denne artikkel, er tilgjengelig på deres nettsted i minst fem år etter offentliggjøringen. Personopplysninger i disse beslutningene skal bli liggende på vedkommende myndighets nettsted så lenge det er nødvendig, i samsvar med gjeldende personvernregler.

Artikkel 27

Klageadgang

Medlemsstatene skal sikre at beslutninger og tiltak som treffes i henhold til denne forordning, er behørig begrunnet og kan prøves for en domstol. Retten til domstolsbehandling får også anvendelse dersom det ikke er tatt en beslutning innen seks måneder etter innlevering av en søknad om tilatelse som inneholder alle opplysninger som kreves.

Artikkel 28

Sanksjoner og andre tiltak i forbindelse med artikkel 13 og 14

Sanksjoner og andre tiltak som er fastsatt i samsvar med direktiv 2009/65/EF og 2011/61/EU, får anvendelse på overtredelser av artikkel 13 og 14 i denne forordning.

KAPITTEL IX

NY GJENNOMGÅELSE

Artikkel 29

Rapporter og ny gjennomgåelse

1. Innen 36 måneder etter datoen for ikrafttredelsen av den delegerte rettsakten som Kommisjonen vedtar i henhold til artikkel 4 nr. 9, skal Kommisjonen etter samråd med ESMA framlegge en rapport for Europaparlamentet og Rådet om virkning, effektivitet og forholdsmessighet når det gjelder forpliktelsene som er fastsatt i denne forordning, sammen med eventuelle hensiktsmessige forslag. Denne rapporten skal særlig omfatte en oversikt over lignende rapporteringsplikter fastsatt i tredjestater, idet det tas hensyn til arbeidet på internasjonalt plan. Den skal også omhandle rapportering av eventuelle relevante transaksjoner som ikke er omfattet av denne forordnings virkeområde, idet det tas hensyn til en eventuell vesentlig utvikling innenfor markedspraksis, samt mulige virkninger på graden av gjennomsiktighet i verdipapirfinansieringstransaksjoner.

Med sikte på rapporten omhandlet i første ledd skal ESMA innen 24 måneder etter datoen for ikrafttredelsen av den delegerte rettsakten som Kommisjonen vedtar i henhold til artikkel 4 nr. 9, og deretter hvert tredje år, eller oftere dersom det oppstår en vesentlig utvikling innenfor markedspraksis, framlegge en rapport for Europaparlamentet, Rådet og Kommi-

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

sjonen om effektiviteten av rapporteringen, idet det tas hensyn til egnetheten av ensidig rapportering, særlig når det gjelder rapporteringens omfang og kvalitet samt en reduksjon av rapporteringer til transaksjonsregistre, og om en vesentlig utvikling innenfor markedspraksis med fokus på transaksjoner som med hensyn til formål eller virkning er likeverdige med verdipapirfinansieringstransaksjoner.

2. Etter avslutning av og idet det tas hensyn til arbeidet på internasjonalt plan skal rapportene omhandlet i nr. 1 også identifisere vesentlige risikoer knyttet til kredittinstitusjoners og børsnoterte selskapers anvendelse av verdipapirfinansieringstransaksjoner, og det skal analyseres om det er hensiktsmessig at disse enhetene gir ytterligere opplysninger i sine periodiske rapporter.
3. Kommisjonen skal innen 13. oktober 2017 framlegge en rapport for Europaparlamentet og Rådet om framskritt i det internasjonale arbeidet med å begrense risikoene som er knyttet til verdipapirfinansieringstransaksjoner, herunder FSBs anbefalinger om avkorting i forbindelse med verdipapirfinansieringstransaksjoner som ikke cleares sentralt, og om disse anbefalingenes egnethet for Unionens markeder. Kommisjonen skal framlegge rapporten sammen med eventuelle hensiktsmessige forslag.

For dette formål skal ESMA innen 13. oktober 2016 i samarbeid med EBA og ESRB, og idet det tas behørig hensyn til det internasjonale arbeidet, framlegge en rapport for Europaparlamentet, Rådet og Kommisjonen med en vurdering av

- a) hvorvidt anvendelsen av verdipapirfinansieringstransaksjoner fører til betydelig gjeldsoppbygging som ikke håndteres i gjeldende lovgivning,
- b) når det er relevant, de tilgjengelige mulighetene for å håndtere en slik gjeldsoppbygging,
- c) hvorvidt det kreves ytterligere tiltak for å redusere de prosykliske virkningene av denne gjeldsoppbyggingen.

ESMAs rapport skal også inneholde en vurdering av den kvantitative virkningen av FSBs anbefalinger.

4. Innen 39 måneder etter datoen for ikrafttredelsen av den delegerte rettsakten som Kommisjonen vedtar i henhold til artikkel 4 nr. 9, og senest seks måneder etter ESMAs framlegging av hver av rapportene som er omhandlet i annet ledd i dette nummer, skal

Kommisjonen etter samråd med ESMA framlegge en rapport for Europaparlamentet og Rådet om anvendelsen av artikkel 11, særlig om hvorvidt avgiftene som er pålagt transaksjonsregistre, står i et rimelig forhold til det berørte transaksjonsregisterets omsetning og er begrenset til fullt ut å dekke ESMAs nødvendige kostnader i forbindelse med registrering av, anerkjennelse av og tilsyn med transaksjonsregistre samt refusjon av eventuelle kostnader som vedkommende myndigheter kan pådra seg når de utfører oppgaver i henhold til denne forordning, særlig som resultat av en delegering av oppgaver i samsvar med artikkel 9 nr. 1.

Med sikte på Kommisjonens rapporter omhandlet i første ledd skal ESMA innen 33 måneder etter datoen for ikrafttredelsen av den delegerte rettsakten som Kommisjonen vedtar i henhold til artikkel 4 nr. 9, og deretter hvert tredje år, eller oftere dersom det oppstår en vesentlig endring av avgifter, framlegge en rapport for Kommisjonen om avgiftene som er pålagt transaksjonsregistre i samsvar med denne forordning. Disse rapportene skal minst fastsette ESMAs nødvendige kostnader i forbindelse med registrering av, anerkjennelse av og tilsyn med transaksjonsregistre, kostnader som vedkommende myndigheter har pådratt seg i forbindelse med oppgaver i henhold til denne forordning, særlig som resultat av en delegering av oppgaver, samt avgifter som er pålagt transaksjonsregistre, og om disse står i et rimelig forhold til transaksjonsregistrenes omsetning.

5. ESMA skal etter samråd med ESRB offentliggjøre en årlig rapport om aggregerte volumer av verdipapirfinansieringstransaksjoner etter motparts- og transaksjonstype på grunnlag av opplysninger som er rapportert i samsvar med artikkel 4.

KAPITTEL X

SLUTTBESTEMMELSER

Artikkel 30

Utøvelse av delegert myndighet

1. Myndigheten til å vedta delegerte rettsakter gis Kommisjonen med forbehold for vilkårene fastsatt i denne artikkel.
2. Myndigheten til å vedta delegerte rettsakter nevnt i artikkel 2 nr. 4 og artikkel 11 nr. 2 gis Kommisjonen på ubestemt tid fra 12. januar 2016.

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

3. Den delegerte myndigheten nevnt i artikkel 2 nr. 4 og artikkel 11 nr. 2 kan når som helst tilbakekalles av Europaparlamentet eller Rådet. En beslutning om tilbakekalling innebærer at den delegerte myndigheten som angis i beslutningen, opphører å gjelde. Beslutningen får anvendelse dagen etter at den er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*, eller på et senere tidspunkt angitt i beslutningen. Den berører ikke gyldigheten av delegerte rettsakter som allerede er trådt i kraft.
4. Så snart Kommisjonen vedtar en delegert rettsakt, skal den underrette Europaparlamentet og Rådet samtidig om dette.
5. En delegert rettsakt vedtatt i henhold til artikkel 2 nr. 4 eller artikkel 11 nr. 2 skal tre i kraft bare dersom verken Europaparlamentet eller Rådet har gjort innsigelse innen en frist på to måneder etter at rettsakten ble meddelt Europaparlamentet og Rådet, eller dersom Europaparlamentet og Rådet innen utløpet av denne fristen begge har underrettet Kommisjonen om at de ikke kommer til å gjøre innsigelse. På Europaparlamentets eller Rådets initiativ forlenges denne fristen med to måneder.

Artikkel 31

Komitéprosedyre

1. Kommisjonen skal bistås av Den europeiske verdipapirkomiteé nedsatt ved kommisjonsbeslutning 2001/528/EF²⁸. Nevnte komité skal være en komité i henhold til europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 182/2011²⁹.
2. Når det vises til dette nummer, får artikkel 5 i forordning (EU) nr. 182/2011 anvendelse.

Artikkel 32

Endringer av forordning (EU) nr. 648/2012

I forordning (EU) nr. 648/2012 gjøres følgende endringer:

- 1) I artikkel 2 skal nr. 7 lyde:
 - «7) «OTC-derivat» eller «OTC-derivatkontrakt» en derivatkontrakt der handelen ikke inngås på et regulert marked som definert i

artikkel 4 nr. 1 punkt 14 i direktiv 2004/39/EF, eller på et marked i en tredjestat som anses som likeverdig med et regulert marked i samsvar med artikkel 2a i denne forordning,».

- 2) Ny artikkel skal lyde:

«Artikkel 2a

Beslutninger om likeverdighet med hensyn til definisjonen av OTC-derivater

1. Ved anvendelsen av artikkel 2 nr. 7 i denne forordning skal et tredjestatsmarked anses som likeverdig med et regulert marked som definert i artikkel 4 nr. 1 punkt 14 i direktiv 2004/39/EF dersom det oppfylder rettslig bindende krav som er likeverdige med kravene i avdeling III i nevnte direktiv, og løpende er underlagt effektivt tilsyn og effektiv håndheving i den berørte tredjestaten, som fastsatt av Kommisjonen i samsvar med framgangsmåten nevnt i nr. 2 i denne artikkel.
2. Kommisjonen kan vedta gjennomføringsrettsakter der det, for formålene i nr. 1, fastsettes at et tredjestatsmarked oppfylder rettslig bindende krav som er likeverdige med kravene i avdeling III i direktiv 2004/39/EF, og løpende er underlagt effektivt tilsyn og effektiv håndheving i den berørte tredjestaten.

Disse gjennomføringsrettsaktene skal vedtas i samsvar med undersøkelsesprosedyren nevnt i artikkel 86 nr. 2 i denne forordning.

3. Kommisjonen og ESMA skal på sine nettsteder offentliggjøre en liste over de markedene som skal anses som likeverdige i samsvar med gjennomføringsrettsakten nevnt i nr. 2. Denne listen skal ajourføres regelmessig.»

- 3) I artikkel 81 skal nr. 3 lyde:

«3. Et transaksjonsregister skal gjøre de nødvendige opplysningene tilgjengelige for følgende enheter slik at de kan oppfylle sine respektive forpliktelser og utføre sine oppdrag:

- a) ESMA.
- b) EBA.
- c) EIOPA.
- d) ESRB.
- e) Vedkommende myndighet som fører tilsyn med sentrale motparter som har tilgang til transaksjonsregistrene.
- f) Vedkommende myndighet som fører tilsyn med handelsplassene for de rapporterte kontraktene.

²⁸ Kommisjonsbeslutning 2001/528/EF av 6. juni 2001 om nedsettelse av Den europeiske verdipapirkomiteé (EFT L 191 av 13.7.2001, s. 45).

²⁹ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 182/2011 av 16. februar 2011 om fastsettelse av allmenne regler og prinsipper for medlemsstatenes kontroll med Kommisjonens utøvelse av sin gjennomføringsmyndighet (EUT L 55 av 28.2.2011, s. 13).

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

- g) Berørte ESSB-medlemmer, herunder ESB i forbindelse med utførelsen av dens oppgaver innenfor en felles tilsynsordning i henhold til rådsforordning (EU) nr. 1024/2013(*).
- h) Berørte myndigheter i en tredjestat som har inngått en samarbeidsavtale med Unionen i henhold til artikkel 75.
- i) Tilsynsmyndigheter utpekt i henhold til artikkel 4 i europaparlaments- og rådsdirektiv 2004/25/EF(**).
- j) Unionens berørte verdipapir- og markedstilsynsmyndigheter, hvis respektive tilsynsansvar og -oppgaver omfatter kontrakter, markeder, deltakere og underliggende som omfattes av denne forordnings virkeområde.
- k) Berørte myndigheter i en tredjestat som har inngått en samarbeidsavtale med ESMA i henhold til artikkel 76.
- l) Byrået for samarbeid mellom energireguleringsmyndigheter, opprettet ved europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 713/2009(***)).
- m) Krisehåndteringsmyndighetene utpekt i henhold til artikkel 3 i europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/59/EU(****).
- n) Det felles krisehåndteringsråd, opprettet ved forordning (EU) nr. 806/2014.
- o) Vedkommende myndigheter eller nasjonale vedkommende myndigheter i henhold til forordning (EU) nr. 1024/2013 og (EU) nr. 909/2014 og direktiv 2003/41/EF, 2009/65/EF, 2011/61/EU, 2013/36/EU og 2014/65/EU og tilsynsmyndigheter i henhold til direktiv 2009/138/EF.
- p) Vedkommende myndigheter som er utpekt i samsvar med artikkel 10 nr. 5 i denne forordning.»

(*) Rådsforordning (EU) nr. 1024/2013 av 15. oktober 2013 om tildeling av særskilte oppgaver til Den europeiske sentralbank i forbindelse med politikken for tilsyn med kreditinstitusjoner (EUT L 287 av 29.10.2013, s. 63).

(**) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2004/25/EF av 21. april 2004 om overtakelsestilbud (EUT L 142 av 30.4.2004, s. 12).

(***) Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 713/2009 av 13. juli 2009 om opprettelse av et byrå for samarbeid mellom energireguleringsmyndigheter (EUT L 211 av 14.8.2009, s. 1).

(****) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/59/EU av 15. mai 2014 om fastsettelse av en ramme for gjenoppretting og krisehåndtering av kreditinstitusjoner og verdipapirforetak og om endring av rådsdirektiv 82/891/EØF, euro-

parlaments- og rådsdirektiv 2001/24/EF, 2002/47/EF, 2004/25/EF, 2005/56/EF, 2007/36/EF, 2011/35/EU, 2012/30/EU og 2013/36/EU og europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1093/2010 og (EU) nr. 648/2012 (EUT L 173 av 12.6.2014, s. 190).

Artikkel 33

Ikrafttredelse og anvendelse

1. Denne forordning trer i kraft den 20. dagen etter at den er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.
2. Denne forordning får anvendelse fra 12. januar 2016, med unntak av
 - a) artikkel 4 nr. 1, som får anvendelse
 - i) 12 måneder etter datoen for ikrafttredelsen av den delegerte rettsakten som Kommisjonen vedtar i henhold til artikkel 4 nr. 9, for finansielle motparter omhandlet i artikkel 3 nr. 3 bokstav a) og b) og enheter i tredjestater omhandlet i artikkel 3 nr. 3 bokstav i), som ville måtte ha tillatelse eller være registrert i samsvar med regelverket nevnt i artikkel 3 nr. 3 bokstav a) og b) dersom de var etablert i Unionen,
 - ii) 15 måneder etter datoen for ikrafttredelsen av den delegerte rettsakten som Kommisjonen vedtar i henhold til artikkel 4 nr. 9, for finansielle motparter omhandlet i artikkel 3 nr. 3 bokstav g) og h) og enheter i tredjestater omhandlet i artikkel 3 nr. 3 bokstav i), som ville måtte ha tillatelse eller være registrert i samsvar med regelverket nevnt i artikkel 3 nr. 3 bokstav g) og h) dersom de var etablert i Unionen,
 - iii) 18 måneder etter datoen for ikrafttredelsen av den delegerte rettsakten som Kommisjonen vedtar i henhold til artikkel 4 nr. 9, for finansielle motparter omhandlet i artikkel 3 nr. 3 bokstav c)–f) og enheter i tredjestater omhandlet i artikkel 3 nr. 3 bokstav i), som ville måtte ha tillatelse eller være registrert i samsvar med regelverket nevnt i artikkel 3 nr. 3 bokstav c)–f) dersom de var etablert i Unionen, og
 - iv) 21 måneder etter datoen for ikrafttredelsen av den delegerte rettsakten som Kommisjonen vedtar i henhold til artikkel 4 nr. 9, for ikke-finansielle motparter,
 - b) artikkel 13, som får anvendelse fra 13. januar 2017,

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

- c) artikkel 14, som får anvendelse fra 13. juli 2017 når det gjelder innretninger for kollektiv investering som er omfattet av direktiv 2009/65/EF eller 2011/61/EU, og som er opprettet før 12. januar 2016,
- d) artikkel 15, som får anvendelse fra 13. juli 2016, herunder på avtaler om sikkerhetsstillelse som foreligger på nevnte dato.

Denne forordning er bindende i alle deler og kommer direkte til anvendelse i alle medlemsstater.

Utferdiget i Strasbourg 25. november 2015.

For Europaparlamentet

M. SCHULZ

President

For Rådet

N. SCHMIT

Formann

VEDLEGG

Avsnitt A – Opplysninger som skal gis i UCITS-fonds halvårs- og årsberetninger og i AIF-ers årsrapporter

Alminnelige opplysninger:

- Volumet av verdipapirer og varer som er utlånt, som en andel av samlede eiendeler som kan lånes ut, definert som eiendeler unntatt kontanter og kontantekvivalenter.
- Volumet av eiendeler som inngår i hver type verdipapirfinansieringstransaksjon og totalavkastningsbytteavtale, uttrykt som et absolutt beløp (i valutaen til innretningen for kollektiv investering) og som en andel av de eiendelene som innretningen for kollektiv investering forvalter.

Opplysninger om konsentrasjon:

- De ti største utstederne av sikkerhet i alle verdipapirfinansieringstransaksjoner og totalavkastningsbytteavtaler (inndelt etter volumet av sikkerhetsstillelse og varer som er mottatt, for hver utsteder).
- De ti viktigste motpartene for hver type verdipapirfinansieringstransaksjon og totalavkastningsbytteavtale (motpartens navn og utestående transaksjoners bruttovolum).

Aggregerte transaksjonsdata for hver type verdipapirfinansieringstransaksjon og totalavkastningsbytteavtale inndelt i følgende kategorier:

- Sikkerhetens art og kvalitet.

- Sikkerhetens løpetid inndelt i følgende varigheter: mindre enn en dag, en dag til en uke, en uke til en måned, en til tre måneder, tre måneder til et år, mer enn et år, ubestemt tid.
- Sikkerhetens valuta.
- Verdipapirfinansieringstransaksjoners og totalavkastningsbytteavtalers løpetid inndelt i følgende varigheter: mindre enn en dag, en dag til en uke, en uke til en måned, en til tre måneder, tre måneder til et år, mer enn et år, ubestemt tid.
- Staten som motpartene er etablert i.
- Oppgjør og clearing (for eksempel med tre parter, med sentral motpart, bilateralt).

Opplysninger om gjenbruk av sikkerhet:

- Andelen av mottatt sikkerhet som er gjenbrukt, sammenlignet med det høyeste beløpet som angis i prospektet eller i opplysningene til investorene.
- Avkastning på gjeninvestering av kontantsikkerhet til innretningen for kollektiv investering.

Oppbevaring av sikkerhet som innretningen for kollektiv investering har mottatt i forbindelse med verdipapirfinansieringstransaksjoner og totalavkastningsbytteavtaler:

Antall depotmottakere og deres navn samt volumet av eiendeler stilt som sikkerhet som oppbevares av hver depotmottaker.

Oppbevaring av sikkerhet som innretningen for kollektiv investering har stilt i forbindelse med verdipapirfinansieringstransaksjoner og totalavkastningsbytteavtaler:

Andelen av sikkerhet som innehas på separate kontoer, samlekontoer eller andre kontoer.

Opplysninger om avkastning og kostnader for hver type verdipapirfinansieringstransaksjon og totalavkastningsbytteavtale fordelt på innretningen for kollektiv investering, forvalteren av innretningen for kollektiv investering og tredjeparter (for eksempel låneagenten) i absolutte tall og som en prosentdel av den samlede avkastningen generert av denne typen verdipapirfinansieringstransaksjoner og totalavkastningsbytteavtaler.

Avsnitt B – Opplysninger som skal inngå i UCITS-fonds prospekter og AIF-ers opplysninger til investorene:

- Generell beskrivelse av verdipapirfinansieringstransaksjonene og totalavkastningsbytteavtalene som anvendes av innretningen for kollektiv investering, og begrunnelsen for at de anvendes.
- Almennelige opplysninger som skal rapporteres for hver type verdipapirfinansieringstransaksjon og totalavkastningsbytteavtale:
 - Typer av eiendeler som kan være omfattet av dem.
 - Den høyeste andelen av forvaltede eiendeler som kan være omfattet av dem.
 - Forventet andel av forvaltede eiendeler som vil bli omfattet av hver av dem.
- Kriterier som anvendes for å velge motparter (herunder rettslig status, opprinnelsesstat og laveste kredittvurdering).
- Akseptabel sikkerhet: beskrivelse av akseptabel sikkerhet med hensyn til eiendelstyper, utsteder, løpetid og likviditet samt retningslinjer for diversifisering og korrelasjon av sikkerheter.
- Verdsetting av sikkerhet: beskrivelse av den anvendte metoden for verdsetting av sikkerheten og begrunnelsen for at den er anvendt, og angivelse av om det anvendes daglig verdsetting til markedsverdi og daglige variasjonsmarginer.
- Risikostyring: beskrivelse av risikoene knyttet til verdipapirfinansieringstransaksjoner og totalavkastningsbytteavtaler samt risikoene knyttet til forvaltning av sikkerhet, for eksempel operasjonell risiko, likviditetsrisiko, motpartsrisiko, oppbevaringsrisiko, juridisk risiko og eventuell risiko som følger av at de gjenbrukes.
- Beskrivelse av hvordan eiendeler som er omfattet av verdipapirfinansieringstransaksjoner og totalavkastningsbytteavtaler, og mottatt sikkerhet oppbevares (for eksempel hos fondets depotmottaker).
- Beskrivelse av eventuelle begrensninger (lovmessige eller selvvalgte) for gjenbruk av sikkerhet.
- Retningslinjer for deling av avkastningen generert av verdipapirfinansieringstransaksjoner og totalavkastningsbytteavtaler: beskrivelse av de andelene av inntekten generert av verdipapirfinansieringstransaksjoner og totalavkastningsbytteavtaler som går tilbake til innretningen for kollektiv investering, og av de kostnadene og avgiftene som avsettes til forvalteren eller tredjeparter (for eksempel låneagenten). I prospektet eller opplysningene til investorene skal det også angis om disse har tilknytning til forvalteren.

Vedlegg 6

Delegert kommisjonsforordning (EU) 2019/463 av 30. januar 2019 om endring av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2015/2365 med hensyn til listen over enheter som er unntatt

EUROPAKOMMISJONEN HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte,

under henvisning til europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2015/2365 av 25. november 2015 om gjennomsiktighet med hensyn til verdipapirfinansieringstransaksjoner og gjenbruk¹, særlig artikkel 2 nr. 4, og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Den 29. mars 2017 sendte Det forente kongerike underretningen om sin hensikt om å melde seg ut av Unionen i henhold til artikkel 50 i traktaten om Den europeiske union. Traktatene vil opphøre å gjelde for Det forente kongerike fra det tidspunktet avtalen om utmelding trer i kraft, eller dersom en slik avtale ikke foreligger, to år etter underretningen, med mindre Det europeiske råd etter avtale med Det forente kongerike ved enstemmighet beslutter å forlenge fristen.
- 2) Utmeldingsavtalen inngått mellom forhandlingspartene inneholder regler for anvendelsen av bestemmelsene i unionsretten for og i Det forente kongerike etter at traktatene opphører å gjelde for Det forente kongerike. Dersom avtalen trer i kraft, vil forordning (EU) 2015/2365, herunder unntaket fastsatt i artikkel 2 nr. 2 bokstav a) i nevnte forordning, få anvendelse på og i Det forente kongerike i overgangsperioden i samsvar med nevnte avtale, og den vil opphøre å gjelde ved utløpet av perioden.
- 3) Det forente kongerikes utmelding fra Unionen vil, i mangel av særlige bestemmelser, innebære at unntaket for medlemmene av Det europeiske system av sentralbanker (ESSB) og andre organer i medlemsstatene med lignende funksjoner samt andre offentlige organer i Unionen som har ansvar for eller deltar i forvaltningen av offentlig gjeld, i artikkel 2 nr.

2 bokstav a) i forordning (EU) 2015/2365 ikke lenger vil gjelde for Det forente kongerikes sentralbank og andre organer med lignende funksjoner samt andre offentlige organer som har ansvar for eller deltar i forvaltningen av offentlig gjeld i Det forente kongerike.

- 4) Kommisjonen har gjennomført en vurdering av den internasjonale behandlingen av sentralbanker og offentlige organer som har ansvar for eller deltar i forvaltningen av offentlig gjeld i henhold til lovgivningen som får anvendelse i Det forente kongerike på verdipapirfinansieringstransaksjoner etter dets utmelding fra Unionen, og har framlagt sine konklusjoner for Europaparlamentet og Rådet.
- 5) Kommisjonen konkluderte i sin vurdering at Det forente kongerikes sentralbank og offentlige organer som har ansvar for eller deltar i forvaltningen av offentlig gjeld, bør unntas fra rapporteringsplikten i henhold til artikkel 4 og kravene om gjennomsiktighet med hensyn til gjenbruk i henhold til artikkel 15 i forordning (EU) 2015/2365.
- 6) Myndighetene i Det forente kongerike har gitt forsikringer om statusen, rettighetene og pliktene til ESSB-medlemmer, herunder at de har til hensikt å gi ESSB-medlemmene og andre organer i medlemsstatene med lignende funksjoner samt andre offentlige organer i Unionen som har ansvar for eller deltar i forvaltningen av offentlig gjeld, et unntak som tilsvarer det som er fastsatt i artikkel 2 nr. 2 i forordning (EU) 2015/2365.
- 7) Følgelig bør Det forente kongerikes sentralbank og andre organer med lignende funksjoner samt andre offentlige organer som har ansvar for eller deltar i forvaltningen av offentlig gjeld i Det forente kongerike, tilføyes på listen over unntatte enheter fastsatt i forordning (EU) 2015/2365.
- 8) Forordning (EU) 2015/2365 bør derfor endres.

¹ EUT L 337 av 23.12.2015, s. 1.

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

- 9) Kommisjonen vil fortsatt regelmessig overvåke behandlingen av sentralbankene og de offentlige organene som er unntatt fra rapporteringsplikten og kravene om gjennomsiktighet med hensyn til gjenbruk, og som er angitt på listen i artikkel 2 nr. 2 i forordning (EU) 2015/2365. Denne listen kan oppdateres i lys av utviklingen av reguleringsordningene i disse tredjelandene og idet det tas hensyn til eventuelle nye relevante informasjonskilder. En slik ny vurdering kan medføre fjerning av visse tredjeland fra listen over enheter som er unntatt.
- 10) Denne forordningen bør tre i kraft snarest mulig og få anvendelse fra dagen etter at forordning (EU) 2015/2365 opphører å gjelde for og i Det forente kongerike.

VEDTATT DENNE FORORDNINGEN:

Artikkel 1

I artikkel 2 nr. 2 i forordning (EU) 2015/2365 skal ny bokstav c) lyde:

- «c) sentralbanken og andre organer med lignende funksjoner samt andre offentlige organer som

har ansvar for eller deltar i forvaltningen av offentlig gjeld i Det forente kongerike Storbritannia og Nord-Irland.».

Artikkel 2

Denne forordningen trer i kraft dagen etter at den er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Den får anvendelse fra dagen etter at forordning (EU) 2015/2365 opphører å gjelde for og i Det forente kongerike.

Denne forordningen er bindende i alle deler og kommer direkte til anvendelse i alle medlemsstater.

Utferdiget i Brussel 30. januar 2019.

For Kommisjonen
Jean-Claude Juncker
President

Vedlegg 7

Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/834 av 20. mai 2019 om endring av forordning (EU) nr. 648/2012 med hensyn til clearingplikten, suspensjon av clearingplikten, rapporteringskrav, risikoreduksjons- teknikker for OTC-derivatkontrakter som ikke cleares gjennom en sentral motpart, registrering av og tilsyn med transaksjonsregistre og krav til transaksjonsregistre

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte, særlig artikkel 114,

under henvisning til forslag fra Europakommisjonen,

etter oversending av utkast til regelverksakt til de nasjonale parlamentene,

under henvisning til uttalelse fra Den europeiske sentralbank¹,

under henvisning til uttalelse fra Den europeiske økonomiske og sosiale komite²,

etter den ordinære regelverksprosedyren³ og ut fra følgende betraktninger:

- 1) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 648/2012⁴ trådte i kraft 16. august 2012. Kravene den omhandler, det vil si krav om sentral clearing av standardiserte OTC-derivatkontrakter, marginkrav og krav om reduksjon av operasjonell risiko for OTC-derivatkontrakter som ikke cleares sentralt, rapporteringsplikt for derivatkontrakter, krav til sentrale motparter og krav til transaksjonsregistre, bidrar til å redusere systemrisikoen ved å øke gjennomsiktigheten i OTC-derivatmarkedet og redusere motpartskredittrisikoen og den operasjonelle risikoen knyttet til OTC-derivater.
- 2) Forenklingen av visse områder omfattet av forordning (EU) nr. 648/2012 og en mer for-

holdsmessig tilnærming til disse områdene er i tråd med Kommisjonens program for målrettet og effektiv regelverksutforming, som understreker behovet for kostnadsreduksjon og forenkling slik at Unionens retningslinjer nås på den mest effektive måten, og som særlig har som mål å redusere regelverksbyrden og den administrative byrden. Denne forenklingen og en mer forholdsmessig tilnærming bør imidlertid ikke berøre de overordnede målene om å fremme finansiell stabilitet og redusere systemrisikoer i tråd med G20-ledernes erklæring fra toppmøtet i Pittsburgh 26. september 2009.

- 3) Effektive og robuste etterhandelssystemer og markeder for sikkerhetsstillelse er vesentlige for en velfungerende kapitalmarkedsunion og understøtter innsatsen for å fremme investeringer, vekst og sysselsetting i samsvar med Kommisjonens politiske prioriteringer.
- 4) I 2015 og 2016 gjennomførte Kommisjonen to offentlige høringer om anvendelsen av forordning (EU) nr. 648/2012. Kommisjonen mottok også innspill om anvendelsen av den nevnte forordningen fra Den europeiske tilsynsmyndighet (Den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndighet, ESMA) opprettet ved europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1095/2010⁵, Det europeiske råd for systemrisiko (ESRB) opprettet ved Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1092/2010⁶

¹ EUT C 385 av 15.11.2017, s. 10.

² EUT C 434 av 15.12.2017, s. 63.

³ Europaparlamentets holdning av 18. april 2019 (ennå ikke offentliggjort i EUT) og rådsbeslutning av 14. mai 2019.

⁴ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 648/2012 av 4. juli 2012 om OTC-derivater, sentrale motparter og transaksjonsregistre (EUT L 201 av 27.7.2012, s. 1).

⁵ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1095/2010 av 24. november 2010 om opprettelse av en europeisk tilsynsmyndighet (Den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndighet), om endring av beslutning nr. 716/2009/EF og om oppheving av kommisjonsbeslutning 2009/77/EF (EUT L 331 av 15.12.2010, s. 84).

og Det europeiske system av sentralbanker (ESSB). Det framgikk av disse offentlige høringene at målene i forordning (EU) nr. 648/2012 ble støttet av de berørte partene, og at det ikke var nødvendig med en større revisjon av forordningen. Den 23. november 2016 vedtok Kommisjonen en generell rapport i samsvar med forordning (EU) nr. 648/2012. Selv om ikke alle bestemmelsene i forordning (EU) nr. 648/2012 ble anvendt fullt ut, og det derfor ikke var mulig med en uttømmende evaluering av forordningen, identifiserte rapporten områder der det var nødvendig med målrettede tiltak for å sikre at målene i forordning (EU) nr. 648/2012 ble nådd på en mer forholdsmessig, effektiv og formålstjenlig måte.

- 5) Forordning (EU) nr. 648/2012 bør omfatte alle finansielle motparter som kan utgjøre en vesentlig systemrisiko for finanssystemet. Definisjonen av finansiell motpart bør derfor endres.
- 6) Aksjekjøpsordninger for ansatte er ordninger som vanligvis opprettes av et foretak for at personer direkte eller indirekte kan tegne, kjøpe, motta eller eie aksjer i dette foretaket eller i et annet foretak i samme konsern, og det forutsettes at ordningen som et minimum begünstiger ansatte eller tidligere ansatte i foretaket eller i et annet foretak i samme konsern eller medlemmer eller tidligere medlemmer av styret i foretaket eller i et annet foretak i samme konsern. I Kommisjonens melding av 8. juni 2017 om midtveisevalueringen av kapitalmarkedsunionens handlingsplan nevnes tiltak knyttet til aksjekjøpsordninger for ansatte som et mulig tiltak for å styrke kapitalmarkedsunionen med sikte på å fremme ikke-profesjonelle investeringer. I samsvar med forholdsmessighetsprinsippet bør derfor en innretning for kollektiv investering i omsettelige verdipapirer (UCITS) eller et alternativt investeringsfond (AIF) som er opprettet utelukkende for å gjennomføre en eller flere aksjekjøpsordninger for ansatte, ikke betraktes som en finansiell motpart.
- 7) Visse finansielle motparter har en aktivitet i OTC-derivatmarkedene som er for lav til å utgjøre en vesentlig systemrisiko for finanssystemet og for lav til at sentral clearing er økonomisk gjennomførbart. Disse mot-

partene, som ofte omtales som små finansielle motparter, bør unntas fra clearingplikten, men de bør fortsatt være omfattet av kravet om utveksling av sikkerhet for å begrense en eventuell systemrisiko. Dersom posisjonen som den finansielle motparten tar, overskrider clearinggrenseverdien for minst én klasse av OTC-derivater, beregnet på konsernnivå, bør imidlertid clearingplikten få anvendelse på alle klasser av OTC-derivater på grunn av sammenkoblingen mellom finansielle motparter og den mulige systemrisikoen for finanssystemet som kan oppstå dersom disse OTC-derivatkontraktene ikke ble clearet sentralt. Den finansielle motparten bør når som helst ha mulighet til å godtgjøre at dens posisjoner ikke lenger overstiger clearinggrenseverdien for noen klasse av OTC-derivater, og i så fall bør clearingplikten ikke lenger få anvendelse.

- 8) Ikke-finansielle motparter er mindre innbyrdes forbundne enn finansielle motparter. De er også ofte hovedsakelig aktive i bare én klasse av OTC-derivater. Aktiviteten deres utgjør derfor i mindre grad en systemrisiko for finanssystemet enn finansielle motparters aktivitet. Omfanget av clearingplikten for ikke-finansielle motparter som velger å beregne sine posisjoner hver tolvte måned mot clearinggrenseverdiene, bør derfor innskrenkes. Disse ikke-finansielle motpartene bør bare være omfattet av clearingplikten for de klassene av OTC-derivater som overstiger clearinggrenseverdien. Ikke-finansielle motparter bør likevel fortsatt være underlagt kravet om utveksling av sikkerhet dersom noen av clearinggrenseverdiene overskrides. Ikke-finansielle motparter som velger ikke å beregne sine posisjoner mot clearinggrenseverdiene, bør være omfattet av clearingplikten for alle klasser av OTC-derivater. Den ikke-finansielle motparten bør når som helst ha mulighet til å godtgjøre at dens posisjoner ikke lenger overstiger clearinggrenseverdien for en klasse av OTC-derivater, og i så fall bør clearingplikten for denne klassen av OTC-derivater ikke lenger få anvendelse.
- 9) For å ta hensyn til en eventuell utvikling i finansmarkedene bør ESMA regelmessig gjennomgå clearinggrenseverdiene og oppdatere dem når det er nødvendig. Den regelmessige gjennomgåelsen bør ledsages av en rapport.
- 10) Kravet om å klare visse OTC-derivatkontrakter som er inngått før clearingplikten får virkning, skaper rettslig usikkerhet og operasjo-

⁶ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1092/2010 av 24. november 2010 om makrotilsyn med finanssystemet i Den europeiske union og om opprettelse av et europeisk råd for systemrisiko (EUT L 331 av 15.12.2010, s. 1).

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

nelle komplikasjoner, og gir få fordeler. Kravet skaper særlig tilleggskostnader og ekstra byrder for motpartene i disse kontraktene og kan også påvirke markedets smidige funksjon uten i vesentlig grad å forbedre den enhetlige og ensartede anvendelsen av forordning (EU) nr. 648/2012 eller etablere like konkurransevilkår for markedsdeltakere. Dette kravet bør derfor fjernes.

- 11) Motparter som har en begrenset aktivitet i OTC-derivatmarkedene, står overfor problemer med hensyn til tilgangen til sentral clearing, enten som kunde hos et clearingmedlem eller gjennom indirekte clearingordninger. Clearingmedlemmer og kunder hos clearingmedlemmer som yter clearingtjenester enten direkte til andre motparter eller indirekte ved å la egne kunder yte disse tjenestene til andre motparter, bør derfor være pålagt å gjøre dette på rettferdige, rimelige, ikke-diskriminerende og gjennomsiktige forretningsmessige vilkår. Dette kravet bør ikke føre til prisregulering eller en forpliktelse til å inngå avtale, men clearingmedlemmer og kunder bør tillates å styre risikoene som er knyttet til clearingtjenestene som tilbys, for eksempel motpartsrisikoer.
- 12) Opplysningene om de finansielle instrumentene som omfattes av de sentrale motpartenes tillatelser, angir ikke nødvendigvis alle klassene av OTC-derivater som en sentral motpart har tillatelse til å clear. For å sikre at ESMA kan utføre sine oppgaver og plikter i forbindelse med clearingplikten, bør vedkommende myndigheter straks underrette ESMA om eventuelle opplysninger mottatt fra en sentral motpart om den sentrale motpartens hensikt om å begynne å clear en klasse av OTC-derivater som er omfattet av dens eksisterende tillatelse.
- 13) Det bør være mulig å suspendere clearingplikten midlertidig i visse ekstraordinære situasjoner. En slik suspensjon bør være mulig dersom kriteriene som har dannet grunnlaget for at bestemte klasser av OTC-derivater er blitt omfattet av clearingplikten, ikke lenger er oppfylt. Dette kan være tilfellet dersom bestemte klasser av OTC-derivater blir uegnet for obligatorisk sentral clearing, eller dersom det har vært en vesentlig endring av et av disse kriteriene for bestemte klasser av OTC-derivater. En suspensjon av clearingplikten bør også være mulig dersom en sentral motpart slutter å tilby en clearingtjeneste for bestemte klasser av OTC-derivater eller for en bestemt type motpart, og andre sentrale mot-

parter ikke kan tre inn raskt nok og overta disse clearingtjenestene. Suspensjon av clearingplikten bør også være mulig dersom den anses nødvendig for å unngå en alvorlig trussel mot den finansielle stabiliteten i Unionen. For å sikre finansiell stabilitet og unngå markedsforstyrrelser bør ESMA, samtidig som det tas hensyn til G20-målene, sikre at dersom en opphevelse av clearingplikten er relevant, bør den iverksettes under suspensjonen av clearingplikten og i tilstrekkelig god tid til at det er mulig å endre de relevante tekniske reguleringsstandardene.

- 14) Plikten fastsatt i europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 600/2014⁷ for motparter til å handle derivater som er omfattet av clearingplikten på handelsplasser, utløses, i samsvar med framgangsmåten for handelsplikten beskrevet nærmere i nevnte forordning, når en klasse av derivater erklæres å være omfattet av clearingplikten. En suspensjon av clearingplikten ville kunne hindre motparter i oppfylle handelsplikten. Dersom det er blitt anmodet om en suspensjon av clearingplikten, og dersom dette anses å være en vesentlig endring i kriteriene som ligger til grunn for handelsplikten, bør det derfor være mulig for ESMA å foreslå en samtidig suspensjon av handelsplikten på grunnlag av forordning (EU) nr. 648/2012 i stedet for forordning (EU) nr. 600/2014.
- 15) Rapportering av historiske avtaler har vist seg å være vanskelig, ettersom visse opplysninger som nå må rapporteres, ikke skulle rapporteres før ikrafttredelsen av forordning (EU) nr. 648/2012. Dette har ført til høy feilprosent i rapporteringen og lav kvalitet på de rapporterte opplysningene, samtidig som rapporteringsbyrden for disse avtalene fortsatt er betydelig. Det er derfor svært sannsynlig at disse historiske opplysningene aldri vil bli brukt. Når tidsfristen for historisk rapportering av avtaler utløper, vil flere av disse avtalene allerede ha forfalt, og dermed også de tilhørende eksponeringene og risikoene. Av denne grunn bør kravet om historisk rapportering av avtaler fjernes.
- 16) Konserninterne transaksjoner som omfatter ikke-finansielle motparter, utgjør en relativt liten del av alle OTC-derivatkontrakter og

⁷ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 600/2014 av 15. mai 2014 om markeder for finansielle instrumenter og om endring av forordning (EU) nr. 648/2012 (EUT L 173 av 12.6.2014, s. 84).

brukes først og fremst til intern sikring innenfor konserner. Disse transaksjonene bidrar derfor ikke vesentlig til systemrisiko og sammenkobling, men plikten til å rapportere slike transaksjoner pålegger ikke-finansielle motparter betydelige kostnader og byrder. Transaksjoner mellom motparter i et konsern der minst en av motpartene er en ikke-finansiell motpart, bør derfor unntas fra rapporteringsplikten, uansett hvor den ikke-finansielle motparten er etablert.

- 17) I 2017 iverksatte Kommisjonen en egnethetskontroll av selskapers offentlige rapportering. Formålet med kontrollen er å samle dokumentasjon på hvor enhetlig, samstemt, formålstjenlig og effektivt Unionens ramme for rapportering er. På den bakgrunn bør muligheten til å unngå unødvendig overlappende rapportering og til å redusere eller forenkle rapporteringen av andre kontrakter enn OTC-derivatkontrakter analyseres ytterligere, idet det tas hensyn til behovet for rettidig rapportering og de tiltakene som ble vedtatt i henhold til forordning (EU) nr. 648/2012 og (EU) nr. 600/2014. Denne analysen bør særlig ta i betraktning de rapporterte opplysningene, opplysningenes tilgjengelighet for berørte myndigheter og tiltakene for ytterligere å forenkle rapporteringskjeden for andre kontrakter enn OTC-derivatkontrakter uten urimelig tap av opplysninger, særlig med hensyn til ikke-finansielle motparter som ikke er omfattet av clearingplikten. En mer generell vurdering av om tiltakene innført ved forordning (EU) nr. 648/2012 er formålstjenlige og effektive, slik at rapporteringen av OTC-derivatkontrakter skal fungere bedre og være mindre byrdefull, bør overveies når det foreligger tilstrekkelige erfaringer og opplysninger om anvendelsen av den nevnte forordningen, særlig med hensyn til kvaliteten på og tilgjengeligheten til opplysninger rapportert til transaksjonsregistre, og med hensyn til innføringen og gjennomføringen av delegert rapportering.
- 18) For å redusere byrden ved rapportering av OTC-derivatkontrakter for ikke-finansielle motparter som ikke er omfattet av clearingplikten, bør den finansielle motparten i regelen alene ha ansvaret for og være juridisk ansvarlig for å rapportere på vegne av både seg selv og ikke-finansielle motparter som ikke er omfattet av clearingplikten, med hensyn til OTC-derivatkontrakter som er inngått av disse motpartene, og for å sikre at de innrapporterte opplysningene er korrekte. For å sikre at den finansielle motparten har opplysningene den trenger for å oppfylle sin rapporteringsplikt, bør den ikke-finansielle motparten gi de opplysningene om OTC-derivatkontraktene som den finansielle motparten ikke med rimelighet kan forventes å besitte. Det bør imidlertid være mulig for ikke-finansielle motparter å velge å rapportere sine OTC-derivatkontrakter. I så fall bør den ikke-finansielle motparten underrette den finansielle motparten om dette og ha ansvaret for og være juridisk ansvarlig for å rapportere opplysningene og å sikre at de er korrekte.
- 19) Ansvaret for å rapportere OTC-derivatkontrakter når en av eller begge motpartene er UCITS-er eller AIF-er bør også fastsettes. Det bør derfor angis at forvaltningsselskapet til en UCITS har ansvaret for og er juridisk ansvarlig for å rapportere på vegne av denne UCITS-en med hensyn til OTC-derivatkontrakter som er inngått av UCITS-en, og for å sikre at de innrapporterte opplysningene er korrekte. På samme måte bør en AIF-forvalter ha ansvaret for og være juridisk ansvarlig for å rapportere på vegne av dette AIF-et med hensyn til OTC-derivatkontrakter som er inngått av AIF-et, og for å sikre at de innrapporterte opplysningene er korrekte.
- 20) For å unngå uoverensstemmelser i Unionen med hensyn til anvendelsen av risikoreduksjonsteknikker, ettersom kompleksiteten til framgangsmåtene for risikostyring krever rettidig, nøyaktig og tilstrekkelig separert utveksling av sikkerhet mellom motpartene, noe som innebærer bruk av interne modeller, bør vedkommende myndigheter validere disse framgangsmåtene for risikostyring eller enhver vesentlig endring av disse framgangsmåtene før de anvendes.
- 21) Behovet for tilnærming av internasjonale regler og behovet for at ikke-finansielle motparter og små finansielle motparter reduserer risikoene som er knyttet til deres valutarisikoeksponeringer, gjør det nødvendig å fastsette bestemte framgangsmåter for risikostyring for fysisk avviklede valutaterminkontrakter og fysisk avviklede valutabytteavtaler. Med tanke på deres spesifikke risikoprofil er det hensiktsmessig å begrense den obligatoriske utvekslingen av variasjonsmarginer for fysisk avviklede valutaterminkontrakter og fysisk avviklede valutabytteavtaler til transaksjoner mellom de mest systemiske motpartene for å begrense opphopingen av systemrisiko og unngå sprikende internasjonale regler. Tilnær-

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

- ming av internasjonale regler bør også sikres med hensyn til framgangsmåter for risikostyring for andre klasser av derivater.
- 22) Risikoreduserende tjenester etter handel omfatter tjenester som for eksempel porteføljekomprimering. Porteføljekomprimering er utelukket fra handelspliktens virkeområde som fastsatt i forordning (EU) nr. 600/2014. For å tilpasse forordning (EU) nr. 648/2012 til forordning (EU) nr. 600/2014 der det er nødvendig og hensiktsmessig, idet det tas hensyn til forskjellene mellom de to forordningene, muligheten til å omgå clearingplikten og i hvilket omfang risikoreduserende tjenester etter handel begrenser eller reduserer risiko, bør Kommisjonen i samarbeid med ESMA og ESRB vurdere hvilke handler som er et resultat av risikoreduserende tjenester etter handel, som eventuelt bør gis unntak fra clearingplikten.
- 23) For å øke startmarginenes gjennomsiktighet og forutsigbarhet og få sentrale motparter til å unnlate å endre sine startmarginmodeller på måter som kan gi prosykliske virkninger, bør sentrale motparter tilby sine clearingmedlemmer verktøyer for å simulere startmarginkravene og gi dem en detaljert oversikt over startmarginmodellene de bruker. Dette er i overensstemmelse med de internasjonale standardene som Komiteen for betalings- og markedsinfrastruktur (CPMI) og styret for Den internasjonale organisasjon for tilsynsmyndigheter på verdipapirområdet (IOSCO) har offentliggjort, og særlig med rammen for offentliggjøring fra desember 2012 og standardene for offentlige kvantitative opplysninger for sentrale motparter fra 2015, som er relevante for å fremme en nøyaktig forståelse for risikoene og kostnadene forbundet med clearingmedlemmers deltakelse i en sentral motpart og for å øke sentrale motparters gjennomsiktighet overfor markedsdeltakere.
- 24) Medlemsstatenes nasjonale insolvenslovgivning bør ikke hindre sentrale motparter i å overføre, med tilstrekkelig rettssikkerhet, kundeopposisjoner eller utbetale avviklingsprovenyer direkte til kunder dersom et clearingmedlem blir insolvent, med hensyn til eiendeler på samlekundekontoer og på individuelle separate kundekontoer. For å oppmuntre til og forbedre tilgangen til clearing bør ikke medlemsstatenes nasjonale insolvenslovgivning hindre sentrale motparter i å følge framgangsmåtene ved mislighold i samsvar med forordning (EU) nr. 648/2012 med hensyn til eiendeler og posisjoner på samlekundekontoer og på individuelle separate kundekontoer hos clearingmedlemmer og hos den sentrale motparten. Dersom det etableres indirekte clearingordninger, bør indirekte kunder likevel kunne fortsette å dra fordel av en beskyttelse som tilsvarer den som er fastsatt i reglene om atskillelse og overførbarhet og i framgangsmåtene ved mislighold fastsatt i forordning (EU) nr. 648/2012.
- 25) Bøtene som ESMA kan pålegge transaksjonsregistre underlagt dens direkte tilsyn, bør være virkningsfulle og forholdsmessige og tilstrekkelig avskrekkende til å gjøre ESMA's tilsynsmyndighet effektiv og øke derivatposisjoners og eksponeringers gjennomsiktighet. Størrelsen på overtredelsesgebyrene som opprinnelig ble fastsatt i forordning (EU) nr. 648/2012, har ikke vært tilstrekkelig avskrekkende med tanke på transaksjonsregistrenes nåværende omsetning, noe som muligens kan begrense effekten av ESMA's tilsynsmyndighet i henhold til den nevnte forordningen når det gjelder transaksjonsregistre. Den øvre grensen for grunnbeløpene for overtredelsesgebyrene bør derfor økes.
- 26) Myndigheter i tredjeland bør ha tilgang til opplysninger rapportert til transaksjonsregistre i Unionen dersom tredjelandet oppfyller visse vilkår som sikrer behandlingen av disse opplysningene, og dersom tredjelandet har en rettslig bindende og tvangskraftig forpliktelse som gir myndigheter i Unionen direkte tilgang til opplysninger som er rapportert til transaksjonsregistre i dette tredjelandet.
- 27) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2015/2365⁸ gir mulighet for en forenklet registrering for transaksjonsregistre som allerede er registrert i samsvar med forordning (EU) nr. 648/2012, og som ønsker å utvide registreringen til å omfatte tjenester knyttet til verdipapirfinansieringstransaksjoner. En lignende forenklet registrering bør innføres for registreringen av transaksjonsregistre som allerede er registrert i samsvar med forordning (EU) 2015/2365, og som ønsker å utvide registreringen til å omfatte tjenester knyttet til derivatkontrakter.
- 28) Den utilstrekkelige kvaliteten på og den manglende gjennomsiktigheten til opplysningene

⁸ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2015/2365 av 25. november 2015 om gjennomsiktighet med hensyn til verdipapirfinansieringstransaksjoner og gjenbruk og om endring av forordning (EU) nr. 648/2012 (EUT L 337 av 23.12.2015, s. 1).

som gjøres tilgjengelige av transaksjonsregistre, gjør det vanskelig for enheter som har fått tilgang til disse opplysningene, å bruke dem til å overvåke derivatmarkeder, og dette hindrer regulerings- og tilsynsmyndigheter i å oppdage risikoer for den finansielle stabiliteten tidsnok. For å forbedre kvaliteten på og gjennomsliktigheten til opplysningene og tilpasse rapporteringskravene i forordning (EU) nr. 648/2012 til kravene i forordning (EU) 2015/2365 og (EU) nr. 600/2014 er det nødvendig med ytterligere harmonisering av rapporteringsreglene og -kravene, særlig en ytterligere harmonisering av datastandarder, formater, metoder og ordninger for rapportering, samt ytterligere harmonisering av framgangsmåtene som skal anvendes av transaksjonsregistre ved validering av de rapporterte opplysningene med hensyn til deres fullstendighet og korrekthet, og av framgangsmåtene for å avstemme opplysninger med andre transaksjonsregistre. Transaksjonsregistre bør dessuten på anmodning og på rimelige forretningsmessige vilkår gi ikke-rapporterende motparter tilgang til alle opplysninger som rapporteres på deres vegne.

29) Når det gjelder tjenestene som ytes av transaksjonsregistre, har forordning (EU) nr. 648/2012 etablert en konkurransesituasjon. Motparter bør derfor kunne velge hvilket transaksjonsregister de ønsker å rapportere til, og de bør kunne bytte transaksjonsregister dersom de ønsker det. For å tilrettelegge for slike bytter og sikre fortsatt tilgjengelighet til opplysninger uten dobbeltarbeid bør transaksjonsregistre utarbeide egnede retningslinjer for å sikre en ordnet overføring av innrapporterte opplysninger til andre transaksjonsregistre dersom en motpart som er underlagt rapporteringsplikten, anmoder om det.

30) I forordning (EU) nr. 648/2012 fastsettes det at clearingplikten ikke får anvendelse på pensjonssystemer før sentrale motparter har utviklet en egnet teknisk løsning for overføring av annen sikkerhet enn kontanter som variasjonsmarginer. Ettersom det ennå ikke er utviklet en brukbar løsning som gjør det mulig for pensjonssystemer å delta i sentral clearing, bør denne overgangsperioden forlenges og gjelde for minst ytterligere to år. Sentral clearing bør imidlertid fortsatt være det endelige målet, ettersom den gjeldende reguleringsmessige utviklingen og markedsutviklingen gjør det mulig for markedsdeltakere å utvikle

egnede tekniske løsninger innenfor denne perioden. Med bistand fra ESMA, Den europeiske tilsynsmyndighet (Den europeiske banktilsynsmyndighet, EBA) opprettet ved europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1093/2010⁹, Den europeiske tilsynsmyndighet (Den europeiske tilsynsmyndighet for forsikring og tjenestepensjoner, EIOPA) opprettet ved europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1094/2010¹⁰ og ESRB bør Kommisjonen overvåke framskrittene som gjøres av sentrale motparter, clearingmedlemmer og pensjonssystemer i retning av brukbare løsninger som gjør det mulig for pensjonssystemer å delta i sentral clearing, og å utarbeide en rapport om disse framskrittene. Rapporten bør også omfatte løsningene og de tilhørende kostnadene for pensjonssystemene, idet det tas hensyn til den reguleringsmessige utviklingen og markedsutviklingen, for eksempel endringer av hvilken type finansiell motpart som er omfattet av clearingplikten. For å ta hensyn til utvikling som ikke var forutsett på tidspunktet da denne forordningen ble vedtatt, bør Kommisjonen gis myndighet til å forlenge denne overgangsperioden to ganger, hver gang med ett år, etter nøye vurdering av behovet for en slik forlengelse.

31) Overgangsperioden da pensjonssystemer var unntatt fra clearingplikten, utløp 16. august 2018. Av hensyn til rettssikkerheten og for å unngå manglende kontinuitet er det nødvendig å anvende forlengelsen av overgangsperioden med tilbakevirkende kraft på OTC-derivatkontrakter inngått av pensjonssystemer fra 17. august 2018 til 16. juni 2019.

32) For å forenkle rammereglene bør det vurderes i hvilken grad det er nødvendig og hensiktsmessig å tilpasse handelsplikten i henhold til forordning (EU) nr. 600/2014 til endringer av clearingplikten for derivater gjort i denne forordningen, særlig til omfanget av de enhetene som er omfattet av clearingplikten. Det bør foretas en mer generell vurdering av virk-

⁹ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1093/2010 av 24. november 2010 om opprettelse av en europeisk tilsynsmyndighet (Den europeiske banktilsynsmyndighet), om endring av beslutning nr. 716/2009/EF og om oppheving av kommisjonsbeslutning 2009/78/EF (EUT L 331 av 15.12.2010, s. 12).

¹⁰ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1094/2010 av 24. november 2010 om opprettelse av en europeisk tilsynsmyndighet (Den europeiske tilsynsmyndighet for forsikring og tjenestepensjoner), om endring av beslutning nr. 716/2009/EF og om oppheving av kommisjonsbeslutning 2009/79/EF (EUT L 331 av 15.12.2010, s. 48).

ningene av denne forordningen på clearing-omfanget til ulike typer motparter og på fordelingen av clearing innenfor hver type motpart samt på tilgangen til clearingtjenester, herunder effekten av endringene som er gjort i henhold til denne forordningen med hensyn til yting av clearingtjenester på rettfærdige, rimelige, ikke-diskriminerende og gjennomsiktede forretningsmessige vilkår for å tilrettelegge for tilgang til clearing, når det foreligger tilstrekkelige erfaringer og opplysninger om anvendelsen av denne forordningen.

- 33) For å sikre en enhetlig harmonisering av når forretningsmessige vilkår knyttet til yting av clearingtjenester anses som rettfærdige, rimelige, ikke-diskriminerende og gjennomsiktede, og for å gi markedsdeltakere, under visse omstendigheter, ytterligere tid til å utvikle clearingløsninger for pensjonssystemer, bør myndigheten til å vedta rettsakter i samsvar med artikkel 290 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte (TEUV) delegeres til Kommisjonen med hensyn til å spesifisere under hvilke forhold de forretningsmessige vilkårene knyttet til yting av clearingtjenester anses som rettfærdige, rimelige, ikke-diskriminerende og gjennomsiktede, og med hensyn til å forlenge overgangsperioden når clearingplikten ikke bør få anvendelse på OTC-derivatkontrakter inngått av pensjonssystemer. Det er særlig viktig at Kommisjonen holder hensiktsmessige samråd under sitt forberedende arbeid, herunder på ekspertnivå, og at slike samråd gjennomføres i samsvar med prinsippene fastsatt i den tverrinstitusjonelle avtalen av 13. april 2016 om bedre regelverksutforming¹¹. For å sikre lik deltakelse i utarbeidingen av delegerede rettsakter skal Europaparlamentet og Rådet motta alle dokumenter til samme tid som medlemsstatenes sakkyndige, og deres sakkyndige skal systematisk ha adgang til møter i Kommisjonens ekspertgrupper som arbeider med utforming av delegerede rettsakter.
- 34) For å sikre ensartede vilkår for gjennomføringen av denne forordningen, og særlig når det gjelder suspensjonen av clearingplikten og handelsplikten og når det gjelder direkte tilgang for berørte myndigheter i tredjeland til opplysninger i transaksjonsregistre etablert i Unionen, bør Kommisjonen gis gjennomføringsmyndighet. Denne myndigheten bør utøves i samsvar med europaparlaments- og

rådsforordning (EU) nr. 182/2011¹². Kommisjonen bør vedta gjennomføringsrettsakter med umiddelbar virkning for å suspendere clearingplikten og handelsplikten for bestemte klasser av OTC-derivater når det er nødvendig med en hurtig beslutning som gir rettssikkerhet med hensyn til resultatet av suspensjonsprosedyren, og det derfor foreligger tvingende hasteårsaker.

- 35) For å sikre en enhetlig harmonisering av regler om risikoreduksjonsteknikker, registrering av transaksjonsregistre og rapporteringskrav bør Kommisjonen gis myndighet til å vedta tekniske reguleringsstandarder utarbeidet av EBA eller ESMA med hensyn til følgende: framgangsmåter for tilsyn for å sikre innledende og løpende validering av framgangsmåtene for risikostyring som krever rettidig, nøyaktig og tilstrekkelig separert utveksling av sikkerhet; opplysninger om den forenklede søknaden om utvidelse av registreringen av et transaksjonsregister som allerede er registrert i henhold til forordning (EU) 2015/2365; framgangsmåtene for avstemming av opplysninger mellom transaksjonsregistre; framgangsmåtene som transaksjonsregisteret skal anvende for å kontrollere at den innrapporterende motparten eller den oversendende enheten oppfyller rapporteringskravene og for å kontrollere at de innrapporterte opplysningene er fullstendige og korrekte; vilkårene, ordningene og dokumentasjonen som kreves for at visse enheter skal gis tilgang til transaksjonsregistre. Kommisjonen bør vedta disse tekniske reguleringsstandardene ved hjelp av delegerede rettsakter i henhold til artikkel 290 i TEUV og i samsvar med artikkel 10–14 i forordning (EU) nr. 1093/2010 og (EU) nr. 1095/2010.
- 36) Kommisjonen bør også gis myndighet til å vedta tekniske gjennomføringsstandarder utarbeidet av ESMA med hensyn til datastandardene for opplysningene som skal rapporteres for ulike klasser av derivater, og med hensyn til metodene og ordningene for rapportering samt formatet på søknaden om utvidelse av registreringen av et transaksjonsregister som allerede er registrert i henhold til forordning (EU) 2015/2365. Kommisjonen bør vedta disse tekniske gjennomføringsstandar-

¹¹ EUT L 123 av 12.5.2016, s. 1.

¹² Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 182/2011 av 16. februar 2011 om fastsettelse av allmenne regler og prinsipper for medlemsstatenes kontroll med Kommisjonens utøvelse av sin gjennomføringsmyndighet (EUT L 55 av 28.2.2011, s. 13).

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

dene ved hjelp av gjennomføringsrettsakter i henhold til artikkel 291 i TEUV og i samsvar med artikkel 15 i forordning (EU) nr. 1095/2010.

- 37) Ettersom målet for denne forordningen, som er å sikre at reglene er forholdsmessige, at de ikke fører til unødvendige administrative byrder eller overholdelseskostnader, at de ikke gir økt risiko for den finansielle stabiliteten, og at de øker OTC-derivatposisjoners og OTC-derivateksponeringers gjennomsiktighet, ikke kan nås i tilstrekkelig grad av medlemsstatene og derfor på grunn av forordningens omfang og virkninger bedre kan nås på unionsplan, kan Unionen treffe tiltak i samsvar med nærhetsprinsippet som fastsatt i artikkel 5 i traktaten om Den europeiske union. I samsvar med forholdsmessighetsprinsippet fastsatt i nevnte artikkel går denne forordningen ikke lenger enn det som er nødvendig for å nå disse målene.
- 38) Anvendelsen av visse bestemmelser i denne forordningen bør utsettes for å kunne treffe alle vesentlige gjennomføringstiltak og gi markedsdeltakerne mulighet til å treffe de nødvendige overholdelsestiltakene.
- 39) Forordning (EF) nr. 648/2012 bør derfor endres.

VEDTATT DENNE FORORDNINGEN:

Artikkel 1

I forordning (EU) nr. 648/2012 gjøres følgende endringer:

- 1) I artikkel 2 skal nr. 8 lyde:
- «8) «finansiell motpart»
- et verdipapirforetak med tillatelse i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/65/EU(*),
 - en kredittinstitusjon med tillatelse i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/36/EU(**),
 - et forsikringsforetak eller gjenforsikringsforetak med tillatelse i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF(***),
 - en innretning for kollektiv investering i omsettelige verdipapirer (UCITS) og, når det er relevant, dens forvaltningsselskap med tillatelse i samsvar med direktiv 2009/65/EF, med mindre UCITS-en er opprettet utelukkende for å gjennomføre en eller flere aksjekjøpsordninger for ansatte,

- et tjenestepensjonsforetak (IORP) som definert i artikkel 6 nr. 1 i europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2016/2341(****),
- et alternativt investeringsfond (AIF) som definert i artikkel 4 nr. 1 bokstav a) i direktiv 2011/61/EU som enten er opprettet i Unionen eller forvaltet av en forvalter av et alternativt investeringsfond (AIF-forvalter) som er godkjent eller registrert i samsvar med det nevnte direktivet, med mindre AIF-et utelukkende er opprettet for å gjennomføre en eller flere aksjekjøpsordninger for ansatte, eller med mindre AIF-et er et spesialforetak for verdipapirisering som omhandlet i artikkel 2 nr. 3 bokstav g) i direktiv 2011/61/EU og, når det er relevant, dets AIF-forvalter er etablert i Unionen,
- en verdipapirsentral med tillatelse i samsvar med europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 909/2014(*****),

(*) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/65/EU av 15. mai 2014 om markeder for finansielle instrumenter og om endring av direktiv 2002/92/EF og direktiv 2011/61/EU (EUT L 173 av 12.6.2014, s. 349).

(**) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/36/EU av 26. juni 2013 om adgang til å utøve virksomhet som kredittinstitusjon og om tilsyn med kredittinstitusjoner og verdipapirforetak, om endring av direktiv 2002/87/EF og om oppheving av direktiv 2006/48/EF og 2006/49/EF (EUT L 176 av 27.6.2013, s. 338).

(***) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF av 25. november 2009 om adgang til å starte og utøve virksomhet innen forsikring og gjenforsikring (Solvens II) (EUT L 335 av 17.12.2009, s. 1).

(****) Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2016/2341 av 14. desember 2016 om virksomhet i og tilsyn med tjenestepensjonsforetak (EUT L 354 av 23.12.2016, s. 37).

(*****) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 909/2014 av 23. juli 2014 om forbedring av verdipapiroppgjør i Den europeiske union og om verdipapirsentraler samt om endring av direktiv 98/26/EF og 2014/65/EU og forordning (EU) nr. 236/2012 (EUT L 257 av 28.8.2014, s. 1).»

- 2) I artikkel 4 gjøres følgende endringer:

- I nr. 1 gjøres følgende endringer:
 - Bokstav a) punkt i)–iv) skal lyde:
 - mellom to finansielle motparter som oppfyller vilkårene i artikkel 4a nr. 1 annet ledd,
 - mellom en finansiell motpart som oppfyller vilkårene i artikkel 4a nr. 1 annet ledd, og en ikke-finansiell mot-

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

- part som oppfyller vilkårene i artikkel 10 nr. 1 annet ledd,
- iii) mellom to ikke-finansielle motparter som oppfyller vilkårene i artikkel 10 nr. 1 annet ledd,
- iv) mellom på den ene side en finansiell motpart som oppfyller vilkårene i artikkel 4a nr. 1 annet ledd, eller en ikke-finansiell motpart som oppfyller vilkårene i artikkel 10 nr. 1 annet ledd, og på den annen side en enhet etablert i et tredjeland som ville ha vært omfattet av clearingplikten dersom den hadde vært etablert i Unionen,»
- ii) Bokstav b) skal lyde:
«b) de er inngått eller fornyet på eller etter den datoen da clearingplikten får virkning, forutsatt at begge motparter på datoen da de er inngått eller fornyet, oppfyller vilkårene i bokstav a).»
- b) Nytt nummer skal lyde:
«3a.Uten å være forpliktet til å inngå en avtale skal clearingmedlemmer og kunder som direkte eller indirekte yter clearingtjenester, levere disse tjenestene på rettfærdige, rimelige, ikke-diskriminerende og gjennomsiktige forretningsmessige vilkår. Disse clearingmedlemmene og kundene skal treffe alle rimelige tiltak for å identifisere, forhindre, håndtere og overvåke interessekonflikter, særlig mellom handelsenheten og clearingenheten, som kan hindre en rettfærdig, rimelig, ikke-diskriminerende og gjennomsiktig levering av clearingtjenester. Slike tiltak skal også treffes dersom handels- og clearingtjenester leveres av forskjellige juridiske enheter som tilhører samme konsern.
- Det skal være tillatt for clearingmedlemmer og kunder å styre risikoene knyttet til clearingtjenestene som tilbys.
- Kommisjonen gis myndighet til å vedta delegerte rettsakter i samsvar med artikkel 82 for å utfylle denne forordningen ved å spesifisere under hvilke forhold de forretningsmessige vilkårene nevnt i første ledd i dette nummeret skal anses å være rettfærdige, rimelige, ikke-diskriminerende og gjennomsiktige, basert på følgende:
- a) Krav om rettfærdighet og gjennom-siktighet når det gjelder avgifter, pri-

ser, rabatter og andre generelle avtalevilkår med hensyn til prislisten, uten at det berører fortroligheten knyttet til avtalefestede ordninger med individuelle motparter.

- b) Faktorer som utgjør rimelige forretningsmessige vilkår for å sikre upar-tiske og rasjonelle avtalefestede ordninger.
- c) Krav som fremmer clearingtjenester på et rettfærdig og ikke-diskrimine-rende grunnlag, idet det tas hensyn til tilknyttede kostnader og risikoer, slik at eventuelle forskjeller i pris står i rimelig forhold til kostnadene, risikoene og fordelene.
- d) Risikokontrollkriteriene for clea-ringmedlemmene eller kundene, knyttet til clearingtjenestene som til-bys.»
- 3) Ny artikkel skal lyde:

«Artikkel 4a

Finansielle motparter som er omfattet av clearingplikten

1. Hver tolvte måned kan en finansiell motpart som tar posisjoner i OTC-derivatkontrakter, beregne sin samlede gjennomsnittlige posisjon ved månedens slutt for de foregående tolv månedene i samsvar med nr. 3.
- Dersom en finansiell motpart ikke be-regner sine posisjoner, eller dersom resul-tatet av beregningen overskrider noen av clearinggrenseverdiene fastsatt i henhold til artikkel 10 nr. 4 bokstav b), skal den fi-nansiell motparten
- a) straks underrette ESMA og den berørte vedkommende myndigheten om dette og eventuelt angi perioden for beregningen,
- b) etablere clearingordninger innen fire måneder etter underretningen omhandlet i bokstav a) i dette leddet, og
- c) bli omfattet av clearingplikten omhandlet i artikkel 4 for alle OTC-derivatkon-trakter som gjelder enhver klasse av OTC-derivater som er omfattet av clea-ringplikten, og som er inngått eller fornyet mer enn fire måneder etter underretningen omhandlet i bokstav a) i dette leddet.
2. En finansiell motpart som 17. juni 2019 er omfattet av clearingplikten omhandlet i artikkel 4, eller som blir omfattet av clea-ringplikten i samsvar med nr. 1 annet ledd,

skal forbli omfattet av denne plikten og fortsette med clearing inntil den nevnte finansielle motparten godtgjør overfor den berørte vedkommende myndigheten at dens samlede gjennomsnittlige posisjon ved månedens slutt for de foregående tolv månedene ikke overskrider clearinggrenseverdien fastsatt i henhold til artikkel 10 nr. 4 bokstav b).

Den finansielle motparten skal kunne godtgjøre overfor den berørte vedkommende myndigheten at beregningen av den samlede gjennomsnittlige posisjonen ved månedens slutt for de foregående tolv månedene ikke medfører en systematisk underestimering av den aktuelle posisjonen.

3. Ved beregning av posisjonene omhandlet i nr. 1 skal den finansielle motparten ta med alle OTC-derivatkontrakter som er inngått av den finansielle motparten eller av andre enheter i konsernet som den finansielle motparten tilhører.

Uten at det berører første ledd, skal posisjonene omhandlet i nr. 1 beregnes på fondsnivå når det gjelder UCITS-er og AIF-er.

Forvaltningsselskaper for UCITS-fond som forvalter flere enn ett UCITS, og AIF-forvaltere som forvalter flere enn ett AIF, skal kunne godtgjøre overfor den berørte vedkommende myndigheten at beregningen av posisjoner på fondsnivå ikke medfører

- a) en systematisk underestimering av posisjonene til noen av fondene de forvalter, eller av posisjonene til forvalteren, og
- b) en omgåelse av clearingplikten.

De berørte vedkommende myndighetene for den finansielle motparten og for de andre enhetene i konsernet skal etablere samarbeidsprosedyrer for å sikre en effektiv beregning av posisjonene på konsernnivå.»

- 4) I artikkel 5 gjøres følgende endringer:

- a) Nr. 1 skal lyde:

«1. Når en vedkommende myndighet gir en sentral motpart tillatelse til å cleare en klasse av OTC-derivater i henhold til artikkel 14 eller 15, eller når en klasse av OTC-derivater som en sentral motpart har til hensikt å begynne å cleare, er omfattet av en eksisterende tillatelse gitt i samsvar med artikkel 14 eller 15, skal den vedkommende myndigheten omgående underrette ESMA om tillatel-

sen eller om klassen av OTC-derivater som den sentrale motparten har til hensikt å begynne å cleare.»

- b) I nr. 2 utgår bokstav c).

- 5) I artikkel 6 gjøres følgende endringer:

- a) I nr. 2 utgår bokstav e).

- b) Nr. 3 skal lyde:

«3. Dersom en sentral motpart ikke lenger har tillatelse eller er anerkjent i samsvar med denne forordningen til å cleare en bestemt klasse av OTC-derivater, skal ESMA omgående fjerne den sentrale motparten fra det offentlige registeret når det gjelder denne klassen av OTC-derivater.»

- 6) Ny artikkel skal lyde:

«Artikkel 6a

Suspensjon av clearingplikten

1. ESMA kan anmode om at Kommisjonen suspenderer clearingplikten omhandlet i artikkel 4 nr. 1 for bestemte klasser av OTC-derivater eller for en bestemt type motpart dersom ett av følgende vilkår er oppfylt:

- a) De bestemte klassene av OTC-derivater er ikke lenger egnet for sentral clearing i samsvar med kriteriene omhandlet i artikkel 5 nr. 4 første ledd og i artikkel 5 nr. 5.
- b) En sentral motpart kommer sannsynligvis til å slutte å cleare disse bestemte klassene av OTC-derivater, og ingen andre sentrale motparter vil kunne cleare disse bestemte klassene av OTC-derivater uten avbrudd.
- c) Suspensjonen av clearingplikten for disse bestemte klassene av OTC-derivater eller for en bestemt type motpart er nødvendig for å unngå eller for å håndtere en alvorlig trussel mot den finansielle stabiliteten eller mot finansmarkedenes ordnede virkemåte i Unionen, og en slik suspensjon står i rimelig forhold til disse målene.

Med hensyn til bokstav c) i første ledd skal ESMA før anmodningen omhandlet i første ledd, rådføre seg med ESRB og vedkommende myndigheter utpekt i samsvar med artikkel 22.

Anmodningen omhandlet i første ledd skal ledsages av dokumentasjon på at minst ett av de angitte vilkårene er oppfylt.

Dersom ESMA anser at suspensjonen av clearingplikten er en vesentlig endring i

kriteriene for at handelsplikten skal tre i kraft, som omhandlet i artikkel 32 nr. 5 i forordning (EU) nr. 600/2014, kan anmodningen omhandlet i første ledd i dette nummeret også inneholde en anmodning om å suspendere handelsplikten fastsatt i artikkel 28 nr. 1 og 2 i den nevnte forordningen for de samme bestemte klassene av OTC-derivater som er omfattet av anmodningen om å suspendere clearingplikten.

2. I henhold til vilkårene angitt i nr. 1 i denne artikkelen kan vedkommende myndigheter som er ansvarlige for tilsynet med clearingmedlemmer, og vedkommende myndigheter som er utpekt i samsvar med artikkel 22, anmode om at ESMA sender en anmodning om suspensjon av clearingplikten til Kommisjonen. Anmodningen fra den vedkommende myndigheten skal inneholde en begrunnelse og dokumentasjon på at minst ett av vilkårene angitt i nr. 1 første ledd i denne artikkelen er oppfylt.

Innen 48 timer etter å ha mottatt anmodningen fra den vedkommende myndigheten omhandlet i første ledd i dette nummeret, skal ESMA, basert på begrunnelsen og dokumentasjonen framlagt av vedkommende myndighet, enten anmode Kommisjonen om å suspendere clearingplikten omhandlet i artikkel 4 nr. 1 eller avvise anmodningen omhandlet i første ledd i dette nummeret. ESMA skal underrette den vedkommende myndigheten om sin beslutning. Dersom ESMA avviser anmodningen fra den vedkommende myndigheten, skal den framlegge en skriftlig begrunnelse for det.

3. Anmodningene nevnt i nr. 1 og 2 skal ikke offentliggjøres.
4. Kommisjonen skal umiddelbart etter å ha mottatt anmodningen omhandlet i nr. 1 og basert på begrunnelsen og dokumentasjonen som er framlagt av ESMA, enten suspendere clearingplikten for de bestemte klassene av OTC-derivater eller for den bestemte typen motpart omhandlet i nr. 1 ved hjelp av en gjennomføringsrettsakt, eller avvise suspensjonsanmodningen. Dersom Kommisjonen avviser suspensjonsanmodningen, skal den framlegge en skriftlig begrunnelse for det for ESMA. Kommisjonen skal umiddelbart underrette Europaparlamentet og Rådet om dette og oversende begrunnelsene som er framlagt for

ESMA. Disse opplysningene skal ikke offentliggjøres.

Gjennomføringsrettsakten nevnt i første ledd i dette nummeret skal vedtas etter framgangsmåten nevnt i artikkel 86 nr. 3.

5. Dersom ESMA i samsvar med nr. 1 fjerde ledd i denne artikkelen anmoder om det, kan gjennomføringsrettsakten som suspenderer clearingplikten for bestemte klasser av OTC-derivater, også suspendere handelsplikten fastsatt i artikkel 28 nr. 1 og 2 i forordning (EU) nr. 600/2014 for de samme bestemte klassene av OTC-derivater som er omfattet av suspensjonen av clearingplikten.
6. Suspensjonen av clearingplikten og eventuelt handelsplikten skal meddeles til ESMA og offentliggjøres i *Den europeiske unions tidende*, på Kommisjonens nettsted og i det offentlige registeret omhandlet i artikkel 6.
7. Suspensjonen av clearingplikten omhandlet i nr. 4 skal være gyldig i en innledende periode på høyst tre måneder fra datoen da nevnte suspensjon får anvendelse.

Suspensjonen av handelsplikten omhandlet i nr. 5 skal være gyldig i den samme innledende perioden.

8. Dersom begrunnelsen for suspensjonen fortsatt gjelder, kan Kommisjonen ved hjelp av en gjennomføringsrettsakt forlenge suspensjonen omhandlet i nr. 4 i ytterligere perioder på høyst tre måneder, opptil en samlet suspensjonsperiode på høyst tolv måneder. Eventuelle forlengelser av suspensjonen skal offentliggjøres i samsvar med nr. 6.

Gjennomføringsrettsakten nevnt i første ledd i dette nummeret skal vedtas etter framgangsmåten nevnt i artikkel 86 nr. 3.

I tilstrekkelig god tid før utløpet av suspensjonsperioden omhandlet i nr. 7 i denne artikkelen eller av forlengelsesperioden omhandlet i første ledd i dette nummeret, skal ESMA oversende en uttalelse til Kommisjonen om hvorvidt begrunnelsene for suspensjonen fortsatt gjelder. Med hensyn til nr. 1 første ledd bokstav c) i denne artikkelen skal ESMA før anmodningen omhandlet i første ledd, rådføre seg med ESRB og vedkommende myndigheter utpekt i samsvar med artikkel 22. ESMA skal sende en kopi av den nevnte uttalelsen til Europaparlamentet og Rådet. Denne uttalelsen skal ikke offentliggjøres.

Gjennomføringsrettsakten som forlenger suspensjonen av clearingplikten, kan også forlenge suspensjonsperioden for handelsplikten omhandlet i nr. 7

Forlengelsen av suspensjonen av handelsplikten skal gjelde for samme periode som forlengelsen av suspensjonen av clearingplikten.»

7) I artikkel 9 gjøres følgende endringer:

a) Nr. 1 skal lyde:

«1. Motparter og sentrale motparter skal sørge for at opplysningene om enhver derivatkontrakt som de har inngått, og om enhver endring eller oppheving av kontrakten, rapporteres i samsvar med nr. 1a–1f i denne artikkelen til et transaksjonsregister som er registrert i samsvar med artikkel 55 eller anerkjent i samsvar med artikkel 77. Opplysningene skal rapporteres senest den første virkedagen etter inngåelsen, endringen eller opphevingen av kontrakten.

Rapporteringsplikten får anvendelse på derivatkontrakter som

- a) er inngått før 12. februar 2014, og som fortsatt er utestående på denne datoen,
- b) er inngått 12. februar 2014 eller etter denne datoen.

Uten at det berører artikkel 3 får ikke rapporteringsplikten anvendelse på derivatkontrakter innenfor samme konsern når minst en av motpartene er en ikke-finansiell motpart eller ville blitt ansett som ikke-finansiell motpart dersom den var etablert i Unionen, forutsatt at

- a) begge motparter er fullt ut omfattet av samme konsolidering,
- b) begge motparter er underlagt egnede sentraliserte framgangsmåter for risikovurdering, risikomåling og risikostyring, og
- c) morforetaket ikke er en finansiell motpart.

Motpartene skal underrette sine vedkommende myndigheter om sin hensikt om å anvende unntaket omhandlet i tredje ledd. Unntaket skal gjelde med mindre de underrettede vedkommende myndighetene innen tre måneder etter den dagen underretningen ble gitt, meddeler at de ikke er enige i at vilkårene nevnt i tredje ledd er oppfylt.»

b) Nye numre skal lyde:

«1a. Finansielle motparter skal alene ha ansvaret for og være juridisk ansvarlige for på vegne av begge motparter å rapportere de opplysningene om OTC-derivatkontrakter som er inngått med en ikke-finansiell motpart som ikke oppfyller vilkårene omhandlet i artikkel 10 nr. 1 annet ledd, og for å sikre at de innrapporterte opplysningene er korrekte.

For å sikre at den finansielle motparten har alle de opplysningene som kreves for å oppfylle rapporteringsplikten, skal den ikke-finansielle motparten gi den finansielle motparten de opplysningene om OTC-derivatkontraktene som er inngått mellom dem, som den finansielle motparten ikke med rimelighet kan forventes å besitte. Den ikke-finansielle motparten har ansvaret for å sikre at disse opplysningene er korrekte.

Uten at det berører første ledd kan ikke-finansielle motparter som allerede har investert i et rapporteringssystem, beslutte å rapportere opplysningene om sine OTC-derivatkontrakter med finansielle motparter til et transaksjonsregister. I slike tilfeller skal de ikke-finansielle motpartene før opplysningene innrapporteres, underrette de finansielle motpartene som de har inngått OTC-derivatkontrakter med, om sin beslutning. I denne situasjonen har de ikke-finansielle motpartene ansvaret for og er juridisk ansvarlige for å rapportere disse opplysningene og for å sikre at de er korrekte.

En ikke-finansiell motpart som ikke oppfyller vilkårene omhandlet i artikkel 10 nr. 1 annet ledd, og som inngår en OTC-derivatkontrakt med en enhet som er etablert i et tredjeland, skal ikke være forpliktet til å rapportere i henhold til denne artikkelen, og er ikke juridisk ansvarlig for å rapportere eller for å sikre at opplysningene i slike OTC-derivatkontrakter er korrekte, forutsatt at

- a) den nevnte tredjelandsenheten ville blitt ansett som en finansiell motpart dersom den var etablert i Unionen,
- b) rettssystemet for rapportering som tredjelandsenheten er underlagt, anses som likeverdig i henhold til artikkel 13, og

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

- c) den finansielle motparten i tredjelandet har rapportert slike opplysninger i henhold til tredjelandets rettssystem for rapportering til et transaksjonsregister som er underlagt en rettslig bindende og tvangskraftig forpliktelse til å gi enhetene som er omhandlet i artikkel 81 nr. 3, direkte og umiddelbar tilgang til opplysningene.
- 1b. Forvaltningsselskapet til en UCITS skal ha ansvaret for og være juridisk ansvarlig for å rapportere opplysningene om OTC-derivatkontrakter som denne UCITS-en er motpart til, og for å sikre at de innrapporterte opplysningene er korrekte.
- 1c. AIF-forvalteren skal ha ansvaret for og være juridisk ansvarlig for å rapportere opplysningene om OTC-derivatkontrakter som det relevante AIF-et er motpart til, og for å sikre at de innrapporterte opplysningene er korrekte.
- 1d. Den godkjente enheten som har ansvaret for å forvalte og opptre på vegne av et IORP som i samsvar med nasjonal lovgivning ikke har status som juridisk person, skal ha ansvaret for og være juridisk ansvarlig for å rapportere opplysningene om OTC-derivatkontrakter som dette IORP-et er motpart til, og for å sikre at de innrapporterte opplysningene er korrekte.
- 1e. Motparter og sentrale motparter som er pålagt å rapportere opplysninger om derivatkontrakter, skal sikre at slike opplysninger innrapporteres korrekt og bare én gang.
- 1f. Motparter og sentrale motparter som er underlagt rapporteringsplikten omhandlet i nr. 1, kan delegere denne rapporteringsplikten.»
- c) Nr. 6 skal lyde:
- «6. For å sikre ensartede vilkår for anvendelsen av nr. 1 og 3 skal ESMA i nært samarbeid med ESSB utarbeide utkast til tekniske gjennomføringsstandarder for å fastsette følgende:
- a) Datastandarder og formater for opplysningene som skal rapporteres, som minst skal omfatte
- i) globale identifikatorer for juridiske personer (LEI),
- ii) internasjonale identifikasjonsnumre for verdipapirer (ISIN),
- iii) entydige transaksjonsidentifikatorer (UTI).
- b) Metoder og ordninger for rapportering.
- c) Rapporteringshyppighet.
- d) Datoen som derivatkontraktene skal rapporteres innen.
- Ved utarbeidelsen av disse utkastene til tekniske gjennomføringsstandarder skal ESMA ta hensyn til den internasjonale utviklingen og internasjonale standarder vedtatt på unionsplan eller globalt plan samt deres overensstemmelse med rapporteringskravene i artikkel 4 i forordning (EU) 2015/2365(*) og artikkel 26 i forordning (EU) nr. 600/2014.
- ESMA skal framlegge disse utkastene til tekniske gjennomføringsstandarder for Kommisjonen innen 18. juni 2020.
- Kommisjonen gis myndighet til å vedta de tekniske gjennomføringsstandardene nevnt i første ledd i samsvar med artikkel 15 i forordning (EU) nr. 1095/2010.
- (*) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2015/2365 av 25. november 2015 om gjennomsiktighet med hensyn til verdipapirfinansieringstransaksjoner og gjenbruk og om endring av forordning (EU) nr. 648/2012 (EUT L 337 av 23.12.2015, s. 1).»
- 8) I artikkel 10 gjøres følgende endringer:
- a) Nr. 1 og 2 skal lyde:
- «1. Hver tolvte måned kan en ikke-finansiell motpart som tar posisjoner i OTC-derivatkontrakter, beregne sin samlede gjennomsnittlige posisjon ved månedens slutt for de foregående tolv månedene i samsvar med nr. 3.
- Dersom en ikke-finansiell motpart ikke beregner sine posisjoner, eller dersom resultatet av beregningen med hensyn til en eller flere klasser av OTC-derivater overskrider clearinggrenseverdiene fastsatt i henhold til nr. 4 første ledd bokstav b), skal den ikke-finansielle motparten
- a) straks underrette ESMA og den berørte vedkommende myndigheten om dette og eventuelt angi perioden for beregningen,
- b) etablere clearingordninger innen fire måneder etter underretningen

- omhandlet i bokstav a) i dette leddet,
- c) bli omfattet av clearingplikten omhandlet i artikkel 4 for OTC-derivatkontrakter som er inngått eller fornyet mer enn fire måneder etter underretningen omhandlet i bokstav a) i dette leddet, og som gjelder eiendelsklassene der resultatet av beregningen overskrider clearinggrenseverdiene, eller, dersom den ikke-finansielle motparten ikke har beregnet sin posisjon, som gjelder enhver klasse av OTC-derivater som er omfattet av clearingplikten.
2. En ikke-finansiell motpart som 17. juni 2019 er omfattet av clearingplikten omhandlet i artikkel 4, eller som blir omfattet av clearingplikten i samsvar med nr. 1 annet ledd i denne artikkelen, skal forbli omfattet av denne plikten og fortsette med clearing inntil den ikke-finansielle motparten godtgjør overfor den berørte vedkommende myndigheten at dens samlede gjennomsnittlige posisjon ved månedens slutt for de foregående tolv månedene ikke overskrider clearinggrenseverdien fastsatt i henhold til nr. 4 bokstav b) i denne artikkelen.
- Den ikke-finansielle motparten skal kunne godtgjøre overfor den berørte vedkommende myndigheten at beregningen av den samlede gjennomsnittlige posisjonen ved månedens slutt for de foregående tolv månedene ikke medfører en systematisk underestimering av posisjonen.»
- b) Nytt nummer skal lyde:
«2a. De berørte vedkommende myndighetene for den ikke-finansielle motparten og for de andre enhetene i konsernet skal etablere samarbeidsprosedyrer for å sikre en effektiv beregning av posisjonene på konsernnivå.»
- c) I nr. 4 skal fjerde ledd lyde:
«ESMA skal etter samråd med ESRB og andre berørte myndigheter regelmessig vurdere clearinggrenseverdiene omhandlet i første ledd bokstav b) på nytt og om nødvendig, idet det tas hensyn til særlig sammenkoblingen mellom finansielle motparter, foreslå å endre de tekniske reguleringsstandardene i samsvar med dette nummeret.
- Denne regelmessige gjennomgåelsen skal ledsages av en rapport fra ESMA om emnet.»
- 9) I artikkel 11 nr. 15 gjøres følgende endringer:
- a) I første ledd gjøres følgende endringer:
- i) Bokstav a) skal lyde:
«a) de framgangsmåtene for risikostyring, herunder de nivåene av og den typen sikkerhets- og atskillelesordninger som er omhandlet i nr. 3,»
- ii) Ny bokstav skal lyde:
«aa) de framgangsmåtene for tilsyn som skal sikre innledende og pågående validering av disse framgangsmåtene for risikostyring,»
- b) Tredje ledd skal lyde:
«De europeiske tilsynsmyndighetene skal framlegge disse utkastene til tekniske reguleringsstandarder, unntatt dem som er nevnt i første ledd bokstav aa), for Kommisjonen innen 18. juli 2018.
EBA skal i samarbeid med ESMA og EIOPA framlegge utkastene til tekniske reguleringsstandarder nevnt i første ledd bokstav aa) for Kommisjonen innen 18. juni 2020.»
- 10) I artikkel 38 tilføyes følgende numre:
- «6. En sentral motpart skal tilby sine clearingmedlemmer et simuleringsverktøy som gjør det mulig for dem å fastsette den ytterligere startmarginen på bruttobasis som den sentrale motparten kan kreve ved clearing av en ny transaksjon. Verktøyet skal bare være tilgjengelig gjennom sikker tilgang, og resultatene av simuleringen skal ikke være bindende.
7. En sentral motpart skal gi sine clearingmedlemmer opplysninger om startmarginmodellene den bruker. Disse opplysningene skal
- a) tydelig forklare startmarginmodellens utforming og hvordan den fungerer,
- b) tydelig beskrive startmarginmodellens viktigste antakelser og begrensninger samt under hvilke omstendigheter disse antakelsene ikke lenger er gyldige,
- c) dokumenteres.»
- 11) I artikkel 39 skal nytt ledd lyde:
«11. Medlemsstatenes nasjonale insolvenslovgivning skal ikke hindre en sentral motpart i å handle i samsvar med artikkel 48 nr. 5, 6 og 7 med hensyn til eiendeler og posisjoner som er oppført på kontoene omhandlet i nr. 2–5 i denne artikkelen.»

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

12) I artikkel 56 gjøres følgende endringer:

a) Nr. 1 skal lyde:

«1. Ved anvendelse av artikkel 55 nr. 1 skal et transaksjonsregister inngi en av følgende til ESMA:

- a) En søknad om registrering.
- b) En søknad om utvidelse av registreringen dersom transaksjonsregisteret allerede er registrert i henhold til kapittel III i forordning (EU) 2015/2365.»

b) Nr. 3 skal lyde:

«3. For å sikre en ensartet anvendelse av denne artikkelen skal ESMA utarbeide utkast til tekniske reguleringsstandarder som spesifiserer følgende:

- a) Opplysninger om søknaden om registrering nevnt i nr. 1 bokstav a).
- b) Opplysninger om den forenklete søknaden om utvidelse av registreringen nevnt i nr. 1 bokstav b).

ESMA skal framlegge disse utkastene til tekniske reguleringsstandarder for Kommisjonen innen 18. juni 2020.

Kommisjonen delegeres myndighet til å utfylle denne forordningen ved å vedta de tekniske reguleringsstandardene nevnt i første ledd i samsvar med artikkel 10–14 i forordning (EU) nr. 1095/2010.»

c) Nr. 4 skal lyde:

«4. For å sikre ensartede vilkår for anvendelsen av nr. 1 skal ESMA utarbeide utkast til tekniske gjennomføringsstandarder for å fastsette følgende:

- a) Formatet på søknaden om registrering nevnt i nr. 1 bokstav a).
- b) Formatet på søknaden om utvidelse av registreringen nevnt i nr. 1 bokstav b).

Med hensyn til første ledd bokstav b) skal ESMA utarbeide et forenklet format.

ESMA skal framlegge disse utkastene til tekniske gjennomføringsstandarder for Kommisjonen innen 18. juni 2020.

Kommisjonen gis myndighet til å vedta de tekniske gjennomføringsstandardene nevnt i første ledd i samsvar med artikkel 15 i forordning (EU) nr. 1095/2010.»

13) I artikkel 62 skal nr. 5 lyde:

«5. Dersom en anmodning om opplysninger om tele- eller datatrafikk som nevnt i nr. 1

bokstav e) i samsvar med nasjonale regler krever at en nasjonal vedkommende myndighet skal ha tillatelse fra en rettsmyndighet, skal ESMA også søke om slik tillatelse. ESMA kan også søke om slik tillatelse som en sikkerhetsforanstaltning.»

14) I artikkel 63 gjøres følgende endringer:

a) Nr. 1 og 2 skal lyde:

«1. For å utføre sine oppgaver i henhold til denne forordningen kan ESMA gjennomføre alt nødvendig stedlig tilsyn i ethvert forretningslokale, på ethvert areal eller i enhver eiendom som tilhører de juridiske personene omhandlet i artikkel 61 nr. 1. Dersom det er nødvendig for å utføre tilsynet på en riktig og effektiv måte, kan ESMA gjennomføre stedlig tilsyn uten forhåndsvarsel.

2. Tjenestemenn og andre personer som ESMA har gitt fullmakt til å utføre stedlig tilsyn, skal ha tilgang til alle forretningslokaler, arealer eller eiendommer som tilhører de juridiske personene som er gjenstand for ESMA's beslutning om gransking, og skal ha all den myndighet som er omhandlet i artikkel 62 nr. 1. De skal også ha myndighet til å forsegle alle forretningslokaler og regnskaper eller registre i det tidsrom og i det omfang det er nødvendig for tilsynet.»

b) Nr. 8 skal lyde:

«8. Dersom det stedlige tilsynet fastsatt i nr. 1 eller bistanden fastsatt i nr. 7 i samsvar med nasjonale regler krever at en nasjonal vedkommende myndighet skal ha tillatelse fra en rettsmyndighet, skal også ESMA søke om slik tillatelse. ESMA kan også søke om slik tillatelse som en sikkerhetsforanstaltning.»

15) I artikkel 64 gjøres følgende endringer:

a) Nr. 4 skal lyde:

«4. Når granskeren sender inn saksmappen med resultatene omhandlet i nr. 3 til ESMA, skal vedkommende underrette de personene som er gjenstand for granskningen. Disse personene skal ha rett til innsyn i saksmappen, med forbehold for andre personers rettmessige interesse av å bevare sine forretningshemmeligheter. Retten til innsyn i saksmappen skal ikke omfatte fortrolige opplysninger eller ESMA's interne forbedrende dokumenter.»

b) Nr. 8 skal lyde:

«8. ESMA skal henwise saker til berørte myndigheter for etterforskning og mulig straffeforfølgning dersom den ved utførelsen av sine oppgaver i henhold til denne forordningen fastslår at det er alvorlige indikasjoner på at det kan foreligge forhold som den vet er straffbare i henhold til gjeldende lovgivning. ESMA skal dessuten avstå fra å ilegge overtredelsesgebyrer eller tvangsmulfter dersom den er kjent med at det allerede foreligger en frifinnelse eller en fellende dom for identiske forhold eller for forhold som i det vesentlige er identiske, som er blitt rettskraftige som følge av en straffesak i henhold til nasjonal lovgivning.»

16) I artikkel 65 nr. 2 gjøres følgende endringer:

- a) I bokstav a) endres «20 000 euro» til «200 000 euro».
- b) Bokstav b) skal lyde:

«b) for de overtredelsene som er omhandlet i vedlegg I avsnitt I bokstav a), b) og d)–k) og i vedlegg I avsnitt II bokstav a), b) og h), skal overtredelsesgebyrene være på minst 5 000 euro og høyst 100 000 euro.»
- c) Ny bokstav skal lyde:

«c) for de overtredelsene som er omhandlet i vedlegg I avsnitt IV, skal overtredelsesgebyrene være på minst 5 000 euro og høyst 10 000 euro.»

17) I artikkel 67 skal nr. 1 lyde:

«1. Før ESMA treffer beslutning i henhold til artikkel 73 nr. 1 og om tvangsmulkt i henhold til artikkel 66, skal den gi de personene saken gjelder, mulighet til å bli hørt om resultatene. ESMA skal bygge sine beslutninger bare på de resultatene som de personene saken gjelder, har hatt mulighet til å uttale seg om.

Første ledd i dette nummeret får ikke anvendelse på beslutninger omhandlet i artikkel 73 nr. 1 bokstav a), c) og d) dersom det er nødvendig med hastetiltak for å forhindre betydelig og overhengende skade på finanssystemet eller for å forhindre betydelig og overhengende skade på finansmarkedenes integritet, gjennomsiktighet, effektivitet og ordnede virkemåte, herunder stabiliteten eller korrektheten til opplysninger innrapportert til et transaksjonsregister. I slike tilfeller kan ESMA treffe en midlertidig beslutning og gi de berørte personene mulighet til å bli hørt så

snart som mulig etter at beslutningen er truffet.»

18) I artikkel 72 skal nr. 2 lyde:

«2. Ethvert avgiftsbeløp som pålegges et transaksjonsregister, skal dekke alle rimelige administrasjonskostnader hos ESMA for registrering og tilsynsvirksomhet og skal stå i forhold til det berørte transaksjonsregisterets omsetning og typen registrering og tilsyn utført av ESMA.»

19) Ny artikkel skal lyde:

«Artikkel 76a

Gjensidig direkte tilgang til opplysninger

1. Berørte myndigheter i tredjeland der ett eller flere transaksjonsregistre er etablert, skal, når det er nødvendig for å kunne utføre sine oppgaver, ha direkte tilgang til opplysninger i transaksjonsregistre etablert i Unionen, forutsatt at Kommisjonen har vedtatt en gjennomføringsrettsakt om dette i samsvar med nr. 2.
2. Etter framlegging av en anmodning fra myndighetene nevnt i nr. 1 i denne artikkelen, kan Kommisjonen vedta gjennomføringsrettsakter i samsvar med undersøkelsesprosedyren nevnt i artikkel 86 nr. 2 for å fastslå om den rettslige rammen i den anmodende myndighetens tredjeland oppfyller alle følgende vilkår:
 - a) Transaksjonsregistre etablert i dette tredjelandet er behørig godkjent.
 - b) Det føres løpende effektivt tilsyn med og treffes effektive håndhevingstiltak for transaksjonsregistre i dette tredjelandet.
 - c) Det finnes garantier om taushetsplikt, herunder vern av forretningshemmeligheter som myndighetene deler med tredjeparter, som minst er likeverdige med dem som er fastsatt i denne forordningen.
 - d) Transaksjonsregistre som er godkjent i dette tredjelandet, er underlagt en rettslig bindende og tvangskraftig forpliktelse til å gi enhetene som er omhandlet i artikkel 81 nr. 3, direkte og umiddelbar tilgang til opplysningene.»

20) I artikkel 78 tilføyes følgende numre:

- «9. Et transaksjonsregister skal fastsette følgende framgangsmåter og retningslinjer:
- a) Framgangsmåter for effektiv avstemning av opplysninger mellom transaksjonsregistre.

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

- b) Framgangsmåter for å kontrollere at de innrapporterte opplysningene er fullstendige og korrekte.
- c) Retningslinjer for ordnet overføring av opplysninger til andre transaksjonsregistre dersom motpartene eller de sentrale motpartene omhandlet i artikkel 9 anmoder om det, eller dersom det er nødvendig av andre årsaker.
10. For å sikre en ensartet anvendelse av denne artikkelen skal ESMA utarbeide utkast til tekniske reguleringsstandarder som spesifiserer følgende:
- a) Framgangsmåtene for avstemming av opplysninger mellom transaksjonsregistre.
- b) Framgangsmåtene som transaksjonsregisteret skal anvende for å kontrollere at den rapporterende motparten eller den oversendende enheten oppfyller rapporteringskravene, og for å kontrollere at de opplysningene som er innrapportert i henhold til artikkel 9, er fullstendige og korrekte.
- ESMA skal framlegge disse utkastene til tekniske reguleringsstandarder for Kommisjonen innen 18. juni 2020.
- Kommisjonen delegeres myndighet til å utfylle denne forordningen ved å vedta de tekniske reguleringsstandardene nevnt i første ledd i samsvar med artikkel 10–14 i forordning (EU) nr. 1095/2010.»
- 21) I artikkel 80 skal nytt nummer lyde:
- «5a. Et transaksjonsregister skal på anmodning gi motparter som ikke er pålagt å rapportere opplysninger om sine OTC-derivatkontrakter i henhold til artikkel 9 nr.1a–1d, og motparter og sentrale motparter som har delegert sin rapporteringsplikt i henhold til artikkel 9 nr.1f, tilgang til opplysningene som er innrapportert på deres vegne.»
- 22) I artikkel 81 gjøres følgende endringer:
- a) I nr. 3 skal ny bokstav lyde:
- «q) berørte myndigheter i et tredjeland som det er vedtatt en gjennomføringsrettsakt for i henhold til artikkel 76a.»
- b) Nr. 5 skal lyde:
- «5. For å sikre en ensartet anvendelse av denne artikkelen skal ESMA etter samråd med ESSB-medlemmene utarbeide utkast til tekniske reguleringsstandarder med nærmere opplysninger om følgende:
- a) Opplysningene som skal offentliggjøres eller gjøres tilgjengelige i henhold til nr. 1 og 3.
- b) Hyppigheten av offentliggjøringen av opplysningene omhandlet i nr. 1.
- c) De operasjonelle standardene som kreves for å samle og sammenligne opplysninger på tvers av transaksjonsregistre og for å gi enhetene omhandlet i nr. 3 tilgang til disse opplysningene.
- d) Vilkårene, ordningene og dokumentasjonen som kreves for at transaksjonsregistre skal gi tilgang til enhetene omhandlet i nr. 3.
- ESMA skal framlegge disse utkastene til tekniske reguleringsstandarder for Kommisjonen innen 18. juni 2020.
- Ved utarbeidelsen av disse utkastene til tekniske reguleringsstandarder skal ESMA sikre at offentliggjøringen av opplysningene omhandlet i nr. 1 ikke avslører identiteten til noen av partene i en avtale.
- Kommisjonen delegeres myndighet til å utfylle denne forordningen ved å vedta de tekniske reguleringsstandardene nevnt i første ledd i samsvar med artikkel 10–14 i forordning (EU) nr. 1095/2010.»
- 23) I artikkel 82 skal nr. 2–6 lyde:
- «2. Den delegerte myndigheten nevnt i artikkel 1 nr. 6, artikkel 4 nr. 3a, artikkel 64 nr. 7, artikkel 70, artikkel 72 nr. 3 og artikkel 85 nr. 2 gis Kommisjonen for et ubegrenset tidsrom.
3. Den delegerte myndigheten nevnt i artikkel 1 nr. 6, artikkel 4 nr. 3a, artikkel 64 nr. 7, artikkel 70, artikkel 72 nr. 3 og artikkel 85 nr. 2 kan når som helst tilbakekalles av Europaparlamentet eller Rådet. En beslutning om tilbakekalling innebærer at den delegerte myndigheten som angis i beslutningen, opphører å gjelde. Den får anvendelse dagen etter at den er kunngjort i *Den europeiske unions tidende* eller på et senere tidspunkt angitt i beslutningen. Den berører ikke gyldigheten av delegerte rettsakter som allerede er trådt i kraft.
4. Før Kommisjonen vedtar en delegert rettsakt, skal den bestrebe seg på å rådspørre ESMA, og den skal rådføre seg med sakkyndige som utpekes av hver medlemsstat i samsvar med prinsippene fastsatt i

den tverrinstitusjonelle avtalen av 13. april 2016 om bedre regelverksutforming.

5. Så snart Kommisjonen vedtar en delegert rettsakt, skal den underrette Europaparlamentet og Rådet samtidig om dette.
6. En delegert rettsakt vedtatt i henhold til artikkel 1 nr. 6, artikkel 4 nr. 3a, artikkel 64 nr. 7, artikkel 70, artikkel 72 nr. 3 og artikkel 85 nr. 2 skal tre i kraft bare dersom verken Europaparlamentet eller Rådet har gjort innsigelse innen en frist på tre måneder etter at rettsakten ble meddelt Europaparlamentet og Rådet, eller dersom både Europaparlamentet og Rådet innen utløpet av denne fristen har underrettet Kommisjonen om at de ikke vil gjøre innsigelse. Fristen kan forlenges med tre måneder på Europaparlamentets eller Rådets initiativ.»

24) I artikkel 85 gjøres følgende endringer:

- a) Nr. 1 skal lyde:

«1. Innen 18. juni 2024 skal Kommisjonen vurdere anvendelsen av denne forordningen og utarbeide en generell rapport. Kommisjonen skal framlegge denne rapporten for Europaparlamentet og Rådet, eventuelt sammen med hensiktsmessige forslag.»
- b) Nytt nummer skal lyde:

«1a. ESMA skal innen 17. juni 2023 framlegge en rapport for Kommisjonen om følgende:

 - a) Virkningene av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/834(*) på omfanget av clearing av finansielle og ikke-finansielle motparter og på fordelingen av clearing innenfor hver type motpart, særlig med hensyn til finansielle motparter som har en begrenset aktivitet innenfor OTC-derivater, og med hensyn til egnetheten til clearinggrenseverdiene omhandlet i artikkel 10 nr. 4.
 - b) Virkningene av forordning (EU) 2019/834 på kvaliteten på og tilgjengeligheten av opplysningene som rapporteres til transaksjonsregistre, og på kvaliteten på opplysningene som gjøres tilgjengelige av transaksjonsregistre.
 - c) Endringene av rapporteringsrammen, herunder innføring og gjennomføring av delegert rapportering som fastsatt i artikkel 9 nr. 1a og særlig dens virkning på rapporteringsbyrden for ikke-finansielle mot-

parter som ikke er omfattet av clearingplikten.

- d) Clearingtjenestenes tilgjengelighet, særlig om kravet om å yte clearingtjenester, direkte eller indirekte, på rettferdige, rimelige, ikke-diskriminerende og gjennomsluttelige forretningsmessige vilkår som omhandlet i artikkel 4 nr. 3a har vært effektivt med hensyn til å tilrettelegge for tilgang til clearing.
- (*) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/834 av 20. mai 2019 om endring av forordning (EU) nr. 648/2012 med hensyn til clearingplikten, suspensjon av clearingplikten, rapporteringskrav, risikoreduksjonsteknikker for OTC-derivatkontrakter som ikke clearas gjennom en sentral motpart, registrering av og tilsyn med transaksjonsregistre og krav til transaksjonsregistre (EUT L 141 av 28.5.2019, s. 42).»
- c) Nr. 2 og 3 skal lyde:

«2. Senest 18. juni 2020 og deretter hver tolvte måned inntil den siste forlengelsen omhandlet i tredje ledd skal Kommisjonen utarbeide en rapport med en vurdering av om det er utviklet egnede tekniske løsninger for pensjonssystemenes overføring av kontantsikkerhet og annen sikkerhet enn kontanter som variasjonsmarginer, og om behovet for eventuelle tiltak for å tilrettelegge for slike egnede tekniske løsninger.

Senest 18. desember 2019 og deretter hver tolvte måned inntil den siste forlengelsen omhandlet i tredje ledd skal ESMA i samarbeid med EIOPA, EBA og ESRB framlegge en rapport for Kommisjonen med en vurdering av følgende:

 - a) Om sentrale motparter, clearingmedlemmer og pensjonssystemer har gjort rimelige anstrengelser og utviklet egnede tekniske løsninger som tilrettelegger for slike systemers deltakelse i sentral clearing ved å stille kontantsikkerhet og annen sikkerhet enn kontanter som variasjonsmarginer, herunder slike løsningskonsekvenser for markedslivviditet og prosykliske virkninger samt deres mulige rettslige eller andre virkninger.
 - b) Omfanget og arten av pensjonssystemers aktivitet på markeder for

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

- clearede og ikke-clearede OTC-derivater innenfor hver eiendelsklasse og en eventuell tilknyttet systemrisiko for finanssystemet.
- c) Konsekvensene av pensjonssystemenes oppfyllelse av clearingkravet for deres investeringsstrategier, herunder eventuelle endringer i fordelingen av kontante og ikke-kontante eiendeler.
 - d) Virkningene av clearinggrenseverdiene angitt i henhold til artikkel 10 nr. 4 bokstav b) for pensjonssystemene.
 - e) Virkningene av andre lovfestede krav på kostnadsdifferansen mellom clearede og ikke-clearede OTC-derivatkontrakter, herunder marginkrav for ikke-clearede derivater og beregning av uvektet kjernekapitalandel i samsvar med forordning (EU) nr. 575/2013.
 - f) Om ytterligere tiltak er nødvendige for å tilrettelegge for en clearingløsning for pensjonssystemer.

Kommisjonen kan vedta en delegert rettsakt i samsvar med artikkel 82 for å forlenge toårsperioden omhandlet i artikkel 89 nr. 1 to ganger, hver gang med ett år, dersom den konkluderer med at ingen egnet teknisk løsning er utviklet, og at de negative følgene av sentral clearing av derivatkontrakter på framtidige pensjonisters pensjonsytelser er uendret.

Sentrale motparter, clearingmedlemmer og pensjonssystemer skal gjøre sitt ytterste for å bidra til å utvikle egnede tekniske løsninger som tilrettelegger for slike systemers clearing av OTC-derivatkontrakter.

Kommisjonen skal nedsette en ekspertgruppe som består av representanter for sentrale motparter, clearingmedlemmer, pensjonssystemer og andre relevante parter i slike egnede tekniske løsninger, for å overvåke deres innsats og vurdere framskrittene som er gjort for å utvikle egnede tekniske løsninger som tilrettelegger for slike pensjonssystemers clearing av OTC-derivatkontrakter, herunder slike systemers overføring av kontantsikkerhet og annen sikkerhet enn kontanter som variasjonsmarginer. Denne ekspertgruppen skal

møtes minst hver sjette måned. Kommisjonen skal vurdere innsatsen til sentrale motparter, clearingmedlemmer og pensjonssystemer når den utarbeider sin rapport i henhold til første ledd.

3. Senest 18. desember 2020 skal Kommisjonen utarbeide en rapport som vurderer

- a) om plikten til å rapportere transaksjoner i henhold til artikkel 26 i forordning (EU) nr. 600/2014 og i henhold til denne forordningen fører til en overlappende plikt til å rapportere transaksjoner for ikke-OTC-derivater, og om rapportering av ikke-OTC-transaksjoner kan reduseres eller forenkles for alle motparter uten urimelig tap av opplysninger,
- b) om det er nødvendig og hensiktsmessig å tilpasse handelsplikten for derivater i henhold til forordning (EU) nr. 600/2014 til endringene gjort i henhold til forordning (EU) 2019/834 av clearingplikten for derivater, særlig til omfanget av de enhetene som er omfattet av clearingplikten,
- c) om handler som er et direkte resultat av risikoreducerende tjenester etter handel, herunder porteføljekomprimering, bør unntas fra clearingplikten omhandlet i artikkel 4 nr.1, idet det tas hensyn til i hvilket omfang disse tjenestene begrenser risiko, særlig motpartskreditrisiko og operasjonell risiko, og muligheten til å omgå clearingplikten og faren for negative incentiver til sentral clearing.

Kommisjonen skal framlegge rapporten omhandlet i første ledd for Europaparlamentet og Rådet, eventuelt sammen med hensiktsmessige forslag.»

- d) Nytt nummer skal lyde:

«3a. ESMA skal innen 18. mai 2020 framlegge en rapport for Kommisjonen. Rapporten skal vurdere følgende:

- a) Sammenhengen i rapporteringskravene for ikke-OTC-derivater i henhold til forordning (EU) nr. 600/2014 og i henhold til artikkel 9 i denne forordningen, både med hensyn til nærmere opplysninger om derivatkontraktene som skal rapporteres, og relevante enheters tilgang

- til opplysningene, og om disse kravene bør tilpasses.
- b) Muligheten til ytterligere å forenkle rapporteringskjeden for alle motparter, også for alle indirekte kunder, idet det tas hensyn til behovet for rettidig rapportering og tiltakene vedtatt i henhold til artikkel 4 nr. 4 i denne forordningen og artikkel 30 nr. 2 i forordning (EU) nr. 600/2014.
- c) Tilpasningen av handelsplikten for derivater i henhold til forordning (EU) nr. 600/2014 til endringene gjort i henhold til forordning (EU) 2019/834 av clearingplikten for derivater, særlig til omfanget av de enhetene som er omfattet av clearingplikten.
- d) I samarbeid med ESRB, hvorvidt handler som er et direkte resultat av risikoreduserende tjenester etter handel, herunder porteføljekomprimering, bør unntas fra clearingplikten omhandlet i artikkel 4 nr. 1. Rapporten skal
- i) undersøke porteføljekomprimering og andre tilgjengelige ikke-prisdannende risikoreduserende tjenester etter handel som reduserer ikke-markedsrisikoer i derivatporteføljer uten å endre porteføljenes markedsrisiko, for eksempel rebalanseringstransaksjoner,
 - ii) forklare formålet med og funksjonen til slike risikoreduserende tjenester etter handel, i hvilket omfang de begrenser risiko, særlig motpartskredittrisiko og operasjonell risiko, og vurdere behovet for å klare slike handler eller unnta dem fra clearing for å håndtere systemrisiko, og
 - iii) vurdere i hvilket omfang et unntak fra clearingplikten for slike tjenester kan virke som et negativt incentiv til sentral clearing og føre til at motparter omgår clearingplikten.
- e) Om listen over finansielle instrumenter som anses som svært likvide og med ubetydelig markeds- og kredittrisiko i samsvar med artikkel 47,
- kan utvides, og om listen kan omfatte ett eller flere pengemarkedsfond godkjent i samsvar med europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2017/1131(*).
- (*) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2017/1131 av 14. juni 2017 om pengemarkedsfond (EUT L 169 av 30.6.2017, s. 8).»
- 25) I artikkel 86 skal nytt ledd lyde:
- «3. Når det vises til dette nummeret, får artikkel 8 i forordning (EU) nr. 182/2011 sammenholdt med artikkel 5 i samme forordning anvendelse.»
- 26) I artikkel 89 nr. 1 skal første ledd lyde:
- «1. Clearingplikten fastsatt i artikkel 4 får fram til 18. juni 2021 ikke anvendelse på OTC-derivatkontrakter som på en objektivt målbar måte reduserer investeringsrisikoer som er direkte knyttet til pensjonssystemers finansielle solvens, og på enheter som er etablert for å yte kompensasjon til medlemmer av slike systemer i tilfelle mislighold.
- Clearingplikten fastsatt i artikkel 4 får ikke anvendelse på OTC-derivatkontrakter omhandlet i første ledd i dette nummeret som er inngått av pensjonssystemer fra 17. august 2018 til 16. juni 2019.»
- 27) Vedlegg I endres i samsvar med vedlegget til denne forordningen.

Artikkel 2

Denne forordningen trer i kraft den 20. dagen etter at den er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Den får anvendelse fra den dagen den trer i kraft, unntatt for følgende:

- a) Bestemmelser fastsatt i artikkel 1 nr. 10 og 11 i denne forordningen om artikkel 38 nr. 6 og 7 og artikkel 39 nr. 11 i forordning (EU) nr. 648/2012 får anvendelse fra 18. desember 2019.
- b) Bestemmelser fastsatt i artikkel 1 nr. 7 bokstav b) i denne forordningen om artikkel 9 nr. 1a–1d i forordning (EU) nr. 648/2012 får anvendelse fra 18. juni 2020.
- c) Bestemmelser fastsatt i artikkel 1 nr. 2 bokstav b) og nr. 20 i denne forordningen om artikkel 4 nr. 3a og artikkel 78 nr. 9 og 10 i forordning (EU) nr. 648/2012 får anvendelse fra 18. juni 2021.

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

Denne forordningen er bindende i alle deler og kommer direkte til anvendelse i alle medlemsstater.

Utferdiget i Brussel 20. mai 2019.

For Europaparlamentet

A. Tajani

President

For Rådet

G. Ciamba

Formann

VEDLEGG

I vedlegg I gjøres følgende endringer:

1) I vedlegg I tilføyes følgende numre:

- «i) Et transaksjonsregister overtrer artikkel 78 nr. 9 bokstav a) dersom det ikke fastsetter tilfredsstillende framgangsmåter for effektiv avstemming av opplysninger mellom transaksjonsregistre.

j) Et transaksjonsregister overtrer artikkel 78 nr. 9 bokstav b) dersom det ikke fastsetter tilfredsstillende framgangsmåter for å kontrollere at de innrapporterte opplysningene er fullstendige og korrekte.

k) Et transaksjonsregister overtrer artikkel 78 nr. 9 bokstav c) dersom det ikke fastsetter tilfredsstillende retningslinjer for ordnet overføring av opplysninger til andre transaksjonsregistre dersom motpartene og de sentrale motpartene omhandlet i artikkel 9 anmoder om det, eller dersom det er nødvendig av andre årsaker.»

2) I avsnitt IV skal ny bokstav lyde:

- «d) Et transaksjonsregister overtrer artikkel 55 nr. 4 dersom det ikke underretter ESMA i rett tid om eventuelle vesentlige endringer i vilkårene for dets registrering.»

Vedlegg 8**Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/843
av 30. mai 2018 om endring av direktiv (EU) 2015/849
om tiltak for å hindre at finanssystemet brukes til
hvitvasking av penger eller finansiering av terrorisme,
og om endring av direktiv 2009/138/EF og 2013/36/EU**

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte, særlig artikkel 114,

under henvisning til forslag fra Europakommisjonen,

etter oversending av utkast til regelverksakt til de nasjonale parlamentene,

under henvisning til uttalelse fra Den europeiske sentralbank¹,

under henvisning til uttalelse fra Den europeiske økonomiske og sosiale komité²,

etter den ordinære regelverksprosedyren³ og ut fra følgende betraktninger:

- 1) Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2015/849⁴ utgjør det viktigste juridiske virkemiddelet for å forhindre at Unionens finansielle system benyttes til hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme. Nevnte direktiv, som hadde frist for innarbeiding 26. juni 2017, fastsetter en effektiv og omfattende rettslig ramme for medlemsstatenes bekjempelse av innsamling av penger eller formuesgoder for terroristformål ved at de pålegges å identifisere, forstå og begrense risikoene knyttet til hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme.
- 2) Den senere tids terrorangrep har avdekket nye trender, særlig med hensyn til hvordan terroristgrupper finansierer og driver sin virksomhet.

Visse moderne teknologitjenester blir stadig mer populære som alternative finansielle systemer, mens de fortsatt faller utenfor unionsretten eller er unntatt fra rettslige krav, noe som kanskje ikke lenger kan rettferdiggjøres. For å holde tritt med utviklingen bør ytterligere tiltak iverksettes for å sikre økt gjennomsiktighet i finansielle transaksjoner, i selskaper og andre juridiske enheter samt i trust- og juridiske ordninger med trustlignende struktur eller funksjoner («lignende juridiske ordninger») med sikte på å forbedre det eksisterende forebyggende rammeverket og bekjempe finansiering av terrorisme på en mer effektiv måte. Det er viktig å merke seg at tiltakene som treffes, bør stå i forhold til risikoene.

- 3) De forente nasjoner (FN), Interpol og Europol har rapportert om økt sammenfall mellom organisert kriminalitet og terrorisme. Sammenhengen mellom organisert kriminalitet og terrorisme og forbindelsene mellom kriminelle grupper og terroristgrupper utgjør en stadig større sikkerhetsrisiko for Unionen. Å forhindre at finanssystemet brukes til hvitvasking av penger eller finansiering av terrorisme er en integrert del av enhver strategi for å håndtere denne trusselen.
- 4) Selv om det har skjedd betydelige forbedringer i medlemsstatene med hensyn til vedtakelsen og gjennomføringen av standardene utarbeidet av innsatsgruppen for finansielle tiltak (*The Financial Action Task Force, FATF*) og med hensyn til tilslutningen til Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utviklings (OECD) arbeid for gjennomsiktighet, er det likevel et klart behov for å fortsette å øke gjennomsiktigheten på det økonomiske og finansielle området i Unionen. Forebyggingen av hvitvasking av penger og finansiering av terro-

¹ EUT C 459 av 9.12.2016, s. 3.

² EUT C 34 av 2.2.2017, s. 121.

³ Europaparlamentets holdning av 19. april 2018 (ennå ikke offentliggjort i EUT) og rådsbeslutning av 14. mai 2018.

⁴ Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2015/849 av 20. mai 2015 om tiltak for å hindre at finanssystemet brukes til hvitvasking av penger eller finansiering av terrorisme, om endring av europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 648/2012 og om oppheving av europaparlaments- og rådsdirektiv 2005/60/EF og kommisjonsdirektiv 2006/70/EF (EUT L 141 av 5.6.2015, s. 73).

- risme kan ikke bli effektiv med mindre omgivelsene er ugunstige for kriminelle som søker beskyttelse for sine midler gjennom ikke-transparente strukturer. Integriteten til Unionens finansielle system er avhengig av gjennomsiktighet hos selskaper og andre juridiske enheter, trustar og lignende juridiske ordninger. Dette direktivet har som formål ikke bare å avdekke og etterforske hvitvasking av penger, men også å forhindre at hvitvasking av penger forekommer. Økt gjennomsiktighet kan være et effektivt avskrekkende virkemiddel.
- 5) Samtidig som målene i direktiv (EU) 2015/849 bør forfølges og eventuelle endringer av direktivet bør være i samsvar med Unionens pågående innsats for å bekjempe terrorisme og finansiering av terrorisme, bør slike endringer ta behørig hensyn til den grunnleggende retten til vern av personopplysninger og til overholdelsen og anvendelsen av forholdsmessighetsprinsippet. I Kommisjonens melding til Europaparlamentet, Rådet, Den europeiske økonomiske og sosiale komité og Regionkomiteen med tittelen «The European Agenda on Security» anføres det at det er behov for tiltak for å håndtere finansiering av terrorisme på en mer effektiv og omfattende måte, og det understrekes at infiltrering av finansmarkedene muliggjør finansiering av terrorisme. Det europeiske råds konklusjoner av 17.–18. desember 2015 understreket også behovet for raskt å iverksette ytterligere tiltak mot finansiering av terrorisme på alle områder.
 - 6) I meldingen fra Kommisjonen til Europaparlamentet og Rådet med tittelen «Action Plan for strengthening the fight against terrorist financing» understrekes behovet for å tilpasse seg nye trusler og for å endre direktiv (EU) 2015/849 tilsvarende.
 - 7) Unionens tiltak bør også gjenspeile utviklingen og forpliktelsene på internasjonalt plan på en korrekt måte. FNs sikkerhetsråds resolusjon (UNSCR) 2195 (2014) om trusler mot internasjonal fred og sikkerhet og resolusjon 2199 (2015) og 2253 (2015) om trusler mot internasjonal fred og sikkerhet som skyldes terrorhandlinger, tas derfor i betraktning. Disse resolusjonene handler henholdsvis om forbindelsene mellom terrorisme og grenseoverskridende organisert kriminalitet, om å forhindre at terroristgrupper får adgang til internasjonale finansinstitusjoner, og om å utvide sanksjonsregelverket til også å omfatte Den islamske staten i Irak og Levanten.
 - 8) Tilbydere av vekslingstjenester mellom virtuelle valutaer og offisielle valutaer (det vil si et lands mynter og sedler med status som lovlige betalingsmidler, og elektroniske penger som godtas som betalingsmiddel i utstedelseslandet) og tilbydere av oppbevaringstjenester for virtuelle valutaer er etter unionsretten ikke forpliktet til å identifisere mistenkelig virksomhet. Terroristgrupper kan dermed ha mulighet til å overføre penger til Unionens finansielle system eller innenfor nettverk for virtuelle valutaer ved å skjule overføringer eller ved å utnytte en viss grad av anonymitet på disse plattformene. Det er derfor viktig å utvide virkeområdet for direktiv (EU) 2015/849 slik at det også omfatter tilbydere av vekslingstjenester mellom virtuelle valutaer og offisielle valutaer og tilbydere av oppbevaringstjenester for virtuelle valutaer. For å kunne bekjempe hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme bør vedkommende myndigheter ha mulighet, gjennom ansvarlige enheter, til å overvåke bruken av virtuelle valutaer. Slik overvåking vil gjøre det mulig å anlegge en balansert og forholdsmessig tilnærming og beskytte de tekniske framskrittene og den høye graden av gjennomsiktighet som er oppnådd når det gjelder alternativ finansiering og sosialt entreprenørskap.
 - 9) De virtuelle valutaenes anonymitet gjør at de kan misbrukes for kriminelle formål. Å inkludere tilbydere av vekslingstjenester mellom virtuelle valutaer og offisielle valutaer og tilbydere av oppbevaringstjenester for virtuelle valutaer vil ikke løse hele problemet med anonymitet ved transaksjoner med virtuelle valutaer, ettersom en stor del av miljøet for virtuell valuta vil forbli anonymt siden brukerne også kan foreta transaksjoner uten slike tilbydere. For å møte risikoene knyttet til anonymitet bør nasjonale enheter for finansiell etterretning (FIU-er) kunne innhente opplysninger som gjør det mulig for dem å knytte adresser for virtuell valuta til identiteten til eieren av den virtuelle valutaen. I tillegg bør muligheten for å gi brukerne anledning til frivillig å avgi egen-erklæring til utpekte myndigheter undersøkes nærmere.
 - 10) Virtuelle valutaer bør ikke forveksles med elektroniske penger som definert i artikkel 2 nr. 2 i europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/110/EF⁵, med det bredere begrepet «midler» som definert i artikkel 4 nr. 25 i europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2015/2366⁶, eller med økonomiske verdier

lagret i betalingsinstrumenter som er omfattet av unntak som angitt i artikkel 3 bokstav k) og l) i direktiv (EU) 2015/2366, eller med spillvalutaer som utelukkende kan brukes innenfor et spesifikt spillmiljø. Selv om virtuelle valutaer ofte kan brukes som betalingsmiddel, kan de også brukes for andre formål og ha en bredere anvendelse, for eksempel som byttemiddel, investering, verdilagringsprodukt eller til bruk i nettbaserte kasinoer. Målet for dette direktivet er å dekke alle mulige bruksområder for virtuelle valutaer.

- 11) Lokale valutaer, også kalt komplementærvalutaer, som brukes i svært begrensede nettverk, for eksempel en by eller en region og blant et lite antall brukere, bør ikke anses som virtuelle valutaer.
- 12) Forretningsforbindelser eller transaksjoner som involverer tredjestater med høy risiko, bør begrenses når det er påvist vesentlige svakheter i de berørte tredjestatens ordninger for bekjempelse av hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme, med mindre tilstrekkelige ytterligere risikoreducerende tiltak eller mottiltak iverksettes. I forbindelse med slike høyrisikotilfeller og slike forretningsforbindelser eller transaksjoner bør medlemsstatene pålegge de ansvarlige enhetene å gjennomføre forsterkede kundekontrolltiltak for å håndtere og redusere risikoene. Den enkelte medlemsstaten skal derfor på nasjonalt plan bestemme hvilken type forsterkede kundekontrolltiltak som skal iverksettes mot tredjestater med høy risiko. Medlemsstatenes ulike tilnærminger skaper svake punkter i håndteringen av forretningsforbindelser som involverer tredjestater med høy risiko som Kommisjonen har identifisert. Det er viktig å gjøre listen over tredjestater med høy risiko som fastsatt av Kommisjonen, mer effektiv ved å harmonisere behandlingen av disse statene på unionsplan. Denne harmoniserte tilnærmingen bør først og fremst fokusere på forsterkede kundekontrolltiltak dersom slike til-

tak ikke allerede kreves i henhold til nasjonal rett. I samsvar med internasjonale forpliktelser bør medlemsstatene kunne kreve at ansvarlige enheter i relevante tilfeller treffer ytterligere risikoreducerende tiltak som utfyller de forsterkede kundekontrolltiltakene i samsvar med en risikobasert metode, idet det tas hensyn til de spesifikke omstendighetene ved forretningsforbindelsene eller transaksjonene. Internasjonale organisasjoner og standardsettere med kompetanse innen forebygging av hvitvasking av penger og bekjempelse av finansiering av terrorisme kan oppfordre til at det treffes egnede mottiltak for å beskytte det internasjonale finanssystemet mot løpende vesentlige risikoer knyttet til hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme fra visse stater. Medlemsstatene bør videre kreve at ansvarlige enheter treffer ytterligere risikoreducerende tiltak overfor tredjestater med høy risiko som Kommisjonen har identifisert, ved å ta hensyn til oppfordringer til mottiltak og anbefalinger, for eksempel fra FATF, og de forpliktelsene som følger av internasjonale avtaler.

- 13) I lys av at de trusler og sårbarheter som hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme medfører, til stadighet endrer seg, bør Unionen anlegge en integrert tilnærming for å kontrollere at de nasjonale ordningene for bekjempelse av hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme overholder kravene på unionsplan, ved å ta hensyn til en vurdering av disse nasjonale ordningenes effektivitet. For å kunne overvåke at Unionens krav blir korrekt innarbeidet i nasjonale ordninger for bekjempelse av hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme, at disse kravene blir effektivt gjennomført, og at det med disse kravene oppnås et effektivt forebyggende rammeverk, bør Kommisjonen basere sin vurdering på de nasjonale ordningene for bekjempelse av hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme, uten at dette berører vurderinger utført av internasjonale organisasjoner og standardsettere med kompetanse innen forebygging av hvitvasking av penger og bekjempelse av finansiering av terrorisme, for eksempel FATF eller Ekspertkomité for evaluering av tiltak mot internasjonal hvitvasking og terrorfinansiering.

- 14) Generelle forhåndsbetalte kort har legitime bruksområder og er et instrument som bidrar til sosial og finansiell inkludering. Anonyme forhåndsbetalte kort kan imidlertid lett brukes

⁵ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/110/EU av 16. september 2009 om adgang til å starte og utøve virksomhet som e-pengeforetak og om tilsyn med slik virksomhet, om endring av direktiv 2005/60/EF og 2006/48/EF og om oppheving av direktiv 2000/46/EF (EUT L 267 av 10.10.2009, s. 7).

⁶ Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2015/2366 av 25. november 2015 om betalingstjenester i det indre marked, om endring av direktiv 2002/65/EF, 2009/110/EF og 2013/36/EU og forordning (EU) nr. 1093/2010 og om oppheving av direktiv 2007/64/EF (EUT L 337 av 23.12.2015, s. 35).

til å finansiere terrorangrep og -logistikk. Det er derfor avgjørende å forhindre at terrorister kan bruke denne metoden for å finansiere sin virksomhet, ved ytterligere å redusere grensene og maksimumsbeløpene som ansvarlige enheter har anledning til å unnta fra anvendelsen av visse kundekontrolltiltak i henhold til direktiv (EU) 2015/849. Det er derfor avgjørende å senke de nåværende grensene for generelle anonyme forhåndsbetalte kort og å identifisere kunden i forbindelse med fjernbetalingstransaksjoner der transaksjonsbeløpet overstiger 50 euro, samtidig som det tas behørig hensyn til forbrukernes behov for å bruke generelle forhåndsbetalte instrumenter og til at bruken av slike instrumenter til å fremme sosial og finansiell inkludering ikke forhindres.

- 15) Bruken av anonyme forhåndsbetalte kort utstedt i Unionen er i det alt vesentlige begrenset til Unionens territorium, men det er ikke alltid tilfelle med tilsvarende kort utstedt i tredjestater. Det er derfor viktig å sikre at anonyme forhåndsbetalte kort utstedt utenfor Unionen bare kan brukes i Unionen dersom de kan anses å oppfylle krav som tilsvare dem som er fastsatt i unionsretten. Denne regelen bør vedtas i fullt samsvar med Unionens internasjonale handelsforpliktelser, særlig bestemmelsene i Generalavtalen om handel med tjenester.
- 16) FIU-er spiller en viktig rolle når det gjelder å identifisere terroristnettverks finansielle transaksjoner, særlig over landegrensene, og for å avdekke deres finansielle støttespillere. Finansiell etterretning kan være av avgjørende betydning for å avdekke aktivitet som legger til rette for terrorhandlinger, og terroristorganisasjonenes nettverk og planer. Ettersom det ikke finnes noen bindende internasjonale standarder, er det fortsatt betydelige forskjeller med hensyn til hvilke funksjoner, hvilken kompetanse og hvilken myndighet FIU-er er tillagt. Medlemsstatene bør bestrebe seg på å sikre en mer effektiv og koordinert tilnærming for å håndtere finansiell etterforskning knyttet til terrorisme, herunder etterforskning som gjelder misbruk av virtuelle valutaer. De nåværende forskjellene bør imidlertid ikke påvirke den enkelte FIUs virksomhet, særlig ikke dens evne til å utarbeide forebyggende analyser til støtte for alle myndigheter med ansvar for etterretning, etterforskning, straffeforfølgning og internasjonalt samarbeid. FIU-er bør i forbindelse med utøvelsen av sine oppgaver ha

tilgang til opplysninger og kunne utveksle dem uhindret, herunder gjennom hensiktsmessig samarbeid med rettshåndhevende myndigheter. I alle tilfeller av mistanke om kriminalitet, og særlig i saker som gjelder finansiering av terrorisme, bør informasjonsstrømmene være direkte, raske og uten unødig forsinkelse. Det er derfor avgjørende å øke FIU-enes effektivitet ytterligere ved å bringe klarhet i deres myndighet og samarbeidet dem imellom.

- 17) FIU-er bør fra enhver ansvarlig enhet kunne innhente alle nødvendige opplysninger av relevans for egne oppgaver. Deres uhindrede tilgang til opplysninger er avgjørende for å sikre at pengestrømmene kan spores på rett vis, og at ulovlige nettverk og strømmer oppdages på et tidlig stadium. FIU-enes behov for å innhente ytterligere opplysninger fra ansvarlige enheter på grunnlag av en mistanke om hvitvasking av penger eller finansiering av terrorisme kan være utløst av en tidligere rapport til FIU-en om en mistenkelig transaksjon, men kan også bli utløst av andre mekanismer, for eksempel FIU-ens egne undersøkelser, etterretning fra vedkommende myndigheter eller opplysninger fra en annen FIU. FIU-en bør derfor i forbindelse med sine oppgaver kunne innhente opplysninger fra enhver ansvarlig enhet, også uten en forutgående rapport. Dette omfatter ikke vilkårlige anmodninger til ansvarlige enheter om opplysninger innenfor rammen av FIU-ens analyse, men bare anmodninger om opplysninger på grunnlag av tilstrekkelig godt definerte vilkår. En FIU bør også kunne innhente slike opplysninger på anmodning fra en annen FIU i EU og utveksle opplysninger med den anmodende FIU-en.
- 18) Formålet med FIU-en er å samle inn og analysere de opplysningene den mottar, med sikte på å påvise forbindelser mellom mistenkelige transaksjoner og underliggende kriminell virksomhet for å forebygge og bekjempe hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme, og å formidle resultatene av sine analyser sammen med tilleggsopplysninger til vedkommende myndigheter når det er grunn til mistanke om hvitvasking av penger, tilhørende primærlovbrudd eller finansiering av terrorisme. En FIU bør ikke avstå fra eller nekte å utveksle opplysninger med en annen FIU, spontant eller på anmodning, på grunn av for eksempel manglende identifisering av et tilhørende primærlovbrudd, særtrekk ved nasjonal strafferett og forskjeller i definisjonene av

tilhørende primærlovbrudd eller manglende henvisning til bestemte tilhørende primærlovbrudd. Tilsvarende bør en FIU gi sitt forhånds-samtykke til at en annen FIU kan videresende opplysningene til vedkommende myndigheter, uavhengig av typen av eventuelle tilhørende primærlovbrudd, med sikte på å gjøre det mulig å gjennomføre formidlingsfunksjonen på en effektiv måte. FIU-ene har rapportert at forskjeller i de nasjonale definisjonene av visse primærlovbrudd, for eksempel skattelovbrudd, som ikke er harmonisert i unionsretten, har ført til vanskeligheter med utvekslingen av opplysninger. Slike forskjeller bør ikke hindre gjensidig utveksling, formidling til vedkommende myndigheter og bruk av disse opplysningene som definert i dette direktivet. FIU-er bør raskt, konstruktivt og effektivt sikre et bredest mulig internasjonalt samarbeid med FIU-er i tredjestater i forbindelse med hvitvasking av penger, tilhørende primærlovbrudd og finansiering av terrorisme i samsvar med FATF-anbefalingene og Egmont-prinsippene for informasjonsutveksling mellom enheter for finansiell etterretning.

- 19) Opplysninger av tilsynsmessig art om kreditt- og finansinstitusjoner, slik som opplysninger om ledelsens og aksjeeiernes egnethet og hederlighet, om internkontrollordninger, om forvaltningen eller om kontrollen av etterlevelse og risikostyring, er ofte en nødvendig forutsetning for å kunne føre et passende tilsyn med slike institusjoner med hensyn til bekjempelsen av hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme. Tilsvarende er opplysninger om hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme også viktige for det finansielle tilsynet med slike institusjoner. Derfor bør utveksling av fortrolige opplysninger og samarbeid mellom vedkommende myndigheter for bekjempelse av hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme som fører tilsyn med kreditt- og finansinstitusjoner, og finansielle tilsynsmyndigheter ikke hindres av rettslig usikkerhet som kan oppstå som følge av mangel på uttrykkelige bestemmelser på dette området. En presisering av den rettslige rammen er desto viktigere, ettersom den finansielle tilsynsoppgaven i en rekke tilfeller har blitt tillagt myndigheter som ikke fører tilsyn med bekjempelse av hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme, slik som Den europeiske sentralbank (ESB).
- 20) Når FIU-er og andre vedkommende myndigheters tilgang til opplysninger om innehavere

av særlig anonyme bankkontoer, betalingskontoer og bankbokser forsinkes, vanskeliggjør det oppdagelsen av overføringer av midler med tilknytning til terrorisme. Nasjonale data som gjør det mulig å identifisere bank- og betalingskontoer og bankbokser som tilhører enkeltpersoner, er fragmenterte, og FIU-er og andre vedkommende myndigheter har dermed ikke tilgang til dem innen rimelig tid. Det er derfor avgjørende å opprette sentraliserte automatiserte ordninger, for eksempel et register eller et datagjenfinningssystem, i alle medlemsstater som et effektivt middel for å få tilgang innen rimelig tid til opplysninger om identiteten til innehavere av bank- og betalingskontoer og bankbokser, deres fullmektiger og deres reelle eiere. Ved anvendelse av tilgangsbestemmelsene er det hensiktsmessig å bruke allerede eksisterende ordninger, forutsatt at de nasjonale FIU-ene kan få umiddelbar og ufiltrert tilgang til de opplysningene de ber om. Medlemsstatene bør vurdere å tilføre disse ordningene andre opplysninger som anses som nødvendige og forholdsmessige for å sikre en mer effektiv begrenning av risikoer knyttet til hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme. Det bør sikres full fortrolighet med hensyn til anmodninger og de tilhørende opplysningene fra FIU-er og andre vedkommende myndigheter enn påtalemyndigheter.

- 21) Av hensyn til privatlivets fred og vern av personopplysninger bør det minimum av opplysninger som er nødvendig for å kunne gjennomføre etterforskning knyttet til hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme, oppbevares i sentraliserte automatiserte ordninger for bank- og betalingskontoer, for eksempel registre eller datagjenfinningssystemer. Det bør være mulig for medlemsstatene å bestemme hvilke opplysninger det er hensiktsmessig og rimelig å samle inn, idet det tas hensyn til eksisterende systemer og rettstradisjoner som muliggjør meningsfull identifisering av reelle eiere. Når medlemsstatene gjennomfører bestemmelser om disse ordningene, bør de fastsette oppbevaringsperioder som tilsvare perioden for oppbevaring av dokumentasjon og opplysninger som er innhentet innenfor rammen av kundekontrolltiltak. Det bør være mulig for medlemsstatene å forlenge oppbevaringstiden ved lov, uten at det kreves en beslutning i hvert enkelt tilfelle. Oppbevaringstiden bør ikke kunne forlenges med mer enn fem år. Denne perioden bør ikke

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

påvirke nasjonal rett som fastsetter andre krav til datalagring, og som tillater at det treffes beslutninger om dette i hvert enkelt tilfelle for å legge til rette for strafferettslige eller forvaltningsmessige tiltak. Tilgang til disse ordningene bør bare gis i det omfanget som er nødvendig.

- 22) Nøyaktig identifikasjon og kontroll av opplysninger om fysiske og juridiske personer er avgjørende for å bekjempe hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme. Den seneste tekniske utviklingen innenfor digitalisering av transaksjoner og betalinger gjør det mulig med sikker fjernidentifikasjon eller elektronisk identifikasjon. Det bør tas hensyn til disse identifikasjonsmidlene, fastsatt i europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 910/2014⁷, særlig når det gjelder innmeldte ordninger for elektronisk identifikasjon og metoder for å sikre rettslig anerkjennelse over grensene, som inneholder sikre verktøy på høyt nivå og utgjør en referanse som identifikasjonsmetodene opprettet på nasjonalt plan kan kontrolleres mot. I tillegg kan det tas høyde for andre sikre prosesser for fjernidentifikasjon eller elektronisk identifikasjon som er regulert, anerkjent, godkjent eller akseptert på nasjonalt plan av den nasjonale vedkommende myndigheten. Der det er relevant, bør det også i identifikasjonsprosessen tas hensyn til anerkjennelsen av elektroniske dokumenter og tillitstjenester som fastsatt i forordning (EU) nr. 910/2014. Det bør tas hensyn til prinsippet om teknologinøytralitet ved anvendelsen av dette direktivet.
- 23) For å kunne identifisere politisk utsatte personer i Unionen bør medlemsstatene utarbeide lister med angivelse av hvilke spesifikke funksjoner som i henhold til nasjonale lover og forskrifter utgjør høyerestående offentlige verv. Medlemsstatene bør anmode hver internasjonale organisasjon som er akkreditert på deres territorium, om å utarbeide og holde oppdatert en liste over høyerestående offentlige verv i den aktuelle internasjonale organisasjonen.
- 24) Fremgangsmåten ved kontroll av eksisterende kunder er innenfor nåværende rammer risikobasert. På grunn av den høyere risikoen for hvitvasking av penger, finansiering av terro-

risme og tilknyttede primærforbrytelser i forbindelse med visse mellomliggende strukturer gjør denne metoden det kanskje ikke mulig å oppdage og vurdere risikoen innen rimelig tid. Det er derfor viktig å sikre at visse klart angitte kategorier av eksisterende kunder også overvåkes regelmessig.

- 25) Medlemsstatene er på det nåværende tidspunktet forpliktet til å sikre at selskaper og andre juridiske enheter som er etablert på deres territorium, innhenter og oppbevarer tilstrekkelige, korrekte og oppdaterte opplysninger om de reelle eierne. Nøyaktige og oppdaterte opplysninger om reelle eiere er av avgjørende betydning for å kunne spore kriminelle som ellers kan skjule sin identitet bak selskapsstrukturer. Det globalt sammenvevde finanssystemet gjør det mulig å skjule midler og flytte dem rundt i hele verden, og den muligheten har personer som hvitvasker penger og finansierer terrorisme, og andre kriminelle i stadig større grad benyttet seg av.
- 26) Det bør avklares hvilken spesifikk faktor som skal avgjøre hvilken medlemsstat som skal ha ansvar for overvåking og registrering av opplysninger om de reelle eierne av truster og lignende juridiske ordninger. Forskjeller i medlemsstatenes rettssystemer gjør at visse truster og lignende juridiske ordninger ikke blir overvåket eller registrert noe sted i Unionen. Opplysninger om de reelle eierne av truster og lignende juridiske ordninger bør registreres der trustens forvaltere og personer som innehar tilsvarende stillinger i lignende juridiske ordninger, er etablert eller bosatt. For å sikre effektiv overvåking og registrering av opplysninger om de reelle eierne av truster og lignende juridiske ordninger er det dessuten nødvendig at medlemsstatene samarbeider. Sammenkopling av medlemsstatenes registre over reelle eiere av truster og lignende juridiske ordninger vil gjøre disse opplysningene tilgjengelige, og vil også sikre at dobbeltregistreringer av samme truster og lignende juridiske ordninger unngås i Unionen.
- 27) Reglene som får anvendelse på truster og lignende juridiske ordninger med hensyn til tilgang til opplysninger om de reelle eierne, bør kunne sammenlignes med tilsvarende regler som gjelder for selskaper og andre juridiske enheter. På grunn av de mange ulike typene truster som for tiden finnes i Unionen, og det enda større utvalget av lignende juridiske ordninger, er det medlemsstatene som bør treffe

⁷ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 910/2014 av 23. juli 2014 om elektronisk identifikasjon og tillitstjenester for elektroniske transaksjoner i det indre marked og om oppheving av direktiv 1999/93/EF (EUT L 257 av 28.8.2014, s. 73).

beslutningen om hvorvidt en trust eller en lignende juridisk ordning skal anses som sammenlignbar med selskaper og andre juridiske enheter. Målet med den nasjonale lovgivningen som innarbeider disse bestemmelsene, bør være å hindre at trusters og lignende juridiske ordninger brukes til hvitvasking av penger, finansiering av terrorisme eller tilhørende primærlovbrudd.

- 28) Med tanke på de ulike særtrekkene ved trusters og lignende juridiske ordninger bør medlemsstatene, innenfor rammen av nasjonal rett og i samsvar med bestemmelsene om vern av personopplysninger, ha anledning til å fastsette graden av gjennomsiktighet med hensyn til trusters og lignende juridiske ordninger som ikke kan sammenlignes med selskaper og andre juridiske enheter. Risikoene for hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme kan variere ut fra særtrekkene ved typen trust eller lignende juridiske ordning, og forståelsen av disse risikoene kan utvikle seg over tid, for eksempel som følge av nasjonale og overnasjonale risikovurderinger. Av denne grunn bør det være mulig for medlemsstatene å tillate en mer omfattende tilgang til opplysninger om de reelle eierne av trusters og lignende juridiske ordninger dersom slik tilgang utgjør et nødvendig og forholdsmessig tiltak med det berettigede mål å hindre at finanssystemet brukes til hvitvasking av penger eller finansiering av terrorisme. Når medlemsstatene fastsetter graden av gjennomsiktighet for opplysningene om de reelle eierne av slike trusters eller lignende juridiske ordninger, bør de ta behørig hensyn til vernet av enkeltpersoners grunnleggende rettigheter, særlig retten til personvern og vern av personopplysninger. Tilgang til opplysninger om de reelle eierne av trusters og lignende juridiske ordninger bør gis til enhver som kan dokumentere en rettmessig interesse. Tilgang bør også gis til enhver som inngir en skriftlig anmodning i forbindelse med en trust eller lignende juridisk ordning som innehar eller eier en kontrollerende andel i et selskap eller en annen juridisk enhet registrert utenfor Unionen, gjennom direkte eller indirekte eierskap, herunder gjennom innehav av ihendehaveraksjer eller gjennom kontroll på annen måte. Kriteriene og vilkårene for å kunne gi tilgang til opplysninger om de reelle eierne av trusters og lignende juridiske ordninger bør være tilstrekkelig presise og i tråd med målene for dette direktivet. Det bør være mulig for medlemsstatene å avslå en skriftlig

anmodning dersom det er rimelig grunn til å mistenke at den skriftlige anmodningen ikke er i tråd med målene for dette direktivet.

- 29) For å sikre rettssikkerheten og like konkurransevilkår er det avgjørende at det klart angis hvilke juridiske ordninger som er etablert i Unionen, og som på grunn av deres funksjoner eller struktur bør anses å tilsvare trusters. Derfor bør hver medlemsstat pålegges å identifisere trusters, dersom trusters er anerkjent i nasjonal rett, og lignende juridiske ordninger som kan opprettes i henhold til medlemsstatens nasjonale rettslige ramme eller sedvane, og som har en trustlignende struktur eller trustlignende funksjoner, for eksempel muligheten til å skille mellom eller oppheve koplingen mellom det juridiske og det reelle eierskapet til eiendeler. Medlemsstatene bør deretter underrette Kommisjonen om kategoriene, med beskrivelse av særtrekk, navn og eventuelt rettsgrunnlaget for trustene og de lignende juridiske ordningene, med henblikk på offentliggjøring i *Den europeiske unions tidende*, slik at andre medlemsstater skal kunne identifisere dem. Det bør tas hensyn til at trusters og lignende juridiske ordninger i Unionen kan ha ulike juridiske særtrekk. Dersom trusten eller den lignende juridiske ordningen har særtrekk med hensyn til struktur eller funksjoner som kan sammenlignes med selskaper og andre juridiske enheter, vil offentlig tilgang til opplysningene om de reelle eierne bidra til å bekjempe misbruk av trusters og lignende juridiske ordninger, på samme måte som offentlig tilgang kan bidra til å forhindre at selskaper og andre juridiske enheter misbrukes til hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme.
- 30) Offentlig tilgang til opplysninger om de reelle eierne innebærer også at sivilsamfunnet, herunder pressen eller sivilsamfunnsorganisasjoner, får bedre muligheter til å granske opplysningene, og bidrar til å opprettholde tilliten til forretningstransaksjonenes og finansmarkedenes integritet. Offentlig tilgang kan bidra til å bekjempe misbruk av selskaper og andre juridiske enheter og ordninger med sikte på hvitvasking av penger eller finansiering av terrorisme, både ved å være til hjelp i etterforskningen og gjennom omdømmemessige konsekvenser, ettersom de reelle eierne identitet vil være kjent for alle som kan inngå transaksjoner med dem. En slik tilgang bidrar også til at finansinstitusjoner og myndigheter som deltar i bekjempelsen av slike lovbrudd, herunder

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

myndigheter i tredjestater, kan få rask og effektiv tilgang til opplysningene. Å ha tilgang til disse opplysningene vil også være nyttig ved etterforskning av hvitvasking av penger, tilhørende primærlovbrudd og finansiering av terrorisme.

- 31) Investorenes og allmennhetens tillit til finansmarkedene er for en stor del avhengig av at det foreligger en streng opplysningsplikt som sikrer innsyn i selskapenes reelle eiere og kontrollstrukturer. Dette gjelder særlig foretaksstyringssystemer som kjennetegnes av konsentrert eierskap, for eksempel det som finnes i Unionen. På den ene side kan store investorer med betydelige stemme- og kontantstrømrettigheter fremme langsiktig vekst og solide resultater. På den annen side kan imidlertid kontrollerende reelle eiere med store stemmerettsandeler bli stimulert til å styre selskapets eiendeler og muligheter på minoritetsaksjeeiernes bekostning. En potensiell økt tillit til finansmarkedene bør betraktes som en positiv bivirkning og ikke som selve formålet med å øke innsynet, som er å skape et miljø som vanskeligere kan bli brukt til hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme.
- 32) Investorenes og allmennhetens tillit til finansmarkedene avhenger for en stor del av at det foreligger en streng opplysningsplikt som sikrer innsyn i de reelle eierne av og kontrollstrukturene i selskaper og andre juridiske enheter samt visse typer trusters og lignende juridiske ordninger. Medlemsstatene bør derfor gi tilgang til opplysninger om de reelle eierne på en tilstrekkelig sammenhengende og samordnet måte ved å fastsette klare regler for offentlig tilgang, slik at tredjeparter har mulighet til å bringe på det rene, i hele Unionen, hvem som er de reelle eierne av selskaper og andre juridiske enheter samt visse typer trusters og lignende juridiske ordninger.
- 33) Medlemsstatene bør derfor gi tilgang til opplysninger om de reelle eierne av selskaper og andre juridiske enheter på en tilstrekkelig sammenhengende og samordnet måte via de sentrale registrene der opplysningene om de reelle eierne er angitt, ved å fastsette en klar regel om offentlig tilgang, slik at tredjeparter har mulighet til å bringe på det rene, i hele Unionen, hvem som er de reelle eierne av selskaper og andre juridiske enheter. Det er avgjørende at det også fastsettes en sammenhengende rettslig ramme som sikrer bedre tilgang til opplysninger om de reelle eierne av

trusters og lignende juridiske ordninger så snart de er registrert i Unionen. Reglene som får anvendelse på trusters og lignende juridiske ordninger med hensyn til tilgang til opplysninger om de reelle eierne, bør kunne sammenlignes med tilsvarende regler som gjelder for selskaper og andre juridiske enheter.

- 34) I alle tilfeller, både når det gjelder selskaper og andre juridiske enheter samt trusters og lignende juridiske ordninger, bør det søkes en rimelig balanse mellom allmennhetens interesse i å forebygge hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme og de registrertes grunnleggende rettigheter. Datasettet som skal gjøres tilgjengelig for allmennheten, bør være begrenset og klart samt uttømmende definert, og bør være av generell art for å redusere potensiell skade for de reelle eierne til et minimum. Samtidig bør opplysningene som gjøres tilgjengelige for allmennheten, ikke skille seg vesentlig fra de dataene som for tiden samles inn. For å begrense inngrepet i retten til respekt for privatlivet generelt og retten til vern av personopplysninger spesielt bør opplysningene hovedsakelig gjelde status for reelle eiere av selskaper og andre juridiske enheter og trusters og lignende juridiske ordninger, og bør utelukkende gjelde området der de reelle eierne driver økonomisk virksomhet. I tilfeller der den øverste lederen har blitt identifisert som reell eier bare i egenskap av sin stilling og ikke på grunn av en eierandel eller kontroll som utøves på annen måte, bør dette klart framgå av registrene. Med hensyn til opplysningene om de reelle eierne kan medlemsstatene fastsette at det sentrale registeret skal inneholde opplysninger om statsborgerskap, særlig for reelle eiere som ikke har statsborgerskap i den aktuelle medlemsstaten. Ettersom det store flertallet av reelle eiere vil være statsborgere i staten der det sentrale registeret føres, kan medlemsstatene, for å forenkle registreringsprosedyrene, forutsette at en reell eier har dette statsborgerskapet, med mindre det er lagt inn opplysninger om noe annet.
- 35) Den skjerpede offentlige kontrollen vil bidra til å forebygge misbruk av juridiske enheter og juridiske ordninger, herunder skatteunndragelse. Derfor er det viktig at opplysninger om de reelle eierne er tilgjengelige via de nasjonale registrene og via registersammenkoplingssystemet i minst fem år etter at begrunnelsen for å registrere opplysningene om de reelle eierne av trusten eller den lignende juri-

diske ordningen, ikke lenger foreligger. Imidlertid bør medlemsstatene kunne lovfeste regler for behandling av opplysninger om reelle eiere, herunder av personopplysninger for andre formål, forutsatt at behandlingen oppfyller et mål som er i allmennhetens interesse og utgjør et nødvendig og forholdsmessig tiltak i et demokratisk samfunn med hensyn til det berettigede målet som søkes oppnådd.

- 36) For å sikre en forholdsmessig og balansert tilnærming og garantere retten til privatliv og til vern av personopplysninger bør det være mulig for medlemsstatene å fastsette unntak fra opplysningsplikten via registre med opplysninger om reelle eiere og fra tilgangen til slike opplysninger under ekstraordinære omstendigheter der disse opplysningene ville utsette den reelle eieren for en uforholdsmessig stor risiko for bedrageri, bortføring, ulike former for utpressing, trakassering, vold eller trusler. Det bør også være mulig for medlemsstatene å kreve nettbasert registrering for å identifisere alle personer som anmoder om opplysninger fra registeret, samt betaling av et gebyr for tilgang til å få opplysningene i registeret.
- 37) Sammenkoplingen av medlemsstatenes sentrale registre over opplysninger om reelle eiere via den europeiske sentrale plattformen opprettet ved europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2017/1132⁸ forutsetter en samordning av nasjonale systemer med ulike tekniske egenskaper. Dette innebærer at det må vedtas tekniske tiltak og spesifikasjoner som må ta hensyn til forskjellene mellom registrene. For å sikre ensartede vilkår for gjennomføringen av dette direktivet bør Kommisjonen tildeles gjennomføringsmyndighet for å behandle slike tekniske og driftsmessige spørsmål. Denne myndigheten bør utøves i samsvar med undersøkelsesprosedyren nevnt i artikkel 5 i europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 182/2011⁹. Medlemsstatene bør under alle omstendigheter delta i driften av hele systemet gjennom en regelmessig dialog mellom Kommisjonen og medlemsstatenes

representanter om spørsmål som gjelder driften og videreutviklingen av systemet.

- 38) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/679¹⁰ får anvendelse på behandlingen av personopplysninger i henhold til dette direktivet. Derfor bør fysiske personer hvis personopplysninger oppbevares i nasjonale registre som opplysninger om reelle eiere, underrettes om dette. Videre bør bare personopplysninger som er oppdatert og gjelder faktiske reelle eiere, gjøres tilgjengelige, og eierne bør underrettes om sine rettigheter i henhold til Unionens gjeldende rettslige ramme for vern av personopplysninger som fastsatt i forordning (EU) 2016/679 og europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2016/680¹¹ samt framgangsmåtene som gjelder for utøvelse av disse rettighetene. For å hindre misbruk av opplysningene i registrene og ta hensyn til de reelle eierens rettigheter kan medlemsstatene finne det hensiktsmessig å vurdere å gjøre opplysninger om den anmodende personen, sammen med det rettslige grunnlaget for anmodningen, tilgjengelige for den reelle eieren.
- 39) Dersom rapporteringen av avvik fra enhetene for finansiell etterretning og vedkommende myndigheter kan skade en pågående etterforskning, bør enhetene for finansiell etterretning eller vedkommende myndigheter utsette å rapportere avviket inntil det ikke lenger foreligger noen grunn til at avviket ikke bør rapporteres. Videre bør enhetene for finansiell etterretning og vedkommende myndigheter ikke rapportere avvik dersom dette skulle være i strid med eventuelle bestemmelser om fortrolighet i nasjonal rett, eller dersom det skulle utgjøre en overtredelse av avsløringsforbudet.
- 40) Dette direktivet berører ikke vernet av personopplysninger som behandles av vedkommende myndigheter i samsvar med direktiv (EU) 2016/680.

⁸ Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2017/1132 av 14. juni 2017 om visse aspekter ved selskapsrett (EUT L 169 av 30.6.2017, s. 46).

⁹ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 182/2011 av 16. februar 2011 om fastsettelse av allmenne regler og prinsipper for medlemsstatenes kontroll med Kommisjonens utøvelse av sin gjennomføringsmyndighet (EUT L 55 av 28.2.2011, s. 13).

¹⁰ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/679 av 27. april 2016 om vern av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger samt om oppheving av direktiv 95/46/EF (generell personvernforordning) (EUT L 119 av 4.5.2016, s. 1).

¹¹ Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2016/680 av 27. april 2016 om vern av fysiske personer i forbindelse med vedkommende myndigheters behandling av personopplysninger med henblikk på å forebygge, etterforske, avsløre eller straffeforfølge straffbare forhold eller iverksette strafferettslige sanksjoner, om fri utveksling av slike opplysninger og om oppheving av Rådets rammebeslutning 2008/977/JIS (EUT L 119 av 4.5.2016, s. 89).

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

- 41) Tilgang til opplysninger og definisjonen av rettmessig interesse bør være underlagt lovgivningen i medlemsstaten der trustens forvalter eller personen som innehar en tilsvarende stilling i en lignende juridisk ordning, er etablert eller bosatt. Dersom trustens forvalter eller personen som innehar en tilsvarende stilling i en lignende juridisk ordning, ikke er etablert eller bosatt i en av medlemsstatene, bør tilgangen til opplysninger og definisjonen av rettmessig interesse være underlagt lovgivningen i medlemsstaten der opplysningene om de reelle eierne av trusten eller den lignende juridiske ordningen er registrert i samsvar med bestemmelsene i dette direktivet.
- 42) Medlemsstatene bør i sin nasjonale lovgivning definere begrepet «rettmessig interesse», både som et allment begrep og som et kriterium for tilgang til opplysninger om reelle eiere. Disse definisjonene bør særlig ikke begrense begrepet rettmessig interesse til pågående forvaltningsmessige tiltak eller rettergang, og bør gjøre det mulig å ta hensyn til det forebyggende arbeidet som ikke-statlige organisasjoner og undersøkende journalister utfører når det gjelder bekjempelse av hvitvasking av penger, finansiering av terrorisme og tilhørende primærlovbrudd, der dette er relevant. Når medlemsstatenes registre over reelle eiere er sammenkoplede, bør det gis både nasjonal og tverrnasjonal tilgang til den enkelte medlemsstatens register på grunnlag av den definisjonen av «rettmessig interesse» som gjelder i medlemsstaten der opplysningene om de reelle eierne av trusten eller den lignende juridiske ordningen har blitt registrert i samsvar med bestemmelsene i dette direktivet, i henhold til en beslutning truffet av vedkommende myndigheter i samme medlemsstat. Når det gjelder medlemsstatenes registre over reelle eiere, bør det også være mulig for medlemsstatene å opprette ordninger for å påklage beslutninger om å etterkomme eller avslå en anmodning om tilgang til opplysninger om reelle eiere. Med sikte på å sikre en ensartet og effektiv registrering og utveksling av opplysninger bør medlemsstatene sikre at myndigheten som har ansvar for registeret som er opprettet over opplysninger om reelle eiere av truster og lignende juridiske ordninger, samarbeider med sine motparter i andre medlemsstater og utveksler opplysninger om truster og lignende juridiske ordninger som er underlagt lovgivningen i én medlemsstat og forvaltes i en annen medlemsstat.
- 43) Korrespondentforbindelser over landegrensene med en respondentinstitusjon i en tredje-stat kjennetegnes av å være av løpende, gjentakende art. Følgelig bør medlemsstatene, samtidig som de krever at det vedtas utvidede kundekontrolltiltak i denne sammenheng, ta hensyn til at korrespondentforbindelser ikke omfatter engangstransaksjoner eller ren utveksling av meldingsfunksjoner. I erkjennelse av at ikke alle korrespondentbanktjenester over landegrensene utgjør en like stor risiko for hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme, kan intensiteten i tiltakene fastsatt i dette direktivet bestemmes på grunnlag av prinsippene for den risikobaserte metoden, uten at dette påvirker risikoen for hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme som respondentinstitusjonen utgjør.
- 44) Det er viktig å sikre at reglene for bekjempelse av hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme blir forsvarlig gjennomført av ansvarlige enheter. I denne sammenheng bør medlemsstatene styrke offentlige myndigheters rolle i deres funksjon som vedkommende myndigheter med spesifikt ansvar for å bekjempe hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme, herunder enhetene for finansiell etterretning, myndigheter med ansvar for etterforskning eller påtalemessige skritt i forbindelse med hvitvasking av penger, tilhørende primærlovbrudd og finansiering av terrorisme, sporing og beslaglegging eller frysing og inndragning av utbytte fra straffbare handlinger, myndigheter som mottar rapporter om transport over landegrensene av valuta og omsettelige instrumenter utstedt på ihennehaver, samt myndigheter som har tilsyns- eller kontrollansvar for å sikre at ansvarlige enheter oppfyller sine forpliktelser. Medlemsstatene bør styrke andre berørte myndigheters rolle, herunder skattemyndigheter og myndigheter med ansvar for bekjempelse av korrupsjon.
- 45) Medlemsstatene bør sikre effektivt og upartisk tilsyn med alle ansvarlige enheter, fortrinnsvis foretatt av offentlige myndigheter via en separat, uavhengig nasjonal regulerings- eller tilsynsmyndighet.
- 46) Kriminelle flytter utbytte fra ulovlig virksomhet gjennom mange finansformidlere for å unngå å bli oppdaget. Derfor er det viktig at kreditt- og finansinstitusjoner har anledning til å utveksle opplysninger ikke bare mellom medlemmer av konsernet, men også med andre kreditt- og finansinstitusjoner, samtidig

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

som det tas behørig hensyn til bestemmelsene om vern av personopplysninger som fastsatt i nasjonal rett.

- 47) Vedkommende myndigheter som fører tilsyn med at ansvarlige enheter overholder dette direktivet, bør ha anledning til å samarbeide og utveksle fortrolige opplysninger uten hensyn til deres art eller status. For dette formål bør disse vedkommende myndighetene ha et tilstrekkelig rettslig grunnlag for å utveksle fortrolige opplysninger, og samarbeidet mellom vedkommende tilsynsmyndigheter for bekjempelse av hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme og andre tilsynsmyndigheter bør ikke utilsiktet hindres av rettslig usikkerhet som kan skyldes mangel på uttrykkelige bestemmelser på dette området. Tilsynet med den faktiske gjennomføringen av et konserns politikk med hensyn til bekjempelse av hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme bør skje i samsvar med prinsippene og reglene for konsolidert tilsyn fastsatt i relevant europeisk sektorregelverk.
- 48) Utveksling av opplysninger og gjensidig bistand mellom vedkommende myndigheter i medlemsstatene er av avgjørende betydning for anvendelsen av dette direktivet. Derfor bør medlemsstatene ikke forby eller fastsette urimelige eller unødig strenge vilkår for å utveksle opplysninger eller yte bistand.
- 49) I samsvar med den felles politiske erklæringen fra medlemsstatene og Kommisjonen av 28. september 2011 om forklarende dokumenter¹² har medlemsstatene forpliktet seg til at underretningen om innarbeidings tiltakene i berettede tilfeller skal følges av et eller flere dokumenter som forklarer sammenhengen mellom et direktivs bestanddeler og de tilsvarende delene av de nasjonale innarbeidingsdokumentene. Med hensyn til dette direktivet anser regelgiveren at oversendingen av slike dokumenter er berettiget.
- 50) Ettersom målet for dette direktivet, som er å verne finanssystemet ved å forebygge, avdekke og etterforske hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme, ikke kan nås i tilstrekkelig grad av medlemsstatene siden enkelttiltak som medlemsstatene treffer for å verne sitt finanssystem, kan være uforenlige med det indre markeds virkemåte og med rettsstatens regler og offentlig orden i Unio-

nen, og derfor på grunn av tiltakets omfang og virkninger bedre kan nås på unionsplan, kan Unionen treffe tiltak i samsvar med nærhetsprinsippet som fastsatt i artikkel 5 i traktaten om Den europeiske union. I samsvar med forholdsmessighetsprinsippet fastsatt i nevnte artikkel går dette direktivet ikke lenger enn det som er nødvendig for å nå dette målet.

- 51) Dette direktivet er forenlig med de grunnleggende rettighetene og de prinsippene som er anerkjent i Den europeiske unions pakt om grunnleggende rettigheter («pakten»), særlig retten til respekt for privatliv og familieliv (artikkel 7 i pakten), retten til vern av personopplysninger (artikkel 8 i pakten) og frihet til å drive næringsvirksomhet (artikkel 16 i pakten).
- 52) Når Kommisjonen utarbeider en rapport som evaluerer gjennomføringen av dette direktivet, bør den ta behørig hensyn til de grunnleggende rettighetene og prinsippene som er anerkjent i pakten.
- 53) Ettersom det haster å få gjennomført de vedtatte tiltakene for å styrke Unionens ordning for å forebygge hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme, og medlemsstatene har forpliktet seg til raskest mulig å innarbeide direktiv (EU) 2015/849, bør endringene av direktiv (EU) 2015/849 innarbeides innen 10. januar 2020. Medlemsstatene bør opprette registre over de reelle eierne av selskaper og andre juridiske enheter innen 10. januar 2020 og over truster og lignende juridiske ordninger innen 10. mars 2020. De sentrale registrene bør være sammenkoplede gjennom den europeiske sentrale plattformen innen 10. mars 2021. Medlemsstatene bør opprette sentraliserte automatiserte ordninger som gjør det mulig å fastslå identiteten til innehavere av bank- og betalingskontoer og bankbokser innen 10. september 2020.
- 54) EUs datatilsyn har blitt rådspurt i samsvar med artikkel 28 nr. 2 i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 45/2001¹³ og avga uttalelse 2. februar 2017¹⁴.
- 55) Direktiv (EU) 2015/849 bør derfor endres.

¹² EUT C 369 av 17.12.2011, s. 14.

¹³ Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 45/2001 av 18. desember 2000 om personvern i forbindelse med behandling av personopplysninger i Fellesskapets institusjoner og organer og om fri utveksling av slike opplysninger (EFT L 8 av 12.1.2001, s. 1).

¹⁴ EUT C 85 av 18.3.2017, s. 3.

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

VEDTATT DETTE DIREKTIVET:

475/JIS og endring av rådsbeslutning 2005/671/JIS (EUT L 88 av 31.3.2017, s. 6).»

Artikkel 1

Endring av direktiv (EU) 2015/849

I direktiv (EU) 2015/849 gjøres følgende endringer:

1) I artikkel 2 nr. 1 punkt 3 gjøres følgende endringer:

a) Bokstav a) skal lyde:

«a) revisorer, eksterne regnskapsførere og skatterådgivere samt enhver annen person som forplikter seg til å yte – direkte eller gjennom andre personer som vedkommende er knyttet til – materiell støtte, bistand eller råd i skattesaker, og som har dette som viktigste forretningsvirksomhet eller yrkesvirksomhet,»

b) Bokstav d) skal lyde:

«d) eiendomsmeglere, herunder når de opptrer som formidlere ved utleie av fast eiendom, men bare med hensyn til transaksjoner der månedsleien beløper seg til 10 000 euro eller mer,»

c) Nye bokstaver skal lyde:

«g) tilbydere av vekslingstjenester mellom virtuelle valutaer og offisielle valutaer,

h) tilbydere av oppbevaringstjenester for virtuelle valutaer,

i) personer som handler med eller opptrer som formidlere ved handel med kunstverk, herunder når dette utføres av kunstgallerier eller auksjonshus, der verdien av transaksjonen eller en serie av innbyrdes forbundne transaksjoner beløper seg til 10 000 euro eller mer,

j) personer som oppbevarer, handler med eller opptrer som formidlere ved handel med kunstverk når dette utføres av frihavner, der verdien av transaksjonen eller en serie av innbyrdes forbundne transaksjoner beløper seg til 10 000 euro eller mer.»

2) I artikkel 3 gjøres følgende endringer:

a) I nr. 4 gjøres følgende endringer:

i) Bokstav a) skal lyde:

«a) terrorhandlinger, handlinger med tilknytning til en terroristgruppe og handlinger med tilknytning til terrorisme, som definert i avdeling II og III i direktiv (EU) 2017/541(*),

(*) Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2017/541 av 15. mars 2017 om bekjempelse av terrorisme, erstatning av Rådets rammebeslutning 2002/

ii) Bokstav c) skal lyde:

«c) handlinger utført av kriminelle organisasjoner som definert i artikkel 1 i Rådets rammebeslutning 2008/841/JIS(*),

(*) Rådets rammebeslutning 2008/841/JIS av 24. oktober 2008 om bekjempelse av organisert kriminalitet (EUT L 300 av 11.11.2008, s. 42).»

b) I nr. 6) skal bokstav b) lyde:

«b) når det gjelder trustar, alle følgende personer:

i) Stifteren eller stifterne.

ii) Forvalteren eller forvalterne.

iii) Tillitsmannen eller tillitsmennene, om slik(e) finnes.

iv) De begunstigede eller dersom det ennå ikke er bestemt hvilke enkeltpersoner som skal dra fordel av den juridiske ordningen eller enheten, den kategori personer i hvis hovedinteresse den juridiske ordningen eller enheten er opprettet eller fungerer.

v) Eventuelle andre fysiske personer som i siste instans utøver kontroll over trusten gjennom direkte eller indirekte eierskap eller på annen måte,».

c) Nr. 16) skal lyde:

«16) «elektroniske penger» elektroniske penger som definert i artikkel 2 nr. 2 i direktiv 2009/110/EF, unntatt økonomiske verdier som nevnt i artikkel 1 nr. 4 og 5 i nevnte direktiv.»

d) Nye numre skal lyde:

«18) «virtuelle valutaer» et digitalt uttrykk for verdi, som ikke er utstedt eller garantert av en sentralbank eller en offentlig myndighet, som ikke nødvendigvis er knyttet til en offisiell valuta, og som ikke har rettslig status som valuta eller penger, men som godtas som betalingsmiddel av fysiske eller juridiske personer, og som kan overføres, lagres og handles elektronisk,

19) «tilbydere av oppbevaringstjenester for virtuelle valutaer» en enhet som tilbyr tjenester for oppbevaring av private kryptografiske nøkler på vegne av sine kunder, for å oppbevare, lagre og overføre virtuelle valutaer.»

3) I artikkel 6 gjøres følgende endringer:

a) I nr. 2 skal bokstav b) og c) lyde:

«b) risikoen forbundet med hver relevant sektor, herunder, dersom slike er tilgjengelige, anslag fra Eurostat over hvor store pengebølper som hvitvaskes i hver av disse sektorene,

c) de metodene som kriminelle oftest bruker for å hvitvaske utbytte av ulovlig virksomhet, herunder, dersom opplysninger om slike er tilgjengelige, de metodene som særlig benyttes i transaksjoner mellom medlemsstater og tredjestater, uavhengig av om tredjestaten er identifisert som en tredjestat med høy risiko i henhold til artikkel 9 nr. 2.»

b) Nr. 3. skal lyde:

«3. Kommisjonen skal gjøre rapporten nevnt i nr. 1 tilgjengelig for medlemsstatene og de ansvarlige enhetene for å bistå dem med å identifisere, forstå, håndtere og redusere risikoen for hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme og for å gjøre det mulig for andre interessenter, herunder nasjonale regelgivere, Europaparlamentet, europeiske tilsynsmyndigheter og representanter for enheter for finansiell etterretning, å forstå risikoene bedre. Rapportene skal offentliggjøres senest seks måneder etter at de er gjort tilgjengelige for medlemsstatene, unntatt de delene av rapportene som inneholder graderte opplysninger.»

4) I artikkel 7 gjøres følgende endringer:

a) I nr. 4 skal nye bokstaver lyde:

«f) rapportere om den institusjonelle strukturen og generelle framgangsmåter i deres ordninger for bekjempelse av hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme, herunder blant annet enheten for finansiell etterretning, skattemyndigheter og representanter for påtalemyndigheten, samt de menneskelige og økonomiske ressursene disse er tildelt, i den grad slike opplysninger er tilgjengelige,

g) rapportere om nasjonale tiltak og ressurser (arbeidskraft og budsjett) som er bevilget til bekjempelse av hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme.»

b) Nr. 5 skal lyde:

«5. Medlemsstatene skal gjøre resultatene av sine risikovurderinger, herunder

oppdateringer av dem, tilgjengelige for Kommisjonen, de europeiske tilsynsmyndighetene og de andre medlemsstatene. Der det er hensiktsmessig, kan andre medlemsstater gi relevante tilleggsopplysninger til medlemsstaten som utfører risikovurderingen. Et sammendrag av vurderingen skal offentliggjøres. Sammendraget skal ikke inneholde graderte opplysninger.»

5) I artikkel 9 gjøres følgende endringer:

a) Nr. 2 skal lyde:

«2. Kommisjonen har myndighet til å vedta delegerte rettsakter i samsvar med artikkel 64 for å identifisere tredjestater med høy risiko, idet det tas hensyn til strategiske mangler, særlig når det gjelder

a) tredjestatens rettslige og institusjonelle ramme for bekjempelse av hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme, særlig

i) kriminalisering av hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme,

ii) tiltak som gjelder kundekontroll,

iii) krav med hensyn til registrering,

iv) krav om å rapportere mistenkelige transaksjoner,

v) rettidig tilgang for vedkommende myndigheter til korrekte opplysninger om de reelle eierne av juridiske personer og ordninger,

b) den myndighet og de framgangsmåter tredjestatens vedkommende myndigheter har for å bekjempe hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme, herunder tilstrekkelig effektive, forholdsmessige og avskrekkende sanksjoner, samt tredjestatens praksis med hensyn til samarbeid og utveksling av opplysninger med vedkommende myndigheter i medlemsstatene,

c) effektiviteten ved tredjestatens ordning for bekjempelse av hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme med hensyn til å håndtere risikoen for hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme.»

b) Nr. 4 skal lyde:

«4. Kommisjonen skal, når den utarbeider de delegerte rettsaktene nevnt i nr. 2, ta hensyn til relevante evalueringer, vur-

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

deringer og rapporter utarbeidet av internasjonale organisasjoner og standardsettere med kompetanse innen forebygging av hvitvasking av penger og bekjempelse av finansiering av terrorisme.»

6) Artikkel 10 nr. 1 skal lyde:

«1. Medlemsstatene skal forby sine kredittinstitusjoner og finansinstitusjoner å tilby anonyme kontoer, anonyme bankbøker eller anonyme bankbokser. Medlemsstatene skal i alle tilfeller kreve at eiere og begunstigede av eksisterende anonyme kontoer, anonyme bankbøker eller anonyme bankbokser er omfattet av kundekontrolltiltak innen 10. januar 2019 og uansett før slike kontoer, bankbøker eller bankbokser på noen måte brukes.»

7) I artikkel 12 gjøres følgende endringer:

a) I nr. 1 gjøres følgende endringer:

- i) I første ledd skal bokstav a) og b) lyde:
 «a) betalingsinstrumentet kan ikke fylles på igjen eller har en månedlig grense for betalingstransaksjoner på 150 euro som bare kan brukes i denne medlemsstaten,
 b) det høyeste beløpet som kan lagres elektronisk, overstiger ikke 150 euro,»

ii) Annet ledd utgår.

b) Nr. 2 skal lyde:

«2. Medlemsstatene skal sikre at unntaket fastsatt i nr. 1 ikke kommer til anvendelse ved kontantinnløsning eller kontantuttak av de elektroniske pengenes pengeverdi dersom dette beløpet overstiger 50 euro, eller når det gjelder fjernbetalingstransaksjoner som definert i artikkel 4 nr. 6 i europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2015/2366(*), dersom det utbetalte beløpet overstiger 50 euro per transaksjon.

(*) Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2015/2366 av 25. november 2015 om betalings tjenester i det indre marked, om endring av direktiv 2002/65/EF, 2009/110/EF og 2013/36/EU og forordning (EU) nr. 1093/2010 og om oppheving av direktiv 2007/64/EF (EUT L 337 av 23.12.2015, s. 35).»

c) Nytt nummer skal lyde:

«3. Medlemsstatene skal sikre at kredittinstitusjoner og finansinstitusjoner som opptrer som erververe, bare godtar betalinger foretatt med anonyme for-

håndsbetalte kort utstedt i tredjestater dersom kortene oppfyller krav som tilsvare dem som er fastsatt i nr. 1 og 2.

Medlemsstatene kan beslutte ikke å godta på sitt territorium betalinger foretatt ved bruk av anonyme forhåndsbetalte kort.»

8) I artikkel 13 nr. 1 gjøres følgende endringer:

a) Bokstav a) skal lyde:

«a) identifikasjon av kunden og kontroll av kundens identitet på grunnlag av dokumenter, data eller opplysninger innhentet fra en pålitelig og uavhengig kilde, herunder, dersom slike er tilgjengelige, elektroniske identifikasjonsmidler, relevante tillitstjenester som fastsatt i europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 910/2014(*), eller andre sikre prosesser for fjernidentifikasjon eller elektronisk identifikasjon som er regulert, anerkjent, godkjent eller godtatt av nasjonale vedkommende myndigheter,

(*) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 910/2014 av 23. juli 2014 om elektronisk identifikasjon og tillitstjenester for elektroniske transaksjoner i det indre marked og om oppheving av direktiv 1999/93/EF (EUT L 257 av 28.8.2014, s. 73).»

b) På slutten av bokstav b) tilføyes følgende punktum:

«Dersom den som identifiseres som reell eier, er den øverste lederen som nevnt i artikkel 3 nr. 6 bokstav a) ii), skal de ansvarlige enhetene treffe de rimelige tiltak som kreves for å kontrollere identiteten til den fysiske personen som innehar stillingen som øverste leder, og skal dokumentere tiltakene som treffes, samt eventuelle vanskeligheter som oppstår i kontrollprosessen.»

9) I artikkel 14 gjøres følgende endringer:

a) I nr. 1 skal nytt punktum lyde:

«Når det inngås en ny forretningsforbindelse med et selskap eller en annen juridisk enhet eller en trust eller en juridisk ordning med trustlignende struktur eller funksjoner (heretter kalt «lignende juridisk ordning») som er registreringspliktig med hensyn til opplysningene om reelle eiere i henhold til artikkel 30 eller 31, skal de ansvarlige enhetene innhente dokumentasjon på registrering eller et utdrag av registret.»

b) Nr. 5 skal lyde:

«5. Medlemsstatene skal kreve at ansvarlige enheter ikke bare iverksetter kundekontrolltiltak overfor alle nye kunder, men også på passende tidspunkter overfor eksisterende kunder på grunnlag av en risikovurdering, eller dersom en kundes relevante omstendigheter endrer seg, eller når den ansvarlige enheten har en lovbestemt plikt til å kontakte kunden i løpet av det aktuelle kalenderåret for å gjennomgå alle relevante opplysninger om den eller de reelle eierne, eller dersom den ansvarlige enheten har hatt denne plikten i henhold til rådsdirektiv 2011/16/EU(*).

(* Rådsdirektiv 2011/16/EU av 15. februar 2011 om forvaltningssamarbeid på skatteområdet og om oppheving av direktiv 77/799/EØF (EUT L 64 av 11.3.2011, s. 1).»

10) I artikkel 18 gjøres følgende endringer:

a) I nr. 1 skal første ledd lyde:

«I tilfellene nevnt i artikkel 18a–24, samt i andre tilfeller med større risiko som er identifisert av medlemsstatene eller ansvarlige enheter, skal medlemsstatene kreve at de ansvarlige enhetene anvender utvidede kundekontrolltiltak for å håndtere og redusere slike risikoer på egnet vis.»

b) Nr. 2 skal lyde:

«2. Medlemsstatene skal kreve at ansvarlige enheter så langt det er rimelig gransker bakgrunnen for og formålet med alle transaksjoner som oppfyller minst ett av følgende vilkår:

- i) Transaksjonene er komplekse.
- ii) Transaksjonene er uvanlig store.
- iii) Transaksjonsmønsteret er uvanlig.
- iv) Transaksjonene har ikke noe åpenbart økonomisk eller lovlig formål.

Særlig skal ansvarlige enheter skjerpe overvåkingens omfang og art når det gjelder forretningsforbindelsen, for å fastslå om transaksjonene eller virksomheten framstår som mistenkelige.»

11) Ny artikkel skal lyde:

«Artikkel 18a

1. Når det gjelder forretningsforbindelser eller transaksjoner som involverer tredjestater med høy risiko som er identifisert i henhold til artikkel 9 nr. 2, skal medlems-

statene kreve at de ansvarlige enhetene anvender følgende utvidede kundekontrolltiltak:

- a) Innhente ytterligere opplysninger om kunden og den eller de reelle eierne.
- b) Innhente ytterligere opplysninger om forretningsforbindelsens planlagte karakter.
- c) Innhente opplysninger om hvor kundens og den eller de reelle eiernes midler og formue stammer fra.
- d) Innhente opplysninger om grunnene for planlagte eller gjennomførte transaksjoner.
- e) Innhente godkjenning fra den øverste ledelsen for å inngå eller opprettholde forretningsforbindelsen.
- f) Gjennomføre utvidet overvåking av forretningsforbindelsen ved å øke antallet kontroller og hyppigheten av kontrollene og ved å velge hvilke transaksjonsmønstre som skal granskes nærmere.

Medlemsstatene kan kreve at ansvarlige enheter i relevante tilfeller skal sikre at den første betalingen skjer over en konto i kundens navn hos en kredittinstitusjon som er omfattet av standarder for kundekontrolltiltak som ikke er mindre robuste enn dem som er fastsatt i dette direktivet.

2. I tillegg til tiltakene fastsatt i nr. 1 og i samsvar med Unionens internasjonale forpliktelse skal medlemsstatene kreve at ansvarlige enheter i relevante tilfeller iverksetter ytterligere et eller flere risikoreduerende tiltak overfor personer og juridiske enheter som utfører transaksjoner som involverer tredjestater med høy risiko som identifisert i henhold til artikkel 9 nr. 2. Disse tiltakene skal bestå av et eller flere av følgende:

- a) Anvendelse av ytterligere utvidede kundekontrolltiltak.
- b) Innføring av relevante skjerpede rapporteringsordninger eller systematisk rapportering av finansielle transaksjoner.
- c) Begrensning av forretningsforbindelser eller transaksjoner med fysiske personer eller juridiske enheter fra tredjestater som er identifisert som høyrisikostater i henhold til artikkel 9 nr. 2.

3. I tillegg til tiltakene fastsatt i nr. 1 skal medlemsstatene, når det er relevant, iverksette et eller flere av følgende tiltak med hensyn til tredjestater med høy risiko som

identifisert i henhold til artikkel 9 nr. 2 i samsvar med Unionens internasjonale forpliktelser:

- a) Nekte ansvarlige enheter fra den berørte staten å opprette datterforetak, filialer eller representasjonskontorer, eller på annen måte ta hensyn til at den relevante ansvarlige enheten er fra en stat som ikke har tilstrekkelige ordninger for å bekjempe hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme.
- b) Forby ansvarlige enheter å opprette filialer eller representasjonskontorer i den berørte staten, eller på annen måte ta hensyn til at filialen eller representasjonskontoret vil være i en stat som ikke har tilstrekkelige ordninger for å bekjempe hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme.
- c) Kreve utvidet tilsynskontroll med eller skjerpede krav til ekstern revisjon av filialer og datterforetak av ansvarlige enheter som er etablert i den berørte staten.
- d) Stille skjerpede krav til ekstern revisjon av finanskonserner når det gjelder eventuelle filialer og datterforetak som er etablert i den berørte staten.
- e) Kreve at kreditt- og finansinstitusjoner gjennomgår og endrer, eller om nødvendig avslutter, korrespondentforbindelser med respondentinstitusjoner i den berørte staten.

4. Når medlemsstatene vedtar eller iverksetter tiltakene fastsatt i nr. 2 og 3, skal de, der det er hensiktsmessig, ta hensyn til relevante evalueringer, vurderinger og rapporter utarbeidet av internasjonale organisasjoner og standardsettere med kompetanse innen forebygging av hvitvasking av penger og bekjempelse av finansiering av terrorisme når det gjelder hvilken risiko den enkelte tredjestat utgjør.

5. Medlemsstatene skal underrette Kommisjonen før tiltakene fastsatt i nr. 2 og 3 vedtas eller iverksettes.»

12) I artikkel 19 skal innledningen lyde:

«Når det gjelder korrespondentforbindelser over landegrensene som involverer gjennomføring av betalinger med en respondentinstitusjon i en tredjestat, skal medlemsstatene kreve at deres kreditt- og finansinstitusjoner, når de inngår en forretningsforbindelse, i tillegg til å anvende kundekontrolltiltakene fastsatt i artikkel 13, også».

13) Ny artikkel skal lyde:

«Artikkel 20a

1. Hver medlemsstat skal utarbeide og holde oppdatert en liste over nøyaktig hvilke funksjoner som etter nasjonale lover og forskrifter anses som viktige offentlige verv i henhold til artikkel 3 nr. 9. Medlemsstatene skal kreve at hver internasjonale organisasjon som er akkreditert på deres territorium, utarbeider og holder oppdatert en liste over viktige offentlige verv i den aktuelle internasjonale organisasjonen i henhold til artikkel 3 nr. 9. Disse listene skal sendes til Kommisjonen og kan offentliggjøres.
2. Kommisjonen skal utarbeide og holde oppdatert en liste over nøyaktig hvilke funksjoner som anses som viktige offentlige verv i Unionens institusjoner og organer. Denne listen skal også inneholde alle funksjoner som kan betros representanter for tredjestater eller internasjonale organer med akkreditering på unionsplan.
3. På grunnlag av listene fastsatt i nr. 1 og 2 skal Kommisjonen utarbeide en samlet liste over alle viktige offentlige verv i henhold til artikkel 3 nr. 9. Den samlede listen skal offentliggjøres.
4. Verv som er oppført på listen nevnt i nr. 3 i denne artikkelen, skal behandles i samsvar med vilkårene fastsatt i artikkel 41 nr. 2.»

14) Artikkel 27 nr. 2 skal lyde:

«2. Medlemsstatene skal sikre at ansvarlige enheter som kunden vises til, treffer tilstrekkelige tiltak for å sikre at tredjepart på anmodning umiddelbart framlegger relevante kopier av identifikasjons- og kontrollopplysninger, herunder, om slike er tilgjengelige, data innhentet via elektroniske identifikasjonsmidler, relevante tillitstjenester som fastsatt i forordning (EU) nr. 910/2014, eller andre sikre prosesser for fjernidentifikasjon eller elektronisk identifikasjon som er regulert, anerkjent, godkjent eller godtatt av nasjonale vedkommende myndigheter.»

15) I artikkel 30 gjøres følgende endringer:

a) I nr. 1 gjøres følgende endringer:

i) Første ledd skal lyde:

«Medlemsstatene skal sikre at selskaper og andre juridiske enheter som er registrert på deres territorium, har plikt til å innhente og oppbevare tilstrekkelige, korrekte og oppdaterte opplysninger om de reelle eierne, herunder

nærmere opplysninger om deres interesser. Medlemsstatene skal sikre at brudd på denne artikkelen er omfattet av tiltak eller sanksjoner som er effektive, står i forhold til overtredelsen og virker avskrekkende.»

ii) Nytt ledd skal lyde:

«Medlemsstatene skal kreve at de reelle eierne av selskaper og andre juridiske enheter, herunder gjennom aksjer, stemmeretter, eierinteresser, innhav av ihendehaveraksjer eller kontroll på annen måte, legger alle de opplysningene fram for selskapet eller den juridiske enheten som er nødvendige for at selskapet eller den juridiske enheten skal oppfylle kravene i første ledd.»

b) Nr. 4 skal lyde:

«4. Medlemsstatene skal kreve at opplysningene som oppbevares i det sentrale registeret nevnt i nr. 3, er tilstrekkelige, korrekte og oppdaterte, og skal innføre ordninger for å oppnå dette. Disse ordningene skal omfatte krav om at de ansvarlige enhetene og – i den utstrekning det er relevant og ikke griper unødvendig inn i deres funksjoner – vedkommende myndigheter skal rapportere eventuelle avvik de finner mellom de opplysningene om reelle eiere som er tilgjengelige i de sentrale registrene, og de opplysningene om reelle eiere som de har tilgjengelig. Når det rapporteres om avvik, skal medlemsstatene sikre at det iverksettes hensiktsmessige tiltak for å korrigere avvikene så snart som mulig, og i mellomtiden, dersom det er hensiktsmessig, føre en egen merknad inn i det sentrale registeret.»

c) Nr. 5 skal lyde:

«5. Medlemsstatene skal sikre at opplysningene om de reelle eierne i alle tilfeller er tilgjengelige for

- a) vedkommende myndigheter og enheter for finansiell etterretning, uten noen begrensninger,
- b) ansvarlige enheter, innenfor rammen av kundekontrollen i samsvar med kapittel II,
- c) allmennheten.

Personene nevnt i bokstav c) skal minst ha tilgang til den reelle eierens navn, fødselsmåned og -år, bostedsstat og statsborgerskap, samt arten og omfanget av den reelle eierens interesser.

Medlemsstatene kan, på vilkår som fastsettes i nasjonal rett, gi tilgang til ytterligere opplysninger som gjør det mulig å fastslå den reelle eierens identitet. Disse ytterligere opplysningene skal minst omfatte fødselsdato eller kontaktopplysninger, i samsvar med bestemmelsene om vern av personopplysninger.»

d) Nytt nummer skal lyde:

«5a. Medlemsstatene kan velge å gjøre opplysningene i sine nasjonale registre som nevnt i nr. 3 tilgjengelige under forutsetning av at de registreres på nettet og at det betales et gebyr, som ikke skal overstige administrasjonskostnadene ved å gjøre opplysningene tilgjengelige, medregnet kostnader til vedlikehold og utvikling av registeret.»

e) Nr. 6 skal lyde:

«6. Medlemsstatene skal sikre at vedkommende myndigheter og enheter for finansiell etterretning har rask og ubegrenset tilgang til alle opplysninger som oppbevares i det sentrale registeret nevnt i nr. 3, uten at den berørte enheten varsles. Medlemsstatene skal også gi de ansvarlige enhetene rask tilgang når de gjennomfører kundekontrolltiltak i samsvar med kapittel II.

Vedkommende myndigheter som gis tilgang til det sentrale registeret nevnt i nr. 3, skal være de offentlige myndighetene som har et spesifikt ansvar for å bekjempe hvitvasking av penger eller finansiering av terrorisme, samt skattemyndigheter, ansvarlige enheters tilsynsmyndigheter og myndigheter med ansvar for etterforskning eller påtalemessige skritt i forbindelse med hvitvasking av penger, tilhørende primærlovbrudd og finansiering av terrorisme, sporing og beslaglegging eller frysing og inndragning av utbytte fra straffbare handlinger.»

f) Nr. 7 skal lyde:

«7. Medlemsstatene skal sikre at vedkommende myndigheter og enheter for finansiell etterretning er i stand til kostnadsfritt og innen rimelig tid å legge fram opplysningene nevnt i nr. 1 og 3 for vedkommende myndigheter og enheter for finansiell etterretning i andre medlemsstater.»

g) Nr. 9 og 10 skal lyde:

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

«9. Under ekstraordinære omstendigheter som skal fastsettes i nasjonal rett, der tilgangen nevnt i nr. 5 første ledd bokstav b) og c) innebærer at den reelle eieren ville bli utsatt for en uforholdsmessig risiko eller risiko for bedrageri, bortføring, utpressing, trakassering, vold eller trusler, eller der den reelle eieren er mindreårig eller på annen måte mangler rettslig handleevne, kan medlemsstatene fastsette unntak fra slik tilgang til alle eller deler av opplysningene om reelle eiere i det enkelte tilfelle. Medlemsstatene skal sikre at disse unntakene gis etter en inngående vurdering av de ekstraordinære omstendighetenes art. Retten til administrativ overprøving av beslutningen om unntak og til effektive rettsmidler skal garanteres. En medlemsstat som har gitt unntak, skal årlig offentliggjøre statistikk over antallet unntak som er gitt og begrunnelsene for dem, og rapportere disse dataene til Kommisjonen.

Unntak som gis i henhold til første ledd, skal ikke gjelde for kredittinstitusjoner eller finansinstitusjoner, og heller ikke for de ansvarlige enhetene nevnt i artikkel 2 nr. 1 punkt 3) bokstav b) som er offentlige tjenestemenn.

10. Medlemsstatene skal sikre at de sentrale registrene nevnt i nr. 3 i denne artikkelen, er sammenkoplet gjennom den europeiske sentrale plattformen opprettet ved artikkel 22 nr. 1 i europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2017/1132(*). Medlemsstatenes sentrale registre skal koples opp mot plattformen i samsvar med de tekniske spesifikasjonene og framgangsmåtene som er fastsatt ved gjennomføringsrettsakter vedtatt av Kommisjonen i samsvar med artikkel 24 i direktiv (EU) 2017/1132 og artikkel 31a i dette direktivet.

Medlemsstatene skal sikre at opplysningene nevnt i nr. 1 i denne artikkelen, er tilgjengelige gjennom registersammenkoplingssystemet opprettet ved artikkel 22 nr. 1 i direktiv (EU) 2017/1132, i samsvar med medlemsstatenes nasjonale lover som gjennomfører nr. 5, 5a og 6 i denne artikkelen.

Opplysningene nevnt i nr. 1 skal være tilgjengelige via de nasjonale

registrene og via registersammenkoplingssystemet i minst fem år og høyst ti år etter at selskapet eller den andre juridiske enheten er slettet fra registeret. Medlemsstatene skal samarbeide seg imellom og med Kommisjonen for å gjennomføre de ulike typene tilgang i samsvar med denne artikkelen.

(*) Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2017/1132 av 14. juni 2017 om visse aspekter ved selskapsrett (EUT L 169 av 30.6.2017, s. 46).»

16) I artikkel 31 gjøres følgende endringer:

a) Nr. 1 skal lyde:

«1. Medlemsstatene skal sikre at denne artikkelen får anvendelse på trustere og andre typer juridiske ordninger som blant annet fiducia, visse Treuhandtyper eller fideikommiss, som har en trustlignende struktur eller trustlignende funksjoner. Medlemsstatene skal identifisere særtrekkene til slike juridiske ordninger som er underlagt deres lovgivning, for å fastslå om en juridisk ordning har en trustlignende struktur eller trustlignende funksjoner.

Hver medlemsstat skal kreve at forvaltere av enhver klassisk trust («express trust») som forvaltes i deres medlemsstat, innhenter og oppbevarer tilstrekkelige, korrekte og oppdaterte opplysninger om de reelle eierne av trusten. Disse opplysningene skal omfatte opplysninger om identiteten til

- a) stifteren eller stifterne,
- b) forvalteren eller forvalterne,
- c) tillitsmannen eller tillitsmennene (om slik(e) finnes),
- d) de begunstigede eller kategoriene av begunstigede samt
- e) enhver annen fysisk person som utøver faktisk kontroll over trusten.

Medlemsstatene skal sikre at brudd på denne artikkelen er omfattet av tiltak eller sanksjoner som er effektive, står i forhold til overtredelsen og virker avskrekkende.»

b) Nr. 2 skal lyde:

«2. Medlemsstatene skal sikre at forvaltere og personer som innehar tilsvarende stillinger i lignende juridiske ordninger som nevnt i nr. 1 i denne artikkelen, innen rimelig tid opplyser om sin status og legger fram opplysningene nevnt i nr.

1 for ansvarlige enheter dersom de som forvaltere eller som personer med tilsvarende stillinger i en lignende juridisk ordning har en forretningsforbindelse eller utfører enkeltstående transaksjoner som overstiger tersklene fastsatt i artikkel 11 bokstav b), c) og d).»

c) Nytt nummer skal lyde:

«3a. Medlemsstatene skal kreve at opplysninger om de reelle eierne av klassiske trusters («express trusts») og lignende juridiske ordninger som nevnt i nr. 1, skal oppbevares i et sentralt register over reelle eiere opprettet av medlemsstaten der trustens forvalter eller personen som innehar en tilsvarende stilling i en lignende juridisk ordning, er etablert eller bosatt.

Dersom trustens forvalter eller personen som innehar en tilsvarende stilling i en lignende juridisk ordning, er etablert eller bosatt utenfor Unionen, skal opplysningene nevnt i nr. 1 oppbevares i et sentralt register opprettet av medlemsstaten der trustens forvalter eller personen som innehar en tilsvarende stilling i en lignende juridisk ordning, inngår en forretningsforbindelse eller erverver fast eiendom i trustens eller den lignende juridiske ordningens navn.

I tilfeller der forvalterne av en trust eller personer som innehar tilsvarende stillinger i en lignende juridisk ordning, er etablert eller bosatt i ulike medlemsstater, eller der forvalteren av en trust eller personen som innehar en tilsvarende stilling i en lignende juridisk ordning, inngår flere forretningsforbindelser i trustens eller den lignende juridiske ordningens navn i ulike medlemsstater, kan en attest på registrering eller et utdrag av opplysningene om de reelle eierne som oppbevares i registeret til én medlemsstat, anses som tilstrekkelig til at registreringsplikten skal regnes som oppfylt.»

d) Nr. 4 skal lyde:

«4. Medlemsstatene skal sikre at opplysningene om de reelle eierne av en trust eller en lignende juridisk ordning i alle tilfeller er tilgjengelige for

a) vedkommende myndigheter og enheter for finansiell etterretning, uten noen begrensninger,

b) ansvarlige enheter, innenfor rammen av kundekontrollen i samsvar med kapittel II,

c) enhver fysisk eller juridisk person som kan dokumentere en rettmessig interesse,

d) enhver fysisk eller juridisk person som inngir en skriftlig anmodning i forbindelse med en trust eller lignende juridisk ordning som innehar eller eier en kontrollerende andel i et selskap eller en annen juridisk enhet enn dem som er nevnt i artikkel 30 nr. 1, gjennom direkte eller indirekte eierskap, herunder gjennom innehav av ihendehaveraksjer eller gjennom kontroll på annen måte.

Opplysningene som skal være tilgjengelige for fysiske eller juridiske personer nevnt i første ledd bokstav c) og d), skal omfatte den reelle eierens navn, fødselsmåned og -år, bostedsstat og statsborgerskap, samt arten og omfanget av den reelle eierens interesser.

Medlemsstatene kan, på vilkår som fastsettes i nasjonal rett, gi tilgang til ytterligere opplysninger som gjør det mulig å fastslå den reelle eierens identitet. Disse ytterligere opplysningene skal minst omfatte fødselsdato eller kontaktopplysninger, i samsvar med bestemmelsene om vern av personopplysninger. Medlemsstatene kan gi mer omfattende tilgang til opplysningene som oppbevares i registeret i samsvar med sin nasjonale rett.

Vedkommende myndigheter som gis tilgang til det sentrale registeret nevnt i nr. 3a, skal være offentlige myndigheter som har et spesifikt ansvar for å bekjempe hvitvasking av penger eller finansiering av terrorisme, samt skattemyndigheter, ansvarlige enheters tilsynsmyndigheter og myndigheter med ansvar for etterforsknings- eller påtalemessige skritt i forbindelse med hvitvasking av penger, tilhørende primærlovbrudd og finansiering av terrorisme, sporing og beslaglegging eller frysing og inndragning av utbytte fra straffbare handlinger.»

e) Nytt nummer skal lyde:

«4a. Medlemsstatene kan velge å gjøre opplysningene i sine nasjonale registre som

nevnt i nr. 3a tilgjengelige under forutsetning av at de registreres på nettet og at det betales et gebyr, som ikke skal overstige administrasjonskostnadene ved å gjøre opplysningene tilgjengelige, medregnet kostnadene til vedlikehold og utvikling av registeret.»

f) Nr. 5 skal lyde:

«5. Medlemsstatene skal kreve at opplysningene som oppbevares i det sentrale registeret nevnt i nr. 3a, er tilstrekkelige, korrekte og oppdaterte, og skal innføre ordninger for å oppnå dette. Disse ordningene skal omfatte krav om at de ansvarlige enhetene og – i den utstrekning det er relevant og ikke griper unødvendig inn i deres funksjoner – vedkommende myndigheter skal rapportere eventuelle avvik de finner mellom de opplysningene om reelle eiere som er tilgjengelige i de sentrale registrene, og de opplysningene om reelle eiere som de har tilgjengelig. Når det rapporteres om avvik, skal medlemsstatene sikre at det iverksettes hensiktsmessige tiltak for å korrigere avvikene så snart som mulig, og om det er hensiktsmessig, i mellomtiden føre en egen merknad inn i det sentrale registeret.»

g) Nr. 7 skal lyde:

«7. Medlemsstatene skal sikre at vedkommende myndigheter og enheter for finansiell etterretning er i stand til kostnadsfritt og innen rimelig tid å legge fram opplysningene nevnt i nr. 1 og 3 for vedkommende myndigheter og enheter for finansiell etterretning i andre medlemsstater.»

h) Nytt nummer skal lyde:

«7a. Under ekstraordinære omstendigheter som skal fastsettes i nasjonal rett, der tilgangen nevnt i nr. 4 første ledd bokstav b), c) og d) innebærer at den reelle eieren ville bli utsatt for en uforholdsmessig risiko eller risiko for bedrageri, bortføring, utpressing, trakassering, vold eller trusler, eller der den reelle eieren er mindreårig eller på annen måte mangler rettslig handleevne, kan medlemsstatene fastsette unntak fra slik tilgang til alle eller deler av opplysningene om reelle eiere i det enkelte tilfelle. Medlemsstatene skal sikre at disse unntakene gis etter en inngående vurdering av de ekstraordinære

omstendighetenes art. Retten til administrativ overprøving av beslutningen om unntak og til effektive rettsmidler skal garanteres. En medlemsstat som har gitt unntak, skal årlig offentliggjøre statistikk over antallet unntak som er gitt og begrunnelsene for dem, og rapportere disse dataene til Kommisjonen.

Unntak som gis i henhold til første ledd, skal ikke gjelde for kredittinstitusjoner eller finansinstitusjoner, og heller ikke for ansvarlige enheter nevnt i artikkel 2 nr. 1 punkt 3) bokstav b) som er offentlige tjenestemenn.

Dersom en medlemsstat beslutter å fastsette et unntak i samsvar med første ledd, skal tilgangen til opplysninger ikke begrenses for vedkommende myndigheter og enheter for finansiell etterretning.»

i) Nr. 8 utgår.

j) Nr. 9 skal lyde:

«9. Medlemsstatene skal sikre at de sentrale registrene nevnt i nr. 3a i denne artikkelen er sammenkoplede via den europeiske sentrale plattformen opprettet ved artikkel 22 nr. 1 i direktiv (EU) 2017/1132. Medlemsstatenes sentrale registre skal koples opp mot plattformen i samsvar med de tekniske spesifikasjonene og framgangsmåtene som er fastsatt ved gjennomføringsrettsakter vedtatt av Kommisjonen i samsvar med artikkel 24 i direktiv (EU) 2017/1132 og artikkel 31a i dette direktivet.

Medlemsstatene skal sikre at opplysningene nevnt i nr. 1 i denne artikkelen, er tilgjengelige gjennom registersammenkoplingssystemet opprettet ved artikkel 22 nr. 2 i direktiv (EU) 2017/1132, i samsvar med medlemsstatenes nasjonale lover som gjennomfører nr. 4 og 5 i denne artikkelen.

Medlemsstatene skal treffe hensiktsmessige tiltak for å sikre at bare de opplysningene nevnt i nr. 1 som er oppdatert og knytter seg til faktiske reelle eiere, gjøres tilgjengelige via deres nasjonale registre og via registersammenkoplingssystemet, og tilgangen til disse opplysningene skal være i samsvar med bestemmelsene om vern av personopplysninger.

Opplysningene nevnt i nr. 1 skal være tilgjengelige via de nasjonale registrene og via registersammenkoplingssystemet i minst fem år og høyst ti år etter at begrunnelsen for å registrere opplysningene om de reelle eierne som nevnt i nr. 3a, ikke lenger foreligger. Medlemsstatene skal samarbeide med Kommisjonen for å gjennomføre de ulike typene tilgang i samsvar med nr. 4 og 4a.»

k) Nytt nummer skal lyde:

«10. Medlemsstatene skal innen 10. juli 2019 underrette Kommisjonen om kategoriene, beskrivelse av særtrekkene, navnene og eventuelt om rettsgrunnlaget for trustene og de lignende juridiske ordningene nevnt i nr. 1. Kommisjonen skal innen 10. september 2019 offentliggjøre den konsoliderte listen over disse trustene og lignende juridiske ordningene i *Den europeiske unions tidende*.

Innen 26. juni 2020 skal Kommisjonen framlegge en rapport for Europaparlamentet og Rådet med en vurdering av om alle truster og lignende juridiske ordninger som nevnt i nr. 1 som er underlagt medlemsstatenes lovgivning, er behørig identifisert og underlagt forpliktelsene fastsatt i dette direktivet. Kommisjonen skal treffe de nødvendige tiltak for å følge opp resultatene i rapporten.»

17) Ny artikkel skal lyde:

«Artikkel 31a

Gjennomføringsrettsakter

Ved behov skal Kommisjonen, i tillegg til de gjennomføringsrettsaktene Kommisjonen har vedtatt i samsvar med artikkel 24 i direktiv (EU) 2017/1132, i samsvar med artikkel 30 og 31 i dette direktivet ved hjelp av gjennomføringsrettsakter vedta de tekniske spesifikasjonene og framgangsmåtene som er nødvendige for å sammenkople medlemsstatenes sentrale registre som nevnt i artikkel 30 nr. 10 og artikkel 31 nr. 9 med hensyn til

- a) den tekniske spesifikasjonen som angir det settet av tekniske data som er nødvendig for at plattformen skal kunne utføre sine funksjoner, og metoden for lagring, bruk og vern av slike data,
- b) de felles kriteriene for tilgang til opplysninger om reelle eiere via registersammen-

koplingssystemet, avhengig av omfanget av den tilgangen medlemsstatene gir,

- c) de tekniske opplysningene om hvordan opplysningene om de reelle eierne skal gjøres tilgjengelige,
- d) de tekniske vilkårene for tilgang til de tjenestene registersammenkoplingssystemet tilbyr,
- e) de tekniske tiltakene for gjennomføring av de ulike typene tilgang til opplysningene om reelle eiere på grunnlag av artikkel 30 nr. 5 og artikkel 31 nr. 4,
- f) betalingsmetodene når det for tilgang til opplysninger om reelle eiere skal betales et gebyr i samsvar med artikkel 30 nr. 5a og artikkel 31 nr. 4a, idet det tas hensyn til tilgjengelige betalingstjenester, for eksempel fjernbetalingstransaksjoner.

Nevnte gjennomføringsrettsakter skal vedtas i samsvar med framgangsmåten med undersøkelseskomité nevnt i artikkel 64a nr. 2.

I sine gjennomføringsrettsakter skal Kommisjonen bestrebe seg på å gjenbruke kjent teknologi og gjeldende praksis. Kommisjonen skal sikre at systemene som skal utvikles, ikke innebærer kostnader utover det som er absolutt nødvendig for å gjennomføre dette direktivet. Kommisjonens gjennomføringsrettsakter skal kjennetegnes av gjennomsiktighet og utveksling av erfaringer og opplysninger mellom Kommisjonen og medlemsstatene.»

18) I artikkel 32 skal nytt nummer lyde:

«9. Uten at det berører artikkel 34 nr. 2 skal hver enhet for finansiell etterretning innenfor rammen av sine funksjoner kunne anmode om, motta og bruke opplysninger fra enhver ansvarlig enhet for formålet angitt i nr. 1, også om det ikke tidligere er innsendt noen rapport i henhold til artikkel 33 nr. 1 bokstav a) eller artikkel 34 nr. 1.»

19) Ny artikkel skal lyde:

«Artikkel 32a

1. Medlemsstatene skal innføre sentraliserte automatiserte ordninger, for eksempel sentrale registre eller sentrale elektroniske systemer for datagjenfinning, som gjør det mulig raskt å fastslå identiteten til fysiske og juridiske personer som innehar eller kontrollerer betalingskontoer og bankkontoer som identifiseres ved hjelp av et IBAN-nummer som definert i europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 260/2012(*), samt bankbokser hos en kredittinstitusjon

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

- på deres territorium. Medlemsstatene skal underrette Kommisjonen om særtrekkene ved disse nasjonale ordningene.
2. Medlemsstatene skal sikre at opplysningene som oppbevares i de sentraliserte ordningene nevnt i nr. 1, er direkte tilgjengelige for de nasjonale enhetene for finansiell etterretning på en umiddelbar og ufiltrert måte. Opplysningene skal også være tilgjengelige for nasjonale vedkommende myndigheter slik at de kan oppfylle sine forpliktelser i henhold til dette direktivet. Medlemsstatene skal sikre at hver enhet for finansiell etterretning er i stand til raskt å gi enhver annen enhet for finansiell etterretning opplysninger som oppbevares i de sentraliserte ordningene nevnt i nr. 1, i samsvar med artikkel 53.
 3. Følgende opplysninger skal være tilgjengelige og søkbare via de sentraliserte ordningene nevnt i nr. 1:
 - For innehavere av kundekontoer og personer som påstår at de handler på kundens vegne: navn, supplert med enten øvrige identifikasjonsopplysninger i henhold til nasjonale bestemmelser som innarbeider artikkel 13 nr. 1 bokstav a), eller et entydig identifikasjonsnummer.
 - For reelle eiere av innehavere av kundekontoer: navn, supplert med enten øvrige identifikasjonsopplysninger i henhold til nasjonale bestemmelser som innarbeider artikkel 13 nr. 1 bokstav a), eller et entydig identifikasjonsnummer.
 - For bank- og betalingskontoer: IBAN-nummer og dato for åpning og avslutning av kontoen.
 - For bankbokser: leietakers navn, supplert med enten øvrige identifikasjonsopplysninger i henhold til nasjonale bestemmelser som innarbeider artikkel 13 nr. 1 bokstav a), eller et entydig identifikasjonsnummer, samt leieperiodens varighet.
 4. Medlemsstatene kan vurdere å kreve at andre opplysninger som anses som avgjørende for at enheter for finansiell etterretning og vedkommende myndigheter skal kunne oppfylle sine forpliktelser i henhold til dette direktivet, skal være tilgjengelige og søkbare via de sentraliserte ordningene.
 5. Innen 26. juni 2020 skal Kommisjonen framlegge en rapport for Europaparlamentet og Rådet med en vurdering av vilkårene og de tekniske spesifikasjonene og framgangsmåtene for å sikre en sikker og effektiv sammenkopling av de sentraliserte automatiserte ordningene. Rapporten skal ved behov ledsages av et forslag til regelverk.
- (*) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 260/2012 av 14. mars 2012 om tekniske og forretningsmessige krav til kreditoverføringer og direkte debiteringer i euro og om endring av forordning (EF) nr. 924/2009 (EUT L 94 av 30.3.2012, s. 22).»
- 20) Ny artikkel skal lyde:
- «Artikkel 32b*
1. Medlemsstatene skal gi enheter for finansiell etterretning og vedkommende myndigheter tilgang til opplysninger som gjør det mulig raskt å fastslå identiteten til alle fysiske og juridiske personer som eier fast eiendom, herunder via registre eller elektroniske systemer for datagjenfinning dersom slike registre eller systemer er tilgjengelige.
 2. Innen 31. desember 2020 skal Kommisjonen framlegge en rapport for Europaparlamentet og Rådet med en vurdering av nødvendigheten og forholdsmessigheten av å harmonisere opplysningene i registrene og en vurdering av behovet for å sammenkople disse registrene. Rapporten skal ved behov ledsages av et forslag til regelverk.»
- 21) I artikkel 33 nr. 1 skal bokstav b) lyde:
- «b) på anmodning fra en enhet for finansiell etterretning å gi denne alle nødvendige opplysninger.»
- 22) I artikkel 34 skal nytt nummer lyde:
- «3. Selvregulerende organer utpekt av medlemsstatene skal årlig offentliggjøre en rapport som inneholder opplysninger om
- a) tiltak som er truffet i henhold til artikkel 58, 59 og 60,
 - b) eventuelt antall rapporter om overtredelser som er mottatt som omhandlet i artikkel 61,
 - c) eventuelt antall rapporter som er mottatt fra det selvregulerende organet som nevnt i nr. 1, og antall rapporter som er videresendt fra det selvregulerende organet til enheten for finansiell etterretning,
 - d) eventuelt antall og beskrivelse av tiltak som er iverksatt i henhold til artikkel 47

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

og 48 for å overvåke ansvarlige enheters overholdelse av sine forpliktelser i henhold til

- i) artikkel 10–24 (kundefkontroll),
- ii) artikkel 33, 34 og 35 (rapportering av mistenkelige transaksjoner),
- iii) artikkel 40 (registrering) og
- iv) artikkel 45 og 46 (internkontroll).»

23) Artikkel 38 skal lyde:

«*Artikkel 38*

1. Medlemsstatene skal sikre at enkeltpersoner, herunder ansatte og representanter for den ansvarlige enheten som rapporterer mistanker om hvitvasking av penger eller finansiering av terrorisme internt eller til enheten for finansiell etterretning, har rettslig vern mot å bli utsatt for trusler, represalier og fiendtlige handlinger og særlig mot skadelige og diskriminerende ansettelsesrelaterte tiltak.
2. Medlemsstatene skal sikre at enkeltpersoner som er utsatt for trusler, represalier eller fiendtlige handlinger eller skadelige eller diskriminerende ansettelsesrelaterte tiltak for å ha rapportert mistanker om hvitvasking av penger eller finansiering av terrorisme internt eller til enheten for finansiell etterretning, har rett til å framsette en klage på en trygg måte til de respektive vedkommende myndighetene. Uten at det berører kravet om fortrolig behandling av opplysninger innhentet av enheten for finansiell etterretning, skal medlemsstatene også sikre at slike enkeltpersoner har rett til effektiv klageadgang for å ivareta sine rettigheter i henhold til dette nummeret.»

24) Artikkel 39 nr. 3 skal lyde:

- «3. Forbudet fastsatt i nr. 1 skal ikke være til hinder for at opplysninger kan utveksles mellom kredittinstitusjoner og finansinstitusjoner fra medlemsstatene dersom de tilhører samme konsern, eller mellom disse enhetene og deres filialer og majoritetside datterselskaper etablert i tredjestater, forutsatt at filialene og de majoritetside datterselskapene fullt ut overholder konsernets retningslinjer og framgangsmåter, herunder framgangsmåtene for utveksling av opplysninger innenfor konsernet, i samsvar med artikkel 45, og at konsernets retningslinjer og framgangsmåter overholder kravene fastsatt i dette direktivet.»

25) I artikkel 40 nr. 1 gjøres følgende endringer:

a) Bokstav a) skal lyde:

«a) for kundefkontrolltiltak, en kopi av de dokumenter og opplysninger som er nødvendige for å overholde kravet om å iverksette kundefkontrolltiltakene fastsatt i kapittel II, herunder eventuelt tilgjengelige data innhentet via elektroniske identifikasjonsmidler, relevante tillitstjenester som fastsatt i forordning (EU) nr. 910/2014, eller andre sikre prosesser for fjernidentifikasjon eller elektronisk identifikasjon som er regulert, anerkjent, godkjent eller godtatt av nasjonale vedkommende myndigheter, i et tidsrom på fem år etter at forretningsforbindelsen med kunden er avsluttet eller etter den dato da en enkeltstående transaksjon er utført.»

b) Nytt ledd skal lyde:

«Oppbevaringstiden nevnt i dette nummeret, herunder den forlengede oppbevaringstiden som ikke skal overstige fem år, gjelder også for opplysninger som er tilgjengelige via de sentraliserte ordningene nevnt i artikkel 32a.»

26) Artikkel 43 skal lyde:

«*Artikkel 43*

Behandling av personopplysninger på grunnlag av dette direktivet med sikte på å forebygge hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme som omhandlet i artikkel 1, skal anses som en oppgave i offentlighetens interesse i henhold til europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/679(*)).

(*) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/679 av 27. april 2016 om vern av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger samt om oppheving av direktiv 95/46/EF (generell personvernforordning) (EUT L 119 av 4.5.2016, s. 1).»

27) Artikkel 44 skal lyde:

«*Artikkel 44*

1. For å bidra til utarbeidningen av risikovurderinger i henhold til artikkel 7 skal medlemsstatene sikre at de kan vurdere om de ordningene de har for bekjempelse av hvitvasking av penger eller finansiering av terrorisme, er effektive, ved å føre omfattende statistikk over forhold som er relevante for disse ordningenes effektivitet.
2. Statistikken nevnt i nr. 1 skal omfatte

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

- a) opplysninger om størrelsen på og betydningen av de ulike sektorene som omfattes av dette direktivet, herunder antallet fysiske personer og enheter og hver sektors økonomiske betydning,
 - b) opplysninger om rapportering, etterforskning og rettslige faser i den nasjonale ordningen for bekjempelse av hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme, herunder antall rapporter om mistenkelige transaksjoner som er inngitt til enheten for finansiell etterretning, og hvordan disse rapportene har blitt fulgt opp, samt på årsbasis antall saker som er etterforsket, antall personer som tiltalt, antall personer som er dømt for hvitvasking av penger eller finansiering av terrorisme, typer primærlovbrudd der slike opplysninger foreligger, og verdien i euro på formuesgoder som har blitt fryst, beslaglagt eller inndratt,
 - c) opplysninger, dersom de er tilgjengelige, om antall rapporter og prosentandelen av rapporter som fører til videre etterforskning, sammen med årsrapporten til ansvarlige enheter med nærmere opplysninger om hvor nyttige rapportene deres har vært og hvordan de har blitt fulgt opp,
 - d) opplysninger om antallet tverrnasjonale anmodninger om opplysninger som enheten for finansiell etterretning har fremmet, mottatt, avslått og helt eller delvis besvart, fordelt etter motpartsstat,
 - e) menneskelige ressurser som er avsatt til vedkommende myndigheter med ansvar for tilsynet med bekjempelse av hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme, samt menneskelige ressurser avsatt til enheten for finansiell etterretning for å utføre oppgavene angitt i artikkel 32,
 - f) antall stedlige og ikke-stedlige tilsynstiltak som er iverksatt, antall overtredelser som er identifisert på grunnlag av tilsynstiltak, og antall sanksjoner/forvaltningsmessige tiltak som er truffet av tilsynsmyndighetene.
3. Medlemsstatene skal sikre at en konsolidert oversikt over deres statistikk offentliggjøres på årlig basis.
 4. Medlemsstatene skal hvert år sende Kommisjonen statistikken nevnt i nr. 2. Kommisjonen skal offentliggjøre en årlig rapport som sammenfatter og forklarer de statistiske opplysningene nevnt i nr. 2, og som skal gjøres tilgjengelig på dens nettsted.»
- 28) Artikkel 45 nr. 4 skal lyde:
- «4. Medlemsstatene og de europeiske tilsynsmyndighetene skal underrette hverandre om tilfeller der en tredjestats lovgivning ikke tillater gjennomføring av de nødvendige retningslinjene og framgangsmåtene som kreves i henhold til nr. 1. I disse tilfellene kan det iverksettes samordnede tiltak for å finne en løsning. Ved vurdering av hvilke tredjestater som ikke tillater gjennomføring av retningslinjene og framgangsmåtene som kreves i henhold til nr. 1, skal medlemsstatene og de europeiske tilsynsmyndighetene ta hensyn til alle juridiske begrensninger som kan hindre korrekt gjennomføring av disse retningslinjene og framgangsmåtene, herunder taushetsplikt, vern av personopplysninger og andre begrensninger på utvekslingen av opplysninger som kan være relevante for dette formålet.»
- 29) Artikkel 47 nr. 1 skal lyde:
- «1. Medlemsstatene skal sikre at tilbydere av vekslings tjenester mellom virtuelle valutaer og offisielle valutaer og tilbydere av oppbevaringstjenester for virtuelle valutaer er registrert, at vekselekontorer, sjekkinnløsningskontorer og tilbydere av tjenester til truster eller selskaper skal ha en tillatelse eller være registrert, og at tilbydere av pengespilltjenester skal være regulert.»
- 30) I artikkel 48 gjøres følgende endringer:
- a) Nytt nummer skal lyde:
 - «1a. For å legge til rette for og fremme et effektivt samarbeid, og særlig utveksling av opplysninger, skal medlemsstatene oversende Kommisjonen listen over vedkommende myndigheter for de ansvarlige enhetene oppført i artikkel 2 nr. 1, herunder deres kontaktopplysninger. Medlemsstatene skal sikre at opplysningene som gis til Kommisjonen, holdes oppdatert.

Kommisjonen skal offentliggjøre et register over disse myndighetene og deres kontaktopplysninger på sitt nettsted. Myndighetene oppført i registeret skal, innenfor rammen av sin myndighet, fungere som kontaktpunkt for de tilsvarende vedkommende myndighetene i de andre medlemsstatene.

Medlemsstatenes finansielle tilsynsmyndigheter skal også fungere som kontaktpunkt for de europeiske tilsynsmyndighetene.

For å sikre korrekt håndheving av dette direktivet skal medlemsstatene kreve at alle ansvarlige enheter blir underlagt et tilstrekkelig tilsyn, herunder myndighet til å foreta stedlige og ikke-stedlige tilsyn, og skal treffe hensiktsmessige og forholdsmessige forvaltnings tiltak for å avhjelpe situasjonen i tilfelle av overtredelser.»

b) Nr. 2 skal lyde:

«2. Medlemsstatene skal sikre at vedkommende myndigheter har tilstrekkelig myndighet, herunder myndighet til å kreve framlagt alle opplysninger som er relevante for å overvåke overholdelsen av regelverket og utføre kontroller, og at de har tilstrekkelige finansielle, menneskelige og tekniske ressurser til å kunne utføre sine oppgaver. Medlemsstatene skal sikre at nevnte myndigheters personale har høy integritet og rett kompetanse og holder en høy faglig standard, herunder når det gjelder fortrolighet, vern av personopplysninger og standarder for å håndtere interessekonflikter.»

c) Nr. 4. skal lyde:

«4. Medlemsstatene skal sikre at vedkommende myndigheter i medlemsstaten der den ansvarlige enheten driver virksomheter, fører tilsyn med at disse virksomhetene overholder den aktuelle medlemsstatens nasjonale bestemmelser som innarbeider dette direktivet.

Når det gjelder kredittinstitusjoner og finansinstitusjoner som er del av et konsern, skal medlemsstatene, for å oppnå formålene fastsatt i første ledd, sikre at vedkommende myndigheter i medlemsstaten der hovedforetaket er etablert, samarbeider med vedkommende myndigheter i medlemsstatene der virksomhetene som inngår i konsernet, er etablert.

Når det gjelder virksomhet som nevnt i artikkel 45 nr. 9, kan tilsynet nevnt i første ledd omfatte iverksetting av hensiktsmessige og forholdsmessige tiltak for å håndtere alvorlige mangler som krever umiddelbar avhjelping. Disse tiltakene skal være midlertidige

og skal oppheves når de identifiserte manglene er rettet opp, eventuelt med bistand fra eller i samarbeid med vedkommende myndigheter i den ansvarlige enhetens hjemstat, i samsvar med artikkel 45 nr. 2.»

d) I nr. 5 skal nytt ledd lyde:

«Når det gjelder kredittinstitusjoner og finansinstitusjoner som er del av et konsern, skal medlemsstatene sikre at vedkommende myndigheter i medlemsstaten der morforetaket er etablert, fører tilsyn med den faktiske gjennomføringen av konsernets retningslinjer og framgangsmåter som nevnt i artikkel 45 nr. 1. For dette formålet skal medlemsstatene sikre at vedkommende myndigheter i medlemsstaten der kreditt- og finansinstitusjoner som inngår i konsernet, er etablert, samarbeider med vedkommende myndigheter i medlemsstaten der morforetaket er etablert.»

31) Artikkel 49 skal lyde:

«Artikkel 49

Medlemsstatene skal sikre at politiske beslutningstakere, enheter for finansiell etterretning, tilsynsmyndigheter og andre vedkommende myndigheter som deltar i bekjempelsen av hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme, samt skattemyndigheter og retts håndhevende myndigheter, når de handler innenfor rammen av dette direktivet, har effektive ordninger for samarbeid og samordning på nasjonalt plan når det gjelder utvikling og gjennomføring av politikk og tiltak for bekjempelse av hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme, herunder for å oppfylle sin forpliktelse i henhold til artikkel 7.»

32) I kapittel VI avsnitt 3 skal nytt underavsnitt lyde:

«Underavsnitt IIa

Samarbeid mellom medlemsstatenes vedkommende myndigheter

Artikkel 50a

Medlemsstatene skal ikke forby eller fastsette urimelige eller unødig strenge vilkår for å utveksle opplysninger eller yte bistand vedkommende myndigheter imellom i henhold til dette direktivet. Medlemsstatene skal særlig sikre at vedkommende myndigheter ikke avslår en anmodning om bistand med den begrunnelse at

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

- a) anmodningen anses også å omfatte skattemessige forhold,
 - b) nasjonal rett krever at ansvarlige enheter ivaretar taushetsplikten og behandler opplysningene fortrolig, unntatt i de tilfellene der opplysningene som søkes, er underlagt lovbestemt eller yrkesmessig taushetsplikt som beskrevet i artikkel 34 nr. 2,
 - c) det pågår en undersøkelse, etterforskning eller rettergang i den anmodede medlemsstaten, med mindre bistanden vil medføre at undersøkelsen, etterforskningen eller rettergangen blir hindret,
 - d) den anmodende vedkommende myndigheten er av en annen art eller har en annen status enn den anmodede vedkommende myndigheten.»
- 33) I artikkel 53 gjøres følgende endringer:
- a) I nr. 1 skal første ledd lyde:
 - «1. Medlemsstatene skal sikre at enhetene for finansiell etterretning spontant eller på anmodning utveksler alle opplysninger som kan være relevante for deres behandling eller analyse av opplysninger knyttet til hvitvasking av penger eller finansiering av terrorisme og berørte fysiske eller juridiske personer, uten hensyn til typen primærlovbrudd, også dersom typen primærlovbrudd som det kan dreie seg om, ikke er kjent på utvekslingstidspunktet.»
 - b) I nr. 2 annet ledd skal annet punktum lyde:
 - «Denne enheten for finansiell etterretning skal innhente opplysningene i samsvar med artikkel 33 nr. 1 og snarest videre-sendende svarene.»
- 34) I artikkel 54 skal nytt ledd lyde:
- «Medlemsstatene skal sikre at enhetene for finansiell etterretning utpeker minst én kontaktperson eller ett kontaktpunkt som skal ha ansvar for å motta anmodninger om opplysninger fra enheter for finansiell etterretning i andre medlemsstater.»
- 35) I artikkel 55 skal nr. 2 lyde:
- «2. Medlemsstatene skal sikre at den anmodede enheten for finansiell etterretning snarest og i den utstrekning det er mulig, gir sitt forhåndssamtykke til at opplysningene kan formidles til vedkommende myndigheter, uten hensyn til type primærlovbrudd. Den anmodede enheten for finansiell etterretning skal ikke nekte å samtykke til slik formidling, med mindre dette ville falle utenfor anvendelsesområdet for dens bestemmelser om bekjempelse av

hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme eller ville kunne hindre en etterforskning eller på annen måte ikke ville være i samsvar med grunnleggende prinsipper i denne medlemsstatens nasjonale rett. En eventuell beslutning om å nekte samtykke skal behørig begrunnes. Disse unntakstilfellene skal spesifiseres på en måte som forhindrer misbruk av og uberettigede begrensninger på formidlingen av opplysninger til vedkommende myndigheter.»

36) Artikkel 57 skal lyde:

«*Artikkel 57*

Forskjeller i definisjonen av primærlovbrudd i nasjonal rett som nevnt i artikkel 3 nr. 4, skal ikke begrense enheten for finansiell etterretnings evne å yte bistand til en annen enhet for finansiell etterretning, og skal ikke begrense utvekslingen, formidlingen eller bruken av opplysninger i henhold til artikkel 53, 54 og 55.»

37) I kapittel VI avsnitt 3 skal nytt underavsnitt lyde:

«*Underavsnitt IIIa*

Samarbeid mellom vedkommende myndigheter som fører tilsyn med kreditt- og finansinstitusjoner og andre myndigheter som er underlagt taushetsplikt

Artikkel 57a

1. Medlemsstatene skal kreve at alle personer som arbeider eller har arbeidet for vedkommende myndigheter som fører tilsyn med at kreditt- og finansinstitusjoner overholder dette direktivet, samt revisorer og sakkyn-dige som opptrer på vegne av slike vedkommende myndigheter, skal være underlagt taushetsplikt.

Uten at det berører tilfeller som omfattes av strafferetten, skal fortrolige opplysninger som personene nevnt i første ledd får i embets medfør i henhold til dette direktivet, ikke kan gis videre annet enn i en summarisk eller sammenfattet form på en slik måte at de enkelte kreditt- eller finansinstitusjonene ikke kan identifiseres.

2. Nr. 1 skal ikke være til hinder for utveksling av opplysninger mellom

- a) vedkommende myndigheter som fører tilsyn med kreditt- og finansinstitusjoner i en medlemsstat i samsvar med dette direktivet eller andre rettsakter

om tilsyn med kreditt- og finansinstitusjoner,

b) vedkommende myndigheter som fører tilsyn med kreditt- og finansinstitusjoner i ulike medlemsstater i henhold til dette direktivet eller andre rettsakter om tilsyn med kreditt- og finansinstitusjoner, herunder Den europeiske sentralbank (ESB) når den handler i samsvar med rådsforordning (EU) nr. 1024/2013^(*). For denne utvekslingen av opplysninger gjelder taushetsplikten nevnt i nr. 1.

Innen 10. januar 2019 skal vedkommende myndigheter som fører tilsyn med kreditt- og finansinstitusjoner i samsvar med dette direktivet, og ESB når den handler i henhold til artikkel 27 nr. 2 i forordning (EU) nr. 1024/2013 og artikkel 56 første ledd bokstav g) i europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/36/EU^(**), med støtte fra de europeiske tilsynsmyndighetene, inngå en avtale om de nærmere praktiske reglene for utveksling av opplysninger.

3. Vedkommende myndigheter som fører tilsyn med kreditt- og finansinstitusjoner som mottar fortrolige opplysninger som nevnt i nr. 1, skal benytte disse opplysningene bare
 - a) i forbindelse med utførelsen av sine oppgaver i henhold til dette direktivet eller andre rettsakter på området hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme, tilsynsregulering og tilsyn med kreditt- og finansinstitusjoner, herunder ilegging av sanksjoner,
 - b) i forbindelse med en klage på en beslutning truffet av den vedkommende myndigheten som fører tilsyn med kreditt- og finansinstitusjoner, herunder rettergang,
 - c) i forbindelse med rettergang som er innledet i henhold til særbestemmelser i unionsretten vedtatt på dette direktivets område eller innenfor tilsynsregulering av og tilsyn med kreditt- og finansinstitusjoner.
4. Medlemsstatene skal sikre at vedkommende myndigheter som fører tilsyn med kreditt- og finansinstitusjoner, i størst mulig utstrekning samarbeider med hverandre for dette direktivets formål, uten hensyn til deres art eller status. Et slikt samarbeid skal også, innenfor rammen av den myndighet den anmodede vedkommende myndig-

heten er tillagt, omfatte muligheten til å gjennomføre undersøkelser på vegne av en anmodende vedkommende myndighet, og påfølgende utveksling av opplysninger som er innhentet gjennom slike undersøkelser.

5. Medlemsstatene kan gi sine vedkommende nasjonale myndigheter som fører tilsyn med kreditt- og finansinstitusjoner, tillatelse til å inngå avtaler om samarbeid om og utveksling av fortrolige opplysninger med tilsvarende vedkommende myndigheter i tredjestater. Slike samarbeidsavtaler skal inngås på grunnlag av gjensidighet og bare dersom opplysningene som gis videre, omfattes av en garanti om at de oppfyller krav til taushetsplikt som minst tilsvare dem som er nevnt i nr. 1. Fortrolige opplysninger som utveksles i henhold til disse samarbeidsavtalene, skal være til bruk for nevnte myndigheter i utførelsen av deres tilsynsoppgaver.

Dersom opplysningene som utveksles, kommer fra en annen medlemsstat, kan de gis videre bare med uttrykkelig samtykke fra de vedkommende myndighetene som har gitt opplysningene, og eventuelt bare for de formål som disse myndighetene har gitt samtykke til.

Artikkel 57b

1. Uten hensyn til artikkel 57a nr. 1 og 3 og uten at det berører artikkel 34 nr. 2, kan medlemsstatene tillate utveksling av opplysninger mellom vedkommende myndigheter i samme medlemsstat eller i forskjellige medlemsstater, mellom vedkommende myndigheter og myndigheter med ansvar for tilsynet med foretak i finanssektoren og fysiske eller juridiske personer som handler innenfor rammen av sin yrkesvirksomhet som nevnt i artikkel 2 nr. 1 punkt 3, samt myndigheter med lovfestet ansvar for tilsynet med finansmarkedene innenfor rammen av deres respektive tilsynsfunksjoner.

De mottatte opplysningene skal under enhver omstendighet være underlagt krav om taushetsplikt som minst tilsvare dem som er nevnt i artikkel 57a nr. 1.

2. Uten hensyn til artikkel 57a nr. 1 og 3 kan medlemsstatene i henhold til bestemmelser fastsatt i nasjonal rett tillate at visse opplysninger gis videre til andre nasjonale myndigheter som ved lov har ansvar for tilsynet med finansmarkedene, eller som har

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

spesifikt ansvar for å bekjempe eller etterforske hvitvasking av penger, tilhørende primærlovbrudd eller finansiering av terrorisme.

Fortrolige opplysninger som utveksles i henhold til dette nummeret, skal imidlertid bare brukes av de berørte myndighetene for å utføre de oppgavene de er pålagt ved lov. Personer som har tilgang til disse opplysningene, skal være underlagt krav om taushetsplikt som minst tilsvarer dem som er nevnt i artikkel 57a nr. 1.

3. Medlemsstatene kan tillate at visse opplysninger i forbindelse med tilsyn med at kredittinstitusjoner overholder dette direktivet, gis videre til parlamentariske undersøkelseskomiteer, revisjonsretter og andre enheter med ansvar for undersøkelser i deres medlemsstat, på følgende vilkår:
- Enhetene har et klart definert mandat i henhold til nasjonal rett til å granske eller kontrollere virksomheten til myndigheter med ansvar for tilsynet med disse kredittinstitusjonene eller for lovgivningen om slikt tilsyn.
 - Opplysningene er strengt nødvendige for å oppfylle mandatet nevnt i bokstav a).
 - De personene som har tilgang til opplysningene, er i henhold til nasjonal rett underlagt krav om taushetsplikt som minst tilsvarer dem som er nevnt i artikkel 57a nr. 1.
 - Dersom opplysningene kommer fra en annen medlemsstat, kan de gis videre bare med uttrykkelig samtykke fra de vedkommende myndighetene som har gitt opplysningene, og bare for de formål disse myndighetene har gitt samtykke til.

(*) Rådsforordning (EU) nr. 1024/2013 av 15. oktober 2013 om tildeling av særskilte oppgaver til Den europeiske sentralbank i forbindelse med politikken for tilsyn med kredittinstitusjoner (EUT L 287 av 29.10.2013, s. 63).

(**) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/36/EU av 26. juni 2013 om adgang til å utøve virksomhet som kredittinstitusjon og om tilsyn med kredittinstitusjoner og verdipapirforetak, om endring av direktiv 2002/87/EF og om oppheving av direktiv 2006/48/EF og 2006/49/EF (EUT L 176 av 27.6.2013, s. 338).»

38) I artikkel 58 nr. 2 skal nytt ledd lyde:

«Medlemsstatene skal videre sikre at deres vedkommende myndigheter raskt underretter de rettshåndhevende myndighetene når de

identifiserer overtredelser som omfattes av strafferettslige sanksjoner.»

39) I artikkel 61 gjøres følgende endringer:

a) Nr. 1 skal lyde:

«1. Medlemsstatene skal sikre at vedkommende myndigheter og i relevante tilfeller selvregulerende organer innfører effektive og pålitelige ordninger for å oppmuntre til rapportering til vedkommende myndigheter og i relevante tilfeller til selvregulerende organer, av mulige eller faktiske overtredelser av nasjonale bestemmelser som innarbeider dette direktivet.

For dette formålet skal de stille til rådighet en eller flere sikre kommunikasjonskanaler for personer som foretar rapportering som nevnt i første ledd. Disse kanalene skal sikre at identiteten til personer som gir opplysninger, er kjent bare for de vedkommende myndighetene og i relevante tilfeller de selvregulerende organene.»

b) I nr. 3 skal nye ledd lyde:

«Medlemsstatene skal sikre at enkeltpersoner, herunder ansatte og representanter for den ansvarlige enheten, som rapporterer mistanker om hvitvasking av penger eller finansiering av terrorisme internt eller til enheten for finansiell etterretning, skal ha rettslig vern mot å bli utsatt for trusler, represalier og fiendtlige handlinger og særlig mot skadelige og diskriminerende ansettelsesrelaterte tiltak.

Medlemsstatene skal sikre at enkeltpersoner som er utsatt for trusler, fiendtlige handlinger eller skadelige eller diskriminerende ansettelsesrelaterte tiltak for å ha rapportert mistanker om hvitvasking av penger eller finansiering av terrorisme internt eller til enheten for finansiell etterretning, har rett til å framsette en klage på en trygg måte til de respektive vedkommende myndighetene. Uten at det berører kravet om fortrolig behandling av opplysninger innhentet av enheten for finansiell etterretning, skal medlemsstatene også sikre at slike enkeltpersoner har rett til effektiv klageadgang for å ivareta sine rettigheter i henhold til dette nummeret.»

40) Ny artikkel skal lyde:

«Artikkel 64a

1. Kommisjonen skal bistå av Komiteen for forebygging av hvitvasking av penger og

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

finansiering av terrorisme (heretter kalt «Komiteen»), som nevnt i artikkel 23 i europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2015/847(*). Nevnte komité skal være en komité i henhold til forordning (EU) nr. 182/2011(**).

2. Når det vises til dette nummeret, får artikkel 5 i forordning (EU) nr. 182/2011 anvendelse.

(*) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2015/847 av 20. mai 2015 om opplysninger som skal følge pengeoverføringer, og om oppheving av forordning (EF) nr. 1781/2006 (EUT L 141 av 5.6.2015, s. 1).

(**) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 182/2011 av 16. februar 2011 om fastsettelse av allmenne regler og prinsipper for medlemsstatenes kontroll med Kommisjonens utøvelse av sin gjennomføringsmyndighet (EUT L 55 av 28.2.2011, s. 13).»

41) Artikkel 65 skal lyde:

«Artikkel 65

1. Innen 11. januar 2022 og deretter hvert tredje år skal Kommisjonen utarbeide en rapport om gjennomføringen av dette direktivet og framlegge den for Europaparlamentet og Rådet.

Rapporten skal særlig inneholde

- a) en redegjørelse for særlige tiltak som er vedtatt og ordninger som er innført på EU- og medlemsstatsplan for å forebygge og håndtere nye problemer og ny utvikling som utgjør en trussel mot Unionens finansielle system,
- b) oppfølgingstiltak som er iverksatt på unions- og medlemsstatsplan på grunnlag av bekymringer de er gjort kjent med, herunder klager knyttet til nasjonal rett som hindrer vedkommende myndigheters og selvregulerende organers tilsyns- og etterforskningsmyndighet,
- c) en redegjørelse for tilgjengeligheten av relevante opplysninger for vedkommende myndigheter og enheter for finansiell etterretning i medlemsstatene, for å hindre at finanssystemet brukes til hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme,
- d) en redegjørelse for det internasjonale samarbeidet og utvekslingen av opplysninger mellom vedkommende myndigheter og enheter for finansiell etterretning,

- e) en redegjørelse for nødvendige tiltak fra Kommisjonens side for å kontrollere at medlemsstatene treffer tiltak i samsvar med dette direktivet, og for å vurdere nye problemer og ny utvikling i medlemsstatene,
- f) en analyse av særlige tiltak og ordninger på unions- og medlemsstatsplan som ville gjøre det mulig å samle inn og få tilgang til opplysninger om de reelle eierne av selskaper og andre juridiske enheter som er registrert utenfor Unionen, og av forholdsmessigheten av tiltakene nevnt i artikkel 20 bokstav b),
- g) en vurdering av forenligheten med de grunnleggende rettighetene og prinsippene som er anerkjent i Den europeiske unions pakt om grunnleggende rettigheter.

Den første rapporten, som skal offentliggjøres innen 11. januar 2022, skal om nødvendig ledsages av egnede forslag til regelverk, herunder eventuelt med hensyn til virtuelle valutaer, delegering av myndighet til å opprette og vedlikeholde en sentral database som registrerer brukernes identitet og lommebokadresser som er tilgjengelige for enhetene for finansiell etterretning, samt skjemaer for egenerklæringer for brukerne av virtuelle valutaer, og til å styrke samarbeidet mellom medlemsstatenes kontorer for tilbakeføring av utbytte og en risikobasert anvendelse av tiltakene nevnt i artikkel 20 bokstav b).

2. Innen 1. juni 2019 skal Kommisjonen vurdere rammen for samarbeidet mellom enheter for finansiell etterretning og tredjestater samt hindringer og muligheter for å styrke samarbeidet mellom enheter for finansiell etterretning i Unionen, herunder muligheten for å opprette en samordnings- og støtteordning.
3. Dersom det er relevant, skal Kommisjonen framlegge en rapport for Europaparlamentet og Rådet med vurdering av om det er nødvendig og forholdsmessig å sette ned prosentdelen for identifikasjon av de reelle eierne av juridiske enheter på bakgrunn av eventuelle anbefalinger om dette fra internasjonale organisasjoner og standardsettere med kompetanse innen forebygging av hvitvasking av penger og bekjempelse av finansiering av terrorisme som følge av en ny vurdering, og eventuelt framlegge et forslag til regelverk.»

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

42) Artikkel 67 nr. 1 skal lyde:

«1. Medlemsstatene skal innen 26. juni 2017 sette i kraft de lovene og forskriftene som er nødvendige for å etterkomme dette direktivet.

Medlemsstatene skal anvende artikkel 12 nr. 3 innen 10. juli 2020.

Medlemsstatene skal opprette registrene nevnt i artikkel 30 innen 10. januar 2020, registrene nevnt i artikkel 31 innen 10. mars 2020, og de sentraliserte automatiserte ordningene nevnt i artikkel 32a innen 10. september 2020.

Kommisjonen skal innen 10. mars 2021 sikre at registrene er sammenkoplet som nevnt i artikkel 30 og 31, i samarbeid med medlemsstatene.

Medlemsstatene skal umiddelbart oversende Kommisjonen teksten til tiltakene nevnt i dette nummeret.

Når disse bestemmelsene vedtas av medlemsstatene, skal de inneholde en henvisning til dette direktivet, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. Nærmere regler for henvisningen fastsettes av medlemsstatene.»

43) I vedlegg II nr. 3 skal innledningen lyde:

«3) Geografiske risikofaktorer – registrering, etablering, bosted i:»

44) I vedlegg III gjøres følgende endringer:

a) I nr. 1 skal ny bokstav lyde:

«g) kunden er tredjestatsborger som søker om oppholdsrett eller statsborgerskap i medlemsstaten i bytte mot kapitaloverføringer, kjøp av eiendom eller statsobligasjoner, eller investering i selskaper i den berørte medlemsstaten.»

b) I nr. 2) gjøres følgende endringer:

i) Bokstav c) skal lyde:

«c) indirekte forretningsforbindelser eller transaksjoner uten visse beskyttelsestiltak, for eksempel elektroniske identifikasjonsmidler, relevante tillitstjenester som definert i forordning (EU) nr. 910/2014, eller andre sikre prosesser for fjernidentifikasjon eller elektronisk identifikasjon som er regulert, anerkjent, godkjent eller godtatt av vedkommende nasjonale myndigheter,»

ii) Ny bokstav skal lyde:

«f) transaksjoner knyttet til olje, våpen, edelmetaller, tobakksprodukter, kulturelle artefakter samt andre artikler av arkeologisk, historisk,

kulturell eller religiøs betydning eller av sjelden vitenskapelig verdi, samt elfenbein og vernede arter.»

Artikkel 2

Endring av direktiv 2009/138/EF

I artikkel 68 nr. 1 bokstav b) i direktiv 2009/138/EF tilføyes følgende punkt:

«iv) myndigheter med ansvar for tilsynet med at de ansvarlige enhetene oppført i artikkel 2 nr. 1 punkt 1) og 2) i europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2015/849(*), overholder nevnte direktiv,

(*) Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2015/849 av 20. mai 2015 om tiltak for å hindre at finanssystemet brukes til hvitvasking av penger eller finansiering av terrorisme, om endring av europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 648/2012 og om oppheving av europaparlaments- og rådsdirektiv 2005/60/EF og råds- og kommisjonsdirektiv 2006/70/EF (EUT L 141 av 5.6.2015, s. 73).»

Artikkel 3

Endring av direktiv 2013/36/EU

I artikkel 56 første ledd i direktiv 2013/36/EU skal ny bokstav lyde:

«g) myndigheter med ansvar for tilsynet med at de ansvarlige enhetene oppført i artikkel 2 nr. 1 punkt 1) og 2) i europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2015/849(*), overholder nevnte direktiv.

(*) Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2015/849 av 20. mai 2015 om tiltak for å hindre at finanssystemet brukes til hvitvasking av penger eller finansiering av terrorisme, om endring av europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 648/2012 og om oppheving av europaparlaments- og rådsdirektiv 2005/60/EF og råds- og kommisjonsdirektiv 2006/70/EF (EUT L 141 av 5.6.2015, s. 73).»

Artikkel 4

Innarbeiding i nasjonal rett

1. Medlemsstatene skal innen fredag 10. januar 2020 sette i kraft de lovene og forskriftene som er nødvendige for å etterkomme dette direktivet. De skal umiddelbart oversende Kommisjonen teksten til disse bestemmelsene.

Når disse bestemmelsene vedtas av medlemsstatene, skal de inneholde en henvisning til dette direktivet, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres.

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

2. Medlemsstatene skal oversende Kommisjonen teksten til de viktigste internrettslige bestemmelsene som de vedtar på det området dette direktivet omhandler.

Utferdiget i Strasbourg 30. mai 2018.

For Europaparlamentet
A. TAJANI
President

For Rådet
L. PAVLOVA
President

Artikkel 5

Ikrafttredelse

Dette direktivet trer i kraft den 20. dagen etter at det er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Artikkel 6

Adressater

Dette direktivet er rettet til medlemsstatene.

Vedlegg 9

Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2022/858 av 30. mai 2022 om en pilotordning for markedsinfrastrukturer basert på desentralisert registerteknologi, og om endring av forordning (EU) nr. 600/2014 og (EU) nr. 909/2014 og direktiv 2014/65/EU

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte, særlig artikkel 114,

under henvisning til forslag fra Europakommisjonen,

etter oversending av utkast til regelverksakt til de nasjonale parlamentene,

under henvisning til uttalelse fra Den europeiske sentralbank¹,

under henvisning til uttalelse fra Den europeiske økonomiske og sosiale komité²,

etter den ordinære regelverksprosedyren³ og ut fra følgende betraktninger:

- 1) Det er viktig å sikre at Unionens regelverk for finansielle tjenester er rustet for den digitale tidsalderen og bidrar til en framtidig økonomi som fungerer for borgerne, blant annet ved å muliggjøre bruken av innovative teknologier. Unionen har en politisk interesse i å utforske, utvikle og fremme bruken av transformative teknologier i finanssektoren, herunder innføringen av desentralisert registerteknologi (distributed ledger technology – DLT). Kryptoeiendeler er et av de viktigste anvendelsesområdene for desentralisert registerteknologi i finanssektoren.
- 2) De fleste kryptoeiendelene faller utenfor virkeområdet for Unionens regelverk for finansielle tjenester og skaper utfordringer med hensyn til blant annet investorvern, markedsintegritet, energiforbruk og finansiell stabilitet. Kryptoeiendeler krever derfor egne rammeregler på unionsplan. Andre kryptoeiendeler regnes derimot som finansielle instrumenter i hen-

hold til europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/65/EU⁴. I den utstrekning kryptoeiendeler regnes som finansielle instrumenter i henhold til det nevnte direktivet, kommer et fullstendig sett av Unionens regelverk for finansielle tjenester, herunder europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 236/2012⁵, (EU) nr. 596/2014⁶, (EU) nr. 909/2014⁷ og (EU) 2017/1129⁸ og europaparlaments- og rådsdirektiv 98/26/EF⁹ og 2013/50/EU¹⁰

⁴ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/65/EU av 15. mai 2014 om markeder for finansielle instrumenter og om endring av direktiv 2002/92/EF og direktiv 2011/61/EU (EUT L 173 av 12.6.2014, s. 349).

⁵ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 236/2012 av 14. mars 2012 om shortsalg og visse sider ved kredittbytteavtaler (EUT L 86 av 24.3.2012, s. 1).

⁶ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 596/2014 av 16. april 2014 om markedsmissbruk (markedsmissbruksforordningen) og om oppheving av europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/6/EF og kommisjonsdirektiv 2003/124/EF, 2003/125/EF og 2004/72/EF (EUT L 173 av 12.6.2014, s. 1).

⁷ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 909/2014 av 23. juli 2014 om forbedring av verdipapirproppgjør i Den europeiske union og om verdipapirsentraler samt om endring av direktiv 98/26/EF og 2014/65/EU og forordning (EU) nr. 236/2012 (EUT L 257 av 28.8.2014, s. 1).

⁸ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2017/1129 av 14. juni 2017 om det prospektet som skal offentliggjøres når verdipapirer tilbys offentligheten eller opptas til handel på et regulert marked, og om oppheving av direktiv 2003/71/EF (EUT L 168 av 30.6.2017, s. 12).

⁹ Europaparlaments- og rådsdirektiv 98/26/EF av 19. mai 1998 om endeleg oppgjør i betalingssystem og i oppgjersystem for verdipapir (EFT L 166 av 11.6.1998, s. 45).

¹⁰ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/50/EU av 22. oktober 2013 om endring av europaparlaments- og rådsdirektiv 2004/109/EF om harmonisering av innsynskrav med hensyn til opplysninger om utstedere av verdipapirer som er opptatt til notering på et regulert marked, europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/71/EF om det prospekt som skal offentliggjøres når verdipapirer legges ut til offentlig tegning eller opptas til notering og kommisjonsdirektiv 2007/14/EF om fastsettelse av nærmere regler for gjennomføringen av visse bestemmelser i direktiv 2004/109/EF (EUT L 294 av 6.11.2013, s. 13).

¹ EUT C 244 av 22.6.2021, s. 4.

² EUT C 155 av 30.4.2021, s. 31.

³ Europaparlamentets holdning av 24. mars 2022 (ennå ikke offentliggjort i EUT) og rådsbeslutning av 12. april 2022.

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

potensielt til anvendelse på utstedere av slike kryptoeiendeler og på foretak som driver virksomhet knyttet til slike kryptoeiendeler.

- 3) Den såkalte «tokeniseringen» av finansielle instrumenter, det vil si den digitale representasjonen av finansielle instrumenter i desentraliserte registre eller utstedelsen av tradisjonelle eiendelsklasser i tokenisert form for å gjøre det mulig å utstede, lagre og overføre dem i et desentralisert register, forventes å åpne muligheter for effektivitetsforbedringer i handels- og etterhandlingsprosessen. Ettersom de grunnleggende avveiningene med hensyn til kreditt- risiko og likviditet fortsatt vil måtte gjøres i en tokenisert verden, vil framgangen for tokenbaserte systemer avhenge av hvor godt de samhandler med tradisjonelle kontobaserte systemer, i det minste inntil videre.
- 4) Unionens regelverk for finansielle tjenester ble ikke utformet med tanke på desentralisert registerteknologi og kryptoeiendeler, og det inneholder bestemmelser som potensielt utelukker eller begrenser bruken av desentralisert registerteknologi ved utstedelse, handel og oppgjør av kryptoeiendeler som regnes som finansielle instrumenter. For tiden er det også mangel på godkjente finansmarkedsinfrastrukturer som bruker desentralisert registerteknologi for å yte handels- eller oppgjørstjenester eller en kombinasjon av slike tjenester for kryptoeiendeler som regnes som finansielle instrumenter. Utviklingen av et annenhåndsmarked for slike kryptoeiendeler kan gi flere fordeler, for eksempel økt effektivitet, gjennomsiktighet og konkurranse når det gjelder handels- og oppgjørsvirksomhet.
- 5) Samtidig har juridiske, teknologiske og operasjonelle særtrekk ved bruken av desentralisert registerteknologi og ved kryptoeiendeler som regnes som finansielle instrumenter, medført at det har oppstått hull i regelverket. For eksempel stilles det ingen krav til gjennomsiktighet, pålitelighet eller sikkerhet ved de protokollene og «smarte kontraktene» som ligger til grunn for kryptoeiendeler som regnes som finansielle instrumenter. Den underliggende teknologien vil også kunne medføre noen nye former for risiko som dagens regelverk ikke tar tilstrekkelig hensyn til. Det er utviklet flere prosjekter for handel med kryptoeiendeler som regnes som finansielle instrumenter og tilknyttede etterhandelstjenester og -aktiviteter i Unionen, men så langt er bare noen i drift, og de som er i drift, er av begrenset omfang. Som Den europeiske sentralbanks

(ESB) rådgivende gruppe om markedsinfrastrukturer for verdipapirer og sikkerhet og dens rådgivende gruppe om markedsinfrastrukturer for betalinger har påpekt, vil bruken av desentralisert registerteknologi innebære lignende utfordringer som konvensjonell teknologi står overfor, for eksempel problemer med fragmentering og interoperabilitet, og vil også potensielt kunne skape nye problemer, for eksempel med hensyn til tokeners rettslige gyldighet. Den begrensede erfaringen med handel med kryptoeiendeler som regnes som finansielle instrumenter og tilknyttede etterhandelstjenester og -aktiviteter gjør at det ennå er for tidlig å gjøre større endringer i Unionens regelverk for finansielle tjenester for å muliggjøre full innføring av slike kryptoeiendeler og deres underliggende teknologi. Samtidig begrenses opprettelsen av finansmarkedsinfrastrukturer for kryptoeiendeler som regnes som finansielle instrumenter for tiden av krav i Unionens regelverk for finansielle tjenester som ikke er særlig egnet for kryptoeiendeler som regnes som finansielle instrumenter, eller for bruken av desentralisert registerteknologi. For eksempel gir plattformer for handel med kryptoeiendeler vanligvis ikke-profesjonelle investorer direkte tilgang, mens tradisjonelle handelsplasser vanligvis bare gir ikke-profesjonelle investorer tilgang gjennom finansielle mellomledd.

- 6) For å gjøre det mulig å utvikle så vel kryptoeiendeler som regnes som finansielle instrumenter, som desentralisert registerteknologi, samtidig som et høyt nivå for investorvern, markedsintegritet, finansiell stabilitet og gjennomsiktighet opprettholdes og regelverksarbitrasje og smutthull unngås, vil det være nyttig å opprette en pilotordning for markedsinfrastrukturer basert på desentralisert registerteknologi for å prøve ut slike DLT-markedsinfrastrukturer («pilotordningen»). Pilotordningen bør gjøre det mulig å unnta visse DLT-markedsinfrastrukturer midlertidig fra en del av de særlige kravene i Unionens regelverk for finansielle tjenester som ellers hadde kunnet hindre operatører i å utvikle løsninger for handel med og oppgjør av transaksjoner i kryptoeiendeler som regnes som finansielle instrumenter, uten å svekke gjeldende krav eller sikkerhetstiltak som gjelder for tradisjonelle markedsinfrastrukturer. DLT-markedsinfrastrukturer og deres operatører bør ha innført egnede sikkerhetstiltak i forbindelse med bruken av desentralisert registerteknologi for å

sikre effektivt investorvern, herunder klart definerte ansvarskjeder overfor kundene for eventuelle tap som skyldes operasjonelle feil. Pilotordningen bør også gjøre det mulig for Den europeiske tilsynsmyndighet (Den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndighet) opprettet ved europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1095/2010¹¹ (ESMA) og vedkommende myndigheter å trekke lærdom av pilotordningen og få erfaring med mulighetene og de særlige risikoene som er knyttet til kryptoeiendeler som regnes som finansielle instrumenter, og deres underliggende teknologi. Erfaringene fra pilotordningen bør bidra til å identifisere mulige konkrete forslag til egnede rammeregler for å foreta målrettede tilpasninger av unionsretten med hensyn til utstedelse, oppbevaring og forvaltning av eiendeler, handel med og oppgjør av DLT-baserte finansielle instrumenter.

- 7) For å oppfylle målene for pilotordningen bør det opprettes en ny unionsstatus som DLT-markedsinfrastruktur for å sikre at Unionen kan spille en ledende rolle når det gjelder finansielle instrumenter i tokenisert form, og bidra til utviklingen av et annenhåndsmarked for slike eiendeler. Statusen som DLT-markedsinfrastruktur bør være frivillig og bør ikke hindre finansmarkedsinfrastrukturer som handelsplasser, verdipapirsentraler og sentrale motparter i å utvikle handels- og etterhandletjenester og -aktiviteter for kryptoeiendeler som regnes som finansielle instrumenter, eller som er basert på desentralisert registerteknologi, i henhold til Unionens gjeldende regelverk for finansielle tjenester.
- 8) DLT-markedsinfrastrukturer bør bare ta opp til handel eller registrere DLT-baserte finansielle instrumenter i et desentralisert register. DLT-baserte finansielle instrumenter bør være kryptoeiendeler som regnes som finansielle instrumenter, og som utstedes, overføres og lagres i et desentralisert register.
- 9) Unionens regelverk for finansielle tjenester er ment å være nøytralt med hensyn til bruken av en bestemt teknologi framfor en annen. Henvisninger til en bestemt type desentralisert registerteknologi skal derfor unngås. Operatører av DLT-markedsinfrastrukturer bør sikre

at de er i stand til å oppfylle alle gjeldende krav uavhengig av hvilken teknologi som brukes.

- 10) Ved anvendelsen av denne forordningen bør det tas hensyn til prinsippene om teknologinøytralitet, forholdsmessighet, like konkurransevilkår og «samme virksomhet, samme risiko, samme regler» for å sikre at regelverket gir markedsdeltakerne rom for innovasjon, for å opprettholde verdiene om gjennomsiktighet, rettferdighet, stabilitet, investorvern, ansvarlighet og markedsintegritet, og for å ivareta personvernet og vernet av personopplysninger som er sikret ved artikkel 7 og 8 i Den europeiske unions pakt om grunnleggende rettigheter.
- 11) Adgangen til pilotordningen bør ikke være begrenset til etablerte operatører, men bør også være åpen for nyinntredere. En enhet som ikke har tillatelse i henhold til forordning (EU) nr. 909/2014 eller direktiv 2014/65/EU, kan søke om tillatelse i henhold til den nevnte forordningen eller direktivet, alt etter som, og samtidig søke om en særskilt tillatelse i henhold til denne forordningen. I slike tilfeller bør vedkommende myndighet ikke vurdere om enheten oppfyller de kravene i forordning (EU) nr. 909/2014 eller direktiv 2014/65/EU som det er søkt om unntak fra i henhold til denne forordningen. Slike enheter bør bare kunne drive DLT-markedsinfrastrukturer i samsvar med denne forordningen, og deres tillatelse bør tilbakekalles når deres særskilte tillatelse er utløpt, med mindre enhetene inngir en fullstendig søknad om tillatelse i henhold til forordning (EU) nr. 909/2014 eller direktiv 2014/65/EU.
- 12) Begrepet DLT-markedsinfrastruktur omfatter DLT-baserte multilaterale handelsfasiliteter (DLT-MHF), DLT-baserte oppgjørssystemer (DLT-OS) og DLT-baserte handels- og oppgjørssystemer (DLT-HOS). DLT-markedsinfrastrukturer bør kunne samarbeide med andre markedsdeltakere for å prøve ut innovative løsninger som er basert på desentralisert registerteknologi i ulike segmenter av verdikjeden for finansielle tjenester.
- 13) En DLT-MHF bør være en multilateral handelsfasilitet som drives av et verdipapirforetak eller en markedsoperatør som har tillatelse i henhold til direktiv 2014/65/EU, og som har fått en særskilt tillatelse i henhold til denne forordningen. En kredittinstitusjon med tillatelse i henhold til direktiv 2013/36/EU som yter investeringstjenester eller utøver investeringsvirksomhet, bør bare kunne drive en

¹¹ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1095/2010 av 24. november 2010 om opprettelse av en europeisk tilsynsmyndighet (Den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndighet), om endring av beslutning nr. 716/2009/EF og om oppheving av kommisjonsbeslutning 2009/77/EF (EUT L 331 av 15.12.2010, s. 84).

DLT-MHF når den har tillatelse som verdipapirforetak eller markedsoperatør i henhold til direktiv 2014/65/EU. DLT-MHF-er og deres operatører bør være underlagt alle krav som gjelder for multilaterale handelsfasiliteter og deres operatører i henhold til europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 600/2014¹², direktiv 2014/65/EU eller annet gjeldende unionsregelverk for finansielle tjenester, med unntak av de kravene vedkommende myndighet har gitt unntak fra i samsvar med denne forordningen.

- 14) Bruken av desentralisert registerteknologi, der alle transaksjoner registreres i et desentralisert register, kan framskynde og kombinere handel og oppgjør i nær sanntid og kombinere handels- og etterhandelstjenester og -aktiviteter. Kombinasjonen av handels- og etterhandelsaktiviteter i én enkelt enhet er imidlertid ikke noe det er tatt høyde for i dagens regelverk, uavhengig av hvilken teknologi som brukes, noe som skyldes politiske valg knyttet til risikospesialisering og atskillelse med sikte på å fremme konkurransen. Pilotordningen bør ikke kunne påberopes for å begrunne en dyptgripende gjennomgang av atskillelsen av handels- og etterhandelsaktiviteter eller av landskapet for finansmarkedsinfrastrukturer. I betraktning av de potensielle fordelene med desentralisert registerteknologi når det gjelder å kunne kombinere handel og oppgjør, er det imidlertid god grunn til å innføre en egen DLT-markedsinfrastruktur i pilotordningen, nemlig DLT-HOS, som kombinerer de aktivitetene som normalt utføres av multilaterale handelsfasiliteter og verdipapiroppgjørssystemer.
- 15) Et DLT-HOS bør være enten en DLT-MHF som kombinerer tjenestene som ytes av en DLT-MHF og et DLT-OS, og drives av et verdipapirforetak eller en markedsoperatør som har fått en særskilt tillatelse til å drive et DLT-HOS i henhold til denne forordningen, eller være et DLT-OS som kombinerer tjenestene som ytes av en DLT-MHF og et DLT-OS, og drives av en verdipapirsentral som har fått særskilt tillatelse til å drive et DLT-HOS i henhold til denne forordningen. En kredittinstitusjon med tillatelse i henhold til direktiv 2013/36/EU som yter investeringstjenester eller utøver investeringsvirksomhet, bør bare

kunne drive et DLT-HOS når den har tillatelse som verdipapirforetak eller markedsoperatør i henhold til direktiv 2014/65/EU. Et verdipapirforetak eller en markedsoperatør som driver et DLT-HOS, bør omfattes av kravene som gjelder for en DLT-MHF, og en verdipapirsentral som driver et DLT-HOS, bør omfattes av kravene som gjelder for et DLT-OS. Ettersom et DLT-HOS vil gjøre det mulig for et verdipapirforetak eller en markedsoperatør også å yte oppgjørstjenester, og vil gjøre det mulig for en verdipapirsentral også å yte handelstjenester, er det nødvendig at verdipapirforetakene eller markedsoperatørene også oppfyller kravene som gjelder for et DLT-OS, og at verdipapirsentralene oppfyller kravene som gjelder for en DLT-MHF. Ettersom verdipapirsentraler ikke omfattes av visse krav om tillatelse og organisatoriske krav i henhold til direktiv 2014/65/EU når de yter investeringstjenester eller utøver investeringsvirksomhet i samsvar med forordning (EU) nr. 909/2014, bør det antas en lignende tilnærming i pilotordningen både for verdipapirforetak og markedsoperatører og for verdipapirsentraler som driver et DLT-HOS. Et verdipapirforetak eller en markedsoperatør som driver et DLT-HOS, bør derfor unntas fra et begrenset sett med krav om tillatelse og organisatoriske krav i henhold til forordning (EU) nr. 909/2014 ettersom verdipapirforetaket eller markedsoperatøren vil måtte oppfylle kravene om tillatelse og de organisatoriske kravene i henhold til direktiv 2014/65/EU. Omvendt bør en verdipapirsentral som driver et DLT-HOS, unntas fra et begrenset sett med krav om tillatelse og organisatoriske krav i henhold til direktiv 2014/65/EU ettersom verdipapirsentralen vil måtte oppfylle kravene om tillatelse og de organisatoriske kravene i henhold til forordning (EU) nr. 909/2014. Slike unntak bør være midlertidige og bør ikke få anvendelse på en DLT-markedsinfrastruktur som drives utenfor pilotordningen. ESMA bør kunne vurdere tekniske standarder for registrering og operasjonell risiko som er vedtatt i henhold til forordning (EU) nr. 909/2014 for å sikre at de anvendes forholdsmessig på verdipapirforetak eller markedsoperatører som driver et DLT-HOS.

- 16) Operatører av DLT-HOS-er bør kunne søke om de samme unntakene som dem som er tilgjengelige for operatører av DLT-MHF-er og DLT-OS-er, forutsatt at de oppfyller vilkårene som er knyttet til unntakene og eventuelle

¹² Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 600/2014 av 15. mai 2014 om markeder for finansielle instrumenter og om endring av forordning (EU) nr. 648/2012 (EUT L 173 av 12.6.2014, s. 84).

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

- kompenserende tiltak som vedkommende myndigheter krever. De samme hensynene som gjelder for DLT-MHF-er og DLT-OS-er, bør gjelde for unntakene som er tilgjengelige for DLT-HOS-er, for alle vilkår som er knyttet til disse unntakene og kompenserende tiltak.
- 17) For å sikre ytterligere fleksibilitet i anvendelsen av visse krav i forordning (EU) nr. 909/2014 på verdipapirforetak eller markedsoperatører som driver et DLT-HOS, og samtidig sikre like konkurransevilkår med hensyn til verdipapirsentraler som yter oppgjørstjenester under pilotordningen, bør visse unntak fra kravene i den nevnte forordningen når det gjelder tiltak for å forebygge og håndtere manglende oppgjør, fra kravene til deltakelse og gjennomsiktighet og fra kravene til bruk av visse prosedyrer for kommunikasjon med deltakere og andre markedsinfrastrukturer være tilgjengelige for verdipapirsentraler som driver et DLT-OS eller et DLT-HOS, og for verdipapirforetak eller markedsoperatører som driver et DLT-HOS. Disse unntakene bør være underlagt vilkår, herunder visse minstekrav, samt eventuelle kompenserende tiltak som vedkommende myndighet krever, for å nå målene for de bestemmelsene i forordning (EU) nr. 909/2014 som det søkes om unntak fra, eller for å sikre investorvern, markedsintegritet eller finansiell stabilitet. Operatøren av et DLT-HOS bør godtgjøre at unntaket det søkes om, er forholdsmessig og begrunnet i bruken av desentralisert registerteknologi.
- 18) Et DLT-OS bør være et oppgjørssystem som drives av en verdipapirsentral med tillatelse i henhold til forordning (EU) nr. 909/2014 som har fått en særskilt tillatelse til å drive et DLT-OS i henhold til denne forordningen. Et DLT-OS, og verdipapirsentralen som driver det, bør omfattes av alle relevante krav i henhold til forordning (EU) nr. 909/2014 og eventuelt annet gjeldende unionsregelverk for finansielle tjenester, med unntak av de kravene det er gitt unntak fra i samsvar med denne forordningen.
- 19) Dersom ESB og nasjonale sentralbanker, eller andre institusjoner som drives av medlemsstater med lignende funksjoner, eller andre offentlige organer som har ansvar for eller deltar i forvaltningen av offentlig gjeld i Unionen, driver et DLT-OS, bør de ikke være pålagt å søke om en særskilt tillatelse fra en vedkommende myndighet for å kunne omfattes av et unntak i henhold til denne forordningen, ettersom slike enheter ikke er pålagt å rapportere til vedkommende myndigheter eller følge deres instruksjoner og er underlagt et begrenset sett med krav i henhold til forordning (EU) nr. 909/2014.
- 20) Opprettelsen av pilotordningen bør ikke berøre ESBs og de nasjonale sentralbankenes oppgaver og ansvar i Det europeiske system av sentralbanker som fastsatt i traktaten om Den europeiske unions virkemåte og i protokoll nr. 4 om vedtektene for Det europeiske system av sentralbanker og Den europeiske sentralbank, for å fremme velfungerende betalingssystemer og sikre effektive og pålitelige clearing- og betalingssystemer i Unionen og overfor tredjeland.
- 21) Tildelingen av tilsynsansvar i henhold til denne forordningen er begrunnet i de særlige egenskapene og risikoene ved pilotordningen. Tilsynsstrukturen for pilotordningen bør derfor ikke forstås slik at den skaper presedens for framtidige rettsakter i Unionens regelverk for finansielle tjenester.
- 22) Operatører av DLT-markedsinfrastrukturer bør være ansvarlige for eventuelt tap av midler, sikkerhet eller et DLT-basert finansielt instrument. Erstatningsansvaret for operatøren av en DLT-markedsinfrastruktur bør være begrenset til den tapte eiendelens markedsverdi på det tidspunktet da tapet oppsto. Operatøren av en DLT-markedsinfrastruktur bør ikke være ansvarlig for hendelser som ikke kan tilskrives operatøren, særlig ikke hendelser som operatøren kan dokumentere har inntruffet uavhengig av dens virksomhet, herunder problemer som oppstår som følge av en ekstern hendelse utenfor operatørens rimelige kontroll.
- 23) For å muliggjøre innovasjon og eksperimentering innenfor et sterkt regelverk og samtidig ivareta investorvernet, markedsintegriteten og den finansielle stabiliteten, bør de typene finansielle instrumenter som kan tas opp til handel eller registreres i en DLT-markedsinfrastruktur, være begrenset til aksjer, obligasjoner og andeler i innretninger for kollektiv investering som omfattes av unntaket for utelukkende utførelse i henhold til direktiv 2014/65/EU. Denne forordningen bør fastsette terskelverdier som kan senkes i visse situasjoner. For å unngå enhver risiko for den finansielle stabiliteten bør det settes en grense for den samlede markedsverdien av DLT-baserte finansielle instrumenter som tas opp til handel eller registreres i en DLT-markedsinfrastruktur.
- 24) For å komme nærmere en situasjon med like konkurransevilkår for finansielle instrumenter

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

- som er tatt opp til handel på tradisjonelle handelsplasser i henhold til direktiv 2014/65/EU, og for å sikre et høyt nivå av investorvern, markedsintegritet og finansiell stabilitet bør DLT-baserte finansielle instrumenter som tas opp til handel i en DLT-MHF eller et DLT-HOS, omfattes av bestemmelsene om forbud mot markedsmissbruk i forordning (EU) nr. 596/2014.
- 25) Etter søknad fra en operatør av en DLT-MHF bør vedkommende myndigheter kunne gi et eller flere midlertidige unntak dersom operatøren oppfyller vilkårene knyttet til slike unntak og eventuelle tilleggskrav fastsatt i denne forordningen for å håndtere nye former for risiko som oppstår ved bruk av desentralisert registerteknologi. En operatør av en DLT-MHF bør også overholde eventuelle kompenserte tiltak som vedkommende myndighet krever for å nå målene for den bestemmelsen det er søkt om unntak fra, eller for å sikre investorvern, markedsintegritet eller finansiell stabilitet.
- 26) Etter søknad fra en operatør av en DLT-MHF bør vedkommende myndigheter kunne gi unntak fra formidlingsplikten i henhold til direktiv 2014/65/EU. Fram til nå har tradisjonelle multilaterale handelsfasiliteter bare kunnet godkjenne verdipapirforetak, kredittinstitusjoner og andre personer som har tilstrekkelig evne og kompetanse til å drive handel, og som har egnede organisatoriske ordninger og tilstrekkelige ressurser, som medlemmer eller deltakere. Mange plattformer for handel med kryptoeiendeler tilbyr derimot tilgang uten formidlende mellomledd og gir direkte tilgang for ikke-profesjonelle investorer. En potensiell regulatorisk hindring for utviklingen av multilaterale handelsfasiliteter for DLT-baserte finansielle instrumenter kan derfor være formidlingsplikten i henhold til direktiv 2014/65/EU. Etter søknad fra en operatør av en DLT-MHF bør vedkommende myndighet derfor tiltales å gi et midlertidig unntak fra denne formidlingsplikten for å gi ikke-profesjonelle investorer direkte tilgang og gjøre det mulig for dem å handle for egen regning, forutsatt at det foreligger tilstrekkelige sikkerhetstiltak med hensyn til investorvern, at de ikke-profesjonelle investorene oppfyller visse vilkår, og at operatøren overholder eventuelle ytterligere tiltak for investorvern som vedkommende myndighet krever. Ikke-profesjonelle investorer som har direkte tilgang til en DLT-MHF som medlemmer eller deltakere i henhold til et unntak fra formidlingsplikten, bør ikke anses som verdipapirforetak i henhold til direktiv 2014/65/EU utelukkende i kraft av å være medlemmer av eller deltakere i en DLT-MHF.
- 27) Etter søknad fra en operatør av en DLT-MHF bør vedkommende myndigheter kunne gi unntak fra kravene om transaksjonsrapportering i henhold til forordning (EU) nr. 600/2014, forutsatt at DLT-MHF-en oppfyller visse vilkår.
- 28) For å kunne omfattes av et unntak i henhold til denne forordningen bør en operatør av en DLT-MHF godtgjøre at unntaket det søkes om, er forholdsmessig og begrenset til bruken av desentralisert registerteknologi som beskrevet i operatørens forretningsplan, og at unntaket det søkes om, er begrenset til DLT-MHF-en og ikke omfatter andre multilaterale handelsfasiliteter som drives av samme verdipapirforetak eller markedsoperatør.
- 29) Etter søknad fra en verdipapirsentral som driver et DLT-OS, bør vedkommende myndigheter kunne gi et eller flere midlertidige unntak dersom verdipapirsentralen oppfyller vilkårene knyttet til slike unntak og eventuelle tilleggskrav fastsatt i denne forordningen for å håndtere nye former for risiko som oppstår ved bruk av desentralisert registerteknologi. Verdipapirsentralen som driver DLT-OS-et, bør også overholde eventuelle kompenserte tiltak som vedkommende myndighet krever for å nå målene for den bestemmelsen det er søkt om unntak fra, eller for å sikre investorvern, markedsintegritet eller finansiell stabilitet.
- 30) Det bør være mulig å gi verdipapirsentraler som driver et DLT-OS, unntak fra visse bestemmelser i forordning (EU) nr. 909/2014 som sannsynligvis vil skape regulatoriske hindringer for utviklingen av DLT-OS-er. Det bør for eksempel være mulig å gi unntak i den utstrekning reglene i den nevnte forordningen som får anvendelse på verdipapirsentraler, og som viser til begrepene «dematerialisert form», «verdipapirkonto» eller «overføringsordrer», ikke får anvendelse på verdipapirsentraler som driver et DLT-OS, med unntak av kravene til forbindelser mellom verdipapirsentraler, som gjelder tilsvarende med nødvendige endringer. Når det gjelder begrepet «verdipapirkonto», vil unntaket omfatte reglene om registrering av verdipapirer, emisjonens integritet og atskillelse av kontoer. Selv om verdipapirsentraler driver oppgjørssystemer for verdipapirer ved å kreditere og debitere deltaker-

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

- nes verdipapirkontoer, kan det hende at dobbel eller flerdobbel bokføring ikke alltid vil være mulig i et DLT-OS. Derfor bør også en verdipapirsentral som driver et DLT-OS, kunne gis unntak fra reglene i forordning (EU) nr. 909/2014 som viser til begrepet «kontobasert form», dersom et slikt unntak er nødvendig for at DLT-baserte finansielle instrumenter skal kunne registreres i et desentralisert register. En verdipapirsentral som driver et DLT-OS, bør likevel fortsatt sikre integriteten til en emisjon av DLT-baserte finansielle instrumenter i det desentraliserte registeret og atskillelsen av de DLT-baserte finansielle instrumentene som tilhører de ulike deltakerne.
- 31) En verdipapirsentral som driver et DLT-OS, bør alltid være underlagt bestemmelsene i forordning (EU) nr. 909/2014, som fastsetter at en verdipapirsentral som utkontrakterer tjenester eller aktiviteter til en tredjepart, fortsatt har det fulle ansvaret for å oppfylle alle sine forpliktelser i henhold til den nevnte forordningen og er pålagt å sikre at utkontraktering ikke fører til delegering av verdipapirsentralens ansvar. I henhold til forordning (EU) nr. 909/2014 må verdipapirsentraler som driver et DLT-OS, ha tillatelse fra vedkommende myndighet for å utkontraktere en hovedtjeneste eller -aktivitet. En verdipapirsentral som driver et DLT-OS, bør derfor kunne søke om unntak fra kravet om tillatelse dersom verdipapirsentralen kan vise at kravet er uforenlig med bruken av desentralisert registerteknologi som forutsatt i forretningsplanen. Delegeringen av oppgaver knyttet til driften av et DLT-OS eller til bruken av desentralisert registerteknologi for å gjennomføre oppgjør, bør ikke anses som utkontraktering i henhold til forordning (EU) nr. 909/2014.
- 32) Plikten til å la en kredittinstitusjon eller et verdipapirforetak forestå formidlingen for å hindre at ikke-profesjonelle investorer skal få direkte tilgang til oppgjørs- og leverings-systemene som drives av en verdipapirsentral, kan bli en regulatorisk hindring for utviklingen av alternative oppgjørsmodeller basert på desentralisert registerteknologi som gir ikke-profesjonelle investorer direkte tilgang. Derfor bør verdipapirsentraler som driver et DLT-OS, kunne gis unntak i den forstand at begrepet «deltaker» i direktiv 98/26/EF på visse vilkår anses å omfatte andre personer enn dem som er nevnt i det nevnte direktivet. Når en verdipapirsentral som driver et DLT-OS, søker om unntak fra formidlingsplikten i forordning (EU) nr. 909/2014, bør den sikre at de personene som skal godkjennes som deltakere, oppfyller visse vilkår. En verdipapirsentral som driver et DLT-OS, bør sikre at dens deltakere har tilstrekkelig evne, kompetanse, erfaring og kunnskap om etterhandelsaktiviteter og om virkemåten til desentralisert registerteknologi.
- 33) Enheter som kan delta i en verdipapirsentral i henhold til forordning (EU) nr. 909/2014, er de enhetene som kan delta i et verdipapir-oppgjørssystem som er utpekt og meldt i samsvar med direktiv 98/26/EF, ettersom forordning (EU) nr. 909/2014 krever at verdipapir-oppgjørssystemer som drives av verdipapirsentraler, skal utpekes og meldes i henhold til direktiv 98/26/EF. En operatør av et verdipapir-oppgjørssystem basert på desentralisert registerteknologi som søker om unntak fra deltakelseskravene i forordning (EU) nr. 909/2014, vil derfor ikke oppfylle deltakelseskravene i direktiv 98/26/EF. Følgelig kan dette verdipapir-oppgjørssystemet ikke utpekes og meldes i henhold til det nevnte direktivet og omtales derfor ikke som et «DLT-basert verdipapir-oppgjørssystem» i denne forordningen, men som et DLT-OS. Denne forordningen bør gjøre det mulig for en verdipapirsentral å drive et DLT-OS som ikke regnes som et verdipapir-oppgjørssystem som er utpekt i henhold til direktiv 98/26/EF, og det bør være mulig med unntak fra reglene om endelig oppgjør i forordning (EU) nr. 909/2014, med forbehold om visse kompensierende tiltak, herunder særlige kompensierende tiltak for å redusere risiko som følge av insolvens, ettersom tiltak for beskyttelse mot insolvens i henhold til direktiv 98/26/EF ikke får anvendelse. Et slikt unntak vil imidlertid ikke være til hinder for at et DLT-OS som oppfyller alle kravene i direktiv 98/26/EF, kan utpekes og meldes som et verdipapir-oppgjørssystem i samsvar med det nevnte direktivet.
- 34) Forordning (EU) nr. 909/2014 oppmuntrer til oppgjør av transaksjoner i sentralbankpenger. Dersom oppgjør av kontantbetalinger i sentralbankpenger ikke er praktisk mulig, bør oppgjøret kunne skje over verdipapirsentralens egne kontoer i samsvar med den nevnte forordningen eller over kontoer som er åpnet i en kredittinstitusjon («kontopenger»). Denne regelen kan imidlertid være vanskelig å anvende for en verdipapirsentral som driver et DLT-OS, for verdipapirsentralen ville da måtte

- foreta bevegelser på kontantkontoer samtidig som verdipapirer som er registrert i det desentraliserte registeret, leveres. Verdipapirsentraler som driver et DLT-OS, bør derfor gis midlertidig unntak fra bestemmelsen om kontantoppgjør i den nevnte forordningen for å utvikle innovative løsninger under pilotordningen ved å lette tilgangen til kontopenger eller bruken av «e-pengetokens». Dersom oppgjør i sentralbankpenger i et desentralisert register ikke er tilgjengelig, kan oppgjør i sentralbankpenger anses ikke å være praktisk mulig.
- 35) Med unntak av de kravene som i praksis har vist seg å være gjennomførbare i et miljø med teknologi for desentraliserte registre, får kravene knyttet til kontantoppgjør i henhold til forordning (EU) nr. 909/2014 fortsatt anvendelse utenfor pilotordningen. Operatører av DLT-markedsinfrastrukturer bør i sine forretningsplaner derfor beskrive hvordan de har til hensikt å overholde avdeling IV i forordning (EU) nr. 909/2014 for det tilfelle at de ender med å forlate pilotordningen.
- 36) I henhold til forordning (EU) nr. 909/2014 skal en verdipapirsentral gi en annen verdipapirsentral eller andre markedsinfrastrukturer tilgang på ikke-diskriminerende og gjennomsiktige vilkår. Å gi tilgang til en verdipapirsentral som driver et DLT-OS, kan være teknisk mer utfordrende, krevende eller vanskelig å oppnå ettersom interoperabiliteten mellom tradisjonelle systemer og desentralisert registerteknologi ennå ikke er prøvd ut. Et DLT-OS som kan godtgjøre at anvendelsen av kravet ikke står i forhold til DLT-OS-ets virksomhet, bør derfor også kunne gis unntak fra dette kravet.
- 37) Uavhengig av kravet det er søkt om unntak fra, bør en verdipapirsentral som driver et DLT-OS, kunne godtgjøre at unntaket det søkes om, er forholdsmessig og begrunnet i bruken av desentralisert registerteknologi. Unntaket bør være begrenset til DLT-OS-et og bør ikke omfatte andre oppgjørssystemer som drives av samme verdipapirsentral.
- 38) DLT-markedsinfrastrukturer og deres operatører bør være underlagt flere krav enn tradisjonelle markedsinfrastrukturer. Tilleggskravene er nødvendige for å unngå risiko knyttet til bruken av desentralisert registerteknologi eller måten DLT-markedsinfrastrukturen vil drive på. Derfor bør en operatør av en DLT-markedsinfrastruktur utarbeide en klar forretningsplan som beskriver hvordan den desentraliserte registerteknologien vil bli brukt, og hvilke juridiske vilkår som gjelder.
- 39) Operatører av DLT-markedsinfrastrukturer bør fastsette eller eventuelt dokumentere regler for hvordan den desentraliserte registerteknologien som de bruker, fungerer, herunder regler for tilgang til og opptak til handel i det desentraliserte registeret, regler for valideringsnoderes deltakelse, regler for håndtering av potensielle interessekonflikter samt risikostyringstiltak.
- 40) En operatør av en DLT-markedsinfrastruktur bør pålegges å gi opplysninger til medlemmer, deltakere, utstedere og kunder om hvordan den har til hensikt å utføre sin virksomhet, og hvordan bruken av desentralisert registerteknologi avviker fra den måten tjenester vanligvis ytes på av en tradisjonell multilateral handelsfasilitet eller en verdipapirsentral som driver et verdipapiroppgjørssystem.
- 41) DLT-markedsinfrastrukturer bør ha konkrete, robuste IT- og cybersikkerhetsordninger for bruken av desentralisert registerteknologi. Slike ordninger bør stå i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten av forretningsplanen til operatøren av DLT-markedsinfrastrukturen. Disse ordningene bør også sikre kontinuitet og kontinuerlig gjennomsiktighet, tilgjengelighet, pålitelighet og sikkerhet for tjenestene som ytes, herunder påliteligheten til alle smarte kontrakter som brukes, uavhengig av om de smarte kontraktene er opprettet av DLT-markedsinfrastrukturen selv eller av en tredjepart etter framgangsmåtene for utkontraktering. DLT-markedsinfrastrukturer bør også sikre integritet, sikkerhet, fortrolighet, tilgjengelighet og tilgang for dataene som er lagret i det desentraliserte registeret. Vedkommende myndighet for en DLT-markedsinfrastruktur bør kunne kreve en revisjon for å sikre at DLT-markedsinfrastrukturens overordnede IT- og cybersikkerhetsordninger er egnet for formålet. Kostnadene ved revisjonen bør dekkes av operatøren av DLT-markedsinfrastrukturen.
- 42) Dersom forretningsplanen til en operatør av en DLT-markedsinfrastruktur omfatter oppbevaring av kunders midler, for eksempel kontanter eller kontantekvivalenter, eller av DLT-baserte finansielle instrumenter, eller av metoder for tilgang til slike DLT-baserte finansielle instrumenter, herunder i form av kryptonøkler, bør DLT-markedsinfrastrukturen ha egnede ordninger på plass for å sikre disse eiendelene. Operatører av DLT-markedsinfrastrukturer bør ikke bruke kundenes eiendeler for operatørens egen regning uten kundenes

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

skriftlige uttrykkelige forhåndssamtykke. DLT-markedsinfrastrukturer bør holde kundenes midler og DLT-baserte finansielle instrumenter samt metodene for tilgang til slike eiendeler, atskilt fra egne eiendeler eller andre kunders eiendeler. DLT-markedsinfrastrukturernes overordnede IT- og cybersikkerhetsordninger bør sikre at kundenes eiendeler er beskyttet mot bedrageri, cyberangrep og andre alvorlige funksjonsfeil.

- 43) Når det gis en særskilt tillatelse, bør operatører av DLT-markedsinfrastrukturer også ha en troverdig avviklingsstrategi for det tilfelle at pilotordningen opphører, at den særskilte tillatelsen eller noen av unntakene som er gitt, trekkes tilbake, eller at terskelverdiene fastsatt i denne forordningen overskrides. Denne strategien bør omfatte hvordan de skal føre driften med den desentraliserte registerteknologien over til eller tilbake til tradisjonelle markedsinfrastrukturer. For dette formål bør nyintredere eller operatører av DLT-HOS-er som ikke driver en tradisjonell markedsinfrastruktur som de kan overføre DLT-baserte finansielle instrumenter til, prøve å inngå ordninger med operatører av tradisjonelle markedsinfrastrukturer. Dette er særlig viktig når det gjelder registreringen av DLT-baserte finansielle instrumenter. Verdipapirsentraler bør derfor underlegges visse krav om å innføre slike ordninger. I tillegg bør verdipapirsentraler inngå slike ordninger på en ikke-diskriminerende måte og bør kunne kreve et rimelig vederlag basert på faktiske kostnader.
- 44) Innvilgelse av en særskilt tillatelse til en operatør av en DLT-markedsinfrastruktur bør i det store og hele følge de samme framgangsmåtene som for en tillatelse i henhold til forordning (EU) nr. 909/2014 eller direktiv 2014/65/EU. Ved søknad om en særskilt tillatelse i henhold til denne forordningen bør søkeren imidlertid angi hvilke unntak den søker om. Før vedkommende myndighet gir en DLT-markedsinfrastruktur en særskilt tillatelse, bør den gi ESMA alle relevante opplysninger. Om nødvendig bør ESMA avgi en ikke-bindende uttalelse om de unntakene det søkes om, eller om hvorvidt den desentraliserte registerteknologien er hensiktsmessig for denne forordningens formål. En slik ikke-bindende uttalelse bør ikke anses som en uttalelse i henhold til forordning (EU) nr. 1095/2010. ESMA bør rådføre seg med vedkommende myndigheter i andre medlemsstater når den utarbeider sin uttalelse. Med sin ikke-bindende

uttalelse bør ESMA ha som mål å sikre investorvern, markedsintegritet og finansiell stabilitet. For å sikre like konkurransevilkår og rettferdig konkurranse i hele det indre marked bør ESMA's ikke-bindende uttalelse og retningslinjer ta sikte på å sikre sammenheng og forholdsmessighet ved de unntakene som gis av ulike vedkommende myndigheter i Unionen, herunder ved vurdering av hensiktsmessigheten ved de ulike typene desentralisert registerteknologi som brukes av operatører i henhold til denne forordningen.

- 45) Registrering av verdipapirer, føring av verdipapirkontoer og forvaltning av oppgjørssystemer er aktiviteter som også omfattes av ikke-harmoniserte bestemmelser i nasjonal rett, for eksempel i selskapsretten og verdipapirretten. Derfor er det viktig at operatører av DLT-markedsinfrastrukturer overholder alle gjeldende regler og gjør det mulig for sine brukere også å gjøre det.
- 46) Vedkommende myndighet som behandler en søknad fra en operatør av en DLT-markedsinfrastruktur, bør ha mulighet til å nekte å gi en særskilt tillatelse dersom det er grunn til å anta at DLT-markedsinfrastrukturen ikke vil være i stand til å overholde gjeldende bestemmelser fastsatt i unionsretten eller bestemmelser i nasjonal rett som faller utenfor unionsrettens virkeområde, dersom det er grunn til å anta at DLT-markedsinfrastrukturen vil utgjøre en risiko for investorvern, markedsintegritet eller finansiell stabilitet, eller dersom søknaden er et forsøk på å omgå gjeldende krav.
- 47) En særskilt tillatelse gitt en operatør av en DLT-markedsinfrastruktur av en vedkommende myndighet bør angi unntakene som DLT-markedsinfrastrukturen er gitt. Den bør være gyldig i hele Unionen, men bare så lenge pilotordningen varer. ESMA bør på sitt nettsted offentliggjøre en liste over DLT-markedsinfrastrukturer og en liste over unntakene hver av dem er gitt.
- 48) Særskilte tillatelser og unntak bør gis midlertidig, for en periode på inntil seks år fra den dagen da den særskilte tillatelsen ble gitt, og bør bare være gyldige så lenge pilotordningen varer. Denne seksårsperioden bør være lang nok til at operatører av DLT-markedsinfrastrukturer kan tilpasse sine forretningsmodeller til eventuelle endringer i pilotordningen og kunne drive en bærekraftig virksomhet innenfor rammen av pilotordningen. Den vil også gjøre det mulig for ESMA og Kommisjonen å

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

samle inn et brukbart datasett om driften av pilotordningen etter at en kritisk masse av særskilte tillatelser og tilhørende unntak er gitt, og rapportere om dette. Og endelig vil det også gi operatørene av DLT-markedsinfrastrukturer tid til å treffe de nødvendige tiltakene for enten å avslutte virksomheten eller gå over til nye rammeregler i kjølvannet av rapportene ESMA og Kommisjonen skal utarbeide.

- 49) Uten at det berører forordning (EU) nr. 909/2014 og direktiv 2014/65/EU, bør vedkommende myndigheter ha myndighet til å tilbakekalle en særskilt tillatelse eller eventuelle unntak som er gitt til en DLT-markedsinfrastruktur dersom det er oppdaget en feil i den underliggende teknologien eller i tjenestene og aktivitetene som operatøren av DLT-markedsinfrastrukturen yter, dersom denne feilen er større enn fordelene ved de aktuelle tjenestene og aktivitetene, eller dersom operatøren av DLT-markedsinfrastrukturen ikke har overholdt eventuelle forpliktelser som var knyttet til tillatelsene eller unntakene som vedkommende myndighet har gitt, eller dersom operatøren av DLT-markedsinfrastrukturen har registrert finansielle instrumenter som overstiger terskelverdiene fastsatt i denne forordningen, eller som ikke oppfyller andre vilkår som gjelder for DLT-baserte finansielle instrumenter i henhold til denne forordningen. Innenfor rammen av sin virksomhet bør en operatør av en DLT-markedsinfrastruktur ha mulighet til å søke om ytterligere unntak i tillegg til dem som ble omsøkt på tidspunktet for den første søknaden. I en slik situasjon bør det søkes om ytterligere unntak hos vedkommende myndighet på samme måte som på tidspunktet for den første søknaden om tillatelse for DLT-markedsinfrastrukturen.
- 50) Ettersom operatører av DLT-markedsinfrastrukturer innenfor rammen av pilotordningen vil kunne få innvilget midlertidige unntak fra visse bestemmelser i gjeldende unionsregelverk, bør de samarbeide nært med vedkommende myndigheter og med ESMA i den perioden deres særskilte tillatelse er gyldig. Operatører av DLT-markedsinfrastrukturer bør underrette vedkommende myndigheter om eventuelle vesentlige endringer i sine forretningsplaner eller av nøkkelpersonell, om ethvert tegn til cyberangrep eller andre cybertrusler, bedrageri og alvorlige uregelmessigheter, om eventuelle endringer i opplysningene som ble gitt på tidspunktet for den første søknaden om særskilt tillatelse, om eventuelle tekniske eller driftsmessige problemer, særlig knyttet til bruken av desentralisert register-teknologi, og om eventuelle risikoer for investortvernet, markedsintegriteten eller den finansielle stabiliteten som ikke var forutsett på tidspunktet da den særskilte tillatelsen ble gitt. For å sikre investortvern, markedsintegritet og finansiell stabilitet bør vedkommende myndighet, når den blir underrettet om en slik vesentlig endring, kunne kreve at DLT-markedsinfrastrukturen søker om en ny særskilt tillatelse eller et nytt unntak eller treffer ethvert korrigerende tiltak som vedkommende myndighet anser som hensiktsmessig. Operatørene av DLT-markedsinfrastrukturer bør også på anmodning gi vedkommende myndighet alle relevante opplysninger. Vedkommende myndigheter bør sende ESMA opplysningene mottatt fra operatører av DLT-markedsinfrastrukturer og opplysningene om korrigerende tiltak.
- 51) Operatører av DLT-markedsinfrastrukturer bør regelmessig framlegge rapporter for sine vedkommende myndigheter. ESMA bør organisere drøftinger om disse rapportene slik at alle vedkommende myndigheter i hele Unionen får kunnskap om hva desentralisert registerteknologi innebærer, og forstår om det er noen endringer i Unionens regelverk for finansielle tjenester som kan være nødvendige for å tillate bruk av desentralisert registerteknologi i større skala.
- 52) Så lenge pilotordningen gjelder, er det viktig at rammeverket og dets virkemåte er gjenstand for hyppig overvåking og evaluering for å gi operatørene av DLT-markedsinfrastrukturer mest mulig informasjon. ESMA bør årlig offentliggjøre rapporter for å gi markedsdeltakerne bedre forståelse av hvordan markedene fungerer og utvikler seg, og for å klargjøre anvendelsen av pilotordningen. Disse årsrapportene bør inneholde oppdateringer om de viktigste tendensene og risikoene. Disse årsrapportene bør framlegges for Europaparlamentet, Rådet og Kommisjonen.
- 53) Tre år etter denne forordningens anvendelsesdato bør ESMA framlegge en rapport for Kommisjonen med sin vurdering av pilotordningen. På grunnlag av ESMA's rapport bør Kommisjonen rapportere til Europaparlamentet og Rådet. Denne rapporten bør inneholde en vurdering av kostnadene og fordelene ved å forlenge pilotordningen med ytterligere en periode, utvide pilotordningen til andre typer

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

finansielle instrumenter, gjøre andre endringer i pilotordningen eller gjøre pilotordningen permanent, ved å foreslå hensiktsmessige endringer av Unionens regelverk for finansielle tjenester eller avslutte pilotordningen. Det vil ikke være ønskelig å ha to parallelle ordninger for DLT-baserte og ikke-DLT-baserte markedsinfrastrukturer. Dersom pilotordningen blir vellykket, kan den gjøres permanent ved å endre relevant unionsregelverk for finansielle tjenester for å innføre en felles, sammenhengende ramme.

- 54) Det er påvist visse potensielle mangler i Unionens gjeldende regelverk for finansielle tjenester når det gjelder anvendelsen på kryptoeiendeler som regnes som finansielle instrumenter. Særlig er de tekniske reguleringsstandardene i henhold til forordning (EU) nr. 600/2014 om visse datarapporteringskrav og krav om gjennomsiktighet før og etter handel ikke godt tilpasset finansielle instrumenter som er utstedt ved hjelp av desentralisert registerteknologi. Annenhåndsmarkedene for finansielle instrumenter som er utstedt ved hjelp av desentralisert registerteknologi eller lignende teknologi, er fortsatt i en tidlig fase, og deres egenskaper vil derfor potensielt avvike fra egenskapene ved markedene for finansielle instrumenter som bruker tradisjonell teknologi. Reglene fastsatt i disse tekniske reguleringsstandardene bør få anvendelse på alle finansielle instrumenter, uansett hvilken teknologi som brukes. I samsvar med gjeldende mandater i forordning (EU) nr. 600/2014 til å utarbeide utkast til tekniske reguleringsstandarder bør ESMA derfor foreta en omfattende vurdering av disse tekniske reguleringsstandardene og foreslå de endringene som eventuelt måtte være nødvendige for å sikre at reglene fastsatt i den nevnte forordningen kan anvendes på en effektiv måte på DLT-baserte finansielle instrumenter. Når ESMA foretar denne vurderingen, bør den ta hensyn til særtrekkene ved DLT-baserte finansielle instrumenter og om de innebærer at standardene må tilpasses for at disse finansielle instrumentene kan utvikles uten å undergrave målene for reglene fastsatt i de tekniske reguleringsstandardene som er vedtatt i henhold til forordning (EU) nr. 600/2014.
- 55) Ettersom målene for denne forordningen ikke kan nås i tilstrekkelig grad av medlemsstatene og derfor, på grunn av de regulatoriske hindringene for at utviklingen av DLT-markedsinfrastrukturer for kryptoeiendeler som regnes

som finansielle instrumenter, kan omfattes av Unionens regelverk for finansielle tjenester, bedre kan nås på unionsplan, kan Unionen treffe tiltak i samsvar med nærhetsprinsippet som fastsatt i artikkel 5 i traktaten om Den europeiske union. I samsvar med forholdsmessighetsprinsippet fastsatt i den nevnte artikkelen går denne forordningen ikke lenger enn det som er nødvendig for å nå disse målene.

- 56) Denne forordningen bør ikke berøre europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2019/1937¹³. Samtidig bør det for enheter med tillatelse i henhold til direktiv 2014/65/EU benyttes ordninger for rapportering av overtredelser av forordning (EU) nr. 600/2014 eller direktiv 2014/65/EU som fastsatt i det nevnte direktivet. Når det gjelder enheter med tillatelse i henhold til forordning (EU) nr. 909/2014, bør det benyttes ordninger for rapportering av overtredelser av den nevnte forordningen som fastsatt i den nevnte forordningen.
- 57) Driften av DLT-markedsinfrastrukturer kan innebære behandling av personopplysninger. Dersom behandling av personopplysninger er nødvendig for denne forordningens formål, bør slik behandling utføres i samsvar med gjeldende unionsrett om vern av personopplysninger. Særlig skal denne forordningen ikke berøre europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/679¹⁴ og 2018/1725¹⁵. EUs datatilsyn er blitt rådspurt i samsvar med artikkel 42 nr. 1 i forordning (EU) 2018/1725 og avga uttalelse 23. april 2021.
- 58) Forordning (EU) nr. 600/2014 fastsetter en overgangsperiode der ikke-diskriminerende tilgang til en sentral motpart eller handelsplass i henhold til den nevnte forordningen ikke får anvendelse på sentrale motparter eller handelsplasser som har søkt sine vedkommende myndigheter om å omfattes av over-

¹³ Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2019/1937 av 23. oktober 2019 om vern av personer som rapporterer om overtredelser av unionsretten (EUT L 305 av 26.11.2019, s. 17).

¹⁴ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/679 av 27. april 2016 om vern av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger samt om oppheving av direktiv 95/46/EF (generell personvernforordning) (EUT L 119 av 4.5.2016, s. 1).

¹⁵ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/1725 av 23. oktober 2018 om vern av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger i Unionens institusjoner, organer, kontorer og byråer og om fri utveksling av slike opplysninger samt om oppheving av forordning (EF) nr. 45/2001 og beslutning nr. 1247/2002/EF (EUT L 295 av 21.11.2018, s. 39).

gangsordninger når det gjelder børshandlede derivater. Den perioden der en vedkommende myndighet kunne gi en sentral motpart eller handelsplass unntak fra reglene om ikke-diskriminerende tilgang for børshandlede derivater, utløp 3. juli 2020. Den økte usikkerheten og volatiliteten i markedene hadde negativ innvirkning på den operasjonelle risikoen for sentrale motparter og handelsplasser, og derfor ble datoen for anvendelse av den nye ordningen med åpen tilgang for sentrale motparter og handelsplasser som tilbyr handels- og clearingtjenester med hensyn til børshandlede derivater, utsatt med ett år, til 3. juli 2021, ved artikkel 95 i europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2021/23¹⁶. Begrunnelsen for at anvendelsesdatoen for den nye ordningen med åpen tilgang ble utsatt, er fortsatt gyldig. Dessuten vil ordningen med åpen tilgang kunne være i strid med parallelle politiske mål om å fremme handel og innovasjon i Unionen ettersom den kan redusere insitamentet til innovasjon i børshandlede derivater ved at konkurrenter som har åpen tilgang, kan utnytte etablerte operatørs infrastruktur og investeringer for å tilby konkurrerende produkter med lave startkostnader. Å opprettholde et system der derivater cleares og handles i en vertikalt integrert enhet, er også i tråd med langvarige internasjonale tendenser. Datoen for anvendelse av den nye ordningen med åpen tilgang bør derfor utsettes med ytterligere to år, til 3. juli 2023.

- 59) Per i dag omfatter definisjonen av finansielle instrumenter i direktiv 2014/65/EU ikke eksplisitt finansielle instrumenter som er utstedt ved hjelp av en teknologi som støtter desentralisert registrering av krypterte data, det vil si desentralisert registerteknologi. For å sikre at slike finansielle instrumenter kan handles på markedet i henhold til den gjeldende rettslige rammen, bør definisjonen av finansielle instrumenter i direktiv 2014/65/EU endres slik at den omfatter slike finansielle instrumenter.
- 60) Selv om denne forordningen fastsetter rammereglerne for DLT-markedsinfrastrukturer, her-

¹⁶ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2021/23 av 16. desember 2020 om en ramme for gjenoppretting og krisehåndtering av sentrale motparter og om endring av europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1095/2010, (EU) nr. 648/2012, (EU) nr. 600/2014, (EU) nr. 806/2014 og (EU) 2015/2365 og europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/47/EF, 2004/25/EF, 2007/36/EF, 2014/59/EU og (EU) 2017/1132 (EUT L 22 av 22.1.2021, s. 1).

under de som yter oppgjørstjenester, er de generelle rammereglerne for verdipapiroppgjørssystemer som drives av verdipapirsentraler, fastsatt i forordning (EU) nr. 909/2014, som inneholder bestemmelser om oppgjørdisiplin. Oppgjørdisiplinordningen omfatter regler om rapportering av manglende oppgjør, innkreving og fordeling av overtredelsesgebyrer og obligatoriske dekningskjøp. I samsvar med tekniske reguleringsstandarder vedtatt i henhold til forordning (EU) nr. 909/2014 får bestemmelsene om oppgjørdisiplin anvendelse fra 1. februar 2022. Berørte parter har imidlertid fremlagt dokumentasjon på at obligatoriske dekningskjøp kan øke likviditetspresset og kostnadene ved verdipapirer som risikerer å bli gjenstand for dekningskjøp. Slike virkninger kan bli ytterligere forverret ved markedsvolatilitet. På bakgrunn av dette kan anvendelsen av reglene om obligatoriske dekningskjøp som fastsatt i forordning (EU) nr. 909/2014, ha negativ innvirkning på effektiviteten og konkurranseevnen i kapitalmarkedene i Unionen. Denne virkningen kan i sin tur føre til større kjøpskurs-salgskurs-differanser, redusert markedseffektivitet og reduserte insentiver til å låne ut verdipapirer i markedene for verdipapirutlån og gjenkjøpsavtaler og til å gjøre opp transaksjoner med verdipapirsentraler som er etablert i Unionen. Kostnadene ved å anvende reglene om obligatoriske dekningskjøp forventes derfor å bli større enn de potensielle fordelene. På grunn av denne mulige negative virkningen bør forordning (EU) nr. 909/2014 endres og åpne for forskjellige anvendelsesdatoer for hvert oppgjørdisiplintiltak slik at anvendelsesdatoen for reglene om obligatoriske dekningskjøp kan utsettes ytterligere. Denne utsettelsen vil gjøre det mulig for Kommisjonen å vurdere, innenfor rammen av det kommende forslaget til regelverk om gjenomgåelse av forordning (EU) nr. 909/2014, hvordan rammereglerne for oppgjørdisiplin, og særlig reglene om obligatoriske dekningskjøp, bør endres for å ta hensyn til og håndtere ovennevnte spørsmål. Videre vil en slik utsettelse sikre at markedsdeltakerne, herunder de DLT-markedsinfrastrukturene som vil bli omfattet av oppgjørdisiplinordningen, ikke pådrar seg gjennomføringskostnader to ganger dersom disse reglene endres som følge av gjennomgåelsen av forordning (EU) nr. 909/2014.

- 61) Driften av en DLT-markedsinfrastruktur bør ikke undergrave medlemsstatenes klimapolitikk. Det er derfor viktig å oppmuntre til

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

videreutvikling av og investeringer i desentraliserte registerteknologier med lave eller ingen utslipp.

VEDTATT DENNE FORORDNINGEN:

Artikkel 1

Formål og virkeområde

I denne forordningen fastsettes krav til DLT-markedsinfrastrukturer og deres operatører med hensyn til

- a) tildeling og tilbakekalling av særskilte tillatelser til drift av DLT-markedsinfrastrukturer i samsvar med denne forordningen,
- b) innvilgelse, endring og tilbakekalling av unntak knyttet til særskilte tillatelser,
- c) fastsettelse, endring og frafallelse av vilkårene knyttet til unntak og med hensyn til fastsettelse, endring og tilbakekalling av kompensierende eller korrigerende tiltak,
- d) drift av DLT-markedsinfrastrukturer,
- e) overvåking av DLT-markedsinfrastrukturer og
- f) samarbeid mellom operatører av DLT-markedsinfrastrukturer, vedkommende myndigheter og Den europeiske tilsynsmyndighet (Den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndighet) opprettet ved forordning (EU) nr. 1095/2010 (ESMA).

Artikkel 2

Definisjoner

I denne forordningen menes med

- 1) «desentralisert registerteknologi» eller «DLT» en teknologi som muliggjør drift og bruk av desentraliserte registre,
- 2) «desentralisert register» et informasjonsregister over transaksjoner som deles og synkroniseres mellom et sett noder i DLT-nettverket ved hjelp av en konsensusmekanisme,
- 3) «konsensusmekanisme» de reglene og prosedyrene som DLT-nettverksnodene bruker for å oppnå enighet om validering av en transaksjon,
- 4) «DLT-nettverksnode» en innretning eller prosess som inngår i et nettverk, og som inneholder en fullstendig eller delvis kopi av registreringene av alle transaksjoner i et desentralisert register,
- 5) «DLT-markedsinfrastruktur» en DLT-basert multilateral handelsfasilitet, et DLT-basert oppgjørssystem eller et DLT-basert handels-

- 6) «DLT-basert multilateral handelsfasilitet» eller «DLT-MHF» en multilateral handelsfasilitet som bare tar DLT-baserte finansielle instrumenter opp til handel,
- 7) «DLT-oppgjørssystem» eller «DLT-OS» et oppgjørssystem som gjør opp transaksjoner med DLT-baserte finansielle instrumenter mot betaling eller levering, uavhengig av om dette oppgjørssystemet er utpekt og meldt i samsvar med direktiv 98/26/EF, og som tillater første registrering av DLT-baserte finansielle instrumenter eller yting av oppbevaringstjenester i forbindelse med DLT-baserte finansielle instrumenter,
- 8) «oppgjør» oppgjør som definert i artikkel 2 nr. 1 punkt 7 i forordning (EU) nr. 909/2014,
- 9) «manglende oppgjør» manglende oppgjør som definert i artikkel 2 nr. 1 punkt 15 i forordning (EU) nr. 909/2014,
- 10) «DLT-basert handels- og oppgjørssystem» eller «DLT-HOS» en DLT-MHF eller et DLT-OS som kombinerer tjenester som ytes av en DLT-MHF og et DLT-OS,
- 11) «DLT-basert finansielt instrument» et finansielt instrument som er utstedt, registrert, overført og lagret ved hjelp av desentralisert registerteknologi,
- 12) «finansielt instrument» et finansielt instrument som definert i artikkel 4 nr. 1 punkt 15 i direktiv 2014/65/EU,
- 13) «multilateral handelsfasilitet» en multilateral handelsfasilitet som definert i artikkel 4 nr. 1 punkt 22 i direktiv 2014/65/EU,
- 14) «verdipapirsentral» en verdipapirsentral som definert i artikkel 2 nr. 1 punkt 1 i forordning (EU) nr. 909/2014,
- 15) «verdipapiroppgjørssystem» et verdipapiroppgjørssystem som definert i artikkel 2 nr. 1 punkt 10 i forordning (EU) nr. 909/2014,
- 16) «bankdag» bankdag som definert i artikkel 2 nr. 1 punkt 14 i forordning (EU) nr. 909/2014,
- 17) «levering mot betaling» levering mot betaling som definert i artikkel 2 nr. 1 punkt 27 i forordning (EU) nr. 909/2014,
- 18) «kredittinstitusjon» en kredittinstitusjon som definert i artikkel 4 nr. 1 punkt 1 i europaparlaments- og rådsforordning nr. 575/2013¹⁷,
- 19) «verdipapirforetak» et verdipapirforetak som definert i artikkel 4 nr. 1 punkt 1 i direktiv 2014/65/EU,

¹⁷ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 575/2013 av 26. juni 2013 om tilsynskrav for kredittinstitusjoner og om endring av forordning (EU) nr. 648/2012 (EUT L 176 av 27.6.2013, s. 1).

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

- 20) «markedsoperatør» en markedsoperatør som definert i artikkel 4 nr. 1 punkt 18 i direktiv 2014/65/EU,
- 21) «vedkommende myndighet» en eller flere vedkommende myndigheter
- a) som er utpekt i samsvar med artikkel 67 i direktiv 2014/65/EU,
 - b) som er utpekt i samsvar med artikkel 11 i forordning (EU) nr. 909/2014, eller
 - c) som er utpekt på annen måte av en medlemsstat for å føre tilsyn med anvendelsen av denne forordningen.

Artikkel 3

Begrensninger for finansielle instrumenter som tas opp til handel eller registreres i en DLT-markedsinfrastruktur

1. DLT-baserte finansielle instrumenter skal bare tas opp til handel i en DLT-markedsinfrastruktur eller registreres i en DLT-markedsinfrastruktur dersom de DLT-baserte finansielle instrumentene på tidspunktet for opptak til handel eller på tidspunktet for registrering i et desentralisert register er
 - a) aksjer hvis utsteder har en markedsverdi eller en tentativ markedsverdi på under 500 millioner euro,
 - b) obligasjoner eller andre typer verdipapirserte gjeldsinstrumenter, herunder depotbevis for slike verdipapirer, eller pengemarkedsinstrumenter, med en emisjonsstørrelse på under 1 milliard euro, unntatt slike som har et derivatelement eller en struktur som gjør det vanskelig for kunden å forstå den tilknyttede risikoen, eller
 - c) andeler i innretninger for kollektiv investering som omfattes av artikkel 25 nr. 4 bokstav a) iv) i direktiv 2014/65/EU, der markedsverdien av eiendelene under forvaltning er under 500 millioner euro.

Foretaksobligasjoner utstedt av utstedere hvis markedsverdi ikke overstiger 200 millioner euro på utstedelsestidspunktet, skal ikke tas med i beregningen av terskelverdien nevnt i første ledd bokstav b).
2. Samlet markedsverdi for alle DLT-baserte finansielle instrumenter som er tatt opp til handel i en DLT-markedsinfrastruktur eller er registrert i en DLT-markedsinfrastruktur, må ikke overstige 6 milliarder euro på tidspunktet for opptak til handel eller første registrering av et nytt DLT-basert finansielt instrument.

Dersom opptaket til handel eller den første registreringen av et nytt DLT-basert finansielt

instrument vil medføre at samlet markedsverdi som nevnt i første ledd kommer opp i 6 milliarder euro, skal DLT-markedsinfrastrukturen ikke ta dette DLT-baserte finansielle instrumentet opp til handel eller registrere det.

3. Dersom samlet markedsverdi for alle DLT-baserte finansielle instrumenter som er tatt opp til handel i en DLT-markedsinfrastruktur eller er registrert i en DLT-markedsinfrastruktur, har kommet opp i 9 milliarder euro, skal operatøren av DLT-markedsinfrastrukturen aktivere overgangsstrategien nevnt i artikkel 7 nr. 7. Operatøren av DLT-markedsinfrastrukturen skal underrette vedkommende myndighet om at dens overgangsstrategi er aktivert, og om tidsplanen for overgangen i den månedlige rapporten i henhold til nr. 5.
4. Operatøren av en DLT-markedsinfrastruktur skal beregne månedlig gjennomsnittlig samlet markedsverdi for DLT-baserte finansielle instrumenter som er handlet eller registrert i denne DLT-markedsinfrastrukturen. Det månedlige gjennomsnittet skal beregnes som gjennomsnittet av de daglige sluttkursene for hvert DLT-basert finansielt instrument multiplisert med antallet DLT-baserte finansielle instrumenter som er handlet eller registrert i denne DLT-markedsinfrastrukturen med samme internasjonale identifikasjonsnummer for verdipapirer (ISIN).

Operatøren av DLT-markedsinfrastrukturen skal bruke dette månedsgjennomsnittet

 - a) når det skal vurderes om opptak til handel eller registrering av et nytt DLT-basert finansielt instrument i den påfølgende måneden vil medføre at samlet markedsverdi for DLT-baserte finansielle instrumenter vil komme opp i terskelverdien nevnt i nr. 2 i denne artikkelen, og
 - b) når det skal besluttes om overgangsstrategien nevnt i artikkel 7 nr. 7 skal aktiveres.
5. Operatøren av en DLT-markedsinfrastruktur skal framlegge månedlige rapporter for sin vedkommende myndighet som viser at alle DLT-baserte finansielle instrumenter som er tatt opp til handel eller er registrert i DLT-markedsinfrastrukturen, ikke overskrider terskelverdiene fastsatt i nr. 2 og 3.
6. En vedkommende myndighet kan fastsette lavere terskelverdier enn verdiene fastsatt i nr. 1 og 2. Dersom en vedkommende myndighet senker terskelverdien nevnt i nr. 2, skal verdien fastsatt i nr. 3 anses som tilsvarende senket.

Ved anvendelsen av første ledd i dette nummeret skal vedkommende myndighet ta

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

hensyn til markedsstørrelsen og den gjennomsnittlige markedsverdien av DLT-baserte finansielle instrumenter av en gitt type som er tatt opp til handel på handelsplattformer i de medlemsstatene der tjenestene og aktivitetene vil bli utført, og skal vurdere risikoene som er knyttet til utstederne, til typen desentralisert registerteknologi som brukes, og til DLT-markedsinfrastrukturens tjenester og aktiviteter.

7. Forordning (EU) nr. 596/2014 får anvendelse på DLT-baserte finansielle instrumenter som er tatt opp til handel i en DLT-MHF eller et DLT-HOS.

Artikkel 4

Krav og unntak for DLT-MHF-er

1. En DLT-MHF skal være underlagt de kravene som gjelder for en multilateral handelsfasilitet i henhold til forordning (EU) nr. 600/2014 og direktiv 2014/65/EU.

Første ledd får ikke anvendelse med hensyn til de kravene som verdipapirforetaket eller markedsoperatøren som driver DLT-MHF-en, er unntatt fra i henhold til nr. 2 og 3 i denne artikkelen, forutsatt at verdipapirforetaket eller markedsoperatøren oppfyller

- a) artikkel 7,
 - b) nr. 2, 3 og 4 i denne artikkelen og
 - c) eventuelle kompenserende tiltak som vedkommende myndighet anser som hensiktsmessige for å nå målene for bestemmelsene det er søkt om unntak fra, eller for å sikre investorvern, markedets integritet eller finansiell stabilitet.
2. I tillegg til de personene som er angitt i artikkel 53 nr. 3 i direktiv 2014/65/EU, kan vedkommende myndighet etter søknad fra en operatør av en DLT-MHF tillate at denne operatøren gir fysiske og juridiske personer adgang til å handle for egen regning som medlemmer eller deltakere, forutsatt at disse personene oppfyller følgende krav:
- a) De har tilstrekkelig god vandel.
 - b) De har tilstrekkelig evne, kompetanse og erfaring til å drive handel, herunder kunnskap om hvordan den desentraliserte registerteknologien fungerer.
 - c) De er ikke prisstillere på DLT-MHF-en.
 - d) De benytter ikke en teknikk for høyfrekvent algoritmehandel på DLT-MHF-en.
 - e) De gir ikke andre personer direkte elektronisk tilgang til DLT-MHF-en.

- f) De handler ikke for egen regning når de utfører kundeordrer i DLT-markedsinfrastrukturen.
- g) De har gitt informert samtykke til handel i DLT-MHF-en som medlemmer eller deltakere og er blitt informert av DLT-MHF-en om mulige risikoer ved å bruke dens systemer for å handle med DLT-baserte finansielle instrumenter.

Dersom vedkommende myndighet gir unntaket nevnt i første ledd i dette nummeret, kan den kreve ytterligere tiltak for å verne fysiske personer som er gitt adgang til DLT-MHF-en som medlemmer eller deltakere. Slike tiltak skal stå i forhold til disse medlemmenes eller deltakernes risikoprofil.

3. Etter søknad fra en operatør av en DLT-MHF kan vedkommende myndighet gi denne operatøren eller dens medlemmer eller deltakere unntak fra artikkel 26 i forordning (EU) nr. 600/2014.

Dersom vedkommende myndighet gir et unntak som nevnt i første ledd i dette nummeret, skal DLT-MHF-en føre register over alle transaksjoner som er utført gjennom dens systemer. Disse registrene skal inneholde alle opplysninger angitt i artikkel 26 nr. 3 i forordning (EU) nr. 600/2014 som er relevante med hensyn til det systemet som brukes av DLT-MHF-en og medlemmet eller deltakeren som utfører transaksjonen. DLT-MHF-en skal også sikre at vedkommende myndigheter som har rett til å motta opplysningene direkte fra den multilaterale handelsfasiliteten i samsvar med artikkel 26 i den nevnte forordningen, har direkte og umiddelbar tilgang til disse opplysningene. For å få tilgang til disse registrene skal vedkommende myndighet gis adgang til DLT-MHF-en som reguleringsmyndighet med observatørstatus.

Vedkommende myndighet skal uten unødig opphold gjøre alle opplysninger den har fått tilgang til i samsvar med denne artikkelen, tilgjengelige for ESMA.

4. Når en operatør av en DLT-MHF søker om et unntak i henhold til nr. 2 eller 3, skal den godtgjøre at unntaket det søkes om,
- a) står i forhold til og er begrunnet i bruken av desentralisert registerteknologi og
 - b) begrenser seg til DLT-MHF-en og ikke også omfatter andre multilaterale handelsfasiliteter som drives av samme operatør.
5. Nr. 2, 3 og 4 i denne artikkelen gjelder tilsvarende med nødvendige endringer for en verdi-

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

papirsentral som driver et DLT-HOS i samsvar med artikkel 6 nr. 2.

6. ESMA skal utarbeide retningslinjer for de kompensierende tiltakene nevnt i nr. 1 andre ledd bokstav c).

Artikkel 5

Krav og unntak for DLT-OS-er

1. En verdipapirsentral som driver et DLT-OS, skal være underlagt de kravene som gjelder for en verdipapirsentral som driver et verdipapiroppgjørssystem i henhold til forordning (EU) nr. 909/2014.

Første ledd får ikke anvendelse med hensyn til de kravene som verdipapirsentralen som driver DLT-OS-et, er unntatt fra i henhold til nr. 2–9 i denne artikkelen, forutsatt at verdipapirsentralen overholder

- a) artikkel 7,
 - b) nr. 2–10 i denne artikkelen og
 - c) eventuelle kompensierende tiltak som vedkommende myndighet anser som hensiktsmessige for å nå målene for bestemmelsene det er søkt om unntak fra, eller for å sikre investorvern, markedets integritet eller finansiell stabilitet.
2. Etter søknad fra en verdipapirsentral som driver et DLT-OS, kan vedkommende myndighet gi verdipapirsentralen unntak fra artikkel 2 nr. 1 punkt 4, 9 eller 28 eller artikkel 3, 37 eller 38 i forordning (EU) nr. 909/2014, forutsatt at verdipapirsentralen
- a) viser at bruken av en «verdipapirkonto» som definert i artikkel 2 nr. 1 punkt 28 i den nevnte forordningen, eller bruken av kontobasert form som fastsatt i artikkel 3 i samme forordning, er uforenlig med bruken av den aktuelle desentraliserte registerteknologien,
 - b) foreslår kompensierende tiltak for å nå målene for bestemmelsene det er søkt om unntak fra, og minst sikrer at
 - i) de DLT-baserte finansielle instrumentene registreres i det desentraliserte registeret,
 - ii) antallet DLT-baserte finansielle instrumenter i en emisjon eller en del av en emisjon som er registrert av den verdipapirsentralen som driver DLT OS-et, er lik det samlede antallet DLT-baserte finansielle instrumenter som emisjonen eller delen av emisjonen som er registrert i det desentraliserte registeret, til enhver tid består av,

iii) den fører et register som gjør det mulig for verdipapirsentralen som driver DLT-OS-et, til enhver tid umiddelbart å skille de DLT-baserte finansielle instrumentene til et medlem, en deltaker, en utsteder eller en kunde fra instrumentene til alle andre medlemmer, deltakere, utstedere eller kunder, og

iv) den tillater ikke overtrekk på verdipapirer, debetsaldoer eller feilaktig opprettelse eller sletting av verdipapirer.

3. Etter søknad fra en verdipapirsentral som driver et DLT-OS, kan vedkommende myndighet gi verdipapirsentralen unntak fra artikkel 6 eller 7 i forordning (EU) nr. 909/2014, forutsatt at verdipapirsentralen ved hjelp av robuste prosedyrer og ordninger minst sikrer at DLT-OS-et

- a) muliggjør klar, korrekt og rask bekreftelse på opplysningene om transaksjoner med DLT-baserte finansielle instrumenter, herunder alle betalinger som er foretatt i forbindelse med DLT-baserte finansielle instrumenter, samt frigivelse av eventuell sikkerhet for disse instrumentene eller krav om sikkerhet for DLT-baserte finansielle instrumenter, og
- b) enten forhindrer manglende oppgjør eller håndterer manglende oppgjør i tilfeller der det ikke er mulig å forhindre det.

4. Etter søknad fra en verdipapirsentral som driver et DLT-OS, kan vedkommende myndighet gi verdipapirsentralen unntak fra artikkel 19 i forordning (EU) nr. 909/2014 utelukkende med hensyn til utkontraktering av en hovedtjeneste til en tredjepart, forutsatt at anvendelsen av den nevnte artikkelen er uforenlig med den bruken av desentralisert registerteknologi det DLT-OS-et som drives av den nevnte verdipapirsentralen, hadde planlagt.

5. Etter søknad fra en verdipapirsentral som driver et DLT-OS, kan vedkommende myndighet tillate at verdipapirsentralen gir fysiske og juridiske personer adgang som deltakere i DLT-OS-et i tillegg til dem som er oppført i artikkel 2 bokstav f) i direktiv 98/26/EF, forutsatt at disse personene

- a) har tilstrekkelig god vandel,
- b) har tilstrekkelig evne, kompetanse, erfaring og kunnskap når det gjelder oppgjør, virkemåten til desentralisert registerteknologi og risikovurdering, og
- c) har gitt informert samtykke til å inngå i pilotordningen fastsatt i denne forordningen og er tilstrekkelig informert om at den er av

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

- eksperimentell art, og om de mulige risikoene som er forbundet med den.
6. Etter søknad fra en verdipapirsentral som driver et DLT-OS, kan vedkommende myndighet gi verdipapirsentralen unntak fra artikkel 33, 34 eller 35 i forordning (EU) nr. 909/2014, forutsatt at verdipapirsentralen foreslår kompensierende tiltak for å nå målene for disse artiklene og minst sikrer at
 - a) DLT-OS-et offentliggjør kriterier for deltakelse som gir rettferdig og åpen tilgang for alle personer som har til hensikt å bli deltakere, og at disse kriteriene er gjennomstik- tige, objektive og ikke-diskriminerende, og at
 - b) DLT-OS-et offentliggjør priser og gebyrer for de oppgjørstjenestene det yter.
 7. Etter søknad fra en verdipapirsentral som driver et DLT-OS, kan vedkommende myndighet gi verdipapirsentralen unntak fra artikkel 39 i forordning (EU) nr. 909/2014, forutsatt at verdipapirsentralen foreslår kompensierende tiltak for å nå målene for denne artikkelen og ved hjelp av robuste prosedyrer og ordninger minst sikrer at
 - a) DLT-OS-et gjør opp transaksjoner i DLT-baserte finansielle instrumenter i nær sann- tid eller samme dag og ikke i noe tilfelle senere enn den andre bankdagen etter at handelen ble inngått,
 - b) DLT-OS-et offentliggjør reglene som gjel- der for oppgjørssystemet, og
 - c) DLT-OS-et reduserer enhver risiko som følge av at DLT-OS-et ikke er utpekt som et system i henhold til direktiv 98/26/EF, sær- lig med hensyn til insolvensbehandling.

I forbindelse med driften av et DLT-OS skal definisjonen av en verdipapirsentral i for- ordning (EU) nr. 909/2014 som en juridisk person som driver et verdipapiroppgjørssys- tem, ikke medføre at medlemsstatene blir på- lagt å utpeke og melde et DLT-OS som et opp- gjørssystem for verdipapirer i henhold til di- rektiv 98/26/EF. Medlemsstatene skal imidlertid ikke være forhindret fra å utpeke og melde et DLT-OS som et oppgjørssystem for verdipapirer i henhold til direktiv 98/26/ EF dersom DLT-OS-et oppfyller kravene i det nevnte direktivet.

Dersom et DLT-OS ikke er utpekt og meldt som et oppgjørssystem for verdipapirer i hen- hold til direktiv 98/26/EF, skal den verdipapir- sentralen som driver dette DLT-OS-et, foreslå kompensierende tiltak for å redusere risiko som følge av insolvens.
 8. Etter søknad fra en verdipapirsentral som dri- ver et DLT-OS, kan vedkommende myndighet gi verdipapirsentralen unntak fra artikkel 40 i forordning (EU) nr. 909/2014, forutsatt at ver- dipapirsentralen foretar oppgjør etter prinsip- pet om levering mot betaling.

Betalingsoppgjør skal gjennomføres ved bruk av sentralbankpenger, herunder i tokeni- sert form, såfremt dette er praktisk mulig, eventuelt dersom dette ikke er praktisk mulig, over verdipapirsentralens konto i samsvar med avdeling IV i forordning (EU) nr. 909/2014 el- ler ved bruk av kontopenger, herunder i toke- nisert form, i samsvar med den nevnte avde- lingen, eller ved bruk av «e-pengetokens».

Som unntak fra andre ledd i dette numme- ret får avdeling IV i forordning (EU) nr. 909/2014 ikke anvendelse på en kredittinstitusjon når den gjennomfører betalingsoppgjør ved bruk av kontopenger til en DLT-markedsinfrastruk- tur som registrerer DLT-baserte finansielle in- strumenter hvis samlede markedsverdi på tids- punktet for første registrering av et nytt DLT- basert finansielt instrument ikke overstiger 6 milliarder euro, beregnet i samsvar med artik- kel 3 nr. 4 i denne forordningen.

Dersom betalingsoppgjøret gjennomføres ved bruk av kontopenger som er levert av en kredittinstitusjon som avdeling IV i forordning (EU) nr. 909/2014 ikke får anvendelse på i hen- hold til tredje ledd i dette nummeret, eller der- som betalingsoppgjøret gjennomføres ved bruk av «e-pengetokens», skal verdipapirsen- tralen som driver DLT-OS-et, identifisere, måle, overvåke, håndtere og minimere enhver risiko i forbindelse med bruken av slike midler.

Tilsvarende tjenester i forbindelse med «e- pengetokens» som tjenestene oppført i avsnitt C bokstav b) og c) i vedlegget til forordning (EU) nr. 909/2014, skal ytes av verdipapirsen- tralen som driver DLT-OS-et i samsvar med av- deling IV i forordning (EU) nr. 909/2014, eller av en kredittinstitusjon.
 9. Etter søknad fra en verdipapirsentral som dri- ver et DLT-OS, kan vedkommende myndighet gi verdipapirsentralen unntak fra artikkel 50, 51 eller 53 i forordning (EU) nr. 909/2014, for- utsatt at verdipapirsentralen godtgjør at bru- ken av desentralisert registerteknologi er uforenlig med tradisjonelle systemer i andre verdipapirsentraler eller andre markedsinfra- strukturer, eller at å gi tilgang til en annen ver- dipapirsentral eller tilgang til en annen mar- kedsinfrastruktur ved hjelp av tradisjonelle systemer vil medføre uforholdsmessig store

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

kostnader gitt omfanget av DLT-OS-ets virksomhet.

Dersom en verdipapirsentral som driver et DLT-OS, har fått innvilget et unntak i samsvar med første ledd i dette nummeret, skal den gi andre operatører av DLT-OS-er eller andre operatører av DLT-HOS-er tilgang til sitt DLT-OS. Verdipapirsentralen som driver DLT-OS-et, skal underrette vedkommende myndighet om at den har til hensikt å gi slik tilgang. Vedkommende myndighet kan forby slik tilgang i den utstrekning slik tilgang vil være til skade for stabiliteten i Unionens finansielle system eller i den berørte medlemsstatens finansielle system.

10. Når en verdipapirsentral som driver et DLT-OS, søker om et unntak i henhold til nr. 2–9, skal den godtgjøre at unntaket det søkes om,
 - a) står i forhold til og er begrunnet i bruken av desentralisert registerteknologi og
 - b) begrenser seg til DLT-OS-et og ikke også omfatter andre verdipapiroppgjørssystemer som drives av samme verdipapirsentral.
11. Nr. 2–10 i denne artikkelen gjelder tilsvarende med nødvendige endringer for et verdipapirforetak eller en markedsoperatør som driver et DLT-HOS i samsvar med artikkel 6 nr. 1.
12. ESMA skal utarbeide retningslinjer for de kompenserende tiltakene nevnt i nr. 1 andre ledd bokstav c) i denne artikkelen.

Artikkel 6

Krav og unntak for DLT-HOS-er

1. Et verdipapirforetak eller en markedsoperatør som driver et DLT-HOS, skal være underlagt
 - a) kravene som gjelder for en multilateral handelsfasilitet i henhold til forordning (EU) nr. 600/2014 og direktiv 2014/65/EU, og
 - b) kravene som gjelder tilsvarende med nødvendige endringer for en verdipapirsentral i henhold til forordning (EU) nr. 909/2014, med unntak av artikkel 9, 16, 17, 18, 20, 26, 27, 28, 31, 42, 43, 44, 46 og 47 i samme forordning.

Første ledd får ikke anvendelse med hensyn til de kravene som verdipapirforetaket eller markedsoperatøren som driver DLT-HOS-et, er unntatt fra i henhold til artikkel 4 nr. 2 og 3 og artikkel 5 nr. 2–9, forutsatt at verdipapirforetaket eller markedsoperatøren oppfyller

 - a) artikkel 7,
 - b) artikkel 4 nr. 2, 3 og 4 og artikkel 5 nr. 2–10 og

c) eventuelle kompenserende tiltak som vedkommende myndighet anser som hensiktsmessige for å nå målene for bestemmelsene det er søkt om unntak fra, eller for å sikre investorvern, markedets integritet eller finansiell stabilitet.

2. En verdipapirsentral som driver et DLT-HOS, skal være underlagt
 - a) kravene som gjelder for en verdipapirsentral i henhold til forordning (EU) nr. 909/2014, og
 - b) kravene som gjelder tilsvarende med nødvendige endringer for en multilateral handelsfasilitet i henhold til forordning (EU) nr. 600/2014 og direktiv 2014/65/EU, med unntak av artikkel 5–13 i det nevnte direktivet.

Første ledd får ikke anvendelse med hensyn til de kravene som verdipapirsentralen som driver DLT-HOS-et, er unntatt fra i henhold til artikkel 4 nr. 2 og 3 og artikkel 5 nr. 2–9, forutsatt at verdipapirsentralen oppfyller

 - a) artikkel 7,
 - b) artikkel 4 nr. 2, 3 og 4 og artikkel 5 nr. 2–10 og
 - c) eventuelle kompenserende tiltak som vedkommende myndighet anser som hensiktsmessige for å nå målene for bestemmelsene det er søkt om unntak fra, eller for å sikre investorvern, markedets integritet eller finansiell stabilitet.

Artikkel 7

Tilleggskrav til DLT-markedsinfrastrukturer

1. Operatører av DLT-markedsinfrastrukturer skal utarbeide klare og detaljerte forretningsplaner som beskriver hvordan de har tenkt å utføre sine tjenester og aktiviteter, som skal omfatte en beskrivelse av deres nøkkelpersonell, de tekniske aspektene ved og bruken av desentralisert registerteknologi samt opplysningene som kreves i henhold til nr. 3.
- Operatører av DLT-markedsinfrastrukturer skal også offentliggjøre oppdatert, klar og detaljert skriftlig dokumentasjon som definerer reglene for hvordan DLT-markedsinfrastrukturene og operatørene av dem skal drive sin virksomhet, herunder de juridiske vilkårene som definerer rettighetene, pliktene, ansvaret og forpliktelsene til operatører av DLT-markedsinfrastrukturer og til de medlemmene, deltakerne, utstederne og kundene som bruker deres DLT-markedsinfrastruktur. De juridiske vilkårene skal angi gjeldende lov-

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

giving, eventuelle tvisteløsningsordninger, eventuelle tiltak for beskyttelse mot insolvens i henhold til direktiv 98/26/EF samt i hvilke jurisdiksjoner eventuelle søksmål kan anlegges. Operatører av DLT-markedsinfrastrukturer kan gjøre sin skriftlige dokumentasjon tilgjengelig elektronisk.

2. Operatører av DLT-markedsinfrastrukturer skal fastsette eller eventuelt dokumentere regler for hvordan den desentraliserte registerteknologien som de bruker, fungerer, herunder regler for tilgang til det desentraliserte registeret, for valideringsnodenes deltakelse, for håndtering av potensielle interessekonflikter og for risikostyring, herunder eventuelle risikoreducerende tiltak for å sikre investornvern, markedsintegritet og finansiell stabilitet.
3. Operatører av DLT-markedsinfrastrukturer skal gi sine medlemmer, deltakere, utstedere og kunder klare og utvetydige opplysninger på sine nettsteder om hvordan operatørene utfører sine funksjoner, tjenester og aktiviteter, og hvordan deres utførelse av disse funksjonene, tjenestene og aktivitetene avviker fra de som utføres av en multilateral handelsfasilitet eller et verdipapiroppgjørssystem som ikke er basert på desentralisert registerteknologi. Opplysningene skal omfatte den typen desentralisert registerteknologi som brukes.
4. Operatører av DLT-markedsinfrastrukturer skal sikre at de overordnede IT- og cybersikkerhetsordningene knyttet til bruken av deres desentraliserte registerteknologi står i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten av deres virksomhet. Ordningene skal sikre kontinuitet og kontinuerlig gjennomsiktighet, tilgjengelighet, pålitelighet og sikkerhet for deres tjenester og aktiviteter, herunder påliteligheten til de smarte kontraktene som brukes i DLT-markedsinfrastrukturen. Ordningene skal også sikre integriteten, sikkerheten og konfidensialiteten til alle data som disse operatørene lagrer, og skal sikre at disse dataene er tilgjengelige.

Operatørene av DLT-markedsinfrastrukturer skal ha innført særskilte prosedyrer for styring av operasjonell risiko når det gjelder risikoene som er forbundet med bruk av desentralisert registerteknologi og kryptoeiendeler, og for hvordan disse risikoene skal håndteres om de oppstår.

For at vedkommende myndighet skal kunne vurdere hvor pålitelig en DLT-markedsinfrastrukturens overordnede IT- og cybersikkerhetsordninger er, kan den kreve revisjon av

disse ordningene. Dersom vedkommende myndighet krever en revisjon, skal den utpeke en uavhengig revisor til å utføre den. DLT-markedsinfrastrukturen skal dekke kostnadene ved revisjonen.

5. Dersom en operatør av en DLT-markedsinfrastruktur sikrer oppbevaring av medlemmers, deltakeres, utstederes eller kunders midler, sikkerheter eller DLT-baserte finansielle instrumenter og sikrer metodene for tilgang til slike eiendeler, herunder i form av kryptonøkler, skal operatøren ha egnede ordninger på plass for å forhindre bruk av disse eiendelene for operatørens egen regning uten vedkommende medlems, deltakers, utsteders eller kundes skriftlige uttrykkelige forhåndssamtykke, som kan gis elektronisk.

Operatører av DLT-markedsinfrastrukturer skal føre et sikkert, korrekt, pålitelig og tilgjengelig register over midlene, sikkerhetene og de DLT-baserte finansielle instrumentene som innehas av deres DLT-markedsinfrastruktur for medlemmer, deltakere, utstedere eller kunder, samt over metodene for tilgang til disse midlene, sikkerhetene og de DLT-baserte finansielle instrumentene.

Operatører av DLT-markedsinfrastrukturer skal holde midlene, sikkerhetene og de DLT-baserte finansielle instrumentene som tilhører de medlemmene, deltakerne, utstederne eller kundene som bruker DLT-markedsinfrastrukturen, og metodene for tilgang til slike eiendeler, atskilt fra egne eiendeler og fra eiendeler som tilhører andre medlemmer, deltakere, utstedere og kunder.

De overordnede IT- og cybersikkerhetsordningene nevnt i nr. 4 skal sikre at disse midlene, sikkerhetene og DLT-baserte finansielle instrumentene som en DLT-markedsinfrastruktur innehar for sine medlemmer, deltakere, utstedere eller kunder, samt metodene for tilgang til dem, er beskyttet mot risiko for ulovlig tilgang, datainnbrudd, degradering, tap, cyberangrep, tyveri, bedrageri, uaktsomhet og andre alvorlige funksjonsfeil.

6. I tilfelle av tap av midler, tap av sikkerhet eller tap av et DLT-basert finansielt instrument skal operatøren av en DLT-markedsinfrastruktur som har tapt midlene, sikkerheten eller det DLT-baserte finansielle instrumentet, være ansvarlig for tapet, opp til markedsverdien av den tapte eiendelen. Operatøren av DLT-markedsinfrastrukturen skal ikke være ansvarlig for tapet dersom den kan bevise at tapet skyldes en ekstern hendelse utenfor dens rimelige

kontroll, og konsekvensene ikke kunne ha vært unngått tross alle rimelige anstrengelser for å unngå dem.

Operatører av DLT-markedsinfrastruktur skal innføre gjennomsluttelige og egnede ordninger for å sikre investorvern og skal innføre ordninger for håndtering av kundeklager og framgangsmåter for kompensasjon eller erstatning i tilfelle av tap for investorer som følge av en av omstendighetene nevnt i første ledd i dette nummeret, eller som følge av at virksomheten opphører på grunn av en av omstendighetene nevnt i artikkel 8 nr. 13, artikkel 9 nr. 11 og artikkel 10 nr. 10.

En vedkommende myndighet kan i hvert enkelt tilfelle beslutte å kreve ytterligere tilsynsmessige sikkerhetstiltak fra operatøren av en DLT-markedsinfrastruktur i form av ansvarlig kapital eller en forsikringspolise dersom vedkommende myndighet fastslår at det potensielle erstatningsansvaret operatøren av DLT-markedsinfrastrukturen vil ha overfor kunder som følge av noen av omstendighetene nevnt i første ledd i dette nummeret ikke er tilstrekkelig dekket av tilsynskravene fastsatt i forordning (EU) nr. 909/2014, europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/2033¹⁸, direktiv 2014/65/EU eller europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2019/2034¹⁹ for å sikre investorvernet.

7. En operatør av en DLT-markedsinfrastruktur skal utarbeide og offentliggjøre en klar og detaljert strategi for å redusere virksomheten i en bestemt DLT-markedsinfrastruktur eller for å trekke seg ut av eller innstille driften av en bestemt DLT-markedsinfrastruktur («overgangsstrategi»), herunder for å føre driften med den desentralisert registertechnologien over til eller tilbake til tradisjonelle markedsinfrastrukturer, for det tilfelle at
 - a) terskelverdien nevnt i artikkel 3 nr. 3 er overskredet,
 - b) en særskilt tillatelse eller et unntak som er gitt i henhold til denne forordningen, tilbakekalles eller på annen måte oppheves, herunder når den særskilte tillatelsen eller

unntaket oppheves som følge av hendelsene angitt i artikkel 14 nr. 2,

- c) DLT-markedsinfrastrukturens virksomhet opphører frivillig eller ufrivillig.

Overgangsstrategien skal kunne iverksettes raskt.

Overgangsstrategien skal fastsette hvordan medlemmer, deltakere, utstedere og kunder skal behandles ved tilbakekalling eller oppheving av en særskilt tillatelse eller opphør av virksomheten som nevnt i første ledd i dette nummeret. Overgangsstrategien skal fastsette hvordan kunder, særlig ikke-profesjonelle investorer, skal beskyttes mot enhver uforholdsmessig konsekvens av tilbakekallingen eller opphevingen av en særskilt tillatelse eller av opphøret av virksomheten. Overgangsstrategien skal løpende oppdateres, med forbehold for forhåndsgodkjenning fra vedkommende myndighet.

Overgangsstrategien skal angi hva som skal gjøres dersom terskelverdien nevnt i artikkel 3 nr. 3 overskrides.

8. Verdipapirforetak eller markedsoperatører som bare har tillatelse til å drive en DLT-MHF i henhold til artikkel 8 nr. 2 i denne forordningen, og som i sine overgangsstrategier ikke angir at de har til hensikt å søke tillatelse til å drive en multilateral handelsfasilitet i henhold til direktiv 2014/65/EU, samt verdipapirsentraler som driver et DLT-HOS, skal gjøre sitt beste for å inngå ordninger med verdipapirforetak eller markedsoperatører som driver en multilateral handelsfasilitet i henhold til direktiv 2014/65/EU, om å overta deres virksomhet, og skal angi disse ordningene i sine overgangsstrategier.
9. Verdipapirsentraler som driver et DLT-OS, og som bare har tillatelse til å drive et DLT-OS i henhold til artikkel 9 nr. 2 i denne forordningen, og som i sine overgangsstrategier ikke har angitt at de har til hensikt å søke tillatelse til å drive et verdipapiroppgjørssystem i henhold til forordning (EU) nr. 909/2014, og verdipapirforetak eller markedsoperatører som driver et DLT-HOS, skal gjøre sitt beste for å inngå ordninger med verdipapirsentraler som driver et verdipapiroppgjørssystem, for å overta deres virksomhet, og skal angi disse ordningene i sine overgangsstrategier.

Verdipapirsentraler som driver et verdipapiroppgjørssystem, og som mottar en anmodning om å inngå ordningene nevnt i første ledd i dette nummeret, skal svare innen tre måneder etter å ha mottatt anmodningen. Den verdipapirsentralen som driver verdipapiropp-

¹⁸ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/2033 av 27. november 2019 om tilsynskrav for verdipapirforetak og om endring av forordning (EU) nr. 1093/2010, (EU) nr. 575/2013, (EU) nr. 600/2014 og (EU) nr. 806/2014 (EUT L 314 av 5.12.2019, s. 1).

¹⁹ Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2019/2034 av 27. november 2019 om tilsyn med verdipapirforetak og om endring av direktiv 2002/87/EF, 2009/65/EF, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU og 2014/65/EU (EUT L 314 av 5.12.2019, s. 64).

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

gjørssystemet, skal inngå ordningene på en ikke-diskriminerende måte og kan kreve et rimelig vederlag basert på faktiske kostnader. Den skal avslå en slik anmodning bare dersom den anser at ordningene vil kunne påvirke finansmarkedenes smidige og ordnede virkemåte eller utgjøre en systemrisiko. Den skal ikke avslå en anmodning med begrunnelse i at den vil tape markedsandeler. Dersom den avslår en anmodning, skal den skriftlig underrette operatøren av DLT-markedsinfrastrukturen som framsatte anmodningen, om begrunnelsen for avslaget.

10. Ordningene nevnt i nr. 8 og 9 skal være inngått senest fem år etter at den særskilte tillatelsen ble gitt, eller på et tidligere tidspunkt dersom vedkommende myndighet krever det, for å motvirke enhver risiko for at den særskilte tillatelsen skal trekkes tilbake før tiden.

Artikkel 8

Særskilt tillatelse til å drive en DLT-MHF

1. En juridisk person som har tillatelse som verdipapirforetak eller som har tillatelse til å drive et regulert marked i henhold til direktiv 2014/65/EU, kan søke om en særskilt tillatelse til å drive en DLT-MHF i henhold til denne forordningen.
2. Dersom en juridisk person søker om tillatelse som verdipapirforetak eller tillatelse til å drive et regulert marked i henhold til direktiv 2014/65/EU og samtidig søker om en særskilt tillatelse i henhold til denne artikkelen med det ene formål å drive en DLT-MHF, skal vedkommende myndighet ikke vurdere om søkeren oppfyller de kravene i direktiv 2014/65/EU som søkeren har søkt om unntak fra i samsvar med artikkel 4 i denne forordningen.
3. Dersom en juridisk person som nevnt i nr. 2 i denne artikkelen, samtidig søker om tillatelse som verdipapirforetak eller om tillatelse til å drive et regulert marked, og om en særskilt tillatelse, skal den i sin søknad framlegge de opplysningene som kreves i henhold til artikkel 7 i direktiv 2014/65/EU, med unntak av de opplysningene som ville vært nødvendige for å vise at de kravene søkeren har søkt om unntak fra i samsvar med artikkel 4 i denne forordningen, er oppfylt.
4. En søknad om særskilt tillatelse til å drive en DLT-MHF i henhold til denne forordningen skal inneholde følgende opplysninger:
 - a) Søkerens forretningsplan, reglene for DLT-MHF-en og eventuelle juridiske vilkår som nevnt i artikkel 7 nr. 1, samt opplysninger om DLT-MHF-ens virkemåte, tjenester og aktiviteter som nevnt i artikkel 7 nr. 3.
 - b) En beskrivelse av virkemåten til den typen desentralisert registerteknologi som skal brukes, som nevnt i artikkel 7 nr. 2.
 - c) En beskrivelse av søkerens overordnede IT- og cybersikkerhetsordninger som nevnt i artikkel 7 nr. 4.
 - d) Dokumentasjon på at søkeren har innført tilstrekkelige tilsynsmessige sikkerhetstiltak for å oppfylle sine forpliktelser og yte kompensasjon til sine kunder, som nevnt i artikkel 7 nr. 6 tredje ledd.
 - e) Dersom det er relevant, en beskrivelse av ordningene for oppbevaring av kundenes DLT-baserte finansielle instrumenter, som nevnt i artikkel 7 nr. 5.
 - f) En beskrivelse av ordningene for å sikre investorvern og en beskrivelse av ordningene for behandling av kundeflager og erstatning, som nevnt i artikkel 7 nr. 6 andre ledd.
 - g) Søkerens overgangsstrategi.
 - h) De unntakene søkeren søker om i henhold til artikkel 4, begrunnelsen for hvert unntak som søkes, eventuelle kompenserende tiltak som foreslås, samt hvordan søkeren har tenkt å oppfylle vilkårene som er knyttet til disse unntakene.
5. Innen 23. mars 2023 skal ESMA utarbeide retningslinjer for å fastsette standardskjemaer, -formater og -maler i henhold til nr. 4.
6. Innen 30 virkedager etter å ha mottatt en søknad om særskilt tillatelse til å drive en DLT-MHF skal vedkommende myndighet vurdere om søknaden er fullstendig. Dersom søknaden ikke er fullstendig, skal vedkommende myndighet fastsette en frist for når søkeren skal framlegge manglende eller ytterligere opplysninger. Vedkommende myndighet skal underrette søkeren når vedkommende myndighet anser søknaden som fullstendig.

Så snart vedkommende myndighet anser søknaden som fullstendig, skal den sende en kopi av søknaden til ESMA.
7. Dersom det er nødvendig for å fremme sammenhengen og forholdsmessigheten ved unntakene, eller dersom det er nødvendig for å sikre investorvern, markedsintegritet og finansiell stabilitet, skal ESMA innen 30 kalenderdager etter at kopien av søknaden er mottatt, avgi en ikke-bindende uttalelse til vedkommende myndighet om unntakene det er søkt om, eller om hensiktsmessigheten

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

ved den typen desentralisert registerteknologi som brukes i henhold til denne forordningen.

Før ESMA avgir en ikke-bindende uttalelse, skal ESMA rådføre seg med vedkommende myndigheter i de andre medlemsstatene og ta størst mulig hensyn til deres synspunkter når den avgir sin uttalelse.

Dersom ESMA avgir en ikke-bindende uttalelse, skal vedkommende myndighet ta behørig hensyn til denne uttalelsen og gi ESMA en redegjørelse for eventuelle vesentlige avvik fra uttalelsen dersom ESMA anmoder om det. ESMA's uttalelse og vedkommende myndighets redegjørelse skal ikke offentliggjøres.

8. Innen 24. mars 2025 skal ESMA utarbeide retningslinjer for å fremme sammenhengen og forholdsmessigheten med hensyn til

a) unntak som er gitt operatører av DLT-MHF-er i hele Unionen, herunder i forbindelse med vurderingen av hensiktsmessigheten ved ulike typer desentralisert registerteknologi som brukes av operatører av DLT-MHF-er i henhold til denne forordningen, og

b) utnyttelse av muligheten fastsatt i artikkel 3 nr. 6.

Disse retningslinjene skal sikre investorvern, markedsintegritet og finansiell stabilitet.

ESMA skal oppdatere disse retningslinjene regelmessig.

9. Innen 90 virkedager etter å ha mottatt en fullstendig søknad om særskilt tillatelse til å drive en DLT-MHF skal vedkommende myndighet foreta en vurdering av søknaden og avgjøre om den særskilte tillatelsen skal gis. Dersom en søker samtidig søker om tillatelse i henhold til direktiv 2014/65/EU og om særskilt tillatelse i henhold til denne forordningen, kan vurderingsperioden forlenges med ytterligere en periode, dog ikke utover det som er angitt i artikkel 7 nr. 3 i direktiv 2014/65/EU.

10. Uten at det berører artikkel 7 og 44 i direktiv 2014/65/EU, skal vedkommende myndighet nekte å gi en særskilt tillatelse til å drive en DLT-MHF dersom det er grunn til å anta at

a) det foreligger betydelige risikoer for investorvernet, markedsintegriteten eller den finansielle stabiliteten som søkeren ikke har håndtert og redusert på en tilfredsstillende måte,

b) den særskilte tillatelsen til å drive en DLT-MHF og de unntakene det er søkt om, har som formål å omgå lov- eller forskriftsfestede krav, eller

c) operatøren av DLT-MHF-en ikke vil være i stand til å overholde, eller vil ikke tillate sine brukere å overholde, gjeldende bestemmelser i unionsretten eller bestemmelser i nasjonal rett som ikke omfattes av unionsretten.

11. En særskilt tillatelse skal være gyldig i hele Unionen i en periode på inntil seks år fra utstedelsesdatoen. Den særskilte tillatelsen skal angi hvilke unntak som er gitt i samsvar med artikkel 4, eventuelle kompenserende tiltak samt eventuelle lavere terskelverdier som er fastsatt av vedkommende myndighet i samsvar med artikkel 3 nr. 6.

Vedkommende myndighet skal umiddelbart underrette ESMA om den har gitt, avslått eller tilbakekalt en særskilt tillatelse i henhold til denne artikkelen, herunder eventuelle opplysninger som er angitt i første ledd i dette nummeret.

ESMA skal på sitt nettsted offentliggjøre

a) listen over DLT-MHF-er, første og siste gyldighetsdato for deres særskilte tillatelser, listen over unntak hver enkelt av dem er gitt, samt eventuelle lavere terskelverdier vedkommende myndigheter har fastsatt for hver av dem, og

b) det samlede antallet søknader om unntak som er inngitt i henhold til artikkel 4, med angivelse av antall og typer unntak som er gitt eller avslått, samt begrunnelsen for eventuelle avslag.

Opplysningene nevnt i tredje ledd bokstav b) skal offentliggjøres anonymt.

12. Uten at det berører artikkel 8 og 44 i direktiv 2014/65/EU, skal vedkommende myndighet tilbakekalle en særskilt tillatelse eller eventuelle tilhørende unntak dersom

a) det er oppdaget en feil i virkemåten til den desentraliserte registerteknologien som brukes, eller i tjenestene og aktivitetene som operatøren av DLT-MHF-en yter, og som utgjør en risiko for investorvernet, markedsintegriteten eller den finansielle stabiliteten, og risikoen er større enn fordelene ved tjenestene og aktivitetene som det eksperimenteres med,

b) operatøren av DLT-MHF-en har brutt vilkårene som er knyttet til unntakene,

c) operatøren av DLT-MHF-en har tatt finansielle instrumenter som ikke oppfyller vilkårene fastsatt i artikkel 3 nr. 1, opp til handel,

d) operatøren av DLT-MHF-en har overskredet terskelverdien nevnt i artikkel 3 nr. 2,

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

- e) operatøren av DLT-MHF-en har overskredet terskelverdien nevnt i artikkel 3 nr. 3 og har ikke aktivert overgangsstrategien, eller
- f) operatøren av DLT-MHF-en har fått den særskilte tillatelsen eller de tilhørende unntakene på grunnlag av villedende opplysninger eller en vesentlig unntakelse.
13. Dersom en operatør av en DLT-MHF har til hensikt å innføre en vesentlig endring i virkemåten til den desentraliserte registerteknologien som brukes, eller i operatørens tjenester eller aktiviteter, og denne vesentlige endringen krever en ny særskilt tillatelse, et nytt unntak eller endring av et eller flere av operatørens gjeldende unntak eller av eventuelle vilkår knyttet til et unntak, skal operatøren av DLT-MHF-en søke om en ny særskilt tillatelse, et nytt unntak eller en endring.
- Dersom en operatør av en DLT-MHF søker om en ny særskilt tillatelse, et nytt unntak eller en endring, får framgangsmåten fastsatt i artikkel 4 anvendelse. Søknaden skal behandles av vedkommende myndighet i samsvar med denne artikkelen.
- Artikkel 9*
- Særskilt tillatelse til å drive et DLT-OS**
1. En juridisk person som har tillatelse som verdipapirsentral i henhold til forordning (EU) nr. 909/2014, kan søke om en særskilt tillatelse til å drive et DLT-OS i henhold til denne forordningen.
 2. Dersom en juridisk person søker om tillatelse som verdipapirsentral i henhold til forordning (EU) nr. 909/2014 og samtidig søker om en særskilt tillatelse i henhold til denne artikkelen med det ene formål å drive et DLT-OS, skal vedkommende myndighet ikke vurdere om søkeren oppfyller de kravene i forordning (EU) nr. 909/2014 som søkeren har søkt om unntak fra i samsvar med artikkel 5 i denne forordningen.
 3. Dersom en juridisk person som nevnt i nr. 2 i denne artikkelen, samtidig søker om tillatelse som verdipapirsentral og om en særskilt tillatelse, skal den i sin søknad framlegge opplysningene nevnt i artikkel 17 nr. 2 i forordning (EU) nr. 909/2014, med unntak av de opplysningene som ville vært nødvendige for å vise at de kravene som søkeren har søkt om unntak fra i samsvar med artikkel 5 i denne forordningen, er oppfylt.
 4. En søknad om særskilt tillatelse til å drive et DLT-OS i henhold til denne forordningen skal inneholde følgende opplysninger:
 - a) Søkerens forretningsplan, reglene for DLT-OS-et og eventuelle juridiske vilkår som nevnt i artikkel 7 nr. 1, samt opplysninger om DLT-OS-ets virkemåte, tjenester og aktiviteter som nevnt i artikkel 7 nr. 3.
 - b) En beskrivelse av virkemåten til den typen desentralisert registerteknologi som skal brukes, som nevnt i artikkel 7 nr. 2.
 - c) En beskrivelse av søkerens overordnede IT- og cybersikkerhetsordninger som nevnt i artikkel 7 nr. 4.
 - d) Dokumentasjon på at søkeren har innført tilstrekkelige tilsynsmessige sikkerhetstiltak for å oppfylle sine forpliktelser og yte kompensasjon til sine kunder, som nevnt i artikkel 7 nr. 6 tredje ledd.
 - e) Dersom det er relevant, en beskrivelse av ordningene for oppbevaring av kundenes DLT-baserte finansielle instrumenter som nevnt i artikkel 7 nr. 5.
 - f) En beskrivelse av ordningene for å sikre investorvern og en beskrivelse av ordningene for behandling av kundeklager og erstatning, som nevnt i artikkel 7 nr. 6 andre ledd.
 - g) Søkerens overgangsstrategi.
 - h) De unntakene søkeren søker om i henhold til artikkel 5, begrunnelsen for hvert unntak som søkes, eventuelle kompenserende tiltak som foreslås, samt hvordan søkeren har tenkt å oppfylle vilkårene som er knyttet til disse unntakene.
 5. Innen 23. mars 2023 skal ESMA utarbeide retningslinjer for å fastsette standard skjemaer, -formater og -maler i henhold til nr. 4.
 6. Innen 30 virkedager etter å ha mottatt en søknad om særskilt tillatelse til å drive et DLT-OS skal vedkommende myndighet vurdere om søknaden er fullstendig. Dersom søknaden ikke er fullstendig, skal vedkommende myndighet fastsette en frist for når søkeren skal framlegge manglende eller ytterligere opplysninger. Vedkommende myndighet skal underrette søkeren når vedkommende myndighet anser søknaden som fullstendig.

Så snart vedkommende myndighet anser søknaden som fullstendig, skal den sende en kopi av søknaden til

 - a) ESMA og
 - b) vedkommende myndigheter angitt i artikkel 12 i forordning (EU) nr. 909/2014.
 7. Dersom det er nødvendig for å fremme sammenhengen og forholdsmessigheten ved unntakene, eller dersom det er nødvendig for å sikre investorvern, markedsintegritet og

finansiell stabilitet, skal ESMA innen 30 kalenderdager etter at en kopi av søknaden er mottatt, avgi en ikke-bindende uttalelse til vedkommende myndighet om unntakene det er søkt om, eller om hensiktsmessigheten ved den typen desentralisert registerteknologi som brukes i henhold til denne forordningen.

Før ESMA avgir en ikke-bindende uttalelse, skal ESMA rådføre seg med vedkommende myndigheter i de andre medlemsstatene og ta størst mulig hensyn til deres synspunkter når den avgir sin uttalelse.

Dersom ESMA avgir en ikke-bindende uttalelse, skal vedkommende myndighet ta behørig hensyn til denne uttalelsen og gi ESMA en redegjørelse for eventuelle vesentlige avvik fra uttalelsen dersom ESMA anmoder om det. ESMA's uttalelse og vedkommende myndighets redegjørelse skal ikke offentliggjøres.

Vedkommende myndigheter som angitt i artikkel 12 i forordning (EU) nr. 909/2014 skal innen 30 kalenderdager etter å ha mottatt en kopi av søknaden, avgi en ikke-bindende uttalelse til vedkommende myndighet om egenkapene ved det DLT-OS-et som drives av søkeren.

8. Innen 24. mars 2025 skal ESMA utarbeide retningslinjer for å fremme sammenhengen og forholdsmessigheten med hensyn til

- a) unntak som er gitt til verdipapirsentraler som driver DLT-OS-er i hele Unionen, herunder i forbindelse med vurderingen av hensiktsmessigheten ved ulike typer desentralisert registerteknologi som brukes av markedsoperatører i henhold til denne forordningen, og
- b) utnyttelse av muligheten fastsatt i artikkel 3 nr. 6.

Disse retningslinjene skal sikre investornet, markedsintegritet og finansiell stabilitet.

ESMA skal oppdatere disse retningslinjene regelmessig.

9. Innen 90 virkedager etter å ha mottatt en fullstendig søknad om særskilt tillatelse til å drive et DLT-OS skal vedkommende myndighet foreta en vurdering av søknaden og avgjøre om den særskilte tillatelsen skal gis. Dersom søkeren samtidig søker om tillatelse som verdipapirsentral i henhold til forordning (EU) nr. 909/2014 og om særskilt tillatelse i henhold til denne forordningen, kan vurderingsperioden forlenges med ytterligere en periode, dog ikke utover det som er angitt i artikkel 17 nr. 8 i forordning (EU) nr. 909/2014.

10. Uten at det berører artikkel 17 i forordning (EU) nr. 909/2014, skal vedkommende myndighet nekte å gi en særskilt tillatelse til å drive et DLT-OS dersom det er grunn til å anta at

- a) det foreligger betydelige risikoer for investornet, markedsintegriteten eller den finansielle stabiliteten som søkeren ikke har håndtert og redusert på en tilfredsstillende måte,
- b) den særskilte tillatelsen til å drive et DLT-OS og de unntakene det er søkt om, har som formål å omgå lov- eller forskriftsfestede krav, eller
- c) verdipapirsentralen ikke vil være i stand til å overholde, eller vil ikke tillate sine brukere å overholde, gjeldende bestemmelser i unionsretten eller bestemmelser i nasjonal rett som ikke omfattes av unionsretten.

11. En særskilt tillatelse skal være gyldig i hele Unionen i en periode på inntil seks år fra utstedelsesdatoen. Den særskilte tillatelsen skal angi hvilke unntak som er gitt i samsvar med artikkel 5, eventuelle kompenserende tiltak samt eventuelle lavere terskelverdier som er fastsatt av vedkommende myndighet i samsvar med artikkel 3 nr. 6.

Vedkommende myndighet skal umiddelbart underrette ESMA og vedkommende myndigheter angitt i nr. 7 i denne artikkelen om den har gitt, avslått eller tilbakekalt en særskilt tillatelse i henhold til denne artikkelen, herunder eventuelle opplysninger som er angitt i første ledd i dette nummeret.

ESMA skal på sitt nettsted offentliggjøre

- a) listen over DLT-OS-er, første og siste gyldighetsdato for deres særskilte tillatelser, listen over unntak hvert enkelt av dem er gitt, samt eventuelle lavere terskelverdier vedkommende myndigheter har fastsatt for hvert av dem, og
- b) det samlede antallet søknader om unntak som er inngitt i henhold til artikkel 5, med angivelse av antall og typer unntak som er gitt eller avslått, samt begrunnelsen for eventuelle avslag.

Opplysningene nevnt i tredje ledd bokstav

- b) skal offentliggjøres anonymt.
12. Uten at det berører artikkel 20 i forordning (EU) nr. 909/2014, skal vedkommende myndighet tilbakekalle en særskilt tillatelse eller eventuelle tilhørende unntak dersom
- a) det er oppdaget en feil i virkemåten til den desentraliserte registerteknologien som brukes, eller i tjenestene og aktivitetene

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

- verdipapirsentralen som driver DLT-OS-et, yter, og som utgjør en risiko for investornet, markedsintegriteten eller den finansielle stabiliteten, og risikoen er større enn fordelene ved tjenestene og aktivitetene som det eksperimenteres med,
- b) verdipapirsentralen som driver DLT-OS-et, har brutt vilkårene som er knyttet til unntakene,
 - c) verdipapirsentralen som driver DLT-OS-et, har registrert finansielle instrumenter som ikke oppfyller vilkårene fastsatt i artikkel 3 nr. 1,
 - d) verdipapirsentralen som driver DLT-OS-et, har overskredet terskelverdien nevnt i artikkel 3 nr. 2,
 - e) verdipapirsentralen som driver DLT-OS-et, har overskredet terskelverdien nevnt i artikkel 3 nr. 3 og har ikke aktivert overgangsstrategien, eller
 - f) verdipapirsentralen som driver DLT-OS-et, har fått den særskilte tillatelsen eller de tilhørende unntakene på grunnlag av villedende opplysninger eller en vesentlig unntatelse.
13. Dersom en verdipapirsentral som driver et DLT-OS, har til hensikt å innføre en vesentlig endring i virkemåten til den desentraliserte registerteknologien som brukes, eller i verdipapirsentralens tjenester eller aktiviteter, og denne vesentlige endringen krever en ny særskilt tillatelse, et nytt unntak eller endring av et eller flere av verdipapirsentralens gjeldende unntak eller av eventuelle vilkår knyttet til et unntak, skal verdipapirsentralen som driver DLT-OS-et, søke om en ny særskilt tillatelse, et nytt unntak eller en endring.
- Dersom en operatør av et DLT-OS søker om en ny særskilt tillatelse, et nytt unntak eller en endring, får framgangsmåten fastsatt i artikkel 5 anvendelse. Søknaden skal behandles av vedkommende myndighet i samsvar med denne artikkelen.
- Artikkel 10*
- Særskilt tillatelse til å drive et DLT-HOS**
1. En juridisk person som har tillatelse som verdipapirforetak eller som har tillatelse til å drive et regulert marked i henhold til direktiv 2014/65/EU eller tillatelse som verdipapirsentral i henhold til forordning (EU) nr. 909/2014, kan søke om en særskilt tillatelse til å drive et DLT-HOS i henhold til denne forordningen.
 2. Dersom en juridisk person søker om tillatelse som verdipapirforetak eller tillatelse til å drive et regulert marked i henhold til direktiv 2014/65/EU eller som verdipapirsentral i henhold til forordning (EU) nr. 909/2014 og samtidig søker om en særskilt tillatelse i henhold til denne artikkelen med det ene formål å drive et DLT-HOS, skal vedkommende myndighet ikke vurdere om søkeren oppfyller de kravene i direktiv 2014/65/EU eller forordning (EU) nr. 909/2014 som søkeren har søkt om unntak fra i samsvar med artikkel 6 i denne forordningen.
 3. Dersom en juridisk person som nevnt i nr. 2 i denne artikkelen, samtidig søker om tillatelse som verdipapirforetak eller om tillatelse til å drive et regulert marked eller om tillatelse som verdipapirsentral, og om en særskilt tillatelse, skal den i sin søknad framlegge de opplysningene som kreves i henhold til henholdsvis artikkel 7 i direktiv 2014/65/EU eller artikkel 17 i forordning (EU) nr. 909/2014, med unntak av de opplysningene som ville vært nødvendige for å vise at de kravene søkeren har søkt om unntak fra i samsvar med artikkel 6 i denne forordningen, er oppfylt.
 4. En søknad om særskilt tillatelse til å drive et DLT-HOS i henhold til denne forordningen skal inneholde følgende opplysninger:
 - a) Søkerens forretningsplan, reglene for DLT-HOS-et og eventuelle juridiske vilkår som nevnt i artikkel 7 nr. 1, samt opplysninger om DLT-HOS-ets virkemåte, tjenester og aktiviteter som nevnt i artikkel 7 nr. 3.
 - b) En beskrivelse av virkemåten til den typen desentralisert registerteknologi som skal brukes, som nevnt i artikkel 7 nr. 2.
 - c) En beskrivelse av søkerens overordnede IT- og cybersikkerhetsordninger som nevnt i artikkel 7 nr. 4.
 - d) Dokumentasjon på at søkeren har innført tilstrekkelige tilsynsmessige sikkerhetstiltak for å oppfylle sine forpliktelser og yte kompensasjon til sine kunder, som nevnt i artikkel 7 nr. 6 tredje ledd.
 - e) Dersom det er relevant, en beskrivelse av ordningene for oppbevaring av kundenes DLT-baserte finansielle instrumenter, som nevnt i artikkel 7 nr. 5.
 - f) En beskrivelse av ordningene for å sikre investorvern og en beskrivelse av ordningene for behandling av kundeklager og erstatning, som nevnt i artikkel 7 nr. 6 andre ledd.
 - g) Søkerens overgangsstrategi.

- h) De unntakene søkeren søker om i henhold til artikkel 6, begrunnelsen for hvert unntak som søkes, eventuelle kompenserende tiltak som foreslås, samt hvordan søkeren har tenkt å oppfylle vilkårene som er knyttet til disse unntakene.
5. I tillegg til opplysningene nevnt i nr. 4 i denne artikkelen skal en søker som har til hensikt å drive et DLT-HOS som verdipapirforetak eller markedsoperatør, framlegge opplysninger om hvordan søkeren har til hensikt å oppfylle gjeldende krav i forordning (EU) nr. 909/2014 som nevnt i artikkel 6 nr. 1 i denne forordningen, med unntak av de opplysningene som ville vært nødvendige for å vise at de kravene søkeren har søkt om unntak fra i henhold til den nevnte artikkelen, er oppfylt.
- I tillegg til opplysningene nevnt i nr. 4 i denne artikkelen skal en søker som har til hensikt å drive et DLT-HOS som verdipapirsentral, framlegge opplysninger om hvordan søkeren har til hensikt å oppfylle gjeldende krav i direktiv 2014/65/EU som nevnt i artikkel 6 nr. 2 i denne forordningen, med unntak av de opplysningene som ville vært nødvendige for å vise at de kravene søkeren har søkt om unntak fra i henhold til den nevnte artikkelen, er oppfylt.
6. Innen 23. mars 2023 skal ESMA utarbeide retningslinjer for å fastsette standard skjemaer, -formater og -maler i henhold til nr. 4.
7. Innen 30 virkedager etter å ha mottatt en søknad om særskilt tillatelse til å drive et DLT-HOS skal vedkommende myndighet vurdere om søknaden er fullstendig. Dersom søknaden ikke er fullstendig, skal vedkommende myndighet fastsette en frist for når søkeren skal framlegge manglende eller ytterligere opplysninger. Vedkommende myndighet skal underrette søkeren når vedkommende myndighet anser søknaden som fullstendig.
- Så snart vedkommende myndighet anser søknaden som fullstendig, skal den sende en kopi av søknaden til
- a) ESMA og
 - b) vedkommende myndigheter angitt i artikkel 12 i forordning (EU) nr. 909/2014.
8. Dersom det er nødvendig for å fremme sammenhengen og forholdsmessigheten ved unntakene, eller dersom det er nødvendig for å sikre investorvern, markedsintegritet og finansiell stabilitet, skal ESMA innen 30 kalenderdager etter at en kopi av søknaden er mottatt, avgi en ikke-bindende uttalelse til vedkommende myndighet om unntakene det

er søkt om, eller om hensiktsmessigheten ved den typen desentralisert registerteknologi som brukes i henhold til denne forordningen.

Før ESMA avgir en ikke-bindende uttalelse, skal ESMA rådføre seg med vedkommende myndigheter i de andre medlemsstatene og ta størst mulig hensyn til deres synspunkter når den avgir sin uttalelse.

Dersom ESMA avgir en ikke-bindende uttalelse, skal vedkommende myndighet ta behørig hensyn til denne uttalelsen og gi ESMA en redegjørelse for eventuelle vesentlige avvik fra uttalelsen dersom ESMA anmoder om det. ESMA's uttalelse og vedkommende myndighets redegjørelse skal ikke offentliggjøres.

Vedkommende myndigheter som angitt i artikkel 12 i forordning (EU) nr. 909/2014, skal innen 30 kalenderdager etter å ha mottatt en kopi av søknaden avgi en ikke-bindende uttalelse til vedkommende myndighet om egenkapene ved det DLT-HOS-et som drives av søkeren.

9. Innen 90 virkedager etter å ha mottatt en fullstendig søknad om særskilt tillatelse til å drive et DLT-HOS skal vedkommende myndighet foreta en vurdering av søknaden og avgjøre om den særskilte tillatelsen skal gis. Dersom søkeren samtidig søker om tillatelse i henhold til direktiv 2014/65/EU eller forordning (EU) nr. 909/2014 og om særskilt tillatelse i henhold til denne artikkelen, kan vurderingsperioden forlenges med ytterligere en periode, dog ikke utover det som er angitt i henholdsvis artikkel 7 nr. 3 i direktiv 2014/65/EU eller artikkel 17 nr. 8 i forordning (EU) nr. 909/2014.
10. Uten at det berører artikkel 7 og 44 i direktiv 2014/65/EU eller artikkel 17 i forordning (EU) nr. 909/2014, skal vedkommende myndighet nekte å gi en særskilt tillatelse til å drive et DLT-HOS dersom det er grunn til å anta at
- a) det foreligger betydelige risikoer for investorvernet, markedsintegriteten eller den finansielle stabiliteten som søkeren ikke har håndtert og redusert på en tilfredsstillende måte,
 - b) den særskilte tillatelsen til å drive et DLT-HOS og de unntakene det er søkt om, har som formål å omgå lov- eller forskriftsfestede krav, eller
 - c) operatøren av DLT-HOS-et ikke vil være i stand til å overholde, eller vil ikke tillate sine brukere å overholde, gjeldende bestemmelser i unionsretten eller bestem-

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

melser i nasjonal rett som ikke omfattes av unionsretten.

11. En særskilt tillatelse skal være gyldig i hele Unionen i en periode på inntil seks år fra utstedelsesdatoen. Den særskilte tillatelsen skal angi hvilke unntak som er gitt i samsvar med artikkel 6, eventuelle kompensierende tiltak samt eventuelle lavere terskelverdier som er fastsatt av vedkommende myndighet i samsvar med artikkel 3 nr. 6.

Vedkommende myndighet skal umiddelbart underrette ESMA og vedkommende myndigheter angitt i artikkel 12 i forordning (EU) nr. 909/2014 om den har gitt, avslått eller tilbakekalt en særskilt tillatelse i henhold til denne artikkelen, herunder eventuelle opplysninger som er angitt i første ledd i dette nummeret.

ESMA skal på sitt nettsted offentliggjøre

- a) listen over DLT-HOS-er, første og siste gyldighetsdato for deres særskilte tillatelser, listen over unntak hvert enkelt av dem er gitt, samt eventuelle lavere terskelverdier vedkommende myndigheter har fastsatt for hvert av dem, og
- b) det samlede antallet søknader om unntak som er inngitt i henhold til artikkel 6, med angivelse av antall og typer unntak som er gitt eller avslått, samt begrunnelsen for eventuelle avslag.

Opplysningene nevnt i tredje ledd bokstav b) skal offentliggjøres anonymt.

12. Uten at det berører artikkel 8 og 44 i direktiv 2014/65/EU eller artikkel 20 i forordning (EU) nr. 909/2014, skal vedkommende myndighet tilbakekalle en særskilt tillatelse eller eventuelle tilhørende unntak dersom
- a) det er oppdaget en feil i virkemåten til den desentraliserte registerteknologien som brukes, eller i tjenestene og aktivitetene som operatøren av DLT-HOS-et yter, og som utgjør en risiko for investorvernet, markedsintegriteten eller den finansielle stabiliteten, og risikoen er større enn fordelene ved tjenestene og aktivitetene som det eksperimenteres med,
 - b) operatøren av DLT-HOS-et har brutt vilkårene som er knyttet til unntakene,
 - c) operatøren av DLT-HOS-et har tatt opp til handel eller registrert finansielle instrumenter som ikke oppfyller vilkårene fastsatt i artikkel 3 nr. 1,
 - d) operatøren av DLT-HOS-et har overskredet terskelverdien nevnt i artikkel 3 nr. 2,

- e) operatøren av DLT-HOS-et har overskredet terskelverdien nevnt i artikkel 3 nr. 3 og har ikke aktivert overgangsstrategien, eller
- f) operatøren av DLT-HOS-et har fått den særskilte tillatelsen eller de tilhørende unntakene på grunnlag av villedende opplysninger eller en vesentlig unntatelse.

13. Dersom en operatør av et DLT-HOS har til hensikt å innføre en vesentlig endring i virkemåten til den desentraliserte registerteknologien som brukes, eller i operatørens tjenester eller aktiviteter, og denne vesentlige endringen krever en ny særskilt tillatelse, et nytt unntak eller endring av et eller flere av operatørens gjeldende unntak eller av eventuelle vilkår knyttet til et unntak, skal operatøren av DLT-HOS-et søke om en ny særskilt tillatelse, et nytt unntak eller en endring.

Dersom en operatør av et DLT-HOS søker om en ny særskilt tillatelse, et nytt unntak eller en endring, får framgangsmåten fastsatt i artikkel 6 anvendelse. Søknaden skal behandles av vedkommende myndighet i samsvar med denne artikkelen.

Artikkel 11

Samarbeid mellom operatører av DLT-markedsinfrastruktur, vedkommende myndigheter og ESMA

1. Uten at det berører forordning (EU) nr. 909/2014 og direktiv 2014/65/EU, skal operatører av DLT-markedsinfrastrukturer samarbeide med vedkommende myndigheter.

Særlig skal operatører av DLT-markedsinfrastrukturer underrette sine vedkommende myndigheter så snart de får kjennskap til et av følgende forhold:

- a) Ethvert forslag til vesentlige endringer i forretningsplanen, herunder endringer med hensyn til nøkkelpersonell, reglene for DLT-markedsinfrastrukturen og de juridiske vilkårene.
- b) Dokumentasjon på ulovlig tilgang, vesentlige funksjonsfeil, tap, cyberangrep eller andre cybertrusler, bedrageri, tyveri eller andre alvorlige uregelmessigheter som operatøren av DLT-markedsinfrastrukturen har vært utsatt for.
- c) Vesentlige endringer i opplysningene som er framlagt for vedkommende myndighet.
- d) Tekniske eller driftsmessige problemer med å utføre aktivitetene eller yte tjenestene som er omfattet av den særskilte tillatelsen, herunder problemer knyttet til

utviklingen eller bruken av den desentraliserte registerteknologien og DLT-baserte finansielle instrumenter.

- e) Risiko som påvirker investorvernet, markedsintegriteten eller den finansielle stabiliteten som har oppstått, og som ikke var forutsett i søknaden om den særskilte tillatelsen, eller som ikke ble forutsett på tidspunktet da den særskilte tillatelsen ble gitt.

Endringene nevnt i andre ledd bokstav a) skal meldes minst fire måneder før den planlagte endringen, uavhengig av om den foreslåtte vesentlige endringen krever endring av den særskilte tillatelsen eller de tilhørende unntakene eller vilkårene knyttet til disse unntakene i samsvar med artikkel 8, 9 eller 10.

Når vedkommende myndighet underrettes om forholdene oppført i andre ledd bokstav a)–e), kan den kreve at operatøren av DLT-markedsinfrastrukturen inngir en søknad i samsvar med artikkel 8 nr. 13, artikkel 9 nr. 13 eller artikkel 10 nr. 13, eller den kan kreve at operatøren av DLT-markedsinfrastrukturen treffer korrigerende tiltak som nevnt i nr. 3 i denne artikkelen.

2. Operatøren av DLT-markedsinfrastrukturen skal gi vedkommende myndighet alle relevante opplysninger den anmoder om.
3. Vedkommende myndighet kan kreve korrigerende tiltak med hensyn til forretningsplanen til operatøren av DLT-markedsinfrastrukturen, reglene for DLT-markedsinfrastrukturen og de juridiske vilkårene for å sikre investorvern, markedsintegritet eller finansiell stabilitet. Operatøren av DLT-markedsinfrastrukturen skal i sine rapporter som nevnt i nr. 4, redegjøre for gjennomføringen av eventuelle korrigerende tiltak som vedkommende myndighet har krevd.
4. Hver sjette måned fra og med den særskilte tillatelsens dato skal operatøren av en DLT-markedsinfrastruktur framlegge en rapport for vedkommende myndighet. Rapporten skal inneholde
 - a) et sammendrag av opplysningene oppført i nr. 1 andre ledd,
 - b) antallet og verdien av DLT-baserte finansielle instrumenter som er tatt opp til handel i DLT-MHF-en eller DLT-HOS-et, og antallet og verdien av DLT-baserte finansielle instrumenter som er registrert av operatøren av DLT-OS-et eller DLT-HOS-et,
 - c) antallet og verdien av transaksjoner som er handlet på DLT-MHF-en eller DLT-HOS-et og gjort opp av operatøren av DLT-OS-et eller DLT-HOS-et,

- d) en begrunnet vurdering av eventuelle vanskeligheter med å anvende Unionens regelverk for finansielle tjenester eller nasjonal rett, og

- e) eventuelle tiltak som er truffet for å gjennomføre vilkårene som er knyttet til unntakene, eller for å gjennomføre eventuelle kompensierende eller korrigerende tiltak som vedkommende myndighet har krevd.

5. ESMA skal forestå samordningen med vedkommende myndigheter med sikte på å skape en felles forståelse av desentralisert registerteknologi og DLT-markedsinfrastrukturer, en felles tilsynskultur og tilnærming av tilsynspraksis og sikre ensartede metoder og tilnærming når det gjelder tilsynsresultatene.

Vedkommende myndigheter skal punktlig sende ESMA de opplysningene og rapportene de har mottatt fra operatørene av DLT-markedsinfrastrukturer i henhold til nr. 1, 2 og 4 i denne artikkelen, og skal underrette ESMA om alle tiltak som er truffet i henhold til nr. 3 i denne artikkelen.

ESMA skal regelmessig underrette vedkommende myndigheter om

- a) alle rapporter som er framlagt i samsvar med nr. 4 i denne artikkelen,
 - b) eventuelle særskilte tillatelser og unntak som er gitt i henhold til denne forordningen, samt vilkårene som er knyttet til disse unntakene,
 - c) ethvert avslag en vedkommende myndighet har gitt på en søknad om en særskilt tillatelse eller et unntak, enhver tilbakekalling av en særskilt tillatelse eller et unntak og ethvert opphør av virksomheten til en DLT-markedsinfrastruktur.
6. ESMA skal overvåke anvendelsen av særskilte tillatelser og eventuelle tilhørende unntak og vilkår knyttet til disse unntakene, samt eventuelle kompensierende eller korrigerende tiltak som vedkommende myndigheter har krevd. ESMA skal framlegge en årlig rapport for Kommisjonen om hvordan slike særskilte tillatelser, unntak, vilkår og kompensierende eller korrigerende tiltak anvendes i praksis.

Artikkel 12

Utpeking av vedkommende myndigheter

1. Vedkommende myndighet for et verdipapirforetak som driver en DLT-MHF eller et DLT-HOS, skal være den vedkommende myndigheten som er utpekt av medlemsstaten i samsvar

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

- med artikkel 4 nr. 1 punkt 55 bokstav a) ii) og iii) i direktiv 2014/65/EU.
2. Vedkommende myndighet for en markedsoperatør som driver en DLT-MHF eller et DLT-HOS, skal være den vedkommende myndigheten som er utpekt av den medlemsstaten der markedsoperatøren som driver DLT-MHF-en eller DLT-HOS-et, har sitt forretningskontor, eller dersom markedsoperatøren i samsvar med lovgivningen i denne medlemsstaten ikke har noe forretningskontor, den medlemsstaten der markedsoperatøren som driver DLT-MHF-en eller DLT-HOS-et, har sitt hovedkontor.
 3. Vedkommende myndighet for en verdipapirsentral som driver et DLT-OS eller et DLT-HOS, skal være den vedkommende myndigheten som er utpekt av medlemsstaten fastsatt i samsvar med artikkel 2 nr. 1 punkt 23 i forordning (EU) nr. 909/2014.
- g) framgangsmåtene som operatørene av DLT-OS-er eller DLT-HOS-er har innført i samsvar med artikkel 5 nr. 3 bokstav b),
 - h) eventuelle risikoer, sårbarheter eller mangler som bruken av desentralisert register-teknologi innebærer for investorvernet, markedsintegriteten eller den finansielle stabiliteten, herunder eventuelt nye typer juridiske, systemiske og operasjonelle risikoer som ikke blir håndtert i tilstrekkelig grad i Unionens regelverk for finansielle tjenester, samt alle andre utilsiktede virkninger når det gjelder likviditet, volatilitet, investorvern, markedsintegritet eller finansiell stabilitet,
 - i) eventuelle risikoer for regelverksarbitrasje eller problemer som svekker konkurransen mellom DLT-markedsinfrastrukturene som omfattes av den pilotordningen som er fastsatt i denne forordningen, og mellom DLT-markedsinfrastrukturer og andre markedsinfrastrukturer som bruker tradisjonelle systemer,
 - j) eventuelle spørsmål knyttet til interoperabiliteten mellom DLT-markedsinfrastrukturer og andre infrastrukturer som bruker tradisjonelle systemer,
 - k) eventuelle fordeler og kostnader ved bruk av en desentralisert registerteknologi med hensyn til ytterligere likviditet og finansiering for nyetablerte foretak og små og mellomstore bedrifter, sikkerhets- og effektivitetsforbedringer, energiforbruk og risikoreducerende tiltak i hele handels- og etterhandelskjeden, herunder med hensyn til registrering og oppbevaring av DLT-baserte finansielle instrumenter, sporbarhet for transaksjonene og bedre overholdelse av prosedyrene for kundekjennskap og for bekjempelse av hvitvasking av penger, foretakshendelser og direkte utøvelse av investorrettigheter ved hjelp av smarte kontrakter, samt rapporterings- og tilsynsfunksjoner på DLT-markedsinfrastrukturnivå,
 - l) avslag på søknader om særskilte tillatelser eller unntak, eventuelle endringer eller tilbakekallinger av slike særskilte tillatelser eller unntak samt eventuelle kompensende eller korrigerende tiltak,
 - m) ethvert opphør av virksomheten til en DLT-markedsinfrastruktur og årsakene til opphøret av virksomhet,
 - n) i hvilken grad terskelverdiene nevnt i artikkel 3 og artikkel 5 nr. 8 er hensiktsmessige,

Artikkel 13

Underretning om vedkommende myndigheter

Medlemsstatene skal underrette ESMA og Kommissjonen om sine vedkommende myndigheter som definert i artikkel 2 nr. 21 bokstav c). ESMA skal på sitt nettsted offentliggjøre listen over disse myndighetene.

Artikkel 14

Rapporter og revisjon

1. ESMA skal innen 24. mars 2026 framlegge en rapport for Kommissjonen om
 - a) hvordan DLT-markedsinfrastrukturene i hele Unionen har fungert,
 - b) antallet DLT-markedsinfrastrukturer,
 - c) typene unntak som DLT-markedsinfrastrukturene har søkt om, og typene unntak som er gitt,
 - d) antallet og verdien av DLT-baserte finansielle instrumenter som er tatt opp til handel, og som er registrert på DLT-markedsinfrastrukturer,
 - e) antallet og verdien av transaksjoner som er handlet eller gjort opp på DLT-markedsinfrastrukturer,
 - f) typene desentralisert registerteknologi som brukes, og tekniske problemer i forbindelse med bruken av desentralisert registerteknologi, herunder forholdene nevnt i artikkel 11 nr. 1 andre ledd bokstav b), og om hvilken betydning bruken av desentralisert registerteknologi har hatt på Unionens klimapolitiske mål,

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

herunder de potensielle konsekvensene av en økning av disse terskelverdiene, særlig når det gjelder systemhensyn og ulike typer desentralisert registerteknologi,

- o) en samlet vurdering av kostnadene og fordelene ved pilotordningen fastsatt i denne forordningen og en anbefaling om hvorvidt og på hvilke vilkår denne pilotordningen skal videreføres.
2. På grunnlag av rapporten nevnt i nr. 1 skal Kommisjonen innen tre måneder etter å ha mottatt rapporten, framlegge en rapport for Europaparlamentet og Rådet. Rapporten skal inneholde en nytte- og kostnadsanalyse av hvorvidt pilotordningen fastsatt i denne forordningen bør
- a) forlenges med en ytterligere periode på inntil tre år,
 - b) utvides til andre typer finansielle instrumenter som kan utstedes, registreres, overføres eller lagres ved hjelp av desentralisert registerteknologi,
 - c) endres,
 - d) gjøres permanent gjennom hensiktsmessige endringer av relevant unionsregelverk for finansielle tjenester, eller
 - e) avsluttes, også med hensyn til alle særskilte tillatelser som er gitt i henhold til denne forordningen.

I sin rapport kan Kommisjonen foreslå hensiktsmessige endringer av Unionens regelverk for finansielle tjenester eller harmonisering av nasjonal rett som vil kunne lette bruken av desentralisert registerteknologi i finanssektoren, samt eventuelle tiltak som er nødvendige for DLT-markedsinfrastrukturens overgang fra pilotordningen fastsatt i denne forordningen.

Dersom denne pilotordningen forlenges med en ytterligere periode som fastsatt i første ledd bokstav a) i dette nummeret, skal Kommisjonen anmode ESMA om å framlegge en tilleggsrapport i samsvar med nr. 1 senest tre måneder før utløpet av forlengelsesperioden. Når Kommisjonen har mottatt rapporten, skal den framlegge en tilleggsrapport for Europaparlamentet og Rådet i samsvar med dette nummeret.

Artikkel 15

Foreløpige rapporter

ESMA skal offentliggjøre årlige foreløpige rapporter for å gi markedsdeltakerne informasjon om hvordan markedene fungerer, håndtere upassende atferd hos operatører av DLT-markedsinfra-

strukturer, avklare anvendelsen av denne forordningen og oppdatere tidligere opplysninger basert på utviklingen av desentralisert registerteknologi. Disse rapportene skal også gi en samlet beskrivelse av anvendelsen av pilotordningen fastsatt i denne forordningen, med fokus på utviklingstendenser og nye risikoer, og skal framlegges for Europaparlamentet, Rådet og Kommisjonen. Den første av disse rapportene skal offentliggjøres senest 24. mars 2024.

Artikkel 16

Endring av forordning (EU) nr. 600/2014

I artikkel 54 nr. 2 i forordning (EU) nr. 600/2014 skal første ledd lyde:

«Dersom Kommisjonen konkluderer med at det ikke er nødvendig å utelukke børshandlede derivater fra virkeområdet for artikkel 35 og 36 i samsvar med artikkel 52 nr. 12, kan en sentral motpart eller en handelsplass, før 22. juni 2022, søke sin vedkommende myndighet om tillatelse til å benytte overgangsordningene. Vedkommende myndighet kan, idet det tas hensyn til de risikoene anvendelsen av tilgangsrettene i henhold til artikkel 35 eller 36 for børshandlede derivater innebærer for den sentrale motpartens eller handelsplassens ordnede virkemåte, beslutte at artikkel 35 eller 36 i en overgangsperiode fram til og med 3. juli 2023 ikke får anvendelse på den aktuelle sentrale motparten eller handelsplassen, alt etter som, når det gjelder børshandlede derivater. Dersom vedkommende myndighet treffer beslutning om å godkjenne en slik overgangsperiode, kan den sentrale motparten eller handelsplassen, så lenge denne overgangsordningen varer, ikke benytte tilgangsrettene i henhold til artikkel 35 eller 36 når det gjelder børshandlede derivater. Vedkommende myndighet skal underrette ESMA, og når det gjelder en sentral motpart, kollegiet av vedkommende myndigheter for den sentrale motparten, når den godkjenner en overgangsperiode.»

Artikkel 17

Endring av forordning (EU) nr. 909/2014

I artikkel 76 nr. 5 i forordning (EU) nr. 909/2014 skal første ledd lyde:

«Hvert av oppgjørdisiplintiltakene nevnt i artikkel 7 nr. 1–13 får anvendelse fra anvendelsesdatoen angitt for hvert oppgjørdisiplintiltak i den delegerte rettsakten som Kommisjonen vedtar i henhold til artikkel 7 nr. 15.»

Endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon) og samtykke til godkjenning av fire beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter på finansmarkedsområdet

Artikkel 18

Endringer av direktiv 2014/65/EU

I direktiv 2014/65/EU gjøres følgende endringer:

- 1) I artikkel 4 nr. 1 skal punkt 15 lyde:
«15) ‘finansielt instrument’ instrumentene angitt i vedlegg I avsnitt C, herunder slike instrumenter som er utstedt ved hjelp av desentralisert registerteknologi.».
- 2) I artikkel 93 skal nytt nummer lyde:
«3a. Senest 23. mars 2023 skal medlemsstatene vedta og offentliggjøre de bestemmelsene som er nødvendige for å etterkomme artikkel 4 nr. 1 punkt 15, og oversende dem til Kommisjonen. De skal anvende disse bestemmelsene fra 23. mars 2023.

Som unntak fra første ledd skal medlemsstater som fordi deres regelverksprosedyrer tar mer enn ni måneder, ikke kan vedta de bestemmelsene som er nødvendige for å etterkomme artikkel 4 nr. 1 punkt 15 innen 23. mars 2023, ha rett til en forlengelse på høyst seks måneder fra 23. mars 2023, forutsatt at de innen 23. mars 2023 underretter Kommisjonen om at de trenger å gjøre bruk av denne forlengelsen.»

Artikkel 19

Ikrafttredelse og anvendelse

1. Denne forordningen trer i kraft den 20. dagen etter at den er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.
2. Den får anvendelse fra 23. mars 2023, med unntak av
 - a) artikkel 8 nr. 5, artikkel 9 nr. 5, artikkel 10 nr. 6 og artikkel 17, som får anvendelse fra 22. juni 2022, og
 - b) artikkel 16, som får anvendelse fra 4. juli 2021.

Denne forordningen er bindende i alle deler og kommer direkte til anvendelse i alle medlemsstater.

Utferdiget i Brussel 30. mai 2022.

For Europaparlamentet
R. METSOLA
President

For Rådet
B. LE MAIRE
Formann

Bestilling av publikasjoner

Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon

publikasjoner.dep.no

Telefon: 22 24 00 00

Publikasjonene er også tilgjengelige på

www.regjeringen.no

Trykk: Departementenes sikkerhets- og

serviceorganisasjon – 04/2024

